

نايري

HEBDOMADAIRE

نايري

2002

نايري
نايري

جريدة أسبوعية

NAIRI

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,
Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻԶԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՁԵՌԸ ՈՒՆԵՑՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՁԵՌՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՁԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵՑԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻԶՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”
«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻՒ 161 = 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

23 Սեպտեմբեր 1995 թուակիր «ՆԱՅԻՐԻ»-ի մէջ ջանացեր էինք պատմել, թէ մեծ երգահան Richard Wagner, 3 Յունիս 1870-ին, ինչպէս յուսահատութեան մատնուած էր տեղեկանալով, Գերմանիոյ մէջ, գերմանացիներուն պատկանող վերջին թերթին ալ, հրեաներուն կողմէ, ծախու առնուած ըլլալը:

Այդ թուականէն ի վեր, 130 տարիներ անցան:

Այսօր, տեղեկատուութեան միջոցները, 1870-թ.ներու հետ բաղդատաբար, մէկի դէմ հազար անգամով աւելցած են:

Այդ տարիներուն ո՛չ շարժանկար, ո՛չ ձայնասփիւռ և ո՛չ ալ հեռատեսիլ կար: Եւ ո՛չ ալ թերթերը, այսօրուաններուն չափ, ընդհանրացած էին:

Եւ մանաւանդ աշխարհն, այսօրուան չափ «փոքրացած» չէր, և հեռաւորութիւնները այս աստիճան մօտեցած չէին իրարու:

Եւ ամենէն կարելորդ՝ հրեաները, այսօրուան պէս, գրեթէ ամբողջ աշխարհին տիրացած չէին դեռ:

Այսօր, արեւմտեան աշխարհի մէջ, գրեթէ բոլոր անհատներուն առօրեայ կեանքը, հետեւեալ ձեւով կրնանք պատկերացնել. -

Ամէն անձ, օրուան յոգնեցուցիչ աշխատանքէն յետոյ, տուն վերադարձին, հանգստանալու համար, կ'անցնի հեռատեսիլին առջեւ և, բազկաթոռի մը մէջ ընկողմանած՝ կը դիտէ: Եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ այդ անձը, տեսակ մը հեռատեսիլին գերին կը դառնայ:

Հեռատեսիլը ինչ լուր ալ տայ, կամ ինչ յայտագիր ալ ներկայացնէ, ենթական, մագնիսացած, կը հետեւի անոր:

Եւ առանց որ ինք անդրադառնայ, ինքնաբերաբար, ձեւով մը իր «ուղեղը կը լուացուի» (Lavage de Cerveau), (Brain Wash).

*

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,
Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՁԵՌՔԸ ՈՒՆԵՑՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՁԵՌՔՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՁԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵՑԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”

«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻԻ 161 = 20 ՆՈՑԵՄԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒՐԷՆԵԱՆ)

Հրեաները, դարեր առաջ, շատ լաւ հասկցած էին, իշխանութիւնը ձեռք անցընելու համար, լրատուութեան ցանցին ներկայացուցած կարելորութիւնը:

Եւ այդ պատճառաւ անոնք, դարեր առաջ սկսան, տեղեկատուութեան միջոցները ձեռք ձգելու աշխատանքներուն:

Եւ այսօր, ամէն գիտակից անձ գիտէ, թէ տեղեկատուութեան գրեթէ բոլոր աղբիւրները հրեաներուն ձեռքն է:

Եւ անոնք, սքանչելի հնարամտութեամբ և առանց զգացնելու, իրենց քարոզչական ծրագիրները կ'իրագործեն և, թոյնը օշարակին մէջ խառնելով, անուշութեամբ ժողովուրդին կը կըլեցնեն իրենց պոչաւոր սուտերը:

Արեւմտեան աշխարհի մէջ, հրեական տեղեկատուութեան այս ցանցն է, որ ժողովուրդներուն մէջ կը ձեւաւորէ, կը կաղապարէ և կը հակակշռէ հանրային կարծիք ըսուածը:

Եւ այս շինծու և անգիտակից հանրային կարծիքին ազդեցութեան ենթարկուած ժողովուրդներուն տուած քուէներով կ'ընտրուին, արեւմտեան աշխարհի մէջ, ժողովրդավար [իբր թէ] կառավարութիւնները:

Եւ այս «ժողովրդավար» կառավարութիւնները ստիպուած են ամէն վայրկեան և ամէն քայլափոխին, նկատի առնել հանրային կարծիքին մտայնութեան տեսակէտը և չափանիշը:

Եւ նորաստեղծ խաբէութիւն մը եղող “Sondage”ներու սպառնալիքին տակ կառավարութիւնները, ամէն օր քիչ մ'աւելի կը հեռանան իրենց ազգային բարձրագոյն շահերէն, և հրեաներուն անարդար, ապազգային և հակաքրիստոնէական ծրագիրները գործադրող պաշտօնեաներու կը վերածուին:

**

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՉԵՌՔԸ ՈՒՆԵՑՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՉԵՌՔՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՉԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵՑԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”

«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻՒ 161 = 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷՄ ՌՈՒՐԷՆԵԱՆ)

11 Սեպտեմբեր 2001-ի սարսափելի ահաբեկչութեան տպա-
ւորութեան տակ, Ա.Մ.Ն.ի նախագահը՝ Ճորճ Պուշ ինքնագի-
տակցութեան եկած և հասկցած էր, թէ Նիւ Եորքի մէջ կա-
տարուած ահռելի ողբերգութեան դրդապատճառներէն մէկը,
հրեաներուն Պաղեստինի մէջ կիրարկած անմարդկային և ան-
արդար քաղաքականութիւնն է:

Եւ Սպիտակ Տան Պետը, իր այս խռով հոգեվիճակին մէջ, հե-
տեւեալ յայտարարութիւնը կատարեց. «Միացեալ Ազգերու Ժո-
ղովին մէջ առնուած որոշումներուն հիման վրայ, Պաղեստինի
ժողովուրդին պետութիւն դառնալու իրաւունքը պէտք է տրուի»:

Միացեալ Ազգերու Ժողովին մէջ, երկար տարիներէ ի վեր ու
բազմաթիւ անգամներ, հրեաներուն գրաւած Պաղեստինեան հո-
ղերէն ետ քաշուելու որոշումը առնուած էր: Բայց հրեաները, եր-
բեք նկատի չէին առած, Մ.Ա.Կ.ի մէջ տրուած այս որոշումները:

Եւ այդ օրերուն Նախ. Պուշ, միայն ցաւը իր մորթին վրայ
զգալէ յետոյ, իրականութիւնները ըսելու ստիպուեցաւ:

Պուշէն յետոյ, Մ. Նահանգներու Ա.Գ. Նախարար Զոլին Փո-
վելը և Անգլիոյ Վարչապետ Թոնի Պլէրն ալ, նոյն ձեւով արտա-
յայտուեցան և Պաղեստինեան Պետութեան մը ստեղծուիլը ջա-
տագովեցին:

Այս արդար արտայայտութիւններուն դէմ, Իսրայէլի արիւ-
նարբու Վարչապետը՝ Արիէլ Շարօն, սիոնական հրեաներու
վայել սուտերով և պատմութիւնը նենգափոխելով, Նախ. Ճորճ
Պուշի ըսածներուն դէմ ելաւ, և անոր հետեւեալ պատասխանը
տուաւ՝ «Արեւմտեան պետութիւնները 1938-ին, Միւնիխի մէջ, Զեխուլովա-
խան զոհեցին: Նոյնպէս անոնք, այսօր ալ, Իսրայէլը զոհելու մասին կը մտածեն»:

Ի՞նչ անիրաւ նմանութիւն:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,
Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՁԵՌՔԸ ՈՒՆԵՑՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՁԵՌՔՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՁԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵՑԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”
«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻԻ 161 = 20 ՆՈՑԵՄԲԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Գրեթե 50 տարիներ է ի վեր, և մինչեւ այսօր, Իսրայելն է Պաղեստինցի ժողովուրդը ջարդողը, չարչարողը: Արիել Շարոնն է Պաղեստինցի ժողովուրդին դեմ թրջական բնաջնջման վայրագ մեթոտները գործադրողը:

Եւ այսօր Շարոն ելեր է, անմեղի մորթի մէջ մտնելով, թրջավայել ճաբռտուքներ կը կատարէ:

**

Այսօր՝ 11 Սեպտեմբեր 2001-ի ողբերգութենէն յետոյ, երեք ամիսներ անցան: Մինչ այդ՝ կամուրջին տակէն շատ ջուրեր հոսեցան:

Նախ. Պուշի առաջնորդութեամբ ամերիկեան պետութիւնը, Աֆղանիստանի վրայ ռմբակոծումներու սկսաւ, պատժելու համար Պեն Լատենին թիկունք կանգնող Աֆղանիստանի մուլեռանդ Թալիպանները:

Բայց Ամերիկեան վախ ուներ, որ այս ռմբակոծումներուն դեմ, Իսլամ աշխարհը կրնայ հակազդեցութիւններ ցուցնել:

Եւ այս պատճառաւ, կարգ մը Իսլամ պետութիւններուն վարձատրութեան խոստումներ կատարուեցան: Օրինակ՝ այս վերջին ամիսներուն, Ա.Ս.Նահանգները Փաքիստանին բազմաթիւ միլիառ տոլարներ նուիրեց: Եւ Թուրքիան ալ, կրկին ու կըրկին, «միլիառներ» ստացաւ: Եւ դեռ ինչե՛ր և ինչե՛ր տրուեցան ծանօթ և անծանօթներու:

Եւ այս ձեւով՝ Ա.Ս.Ն.ը յաջողեցաւ, Իսլամ աշխարհը իր կողմը քաշել:

Այսօր, ռմբակոծումներուն հետեւանքով, Թալիպանները գրեթե ոչնչացած են: Եւ Ա.Ս.Ն.ը տեղաւորուած է Աֆղանիստանի մէջ:

Աֆղանիստանի հարցին մէջ, “Petrol”ի հոտ առնող «Ծուռ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,
Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՁԵՌՔԸ ՈՒՆԵԾՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՁԵՌՔՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՁԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵԾԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”
«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻԻ 161 = 20 ՆՈՑԵՄԲԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

➔ **քիթերը»** իրաւունք չունէի՞նք արդեօք: Նկատելով, որ Աֆղանիստանը, Միջին Ասիոյ և Հնդկաստանի «Բանալի»-ն կը համարուի: Ամերիկացի, հիմա արդէն, ուրիշ հանգրուանի մը կը պատրաստուի:

Ան կը ծրագրէ, Միջին Արեւելքի մէջ, իրեն չհպատակող երկիրներուն վրայ յարձակելու:

11 Սեպտեմբեր 2001-ի ողբերգութենէն ետք, լաւ պատրուակ մըն ալ գտած է այսօր Ամերիկացի՝ «Իրաք, Իրան, Սուրիա, Լիպիա, Սոմալի, Սոլտան՝ ահաբեկիչներուն թիկունք կանգնող երկիրներն են: Այդ պատճառաւ ասոնք ահաբեկիչ երկիրներ կը նկատուի»:

Ամերիկայի ծրագիրներուն ետեւ, անկարելի է իսրայելին մատը չնշմարել:

Վերը նշուած երկիրներուն մեծամասնութիւնը, իսրայելի կողմէ թշնամի նկատուած տէրութիւններ են: Եւ իսրայելի ապագայ ծրագիրներուն համար, այս երկիրներուն քանդուիլը անհրաժեշտ է:

Կը կարծենք, թէ 11 Սեպտեմբեր 2001-ի ողբերգութիւնը,

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ [ԻԲՐԹԷ] ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, Ո՞Վ Է ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ...

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆՈՐ [ԻԲՐ ԹԷ] ԸՆՏՐԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ Է,
ԹԷ՞ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ (OPINION PUBLIC) ՂԵԿԱՎԱՐՈՂ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԻԾԽԱՆԱԻՈՐԸ՝ ՈՍԿԻՆ ՉԵՌՔԸ ՈՒՆԵՑՈՂՆ Է - «ՈՍԿԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՉԵՌՔՆ Է.
ԵՒ ՈՍԿԻՈՎ ՉԵՌՔ ԱՆՑՈՒԵՑԱԻ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ (OPINION),
ՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»:

“PROTOCOL DES SAGES DE SION”
«ՆԱՅԻՐԻ» ԹԻԻ 161 = 20 ՆՈՑԵՄԲԵՐ 2001

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Ամերիկային պետք եղածին պէս դաս չէ եղած: Առաջին ցաւալի շարաքներուն, շփոթի և ընկճուածութեան հոգեվիճակէն յետոյ, Ամերիկան կրկին վերագտաւ իր Կայսերապաշտ և Սիոնիստ կերպարը:

Ողբերգութեան օրերուն, Պաղեստինեան պետութիւն մը ստեղծելու գաղափարը յայտնող Ամերիկան, այսօր իր խօսքերը կարծես բոլորովին մոռցած է: Եւ կրկին լծուած է Իսրայէլի սայլին, մանաւանդ՝ արիւնարբու Արիէլ Ծարոնի սայլին: Եւ այսօր, Ծարոնին ըսածները թութակի պէս կը կրկնէ, և իրենց հայրենիքը, իսրայէլեան վայրագութիւններուն դէմ պաշտպանելու համար պայքարող և զոհուող Պաղեստինցի հերոսները «ահաբեկիչներ» կ'որակէ:

Գրեթէ տարի մը առաջ, հրեական մասնաւոր ծրագրով մը, Արիէլ Ծարոնին սադրիչ գրգռութեամբ սկսած երկրորդ «Ինթիֆատա»-ին ընթացքին, Իսրայէլի զինուորական ուժերուն կողմէ հազարի մօտ Պաղեստինցիներ սպաննուեցան:

Փոխարէն՝ Պաղեստինցի երիտասարդներուն կատարած ինքնասպանական արարքներուն պատճառաւ, հրեաները երկու հարիւրի չափ զոհեր տուին:

Երկու հարիւր Հրեայի դէմ՝ հազար Պաղեստինցի:

Այս թուանշաններն ալ շատ բացայայտօրէն կը ցուցնեն. թէ այս անողոք պայքարին մէջ ո՞վ է աւելի շատ զոհուողը: Մէկի դէմ հինգ Պաղեստինցի սպաննուած է:

Բայց հրեաներուն և Սիոնիստներուն սայլին լծուած ամերիկացիներուն համար, հազար պաղեստինցիներու սպաննուիլը կարելոր չէ:

Սպաննուող հազար Պաղեստինցիները, սիոնական հրեաներուն հաւատքով՝ “Goy”-եր են, այսինքն՝ անասունի հաւասար արարածներ:

Բայց սպաննուող երկու հարիւր հրեաները՝ «Աստուծոյ ընտրեալ ցեղին կը պատկանին»:

Այս աստիճան ցեղապաշտ հաւատք մը, այս դարուս →

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
«ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԱԶԳ ՀԱՅՈՑ»- ԹԻՒ 5

«ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ»

1915-ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ, ՀԱՅ
ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՔՍՈՐՈՒԱԾ ՉԱՆՂԸՐԸ ՔԱՂԱՔԸ
ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

24 Ապրիլի հայկական ցեղասպանության ընթացքին, շատ մը հայ մտա-
ւորականներուն հետ, բժիշկ Ռուբէն Սեւակն ալ Չանղըրը աքսորուած էր:

Չանղըրըյի մէջ, աքսորեալները, սկիզբը բոլորը միասին, զօրանոցի սրա-
հի մը մէջ բանտարկուած էին:

Քանի մը շաբաթ յետոյ, աքսորականներուն Չանղըրըյէն չեւելու պայ-
մանաւ, քաղաքին մէջ տուն վարձելու արտօնութիւն տրուեցաւ:

Բժիշկ Ռ. Սեւակն ալ, ընկերոջը հետ տուն մը վարձեց:

Այդ օրերուն, Չանղըրըյի ժողովուրդին մէջ լուր մը տարածուեցաւ, թէ
հայ աքսորականներուն մէջ եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի:

Եւ այդ օրէն յետոյ Բժ. Ռ. Սեւակ, գիշեր ու ցերեկ մէկ հիւանդէն միւս
հիւանդը վազելով, Չանղըրըյի թուրք ժողովուրդը դարմանելու աշխատեցաւ:

Այս դարմանումներուն ընթացքին, բժիշկ Ռուբէն Սեւակ հրաշքներ կը
գործէր:

Եւ Չանղըրըյի ժողովուրդը՝ այս հրաշք դարմանումները կատարող Տօքթ.
Ռուբէն Սեւակը կը պաշտէր:

Այդ օրերուն Տք. Ռ. Սեւակ Չանղըրըյի կառապանապետը եղող Իսմայիլին
աղջիկը կը դարմանէր: Եւ աղջիկը քանի մը շաբաթ վերջ բոլորովին ապա-
քինեցաւ, բայց տխուր էր: Հայր Իսմայիլ իր աղջկան տրտմութեան պատճառը
հարցուց: Ան նախ ըսել չուզեց:

Բայց ամէնէն վերջ խոստովանեցաւ:

Աղջիկը բժիշկին սիրահարուած էր, և Տք. Ռուբէն Սեւակը այս խնդրէն
լուր չուներ:

Հայրը շուարեցաւ: Բայց իր աղջիկը շատ սիրելուն, հետեւեալ օրը Տք. Ռ.
Սեւակը կանչեց և անոր՝ «Նայէ Տօքթոր,—ըսաւ,—այստեղ բոլորդ մահուան
դատապարտուած էք: Ոչ մէկդ կրնաք ազատիլ: Բայց եթէ դուն ուզես, ես քեզ
կրնամ ազատել: Աղջիկս քեզի սիրահարուեր է, եկուր, միւսլիմանութիւնը
ընդունէ, և աղջկանս հետ ամուսնացիր: Այս պայմանաւ քեզ սպանուելէ
կրնամ ազատել»:

Տք. Ռուբէն Սեւակ՝ «Անկարելի է, ես արդէն ամուսնացած եմ և երկու
զաւակ ունիմ» պատասխանեց:

Կառապանապետ Իսմայիլ՝ «Վնաս չունի» ըսաւ. «Իսլամ կրօնքին մէջ
այս խնդիրը արտօնուած է: Եթէ ուզես՝ մտածէ, վաղը պատասխան տուր»:

Բժ. Ռուբէն Սեւակ իր մտերիմ ընկերներուն եղելութիւնը պատմեց:

Բոլորն ալ՝ «միւսլիմանութիւնը ընդունէ, աղջկան հետ ամուսնացիր, և
կեանքդ փրկէ» ըսին:

Բայց բժիշկ Ռուբէն Սեւակ՝ «Թրքանալը նուաստանալ է» ըսաւ, և միւս-
լիմանութիւնը ընդունելով սպանութիւնէ ազատելու առաջարկը մերժեց:

26 Օգոստոս 1915 թուականին, Ռուբէն Սեւակ և իր 4 մտաւորական ըն-
կերները, Չանղըրըյէն Այաշ փոխադրուելու պատրուակով, զինուորներուն
հսկողութեան տակ, կառքերով ծամբայ հանուեցան:

Ծամբու ընթացքին, Գալէճիկի թիւնէյ գիւղի մօտերը, իթթիհատ և Թե-
րաքքի կուսակցութեան Չանղըրըյի ներկայացուցիչ ճեմալ Սղուզի աւազակ-
ները, կառքերուն ծամբան կտրեցին:

Ձիւտուորները նախ դիմադրել ուզեցին: Բայց զինուորներուն հրամանա-
տարը՝ Սելախիկցի ենթասպան զինուորներուն արգելք եղաւ:

Եւ աւազակները՝ Տք. Ռուբէն Սեւակը և ընկերները ճառերու կապելէ յե-
տոյ, վայրագօրէն սպաննեցին:

Այս աւազակներուն մէջն էր նաեւ՝ Տք. Ռուբէն Սեւակին դարմանած
աղջկան հայրը՝ կառապանապետ Իսմայիլը: **Յ. 2.**

**TURKLERIN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERCEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 "MİLLETİ SADIKAYI ERMENIYE" -N° 5
 SADAKATA KARSİ NANKÖRLÜK
 1915 ERMENİ SOYKIRIMINDA, ERMENİ
 ENTELLEKTÜELLERİNİN SÜRGÜN SEHİR ÇANKIRIDA
 TRAJEDİ İCİNDE BİR ASK TRAJEDİSİ**

24 NISAN 1915 ERMENİ SOYKIRIMINDA BİR ÇOK ERMENİ ENTELLEKTÜELLERİ İLE BERABER DOKTOR RUPEN SEVAG DA ÇANKIRIYA SÜRÜLMÜSTÜ.

ÇANKIRIDA SÜRGÜNLER ÖNCE TOPLUCA BİR KOGUSTA HAPSEDİLDİLER.

BİR KAÇ HAFTA SONRA, SÜRGÜNLERE ÇANKIRIDAN ÇIKMAMAK SARTI İLE SEHIR İÇİNDE EV KIRALAMALARINA İZİN VERİLDİ. DR. RUPEN SEVAG DA BİR ARKADASI İLE ÇANKIRIDA BİR EV KIRALADI.

BU ARADA ÇANKIRIDAKİ HALK ARASINDA ERMENİ SÜRGÜNLERİ İÇİNDE, AVRUPALI BİR DOKTOR BULUNDUGU HABERİ YAYILDI.

VE O GÜNDEN SONRA DR. R. SEVAG GECE GÜNDÜZ, BİR HASTADAN ÖBÜR HASTAYA KOSARAK ÇANKIRI TÜRK AHALİSİNİ TEDAVİYE ÇALIŞTI.

BU TEDAVİLER ESNASINDA DR. R. SEVAG ADETA HARİKALAR YARATIYORDU.

O DERECEKİ HASTA AİLELERİ, KENDİ HASTALARINI TEDAFİ ETMESİ İÇİN DR. R. SEVAGI BİRBİRLERİNDEN KAPISİYORLARDI.

VE ÇANKIRI AHALİSİ HARİKALAR YARATAN DOKTOR RUPEN SEVAGA ADETA TAPIYORLARDI.

BU ARADA DR. R. SEVAG ÇANKIRININ ARABACIBASISI İSMAILİN KIZINI TEDAVİ EDİYORDU. VE HASTA KIZ BİR KAÇ HAFTA SONRA TAMAMEN İYİLEŞTİ. FAKAT KIZ ÜZGÜNDÜ. BABASI İSMAIL, KIZINA ÜZGÜNLÜĞÜNÜN SEBEBİNİ SORDU. KIZ ÖNCE SÖYLEMEK İSTEMEDİ. FAKAT EN SONUNDA İTİRAF ETTİ.

KIZ DOKTORA ASIK OLMUSTU. FAKAT DOKTOR RUPEN SEVAGIN BUNDAN HABERİ YOKTU.

BABASI SASIRDI. FAKAT KIZINI ÇOK SEVDİĞİ İÇİN ERTESİ GÜNÜ DOKTOR SEVAGI ÇAĞIRDI VE "BAK DOKTOR" DEDI "BURADA HEPİNİZ ÖLÜME MAHKÜMSÜNÜZ. HIÇ BİRİNİZ KURTULAMAZSINIZ. FAKAT SEN İSTERSEN, BEN SENİ KURTARABİLİRİM.

KIZIM SANA ASIK OLMUS. GEL, MÜSLÜMANLIĞI KABUL ET VE KIZIM İLE EVLEN. BU SARTLA SENİ ÖLÜMDEN KURTARABİLİRİM. DR. R. SEVAG "NASIL OLUR, BEN ZATEN EVLİYİM VE İKİ ÇOCUGUM VAR" DEDI. ARABACIBASI İSMAIL "ZİYANİ YOK" DEDI "MÜSLÜMAN DİNİNDE BUNA CEVAZ VAR, İSTERSEN DÜŞÜN. YARIN CEVAP VER".

DR. R. SEVAG YAKIN ARKADAŞLARINA HADİSEYİ ANLATTI. HEPSİ DE "MÜSLÜMANLIĞI KABUL ET, EVLEN VE CANINI KURTAR" DEDİLER. FAKAT DR. RUPEN SEVAG:

"TÜRKLESMEK ALÇAKLIKTIR" DEDI, VE MÜSLÜMAN OLARAK ÖLÜMDEN KURTULMA TEKLİFİNİ RED ETTİ...

26 AGUSTOS 1915 TE DR. RUPEN SEVAG VE 4 ENTELLEKTÜEL ARKADASI ÇANKIRIDAN AYASA SEVKEDİLMEK BAHANESİ İLE ASKERLERİN MUHAFAZASINDA ARABALARLA YİĞİLA ÇIKARILDILAR.

YOL ÜZERİNDE, KALECİĞİN TÜNEY KÖYÜ YAKINLARINDA, ÇANKIRI İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİ TEMSİLCİSİ CEMAL OĞUZUN ESKİYALARI ARABALARIN YOLUNU KESTİLER.

ASKERLER ÖNCE KARSİ GELMEK İSTEDİLER. FAKAT ASKERLERİN KOMUTANI SELANIKLI ÇAVUS ASKERLERE MANİ OLDU.

VE ESKİYALAR DR. RUPEN SEVAG VE ARKADAŞLARINI AĞAÇLARA BAĞLIYARAK HUNHARCA KATLETTİLER.

VE BU ESKİYALARIN ARASINDA, DR. RUPEN SEVAGIN TEDAVİ ETTİĞİ HASTA KIZIN BABASI, ARABACIBASI İSMAIL DE VARDI.

B. Q.

➔ ինչպէ՞ս իր գոյութիւնը կը շարունակէ: Ընդհակառակը, աշխարհի ամէն կողմը, Սինակոկները հաւատացեալ հրեաներով լեցուն են միշտ: Եւ մտածել, թէ արեւմտեան երկիրներուն մէջ, հրեաները, մեծամասնութեամբ, իբր թէ «Ընկերվարական» կուսակցութեան շարքայիներ և համակիր անդամներ են:

Հրեաները, բոլոր ընտրութիւններուն, մեծամասնութեամբ, ձախակողմեան կուսակցութիւններուն ի նպաստ կը քուէարկեն:

Եւ ձախակողմեան կուսակցութիւնները, բոլորն ալ, ցեղային խտրականութեան և ցեղապաշտութեան դէմ են:

Միայն այս հրեական հակասութիւնն անգամ կ'ապացուցանէ, թէ հրեաները ո՛ր աստիճան նենգամիտ և պատեհապաշտ հաւաքականութիւն մըն են:

Եւ հրեաներուն ինքզինքնին Ընկերվարական ներկայացնելուն և ընկերվարական կուսակցութիւններուն ի նպաստ տարած աշխատանքներուն բուն նպատակը՝ «Սոցիալիստ» գաղափարականին յառաջացումովը, ժողովուրդներուն մէջի ազգային և կրօնական զգացումները տկարացնել է:

* *
ARIEL SHARON-ԻՆ ARAFAT-Ն ՍՊԱՆՆԵԼ ՈՒՋԵԼՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Վերջին օրերուն զգայացուցց լուրն է՝ Թուրքիոյ վարչապետը՝ Bulent Ecevit, մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին, հետեւեալ տեղեկութիւնները կու տայ՝ “Ariel Sharon”ը ինծի հեռաձայնեց և ըսաւ, թէ՝ “Arafat-էն պիտի ազատիմ»: Sharon-ին այս խօսքերէն սուկացի և իրեն ըսի, թէ՝ «բացարձակ այդպիսի բան չընէք, շատ սխալ կ'ըլլայ»:

“Arafat'tan kurtulacağım...”

ISRAİL Başbakanı Şaron, telefonda Ecevit'e açıkça “Arafat'tan kurtulmak istiyorum” dedi. Arafat'ın hayatı konusunda endişeye düşen Ecevit, Filistin liderinin ortadan kalkması durumunda sorunların daha da büyüyeceğini Ariel Şaron'a anlattı.

Milliyet
8.12.2001

Բնական է՝ այս երկու դահիճներուն ըսածներուն հաւատալը ճիշտ չէ: Ո՛վ գիտէ, թէ ինչ «Թատրոն» է խաղացածնին: Եւ ի՞նչ է նպատակնին: Այս խնդրին մէջ, մեզի համար ամենէն կարեւորը՝ էճեկիտին այս ըսածները կ'ապացուցանեն, թէ այս երկու արիւնար-

բու վարչապետները, իրարու հետ ո՛ր աստիճան մտերիմ են:

Ասկէ գատ՝ ըսուածները երկրորդական են:

Որովհետեւ Sharon եթէ ուզէ, ամէն վայրկեան կրնայ սպաննել Arafat-ը:

Երկու օր առաջ, իսրայէլեան ինքնաթիռները, Arafat-ին մինչև հարիւր մեթր շուրջը ռմբակոծեցին. եթէ ուզէին՝ իր գտնուած շէնքն ալ կը ռմբակոծէին, բայց չուզեցին:

Որովհետեւ հրեաները Arafat-էն աւելի լաւ Պաղեստինցի առաջնորդ մը չեն կրնար գտնել:

Արաֆաթին համար ըսողներ կան, որ ան, Պաղեստինեան հարցը, 40 տարիներէ ի վեր, «քնացնող» անձն է:

Գալով Sharon-ին՝ 24 Ապրիլ 1915-ի «Հրեայ-թուրքերուն» հայերուն դէմ կատարած «Նախ՝ ազգի մը գլուխները կտրելու ռազմավարութիւնը», տարիէ մը ի վեր, շատ լայնածաւալ ձեւով, Պաղեստինի մէջ կը կիրարկէ:

Վերջին մէկ տարուան մէջ միայն, 60 Պաղեստինեան առաջնորդներ սպաննեց:

Եւ, ասկէ վերջ ալ, Ամերիկացիներուն Պաղեստինցի հերոսները «թերորիստ» որակելէն յետոյ, ան շատ աւելի ազատօրէն պիտի շարունակէ, թրջական ձեւով, անոնց մաքրագործումը:

Բայց կը կարծենք, թէ Արիէլ Շարոնին օխտանանաչումը սխալ է:

Որովհետեւ Պաղեստինցիները՝ հայերուն նման, գառնուկներ

“Arafat”ı öldürmek istiyor”

● Şaron’la görüşen Ecevit, “Şaron Arafat’tan kurtulmak istiyor. Ama bu çok yanlış. Ondan, bunu bir kez daha düşünmesini istedim” dedi. Mısır lideri Mübarek, “Şaron’la barış olmaz” derken, Arafat, “İmtansız istemiyorum, ama İsrail savaş istiyor” diye konuştu. 15

րու պէս մորթուող ժողովուրդ մը չեն:

Արիէլ Շարոն Պաղեստինցի անձնագրի հերոսներուն կատարած արարքներուն ցաւալի հետեւանքները տեսաւ:

Այդ պատճառաւ,

թուրք էնեվիտին մտերիմ բարեկամը՝ հրեայ Արիէլ Շարոն՝ «Շատ ուշադրութիւն ըրէք. 11 Սեպտեմբեր 2001-ին, Նիւ Եորքի մէջ կատարուած սարսափելի ողբերգութեան նմանը, ձեր երկրին մէջ ալ կրնայ պատահիլ»:

ՄԵՆՔ ԿԸ ՀԱԻԱՏԱՆՔ, ՈՐ
 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2001-ԻՆ NEW YORK-Ի
 ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ
 ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵԻԱՆՔՈՎ, ՆՈՐ
 ԵՒ ԱԻԵԼԻ ԱՐԴԱՐ ԱԾԽԱՐՀ ՄԸ ՊԻՏԻ
 ՍՏԵՂԾՈՒԻ

... ԵԹԷ, ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ՄԻԱՅՆ
 ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԾԱՀՈՒ ԿՐԱՅ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ԻՐԵՆՅ
 ԱՆԱՐԴԱՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՉՓՈՒԽԵՆ,
 ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ «ՓՈՔՐԱՑԱԾ» ԱԾԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ,
 ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՍՆԵԱԿ ՏԱՐԻՆԵՐ ՅԵՏՈՅ, «ԱՂՋԱՏ
 ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ» «ՀԱՐՈՒՍՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ» ՊԻՏԻ
 ԿՈՐԾԱՆԵՆ:

ԵԹԷ, ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ՀԱՅ ԱԶԳԸ
 ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՂ ԹՈՒՐՔԵՐԸ,
 ՆԻԻԹԱԿԱՆ ԾԱՀԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌԱԻ, ԾԱՐՈՒՆԱԿԵՆ
 ՊԱԾՏՊԱՆԵԼ ԵՒ ՅԵՂԱՍՊԱՆ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՉՊԱՏԺԵՆ,
 ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՍՆԵԱԿ ՏԱՐԻՆԵՐ ՅԵՏՈՅ,
 ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՅՐԵՆԻ
 ԺՈՂՈՎՈՒՐՆԵՐ, ՊԻՏԻ ՔԱՆԴԵՆ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ
 ԱԾԽԱՐՀԸ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ԿՐԷԺ ՈՈՒՐԷՆԵԱՆ]

Ճ

Ա

Պատմական դեպքերը թուականներով կը բնորոշուին, ընդհանրապէս Զրիստոսի ծնընդեան թուականը հիմք առնելով:

Օրինակ՝ Զրիստոսէ առաջ և Զրիստոսէ վերջ (AV. J.C. ET APR. J.C.):

11 Սեպտեմբեր 2001 թ.ին կատարուած քառասային ահաբեկչութիւնը, աշխարհի մէջ անհաւատալի փոփոխութիւններու պատճառ եղաւ, և մանաւանդ, ասկէ յետոյ, շատ անելի մեծ յեղաշրջումներու պատճառ պիտի ըլլայ:

Այս տեսակէտով՝ 11 Սեպտեմբեր 2001-ը նոր և շատ մեծ դարաշրջանի մը սկզբնաւորութիւնն է: «11 Սեպտեմբեր 2001»ով շատ մը “Tabou”ներ փլան: Ծատ մը սուտ լրզունգներու «քօղ»ը վար ինկաւ:

Երկար տարիներէ ի վեր, Ամերիկացիներուն կողմէ Սովետներուն դէմ հրահրուած մոլեռանդ իսլամներուն զոհը եղան [ճակատագրի ի՛նչ հեգնանք] նոյնիքն՝ Ամերիկացիները:

Եւ այս անգամ, ամերիկացիները սկսան պայքարիլ, նոյն ծայրայեղական իսլամներուն դէմ, զանոնք որակելով “Terroriste”ներ:

Ճիշդ ու ճիշդ՝ Ռուսերուն նման, որոնք Չէչէն աւազակները կ’որակեն “Terroriste”ներ: Բայց մէկ կարեւոր տարբերութեամբ... Այս Չէչէնները զինողները Ամերիկացիներն էին փաքիստանցիներուն և շրջանէն ներս իրենց ունեցած միւս գործակալներուն ձեռքերով:

Բայց, արեւմտեան աշխարհին մէջ, Մուճահիտիներուն և Թալիպաններուն ստեղծման մէջ, ամերիկացիներուն կատարած դերին մասին [կարգ մը փոքր ակնարկութիւններէ զատ] ոչ մէկը իրականութիւնները ըսելու և գրելու համարձակութիւնը ունեցաւ:

Աֆղանական հարցին մէջ՝ տեւական Սովետներուն 1979-ին Աֆղանիստան ներխուժման մասին խօսեցաւ:

Բայց երբեք չլիշատակուեցաւ, որ 1921-էն մինչեւ 1979, գրեթէ 60 տարի, Աֆղանիստանը խաղաղութեան մէջ ապրող երկիր մըն էր:

Եւ 1979-թ.էն սկսեալ, ամերիկացիները, Փաքիստանի և արաբ մոլեռանդ իսլամներու ձեռամբ զինեցին նախ Մուճահիտիները և յետոյ՝ Թալիպանները, որ ասոնք պայքարին Սովետներուն դէմ: Եւ այդ օրէն սկսան Աֆղան ժողովուրդին անվերջանալի տառապանքները: Եւ այսօր ամերիկացիները, միլիառներ ծախսելով, իբր թէ խաղաղութիւն պիտի բերեն Աֆղան ժողովուրդին:

Ծատ ցաւալի է՝ Ռուբէն Սեւակին ըսածին պէս՝ «ՄԵՌՆՈՂԻՆ ԻՐԱԻՈՒՆԶԸ ՄԵՌԾԸՆՈՂԷՆ ՍՊԱՍԵԼԸ»:

* *

Մինչեւ 11 Սեպտեմբեր 2001-թ.ը, արեւմտեան պետութիւններուն ռազմավարութեան սկզբունք էր՝ հակառուսական կողմնորոշումը:

Ֆրանսական 1789-ի Յեղափոխութեամբ սկսող այս հակառուսական քաղաքականութիւնը, շեշտուեցաւ մանաւանդ, Նափոլէոնի Ռուսիոյ վրայ յարձակումով, և անոր շարունակութիւնը հանդիսացաւ անգլիական կայսրութեան անփոփոխ ռազմավարութիւնը եղող հակառուս քաղաքականութիւնը:

1917-ի համայնավար յեղափոխութեամբ, արեւմտեան պետութիւններուն հակառուս քաղաքականութիւնը անելի զօրացաւ, և ամերիկացիներուն առաջնորդութեամբ, 1945-էն սկսեալ, ան շարունակեց «Պաղ պատերազմ»ի ձեւով, մինչեւ 1990-ը՝ Սովետ Միութեան փլուզումը:

Բայց ասկէ յետոյ ալ, ամերիկացիներուն հակառուս պայքարը չդադրեցաւ: Արեւմտեան կողմը, 1990-ին յղացաւ, Ռուսերուն եղբայրները եղող Եուկոսլաւ ժողովուրդը բաժանելու և Եուկոսլաւ դաշնութեան միութիւնը քանդելու անարդար և անմարդկային ծրագիրը, զոր ամերիկացիները գործադրեցին ժամացոյցի ճշգրտութեամբ, սկսելով Պոսնիայէն, յետոյ՝ Զոսովոյ, և անելի ետք՝ Մակեդոնիա և Մոնթենեկո:

Ամերիկացիներուն Ռուսաստանի արեւելեան կողմը ապակայունացնելու հակառուսական ծրագիրը, անելի լայնածաւալ հանգամանք ունէր:

Անոնք սկսան փաքիստանցիներու և արաբական Ծոցի կրօնամուլ շրջանակներուն միջնորդութեամբ դրդել վայրենի Չէչէնները որոնք, Բ. Աշխարհամարտին, գործակցած էին հիթլերական Գերմանիոյ հետ:

Ամերիկացիներուն կողմէ զինուած այս «տեռորիստ» Չէչէնները, շատ մեծ խժոժութիւններ կատարեցին Ռուսերուն դէմ, նոյնիսկ՝ Մոսկուայի մէջ, և նաեւ՝ Չէ-

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐԻ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ «ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԱԶԳ ՀԱՅՈՑ»- ԹԻՒ 6

«ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ»

ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ ՏՕԼՄԱՊԱՀՉԷԻ ՊԱԼԱՏԸ ԱՅՅԵԼՈՒԹԵՆԷՆ ՏՊԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ասկէ տասը տարիներ առաջ, երոպայի հայ կրօնական առաջնորդներէն Արքեպիսկոպոս մը, Պոլսոյ Տօլմապահչէի պալատը «Թուրիսոյ» ըլլալով կ'այցելէ:

Եւ ֆրանսացի զբօսաշրջիկներու խումբի մը հետ, թուրք թարգմանի մը առաջնորդութեամբ պալատը պտտիլ կը սկսին:

Եւ թուրք թարգմանը, ֆրանսերէնով տեղեկութիւն կու տայ զբօսաշրջիկներուն, այդ պալատի մասին. «Տօլմապահչէի պալատը, 19-րդ դարու կէսերու ն, իտալացի ծարտարապետ Պալեսանի կողմէ կառուցուած է»:

Յետոյ, Պալատին սրահները կ'այցելեն:

Թուրք թարգմանը պատերուն վրայ կախուած մեծ իւղաներկ պաստառներուն առջեւ կը կենայ և սա բացատրութիւնը կու տայ. «Այս մեծ ծովանկարները ուս նկարիչ Այվազովսկին գծագրած է»:

Եւ թուրք թարգմանը, կը շարունակէ զբօսաշրջիկներուն պտտցնել Պալատը: Երբ մեծ, յախճապակեայ վառարանի մը առջեւ կանգ կ'առնեն, հետեւեալ բացատրութիւնը կու տայ. «Այս վառարանին յախճապակիները, հռչակաւոր Քիւթայեայի յախճապակիներ են, և թուրք յախճապակիի վարպետներու կողմէ շինուած է»:

Եւ այն ատեն հայ Արքեպիսկոպոսը այլեւս չի կրնար դիմանալ և թուրք թարգմանին թրքերէն լեզուով սա խօսքերը կ'ըսէ.

«ԷֆենՏի. չիՄԱ ԱԼ ՁԻՍ ՄՏԻԿ ԸՐԷ. ԵՒ ԵԹԷ ՉԵՍ ԳԻՏԵՐ, ՍՈՐՎԷ.

ԱՅՍ ՎԱՌԱՐԱՆԻՆ ՑԱԽՃԱՊԱԿԻՆԵՐԸ ԺՆՈՂ ՎԱՐՊԵՏԸ ՀԱՅ Է: ՆԱՅԷ, ԿԱՐԴԱՅ:

ՎԱՐՊԵՏԸ ՀԱՅԵՐԷՆՈՎ ԱՆՈՒՆԸ ԳՐԵՐ Է: ՅԵՏՈՑ, ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ԾՈՎԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ԳԾԱԳՐՈՂ ՆԿԱՐԻՉԻՆ ՀԱՄԱՐ՝ «ՈՌՈՒՍ ՆԿԱՐԻՉ» ԸՍԻՐ. ԱՅՂ ՆԿԱՐԻՉԻՆ ԱՆՈՒՆԸ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՅՎԱԶՈՎԸՍԿԻ Է. ԵՒ ՄԻՆՉԵՒ ԾՈՒԾԸ ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉ ՄԸՆ Է:

ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՌՈՐԸ՝ ՏՕԼՄԱՊԱՀՉԷԻ ՊԱԼԱՏԸ ԿԱՌՈՒՑԱՆՈՂ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԻՆ ՀԱՄԱՐ «ԻՏԱԼԱՅԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ՊԱԼԵԱՆԻ» ԸՍԻՐ. ՍՈՒՏ Է: ՏՕԼՄԱՊԱՀՉԷԻ ՊԱԼԱՏԸ ԿԱՌՈՒՑԱՆՈՂ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԸ ՀԱՅ ՊԱԼԵԱՆՆ Է: ՊՈԼՍՈՑ ԲՈԼՈՐ ՊԱԼԱՏՆԵՐԸ ԿԱՌՈՒՑԱՆՈՂ ՀԱՅ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐՈՒ՝ ՊԱԼԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԷՆ: ԵՒ ԱՍՈՆՔ ՔԵՁԻ ԸՍՈՂԸ՝ ԵՍ ԱԼ, ՀԱՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԸՆ ԵՍ.

ՀԱՍԿՑԱՐ ԿԻՄԱ. ԱՍԿԷ ՅԵՏՈՑ ԺՅԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԸՍԷ, ՍՈՒՏ ՄԻ՝ ԽՕՍԻՐ»:

չէնիոյ մէջ, ընդդէմ տեղւոյն իրենց չէչէն եղ-
բայրներուն:

Ամերիկացիներուն կողմէ դրդուած Չէչէններուն հակառուսական ահաբեկչութիւնները տարիներ տեւեցին:

Ռուսերը, այս մոլեգին Չէչէնները որակեցին «տեռորիստներ»:

Մինչդեռ, ամերիկացիներուն և անոնց զինակիցները եղող երոսպական պետութիւններուն համար, այս ահաբեկիչ Չէչէնները «ազատութեան» համար պայքարող հերոսներ էին:

Ամերիկացիները միայն 11 Սեպտեմբեր 2001-ի վաղորդայնին և ստիպողաբար տեսան և հասկըցան, որ իրենց համար բուն «վտանգ»ը Ռուսերէն չէր գար: Իսկական վտանգը կու գար այն մոլեռանդ, յետամնաց և խելագար, իսկութեան մէջ հարազատ իսլամի սկզբունքները դրժող «իսլամ»ներէն, որոնք մարզուած և զինուած էին ամերիկացիներուն կողմէ:

Եւ «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ» կոչուող այս երկիրը՝ այսօր կը վխտայ ամէն տեսակի միլիոնաւոր իսլամներով, որոնք Սիոնիստական սատանայական քաղաքականութեամբ, վերջին յիսուն տարիներու ընթացքին, խուժեցին Ամերիկա:

Եւ այսօր, Ամերիկայի համար, մեծագոյն վտանգը, ամերիկեան հողի վրայ ապրող և իրենց մտքին մէջ ի՛նչ ի՛նչ անյայտ հեռանկարներ ունեցող այս մոլեռանդներն են:

Անոնց ուղեղները լուացուած են կրօնամոլ լոգունգներով և իրենք դաստիարակուած են Ամերիկայի տարածքին սմբուկի պէս բազմացող

հազարաւոր մզկիթներու մէջ:

Եւ ամերիկացիներուն ամենաարդիական զենքերն անգամ (նոյնիսկ Ռուսերուն դէմ պատրաստուած աստղային «ֆիզէ»ներու ցանցը) չեն կրնար խելքի բերել այս մոլեռանդները, և անոնց ուղեղներուն մէջէն հանել իրենց խաւարակուռ գաղափարները:

Ծայրայեղ հրեաներուն (Սիոնիստներուն) և մոլեռանդ (երբ բուն իսլամը մոլեռանդութիւնը կը մերժէ) իսլամներուն համար, կրօնքը միայն դաւանանքի վարդապետութիւն մը չէ:

Անոնց համար կրօնը աշխարհի վրայ իրենց իշխանութիւնը տարածելու ծառայող ռազմավարութիւն մըն է, իր բռնակալական սկզբունքներով:

Այս երկու մոլեռանդ աշխարհահայեացքները, իրարու շատ նմանող կէտեր ունին, զորս, մէկ քանի բառով, կրնանք բնորոշել՝ «Անմարդկային»:

Եւ ինչպէս որ շատ մը արեւմտեան երկիրներու մէջ, ֆաշիստական ծայրայեղ կուսակցութիւնները պատժական օրէնքով արգիլուած են, Սիոնականութիւնը և բոլոր արմատական, ծայրայեղ կրօնական դաւանութիւնները, իբր ֆաշիստական վարդապետութիւն, զանոնք արգիլելը պայման է:

Եթէ արեւմտեան աշխարհի մէջ այս ծայրայեղ և մոլեռանդ վարդապետութիւնները պատժական օրէնքով չարգիլուին՝ քանի մը տասնամեակներ յետոյ, այս մոլեռանդները պիտի կործանեն արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը:

* *

Ինչո՞ւ Սիոնիստները Սթալինը կ'ատեն և իրենց ձեռքը գտնուող լրատուութեան ցանցին միջոցաւ տեսական կը քարկոծեն զինք:

1921-ին Փարիզ հրատարակուած "Protocols Des Sages De Sion" գիրքին յառաջաբանին մէջ շատ յատկանշական հետեւեալ մէջբերումը կատարուած է՝ «Ռուսիոյ հրեաները շատ գոհ են, որ Կարմիր բանակին գլուխը կը գտնուի Trotski-ն (Lev Davidovitch Bronstein): Որովհետեւ Թրոցկիին միջոցաւ Ռուսիան հրեաներուն ձեռքը անցած է»:

Բայց, քանի մը տարիներ յետոյ, Սթալինի առաջնորդութեամբ, հայրենասէր ղեկավարները տեսան, թէ Թրոցքիին «Ինթերնասիոնալիսթ» աշխարհահայեացքը Ռուսաստանի լայն տարածքին վրայ գտնուող զանազան ազգերու պատկանող ժողովուրդներու միջեւ, հակամարտութիւններ պիտի ստեղծէ և երկիրը շատ աւելի ծանր դժբախտութիւններու պիտի ենթարկուի:

Այդ պատճառաւ Սթալին, թրոցկիական տիպի «Ինթերնասիոնալիզմ»ի գաղափարականին վերջ տուաւ և երկրէն վճռեց Թրոցկիին:

Թրոցկիին, մինչեւ իր կեանքին վերջը, պայքարեցաւ Սովետ Միութեան դէմ:

Եւ մինչեւ այսօր Սիոնիստները և Թրոցկիստները անիրաւ զրպարտութիւններով կը քարկոծեն Սթալինը:

Եւ այս ապերախտ հրեաները կը մոռնան, որ Սթալինի իշխանութեան շրջանին և անկէ ետք, Ս. Միութեան մէջ, ոչ մէկ հրեայ վնասուեցաւ, հրեայ ըլլալուն պատճառով:

Եւ հրեաները այս ղեկավարին ստեղծած երկաթեայ Սովետական խաղաղութեան շրջանին անեցան և 1948-ին, մեծ մասամբ անոր շնորհիւ և Ս. (Ծարք՝ էջ 4)

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

"MİLLETİ SADIKAYI ERMENİYE" N° 6

SADAKATA KARSİ NANKÖRLÜK

İSTANBULDA DOLMABAĞÇE SARAYINI ZİYARETTEN İZLENİMLER

BUNDAN ON SENE KADAR EVVEL, AVRUPADA GÖREYLİ ERMENİ RUHANI LİDERLERİNDEN BİR BASPİSKOPOS, İSTANBULDA DOLMABAĞÇE SARAYINI TURİST OLARAK ZİYARET EDER.

VE BİR FRANSIZ TÜRİST GURUBU İLE BERABER, BİR TÜRK TERCÜMANIN ÖNCÜLÜĞÜNDE SARAYI DOLASMAYA BASLARLAR.

VE TÜRK TERCÜMAN, TURİSTLERE SARAY HAKKINDA FRANSIZCA BİLGİ VERİR.

"DOLMABAĞÇE SARAYI, 19. ASRİN ORTALARINDA İTALYAN MİMARİ BALYANI TARAFINDAN İNSA EDİLMİŞTİR"

SONRA SARAYIN SALONLARINI ZİYARET EDERLER. TÜRK TERCÜMAN DUVARLARDA ASILI BÜYÜK YAĞLI BOYA TABLOLARIN ÖNÜNDE DURUR VE SU MALÜMATI VERİR:

"BU DENİZ MANZARALI BÜYÜK TABLOLARI, RUS RESSAMI AYVAZOVSKI ÇİZMİŞTİR"

VE TÜRK TERCÜMAN TURİSTLERE SARAYI GEZDİRMEYE DEVAM EDER, VE BÜYÜK BİR ÇİNİ SOBA ÖNÜNDE DURUR. VE SU İZAHATI VERİR:

"BU SOBANIN ÇİNİLERİ, MESHUR KÜTAHYA ÇİNİLERİDİR VE TÜRK ÇİNİ USTALARI TARAFINDAN YAPILMIŞTIR"

O ZAMAN, ERMENİ BASPİSKOPOS ARTIK DAYANAMAZ VE TÜRK TERCÜMANA TÜRKÇE OLARAK SÖZLERİ SÖYLER.

"EFENDİ, SİMDİ ARTIK BENİ DİNLE VE BİLMİYORSAN ÖĞREN, BU SOBANIN ÇİNİLERİNİ YAPAN USTA ERMENİ. BAK OKU". USTA, ERMENİCE YAZMIŞ İSMİNİ.

SONRA BÜYÜK SALONDAKİ DENİZ TABLOLARINI ÇİZAN RESSAM İÇİN, SEN RUS RESSAMI DEDİN. O RESSAMIN İSMİ HOVHANNES AYVAZOVSKI. HALIS-MUHLİS ERMENİ RESSAMI.

VE EN MÜHİMİ, DOLMABAĞÇE SARAYINI İNSA EDEN MİMAR İÇİN "İTALYAN MİMARİ BALYANI" DEDİN. YALAN.

DOLMABAĞÇE SARAYINI İNSA EDEN MİMAR: ERMENİ BALYAN. İSTANBUL'UN BÜTÜN SARAYLARINI İNSA EDEN ERMENİ MİMAR BALYAN AİLESİNDEN.

VE BUNLARI SANA SÖYLİYEN: BEN DE ERMENİ BASPİSKOPOSUYUM.

ANLADIN MI SİMDİ. BUNDAN SONRA HAKİKATI SÖYLE. YALAN KONUŞMA"

8. 9.

« Հայրենի » Մ. Երբեք - ԲԺԸ 162 = 15-1-2002

Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ ԵՒ ԱԾԽԱՐՀԸ

ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԵՐԱԽԱՅԻՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԿՐԻ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԸՆՅ. ՏԻԼԿԷՐԵԱՆ

Յիսուսի ծնունդը՝ վերածնունդն է մարդուն:

Իր աստուածային յայտնությունը կը մատուցանէ ու կը շնորհէ մեզի՝ այն բոլոր անհրաժեշտ առաւելութիւնները, որ մենք հոգետրապէս ու բարոյապէս վերանորոգւիցք և ըլլանք որդիները հայրագորով Աստուծոյ:

Անկարելի է, ներկայ բարոյապէս բորբոսած ժամանակներուն, մարդկային տկար շփոթ մտքին համար ըմբռնել Քրիստոսի մարմնացման խորհուրդ իմաստը:

Հարցնենք, հնարատ՞ր է, որ անսահմանելի ու անպարագրելի երկնային Էակ մը, որ ըստ բնութեան, աստուածային է, խոնարհի անխոնարհելի բարձունքէն և մարդկային մարմին առնէ ու այցելէ մեզի՝ աղքատիկ մտւրին մէջ իր ծնունդով:

Հրաշք մը չէ՞, որ Աստուած մը ծնի կուսական արգանդէ մը, որ մենք հրաժարինք երկրի անցողական քաղաքացիութենէ և կոչուինք երկնքի անանց քաղաքացիութեան:

Միածին Երախային ծննդեան խորագոյն ճշանակութիւնը, որպէսզի մարդկային սահմանափակ մտածումէն լիարժէք ընկալուի, պարտատր է հաւատացեալը ջերմին բարեպաշտութեամբ օծուն հոգի մը ունենայ, որ ներզգայ ու նկատէ Նոր Կեանքի Ծնորհին մէջ իր յաւիտեանական փրկութիւնը:

Յիսուսի հրաշալոյս ծնունդով՝ նոր ու մշտնջենական կեանքի մը սկիզբը գրուեցաւ համամարդկային պատմութեան մէջ:

Երկրորդ ծնունդ մը պիտի ունենար բանատր արարածը, որ իր հոգիին խորը ճանաչէր նոր կեանքի մը արեւածագը:

Մեղքին մետաղէ կապանքները պիտի խորտակուէին, ստրկութեան շղթաները պիտի նետուէին և սիրոյ յեղափոխութիւնը՝ իր փառահեղ յաղթութիւնը պիտի տօնախըմբէր քրիստոնեայ աշխարհին մէջ:

Ափսո՛ս, երկու հազար տարիէ ի վեր նորածին Արքային՝ երկրի վրայ ծնունդը մեծահանդէս կը տօնակատարուի եկեղեցիներու զանգակներուն տիեզերահունչ ոգետրութեամբ, բայց մարդկային հոգին կը մնայ առաւել մթագնած և առաւել խաւարած մեղքին տխրատեսիլ դրսետրումներով:

Քրիստոսի շնորհով վերածնած ու սրբացած մարդը պիտի կոչուէր Աստուծոյ որդեգրութեան և մեղքն ալ պիտի չյաջողէր հրապուրել զայն, ոչ մէկ ժամանակ: Իր կեանքը պիտի քակուէր մեղքին բոլոր կապանքներէն և իր նմաններով պիտի կազմուէր հրեշտակային հասարակութիւն մը ամէն տեղ:

Հակառակութիւնները և հակամարտութիւնները պիտի տարագրուէին մարդկային զգայարաններէն և բոլոր ժողովուրդները պիտի ըլլային ընտանեկան միակտուր ամբողջութիւն մը: Քրիստոնեայ մարդուն կերպարին վրայ պիտի ճառագայթէր Փրկչին աստուածային շնորհները:

Նոր մարդը պիտի երեսար տիպարային գեղեցկութեամբ և պիտի ներշնչուէր ու առաջնորդուէր Երկինքէն:

Պիտի ապրէր երկրի վրայ՝ առանց հողին ու տիղմին փարելու, միշտ վեր ու բարձր բռնած գլուխը երկրի արատներէն ու տգեղութիւններէն:

Իր ձգտումները և հեռանկարները պիտի ստանային գերերկրային բնոյթ: Երկինքը պիտի ըլլար իր լուսաճաճանչ իտէալը, յաւերժութիւնը՝ իր անվախճան կեանքը, հոգեւոր աշխարհը՝ իր յափտեցական հայրենիքը, Քրիստոս՝ իր անզուգական Փրկիչը և Աստուած՝ իր պաշտելի ու գորովագութ Հայրը:

Իր մարմնական պահանջները՝ ի սպառ պիտի մոռնար և իր խաւարի գործիքները պիտի փոխարինէր լուսոյ զէնքերուն հետ: Այսպէս, վերածնած ու հոգեւորապէս վերանորոգուած մարդը պիտի ըլլար Աստուծոյ ստեղծած շնորհածին հրաշակերտը:

* * *

Քրիստոնէութեան առաջին դարերուն, որքան երանելի էին Նոր Հաւատքին հետեւողները, որոնք ջահատուելէ ետք անտարանական ճշմարտութիւններով, բոցավառ հաւատքով զօղութեան Աստուծոյ ամենակարողութեան հետ, ձերբազատուելով մեղքի մահացու ճնշումներէն:

Ո՞ր են ներկայ քառասուն ժամանակներուն՝ Պօղոս Առաքելի հաւատքով ոգեւորուած և դիցազնացած Քրիստոսի զինուորեալները...:

Վաղնչական դարերուն՝ քրիստոնէական կեանքը՝ ստեղծագործական էր, իմաստով, խորքով և պարունակութեամբ յորդուն:

Անոնց ջերմեռանդութեամբ օծուն հոգիները՝ տիեզերական տարածք ունէին և բոլորն ալ համակեցութեան ներդաշնակ ապրումներով, Երկինքէն կ'առնէին իրենց պատգամներն ու պատուէրները:

Սէրը միակ զսպանակն էր, շարունակական զոհաբերութիւններու և յարացոյցը՝ տեսլական նկրտումներու:

Անոնց՝ արեգակնակերպ պայծառութեամբ փայլատակող կեանքը, բազմաճաճանչ ժպիտ ու ցնծութիւն էր:

Նոր Հաւատքի երկրպագու՝ բիրատրներու բանակէն՝ մոյշներ միայն կ'երեւան քրիստոնէայ աշխարհին մէջ:

Ո՞ր հաւատացեալը, ո՞ր կրօնասէրը, ո՞ր բարեգործը, ո՞ր մտատրականը և ո՞ր հոգեւորականը կրնանք արժանապէս բարացուցել, թէ Աստուծոյ և ինքնիրեն հանդէպ անկեղծ է սիրոյ բացայայտումներով:

Ամէնքն ալ՝ այս տողերը գրող քահանայէն սկսեալ՝ կեանքը կ'ապրին մերթ կամայ գործուած մեղքին հպումներով:

Երկինքը ծածկեր ենք մեր գլխուն վերեւ թանձր ամպերով և երկրին ընդերքներուն մէջ մխրճուեր ենք, որ գեհեմի սատանաներուն հետ գործակցինք և աներենք Արարչագործութեան այս գեղազարդ աշխարհը:

Կ'ապրինք զիրար խաբելով, կը սիրենք զիրար կեղծելով, կը բարեկամանանք զիրար շողոքորթելով և կը շահագործենք զիրար անիրաւելով:

* * *

Կ'ըսեն, թէ ծնունդը մանուկներուն ցնծութեան օրն է: Կ'ընդունինք, թէ այդպէս է: Այո, միայն մանուկներուն համար է, ՄԻԱՅՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ:

Կը տօնեն ծնունդը միայն անոնք, որ կը յատկանշուին մանկական պարզամտութեամբ և իրենց հաւատքին ներշնչումը կ'առնեն՝ մտորի մէջ մանկացած Աստուածային Երախայէն:

Սակաւաթիւ քիչեր են, որոնք բարեհոգի հովիւներու և իմաստուն մոգերու բարեպաշտութեամբ կը մօտենան ու կը խոնարհին մանուկ Յիսուսի մտորին առջեւ. շատ շատեր կը տողանցեն պաղարիւն անտարբերութեամբ, կարծես թէ հասարակ երախայ մը ըլլար օրօրոցին մէջ:

Եթէ այս մտայլ ու մթին ժամանակներուն, հրաշքով Փրկիչը վերայայտնուէր երկ-

որ վրայ և տեսձեր իր սիրոյ պատգամներուն խոշտանգումը, չեմ զարմանար, որ որպէ մը կանգ չառած՝ վերադառնար իր երկրային օթեանը:

Քրիստոնեայ հաւատացեալը՝ ներկայ բարոյապէս ապականած աշխարհին մէջ, վախով կ'ապրի, ո՛չ թէ իր նմանէն ահաբեկած, այլ՝ ինքնիրմէ յուսալքուած և իր կամայ-ակամայ կատարած մեղքերէն այլակերպած:

Ժամանակը որոշ կը յատկանշէ մանկասպան Հերովդէսի ոճրախանձ ոգին, որ պատրաստ է դաշունահարելու Արդարութիւնը, ուր որ գտնէ:

Հիմա է ժամանակը, որ աշխատինք գտնել այն ՄԻԻՍ ԾԱՄԲԱՆ, որ Բէթլեհէմի մտորէն կը սկսի ու կը յանգի Գողգոթայի զոհողութեան բարձունքը:

Այդ ճամբան՝ առաքինութեան պայքարի ճամբան է, որ ջահատրում կու տայ ճշմարիտ հաւատացեալի հոգիին և կ'առաջնորդէ զայն խաւարէն դէպի լոյս և երկրէն երկինք:

Քրիստոսի շնորհով տրոփող մարդկային սիրտը, լաւ կը հասկնայ, որ պայքարը լոյսին ու խաւարին միջեւ յափտեմական է:

Ծշմարիտ հաւատացեալին համար հարց մը չէ, թէ ո՞վ պիտի յաղթէ. վստահ է, թէ լոյսը միշտ կը յաղթէ ու կը փարատէ խաւարը, որքան ալ մուրը թանձր ըլլայ:

Այս լոյսը կը ծագի Բէթլեհէմի մտորէն: Միայն թէ մենք, աշխատինք մեր հոգիին խորը տեսապէս առկայծ պահել զայն: Չթողունք, որ որեւէ փորձութեան առջեւ նուաղի ու շիջի:

Քրիստոս՝ ինչ որ էր ապրած դարուն իր աստուածային բնութեամբ, նոյնն է այսօր, նոյնն է վաղը և նոյնը՝ մշտնջենապէս:

Իր ծննդեան տարեդարձի կենսութիւն պատգամները կը հնչեն այժմ աշխարհի մը մէջ, որ յոգնած ու հիասթափուած է իր լոյսերուն հերքումէն:

Սակաւաթիւ հաւատացեալները միայն կը հասկնան, որ Փրկիչը աշխարհի լոյսը և լոյսն է և եղբայրակցութիւնը մարդոց և ժողովուրդներու:

Անոր մօտ մարդիկ կը սորվին, թէ եղբայրներ են, զաւակները Հօր Աստուծոյ:

Իր երկնային օթեաններուն մէջ չկա՛ն Յուդաներ, Հիթլերներ և հերովդէսներ, չկան ազատներ և ստրուկներ, չկան ժողովուրդներ ու հայրենիքներ, այլ կան միայն իր անպարագրեղի սիրոյն մէջ ընդելուզուած ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ:

Իր սիրոյ պատգամները իր ծննդեան սուրբ գիշերը լուսատեցին երկիրն ու երկինքը, երանի թէ այսօր՝ յատկապէս լսելի բոլոր ամոնք, որ երկար դարերու ընթացքին եղան խոշտանգողները անտարանական ճշմարտութիւններուն:

ՄԵՆՔ ԿԸ ՀԱԻԱՏԱՆՔ, ՈՐ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2001-ԻՆ ... (Ծար. էջ 2-էն)

Միութենէն Պաղեստին գաղթող հրեաներով ստեղծուեցաւ այսօրուան Իսրայէլի Պետութիւնը:

Բայց ի՞նչ էր Սթալինի յաջողութեան գաղտնիքը, որ Սովետական Միութեան մէջ գտնուող զանազան ազգերու պատկանող ժողովուրդները 1921-էն մինչեւ 1990-ները և գրեթէ մինչեւ այսօր, մեծամասնութեամբ ու շատ երկար տարիներ. խաղաղութեան մէջ ապրեցան և դե՛ռ ալ կ'ապրին:

Կրկին պիտի ըսենք, որ Սիոնիստներուն կողմէ, խորհրդային այս ղեկավարին դեմ կատարուած արհնայի բռնակալ մը ըլլալու ամբաստանութիւնները, խղճամիտ և տրամաբանութիւն ունեցող անձի մը համար թշնամական զրպարտութիւններ են:

Սթալին Ս. Միութեան մէջ, զանազան ազգերու պատկանող ժողովուրդներու միջեւ, նախ և առաջ օրէնքներու վրայ հիմնուած հաւասարութիւն և մանաւանդ արդարութիւն ստեղծեց:

Ամէն մէկ ազգի պատկանող հաւաքականութիւն, իր լեզուն և իր անհղութիւնները (խաւարամտութեան չերթալու պայմանաւ) և իր ազգային կրօնը պահելու իրաւունքը ունեցաւ: Հակառակ գործուած որոշ սխալներուն և չափազանցութեանց:

Բնական է՝ Ս. Միութեան հսկայ տարածքին վրայ ապրող և զանազան լեզուներ խօսող և զանազան ազգերու և կրօններու պատկանող ժողովուրդներու միջեւ համերաշխութիւն պահելը դիւրին գործ չէր:

Այս պատճառաւ խիստ օրէնքներ դրուեցան և այս օրէնքներուն չհպատակողնե-

րը բնականաբար պատժուեցան:

Այսօր անհերքելի իրականություն մը կայ՝ Սթալինին ստեղծած [գոնէ մեծ չափով] արդարութեան և հաւասարութեան վրայ հիմնուած վարչաձեւին շնորհիւ, մեծամասնութեամբ աղքատ և յետամնաց երկիր մը եղող Ռուսիան՝ կեանքի ընդհանուր մակարդակով և մանաւանդ գիտութեան ու մշակոյթի մարզին մէջ, Սովետական Միութիւն որպէս աշխարհի առաջնակարգ՝ պետութիւններէն մէկը եղաւ:

Եւ ամենէն կարելորը՝ «Հիթլերական Գերմանիոյ հետ գործակցող դաւաճան թաթարներէն և Չէչէններէն զատ» բոլոր Սովետական Միութեան ժողովուրդները մէկ մարմին դարձած, պայքարեցան նախայարձակ գերմանացիներուն դէմ. և 1945-ին ֆաշիստներուն ջախջախիչ պարտութեան մատնեցին:

Եթէ Սովետական Միութեան ժողովուրդները Սովետական վարչաձեւէն գոհ չըլլային, չէին պայքարեր և չէին զոհուեր:

Սովետական Միութեան գերմանացիներուն դէմ մղած պատերազմին. Սովետական ժողովուրդները քսան միլիոն զոհ տուին:

Այս քսան միլիոն զոհերուն թիւն ալ կ'ապացուցանէ, թէ Սովետական ժողովուրդները ի՛նչ աստիճան կապուած էին իրենց հայրենիքին:

Եւ Սովետական այս յաղթանակին առաջնակարգ «հեղինակ»ը Սթալինն է:

Սովետական վարչաձեւին Սովետ ժողովուրդներուն կողմէ ո՛ր աստիճան իւրացւած ըլլալուն ապացոյցներէն մէկը այն է, որ Սովետ ժողովուրդներէն գրեթէ ոչ մէկը [դաւաճան Չէչէններէն զատ] Ռուս ազգին դէմ ապստամբեցաւ:

Եւ ամենէն կարելորը՝ Սովետական Միութեան իսլամ ծագում ունեցող ժողովուրդները՝ չենթարկուեցան ամերիկացիներուն արբանեակները եղող արտերկրի իրենց դաւանակիցներուն [ասոնք ըլլան Փաքիստանցի կամ արաբ արքայական վարչակարգեր] կրօնական գրգռութիւններուն:

Որովհետեւ Սովետական վարչաձեւի շրջանին, իսլամ ժողովուրդները շատ լաւ սորված էին, թէ կրօնը միայն անձնական խղճմտանքի հարց է: Եւ ոչ մէկը չի կրնար խաւարակուռ ձաբուտուքներով Ս. Միութեան իսլամ ժողովուրդները խաբել:

Այսօր, արեւմտեան պետութիւնները ստիպուած են, Սովետական արդարութեան և հաւասարութեան վրայ հիմնուած վարչաձեւէն դասեր առնել:

Այլապէս խաբուսիկ ազատութեան և անարդար դրամատիրական վարչաձեւերը չեն կրնար դիմագրաւել այս փոքրացած աշխարհին մէջ աղքատ, բայց անբնականօրէն բազմացող խեղճ ժողովուրդներուն անվերջանալի ներխուժումներուն և քանդիչ յարձակումներուն:

Եւ ամենէն կարելորը՝ արդարութեան մարզին մէջ երկու չափ և երկու կշիռ գործածելու չեն, ինչպէս որ այսօր կ'ընեն Եուկոսլաւիոյ և Պաղեստինի մէջ:

Մանաւանդ՝ ինչպէս որ ըրին հայկական ցեղասպանութեան մէջ՝ զոհեցին հայերը և թիկունք կանգնեցան ցեղասպան թուրքերուն, և կը շարունակեն պաշտպանել վայրենի և անարդար ոճրապարտները:

Եթէ շարունակեն իրենց այս անարդար կեցուածքը, քանի մը տասնեակ տարիներ վերջ, թուրքերուն առաջնորդութեամբ, վայրենի ժողովուրդները պիտի քանդեն Արեւմտեան աշխարհը:

ԱՐԴԵՕ՞Ք ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ,
ԶՈՒՐ ՏԵՂ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԳՆԱՑ

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ, ԹՐՔԱՆԱԼՈՒ ՃԱՄԲՈՎ
ՓՐԿՈՒԵԼՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ՄԵՐԺԵՑ. «ԹՐՔԱՆԱԼԸ
ՆՈՒԱՍՏԱՆԱԼ Է» ԸՍԱԽ:

ԵՒ ԳԻՏԱԿՑԱԲԱՐ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՒ:
ԱՆ ԿԱՐԾԵՑ, ՈՐ ԻՐ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՄԲ,
ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ, ԶՈՀԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻՆ ՊԻՏԻ ԶՕՐԱՆԱՅ:

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻՆ ԻՐ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ՏՐՈՒԱԾ
ՊԱՏԳԱՄԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՀԱՍԿՑԱՒԻ:
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌՄԱՄԲ՝ Ո՞Չ:

ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ՀԱՅ ԱԶԳԻ ՄԷՋ ՄԵՑ ԹԻՒ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ
ԵՍԱՍԷՐԸ, ԱՊԵՐԱՒՏԸ ԵՒ ԱՊԱԶԳԱՑԻՆԸ:

ԹՈՒՐԶԵՐԸ, 24 ԱՊՐԻԼ 1915-ԻՆ, ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԸ
ԳՈՂԳՈԹԱՅ ԲԱՐՉՐԱՑՈՒԾԻՆ:

ԲԱՅՑ ԾԱՏ ՈՒ ԾԱՏ ՀԱՅԵՐ, 1915-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ,
ՏԵՒԱԿԱՆ ԳՈՂԳՈԹԱՅ ԿԸ ԲԱՐՉՐԱՑՆԵՆ
ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԸ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Ռուբէն Սեւակի այրի կնոջ՝ Ժաննի Սեւակի
և երկու որդի զաւակներուն՝ Լեւոնի և Ծամիրա-
մի Կետ, Բ. Աշխարհամարտէն յետոյ միայն
կրցանք կապ հաստատել:

Լեւոնը Պոլիս եկաւ 1960-ին, Ծամիրամն ալ՝
1963-ին:

Պոլիս եկան իրենց հօր ծննդավայրը, կրկին
տեսնելու [Ոկատելով, որ Լեւոն, 1912-ին, Լոզան
ծնելէ յետոյ, 1914-ին Պոլիս եկած էր իր հօր և
մօր հետ: Ծամիրամն ալ՝ 1914-ին, Պոլիս ծնած էր]:

1915-ին, իրենց հօր նահատակութենէն յե-
տոյ, Ջուիցերիա վերադարձան:

Եւ գինադադարէն յետոյ՝ 1919-ին, Ռուբէն
Սեւակի հօր և մօր փափաքով, երկուքը Պոլիս
եկան 1919-ին, և մինչեւ 1922 Պոլիս մնացին,
մինչեւ Զեմալից գալը:

1960-ին Պոլսոյ մէջ, Լեւոնն և Ծամիրամը
իրենց հօր ծննդավայրը եղող Սիլիվրի գիւղա-
քաղաքը տարինք, և իրենց մանկութեան բնա-
կած մեծ հօր տունը կրկին տեսան:

Սիլիվրի-ի Ռուբէն Սեւակի հօրեմական տու-
նը, այդ տարիներուն, դեռ կանգուն մնացած էր,
բայց Թուրք գաղթականներու կողմէ գրաւուած:

Լեւոն և Ծամիրամ շատ զուարթ բնաւորու-
թիւն ունէին:

Բայց երբեմն, մտերմիկ խօսակցութեանց
ընթացքին կը զգայինք, թէ ցաւ մը ունին իրենց
սրտին վրայ:

Մանաւանդ Ծամիրամ, տխրութեամբ կը հարցնէր երբեմն. «Ինչո՞ւ մեր հայրը
մեր մասին չմտածեց և Ազգին համար զոհուեցաւ, և մեզ որք ձգեց»:

Այդ թուականներէն մինչեւ այսօր, գրեթէ 40 տարիներ անցան:

Եւ երբեմն կը մտածեմք, թէ Լեւոն և Ծամիրամ, տեղ մը իրաւունք չունէի՞նք արդ-
եօք վշտանալու, որ իրենց հօր Ազգին համար զոհուելուն պատճառաւ, իրենք որք
մնացին և, երկար տարիներ, տառապեցան: Եւ մանաւանդ երբ մտածեմք, թէ հայ
ազգը, ընդհանուր առմամբ, Ռուբէն Սեւակի կատարած զոհողութիւնը չէ գնահա-
տած, և մեծ մասամբ ապերախտ գտնուած է անոր հանդէպ:

Եւ ձեռով մըն ալ մոռացութեան ենթարկած է նահատակ բանաստեղծ Ռ. Սեւակը,
«Սեւակ» անունը տալով բոլորովին տարբեր նկարագիր ունեցող ապերախտ բա-
նաստեղծի մը:

Եւ այսօր, անհերքելի իրականութիւն մը կայ: Այս երկու «Սեւակ»ներուն ստեղ-
ծած շփոթութիւնները՝ ցաւալի և զգուելի թիրիմացութիւններու պատճառ կ'ըլլան:

Եւ այս ձեռով, Ռուբէն Սեւակի հոգին, կրկին ու կրկին կը խաչուի... Եւ դեռ՝ տե-
ւապէս պիտի խաչուի: Այն Սեւակը, որ 1915-ին, Չամիլըրը-ի մէջ, թրջանալու առա-
ջարկը՝

«ԱՆՈՒՆԻՍ ՊԷՍ ՀՈԳԻՍ ԱԼ ՊԻՏԻ ՉՍԵՒԱԾՆԵՄ» ԸՍԵԼՈՎ ՄԵՐԺԱԾ ԷՐ:

Դիպուածները, կեանքի մէջ, պատահարներ են պարզապէս:
Ճակատագրին հաւատացողը չենք: Բայց երբեմն դիպուածներ կը պատահին. և
կը սկսինք մտածել, թէ արդեօ՞ք ճակատագիր ըսուած բան մը գոյութիւն ունի:

Պոլսոյ մէջ, մեր երիտասարդութեան տարիներուն, գործի կեանքի մէջ, սննդեղէ-
նի արտադրութեան հաստատութիւն մը առաջ բերինք: Որուն մեր տուած անունը,
ժամանակի ընթացքին, շատ ծանօթ անուն մը եղաւ:

Բայց միջոց մը յետոյ տեսանք, որ մեր արտադրութեան "Marque Déposée" եղած անունը, շատ մը հաստատութիւններ սկսան կեղծել, որ օրէնքով արգիլուած էր:

Ստիպուած եղանք, մեր անունը շահագործող բոլոր հիմնարկներուն դէմ դատ բանալ:

Եւ այս դատավարութիւնները քանի մը տարի տեւեցին: Բայց, ի վերջոյ, շահեցանք:

Եւ մեր անունը գործածողները ստիպուած եղան հատուցում տալու և իրենց անունը փոխելու:

Եւ մեր դատը շահած օրերուն էր, որ առաջին անգամ ըլլալով լսեցինք, թէ Հայաստանի մէջ նոր «Սեւակ» անունով բանաստեղծ մը մէջտեղ ելած է, և Հայաստանի մէջ շատ համբաւ շահած է այդ անունով:

Սկիզբը հաւատալ չուզեցինք:

Ինչպէ՞ս կարելի էր նահատակ բանաստեղծի մը անունը Հայաստանի մէջ շահագործել: Ասիկա սրբապղծութեան հաւասար արարք մըն էր, մեր համոզումով:

Հայաստանի մտաւորական շրջանակները այս աստիճան անպատասխանատու և անգիտակից էի՞մ, որ նման աններելի և անդարմանելի սխալ մը կը գործէին:

Ահռելի վրդոված էիմք:

Մանաւանդ որ, մեր առեւտրական անունը շահագործողներուն դէմ բացած դատը, նոր աւարտած էր այդ օրերուն:

Այդ հոգեվիճակի մէջ փորձեցինք Հայաստանի պետական իշխանութիւններուն դիմել, կատարուած անօրէնութեան արգելք ըլլալու համար:

Մեր բարեկամները մեզի տեղեկացուցին, թէ Սովետ Միութեան մէջ, միջազգային հեղինակի իրաւունքի օրէնքը դեռ չէ ընդունուած:

Այս պատճառաւ, մեր բողոքը և ընդվզումը մնացին, որոշ շրջանակի մը մէջ միայն:

Բայց, այդ օրէն սկսեալ, մեր կեանքին նպատակը ըրինք, հայութեան կողմէ անի-

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԱԶԳ ՀԱՅՈՑ»- ԹԻՒ 7

«ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ»

«ԿԹԱՆ ԿՈՎԵՐՈՒ ՆՄԱՆ ԱԶԳ ՄԸ» ՀԱՅԵՐԸ

Դուք, 11-րդ դարուն, հայերուն շնորհիւ Անաթոլիա մտաք:

1071 թուականին, Մանազկերտի մէջ [ձեր աղաւաղած անուով՝ Մալազկիրտի մէջ] հայոց շնորհիւ Բիզանդացիները պարտութեան մատնեցիք:

Բիզանդացիները, երկար դարերէ ի վեր Հայաստանը [Արեւելեան Անաթոլիա-ի մէջ] տեւական կրօնական և քաղաքական ճնշումի տակ բռնած էին:

Այս տեսակէտով հայերը, Բիզանդացիներուն հետ տեւական պայքարի մէջ էին:

Ձեր, Անաթոլիան գրաւել սկսած տարիներուն, շատ մը ինքնավար հայ իշխաններ, իրենց նստած ծիւղը կտրելով, Բիզանդացիներուն կոնակ դարձուցին և ձեռք յոյս սպասեցին:

Հայերը այս ձեւով, Բիզանդացիներուն ճնշումէն պիտի ազատին կարծեցին:

Մինչդեռ հայերը, Բիզանդացիներուն դէմ այս սխալ ռազմավարութեամբ, իրենց գերեզմանը փորած եղան:

Եւ նոյն ատեն Մանազկերտի մէջ Բիզանդացիներու պարտութեան ալ պատճառ եղան:

Եւ դուք, այս ձեւով, հայերուն շնորհիւ Անաթոլիա մտաք, և ձեր սարսափելի վայրագութեան շնորհիւ ալ, քանի մը դարուան ընթացքին, ամբողջ Անաթոլիան գրաւեցիք:

Եւ դուք, 1071-ի ձեր Մանազկերտի յաղթանակէն սկսեալ, մինչեւ 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան թուականը հայերը, կաթնտու կովերու պէս, կլթեցիք:

Եւ 24 Ապրիլ 1915-ին ալ, կաթը վերջացած կովերուն ըրածնուն նման, այս հաւատարիմ հայ Ազգը մորթուելու ուղարկեցիք:

Յ. Զ.

րաւուած և գրեթէ անտեսուած նահատակ բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակին իսկական մտաւորականի, հայրենասէրի կերպարը հայ ժողովուրդին ծանօթացնել:

Այստեղ պատմելու պիտի ջանանք, Ռուբէն Սեւակին յիշատակը վառ պահելու համար. 1976-թ.ներէն սկսեալ մեր տարած աշխատանքներուն դէմ յանդիման գտնուած, զանազան և զարմանազան, տեղ-տեղ զաւեշտական, բայց շատ անգամ լալիք պատահարները, ապացուցանելու համար, թէ հայութեան մէջ որքա՛ն մեծ թիւ կը կազմեն անգիտակից, ապերախտ ու ապազգային հաւաքականութիւնները:

* *

1976-ին էր: Պոլսէն նոր հեռացած էինք վերջնականապէս:

Ջուիցերիոյ Լոզան քաղաքը, նախկին Պոլսահայ երեսփոխան Մկրտիչ Ծէլէֆեանի բնակարանը հիւրաբար կը գտնուէինք: Ուրիշ հայ հիւրերու կողքին, ներկայ էր նաեւ Հայաստանէն նոր Ջուիցերիա ժամանած, Հայաստանի Սփիւռքի Հետ Կապի Կոմիտէի Փոխ-Նախագահ Ա. Մարտիրոսեանը:

Մ. Ծէլէֆեան մեզ Մարտիրոսեանին ծանօթացուց և անոր բացատրեց, թէ՛ բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակի եղբօրորդին ենք, և աշխատանք կը տանինք նահատակ բանաստեղծին յիշատակը վառ պահելու համար:

Մենք, այս պատեհ առիթէն օգտուելով, Մարտիրոսեանին պատմեցինք երկու բանաստեղծ «Սեւակներուն» ստեղծած կնճիռը: Եւ իրեն ըսինք, թէ միջազգային օրէնքներով բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակին անունին՝ ուրիշ մէկ բանաստեղծի մը կողմէ Հայաստանի մէջ շահագործումը անարդարութիւն է:

Եւ իրեն ջանացինք բացատրել երկու «Սեւակ»ներուն պատճառաւ գոյացած անվերջանալի շփոթութիւնները: Մանաւանդ շեշտեցինք, թէ՛ նահատակ բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակին դէմ կատարուած այս անարդարութիւնը, պատուաբեր չէ Հայաստանին:

Մարտիրոսեան մեզ շատ հանդարտութեամբ մտիկ ըրաւ և քաղաքագէտի վայել սա պատասխանը տուաւ. «Էյի, այս երկու արժեքաւոր բանաստեղծները, հիմա մահացած են: Հանգիստ ձգենք զանոնք, իրենց գերեզմաններուն մէջ»:

Մարտիրոսեանի պէս պատասխանատու անձի մը այս անպատասխանատու և միամիտ յայտարարութիւնն ալ կ'ապացուցանէր, որ ինք, նահատակ Ռուբէն Սեւակին գերեզման չունենալուն անգամ տեղեակ չէր:

Եւ նաեւ ան, շատ և շատ Հայաստանցի և Սփիւռքի հայերուն նման, Ռուբէն Սեւակին ով ըլլալուն մասին գաղափար չունէր:

Քրիստին Սալերին [Սալերեան] Ռուբէն Սեւակի քրոջ աղջիկներէն մէկն է:

Եւ դժբախտաբար [իբր Ռուբէն Սեւակի քրոջ աղջիկը] Պոլիս կ'ապրի:

Քրիստին Սալերի միջազգային չափանիշով ծանօթ գեղանկարիչ մըն է: Եւ մանաւանդ՝ թրջական չափանիշով Թուրքիոյ առաջնակարգ նկարիչներէն մէկն է:

Քրիստին Սալերին 1977-ին Հայաստան կ'այցելէ: Ան Հայաստան հրաւիրուած է Երեւանի մէջ այդ օրերուն սարքուած իր նկարչական ցուցահանդէսին ներկայ ըլլալու համար:

Եւ ցուցահանդէսը շատ մեծ յանդուրժութիւն կը գտէ՝ իբր "Avant-Garde" նկարիչ:

Եւ գեղանկարչուհին շատ մը ծանօթ մտաւորականներու և արուեստագէտներու կողմէ կը հիւրասիրուի:

Քրիստին Սալերին հիւրասիրող հայաստանցի մտաւորականներէն մէկն է՝ Ծահէն Թաթիկեանը և իր կինը՝ նախկին Պոլսեցի գրագիտուհի Ծաքէ Վարսեանը:

Ծահէն Թաթիկեանը իր անձնական մեքենայով կը պատգմէ Քրիստին Սալերին, Հայաստանի տեսարժան և պատմական վայրերը:

Եւ կիրակի օր մըն ալ, Ծ. Թաթիկեան Սալերիին կ'ըսէ. « Քրիստին ջան, այսօր քեզի պիտի տանինք գիւղ մը, ուր մեզի պիտի հիւրասիրեն խորովածով:

Եւ Ծահէն Թաթիկեան, իր կինը՝ Ծաքէ Վարսեան և Քրիստին Սալերի ճամբայ կ'ելլեն մեքենայով դէպի այդ գիւղը:

Ճամբու ընթացքին, Ռուբէն Սեւակի մասին կը խօսին:

Եւ այն ատեն Քրիստին, Պարոյր Ղազարեանի մասին կ'արտայայտուի և կ'ըսէ. թէ « Ռուբէն Սեւակի անունը շահագործող Պարոյր Ղազարեանի ըրածը, պարզապէս անպարկեշտութիւն է »:

Եւ կ'աւելցնէ՝ « Վերջերս Ֆրանսա հաստատուած զարմիկս՝ Յովհաննէս Չիլինկիրեանն ալ ինձի պէս կը մտածէ, և շատ հակառակ է Պարոյր Ղազարեանին կատարած անիրաւ և անբարոյ կեցուածքին: Եւ Պարոյրին Ռուբէն Սեւակին անունը գործածելը անարգանք կը նկատէ նահատակ գրողին համար »:

Խեղճ Քրիստին Սալերին տեղեակ չէր, որ Ծահէ Թաթիկեանը Պարոյր Ղազարեանին շատ մօտ մէկ բարեկամը եղած էր: Եւ Սալերիին այս յանդուգն արտայայտութեան վրայ, Թաթիկեան ահռելի կը բորբոքի, և մեքեան կը կեցնէ ու երեւան կը դառնայ, և շատ ջղային ձայնով մը, գրեթէ կը պոռայ Քրիստինի երեսին. « Այլեւս գիւղ, խորոված, մորոված չկայ քեզի »:

Եւ իբր թէ, այս ձեւով պատժած կ'ըլլայ, Հայաստանի մէջ Ռուբէն Սեւակի դէմ գործուած անարդարութիւնը համարձակօրէն ըսող անուանի գեղանկարչուհիին:

**

Ծ. Թաթիկեան այն անձն է, որ Ապրիլ 1989-ին, երեւանի « Գրական թերթին » մէջ, բաց նամակ մը հրատարակած էր մեզի դէմ, իբր պատասխան՝ Պէյրութի « Արարատ » օրաթերթին մէջ 8 Փետրուար 1989-ին հրատարակուած Պարոյր Ղազարեանի մասին մեր արտայայտութիւններուն:

Այս պատասխան գրութեան մէջ, իր երկար ձաբոտուքները կը վերջացներ հետեւեալ տողերով:

« Այսպէսով, մենք կ'արդարացնենք բոլոր ժամանակներու տուած (Ծար. Ե՝ էջ 3) »

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
"MİLLETİ SADIKAYI ERMENIYE" N° 7
SADAKATA KARSİ NANKÖRLÜK
SAGMAL İNEKLER GIBİ BİR MİLLET: ERMENİLER

SİZ, 11. YÜZYILDA ERMENİLER SAYESİNDE ANATOLYAYA GİRDİNİZ.
1071 SENESİNDE MANAZGERT DE (SİZİN UYDURDUGUNUZ İSİMLE: MALAZGİRT DE) ERMENİLER SAYESİNDE BİZANSLILARI YENOİNİZ.
BİZANSLILAR UZUN YÜZYILLARDAN BERİ ERMENİSTANDA (DOĞU ANATOLYADA) ERMENİLERİ DEVAMLİ, DİNİ VE SİYASİ BASKI ALTINDA TUTUYORLARDI.
BU BAKIMDAN ERMENİLER, BİZANSLILARLA DEVAMLİ MÜCADELE HALİNDEYDİLER.
SİZ, ANATOLYAYI İSGAL ETMİYE BAŞLADIGINIZ ZAMAN, BİR ÇOK ÖZGÜR ERMENİ PRENSLERİ, KENDİ BINDIKLERİ DALI KESTİLER VE BİZANSLILARA DIRSEK ÇEVİREREK SİZDEN MEDET UMDULAR.
ERMENİLER, BUSEKİLDE BİZANSLILARIN BASKISINDAN KURTULUCAKLARINI ZANNETTİLER.
HALBUKI ERMENİLER BİZANSLILARA KARSİ BU YANLIS STRATEJİLERİNDEN DOLAYI, KENDİ MEZARLARINI KASMIS OLDULAR. VE AYNI ZAMANDA MANAZGERTTE BİZANSLILARIN MAGLUBİYETİNE DE SEBEP OLDULAR.
VE SİZ, BÖYLECE ERMENİLER SAYESİNDE ANATOLYAYA GİRDİNİZ VE KORKUNÇ VAHSETİNİZ SAYESİNDE DE BİR İKİ YÖZYİL İÇİNDE BÜTÜN ANATOLYAYI İSGAL ETTİNİZ.
VE SİZ, 1071 MANAZGERT ZAFERİNİZDEN İTİBAREN, 24 NİSAN 1915 ERMENİ SOYKIRIMINA KADAR, ERMENİLERİ SAGMAL İNEKLER GIBİ SAGDİNİZ.
VE 24 NİSAN 1915-DE DE SÖTÜ BİTEN İNEKLER GIBİ, BU SADIK ERMENİ MİLLETİNİ KESİME GÖNDERDİNİZ. 8. 9.

« ՆԱՅՐԻՐ » Թիւ 163 = 29-1-2002

8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001, ԵՐԵՒԱՆ-
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒՐՈՒԱԾ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ...

Տ Ի Կ . Ս Ո Ն Ա Ծ Ա Ռ Ո Ւ Կ Ե Ա Ն Ի
Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Խ Օ Ս Ք Ը

Գերաշնորհ Սրբազան Հայր,
Յարգելի ներկաներ,
Նախ կ'ուզեմ իմ շնորհակալութեան
խօսքը ուղղել Հայաստանի Գրողներու
Միութեան և մեզի շատ սիրելի, վաղեմի
բարեկամ Պրն. Ռոմէն Կոզմոյեանին,
որոնք գաղափարը յղացան հրատարակելու
Ա. Ծառուկեանի «Թուղթ Առ Երեւան»ը և
այդ առիթով կազմակերպելու այս յուշ-ցերեկոյթը: Շնորհակալութիւն՝ նաեւ, զիս պլ
հրաւիրելուն, որ գամ և անձամբ ներկայ գտնուիմ այս հանդիսութեան:

«Թուղթ Առ Երեւանը» թէեւ առաջին անգամ կը հրատարակուի Հայաստանի մէջ,
սակայն տասնամեակներ առաջ ան մուտք գործած է հոս կողմնակի ճամբաներով, և

Տիկ. Սոնա Ծառուկեան

մտաւորականութենէ հասած է ժողո-
վուրդին: Պատահած է, որ պարզ
մարդիկ, ձեռագիր օրինակներ բերեն
և մակագրել տան հեղինակին:

«Թուղթ Առ Երեւան»ը անկախ իր
գրական արժէքէն, վկայութիւն մըն է,
ինչպէս ըսած է մեծ բննադատ Յակոբ
Օշական: Վկայութիւն մը՝ որոշ ժա-
մանակաշրջանի մը: 1946-ին, հայրե-
նիք ներգաղթի շրջանին, երբ արտա-
սահմանի, մանաւանդ՝ Սուրիոյ և
Լիբանանի հայութիւնը բաժնուած էր
երկու հակադիր հոսանքներու: Դաշ-
նակցութիւնը և մնացեալ Միացեալ
Ճակատը: Դաշնակցութիւնը որ, հայ-
րենասէր ըլլալով հանդերձ, դէմ էր
հոն տիրող՝ վարչակարգին, իսկ Մի-
ացեալ Ճակատը, Հայաստանի հետ
էր, անվերապահօրէն: Ներգաղթի
կազմակերպչական գործերը իրենց
մեծաշնորհը նկատողներ ոխ մը գո-
հացնելու անհեթեթ մարմաջով կար-

ծես, կը պահանջէին, ներգաղթել ուզող ամէն դաշնակցականէ, որ հրաժարական մը
ներկայացնէր պարսաւիչ բառերով, որպէսզի բացուէր հայրենիքի ճամբան իր առջև:

Ահա, այս բռնութիւն մէջ էր, որ Ա. Ծառուկեան, որ այդ օրերուն խմբագիրն էր
Հալէպ հրատարակուող «Արեւելք» Օրաթերթին, գրեց իր փոքորակաշունչ խմբագրա-
կանները շեշտելով, թէ պատիւ է դաշնակցական ընկերներու հայրենիք մեկնիլը, քանի
անոնք մեր շարքերու մէջ սորվեցան սիրել հայրենիքը, և այլն... և այս ձևով ջանաց
պաշտպանել կուսակցութեան վարկը: Այդ մթնոլորտին մէջ էր, որ հասունացաւ
«Թուղթ Առ Երեւանը» և հրաշալի պոռթկումով մը գրուեցաւ այս գործը, որու էութիւնը,
գաղափարախօսութիւնը մէկ քան էր՝ «Պէտք չէ ուրանալ դաշնակցութեան
անցեալը և միաժամանակ պէտք է ընդունիլ Հայաստանի ներկան»:

Մեծ խանդավառութիւն ստեղծեց այս գրքիցը, բոլոր կողմերուն մէջ անխտիր:
Տպագրուեցաւ 12 անգամ, ձեռքէ ձեռք խլուեցաւ, սփռուեցաւ, բնմեքէն արտասանուեցաւ,

8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001, ԵՐԵՒԱՆ-
 ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
 ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ...
 ՏԻԿ. ՍՈՆԱ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ
 ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԸ

անկեղծ և սրտցառ հայտ մը հոգիին ճիշտ էր, ուղղում էր պատակաբար ժողովուրդին: Ծառուկեան երբ առաջին անգամ հրաւիրուեցաւ հայրենիք 1957-ին, ոտքի ելան Սփիւռքի մէջ որոշ հակադաշնակցականներ, թէ՛ նախկին դաշնակցական ղեկավար մը իրաւունք չունի Հայաստան երթալու, թէ՛ վտանգաւոր անձ մըն է ան, և այլն... և ամէն տեսակ դրդումներով, հայրենի կառավարութեան ղրկուած հեռագիրներով, փորձեցին արգիլել Անդրանիկի մեկնումը:

Միւս կողմէ դաշնակցականներ, այս մեկնումին ընդդիմացան ըսելով թէ՛ «անխոհեմութիւն է. ո՛վ գիտէ ինչ թակարդ լարուած է. Չարենցներուն, Բակունցներուն ճակատագիրը գիտեմք, պէտք չէ երթալ»:

Ծառուկեան ըսաւ. «Հայրենիքը զիս կը կանչէ, պիտի երթամ» և գնաց: Եկաւ խանդավառ և իր տպաւորութիւնները գրեց «Նայիրի»ի մէջ, որոնք յետագային հրատարակուեցան առանձին հատորով՝ «Հին Երազներ, Նոր Ճամբաներ»: Անկէ վերջ գնաց, գրեց, «Նոր Հայաստան Նոր Հայեր» յուշագրութիւնը:

Այսպէս՝ 40 տարի Ծառուկեան, իր «Նայիրի»ով, Սփիւռք-հայրենիք առաջին կամուրջը նետողներէն եղաւ և ինք, այդ կամուրջին կից կանգնած, խիզախօրէն ըսաւ իր խօսքը, իր պատգամը իր ժողովուրդին, թէ վարչակարգներ կրնան փոխուիլ, բայց հայրենիքը մէկ ու յախտեմական է:

Սոնա Ծառուկեան հանդիսութեան յայտագիրները մակագրելու պահուն

Դիւրին չեղաւ իր ճամբան, միսմինակ, հալածանքներու և զրպարտութեանց մէջ, շարունակեց իր առաքելութիւնը, որովհետեւ կը հաւատար անոր:

«Նայիրի»ն սկսած էր քարգաւանիլ, շարք չէր անցներ, որ քանի մը նոր բաժանորդ չունենայինք: Ամէն տեղէ: Դարձած էր արտասահմանի ամէնէն հեղինակաւոր և փնտրուած թերթը: Սակայն Լիբանանի պատերազմը եկաւ քանի որ ամէն ինչ:

Մեր սուսն ու խմբագրատունը ուսմբերու թիրախ էր: Տոկացիներ 5-6 տարի ալ: Ի վերջոյ մեկնեցանք Փարիզ, ատեն մը հանգստանալու և վերադառնալու համար Լիբանան: Ամերիկա մերժեցինք երթալ, հակառակ քարկաւմներու ջերմ հրաւերներուն: Ֆրանսան մօտ էր Լիբանանին և Լիբանանը՝ Հայաստանին: Ծառուկեան կ'ըսէր. «Եթէ որ մը ստիպուած ըլլանք լքել Լիբանանը, մի միայն Հայաստան երթալու համար պիտի ըլլայ»:

Դժբախտաբար չհասաւ այդ երազին, ոչ իսկ կրցաւ հասնիլ Լիբանան: 1989 Մայիս 20-ին, մեկնեցաւ այս աշխարհէն, հայրենիքի երազը աչքերուն մէջ:

Փարիզի մէջ մեկուսի կեանք մը եղաւ իրը: Թէեւ կը շարունակէր ստեղծագործել: Սակայն այդ չէր բաւարարեր իր հոգին: «Նայիրի»ն կը փնտրէր: Իր գրած խմբագրականներուն արձագանգովը ասպրոդ գրագէտն էր ան:

Հայաստանի երկրաշարժը շատ ծանր ազդեց իր արդէն իսկ յոգնած ջիւղերուն վրայ: Առաջին անգամ տեսայ իր արցունքները: Բռունցքը սեղանին կը գարէր ու կը կրկնէր. «Քառասուն տարի ետ գացիմք, Աստուած իմ»: Ոչ կ'ուտէր, ոչ կը խմէր, ոչ

112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001, ԵՐԵՒԱՆ-
 ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
 ԻԹԵԱՆ...
 ՏԻԿ. ՍՈՆԱ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ
 ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԸ

101, ԵՐԵՒԱՆ-
 ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
 ԻԹԵԱՆ...

ԱՌՈՒԿԵԱՆԻ
 ԹԵԱՆ ԽՕՍՔԸ

կարգին կը բնանար: Ժամերով, հեռատե-
 սիլին առջեւ նստած, կը դիտէր երկրա-
 շարժի տեսարանները:

Յետոյ պայթեցաւ Ղարաբաղի փոթորիկը:
 Տաղուած մեր հոգիները պահ մը զովա-
 ցան, հպարտութեամբ լեցուեցան յարթա-
 նակի լուրերով, հեւ ի հեւ սպասեցին, թէ
 ինչ ելք պիտի ունենայ. դեռ կը սպասենք...

*Ք
/
Ե*

ցաւ ի սիրտ:

Այդ օրերուն, Փարիզ ժամանած էր Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վա-
 հան Փափագեանը: Երբ այցելեց մեզի, միասին բերած էր տրակ մը նկարներ. այդ
 նկարներէն մէկը գրաւեց մեր ուշադրութիւնը...: Օփերայի հրապարակին վրայ կազ-
 մակերպուած ցոյցի մը նկարն էր, ժողովուրդը խոնուած, մէջտեղը եռագոյն դրօշը
 բարձրացած, վրան «Թուրք Առ Երեւանի» տողերը արձանագրուած էին:

*«Արիւնհից ծորած երիզ մի կարմիր
 Երկնից պոկուած կտոր մի կապոյտ
 Հատուն հասկերի շող նարնջագոյն
 Եւ վեց դարերի խաւարի վրայ
 Դրօշ եռագոյն»:*

Այդ նկարը աղջիկս մեծցնել տուած էր հօրը անակնկալ մը ընելու համար: Երբ հի-
 ւանդանոցէն տուն բերինք և անցաւ գրասեղանին առջեւ, տեսաւ նկարը դիմացի պա-

տին վրայ, այն-
 քան յստակ էին
 տողերը որ կա-
 բելի էր կարդալ:
 Դիտեց երկար և
 աչքերը արցուն-
 քով ըսաւ.

*«Հիմա կը հաւա-
 տամ, որ կը հրա-
 տարակեմ Թուրք
 Առ Երեւանը
 հայրենիքի մէջ»:*

Այսօր իրա-
 գործուած է իր

բրազը, թէեւ քիչ մը ուշ, և եթէ կը հաւատանք հոգիներու անմահութեան, Ծառուկ-
 եանի հոգին ներկայ է այսօր այստեղ, մեզի հետ, և շնորհակալ է ձեզի:

Ես կ'ուզեմ խօսքս աւարտել Թուրք Առ Երեւանի վերջին քառեակով.

«Հէյ ճան Երեւան

*Մի վաղրկեանի մէջ օրով կանաչես
 Տիեզերքի դէմ փառով ճանաչես
 Մեր արցունքի մէջ հոգիդ ճանաչես*

Հոգուդ ծպիտով մեր վիշտը ջնջես

*Մի օր էլ դարձի շեփորը հնչես
 Եւ պանդուխտներդ հայրենիք կանչես
 Հէյ ճան Երեւան»:*

Սակայն բանաստեղծի վերջին մաղթանքը չէ իրագործուած: Ո՛չ թէ դարձի շեփորը
 չէ հնչած, այլ ընդհակառակը, հարիւր հազարաւոր հայեր կը լինեն հայրենիքը և կ'եր-
 քան օտար անձանօք ափեր: Ողբերգութիւն մըն է այս և որեւէ սրտցաւ հայ չի կրնար
 անտարբեր մնալ այս երեւոյթին ի տես:

*Տեսարան հանդիսութենէն: Զախէն աջ՝ Սոնա Ծառուկեան, Շահէ
 Սրբազան, Սիլվա Կապուտիկեան և Ազատ Եղիազարեան:*

8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001, ԵՐԵՎԱՆ-
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒՐՈՒԱԾ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ...

Տ Ի Կ . Ս Ո Ն Ա Ծ Ա Ռ Ո Ւ Կ Ե Ա Ն Ի
Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Խ Օ Ս Ք Ը

Սակայն, պետք է յուսահատիլ, ինչպես կ'ըսէ բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկ-
եան «ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ, ԶԷՆՔԵՐԴ ՎԱՐ ԴՆԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ԶՈՒՆԵՍ»:
Որովհետեւ յուսահատութեան անդին մահ է, և մենք չենք ուզեր մեռնիլ: Մենք, որ
դարեր շարունակ տուկացի ենք այնքան հալածանքներու, խժոժութիւններու, շարդի,
տուկացի ենք ցեղասպանութեան ու ապրեր ենք, պիտի տուկանք այս մէկուն ալ, այն
հաւատով, որ ուշ կամ կանուխ, պիտի հնչէ դարձի շփոթը. և ոչ միայն մեկնողները
պիտի վերադառնան, այլ, արտասահմանի հայութիւնն ալ խուռներամ պիտի գայ,
վերջնական կայք հաստատելու հայրենիքի հողի վրայ:

Կրկին շնորհակալութիւն Գրողներու Միութեան, ի մասնաւորի Պրն. Ռումէն
Կոզմոյեանին, որուն նախաձեռնութեան կը պարտինք այս հանդիսութիւնը:

Շնորհակալութիւն՝ Գերաշնորհ Շահէ Անեմեան Սրբազանին, Պրն. Ազատ Եղիազար-
եան գրականագէտին, Սիլվա Կապուտիկեանին, Անահիտ Սահինեանին որոնք, չորս յու-
շերով, ոգեկոչեցին Մատուկեան գրագէտը, բանաստեղծը, հրապարակագիրը և մարդը:

Շնորհակալութիւն՝ գեղարուեստական բաժնի մասնակցողներուն:

Շնորհակալութիւն նաեւ ձեզի՝ սիրելի ներկաներ, որ եկած էք յարգելու յիշատակը
յաւէտ մեկնած բանաստեղծի մը, որ կը պաշտէր հայրենիքը:

Շնորհակալութիւն բոլորիդ: Ս Ո Ն Ա Ծ Ա Ռ Ո Ւ Կ Ե Ա Ն

ԱՐԴԵՕ՞Ք ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ, ՋՈՒՐ ՏԵՂ ... (Ծար. էջ 2-էն)

մեր բազում թանկագին կորուստները. կը յաւերժացնենք յիշատակը մեր սուրբ նա-
հատակների, այդ թուում Ռուբէն և Պարոյր Սեւակների...» - «Գրական թերթ». Ծահէն
Թաթիկեան, Ապրիլ 1989- երեւան:

Այս տողերը, մեր համոզումով, անգիտակից, անարդար և միամիտ Թաթիկեանի
կողմէ ուղղուած ամենածանր անարգանքն էին Ռուբէն Սեւակի դէմ: Ուր ան, հերոս
նահատակ Ռուբէն Սեւակի անունին ջով կը դնէր Պարոյր Ղազարեանի անունը:

Բոլորին ծանօթ է, դժբախտ պատահարը, որ Պարոյրի կեանքը արժեց:

Դեռ հազիւ շաբաթ մը առաջ վարորդական իր արտօնատետրը ստացած գրողը,
սեփական ինքնաշարժի դեկին նստած, իր ծննդավայր գիւղէն ճամբայ կ'ելլէ դէպի
Թիֆլիս: Իրեն կը յանձնարարեն, որ այս խենթութիւնը չընէ, որովհետեւ իր անփոր-
ձութեան պատճառաւ կրնար արկածի հանդիպիլ: Բայց պնդագլուխ Պարոյր, մտիկ
չընէր եղած թելադրանքները, և ճամբան, փոսի մէջ տապալելով, արկածահար կը
մահանայ 1971-ին:

Եւ Ամերիկեան Ս.Ի.Ա.ի ծառաները եղող կարգ մը դաշնակցականի պիտակ կրող
գործակալներ, իբր «Պաղ Պատերազմ»ի զէնք, Հայաստանի դէմ շահագործեցին
Պարոյր Ղազարեանին արկածով մահանալը: Եւ «Ռուսերուն կողմէ սպաննուած է»
ըսելով, նահատակի պիտակ փակցուցին արկածով մահացած Պարոյրին:

Միւնիխի Ս.Ի.Ա.ի ռատիոկայանը, տարիներով այս սուտերը տարածեց Հայաս-
տանի ժողովուրդին մէջ:

Մենք այսօր, շատ կը ցաւինք, բայց չենք զարմանար տեսնելով այսօրուան խղ-
ճալի վիճակը Հայաստանի, որ «Ազերի-Ամերիկեան-Դաշնակ» ներշնչումի խառ-
նուրդ մը եղող Ռ. Ջոչարեանին ձեռքը փոքր աւատապետութեան մը վերածուած է՝
շուրջ չորս միլիոնէն իջնելով գրեթէ մէկուկէս միլիոն բնակչութեան:

Այս մնացած մէկուկէս միլիոնին մեծամասնութեան ալ «վալիզ»ները պատրաստ
են, Հայաստանէն մեկնելու համար, յարմար առիթով:

Ա՛յս է Հայաստանի այսօրուան իրական խղճալի վիճակը, որ պատրաստուեցաւ Պա-
րոյր Ղազարեանի, Ծահէն Թաթիկեանի և իրենց գաղափարակիցները եղող, քառա-
կուսի գլուխով Տօն Զիշտոններու և մանաւանդ՝ շատ տասնամեակներէ ի վեր ծանօթ
կուսակցութեան յարող և Արեւմուտքի ծառայութեան լծուած գործակալներու կողմէ:

→ 28-1-2002

**«ԴԸՐԱՎՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ՑՈՒՔԻՆ ՄԷՋ Կ՛ԱՐԾԱՐԾԻ
ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
ԸՍԷ՛, ՔՈՒ ԿԱՄՔԴ ՊԻՏԻ ԻՇԽԷ՛ ԾԱԻԻՏԵԱՆ»:
1907 ԲՈՒՐԷՆ ՍԵՒԱԿ**

**«ԱՋ»Ը ՀԱԻԱՍԱՐ Է
«ԹՐՈԹՅԵԻ»ԱԿԱՆ «ՉԱԽ»ԻՆ**

ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ, ԻՐԱՐՈՒ ՀԱԿԱԴՐՈՒԱԾ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԻՐԱՐՄԷ ՏԱՐԲԵՐ
ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ:
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՍԱՆՉԵՐԸ ՄԷԿ ՉԵՌԶԻ
ՄԷՋ ԿԵԴՐՈՆԱՅՆԵԼ ԵՒ ՋԱՆՈՆԶ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ՈՒՋՈՂ
ԿԱՅ ՆՈՅՆ ՈՒԺԻՆ, ԱՅՍԻՆԶԵՆ՝ «ԴՐԱՄ»ԻՆ:

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ԲՈՒՐԷՆԵԱՆ]**

Ջանի մը տարիներէ ի վեր, դրամատիրութեան սանձարձակ տիրապետութեան դէմ, իբր հակազդեցութիւն, նոր շարժում մը սկսած է, որուն անունը "Anti-Mondialisation" կը կոչուի:

Այս շարժումը մասնաւորապէս մէջտեղ ելաւ երկու տարիներ առաջ, Միացեալ Նահանգներու Seattle քաղաքին մէջ, ուր G-7 կոչուած հարուստ երկիրները ժողով կը գումարէին: Համաշխարհայնացում-ի հակառակ եղող ուժերը Seattle-ի մէջ այնքան մեծ և սաստիկ ցոյցեր կատարեցին, որ տեղւոյն ապահովութեան ուժերը, անակնկալի գալով, չկարողացան զսպել այս ցոյցերը, և հարուստ երկիրներուն ժողովը ստիպողաբար ընդհատուեցաւ:

Նոյն ձեւով, անցեալ տարի, Իտալիոյ Ճենովա քաղաքը կատարուող G-7 հարուստ երկիրներուն ժողովին դէմ, բացառիկ ուժգնութեամբ և շատ մեծ ծաւալով ցոյցեր կատարուեցան:

Եւ այս ցոյցերուն ընթացքին, Ճենովա քաղաքը ծանր վնասներու ենթարկուեցաւ:

Մանաւանդ ցուցարարներու մէջ մահացողներ և նաև մեծ թիւով վիրաւորուողներ եղան՝ ապահովութեան ուժերուն հետ բախումներու ընթացքին:

Բայց, ովքե՞ր էին այս հարիւր հազարներով ցուցարարները, որոնք եւրոպայի և նաև աշխարհի միւս երկիրներէն եկած էին այս ցոյցերուն մասնակցելու:

Քաղաղասէր և արդարասէր գաղափարներով առաջնորդուող այս ցուցարարներուն մէջ, նկատելի էր ներկայութիւնը նաև «Թրոթքիստ» և «Անարխիստ» կազմակերպութիւններու:

Եւ այսօր անհրեքելի իրականութիւն մըն է, որ *Թրոթքիստները* և *Անարխիստները Սիոնիստներու* կողմէ հովանաւորուող և ղեկավարուող կազմակերպութիւններ են:

«ԹԷՋ» ԵՒ «ԱՆԹԻԹԷՋ»

Վերջին դարերուն, մանաւանդ 1789-ի Ֆրանսական իրականութեան մէջ ֆարմասոնական) Յեղափոխութեամբ, դրամին իշխանութեան միջոցաւ «Աշխարհին ղեկը» ձեռք անցնող հրեաները շատ լաւ գիտէին, թէ դրամին տիրապետութեան դէմ հակազդեցութիւններ պիտի սկսէին (THESE և ANTITHESE):

Այս պարագային իրենց իշխանութիւնը կրնար վտանգի ենթարկուիլ:

Այս պատճառաւ դրամատիրութեան դէմ սկսող բոլոր շարժումներուն մէջ ներմուծուեցան եւ իրենք, այս հոսանքներուն մէջ, ջանացին առաջնորդի դեր խաղալ:

Դրամատիրութեան դէմ ամենածանր ամբաստանութիւնները կատարողը և «Աջ»ին դէմ «Չախ»ակողմեան միջազգային շարժումներուն առաջնակարգ գաղափարախօսը Ջարլ Մարքս անունով գերմանացի հրեայ մըն էր, Սիոնիզմին

**« ԴԸՐԱՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ՑՈՒՔԻՆ ՄԷՋ Կ'ԱՐԾԱՐԾԻ
 ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
 ԸՍԷ՛, ՔՈՒ ԿԱՄՔԴ ՊԻՏԻ ԻՇԽԷ՛ ՅԱԻՏԵԱՆ»:
 1907 ՌՈՒՐԷՆ ՍԵՒԱԿ**

**« ԱՋ » Ը Լ Ա Ի Ա Ս Ա Ր Է
 « Թ Ր Ո Թ Ց Զ Ի » Ա Կ Ա Ն « Ձ Ա Խ » Ի Ն**

**ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ, ԻՐԱՐՈՒ ԼԱԿԱԴՐՈՒԱԾ
 ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԻՐԱՐՄԷ ՏԱՐԲԵՐ
 ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ:
 ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ
 ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՍԱՆՁԵՐԸ ՄԷԿ ՁԵՌՔԻ
 ՄԷՋ ԿԵԴՐՈՆԱՅՆԵԼ ԵՒ ՋԱՆՈՆՔ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ՈՒՋՈՂ
 ԿԱՅ ՆՈՅՆ ՈՒԺԻՆ, ԱՅՍԻՆՔՆ՝ « ԴՐԱՄ » ԻՆ:**

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 ԿՐԷԺ ՌՈՒՐԷՆԵԱՆ;**

տրամագծորէն հակադիր տեսակետի վրայ կեցած:

Եւ մինչև այսօր ալ, ամբողջ աշխարհի տարածքին վրայ, ճախակողմեան շարժումներուն պաշտօնական անունը «Մարքսիզմ» է:

Եւ ամենէն կարևորը՝ ճախակողմեան Մարքսիսթ գաղափարախօսութեան տեսականը, 1917-ին, Ռուսիոյ մէջ կատարուած Յեղափոխութեամբ, նորաստեղծ պետական իրավիճակի վերածել յաջողածներուն մէջ, նկատելի ներկայութիւն էին կեղծ անուններու տակ թաքուած հրեաները. ինչպէս՝ Թրոթքցի, Գամենէժ, Ջինովիէժ և նմանները:

Երեւութապէս, դրամի ճամբով աշխարհի տէրը եղած հրեաներուն՝ նոյն ատեն իրեց գաղափարականին թշնամի մէկ վարդապետութեան շարքերէն ներս սպրդելով ռահվիրաներու շարքին կենալը, անհաւատալի և հակասական երևոյթ կը կարծուի:

Իրականութեան մէջ սակայն, ասիկա հրեական ռազմավարութիւն մըն է, որ հրեաներու կողմէ կը գործադրուի երկար դարերէ ի վեր, հակառակորդ կողմը իրենց հակակշռին տակ պահելու համար:

Նկատի առէք Զրիստոսի մեծագոյն թշնամիներէն և քրիստոնեաները չարչարողներէն մէկը եղող հրեայ Սաւուղին իբր թէ դարձի գալով, Զրիստոսի վարդապետութեան առաջնակարգ քարոզիչի վերածուիլը:

Եւ մտածել, որ քրիստոնեութիւնը, մինչև այսօր, հրեայ Սաւուղին (կեղծ անունով՝ Սուրբ Պօղոս) Անաթոլիոյ, Յունաստանի, Հռոմի և Երուսաղէմի մէջ տուած քարոզներուն յորդորներով կը ղեկավարուի:

Եւ պատմութիւնը կարծես կը կրկնուի՝ Սաւուղէն, Ջինովիէժէն ու Թրոթքցիէն

1915-ի չափերը

**ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ԶԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 « ԶԱՒԱՏԱՐԻՄ ԱԶԳ ԶԱՅՈՑ » - ԹԻՒ 8
 « ԶԱՒԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ »
 1915-ի ԶԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ
 ՄԻԼԻՈՆԱՒՈՐ ԱՐԻՒՆՈՏ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՄԷԿ ՕՐԻՆԱԿ ԶԵՋԻ
 Տարի 1915: Դէպքը Զանդըրը-ի գիւղաքաղաքներէն Գալեմիկի մէջ կ'անցնի:
 1915-ի Մայիս ամիսներուն, Գալեմիկի փոխ-կուսակալը, Պոլսէն եկող, Ներքի գործոց Նախարարին, «ճագուժով գնչու, բայց Ֆարմասոններուն Նախագահը՝ Մեծ Վարպետ» Թալաթ փաշային գաղտնի հրամանագիրը կիրարկել կը սկսի:
 Գալեմիկի հայ բնակչութեան, տասներկու տարեկանէն մեծ, բոլոր էրիկմարդիկը, մինչև ամենէն ծերերը, գործաւորներու գումարտակներու մէջ աշխատելու պատրուակով կը հաւաքեն և ժանտարմաններու հսկողութեան ներքեւ դէպի Էնկիւրիւ (ծեր աղաւաղած անունով այսօրուան Անգարան) հետիոտն ծամբայ կը հանուին:
 Գալեմիկի հայ բնակիչներէն, չորս գաւակ ունեցող վարդուհիին ամուսինը՝ Ներսէս Գաբրիէլեանն ալ, այս կարաւանով ծամբայ հանուողներուն մէջն է:
 Վրայէն քանի մը օրեր կ'անցնին:
 Եւ Վարդուհի Գաբրիէլեան, իր ամուսինին քովը գործաւոր ըլլալով աշխատող Մուսթաֆան կը տեսնէ: Այն Մուսթաֆան՝ որուն աղքատ ընտանիքին իր ամուսինը միշտ օգնած է:
 Մուսթաֆան կը մօտենայ, և Վարդուհի, Մուսթաֆային մատին վրայ, իր ամուսինի գոց կանանչ գոյն քարով «չէօվալիէ» մատակնի կը տեսնէ:
 Եւ այն ատեն Վարդուհին կը հասկնայ, թէ իր ամուսինը, ծամբայ հանուող կարաւանին մէջ գտնուող բոլոր հայ էրիկմարդոց հետ միասին, իրենց թուրք դրացիներուն կողմէ սպանուած է:
 Եւ Վարդուհին, տառապաբէն խելագարներու նման հառաչել կը սկսի և, ուշքը կորսնցնելով, քարերուն վրայ կը տապալի:**

1915-ի չափերը Թիւ 164 - (2-1) - 1915

**«ԴԸՐԱՎ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ՑՈՒՔԻՆ ՄԷՋ Կ'ԱՐՄԱՐՄԻ
ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
ԸՍԷ՛, ԲՈՒ ԿԱՄԲԴ ՊԻՏԻ ԻՇԽԷ՛ ԾԱԻՏԵԱՆ»:
1907 ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ**

**«ԱՋ»Ը ՀԱԻԱՍԱՐ Է
«ԹՐՈԹՅՔԻ»ԱԿԱՆ «ՉԱԽ»ԻՆ**

ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ, ԻՐԱՐՈՒ ՀԱԿԱԴՐՈՒԱԾ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԻՐԱՐՄԷ ՏԱՐԲԵՐ
ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ:
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՍԱՆՉԵՐԸ ՄԷԿ ՉԵՌՔԻ
ՄԷՋ ԿԵԴՐՈՆԱՑՆԵԼ ԵՒ ՉԱՆՈՆՔ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ՈՒՋՈՂ
ԿԱՅ ՆՈՅՆ ՈՒԺԻՆ, ԱՅՍԻՆՔՆ՝ «ԴՐԱՄ»ԻՆ:

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ՎՐԷԺ ՈՌԻՔԵՆԵԱՆ]**

յետոյ, այսօր հրեական դրամատիրութեան իրենց վայրագ օրէքները [ինչպէս Mondialisation-ը] Աշխարհի մէջ տարածելուն դժմ եկող արդարասէր կազմակերպութիւններուն մէջ դարձեալ կը յայտնուին Թրոթքքիստներն ու Անարխիստները, որոնք նոյն Աշխարհակալ Ուժին ճիւղաւորումներն են:

Թրոթքքիզմին հիմադիրը հրեայ *Լեւ Տալիտովիչ* Պրոցշթէյնն է, իսկ Անարշիզմին հիմնադիրը՝ հրեայ *Միխայիլ Ալեքսանտրովիչ Պաքուցին*:

Գրեթէ 20 տարիներէ ի վեր և 1995-էն սկըսեալ, «Նայիրի»ի սինակներուն մէջ, մեր շատ գրութիւններով կը ջանանք բացատրել Սիոնիստներուն ստեղծած այսօրուան "ROBOT"անման մարդկային կեանք»ի մասին: Անգիտակից, աննպատակ և առանց իտէալի կեանք մը՝ որ մարդկութիւնը միայն կենդանային բնագոյներով կ'առաջնորդէ:

Աշխարհն ինչպէ՞ս հասաւ մարդկայնօրէն անհանդուրժելի այս վիճակին: Մանաւանդ երկրորդ Աշխարհամարտէն ետք, սիոնիստները աշխարհի «միահեծան տէր»ը դարձան:

Այդ թուականէն սկսեալ, ամէն օր քիչ մը աւելի, անոնք իրենց քանդիչ ծրագիրները գործադրեցին, դրամի իշխանութեան ճամբով, իրենց ձեռքը եղող բոլոր միջոցներով:

Եւ այսօր, իրենց իշխանութիւնը այլևս «ամբողջական» է, և ոչ մէկ բան արգելք կրնայ ըլլալ իրենց անմարդկային ծրագիրներու գործադրութեան:

Այս մասին համոզուելու համար, բաւարար է հեռատեսիլով սփռուած յայտագիրներ դիտելը:

Ֆրանսական գրեթէ բոլոր հեռատեսիլի կայաններուն վրայ, ամենէն շատ դիտորդ ունեցած ժամերուն, կը ցուցադրուին հրեականութեան հետ կապ ունեցող քարոզչական ֆիլմեր:

Բնական է՝ ասոնց անվերջանալի նիւթն է 1941-թ.ներուն, գերմանացիներուն կողմէ հրեաներուն դժմ կատարած խժոժութիւնները:

Այս նիւթը, տարիներէ ի վեր, ամէն օր կը կրկնուի: Կարծէք, թէ Բ. Աշխարհամարտին վնասուողները, միայն հրեաներն են:

Երկրորդ Աշխարհամարտին միայն Սովետները 20 միլիոն զոհ տուին: Այդ 20 միլիոնի մասին, օր մը մէկ խօսք չէ ըսուած մինչև հիմա:

Եւ այս երեսոյթը մեծագոյն ապացոյցն է, որ աշխարհի ամենէն ծայրայեղ "RACIST"ները ո՛չ "NAZI"ներն են և ոչ ալ ֆաշիստները:

Այլ՝ ամենէն տմարդի «ռասիսթ»ները Սիոնիստներն են, որ ամէն տեսակի տեղեկատուական միջոցներով, անվերջ հրեական քարոզչութիւն կ'ընեն, մեր ուղեղներուն մէջ մխրճելու համար այն տեսակէտը թէ՛ «հրեաները ամենէն տաղանդաւոր ժողովուրդն են. եւ մարդկութիւնը ամէն բան իրենց կը պարտի»:

**« ԴԸՐԱՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ՑՈՒՔԻՆ ՄԷՋ Կ'ԱՐԾԱՐԾԻ
 ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
 ԸՍԷ՛, ՔՈՒ ԿԱՄՔԴ ՊԻՏԻ ԻՇԽԷ՛ ՅԱԻՏՅԵԱՆ»:
 1907 ՌՈՒՐԷՆ ՍԵՒԱԿ**

**« ԱՋ » Ը Լ Ա Ի Ա Ս Ա Ր Է
 « Թ Ր Ո Թ Ց Զ Ի » Ա Կ Ա Ն « Չ Ա Խ » Ի Ն**

ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ, ԻՐԱՐՈՒ ԼԱԿԱԴՐՈՒԱԾ
 ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԻՐԱՐՄԷ ՏԱՐԲԵՐ
 ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ:
 ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒ
 ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՍԱՆՉԵՐԸ ՄԷԿ ՉԵՌՔԻ
 ՄԷՋ ԿԵԴՐՈՆԱՅՆԵԼ ԵՒ ՋԱՆՈՆՔ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ՈՒՋՈՂ
 ԿԱՅ ՆՈՅՆ ՈՒԺԻՆ, ԱՅՍԻՆՔՆ՝ « ԴՐԱՄ » Ի Ն:

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 ԿՐԷԺ ՌՈՒՐԷՆՆԵԱՆ;**

*Եւ հրեաներն են «միաստուածութեան գաղափարը» ստեղծողները:
 Եւ հրեաներն են՝ «Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդը»:
 Եւ այս առասպելները զանազան ձեւերով կը կրկնուին ու կը կրկնուին:
 Եւ ամէնէն ցաւալին և զգուշից՝ այս քարոզչութիւնները կը կատարուին
 մարդկային իրաւունքներու և ժողովրդավարութեան սկզբունքներու կեղծ լո-
 գունգի ներքեւ:*

 Չենք գիտեր, եթէ ձեր ուշադրութիւնն ալ գրաւած է.
 Մասնաւորապէս վերջին շրջաններուն, ֆրանսայի գրավաճառներուն ցուցա-
 փեղկերուն մէջ ցուցադրուած գիրքերուն մեծամասնութեան կամ հեղինակը
 հրեայ է և կամ Գիւթը հրեաներուն կը վերաբերի:
 Մնացեալ գիրքերուն Գիւթերը կամ սիրային վէպեր են, կամ ոստիկանական
 (հեռատեսիլի վրայ ցուցադրուած) ֆիլմեր: Եթէ այս Գիւթերը հրեական չեն՝
 ընդհանրապէս պոռնկագրական աստիճանի հասնող ֆիլմեր են կամ անվեր-
 ջանալի վայրագութեան ցուցանիշ ֆիլմեր, որոնք մէջ, ամէն վայրկեան, սպա-
 նութիւններ կը կատարուին:
 Ասկէ առաջ ալ ըսելու ջանացած էինք, թէ՛ այս ձեւով մարդկային ուղեղները
 կը խաթարուին և կերպով մը կը լուացուին:
 Մանաւանդ պատանիները, օրուան ընթացքին և նաեւ գիշերները, ժամերով
 կը դիտեն այս ոճրային և սեռային Գիւթերով ֆիլմերը:
 Եւ ինչ կը սորվին պատանիները այս ֆիլմերէն՝ միայն ոճրագործութիւն և
 տոփանքի մոլութիւն:
 Եւ արդէն այս ֆիլմերը պատրաստող և ցուցադրողներուն «Տէր»երուն բուն
 նպատակը ա՛յս է՝ հասցնել երիտասարդութիւն մը, որ մտածէ միայն, վայրենի
 կենդանիներու նման, վայրագութեան և տոփանքի մասին:

 Բայց, մեզի համար, ամենէն ցաւալին, Հայաստանի «Ազգային կամ Հանրա-
 յին հեռատեսիլ» ըսուած կայանին վիճակն է:
 Կը ցաւինք, որ այս երեսոյթը նոր միայն ուշադրութիւնը գրաւած է Սփիւքի
 կարգ մը գրողներուն և հոգեւոր կեդրոններուն, որոնք նոր նկատած են, որ Հայաս-
 տանի Ազգային հեռատեսիլը Ռոբերդ Զոչարեանին քարոզչութեան (Ժառք՝ Լջ Ծ)

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
"MİLLETİ SADIKAYI ERMENİYE" N° 8
SADAKATA KARSİ NANKÖRLÜK
1915 ERMENİ SOYKIRIMINDA VUKU BULAN MİLYONLARCA KANLI
FACIALARDAN BİR ÖRNEK SİZE

SENE 1915. VAKA ÇANKIRININ KALECİK KASABASINDA GEÇER.
 1915 MAYIS AYLARINDA, KALECİĞİN KAYMAKAMI, İSTANBU'LDAN GELEN, DAHİLİYE VEKİLİ, ÇİNGENE ASİLLİ, FAKAT FARMASONLARIN BASKANI, (STADI AZAM TALAT PASANIN SİFRELİ ERMENİ TATBİK ETMİYE BASLAR.
 KALECİĞİN ERMENİ HALKININ, 12 YASINDAN BÜYÜK BÜTÜN ERKEKLERİ, EN YAŞILARINA KADAR İİPESİ, AMELE TABU'RLARINDA ÇALIŞMAK BAHANESİ İLE TOPLATTIRILIR VE JANDARMALARIN NEZARETİNDE ENGR'UYE (SİZİN ÜYDÜR-MANIZLA BÜGÜNKÜ NKARA) DOGRU', YAYA OLARAK YOLA ÇIKARILIR.
 KALECİKTE, 4 ÇOCUKLU VARTUŞININ KOÇASI NERSES KAPRIELİYAN DA, BU' KAFİLE İLE YOLA ÇIKARILANLARIN ARASIN-DADIR.
 ARADAN BİRKAÇ GÜN GEÇER...
 VE VARTUŞI KAPRIELİYAN, KOÇASININ YANINDA RENÇBER OLARAK ÇALISAN VE İER ZAMAN FAKİR AİLESİNE YARDIM ETTİKLERİ MUSTAFANIN FARMAGINDA, KOÇASININ KOYU' YESİL TASLI SÖVALYE YI'ZU'GUN' GÖRÜ'R.
 VE O ZAMAN, KOÇASININ, YOLA ÇIKAN KAFİLEDE BU'LUNAN BÜTÜN ERMENİLERİ ERKEKLERİ İLE DERADER KENDİ TÜRK KOMSULARI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİNİ ANLAR.
 VE ÜZÜNTÜSÖNDEN ÇILGINLAR GİBİ FERYAT ETMİYE BASLAR VE EN SONTUNDA BAYILARAK, BOYLU' BOYUN'CA TASLAR-İN ÜZERİNE YIGILIR.

Թ. Չ.

Բ. Չ.
Գ. Չ.
Ը. Չ.
Թ. Չ.
Ը. Չ.

— «ԱՋ»Ը ՀԱՒԱՍԱՐ Է «ԹՐՈԹՅՔԻ»ԱԿԱՆ «ՉԱԽ»ԻՆ... (Ծար. էջ 2-էն)

խողովակին վերածուած է:

Եթէ ուշադրութիւն ըրած էք, երկար ատեններէ ի վեր, գրեթէ չենք արտա-
յայտուիր Հայաստանի մասին:

27 Հոկտեմբեր 1999-ի ողբերգութեան յաջորդող օրերուն մենք ըսինք, մեր
հասկցած ձեւով, այն իրականութիւնները գորս շատերը այսօր, երկու տարիներ
յետոյ միայն, կը կրկնեն:

Նայեցէք 27 Հոկտեմբեր 1999-ին յաջորդող օրերուն հրատարակուած
«ՆԱՅԻՐԻ»ներուն մէջի մեր գրութիւններուն:

Այդ օրերուն գրեցինք, թէ «27 Հոկտեմբեր 1999-ի ողբերգութիւնը, աւատա-
պետ Քոչարեանի և Ընկերք.ին կողմէ կատարուած սադրանք մըն է»:

Եւ նաեւ ըսինք, թէ «Հայաստանի Ազգային Հեռատեսիլը՝ Քոչարեանի քա-
րոզչութեան խողովակին վերածուած է»:

Եւ նոյն օրերուն գրեցինք ննջելով, թէ «Ազգային հեռատեսիլ ըսուած կայա-
նը, «Դեռ 27 Հոկտեմբեր 1999-ի ողբերգութեան յաջորդող օրերուն, խօսելով
Վանօ Սիրադեղեանի նամակներուն առնչութեամբ, վարկաբեկելու փորձեր
ըրաւ նահատակ սպարապետ Վազգէն Սարգիսեանի յիշատակը»: Բայց ամե-
նէն կարելորներէն մէկն է, այն օրերուն հրէշ Նայիրի Յունանեանի մասին մեր
գրած հետեւեալ տողերը. «Նայիրի Յունանեանին դատավարութիւնը իսկական
«Թատրոն» մը պիտի ըլլայ, որուն նպատակն է՝ հերոսացնել դաւաճան Մոնթէ
Սելըռնեանի նման արիւնարբու դահիճ «Նայիրի Յունանեանը»:

**

11 Սեպտեմբեր 2001 թ.ին, New York-ի մէջ կատարուած ողբերգութեան տպա-
տրութեան տակ ճորճ Պուշ կրտսեր, պահ մը գիտակցութեան գալով, շատ արդար
յայտարարութիւններ կատարեց տառապող Պաղեստինցի ժողովուրդին ի նպաստ:

Այս յայտարարութիւններուն դէմ Իսրայէլի վարչապետ՝ արիւնարբու Արիէլ
Շարոն, շատ բուռն պատասխաններ տուաւ:

Անկէ յետոյ, Նախ. Պուշին արդար կեցուածքը կրկին փոխուեցաւ:

Ո՛վ գիտէ՝ Սիոնիստները ճորճ Պուշին վրայ ի՞նչ ճնշումներ բանեցուցած
էին, և հրեաներուն ձեռքը գտնուող ամենագոր գէնքը եղող «Դրամ»ին ուժովը
չես գիտեր ի՞նչ սպառնալիքներ կատարած էին, որ Մ. Նահանգները կրկին, իր
կայսերապաշտական և անարդար քաղաքականութեան վերադարձաւ:

Եւ Ճ. Պուշ, վերջերս կատարած իր յայտարարութիւնով՝ Իրանը, Իրաքը և
Հիւսիսային Զորէան «տեռորիստ» երկիրներ նկատելով զանոնք ամբաստանեց:

Մինչդեռ բուն «տեռորիստ» երկիրները Փաքիստանը և «փեթրոլ»ի դրամին
տէր՝ Արաբ գահակալներն էին, որոնք հրահրեցին ծայրայեղ իսլամներուն:

Բայց ըլլա՛յ Փաքիստանի և ըլլայ Միապետական երկիրներուն մէջ ծայրայեղ
իսլամները հրահրելու հրամանը տուողը և զանոնք զինողը, նոյնինքն՝ Ամերի-
կացիներն էին:

Ամերիկացիներուն այս մոլեռանդները զինելուն նպատակը Սովետ. Միութիւ-
նը քանդել էր:

Եւ Սովետ. Միութեան քանդուելէն յետոյ ալ, Ա.Մ.Ն.ը շարունակեց ծայրայեղ
իսլամները զինել. այս անգամ՝ Ռուսերուն և Չինաստանի դէմ:

Չէջէնիոյ մէջ, Ռուսերու դէմ կատարուած խժոճութիւններուն բուն պատասխանատուները, Ամերիկացիներն են: Եւ Ամերիկացիները, նոյնը ըրին Չինաստանի մէջ, իսլամ Ուլկուրները զինելով:

Ամերիկացիները շարունակեցին այս մոլեռանդներուն թիկունք կանգնիլ մինչեւ 11 Սեպտեմբեր 2001, Նիւ Եորքի մէջ կատարուած ողբերգութեան օրը:

Ճ. Պուշ այս ողբերգութեան ազդեցութեամբ միջոց մը տատամսելէ յետոյ, Սիոնիստներուն ճնշումով կրկին վերադարձաւ կայսերապաշտ քաղաքականութեան:

Եւ վերջին նշանները կը ցուցնեն որ Ամերիկան, Միջին Ասիոյ հարստութիւններուն հասնելու և մանաւանդ «փեթրոլ»ին մայր ճամբուն վրայ եղող Աֆղանիստանի մէջ տեղաւորուելու նպատակ ունի:

Վերջին շաբաթներուն, ահաբեկիչ Չէջէններուն ներկայացուցիչներուն Լոնտոնի և Նիւ Եորքի մէջ պաշտօնապէս ընդունուելնին ալ կ'ապացուցանէ, թէ Ամերիկացիները կրկին «Ծայրայեղ իսլամներու զէնքը» պիտի գործածեն Ռուսերուն դէմ:

Աստուած Ռուս Ազգը պաշտպանէ Սիոնիստական նորանոր սադրանքներէն:

Որովհետեւ, Ամերիկային ենթակայ Դաշնակ (մանաւանդ մօտիկ անցեալի) որոշ ղեկավարներէն զատ, ամէն հայ գիտէ, թէ առանց Ռուսիոյ, փրկութիւն չկայ հայ Ազգին:

Տ Ե Ա Ռ Ն Ը Ն Դ Ա Ռ Ա Ջ Ի Տ Օ Ն Ը

Ա Ն Թ Ի Լ Ի Ա Ս Ի Մ Է Ջ

Ե Ի Ա Ի Ա Ն Դ Ա Կ Ա Ն

Հ Ր Ա Վ Ա Ռ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Յառաջիկայ Զորեմբաբթի, 13 Փետրուար 2002-ի երեկոյեան ժամը 4:00-ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ տեղի պիտի ունենայ Տեառնընդառաջի Նախատօնակի հանդիսաւոր արարողութիւն, նախագահութեամբ՝

Ն . Ս . Օ . Տ . Տ . Ա Ր Ա Մ Ա . Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս Ի

Եկեղեցական արարողութեան ընթացքին տեղի պիտի ունենայ նաև նորածին մանուկներու Տաճար ընծայումը: Ապա, Մայր Խորանէն վառուած լոյսով, Մայրավանքի շրջափակին մէջ պիտի վառուի աւանդական Խարոյկը:

Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը, ներկայ գտնուելու Տեառնընդառաջի հոգեպարար արարողութեան:

Դ Ի Ի Ա Ն Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս Ա Ր Ա Ն Ի

«ՆԱՅԻՐԻ»Ի ՅԱԶՈՐԴ ԹԻԻՈՎ

Մեր յաջորդ թիւով կը սկսինք հրատարակել Սոնա Ծառուկեանի Հայաստան այցելութեան տպաւորութիւններու յօդուածաշարքը:

Ծանօթ է, որ այս ուղեւորութիւնը կատարուած էր վերջերս, Անդրանիկ Ծառուկեանի «Թուրք Առ Երեւան» պոէմի հրատարակութեան շնորհանդէսի առթիւ, որ եղաւ Անդրանիկին նուիրուած նաև յուշի ցերեկոյթ:

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀՈՐԻԶՈՆ

ՈՒՐԱՑՈՒՄԷՆ ՏԱՐԻ ՄԸ ԵՏՔ

Գրեց՝ ՏԻԳՐԱՆ ՈՍԿՈՒՆԻ

170
16

Անցեալ շաբաթ թուրք լրագրողներու խումբ մը այցելեց Հայաստան և Լեոնային Ղարաբաղ: Զոյգ այցելութիւններու ընթացքին պարզուեցան յատկանշական երկու երեւոյթներ:

Առաջինը այն՝ որ թուրք լրագրողները Ստեփանակերտի մէջ Հանդիպում ունեցան Լեոնային Ղարաբաղի նախագահ Արկաղի Ղուկասեանի հետ, ինչ որ, յաջս թուրք Հանրային կարծիքի ներկայացուցիչներուն, կը Հանդիսանայ Արցախի ղեկավարին իրողական Հանգամանքը Հաստատող տարր մը:

Երկրորդ՝ Երեւանի մէջ, նախագահ Ռոբերթ Քոչարեան մերժեց ընդունիլ թրքական պատուիրակութիւնը, այն պատճառաբանութեամբ, որ թուրք լրագրողները կը խեղաթիւրեն իր ըսածները:

Վերաբերումի այս տարբերութիւնը ծնունդ կու տայ բազմաթիւ Հարցերու, որոնք, իրենց կարգին, կը ստեղծեն այլ Հարցեր: Օրինակ.

– Թուրք լրագրողները արդեօ՞ք Հաճոյք կ'առնեն միայն Քոչարեանի խօսքերը խեղաթիւրելէ, թէ՞ ոչ, ընդհանրապէս, դիտումնաւոր կերպով կ'իմաստազեղծեն իրենց ըսուածը:

– Եթէ ընդհանրապէս կը խեղաթիւրեն, անկախ ենթակայէն, ինչո՞ւ, այդ պարագային, Արկաղի Ղուկասեան, իր մեծաւորին «ղառն փորձառութեան» տեղեակ ըլլալով Հանդերձ, յօժարած է Հարցազրոյց ունենալ «Թըրքիշ Տէյլի Նիուզ»ի թղթակիցին ու անոր գործընկերներուն հետ:

– Արկաղի Ղուկասեան իր մեծաւորին պէս չէ խուսափած Հարցազրոյց տալէ արդեօ՞ք անոր Համար, որ Լեոնային Ղարաբաղի նախագահը նուազ խեղաթիւրելի արտայայտութիւններ կ'ունենայ, թէ՞ ոչ՝ խեղաթիւրուելու պարագային իսկ, իմաստազեղծուած այդ արտայայտութիւնները չեն կրնար պաշտօնական դիրք նկատուիլ, որովհետեւ նման դիրք կրնայ ճշդուիլ միայն Երեւանի մէջ:

– Եթէ վախ կայ, որ թուրքերը կը խեղաթիւրեն ըսուածները և այդ է միակ պատճառը նախագահ Քոչարեանի մերժումին, միամիտ նկատուելու գնով իսկ, Հարց կու տանք, թէ Երեւանի պետական լրատուամիջոցները չե՞ն կրնար թուրք լրագրողներու հետ միաժամանակ ձայնազրել Հայաստանի նախագահին արտայայտութիւնները, որպէսզի, թուրքերու կողմէ եղած որեւէ խեղաթիւրումի պարագային, Հրապարակեն ճշմարտութիւնը և խայտառակեն թուրք չարամիտները:

Ուրիշ Հարցեր եւս կրնան ծագիլ վերաբերումի այս տարբերութենէն, բայց, առ այժմ, այսքանը բաւարար կը նկատենք, անցնելու Համար բուն նիւթին:

Նախագահական բանքերին կողմէ արտայայտուած այն մտավախութիւնը, թէ թուրք լրագրողները կրնան խեղաթիւրել Ռոբերդ Քոչարեանի ըսածները ու միայն այդ պատճառով նախագահը մերժած է ընդունիլ Հարեւան թշնամի երկրին մամլոյ ներկայացուցիչները, իր պատմութիւնն ունի:

Անցեալ տարի, գրեթէ այս օրերուն, նախագահ Քոչարեան, ընդունելով թուրք լրագրող մը, թիկունքը ապահոված մարդու ինքնավստահութեամբ, Հայաստանի ու Հայութեան դիրքին ու շահերուն հիմնովին Հակառակ արտայայտութիւններ ունեցաւ:

Հասարակ ու սովորական խօսակցութեամբ մը, Ռոբերդ Քոչարեան, դիմացը նստած թուրք լրագրողի՛ն իսկ զարմանք պատճառելով-և, որպէսզի այդ զարմանքը փարատէ, անգամ մը ևս կրկնելով իր ըսածները- յայտարարեց, թէ Հայաստան հողային պահանջ չունի թուրքիայէն: «Թուրքիան,-ըսաւ նախագահը ապշահար լրագրողին,- կը բաւէ, որ «ներողութիւն մը ըսէ» ցեղասպանութեան Համար ու Հարցը ինքնին կը լուծուի»:

Նախագահական այս յախուռն յայտարարութիւնը ընդվզում յառաջացուց մասնա-
 տորաբար Սփիւռքի մէջ, ուր Հայ Դատ կոչուածը ցեղասպանութեան ճանաչման խնդիր
 չէ լուր, այլ գերազանցապէս քաղաքական հարց՝ հողային և հատուցման յատուկ պա-
 հանջներով: Ուստի, եօթնասուն տարի ամբողջ մեր երեք կուսակցութիւններուն կող-
 մէ քաղաքականապէս իրրեւ պահանջատէր թրծուած մեր զանգուածները, առանց
 խտրութեան, իրենց զայրոյթը արտայայտեցին Ռոբերդ Քոչարեանի այս դիրքորոշման
 նկատմամբ:

Այսուհանդերձ, առաջին օրերու տաքը տաքին զգացուած վրդովումէն ետք, հատ-
 ւածական նկատումներ եկան իրենց ազդեցութիւնը գործելու աւանդական կոչուող
 կուսակցութիւններէն երկուքին՝ Դաշնակցութեան և Ռամկավար Ազատական Կուսակ-
 ցութեան պաշտօնական դիրքին վրայ:

Նախագահ Քոչարեանի հետ գործակցողները դրուած էին դժուարին կացութեան
 մը մէջ: Չէին կրնար թիկունք կանգնիլ նախագահին դիրքորոշման՝ առանց շեղելու
 իրենց մինչայժմեան կեցուածքէն: Չէին կրնար նաեւ դատապարտել այդ դիրքորոշումը՝
 առանց վտանգելու իրենց գործակցութիւնը ներկայ իշխանութեան հետ:

Ճարահատ՝ փնտուռեցաւ ուրիշ ճամբայ մը, Քոչարեանի քաղաքական «կաֆ»ին
 ազդեցութիւնը նուազագոյնի իջեցնելու համար: Այդ ճամբուն առաջին քայլը
 առնուեցաւ, խաղալով խեղաթիւրումի խաղը: Ըսուեցաւ, թէ թուրք լրագրողը խեղա-
 թիւրած է նախագահի խօսքերը: Նախագահը այդպիսի բան չէ ըսած: Սակայն, երբ
 երեւան եկաւ, որ նախագահին խօսքերը միայն երիզի վրայ չէ արձանագրուած, այլ
 նաեւ՝ տեսաերիզի, ու ատիկա արդէն իսկ ցուցադրուած է Անգարայի հեռատեսիլէն,
 Քոչարեանի խօսքերուն ծանրութիւնը մեղմացնելու դժուարին պարտականութիւնը
 իրենց վրայ առնողները դիմեցին գերագոյն զէնքին. ԼՌՈՒԹԵԱՆ:

Այնպէս վարուեցան, որ երկրին նախագահը, մեր պետութեան թիւ մէկ անձնաւո-
 րութիւնը, որուն արտասանած իւրաքանչիւր խօսքը պէտք է արժէք ու կշիռ ունենայ,
 նման բան մը չէ ըսած ու, եթէ նոյնիսկ ըսած է, պէտք չէ կարեւորութիւն ընծայել:

Պէտք է ըսել, թէ Քոչարեան բաւական դժուարացուց այս մարդոց գործը: Այն իրո-
 դութիւնը, թէ նախագահը գիտէր, թէ ինչ կ'ըսէ, փաստը՝ որ նախագահը «ատանկ,
 խելքին փչած բան» մը չէր ըսած թուրք լրագրողին, հաստատուեցաւ քանի մը օր ետք:
 Արդարեւ, Փարիզ իր պաշտօնական այցելութեան նախօրեակին, Ֆրանսական «Լը Ֆի-
 կառօ» թերթին թղթակիցը ընդունելով, Քոչարեան, աւելի յստակ ու մանրամասն, նոյն
 բանը ըսաւ: Հողային պահանջը չունինք, ըսաւ:

Նախագահական ուրացումը երրորդ անգամ կրկնուեցաւ Սթրազպուրկի մէջ, Եւրո-
 խորհուրդի պաշտօնական նիստին: Այլեւս, բացի վերը յիշուած լուրթենէն և, ժամա-
 նակի ընթացքին, նման ծանր արտայայտութիւն մոռացումի մատնելու յոյսէն, ուրիշ
 միջոց չէր մնացած նախագահին շուրջը դարձող քաղաքական ուժերուն: Ու պէտք է
 ըսել, թէ հաշիւները շիտակ դուրս եկան: Իրերայաջորդ դէպքեր, մասնաւորաբար լեո-
 նային Ղարաբաղի հարցին շուրջ ստեղծուած վէճեր երկրորդ կարգի վրայ նետեցին ցե-
 ղասպանութեան ճանաչումով Հայկական Դատը լուծուած նկատելու Քոչարեանի դիր-
 քորոշումը:

Հիմա, տարի մը ետք, այս բոլորէն կը բխի հիմնական հարցում մը: Նախագահ Քո-
 չարեան ինչո՞ւ այդպէս ըսաւ: Չէ՞ր գիտեր, թէ այդ արտայայտութիւնը կը հակասէր
 ազգայնական այն գաղափարաբանութեան, որ իրրեւ թէ որդեգրած կը թուէր, իր յե-
 նարաններէն մէկը ընդունելով Հ.Յ.Դաշնակցութիւնը: Դարձեալ, չէ՞ր գիտեր, որ իշ-
 խանամէտ և ընդդիմադիր իրար դէմ պիտի հանէր այդ յայտարարութեամբ: Կասկած
 չկայ՝ գիտէ՞ր: Ուրեմն ինչո՞ւ:

Շատ յստակ է ու պարզ: Յանձնառութեան տակ էր: Տեղասպանութեան ճանաչու-
 մը, հայ և թուրք յարաբերութիւններու բնականոնացումը, Լեւոնային (→ էջ 7)

« ԴՐԱՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ԾՈԼՔԻՆ ՄԷՋ Կ'ԱՐԾԱՐԾԻ
 ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
 ԸՍԷ՛, ԶՈՒ ԿԱՄՔԴ ԴԻՏԻ ԻԾԽԷ՞ ՅԱԻՏԵԱՆ»
 1907 ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

ԱՅՍՕՐ, ՓԱՔԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ, ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ
 ԼՐԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ԳԼՈՒԽԸ ԿՏՐՈՒԵԾԱԻ
 ԸՍԵԼՈՎ, ԱՄԲՈՂՋ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԵԻ
 ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԱԾԽԱՐՀԸ ՈՏՔԻ ԵԼԱՆ:

Ո՞ՒՐ ԷՒՆ ԵԻ Ո՞ՒՐ ԵՆ ԱՅՍ
 ԱՐԴԱՐԱՍԷՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ, ԵՐԲ
 1915-ԻՆ, ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ, ՄԷԿ
 ՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆԷ ԱԻԵԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒ
 ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ԿՏՐՈՒԵԾԱՆ:

ՈՒՐԵՄՆ, ՄԷԿ ՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՀԱՅԵՐՈՒՆ
 ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ՝ ՄԷԿ ՀԱՏ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ
 ԳԼԽՈՒՆ ՉԱՓ ԱՐԺԷՔ ՉՈՒՆԻՆ:

ՅՈՎԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

G

11

Բայց ձգե՞նք հիմա աշխարհը: Մենք մեզի
նայինք:

Նայինք հայելիին մէջ. նայինք աչք-աչքի:
Մենք, ազգասէր կարծուած հայերս, ի՞նչ
ըրինք, պատմութեան ոչ մէկ շրջանին՝ երէկ
և մինչեւ այսօր նմանը չունեցող, 1915-ին
թուրքերուն գործադրած հայկական ցեղաս-
պանութեան համար:

Գրեթէ ոչինչ ըրինք, իսկական իմաստով:
Տարին մէկ անգամ կատարուած 24 Ապ-
րիլի հանդիսութիւնները ձեւակերպութիւններ
էին, ինքնախաբուութեան ցոյցեր միայն:

Եւ այսօր՝ 1915-ի Եղեռնին 87-ամեակի
սեմին խղճմտօրէ մտածենք՝ ինչպէ՞ս հա-
սանք այսօրուան խղճալի վիճակին՝ ուր վեր-
ջին օրերուն Երեւանի մէջ, 1915-ի հայկական
ցեղասպանութեան առաջնակարգ պատաս-
խանատու Սիոնիստ պետութեան ներկայա-
ցուցիչը, դեսպան ըսուած Հրեայ կինը, հա-
մարձակութիւն կ'ունենայ ըսելու, թէ «1915-ի
հայկական եղեռնը ցեղասպանութիւն չէ»:

Իրականութեան մէջ, այս Հրեայ կնոջ
ըսածը մեզ չի զարմացներ:

Ծատ բնական է, որ ներկայացուցիչը
1915-ի հայկական ցեղասպանութեան կազ-
մակերպիչներէն եղող Սիոնիստներուն պե-
տութեան, պիտի ուրանար իրենց կատարած
ոճիրը:

Բայց, բուն յանցաւորները, այսօրուան
«Հայկական կառավարութիւն» ըսուած իշխանաւորներն են, որ հայ ազգին դա-
հիճներուն հետ շատ սեղմ պետական կապեր հաստատած են, օգտուելու հա-
մար հրեաներուն տալիք ողորմութեան համազօր դրամներէն:

*
*
*

Այսօր, հրեաներու հակակշռին տակ եղող Միացեալ Ազգերուն գաղափարա-
խօսութիւնը, բոլոր ազգերուն կը քարոզէ ցեղային նոյն կարողութիւնները ունե-
նալու տեսակէտը:

Բնական է, որ հրեաներուն նպատակը, [իրենցմէ զատ] բոլոր ազգերուն,
ժամանակի ընթացքին միացումով, խառնածին նոր ցեղ մը մէջտեղ բերել է:

Բայց անհրեքելի իրականութիւն մըն է այն, որ ամէն ցեղ ունի իր ուրոյն կա-
ռոյցը, նկարագիրը և յատկութիւնները, որոնք ամէն մէկ ցեղի պատկանող անձի
“Chromosome”ներուն մէջ շեշտուած են:

Վերջին տարիներուն «քրոմոսոմ»ներուն մէջ գտնող “A. D. N.” կոչուող նի-
թին վրայ կատարուող աշխատանքները, ցեղային ժառանգութեան մասին շատ
մեծ նորութիւններ մէջտեղ բերին:

Դժբախտաբար այսօր, ցեղերու մասին կատարուած ուսումնասիրութիւնները, հրեաներուն ընդդիմութեան պատճառաւ չեն հրատարակուիր:

Բայց կը կարծենք, որ "A. D. N."ի մարզին մէջ ձեռք բերուած յառաջդիմութիւնները, ցեղագիտութեան մէջ բոլորովին նոր շրջան մը պիտի բանան:

Մինչ այդ, ցեղերու մասին, դարերու փորձառութիւններով ընդհանուր համոզում ընդունուած իրականութիւններ կան:

Օրինակ՝ հրեաները վաշխառու և անգութ են:

Թուրքերը՝ վայրագ և աւազակ:

Գերմանացիները՝ կարգապահ և աշխատասէր:

Իտալացիները՝ արուեստագէտ և խաղաղասէր: [Այն աստիճան, որ Մուսուլի-

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԶԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻՆ՝ 1942 - ԻՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ

«ՔՍԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳ»Ի ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Տարի 1942: Գերմանացիները Ռուսիոյ մինչեւ «Սիրտը» յառաջացած էին:

Լենինկրատը շրջապատուած էր:

Եւ գերմանական բանակները Մոսկուայի մօտեցած էին: Եւ ամենէն կարեւորը՝ գերմանացիները կովկասի մէջ կը յառաջանային, և Սթալինկրատը ինչալու վրայ էր:

Եւ Թուրքերը ուրախութենէ կը խայտային՝ իրենց ռիսերիմ թշնամին՝ Ռուսերու պարտութիւնը իմանալով:

Եւ գերմանացիներուն Սթալինկրատին մօտեցած օրերուն, Թուրքիոյ այն ատենուան մենատէրը՝ Միլլի շէֆ կոչուող Իսմէթ Ինէժօնիին հրամանով, Պոլսոյ մէջ ապրող բոլոր ոչ-խլամներուն՝ Յոյն, Հայ և Հրեաներուն 25 տարեկանէն մինչեւ 45 տարեկան «Քսան դասակարգ կոչուող» բոլոր այր մարդիկը, զինուորագրուելու պատրուակով Անաթոլիոյ խորքերը աքսորուեցան:

Այս աքսորեալներուն շատերուն բերնէն մեր անձնագէտ լսած տխուր յուշերը պատմելու ջանանք:

«Քսան դասակարգ» կոչուած մեր աքսորականի օրերուն ենթարկուած մահուան սպառնալիքները՝ իմ կեանքի բոլոր տեւողութեան չեմ կրնար մոռնալ:

Ռուսերուն սուինաւոր զէնքեր կախած զինուորները՝ մեզի պէս հարիւրաւոր աքսորեալները, շատ լայն և փոս դաշտի մը մէջ հաւաքեցին:

Մեր չորս կողմը, փողերը դէպի մեր վրայ ուղղուած գնդացիներ զետեղած էին:

Եւ սարսափազդու դէմք ունեցող սպայ մը, բռնակառքի մը վրայ ելլելով, մեզի հետեւեալ սպառնալիքները կատարեց:

«Դուք, անգամ մըն ալ Պոլսոյ երեսը պիտի չկարենաք տեսնել:

Ձերին, միայն դիակը այստեղէն կրնայ ելլել»:

Այս սպառնալիքներէն յետոյ, օրերով մեր աչքերը քուն չտեսան:

Եւ այս մղձաւանջներով լեցուն օրերը՝ ամիսներ տեւեցին:

Եւ օր մը, անհաւատալի լուր մը մեր աքսորեալներուն միջեւ տարածուիլ սկսաւ:

«Մեզի Պոլիս ետ պիտի դրկեն եղեր»:

Հետեւեալ օրը եկող լրագիրները կարդալէ յետոյ, այս լուրին պատճառը հասկցանք:

Գերմանացիները՝ Սթալինկրատի մէջ, Ռուսերուն պարտուեր են:

Եւ իրենց գլուխը "Marechal Paulus"ը ըլլալով, գերմանական բանակէն ողջ մնացողները Ռուսերուն յանձնուեր են:

Եւ մենք, Ռուսերուն Սթալինկրատի յաղթանակին շնորհիւ, ստոյգ մահէ ազատեցանք:

Եթէ գերմանացիները Սթալինկրատի մէջ յաղթանակ տարած ըլլային, Թուրքերը՝ Ռուսերուն դէմ պատերազմ պիտի հռչակէին:

Եւ այն ատեն, սարսափազդու դէմք ունեցող սպայի ըսածին պէս՝

Ոչ մէկերնիս Պոլսոյ երեսը կրկին պիտի չկարենայինք տեսնել:

Եւ մեզի, այդ փոս դաշտին մէջ, գնդացիներով պիտի սպաննէին»:

նի իշխանութեան տարիներուն, դպրոցական աշակերտները «Արիւնի» տեսքին որպէսզի վարժուին, սպանդանոցները այցելութեան կը տարուէին):

Եւ գնչուները՝ թափառական և գող ցեղ մը ըլլալու «համբաւ»ը ունին:

Բնական է՝ ազգերու այս յատկանիշները ընդհանուր չափերով նկատի առնուելու են. բացառութիւններ միշտ կը գտնուին:

Բայց այս բոլորին մէջ, մեզի համար կարեւոր եղողը՝ հայուն նկարագիրն է:

Ի՞նչ էր հայուն նկարագիրը, և այսօր ի՞նչ է: Հայ ազգը պարկեշտ, աշխատասէր և մանաւանդ խելացի ազգ մը ըլլալու համբաւը ունի:

Մանաւանդ՝ Պատմութեան մէջ հայ ազգին պարկեշտութեան ապացոյցը եղող իր հաւատքին փարելու կամքը՝ իր գագաթնակէտին հասաւ Վարդանանցի պատերազմին:

Եւ հայերը գիտակցաբար զոհուեցան, պաշտպանելու և պահպանելու համար իրենց հայրենիքը և հաւատքը:

Այս հաւատքի ուժով, հայ ազգը կրցաւ տոկալ երկար դարերու ընթացքին կատարուած չարչարանքներուն և ճնշումներուն: Բայց վերջին երկու դարերու շրջանին, հայ ազգին ընդհանուր առմամբ ցուցաբերած կեցուածքը, չի համապատասխաներ իր նախնիներէն ժառանգած առաքինութեան, հաւատքի և

կամքի զօրութեան:

Ինչպէ՞ս և ինչո՞ւ եղաւ այս մահացու փոփոխութիւնը հայ ժողովուրդին մէջ: Բոլորին ծանօթ է, որ Վարդանանց պատերազմի ծանր շրջանին, կռապաշտ Պարսիկներուն մեզ կրօնափոխ ընելու պահանջներուն դէմ, կա՛ր Զօրավար Վարդան Մամիկոնեանին զոհաբերութեան ոգիով, հայուն հայրենիքը և հաւատքը պաշտպանելու տեսակէտը: Եւ ասոր հակառակ կար Վասակ զօրավարին տեսակէտը, որ Պարսիկներուն կրօնը ընդունելու և Պարսիկներուն ենթարկուելու պատեհապաշտ քաղաքականութիւնն էր:

Հայ ժողովուրդը միաբերան մերժեց Վասակին նուաստացուցիչ և պատեհապաշտ տեսակէտը և Վարդան զօրավարին հայրենիքը և հաւատքը պաշտպանելու համար, զոհաբերութեան և պայքարի ճամբան ընտրեց [Զ.Յ.] 451 թուականին, Աւարայրի պատերազմի դաշտին վրայ:

Եթէ հայ ժողովուրդը այդ օրերուն Վասակ զօրավարին առաջարկը ընդունէր՝ այսօր հայերը Պարսիկներուն մէջ լուծուած և կորսուած ժողովուրդ մը պիտի ըլլային:

Վարդանանցի շնորհիւ, հայ ազգը պահեց իր ինքնութիւնը և հասաւ, մինչեւ վերջին դարերու շրջանները, միաձոյլ և միակրօն:

Յետո՛յ... և յետոյ... վերջին դարերուն հայ ազգին մէջ, պատեհապաշտ Վասակի մտայնութեամբ առաջնորդները մեծամասնութիւն կազմեցին:

Վերջին դարերուն քաղաքական պայմանները և մանաւանդ բարոյական չափանիշները շատ մեծ փոփոխութիւններու ենթարկուեցան:

Ծատ դարեր անցած էին այդ թուականներէն երբ Պարսիկները, հայ ազգին դաւաճանող և Պարսիկներուն միացող զօրավար Վասակը միջոց մը ետք իրենք պատժեցին և բանտարկեցին, ուր ան մահացաւ չարչարանքներու ենթարկուելով:

Վերջին դարերուն, հրէական պատեհապաշտ և սադայելական ռազմավարութիւնն է, որ կ'իշխէ քաղաքականութեան մէջ:

Եւ բոլոր միջոցները ներելի են, և ամէնէն բարբարոսական հնարքները կը գործադրուին նպատակին հասնելու համար՝ Արդարութեան և Մարդկային Իրաւունքներու անունին տակ:

Բնական է, որ այս անբարոյական ռազմավարութեամբ, Սիոնիստ և «իբր թէ քաղաքակիրթ» արեւմտեան պետութիւնները, հայ ազգին մէջ բարոյականով սկար շատ մը «Վասակներ» պիտի գտնէին:

Եւ ամէն տեսակի հնարքներով, մանաւանդ դրամով և նաեւ կաշառելու զանազան միջոցներով, ծախու պիտի առնուէին հայ ազգին նոր շրջաններու Վասակները:

Գրեթէ քսան տարիներէ ի վեր մեր գրութիւններուն մէջ, զանազան առիթներով ջանացինք բացատրել, այս նոր շրջանի Վասակներուն հայ (Ծար.է՝ էջ 3)

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
İKİNCİ DÜNYA HARBINDE 1942 SENESİNDE İSTANBULDA GEÇEN
“YIRMI SINIF” FACIASI

SENE 1942. ALMANLAR RUSYANIN KALBİNE DAYANMIS. LENİNGRADA ABLUKADA. ALMAN ORDULARI MOSKOVAYA YAKLASMIS.

VE EN MÜHİMİ, ALMANLAR KAFKASYADA İLERLİYOR VE STALİNGRAD DÜSMEK ÜZERE.

VE TÜRKLER SEVİNÇ İÇİNDE, EZELİ DÜŞMANLARI RUSLAR YENİLİYOR DİYE.

VE O SENELERDE TÜRKİYENİN DİKTATÖRÜ “MİLLİ ŞEF” DENİLEN İSMET İNÖNÜ İDİ.

VE ALMANLARIN STALİNGRADA YAKLASTIĞI GÜNLERDE, İSMET İNÖNÜNÜN EMRİYLE İSTANBULDA YASİYAN BÜTÜN GAYRİMÜSLİMLERİN RUM, ERMENİ VE YAHUDİLERİN 25 YASINDAN 45 YASINA KADAR (YIRMI SINIF) BÜTÜN ERKEKLERİ ASKERE ALINMAK BAHANESİ İLE ANATOLYA İÇLERİNE SÜRGÜNE GÖNDERİLDİ.

BU SÜRGÜNE GÖNDERİLENLERİN BİR COĞUNUN AGZINDAN, SAHSEN DİNLEDİGİMİZ ACI HATIRLARINI ANLATMAYA ÇALISALIM.

“YIRMI SINIF” DENİLEN SÜRGÜN GÜNLERİNDE MARUZ KALDIĞIMIZ ÖLÜM TEHDİTLERİNİ ÖMRÜM BOYUNCA UNUTAMAM.

OMUZLARINDA SÜNGÜLÜ SİLAHLAR BULUNAN ASKERLER BİZİM GİBİ SÜRGÜNLERİN YÜZLERCESİNİ, ÇOK GENİŞ, ÇUKURCA BİR SAHANIN İÇİNE TOPLADILAR.

DÖRT BİR TARAFIMIZ, NAMLULARI ÜZERİMİZE DÖNÜK MAKİNELİTÜFEKLERLE ÇEVİRİLMİSTİ.

VE KATİL SURATLI BİR SUBAY BİR KAMYONUN ÜZERİNE ÇIKARAK BİZE SU TEHDİTLERİ SAVURDU.

“SİZ BİR DAHA İSTANBULUN YÜZÜNÜ GÖREMİYECEKSİNİZ. SİZİN BURDAN YALNIZ ÖLÜNÜZ ÇIKAR”.

BU ÖLÜM TEHDİTLERİNDEN SONRA, GÜNLERCE GÖZÜMÜZE UYKU GİRMEDİ.

VE BU KABUS DOLU GÜNLER AYLARCA DEVAM ETTİ.

VE BİR GÜN İNANILMIYACAK BİR HABER YAYILDI, BİZ SÜRGÜNLERİN ARASINDA. “BİZİ İSTANBULA GERİ GÖNDERECEKLERMİS”.

ERTESİ GÜNÜ GELEN GAZETELERİ OKUYUNCA BU HABERİN SEBEBİNİ ANLADIK.

ALMANLAR, STALİNGRADDA RUSLARA MAGLÜP OLMUSLARDI.

VE BAŞLARINDA MARESAL PAULUS OLMAK ÜZERE ALMAN ORDUSUNDAN SAĞ KALANLAR RUSLARA TESLİM OLMUŞTU.

VE BİZ, RUSLARIN STALİNGRAD ZAFERİ SAYESİNDE ÖLÜMDEN KURTULDUK.

EGER ALMANLAR STALİNGRADDA GALİP GELSELERDİ, TÜRKLER RUSLARA HARP İLAN EDİCEKTI.

VE O ZAMAN, KATİL SURATLI SUBAYIN DEDİĞİ GİBİ.

“HİÇ BİRİMİZ İSTANBULUN YÜZÜNÜ BİR DAHA GÖREMİYEKTIK.

VE BİZİ, O ÇUKUR SAHANIN İÇİNDE MAKİNELİTÜFEKLERLE ÖLDÜRECEKLERDİ”.

B. Z.

Handwritten signatures and a circled number 29.

«ՆԱՅԻՐԻ» ՄԵՅՐԱՅԹ = ՔԻՇ 165 = 26-2-2002

ԱՅՍՕՐ, ՓԱՔԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ, ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԼՐԱԳՐՈՂԻ... (Շար. էջ 2-էն)

ազգին դեմ կատարած մահացու չարիքները: Սկսելով Մխիթար Սեբաստացիէն, Ներսէս Կարծապետեան և Մ. Օրմանեան պատրիարքներէն՝ մինչեւ 1915-ի Եղեռնի օրերը Թուրքերուն (Իթթիհատի) հետ գործակցող, դաշնակցական գաղափարականին ամենամեծ ներկայացուցիչը եղած տաղանդաւոր Գրիգոր Զօհրապը:

Եւ ամենէն ցաւալին՝ հայ ժողովուրդը, իր մեծամասնութեամբ չէ հասկցած այս նոր շրջանի Վասակներուն կատարած քանդիչ դերը, հայկական վերջին ողբերգութիւններուն մէջ:

Եւ ընդհակառակը, մինչեւ այսօր կը փառաբանէ ասոնց, որոնք, ձեւով մը, հայ ազգին գերեզմանը փորողներէն եղած են:

Եւ այս մեծագոյն վտանգն է ազգի մը համար՝ երբ ազգ մը չի գիտեր և չի կրնար ախտաճանաչել իր՝ ազգին համար լաւը և վատը:

Եւ հայ ազգին այս անգիտակցութեան պատճառաւ է, որ նոր «Վասակները» 1850-ներէն մինչեւ 1915 և 1918-էն մինչեւ 1991, և 1991-էն մինչեւ այսօր, ամեն տեսակի չարիքները կատարեցին և կը շարունակեն իրենց կործանարար դերը:

Ասոնք էին որ 1922-ին, դադրեցուցին Շահան Նաթալիի վրիժառու ահաբեկումները Թուրք դահիճներուն դէմ:

Ասոնք էին որ 1920-էն մինչեւ 1991, պայքարեցան Սովետական Հայաստանի դէմ: Եւ մանաւանդ՝ անոնք մոռցան Եղեռնը և բոլորովին չյիշեցին ցեղասպան Թուրքը:

Եւ ասոնք էին որ 1956-ին, իբր կամակատար Արեւմուտքին, երկուքի բաժնեցին 1700 տարուան հայկական եկեղեցին:

Ասոնք էին որ 1970-թ.ներուն, հերոս Գուրգէն Եանըզեանով սկսող և հերոս նահատակ Յակոբ Յակոբեանով կեանք առնող և կազմակերպուող Հայ Գաղտնի Բանակին գործունէութիւնը, Արեւմուտքի գործակալ Մոնթէ Մելքոնեանին ձեռամբ քանդել տուին և Հայ Գաղտնի Բանակը և յետոյ ալ անոր ղեկավարը՝ Յակոբ Յակոբեանը սպաննել տուին:

Վասակի շառաւիղներն էին որ 1991-ին, կեղծ ազատութեան լոզունգներով, քանդեցին բարգաւաճ Սովետական Հայաստանը:

Ասոնք էին որ ստեղծեցին, այսօրուան դատարկ և քաոսային ու իբր թէ անկախ Հայաստանը:

Ասոնք էին որ 27 Հոկտեմբեր 1999-ին, Ազգային ժողովին մէջ, արիւնալի ողբերգութիւնը կատարեցին և սպաննեցին հայ առաջնակարգ ղեկավարները:

Եւ այսօր Հայաստանի մէջ, իշխանութիւնը մասամբ կը հակակշռուի Արեւմուտքի հետախուզական կազմակերպութիւններուն կողմէ, որոնց տխուր դերակատարութեան մասնակից է նաեւ -ցաւալի է նշելը- Դաշնակցական հատուածներ:

Եւ ամենէն ցաւալին՝ այս իրականութիւններուն հայ ժողովուրդը, մեծ մասամբ, տեղեակ չեն:

**

Այսօր ի՞նչ կրնանք սպասել, այս աստիճան «խաբկանք»ի մէջ եղող և անտարբերութեան ծայրայեղ հոգեվիճակի ենթակայ հայ ժողովուրդէն:

Իրապէս ալ՝ շատ անյոյս վիճակ է:

Բայց կարգ մը երեւոյթներ կան, որոնք զարթօնքի նշաններ կրնանք նկատել: Վերջերս, Երեւանի «Ազգ» օրաթերթին մէջ, Ռաֆիկ Յովհաննէսեան ստորագրութեամբ գրութիւն մը հրատարկուեցաւ: Յօդուածին հեղինակը Անթիլիասի Գահակալին ակնարկելով հարց կու տայ. «Հօ՞, երթաս...»: Եւ ցաւ կը յայտնէ որ Արամ Կաթողիկոս, Երեւանի նորակառոյց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին օծման, գիտակցաբար ներկայ չէ գտնուած:

Եւ յօդուածագիրը իր մտահոգութիւնը կը յայտնէ Անթիլիասի Գահակալին կեցուածքին համար, ուր ան իր քարոզներուն մէջ միշտ «Մէկ Ազգ, մէկ եկեղեցի» նախադասութիւնը կը կրկնէ, և անդին Գանատայի մէջ «Անթիլիասական նոր թեմ մը կը ստեղծէ»: Եւ ասով, իր քարոզներուն մէջի «Միութիւն»ի մասին խօսքերը դրժած կ'ըլլայ»:

Ռաֆիկ Յովհաննիսեանը [չենք գիտեր, թէ յօդուածագիրը Հայաստանի նախկին արտաքին գործերու նախարար Ռաֆֆի Յովհաննիսեանն է, թէ՞ ոչ] հիմա՞ կ'անդրադառնայ նման «կարգադրութիւն»ներուն անջատողական և վնասակար բնոյթին:

Բոլոր լուստեղեակ հայերը գիտեն, թէ այսօրուան Անթիլիասը որո՞ւ հակա-կըշռին տակ է:

Չմոռնանք, որ Հ.Յ.Դ.ն էր 1995-ին, Էջմիածնի մէջ, Գարեգին Ա. Կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրութեան հակառակողը: Կուսակցական շարքայիներն էին ըսողները, թէ «Գարեգին Ա. Կաթողիկոսը Դաշնակցութեան դաւաճանեց»:

Անթիլիասի Գահակալին կարգ մը ընթացքներուն մասին սրտցաւ դիտողութիւններ ըրած էինք «Նայիրի»ի 153 թիւով:

Հրատարակած էինք նկար մը, ուր կը տեսնուին մեր ազգային-եկեղեցական տագնապալի վիճակը ձեւով մը խորհրդանշող դէմքեր՝ «Էքիմէնիք» ժողովի մէջ:

Մենք, գրեթէ քսան տարիներէ ի վեր, մեր գրութիւններով ու համոզումով կը պնդենք, որ հայ ազգի դժբախտութեանց մէջ առաջնակարգ պատասխանատուութիւն ունին 1.- Պոլսոյ հայոց Պատրիարքութիւնը, 2.- Մխիթար Սեբաստացիին Հայ եկեղեցին առաջին անգամ ըլլալով բաժնող Կաթողիկէ շարժումը [առաց ուրանալու Աբբահօր մշակութային նպաստը], 3.- Դաշնակ Կուսակցութեան անցեալ տասնամեակներու Արեւմտամէտ և հակահայաստանեան ու Ս. Էջմիածնին հակադրուող գործունէութիւնը:

Դժբախտաբար, Պոլսոյ Պատրիարքութեան այսօրուան գահակալը, իր անմիտ կեցուածքով կը շարունակէ իր անջատողական շարժումը, որուն, դժբախտաբար, կարծես քաջալեր կը հանդիսանայ Անթիլիաս:

Նոյնպէս՝ պիտի մաղթէինք, որ Արամ Ա. Կաթողիկոս չվաւերացներ նոր թեմի մը ստեղծումը Զանատայի մէջ, որ եղածը պաշտօնականացնել պիտի նշանակէ, ինչ որ եկեղեցիի բաժանման աւելի կը սատարէ:

Առաւել՝ հայ եկեղեցիին միութեան համար մենք կը մտահոգուինք նկատելով, որ Կաթողիկէները, Հայաստանի մէջ, լայնածաւալ ձեւով իրենց դաւանութեան տարածման համար աշխատանք կը տանին, օգտուելով Հայաստանի այսօրուան քառասային վիճակէն:

Այս իրականութիւններուն լոյսին տակ, աւելորդ է ըսել՝ «Հօ՞ երթաս...»:

Որովհետեւ Արամ Կաթողիկոսը գիտէ ուր երթալը:

Բայց հայ ժողովուրդն է, որ չի գիտեր, թէ ո՞ւր կ'երթայ:

Եւ Ռուբէն Սեւակին դեռ 1911-ին ըսածին պէս՝

«Ու մենք ուրուական նաւին պէս կը ծածանինք դեռ, անխորասուզելի, բայց և հաստատ ցամաքի մը հասնելու անկարող...»:

Եւ այսօր հայ ժողովուրդը անգիտակից և անտարբեր է, և չի գիտեր, թէ դէպի ո՞ւր կ'երթայ:

Այս պատճառաւ, աւելի լաւ է ըսել՝ «Հօ՞ երթաս, Հայ ժողովուրդ»:

THE ONE WHO RAPED MY MOTHER IS THE KADI, THE JUDGE IN COURT IS THE KADI

(Turkish Proverb)

The Kadi is the judge according to the Islamic religious law of Sheria.

If the rapist and the judge are one and the same, what justice do you expect ?

The corruption of the Kadi-judges in the Ottoman Empire is not only proverbial, but it is also anecdotal.

Two merchants go to the Kadi in order to settle their dispute. Knowing how corrupt the Kadis are, one promises him a carpet, while the others promises him 100 gold coins.

Here we have a jeux des mots : "HALIM" means in Turkish "MY CARPET", but it can also mean "MY SITUATION". On the other hand "YUZ" means 100, but it also means "FACE".

When the next morning the Kadi opened the court, one merchant put a rolled carpet at his feet, whereas the other put a bag with 100 gold coins next to him. One of the merchants noticed that the KADI was tilting toward the other side, so he screamed: "Kadi Efandi, halime bak, halime..." (Mr. Judge, please look at my carpet, or look at my situation" and pointed constantly at the carpet, while the other yelled: "Yuzume Bak, yuzume" (look at my 100 or look at my face)

and pointed to the bag next to him.

The Kadi was smart enough and also candid enough to reply: "Halini goruyorum, fakat onun yuzune de dayanamadim". (I see your situation, or your carpet, but I could not withstand to his face : or, to his 100).

I remembered this proverb when

I read recently in an New York Times article about the American judge who resigned from the International Court of Justice in The Hague, that among the 15 judges of the court there are three without criminal experience, one of them being a Turk !!!

The court is under United Nations jurisdiction : the judges are appointed or proposed by their governments or the U. N. But each judge like each human being is the product of his or her native land and the society they live in. Each nation has innate characteristics - and the Turks are not famous as a people with an innate sense of justice.... But after all, what justice can the International Court dispense ? Is there justice in the world ?

The United States objects to the establishment of an International Court where Non-American judges may pass judgement over American citizens. Magazine articles, books, newspapers, on the other hand remind the objecters that as the only Super Power with a huge military potential, American citizens are not likely to be brought in front of that court.... Similar feelings are expressed in the below shown caricature from the Sunday "New York Times" of February 03-2002.

NOTE

Mr. Jirayr Tossounian, the editor of this magazine, has informed me that some readers want to correspond with me directly. Please send your correspondence to the editor to my attention and I will be very happy to respond as prompt as possible.

THE TRAVELLER

« ԴՐԱՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ԾՈԼՔԻՆ ՄԷՋ Կ՛ԱՐԾԱՐԾԻ
 ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ:
 ԸՍԷ՛, ՔՈՒ ԿԱՄՔԴ ՊԻՏԻ ԻԾԽԷ՞ ՅԱԻՏԵԱՆ»

1907 ՌՈՒԲԷՆ ՄԵԻԱԿ

ԽՕՍՔԵՐ, ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾԻ՛
 «ՁԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ ՅԱՆԱՊԱՏԻ»ԻՆ,
 ՕԴԻՆ ՄԷՋ ՅՆԴԱԾ ԽՕՍՔԵՐ
 Ի՞ՆՉ Է ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
 ՄԵՆԱՏԻՐԱԿԱՆ ԿԱՐՉԱՉԵԻԵՐՈՒՆ, ՈՐՈՆՑ
 ՄԷՋ ԽՕՍԵԼՈՒ ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ...
 ԵՒ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՄԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ
 ԱԾԽԱՐՀԱԿԱԼ ԿԱՐՉԱՉԵԻՒՆ, ՈՐՈՒՆ ՄԷՋ
 ԻԲՐ ԹԷ ԽՕՍԵԼՈՒ ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Ե

Մեծատիրական վարչաձեւերուն մէջ, իշխող-
ներուն տեսակէտին դէմ բան մը խօսելու իրա-
ւունք չունինք:

Արեւմտեան-Սիոնիստական կայսրութեան
մէջ [Օրէնքներով պաշտպանուած Սիոնիստ
հրեաներուն դէմ բան մը չըսելու պայմանաւ],
ազատութիւն ունիք խօսելու:

Բայց եթէ ձեր ըսածները Սիոնիստներուն տե-
սակէտին հակառակ են, այն ատեն, իրենց ձեռ-
քը եղող լրատուութեան ցանցը, ձեր խօսքերուն
հասարակութեան հասնելուն արգելք կ'ըլլայ:

Եւ ձեր ձայնը՝ «Չայն բարբառոյ յանապա-
տի»ի նման, օդին մէջ կը ցնդի կ'երթայ:

Այսինքն՝ մեծատիրական վարչաձեւերուն և
Սիոնիստական իշխանութեան՝ երկուքին մէջ
ալ, ի վերջոյ, իբր արդիւնք, խօսելու ազատու-
թիւն գոյութիւն չունի:

**

ՆՕՍԵԸ ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾԻ՝

ՕԴԻՆ ՄԷՋ ԾՆԴԱԾ ՉԱՅՆ ՄԸՆ Է

Այս իրականութիւնը, շատ տարիներ առաջ
տեսնող և հասկցողը, հերոս Գուրգէն Եանըզ-
եանն էր:

Եղեռնի արհաւիրքը ապրող և այս ցաւով տանջուող Գուրգէն Եանըզեանը, տա-
րիներ վերջ, Ամերիկա կը հաստատուի:

Եւ հոն, կեանքին նպատակը կ'ընէ, արդարութիւն պահանջել հայկական ցեղաս-
պանութեան համար:

Այս նպատակով յօդուածներ, գիրքեր կը հրատարակէ:

Անթիւ անհամար նամակներ կը գրէ աշխարհի ղեկավարներուն, ներկայացնելով
անոնց Հայ Ազգին ենթարկուած ցեղասպանութիւնը:

Իր գրութիւններուն մէջ ան, պետական իշխանութիւններուն կը բացատրէ, հայ
Ազգին դէմ կատարուած սարսափազդու եղեռնը:

Եւ Գուրգէն Եանըզեանին այս աշխատանքները կը տեսն տարիներ ու տարիներ:
Եւ ան, առանց վհատելու, կրկին ու կրկին կը դիմէ աշխարհի ղեկավարներուն խընդ-
րելով անոնցմէ, որ հայ ազգին ենթարկուած անարդարութեան դարման մը գտնեն:

Եւ այս ձեւով կը հասնի մինչեւ 1973 տարին, առանց արդարութեան յոյս մը ունե-
ցալու այլեւս իր սրտին մէջ:

Եւ 78 տարեկան Գուրգէն Եանըզեան կը մտածէ, թէ տարիներ ի վեր, հայ ազգին
ցաւերուն դարման մը գտնելու համար տարած աշխատանքները, այս մասին իր
գրած բոլոր գրութիւնները, բոլոր գիրքերը, «Չայն բարբառոյ յանապատի»ի նման,
ցնդած են օդին մէջ:

**

Եւ Գուրգէն Եանըզեան, իբր իր կեանքին վերջին յոյսը, 1973-ին կատարեց այն
կենսական արարքը, ինչ որ ընել պէտք էր, հայ ազգին վերապրելուն համար:

Ինչ որ հայ ազգը 1915-ին ընելու էր Թուրք ցեղասպաններուն դէմ- ոչխարներու
պէս մորթուելու տեղ, պիտի պաշտպանէր ինքզինքը և պիտի պայքարէր Թուրք ցե-
ղասպաններուն դէմ:

Եւ հայ ազգը 1915-ին, չկրցաւ պաշտպանել ինքզինքը, մեծ մասամբ՝ Դաշնակցա-
կաններուն «Իթթիհատական թուրքեր»ուն հետ վարած «Եղբայրութեան» և «Օս-
մանցիութիւն» ընդունող տխմար քաղաքականութեան պատճառաւ:

Որուն հետեւանքով հայ ժողովուրդին մեծ մասը, իր ձեռքը ունեցած բոլոր զեն-
քերը յանձնած էր «եղբայր» կարծած ջարդարար թուրքերուն:

Եւ 1915-ին հայ Ազգը, հաւաքական ուժ գոյացնելով չպաշտպանեց, չկրցաւ
պաշտպանել ինքզինքը, և թուրքերուն կողմէ, հակառակ Ազգին ողջմիտ հատուածին
հերոսական դիմադրութեան, ջարդուեցաւ:

Եւ Ռուբէն Սեւակին 1909-ին ըսածին պէս՝

«Ու կ'իյնայ այն, որ կը ծնկէ վախով

Ձի կեանքն անոնց է միայն որ քաջ են.

Ձի թուրն անլի արդար է Խաչէն.

Անոնց, որ կ'ապրին ուրիշին մահով»:

Եւ Գուրգէն Եանըզեան 1973-ին, Լոս Անճելըսի մէջ, գնդակահարեց ցեղասպան
Թուրք պետութեան երկու ներկայացուցիչները:

Եւ Գուրգէն Եանըզեան իր այս արարքով՝ հայ Ազգին առջեւ բացաւ ցեղասպան
թուրքին դէմ պայքարի ազդու ճամբան:

* * *

Մինչև 1973 թուականը, մինչև Գուրգեն Եանըզեանին այս յուսահատական բայց հերոսական արարքը կատարած օրը՝ Արեւմտեան մամուլը, ոչ մէկ ձեւով տեղ չէր տուած Գուրգեն Եանըզեանին հայկական ցեղասպանութեան համար արդարութիւն պահանջած դիմումներուն:

Բայց, այս երկու թուրք դիւանագէտներուն ահաբեկումէն յետոյ, վրիժառու հայուն մեծադիր նկարները, թերթերուն առաջին էջերուն մէջ հրատարակուեցան, և Արեւմտեան տեղեկատու բոլոր կեդրոնները սկսան պատմել հայերուն ենթարկուած ցեղասպանութեան զարհուրելի եղելութիւնները:

Եւ ամենէն կարելորդ՝ այս օրինակելի արարքը, մինչև այդ թուականը, գրեթէ մահաքունի մէջ եղող հայ երիտասարդութիւնը ինքնագիտակցութեան բերաւ:

Եւ Գ. Եանըզեանի գաղափարներով ստեղծուեցաւ՝ «Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակը»:

Եւ 1973-էն սկսեալ, ղեկավար Յակոբ Յակոբեանին առաջնորդութեամբ, գոյացաւ հայ երի-

տասարդութեան մէջ նոր շարժում մը՝ գիտակցութեան և զոհաբերութեան պայքարը ցեղասպան թուրք պետութեան ներկայացուցիչներուն դէմ:

Հայ երիտասարդները, ի գին իրենց կեանքին, գրեթէ աշխարհի ամէն կողմերը, նոյնիսկ ցեղասպան թուրքին սրտին վրայ, Անգարայի մէջ, կատարեցին հերոսական արարքներ:

Իրար ետեւէ զգետնուեցան թուրք դեսպաններ և թուրք պետութեան ներկայացուցիչներ:

Հ.Գ. Բանակի հերոսներուն թուրքերուն դէմ կատարած այս վրիժառու արարքները, Սփիւռքի հայութիւնը «ցնցեցին»:

Այն Սփիւռքի հայութիւնը՝ որ ցեղասպանութիւնը գրեթէ մոռցած էր: Այն Սփիւռքի հայութիւնը՝ որ պահանջատիրական գետնի վրայ գրեթէ «թմրած» էր: Հ.Գ.Բ.ին տարած պայքարը՝ Սփիւռքի հայութեան մէջ վերակենդանացուց հայկականութեան զգացումները:

1973-էն մինչև 1985 թուականը, Սփիւռքի մէջ ապրողները լաւ կը յիշեն՝ Արեւմտեան թերթերուն և հեռատեսիլի ցանցերուն մէջ, 1915-ի ցեղասպանութենէն վերաապրողները, իրենց քստմնելի և զգայացունց յուշերը կը պատմէին:

Թուրքերը շշմած էին. ինչ ընելիքնին չէին գիտեր:

Արեւմտեան պետութիւններուն մէկ մասն ալ, առանց յայտնի ընելու, ներքնապէս գոհ էին թուրքերուն դէմ կատարուած արարքներէն:

Նոյնիսկ անոնք կ'առաջարկէին թուրքերուն, որ ընդունին հայկական ցեղասպանութիւնը:

Այս արարքը արեւմտեան պետութիւններուն մէջ արարեց ինքնապատշաճ տարածք:

այդ օրսրուս, արուստասս սասուլլս սւշ սղաս գրութրուս սը. սսզ շատ տպաւորաս է:
Ջուիցերիական թերթ մը սապէս գրած էր.

«ՄԻՆՉԵՒ ՈՐ ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՀԱՄԱՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՏԱՐՈՒԻ. ԱՐԵՒՍՈՒՏԶԻ ՄԷՋ ՈՉ ՄԵԿԸ ԻՐ ԲԱՐՉԻՆ ԿՐԱՅ ՀԱԳԻՍՏ ԿՐՆԱՅ ԶՆԱՆԱԼ»:

**

Հ.Գ. Բանակից կատարած արարքներէն, թուրքերէն աւելի մտահոգուած էին Սի-
ոնիստները:

Մտահոգուած էին, որ տակաւ ընդհանրացող այս պայքարին հետեւանքով՝ Արեւ-
մըտեան Հայաստանը կ'ազատագրուի և Թուրքիա կը խորտակուի:

Երկար տարիներէ ի վեր տեւական կը գրեցք, թէ հայկական ցեղասպանութեան
բուն կազմակերպիչները Սիոնիստներն են, որ այսօրուան պէս զօրաւոր թուրքական
պետութիւն մը ստեղծուի՝ Ռուսերուն և մանաւանդ Արաբներուն կռնակը:

Ջօրաւոր Թուրքիոյ մը շնորհիւ, կրնար կազմուիլ Իսրայէլի պետութիւն մը:

Եւ այս նոր Իսրայէլի պետութիւնը կրնար ապահովութեան մէջ գոյատեւել, շնոր-
հիւ զօրաւոր Թուրքիոյ մը, որ Արաբներուն գլխուն վրայ տեւական, դամկէլեան սուրի
մը պէս, պիտի մնար:

Եւ Հայաստանի Ազատագրութեան Հ.Գ. Բանակին տարած պայքարը, շատ կը
խանգարէր Սիոնիստներուն ծրագիրները:

Եւ Սիոնիզմին սարսափազդու մեքենան սկսաւ աշխատիլ:

Աշխարհի վրայ դրամով չգնուելիք բան գրեթէ չկայ:

Դրամով կրնան գնուիլ, դժբախտաբար, շատ տեղերու մէջ, մինչեւ իսկ՝ մարդերը,
հոգիները և նոյնիսկ՝ «Գաղափարները»:

Մերձ. Արեւելքի մէջ, Հ.Գ.Բ.էն տկար հոգիներ գտնուեցան և ծախու առնուեցան:

Եւրոպայի Հ. Գ. Բ.ի ներկայացուցիչը, որ մէջքը ատրճանակ մը կապած, հա-
րուստներուն գործատեղիները կ'երթար դրամ հաւաքելու համար, այս անգամ իրեն
դէմ կատարուած սպառնալիքներէն վախցաւ և հարիւրութսուն աստիճան ուղղու-
թիւնը փոխելով, Սիոնիստներուն գործակատարը եղաւ:

(Ծար. ք՝ էջ 3)

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ Է ՎԱՅՐԻ ԿԵՆԴԱՆԻՒ ՄԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻ ՄԸ ՄԻՋԵՒ ԵՂՈՂ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ:

ՎԱՅՐԵՆԻ ԿԵՆԴԱՆԻՆ, ՄԻԱՅՆ ԱՆՕԹԻ ԵՂԱԾ ՄԻՋՈՑԻՆ՝

ԿԵՆԴԱՆԻ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ ԵՒ ԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՑԱԳԵՑՆԷ:

ՄԻՆՉԴԵՌ ԹՈՒՐՔԸ՝ ՄԵՌՑՆԵԼՈՒ ՀԱՃՈՑՔԻՆ ՀԱՄԱՐ, ՄԱՐԴ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ:

Արդեօ՞ք, Թուրքին վայրագութիւնը ապացուցանելու համար, փաստերը կարգաւ շարելիս պայման է: Եթէ ուզէք, սկսի՞ք, պատմութեան մէջ վայրագութեան խորհրդանիշը ըլլալով ճանչցուած ձեռնկիզ խանէն և Դամերլանէն:

Եւ շարունակե՞ք վայրագ Օսմանեան Սուլթաններով՝

Ֆաթիհ Սուլթան Մեհմետ, Եաւուզ Սուլթան Սելիմ, և գանունի Սուլթան Սիւլէյման:

Այս սուլթանները, միայն իրենց գրաւած հողերուն վրայ ապրող քրիստոնեայ ժողովուրդը սպաննելով չմնացին:

Նոյն ատեն, իրենց մրցակից չըլլան ըսելով, իրենց հարազատ եղբայրներն ալ կը մեռցնէին:

Գանք, պատմութեան աւելի մօտ թուականներու վայրագներուն:

Հայ ազգին սպաննիչը՝ Կարմիր Սուլթան Ապտիւլ Համիտը:

Եւ հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկող՝ Եպարքոս Թալաթ Փաշան, և միւսները:

Այս վայրագներուն անունները համրելով չենք կրնար լմնցընել:

Վայրագութիւնը՝ Թուրքին արիւնին անցած է: Թուրքերուն քրոմագոմներուն մէջ կրնաք գտնել մարդասպանութեան ազդակը:

Եթէ ուզէք, պզտիկ հաշիւ մը ընենք:

Եւ կրկնե՞ք, ձեր հռչակաւոր բանաստեղծ Նամըք Քեմալին ըսածները.

«Ցեղախումբէ մը՝ աշխարհակալ պետութիւն մը մէջտեղ բերինք»:

Ցեղախումբ մը քանի՞ հոգի է:

Ըլլայ, ըլլայ, ամենէն շատ տասը հազար հոգի:

Տասը հազար հոգիով մտաք քաղաքակրթութեան և քրիստոնէութեան օրրան Անթոլիոյ հողերը:

Եւ այսօր, ձեր Թուրքիա ըսած, յոյներէն և հայերէն գողցուած հողերուն վրայ մնացած քրիստոնեաներուն թիւը՝ ամենէն մեծ հաւանականութեամբ՝ վաթսուն հազարը չ'անցնիր:

Եւ ձեր վիժակագրական տուեալներով, «Թուրքիոյ» մէջ ապրող բնակչութեան, հարիւրին իննսունըինը ստորակէտ ինը համեմատութիւնը իսլամ Թուրք է:

Ինչպէ՞ս եղաւ, որ տասը հազար հոգինոց ցեղախումբէ մը, այսօր վաթսուն ու հինգ միլիոն իսլամ Թուրք բնակչութեան հասաք:

Թուրքին քրոմագոմներուն մէջ գտնուող մարդասպանութեան ազդակի՛ն շնորհիւ: **Յ. Չ.**

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
VAHSİ BİR HAYVANLA, BİR TÜRKÜN ARASINDAKİ FARK NEDİR ?
VAHSİ HAYVAN; YALNIZ AÇ OLDUGU ZAMAN, BİR HAYVANI ÖLDÜRÜR
VE AÇLIGINI GIDERİR.**

TÜRK İSE ÖLDÜRME ZEVKİ İÇİN ADAM ÖLDÜRÜR.

ACABA, TÜRKÜN HUNHARLIGINI İSPAT ETMEK İÇİN DELİLLERİ SIRALAMAK SART MIDIR ?

İSTERSENİZ BASLIYALIM, TARİHTE VAHŞETİN SEMBOLÜ OLARAK TANINAN CENGİZ HANDAN VE TIMURLENKTEN. VE DEVAM EDELİM HUNHAR OSMANLI SULTANLARI İLE: FATİH SULTAN MEHMET, YAVUZ SULTAN SELİM VE KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN.

BU SULTANLAR, SADECE, İSGAL ETTİKLERİ TOPRAKLARDA YASIYAN HRİSTİYAN AHALİYİ ÖLDÜRMEKLE KALMADILAR.

AYNI ZAMANDA, KENDİLERİNE RAKİP OLMASINLAR DİYE, KENDİ ÖZ KARDESLERİNİ DE ÖLDÜRÜRLERDİ.

GELELİM DAHA YAKIN TARİHLERDEKİ HUNHARLARA.

ERMENİ MİLLETİNİN KATILI KIZIL SULTAN ABDÜLHAMİD, VE ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATAN SADRAZAM TALAT PASA VE DİĞERLERİ.

BU HUNHARLARIN İSİMLERİNİ SAYMAKLA BITİREMEYİZ.

HUNHARLIK TÜRKÜN KANINA İŞLEMİŞTİR. TÜRKÜN KROMOZOMLARINDA KATİLLİK FAKTÖRÜNÜ BULABİLİRSİNİZ.

İSTERSENİZ UFAK BİR HESAP YAPALIM.

MESHUR SAİRİNİZ NAMİK KEMALIN SÖYLEDİKLERİNİ TEKRAR EDELİM.

"CİHANGİRANE BİR DEVLET ÇIKARDIK BİR ASİRETEN".

BİR ASİRET KAÇ KİSİDİR ?

OLSA OLSA EN FAZLA ONBİN KİSİ.

ONBİN KİSİYLE GİRDİNİZ, MEDENİYETİN VE HRİSTİYANLIĞIN BESİĞİ ANATOLYA TOPRAKLARINA.

BUGÜN, TÜRKİYE DEDİĞİNİZ RUM VE ERMENİLERDEN ÇALINMIŞ TOPRAKLARDA KALAN HRİSTİYANLARIN SAYISI TAS ÇATLASA ALTMİS BİNİ GEÇMEZ.

VE SİZİN İSTATİSTİKLERİNİZE GÖRE "TÜRKİYE"DE YASIYAN HALKIN YÜZDE DOKSAN DOKUZ VİRGÜL DOKUZU, MÜSLÜMAN TÜRK.

NASIL OLDU DA, ONBİN KİSİLİK BİR ASİRETEN BUGÜN ALTMİSBES-MİLYON MÜSLÜMAN TÜRKE ULASTINIZ ?

TÜRKÜN KROMOZOMLARINDA BULUNAN KATİLLİK FAKTÖRÜ SAYESİNDE.

B. Q.

Handwritten notes:
P. P. P.
P. P. P.
P. P. P.
30

Handwritten signature and date:
«ՆԱՅԻՐԻ» 17 հրատարակված 166 = 12-3-2002

IS THERE A CURE FOR CORRUPTION? LET'S LAUGH !

The Ottoman poet FUZULI said in a poem in the 17th century
"SELAM VERDIM, RUSVET DEGIL DEYU ALMADILAR"

It means: "I PASSED THEM MY GREETINGS, THEY DID NOT ACCEPT THEM. BECAUSE THIS WAS NOT A BRIBE"

This verse has become like a proverb showing that after 400 years, corruption continues uninterrupted in Turkey.

The late TURGUT OZAL, Premier and then President of Turkey, was a modernizer and the biggest liberalizer of the Turkish economy. When asked why the salary of government employees was not increased (in order to control corruption), his answer was: "Memurlarım yaptigini biliyor..." meaning: "My government employees know what they are doing."

At the times when I lived in Turkey, bribes were handed out very discreetly. We would stretch one hand out or eventually both hands, and move them up and down and saying "Bu böyle olur mu?" - "Can this be done this way?" One hand would mean (5), two hands (10), moving two hands up and down would mean (2) or (3) or more multiples of (10) depending on the movements of the hands.

It could mean a bribe of \$ 5.- or \$ 10.- or \$ 50.- or \$ 100.- or even \$ 500.- or \$ 1000.- depending upon the case and the situation involved.

After returning as an American to Turkey, I discovered that bribing had become essentially more open. Once I visited a police station for some information: they sent me up to talk to the commissar who greeted me very politely making me sit next to him and offering Turkish coffee before I even told him what I wanted to know. I was surprised: I noticed, however, that he opened the drawer of his desk on the side where I sat. I understood.

Several police officers were in the room, so I had to be more cautious, I thought. we discussed my questions, the answers were positive, I wanted to leave, I tried to get up, but I knew that I could not leave without paying my dues... I kept staring at the drawer... The commissar read my thoughts and said loudly: "Don't worry, there are no strangers in this room" and closed the drawer. He continued: "This police officer is getting married, he needs a suit; this one has a son who is getting circumcised..." I interrupted him: "How much do you want?"

He told me the figure, I gave him the money like any open transaction, he thanked me and accompanied me to the door of his office!

Another time I travelled with my car over the Turkish-Greek border. I was crossing over the old frontier gate of Karaagaç in Turkey, Kastanies in Greece. It was not much frequented. There was only one police officer on duty: I explained to him that I would return the same day. At that time the border was about four hours away from Istanbul.

The police officer asked me to bring him a big bottle of Metaxas Cognac, 7-Stars, when I returned; I told him that I would do my best, could not promise because I would not travel into any big city and I might not be able to find a big bottle of Metaxas Cognac, 7-Stars...

In the Greek village café which was open that day, people were surprised that I would ask for such a thing because it was a rarity; they had only small bottles, and that also only in 3-Stars. They would not be able to sell a large bottle of Metaxas Cognac, 7-Star, nobody could afford it!

So, I bought two small bottles and brought them back as promised. The officer was very disappointed. he could not believe that I could not find the big bottle and that aged 7-Star Cognac was not available. He asked me what else I had bought: I showed him the same small bottle I had bought for myself and some medicines which were not available in Turkey. He grinned when he looked at my package from the pharmacy. He saw two bars of chocolate. He said: "You can not fool me! You bought cognac and you bought this special chocolate to go with it. Give me that he said..." He want-

ed to have both bars of chocolate, but I told him that I had promised this to my aunt who ate this like a medicine... He should also eat it with caution... "Such a small bar of chocolate!", he exclaimed", "I will finish it with the first sip of Cognac..."

I accelerated my car and rushed non-stop to Istanbul. I was afraid, he would inform somebody somehow and I would be arrested, because the chocolate he grabbed from me, was EX-LAX, THE LAXATIVE CHOCOLATE !!!

My aunt was suffering from chronic constipation. She would eat in the evening only half of small segment of the chocolate bar- and next morning she would have to run to the bathroom although she had eaten only a 5-millimeter-square-piece ! How would this officer suffer if he consumed the whole chocolate!!!

Back in the 1960's, before the Greeks were expelled or forced out from Istanbul, a Greek in his late thirties worked in the offices of my brother. He asked through an intermediary- he did not want that his wish be known- that I bring him from the States a sex stimulant. I told the go-between that I was not familiar with such drugs or ointments or medicines and forgot all about it. During my next visit to Turkey, I was asked again and again whether I had brought the stimulant. In order to get rid of them, I gave them a bar of EX-Lax.

This was a bar about 10x 10 centimeters. Inside there were segments in the size of 10 mm long and 5 mm wide : one should not take more than one piece every night. If constipation continued, one should consult his her doctor.

The guy took the chocolate, went home to his wife, told her to take a bath because that night they would have great festivities...They ate nicely, had their wine and both were so amorous anticipating the big event... until the poor guy had to run to the bathroom and was screaming in pain !... For three days he could not report to work because he had eaten a big chunk of the chocolate.

I imagined how the police officer must have suffered when he ate the whole chocolate...Was he cured ? I don't think so.

In the decade preceding the Second World war a lot of European countries had their dictators : Salazar in Portugal, Franco in Spain, Mussolini in Italy, Hitler in Germany, Ataturk in Turkey, and since this was the fashion of the time, Greece also had her Fascist Dictator, IOANNIS METAXAS. However, although Mussolini and Metaxas were both Fascists, Metaxas had the courage to say "NO" to Mussolini when he gave an ultimatum and asked the capitulation of Greece. While the Italian Army marched into Northern Greece from the occupied areas of Albania, the Greek Army forced them back, started gaining territory in Albanis, and in order to save the Italians from being driven into the sea, Hitler had to attack and occupy Greece which delayed his assault on Russia for a considerable time. Some maintain that this delay was a factor in Hitler's defeat.

In any case, the reason for my mentioning Metaxas is this: I remember as a child people citing secretly the poem:

NA TO PO, NA TO PO,

MOUROUNOLADHO THA PIO,

The translation is: Shall I say it, shall I say it,

I will have to drink fish oil.

IRTHE, IRTHE TO METAXI,

PICHE TO PSOMI DEKAXI.

The "silk" came

and bread went up to 16 (drachmas).

Metaxas means the silkman: the poem calls him "metaxi" meaning "silk" for two reasons: a) it does not mention the dictator directly by name: b) the word "metaxi" (silk) rhymes with the word "dekaxi"- sixteen.

Metaxas' punishment for his objectors was to have them lie naked on ice blocks after they had been forced to drink fish oil! This torture must have been effective and most probably the offenders were cured- if they survived! I do not think they would want to go through the same procedure for a second time.

That kind of fish oil was used as the strongest laxative !

P. S.-In the ECONOMIST, March 2nd-8th 2002-issue, are two articles on BRIBERY covering three full pages. It states :

"Efforts to eliminate bribery seldom succeed, but they should continue even so. This ancient and universal practice has been condemned as a worm that graws at the fruits of economic endeavour."

The title reads : "Bribery, the worm that never dies".

ԽՕՍՔԵՐ, ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾԻ՝ «ՉԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ... (Շար. էջ 2-էն)

Հ.Յ.Դ.Ն որ Հ.Գ.Բանակին յաջողութիւններէն և շահած ժողովրդականութենէն շատ վրդոված էր, փորձեց, Հայ Գաղտնի Բանակին զուգահեռ, արարքներ գործել: Եւ հապճեպով, հինգ անփորձ երիտասարդներ, Լիզպոն ուղարկեցին:

Եւ այս անմեղ ու բարեմիտ հայ երիտասարդները, Լիզպոնի թրջական դեսպանատան մէջ, ոստիկաններու կողմէ նահատակուեցան:

Բայց Մերձ. Արեւելքի մէջ, Հ.Յ.Դ.ին ուրիշ պարտականութիւններ կը սպասէր: Սիոնիստները ամերիկահայ գործակալ մը ղրկած էին հոն Մոնթէ անունով, որուն պաշտօնը Հ.Գ.Բ.ին մէջ ներմուծուիլ և կազմակերպութիւնը ներսէն քանդել էր:

Կուսակցութիւնը զրոյցներ տարածեց, թէ ենթական իրենց թշնամին է. և իրենք հաշուեյարդարի պիտի ենթարկեն զինք:

Դժբախտաբար այս խաղը յաջողեցաւ և Հ.Գ. Բանակին ղեկավարը՝ Յակոբ Յակոբեան հաւատաց Մոնթէին:

Եւ այս վերջինը կատարեց իր տէրերուն տուած պարտականութիւնը և քանդեց Բանակը:

Եւ միջոց մը ետք ալ, սպաննել տուաւ Հ. Գ. Բ.ին ղեկավարը՝ Յ. Յակոբեանը:

Բայց անոր հայ Ազգին դէմ կատարած չարիքները այսքանով պիտի չաւարտէին: Սիոնիստները կ'ուզէին վերջնականապէս հեռացնել հայերը Արեւմտեան Հայաստանի վրայ իրենց ունեցած պահանջներէն, որ Թուրքիոյ ամբողջութիւնը որեւէ ձեւով չվտանգուի:

Այս պատճառաւ հրահրեցին արդէն բորբոքած Ղարաբաղի հարցը:

Բայց իրականութեան մէջ, Ղարաբաղը արդէն հայերուն էր, և հայերը Ղարաբաղի մէջ գրեթէ տէր և տիրական էին, և իշխանութիւնը մեծ մասամբ հայերուն ձեռքն էր, և Ազերիները, վարչականօրէն, քիչ իրաւասութիւն ունէին:

Ո՞ր հայը չէր ուզեր Արցախի լրիւ անկախացումը: Ասոր համար լաւագոյն ելքը պիտի ըլլար շրջանին անդամակցութիւնը Ռուսիոյ դաշնութեան: Մոսկուայի առաջարկը և Վոլսքիի իբրեւ Կեդրոնի վերահսկիչ հոն ղրկուիլը, մերժուեցաւ սակայն հայերու կողմէ, «Հ.Հ.ի հետ միացում» անիրապաշտ լոզունգով:

Եւ Հայաստանի հայերուն մեծ մասը, դրդուեցան, որ Ղարաբաղը Հայաստանին միացնելու պահանջով ցոյցեր կատարեն:

Բոլորս ալ գիտենք, թէ այդ ցոյցերը ինչ սարսափելի եղելութիւններու և պատերազմներու պատճառ եղան:

Եւ դեռ վերջերս, Ռուսիոյ Տումայի նախագահ Սելեզնիով Երեւան այցելեց և կրկնեց առաջարկը, որ Արցախը, անդամակցի Ռուսական Դաշնութեան, համաձայն Տումայի նորերս ընդունած օրէնքին: Ի զուր...: Փրկարար ելքը մերժուեցաւ. ինչպէս երէկ...:

Եւ այսօր, այդ ցոյցերէն 15 տարիներ յետոյ, խղճմտութեամբ մտածենք, թէ ինչ շահեցանք Ղարաբաղին Հայաստանի միացումը պահանջող ցոյցերով:

- 1.- Ազերիները այսօր մեզ կ'ամբաստանեն, որ իրենց դէմ «Յեղասպանութիւն» կատարած ենք:
 - 2.- Այսօր, Ղարաբաղը Հայաստանին չէ միացած: Ապագան ալ՝ անորոշ:
 - 3.- Ղարաբաղը կէս առ կէս պարպուած է:
 - 4.- Հայաստանը գրեթէ կիսով պարպուած և տնտեսութիւնը քանդուած է: Եւ մնացած ժողովուրդին մեծ մասն ալ թշուառութեան մէջ է. և ասոնք ալ պատրաստ են՝ եթէ կարելիութիւնը ունենան, Հայաստանը լքելու:
 - 5.- Եւ ամենէն կարեւորագոյններէն մէկը՝ Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրութեան հարցը բոլորովին մոռցուած է:
- Եւ Հայաստանի այսօրուան Ղարաբաղի «աւատապետ» նախագահը յայտարարութիւն կու տայ և կ'ըսէ թէ՛ «Հայաստանը թուրքերէն հողային պահանջք չունի»:

*

«ՆԱՅԻՐԻ»

Տուեալներ ունինք հաստատող, որ Սիոնիստները, Մոնթեի և իր նմաներուն ձեռքով Հ. Գ. Բ-ը քանդել տալէ յետոյ, զինք Աֆղանիստան ուղարկած են, որ այնտեղի իսլամ ծայրայեղականները մարզէ: Եւ ան, իր պաշտօնը հոն եւս, շատ լաւ կատարած է, «Մուճահիտ»ներու հետ միասին մեծ թիւով Ռուսերու կեանքին պատճառ եղած է:

Եւ քանի մը տարիներ Աֆղանիստան մնալէ ետք, իր տէրերը զինք Հայաստան դրկած են, որ Ղարաբաղի կացութեան օգտուելով, անոր «ճախճախուտ»ին մէջ իրենց ծրագիրները իրականացնեն:

Եւ այսօրուան Հայաստանի կարգ մը ղարաբաղցի իշխանաւորները, Մոնթեի «աշակերտները» կը նկատուին:

Մենք մեր ձեռքին ունինք Մոնթեի ձեռագիր մէկ նամակը, որուն մէջ ան, այսօրուան Հայաստանի առաջնակարգ իշխանաւորներէն մէկը՝ շատ մտերմիկ ձեւով «Սերժիկ» կ'որակէ:

**

Աճ 1993-ին, Ղարաբաղի մէջ, պատերազմի ճակատէն հեռու վայրի մը մէջ, շատ կասկածելի պայմաններով սպաննուեցաւ:

Եւ Ս. Հայաստանը քանդող Լ.Տ. Պետրոսեանը, Մոնթեի համար Ազգային յուղարկաւորութիւն կատարել տուաւ և զինք ազգային հերոս հռչակեց:

Իր անունով յուշարձաններ կանգնուած են Ղարաբաղի և Երեւանի մէջ: Եւ Երեւանի հերոսներու թանգարանին մէջ, իբր հերոս, ան իր անկիւնը ունի:

Մենք կը հաւատանք, որ Հայաստանի ներկայ քառսային վիճակին կարեւորագոյն պատճառներէն մէկը՝ Հայաստանի այսօրուան պետութեան բարոյական սուտ, կեղծ հիմերու վրայ կառուցուած ըլլալն է: Իրաւ արժէքները կը շրջուին հոն:

Երբ Արեւմուտքի գործակալ նկատուած և Հ. Գ. Բ.ի կործանումին մէջ մեծ դերակատարութիւն ունեցող մը կը հերոսացուի և Հայաստանի ժողովուրդը այս սուտերուն դէմ որեւէ գործնական հակազդեցութիւն ցոյց չի տար, այն ատեն մենք ստիպւած կ'ըլլանք ցաւով հարց տալու, որ եթէ իշխանաւորները կը յամառին շարունակել իրենց ազգավնաս ընթացքը, արդեօ՞ք Հայաստանի ժողովուրդը հոգեպէս մեռած է...:

Լսեմք երիտասարդութեան Ձայնը

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄԻՋ-ԹԵՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ՏԷՐ ԶՕՐԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ՝

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Նիւթ

« Հ Ա Յ Ե Կ Ե Ղ Ե Ց Ի Ո Յ Վ Ե Ր Ա Ն Ո Ր Ո Գ Ո Ւ Մ Ը Հ Ա Յ Ե Ր Ի Տ Ա Ս Ա Ր Դ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Տ Ե Ս Ա Ն Կ Ի Ի Ն Է Ն »

Տեղի կ'ունենայ 21-24 ԱՊՐԻԼ 2002-ին, Տէր Զօրի մէջ: Կը մասնակցին բոլոր թեմերը ներկայացնող երիտասարդներ՝ 18-35 տարեկան:

• Զրոյց, կլոր սեղան, դասախօսութիւններ, աշխատանքային խմբակներ, Ս. Պատարագ, շրջապտոյտ:

Բոլոր դասախօսութիւններն ու զրոյցները հայերէն լեզուով պիտի տրուին: Մասնակցիլ փափաքողները կրնան դիմել իրենց տեղւոյն ազգային առաջնորդարանը, մինչև Փետրուար 2002ի աւարտը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ե. ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ
1770-1857

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 (ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Հայոց պատմութեան տեղեակ խղճամիտ անձերը, բոլորն ալ համաձայն են, որ՝

11-րդ դարէն սկսեալ, Հայոց Ազգից մեծ մասամբ պետականութեան գրկուած շրջաններուն, հայ ժողովուրդին հայ մնալու հրաշքը կը պարտինք Հայ Եկեղեցիին և անոր ճամբով՝ Հայ կրօնականներուն:

Հակառակ այս անժխտելի իրողութեան, մենք՝ հայերս, մեծ մասամբ չենք գիտեր, թէ ովքեր են այս հրաշքը իրագործած ամենասուրբ կրօնականները:

Հայ Եկեղեցին «Ազգային Եկեղեցի» է, այո, և հպարտ ենք Հայ Եկեղեցիով:

Բայց ինչո՞ւ Հայ Եկեղեցին, մինչեւ այսօր, չէ սրբացուցած Հայ Եկեղեցիին յաւիտենականութեան համար պայքարած, չարչարուած, նոյնիսկ նահատակուած հայ կրօնականներն և աշխարհականները:

Հոռմի Կաթողիկ եկեղեցին «Ազգային» եկեղեցի մը չէ, այլ՝ տիեզերական եկեղեցի մը:

Եւ իբր այդ՝ քարոզչութեան նպատակաւ, կաթողիկոսութեան համար զոհուած անձերուն լըլլան կրօնական կամ աշխարհական, անոնցմէ ամէնէն արժանատիներուն մանաւանդ, յետ մահու «Երանելիութեան» և «Սրբութեան» տիտղոսներ կը շնորհէ:

Մեր Հայ Եկեղեցին արդեօք «Հոռմեական Կաթողիկ Եկեղեցի» էն աւելի՞ զօրաւոր է, որ քարոզչութեան և քաջալերութեան պէտք չունի, և այդ պատճառաւ է, որ Հայ Եկեղեցին յաւերժացնող իսկական Հայ կրօնական-եկեղեցականները ընդհանրապէս մութին մէջ կը պահէ, և անոնց արժանիքը չի գնահատեր:

Մենք կը հաւատանք, որ դարերէ ի վեր, քրիստոնէութեան ճամբով միասնական հայկականութեան ոգին վար պահելու համար պայքարած և չարչարուած հայ կրօնականները, հազար անգամ աւելի արժանի են սրբացուելու, քան հայկական եկեղեցիներուն մէջ փառաբանուող Հրեայ սուրբերը:

**

Աճիւրդելի իրականութիւն մըն է, որ հայութիւնը, գրեթէ երկու դարերէ ի վեր և միջեւ այսօր, մահուկեմաց պայքարի մը մէջ է ՀԱՅ ՄՆԱԼՈՒ համար:

Եւ իր հոգւոյն մէջ հայկականութիւն և խիղճ ունեցող հայ մտաւորականութիւնը ստիպուած էր, և այսօր ալ պարտաւորուած է, հայկականութեան այս գոյութեան պայքարին իր մասնակցութիւնը բերելու:

Բայց, դժբախտաբար, հայ մտաւորականութեան մեծամասնութիւնը թերացաւ այս պարտականութեան մէջ:

Երեկ այդպէս էր: Այսօր ալ նոյնն է:

Կարդացէ՛ք Ռուբէն Սեւակի 1909-ին, Կիլիկիոյ աղէտի օրերուն, Պոլսոյ հայ մտաւորականութեան ցուցաբերած անտարբերութիւնը այսպանող տողերը՝

«Մարափահար, քարացած, Պոլսոյ հայ բերրիքուն կը սպասեմք, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար, կամ գոնէ հուժկու բողոքի մը ընթերցումով ամոռուելու համար...: Թերթերը կու գան, յաւիտենական ոսկեզօծ ունայնութիւնը որ կը յատկանշէ Պոլսոյ մտաւորականութիւնը... Մեր բերրիքը դեռ կը շարունակեն իրենց անդամալոյծ կեանքը: Մինչդեռ հայ ընդհանուր մամուլը Սուրբին սնուլը պէտք էր պատուեր, կամ Արիւնի կարմիրովը պոռթկալ:

Ե՞րբ պիտի դղրդի ինքնագիտակցութեան զգացումը մայրաքաղաքացիին հոգւոյն մէջ: Ե՞րբ՝ գո՛րբը:

Ու ե՞րբ, մանաւանդ, մարդկօրէն կատարիլը...»: Լոզան-27 Մայիս 1909 ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

Եւ Ռուբէն Սեւակի 1909-ին ցաւով մատնանշած Պոլսահայ մտաւորականութիւնը 1915-ին, իր անգիտակցութեան և անտարբերութեան զոհը եղաւ:

Եւ մինչեւ 1915, անարժանաբար հայութեան դրախտը նկատուած «Հայկական Պոլիս» էն, այսօր ոչինչ կրնաք գտնել:

Մինչեւ 1915-թ. մօտ երեք միլիոն հաշուող Արեւմտեան Հայաստանի և Անաթոլիոյ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ե. ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ
1770-1857

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

հայութենէն, այսօր 40 հազարի շուրջ հայութիւն մնացած է, բոլորն ալ Պոլսոյ մէջ հաւաքուած: Այսօրուան պոլսահայութեան միակ նպատակն է [բացառութիւնները յարգելով]՝ թուրքերուն հետ եղբայրանալ և նոյնանալ:

Եւ անոնք կը հանդուրժեն թուրքերուն կողմէ հայոց հանդէպ կատարուած բոլոր սպառնալիքներուն և անարգանքներուն:

Եւ այս թրջական լուծին տակ...պոլսահայերը, ընդհանրապէս խօսելով, ստրուկներու յատուկ շարքելի կեանք մը կը տանին:

Այս՝ հայկական ոգիէ զուրկ, գրեթէ թրջացած Պոլսահայ համայնքին մէջ կ'ապրին նաեւ Ռուբէն Սեւակի վերի գրութեան մէջ մատնանշած ունայնամիտ Պոլսահայերու մտայնութեամբ, ինքզինք մտատրական դաւանող խմբակ մը, որ դարաւոր հայկական մշակոյթին հարստահարիչները և մակարոյծներն են:

Եւ ամէնէն ցաւալին՝ Սփիւղքի և նաեւ Հայաստանի մէջ շատ մը հայեր, այս հայ մշակոյթի մակարոյծներուն հայկական պահանջատիրութեան և միասնականութեան դժկատարած թմրեցուցիչ և քանդիչ դերը չեն հասկցած: Եւ վերջին տարիներուն պատահած եղելութիւն մը, հայ մշակոյթի ապագային մասին մեր մէջ մտահոգութիւններ ստեղծեց: Պատմելու ջանանք:

Հայաստանի «Ոգնի» թերթի պատասխանատուն՝ Արամայիս Սահակեան, Պէյրութի մէջ կը ծանօթանայ Պոլսոյ հայկական «Մարմարա» թերթի խմբագրապետին: Եւ միջոց մը ետք անոր հետ կը մտերմանայ: Եւ ան, հետեւեալ բառերով կը փայփայէ «Մարմարա»-ի խմբագրապետը. «Դու՛ն՝ ամենայն հայոց խմբագրապետն ես»:

Եւ ամէնէն ցաւալին՝ այս եղելութիւնը նոյն ձեւով կը հրատարակուի Պոլսոյ «Մարմարա» թերթին մէջ. «Պէյրութէն Տպատրութիւններ» վերտառութեամբ, նոյնիցք՝ խմբագրապետին ստորագրութեամբ:

Պոլսեցի «խմբագրապետ»-ին իր թերթին մէջ ի՞ր ստորագրութեամբ. Ա. Սահակեանին ըսած՝ «Դու՛ն՝ ամենայն հայոց խմբագրապետն ես» խօսքերը նոյնութեամբ տպելը, սնահառութեան բացառիկ մէկ արտայայտութիւն է:

Մենք, իրմէ ուրիշ կեցուածք, չէինք սպասեր արդէն: 55 տարիներ է Վեր, հայկականութեան տեսակետով իր կատարած «սխրագործութիւններուն» ծանօթ ենք, և իր իրա՛ւ հայկականութենէ զուրկ կեցուածքներուն մասին, 1995-էն ի վեր, «ՆԱՅԻՐԻ» մէջ, արտայայտուած ենք:

Բայց մեծագոյն յանցանքը Ա. Սահակեանինն է, որ թուրքերուն հլու կամակատարին «Ամենայն հայոց խմբագրապետ»-ի տիտղոս կու տայ: Եւ այս ձեւով ան ընդհանուր հայկական մտածողութիւնը կը նոյնացնէ Պոլսեցի հայուն իւրացուցած թրջական այն մտայնութեան հետ, որ կը հաւատայ, թէ հայերն են թուրքերը ջարդողները:

Գրեթէ քսան տարիներ է Վեր, մեր գրութիւններով կը հառաչենք, թէ հայկական ողբերգութեան առաջնակարգ պատասխանատու մըն է Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը և անոր կապուած պոլսահայերուն գրեթէ ստրկական կեցուածքը և մտածելակերպը:

Եւ 1999-ին գրած էինք, թէ «Պոլսահայերը, [բացառութիւնները յարգելով] սկսած անոնց այսօրուան Պատրիարքէն մինչեւ ամէնէն արժէքաւոր նկատուած մտատրականը, բոլորն ալ Բարձրեալն Աստուծոյն կողմէ հայ ազգին գլխուն տրուած տեսակ մը «փորձանքներ» են:

Երեք տարիներ յետոյ, այսօր, մեր ամբողջ համոզումով կ'ըսենք, թէ «Շիզոֆրէնի»-է տառապող Պոլսոյ այս կրօնապետը իսկական պատուհաս մըն է հայ ազգին գլխուն:

Այս հոգեւորականը, էջմիածնի դժմ իր կատարած օրինազանցութիւններուն համար զինքը կարգի հրաւիրող Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին տուած պատասխանին մէջ կ'ըսէ, թէ «Ինքը անկախ պատրիարքութիւն մըն է և էջմիածնին ենթակայ չի նկատեր ինքզինքը»: Իր այս հիւանդագին ու մեծամոլ վիճակին հասնելուն առաջնակարգ պատասխանատուներն են՝

- 1.- Ամերիկեան ծանօթ հետախուզութիւնը:
- 2.- Երուսաղէմի Պատրիարք Թորգոմ Մանուկեանը, որ քաջալերեց այս հիւանդ կրօնականը:
- 3.- Անթիլիասի Գահակալը որ, ցաւալի է ըսելը, որ ձեւով մը թեւ տուաւ այս մեծամիտ կրօնատիրին:

Վերջերս, կրկին այս հոգեւորականին մէկ սանձարձակութեան ի տես վրդոված էինք, երբ ստացանք Վլատիմիր Պետրոսեանին երեւանի մէջ հեղինակած «Արարատը պէտք է մնայ Երեւանի կողմը» խորագրով գիրքը, որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Ներսէս Ե. Աշտարակեցիին կեանքին պատմութիւնն է:

Առաջինէն մինչեւ վերջին էջը, յուզումով և նոյն ատեն ուրախութեամբ և նոր յոյսերով կարդացինք Ներսէս Աշտարակեցի մեծ հայրենասերին, հայութեան փրկութեան համար տարած պայքարին պատմութիւնը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ե. ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ
1770-1857

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

ԿԸ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ-ՁԵՐ ՆԵՎՐՈՒՋԻ ՏՕՆԸ ԿԸ ՉՆՈՐՀԱՒՈՐԵՆՔ ՔԻՒՐՏԵՐ՝
 Ներդրումներ գտնուեցին. սխալ մը գործեցինք. թուրքիոյ մէջ Քիւրտ ըստած բան մը գոյութիւն չունի:
 Ձեր Քիւրտ ըսածը՝ «Լեւոնային թուրքեր» են:
 Այս ծարուղներուն տարիներով դուք ալ հաւատացիք:
 Եթէ շիտակը ըսել պէտք է՝ դուք ուրիշ ծար չունէիք:
 Այս քրտական խնդիրը լուծելը շատ դժուար էր:
 Ամբողջ արեւելեան Անաթոլիան քիւրտերով լեցուած էր, և շրջանը գրեթէ քիւրտիստան եղած էր:
 Անբաստիայէն դէպի արեւելք գացող բոլոր փոխադրական միջոցները, Քիւրտ բեշմերկաններուն
 բնութենէն կ'անցնէին:
 Ի՞նչ կրնայիք ընել: Այս քրտական հարցը ձեզի սեւ-սեւ մտածել կու տար:
 Դուք 1885-էն սկսեալ, հայկական հարցը արմատէն «կարգադրել» սկսաք:
 Ձեր Կարմիր Սուլթան Ապտիլ չամիտը քրտական խնդիրը ստեղծող մեծագոյն յանցաւորն է:
 Ինչո՞ւ, գիտէ՞ք:
 1885- թուականներուն արեւելեան Անաթոլիայի մէջ շարժիլ սկսող հայերը մաքրագործելու
 համար, հարաւային Նահանգներուն մէջ որչափ որ քիւրտ կար, ժողուել տուաւ և անոնցմէ չամիտիյէ-
 ի գորքեր կ'ազմեց, և զանոնք արեւելքի հայկական Նահանգները դրկեց:
 Չոն, այս Քիւրտերը, բոլոր հայերը սուրէ անցուցին:
 Եւ Ապտիլ չամիտ, այս պարպուած հողերը Քիւրտ ժողովուրդով լեցուց:
 Առաջին Աշխարհամարտին՝ 1915-ին թուրքերը հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկել սկսան:
 Եւ այս ցեղասպանութեան մէջ թուրքերը, քիւրտերը իբր դահիճ գործածեցին:
 Եւ 1915-ին, մեծամասնութեամբ քիւրտերը, սուրէ անցուցին հայերը:
 Ապուշ քիւրտերը թուրքերուն խաղին ինկած էին:
 Չին շրջաններուն Անաթոլիոյ կեդրոնական մասերը և բոլոր ճովեզերեայ մասերը յոյներով
 բնակուած էին: Արեւելքը հայերով և հարաւը քիւրտերով բնակուած էին:
 Թուրքերը շատ ետքը եկան Անաթոլիա:
 Եւ ձեր ասացուածով՝ «Լեւոն եկաւ, այգեստան եղողին վնտեց»:
 1915-էն միջեւ 1923 տարիներուն, Թալաթ և Մուսթաֆա Քեմալ խմբակցութիւնը, Անաթոլիոյ մէջ
 որքան հայ և յոյն որ կային, բոլորին ալ մաքրագործեցին:
 Եւ միայն մնացին թուրքերը և Քիւրտերը: Ներողութիւն լեւոնային թուրքերը:
 Այս ձեւով քիւրտերը, թուրքերու հետ դէմ - դիմաց մնացին:
 Եւ հայերէն և յոյներէն յետոյ, մաքրագործուելու կարգը՝ քիւրտերուն եկաւ:
 «Մի՛ առնե՛ր ամենդին անէ՛քը՝ կ'եւլայ կամաց կամաց»: Քիւրտերը հայերը սուրէ անցուցած
 ըլլալուն պատիժը պիտի կրէին:
 1935-թ.էն՝ Ձէյի Մայիտէն սկսեալ միջեւ այսօր, թուրքերը կը շարունակեն սպաննել քիւրտերը:
 Այսօր արեւելեան Անաթոլիոյ գիւղերուն մէջ, Քիւրտ ըստած բան մը չէ մնացած: Թրքական
 բռնատնները բոլոր քիւրտերը սպաննեցին:
 Թուրքերը՝ քիւրտերուն ամէնէն մեծ հարուածը՝ Ապտուլայ Էօժալանը ձեռք անցնելով տուած եղան:
 Չայկական «Ասալայ»ի կազմակերպութիւնը մաքրագործող խորայեւական մասնաւոր խումբերը՝
 Էօժալանը ճուղակը ձգեցին և թուրքերուն յաճնեցին:
 Չիմ Էօժալանը՝ թուրքերուն ձեռքին մէջ պատառ է: Մարմարայի «Էմրալը» կղզիին մէջ բանտարկուած
 Էօժալանը հիմա, տեւական խաղաղութեան և թուրքերուն հետ միասին ապրելու շուրջ կը խօսի:
 Չին առիճ Էօժալանը գացեր է, և տեղը գառնուկի պէս կակուղ մէկ Էօժալան մը եկեր է:
 Ահա այսպէս: «Մի իյնար, մի տեսար-ի աշխարհ է», Ի՞նչ կրնաք ընել:
 «Մարդկութիւնը՝ շուարուն է»:

Յ. 2.

«Շուրջի» Մէլիս Թ. Թ. Թ. 16

ԱՉԳԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ
 ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
 Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ե. ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ
 1770-1857

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 (ԿՐԷՃ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 YENİ YILINIZ-NEVRUZ BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN KÜRTLER**

AF EDERSİNİZ. POT KIRDIK. TÜRKİYEDİ KÜRT DİYE BİRSEY YOK KI.

KÜRT DEDİĞİNİZ DAG TÜRKLERİDİR. BU PALAVRALARA SENELERCE KENDİNİZ DE İNANDINIZ.

DOĞRUSUNU İSTERSENİZ BASKA ÇARENİZ DE YOKTU. BU KÜRT PROBLEMİNİ HALLETMEK ÇOK ZORDI. Bİ' Tİ' N İXKİL' ANATOLYA KÜRTLERLE DOLMUŞTU. ORASI ADETA KÜRDİSTAN OLMUŞTU. SIVASTAN DOĞU YA GİDEN VASİTALAR Kİ' RT PES-MERGELERİN KONTROLUNDAN GEÇİYORDU.

NE YAPABİLİRDİNİZ? BU KÜRT MESELESİ SIZI KARA KARA DÜŞÜNDÜRÜYORDU. SİZ 1885-TEN İTİBAREN ERMENİ MESELESİNİ KÖKÜNDEN HALLETMEYE BAŞLADINIZ.

SIZIN KIZIL SULTANINIZ ABDÜL HAMİD KÜRT PROBLEMİNİ YARATAN EN BÜYÜK SUÇLU. NİÇİN Mİ?

1885-TE DOĞU ANATOLYADA KİPİRDAMAYA BAŞLIYAN ERMENİLERİ TEMİZLEMELİK İÇİN GÜNEY VİLAYETLERİNDEN NEKADAR KÜRT VARSA ONLARLA HÂMİDİYE ALAYLARI KURDU.

VE ONLARI DOĞUDAKI ERMENİ VİLAYETLERİNE GÖNDERDİ.

ORDA BU KÜRTLER NE KADAR ERMENİ VARSA HEPSİNİ KILIÇTAN GEÇİRDİLER.

VE ABDÜL HAMİD BU BOSALAN TOPRAKLARI KÜRT AHALİYE DOLDURDU.

BİRİNCİ DÜNYA HARBİNDE 1915-TE TÜRKLER ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UĞRATMIYA BAŞLADILAR.

VE BU SOYKIRIMINDA KÜRTLERİ CELLAT OLARAK KULLANDILAR.

VE 1915-TE ÇOGUNLUKLA KÜRTLER KESTİ ERMENİLERİ.

APTAL KÜRTLER TÜRKLERİN OYUNUNA GELMİŞTİ.

EVVELDEN ANATOLYADA MERKEZDE VE BÜTÜN SAHİLLERDE RÜMLAR, DOĞUDA ERMENİLER, GÜNBEYDE DE Kİ'RTLER VARDI.

TÜRKLER SONRADAN GELDİ ANATOLYAYA.

VE SIZIN DEYİMİNİZLE: "DAGDAN GELDİ, BAGDAKINI KOVDU".

1915-TEN 1923 SENELERİNDE TALAT VE MUSTAFA KEMAL SÜREKASI ANATOLYADA NE KADAR ERMENİ VE RÜM VARSA HEPSİNİ TEMİZLEDİLER.

KALA KALA KALDI : TÜRKLER VE KÜRTLER. PARDON DAG TÜRKLERİ.

BU SEKİLDE KÜRTLER TÜRKLERLE KARSİ KARSİYA KALDILAR.

VE ERMENİ VE RÜMLARDAN SONRA TEMİZLENMEK SIRASI KÜRTLERE GELDİ.

"ALMA MAZLÖMÜN AHINI. ÇIKAR AHESTE AHESTE"

KÜRTLER ERMENİLERİ KESMELERİNİN CEZASINI ÇEKİCEKLERDİ.

1935-LERDEN SEYH SAİT-TEN BERİ BU GÜNE KADAR TÜRKLER KÜRTLERİ ÖLDÜRMEYE DEVAM EDİYORLAR.

BUGÜN DOĞU ANATOLYA KÖYLERİNDE KÜRT DİYE BİR SEY KALMADI. TÜRK KOMANDOLARI HEPSİNİ ÖLDÜRDÜ.

TÜRKLER, KÜRTLERE EN BÜYÜK DARBİYİ, ABDÜLLAH ÖCALANI ELE GEÇİREREK VURDULAR.

ERMENİ-ASALA ÖRGÜTÜNÜ TEMİZLİYEN İSRAİL TİMLERİ ÖCALANI TUZAGA DÜŞÜRDÜLER VE TÜRKLERE TESLİM ETTİLER.

SİMDİ ÖCALAN, TÜRKLERİN ELİNDE KEKLİK.

İMRALI ADASINDA HAPS EDİLEN ÖCALAN SİMDİ DEVAMLİ OLARAK SÜLHTAN VE TÜRKLERLE BİRLİKTE YASAMAKTAN BAHSEDİYOR.

ESKİ ASLAN ÖCALAN GİTMİŞ. VE YERİNE KUZU GİBİ YUMUŞACIK BİR ÖCALAN GELMİŞ.

İSTE BÖYLE "DÜŞME GÖRME DÜNYASI".

NE YAPARSIN "BESER. SASAR".

B. Q.

67-26-3-2002 - «ՆՈՐԱԻ» ԵԲԿՈՒՄԻԿ ՈՒՆ

ԻՄ ԱՆԿԻՒՆԷՍ՝ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Ն Ո Ր Ա Ծ Ի Ն Ը Ե Ր Զ Ա Ն Կ Ա Բ Ե Ր

Գրեց՝ ԺԻՐԱՅՐ ԱՐԱՄ ՎԱՐԺԱԳԵՏԵԱՆ

[Դերասանը]

Երբ մանկիկը, լոյսին գալով, կ'երեսի ընտանիքի բոլորակին,
 Մափողոջոյն կանչով գեղուն, հայեացքը մատողաշ ու շողշողուն,
 Ոսկեծին մը, պաշտիկներով գիրկընդխառն և անցնելով ձեռն ի ձեռն,
 Տալով խայտանք իր մօր, գրօսցնելով հարագատները,
 Որոնք դողողը երկիւղով, կը նային ընթանալը հոգեզմայլին:
 Գիշերը, ան կը ննջէ անուրջ հոգիով, մնջելով տրտունջ մը հեզ:
 Արեւածագին արթնամիտ պայծառութեամբ, պէս փարոսի լապտերին,
 Քաղցր բարմութեամբ կը զարթնի, բուրազուարթ շնչառութիւնը խնկելով:
 Ոսկեզոյն նառագայքներով, կը լուսաւորէ թախիծին ծերպերը մուր,
 Իր գեղեցիկ անսահման, կապուտակ աչերուն նայուածքովը քաղցրալից:
 Թաքիկները նրբին, միւռնուած, անրիծ ու երեշտակային,
 Որքա՛ն ոգեխօս է իր ժպիտը անուշ, և համբոյրը հուր խնդալից...:
 Ամառը, առանց ծաղիկի բուսոք, վանդակը առանց թռչնիկի գեղգեղ,
 Փեթակատունը առանց մեղուի, պտղաբեր ծառերը ամուլ ու վայրի,
 Գերդաստանն ալ առանց զաւակ-բռնի, մաղձատութեամբ տրտո՛ւմ է:

Անթրոնի-Փարիզ 2001 Նոյեմբ.

THE ARMENIANS: A STORY OF SURVIVAL LESSONS FROM HISTORY

This is the title of a beautiful program aired by the TV-Channel P.B.S. (Public Broadcasting System) on March 06, 2002 from 8:00 P.M. till 9: 30 P. M.

PBS is a channel showing programs of cultural value without any commercial interruption. It is solely supported by its members. The channel has the lucky or unlucky number (13). THIRTEEN.

The program was presented by Mr. Peter Balakian, the author of "Black Dog of Fate" and by Mr. Andrew Goldberg who prepared this presentation and who with his crew, once risked their lives in Eastern Turkey while shooting this program; they were arrested by machinegun carrying Turkish soldiers and brought to their headquarters...

The picture of an Armenian church and the text appearing in the monthly magazine of P.B.S. is shown here. Although it does not mention the perpetrators of the 20th-century genocide, the program itself gave detailed identifications of the Ottoman Turks. Even Mr. Elie Wiesel appeared and expressed his amazement at the fact that the Turks would still deny that such a genocide happened. Mr. Balakian added that most probably they want to avoid culpability.

Mr. Goldberg asked for an official interview from the Turkish Embassy in Washington, D.C., but it was declined. However, a Turkish professor (at) an American University said: "Yes, it happened! How many were killed is irrelevant: 6.000 or 600,000 or more is irrelevant, the fact is that it happened.... But

we must examine when it happened, under what circumstances did it happen, what were the plays of the Big Powers, all of that must be taken into consideration."

The story was narrated by the actress Olympia Dukakis, the sister of Michael Dukakis, the former governor of Massachusetts and the Presidential Candidate. Miss Dukakis was not shown: only her voice was heard.

The program started by showing children playing and laughing and ended the same way: the motto was: **WHEN AN ARMENIAN LAUGHS, HE LAUGHS BECAUSE HE HAS SURVIVED !**

Two years ago another PBS-Station, Channel (21) TWENTYONE, had shown a documentary called the **ARMENIAN-AMERICANS**. They had made programs about the Italian-Americans, Greek-Americans, German-Americans etc. and now they also made this extensive documentary about the Armenian-Americans.

Both TV-channels made these presentations during their annual fund-raising-drives. They interrupt the program several times and ask the viewers to become new members or make a contribution by ordering an audio-cassette or CD of the said program by calling a toll-free number.

During this years presentation, Mr. Andrew Goldberg and Mr. Peter Balakian were discussing the facts and were giving more explanations during the intermissions of the documentary.

It is very important that programs about the survival of the Armenians are shown on American TV stations because the United States of America is one of those states which has not officially recognized the Armenian Genocide by the Turks.

Many years ago, Senator Robert Dole succeeded in introducing a bill commemorating April 24 as the **DAY** on which the **ARMENIAN GENOCIDE** of 1915 would be **OBSERVED**. However, Henry Kissinger, in his unique position as Secretary of State (Foreign Minister) and National Security Adviser, noticed the passing of this Bill and secured that the name of this Day, April 24, would be remembered as the "**DAY OF MAN'S INHUMANITY TO MEN**". Kissinger argued that the passing of such a bill would anger and upset a valuable ally, the Turks.

Senator Dole was wounded in the Second World War: an Armenian doctor saved his life, but he still can not use one of his arms. From this doctor he learned about the Armenian Genocide. As a senator, he had a secretary of Armenian ethnicity. She was instrumental in having Senator Dole adding a rider, an addendum to a Bill which was sure to be passed. This is common in the United States, and, had Kissinger not noticed this rider, this **REMEMBRANCE DAY** would be law today.

There are so many films about the Holocaust and there are TV-programs about this subject so frequently that the American public is well informed about the sufferings of the Jews!!! However, the American public in general has no idea about the Armenian Genocide by the Turks: they don't even know what an Armenian is!!!

Elia Kazan's film "America, America" starts with the rounding up of Armenians in Kayseri in Central Anatolia: they are put on fire in the church in which they had fled, but the American public was watching this not as an historical fact or as the beginning of the annihilation of a nation. For them, it was just a strange story, as was the story of the young Armenian boy walking barefoot in Anatolia and murmuring "America, America!" I am not sure that many people watched the film, as Elia Kazan was not popular because of his stand during the McCarthy trials of artists and intellectuals suspected of being Communists, or plainly "engaged in Un-American Activities".

Hollywood had given him a cold shoulder and only shortly before his death was the value of Elia

The Armenians: A Story of Survival

Nearly 2,000 years after Armenia became the first nation in the world to adopt Christianity, this documentary traces the troubled history of the country and its cultural identity. Olympia Dukakis narrates *A Story of Survival*, which spans from the Middle East in ancient times to countless faith wars and the 20th-century genocide that nearly eliminated a people.

Wednesday, March 6 at 8 p.m.

Kazan acknowledged by Hollywood.

If my information is correct, the Turkish Government has spent huge amounts of money in preventing the filming of Franz Werfel's book "Forty Days On Mousa Dagh": I am certain that there are Armenians financially strong enough to outbid the Turkish Government and give Hollywood the incentive to make this film: however, under today's political structure, I doubt whether Hollywood would be willing to go into such an under-taking irrespective as to how financially attractive the incentive might be.

"THE KNOWLEDGE SHALL MAKE YOU FREE" is an American idiom. The more the American public knows about the Armenians, the more they know about the Armenian Genocide, the more they can influence the elected American officials to seek justice for their electorate.

"P.R.", PUBLIC RELATIONS is a science. Armenians have to hire such a company and make sure that the memory of the Armenian Genocide by the Turks remains in the mind of the American public constantly. References to that have to be made all the time, directly or indirectly!

Of course, the present Armenian Government has not the means to engage in such a campaign. Therefore, the Armenians of the diaspora have to try by all means available to keep this memory alive and make the public aware of such a problem !

THE TRAVELLER

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ... (Ծար. էջ 2-էն)

Եւ այն ատեն մոռցանք Պոլսոյ թրքասեր Պատրիարքը: Անտեսեցինք զինք երբ մեր հոգին լեցուած էր Ներսէս Աշտարակեցիի հայկականութեան վսեմութեամբ:

Վ. Պետրոսեանին գրիչով, Ներսէս Աշտարակեցիին հետ ապրեցանք ժամանումը Ռուսական զօրքերուն, որոնք եկած էին հայերը և Հայաստանը ազատելու համար:

Հիացումով հետեւեցանք Ներսէս Աշտարակեցիին մղած հերոսական պայքարին՝ Հայաստանի հողերէն վտարելու համար թշնամին:

Կարծէք, թէ Վարդան Մամիկոնեան զօրավարին վերածնած տիպարն էր Ներսէս Աշտարակեցին: Իր պայքարի հաւատքով և զոհուելու պատրաստակամութեամբ:

Ներսէս Աշտարակեցի, բոլոր հայրենասէր հայերուն երազը իրականացուց՝ Հայաստանի հողերուն սիրտը եղող Էջմիածինը և շրջակայքը ազատագրեց թշնամիէն:

Եւ իր ամբողջ կեանքի ընթացքին աշխատեցաւ՝

1.- Հայաստանի հողերուն ամբողջական ազատագրութեան համար:

2.- Ծիրուցան, տարածուած հայութեան իր ազատագրուած հայկական հողերուն վրայ վերադարձին համար:

3.- Եւ պատմական հայկական մշակոյթին վերածունդին համար:

87 տարիներ տևող կեանք մը: Իսկական գերմարդերու յատուկ կեանք մը:

Եւ ան տեսաւ՝ շատ մը խելքով կոյրերուն չտեսած իրականութիւնը:

Եւ հասկցաւ, թէ Հայ Ազգին և Հայաստանի ազատագրութեան միակ միջոցը Ռուսական բանակներուն Հայաստան ժամանումն է:

Իր ամբողջ կեանքի ընթացքին, Ռուս ազգին հաւատացած և անոր բանակներուն փրկարար ուժին վստահեցաւ:

Եւ հակառակ շատ մը դժուարութիւններուն և խոչընդոտներուն, երբեք չփոխեց իր միտքը:

Ոչ Անգլիացիներուն, ոչ Ֆրանսացիներուն և ոչ ալ Կաթոլիկներուն հաւատաց: Որովհետեւ հասկցած էր, որ անոնք հայուն թշնամիներուն բարեկամներն են:

Եւ մենք, այսօրուան Հայաստանը, մասնաւորապէս Ներսէս Աշտարակեցիին Ռուսերուն հանդէպ ունեցած վստահութեան կը պարտինք:

Ներսէս Աշտարակեցիին հաւատաց Ռուսերուն. և Ռուսերն ալ Ներսէս Աշտարակեցիին անխախտ կեցուածքին շնորհիւ, հաւատացին Հայ Ազգին:

Եւ Հայաստանեայց եկեղեցին, Հայ Եկեղեցիին գոյութիւնը ապահովող և Հայ Ազգը գերութենէ ազատող Ներսէս Աշտարակեցիին, մինչեւ այսօր, սրբութեան աստիճան չէ տուած:

Մենք կը հաւատանք, որ Ներսէս Աշտարակեցիին, Վարդան Մամիկոնեանին չափով «Ազգային Սուրբ» մըն է:

Արդեօք հայկական եկեղեցին ե՞րբ պիտի գիտակցի և «Ազգային Սուրբ» Ներսէս Աշտարակեցիին և նաեւ միւս՝ վաւերական ազգային սուրբերուն պաշտօնապէս Սրբութեան աստիճան պիտի տայ:

**

* *

Մենք այստեղ կ'ուզենք, «Ներսէս Աշտարակեցի» գիրքին հեղինակին՝ Վլատիմիր Պետրոսեանին մեր սրտանց շնորհաւորութիւնները յայտնել:

Նաեւ կ'ուզենք մեր շնորհակալութիւնները յայտնել հեղինակին, հայրենասիրական խոր զգացումներով գրուած իր այս գիրքին համար:

Եւ կ'ուզենք, մասնաւորապէս շնորհակալութիւն յայտնել հեղինակին, Ներսէս Աշտարակեցիի նման կրօնական մեծ առաջնորդի մը. մեծ հայրենասերի մը և նաեւ մեր ասացուածով՝ «Ազգային Սուրբի» մը հերոսական կեանքը իր բոլոր արժեքներով մեզի ներկայացուցած ըլլալուն համար:

Բայց այս հերոսը, Հայ Ազգին վերջին երկու հարիւր տարիներու ընթացքին ունեցած խելացի և հայրենասէր, շատ հազուագիւտ կրօնական առաջնորդներէն մէկն է:

Հայ ժողովուրդը շատ մը հայրենասէր կրօնական առաջնորդներ ունեցած է:

Բայց ունեցած է, լաւերէն շատ աւելի, վատ կրօնական առաջնորդներ, որոնց պատճառաւ, վերջին դարերուն և նաև մօտիկ անցեալին մէջ, Հայ Ազգը շատ տուժած է:

Եւ կը մաղթենք, որ Ներսէս Աշտարակեցիի հերոսական կեանքը՝ բարի օրինակ ըլլալ նորընծայ հայ կրօնականներուն:

Մենք, սա վայրկեանիս, մեր առջև ունինք, Վլատիմիր Պետրոսեանին երեք գիրքերը՝

1.- «Էնվերի Վերջը» անունը կրող այս գիրքին հեղինակը՝ Վլատիմիր Պետրոսեանն է. Այս գիրքին նիւթը՝ 1915-ին Հայ Ազգին ճիւղը եղող Էնվեր, Փաշան և իր ջոխիրը զգետնած հերոս զօրավար Յակոբ Մելքումեանին կեանքին պատմութիւնն է:

2.- «Նպատակ եւ Ճշմարտութիւն» վերնագրով այս գիրքը, Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակին ստեղծման պատճառ եղող հերոս Գուրգէն Եանըքեանին կեանքին պատմութիւնն է:

Ինչպէս որ շատերուն ծանօթ է՝ Գուրգէն Եանըքեանը 1915-ի եղեռնին, թուրքերուն կողմէ քարոզուած իր հարազատներուն «վրէժը» լուծեց 1973-ին, Լոս Անճելըսի մէջ, ցեղասպան թուրք պետութեան ներկայացուցիչները եղող երկու թուրք դիւանագետները գնդակահարելով:

Այս գիրքին մէջ, Վլատիմիր Պետրոսեանը միայն յառաջաբանը կը թուի գրած ըլլալ:

Բայց մենք կը հաւատանք, որ այս գիրքին հրատարակութեան մէջ ևս, ինք մեծ դեր ունեցած է:

3.- «Արարատը պէտք է մնայ Երեւանի կողմը» խորագրով այս գիրքով, ինչպէս որ ըսինք արդէն, Վ. Պետրոսեանը Ներսէս Աշտարակեցիի հերոսական կեանքին պատմութիւնը կը ներկայացնէ:

Իր հրատարակած այս երեք գիրքերուն մէջ ալ նիւթը՝ երեք հայ հերոսներուն կեանքի դիւցազներգական պատմութիւնն է:

Եւ մենք կը հաւատանք որ հեղինակը, իր ամէն մէկ գիրքին մէջ, գիտակցաբար հայ հերոսի մը պատմութիւնը ներկայացուցած է:

Որովհետև Հայ Ազգը, մասնաւորապէս այս տարիներուն, երբ ամէն կողմ դաւաճաններ կը վխտան, մասնաւորապէս ներկայ օրերուն պէտք ունի իսկական հերոս առաջնորդներու: Ինչպէս եղած են՝ Ներսէս Աշտարակեցիին, Յակոբ Մելքումեանին և Գուրգէն Եանըքեանին նման հերոսները:

ԱԶԳ ՄԸ, ԻՐ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՎ Կ'ԱՊՐԻ: ԱԶԳ ՄԸ, ՈՐ ՀԵՐՈՍՆԵՐ ՉՈՒՆԻ, ԱՊՐԵԼՈՒ ԻՐԱ-ԻՈՒՆՔ ՉՈՒՆԻ: ԱԶԳ ՄԸ, ՈՐ ԻՐ ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ ԿԸ ՍՈՌՆԱՅ, ԻՆՔՆ ԱԼ ՄԵՈՆԵԼՈՒ ԴԱՏԱ-ՊԱՐՏՈՒԱԾ Է:

« ԴՐԱՄ, ՈՐՈՒՆ ԼՈՒՌ ԾՈԼՔԻՆ ՄԷՋ Կ'ԱՐԾԱՐԾԻ
 ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՏԱՌԱՊՈՂ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ.
 ԸՍԷ՛, ԲՈՒ ԿԱՄՔԴ ՊԻՏԻ ԻԾԽԷ՞ ՅԱԻՏԵԱՆ »
 1907 ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

« ՉԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ ՅԱՆԱՊԱՏԻ »

ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ՋԱՆԱՅԻՆՔ ԲԱՅԱՏՐԵԼ ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ
 ԵՐԱՋՆԵՐՈՒ ԾՈՒՂԱԿՆԵՐԸ, ՈՐՈՆՑ ՋՈՂԸ ԵՂԱԻ ՀԱՅ ԱԶԳԸ:
 ԵՒ ԲԱՅԱՏՐԵԼՈՒ ՋԱՆԱՅԻՆՔ ՆԱԵՒ՛ ՄԵՐ ՀԱՍԿՑԱԾ ԵՒ
 ԳԻՏՑԱԾ « ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ » :
 ԵՒ ԱՅՍՕՐ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԷՍ ԵՒ ԽՈՐԱՊԷՍ ՀԱՄՈՋՈՒԱԾ
 ԵՆՔ, ՈՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏՆԱԾ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ ՕԴԻՆ ՄԷՋ ՅՆԴԱԾ
 ԳԱՅԱԾ ԵՆ « ՉԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ ՅԱՆԱՊԱՏԻ » Ի ՆՄԱՆ:
 ՈՐՈՎՂԵՏԵՒ ԴՐԱՄԻՆ « ԱՍՏՈՒԱԾ » ԵՂԱԾ ԱՅՍ ԴԱՐՈՒՆ,
 ԽՕՍՔԵՐԸ ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾՔԻ, ԲԱՐԲԱՆՋԱՆՔՆԵՐ ԵՆ ՄԻԱՅՆ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Մեր գրութիւններուն հետեւողները նկատած են թերեւ, որ «ՆԱՅԻՐԻ»-ի առաջին թիւերէն սկսեալ մինչեւ վերջին թիւի յօդուածներուն մէջ գրեցիք, թէ երկար դարերէ ի վեր, աշխարհն հրեական-սիոնական լուծին ենթարկուած է:

Եւ հրեաները, իրենց դրամին ուժովը, կ'իշխեն աշխարհի ճակատագրին վրայ:

Արդեօ՞ք Հրեայ Սիոնիստներուն մասին այս համոզումները, մեր միտքին մէջ, տեսակ մը հաստատ գաղափարի "Idée Fixe"-ի վերածուած էին:

Որովհետեւ, Սփիւռքի հայկական մամուլին մէջ, «ՆԱՅԻՐԻ»-էն զատ ոչ մէկ թերթի [կը կարծենք] գրութիւններուն մէջ, հրեաներուն կատարած ժխտական դերին մասին նոյնիսկ ակնարկութիւն մը գտնել կարելի էր:

Ուրեմն ինչո՞ւ: Մե՞ք էինք միայն այս իրականութիւնները տեսնողը:

Եւ կամ թէ մենք, տեսակ մը «հակահրեականութեան հիւանդութեամբ» վարակուած էինք, որ ամէն բանի մէջ հրեային «մատը» կը տեսնէինք:

Բայց այսօր, հրեաներուն Պաղեստինի մէջ, Պաղեստինցի ժողովուրդին դէմ կատարած թրջական, անլի ճիշդ՝ Սիոնիստական վայրագութիւնները տեսնելէ յետոյ, բոլոր սրտով կրկին ու կրկին հաւատացինք, որ մոլեռանդ հրեաներուն մասին մինչեւ այսօր մեր գրածները բացարձակ իրականութիւններ են:

Եւ Սփիւռքի հայկական մամուլին մէջ «Հրեական իրականութիւններուն» մասին որեւէ ձեւով ակնարկութեան չհանդիպիր, տգիտութեան և նաեւ հրեական սարսափազդու հակազդեցութեան վախին հետեւանքներն են:

**

Վերջին օրերուն հրեաներուն Պաղեստինի մէջ կատարած բարբարոսութիւններուն դէմ, իբր թէ «Միացեալ Ազգեր» կոչուած, մեծ մասամբ հրեական խամաճիկներու հակակշռին ենթակայ կազմակերպութիւնը միաձայնութեամբ որոշում առաւ, որ հրեական զօրքերը ետ քաշուին Պաղեստինեան հողերէն:

Բայց, այս միայն խօսքի վրայ մնացած ազդարարութիւններուն հրեաները, ըստ իրենց սովորութեան, կարեւորութիւն անգամ չտուին և շարունակեցին գործադրել իրենց կանխաւ որոշուած ծրագիրները:

Որովհետեւ Հրեայ Սիոնականները շատ լաւ գիտէին, թէ իրենց դէմ ոչ մէկ պետութիւն, ոչ մէկ կազմակերպութիւն, որեւէ ազդեցիկ գործունէութիւն չէր կրնար կատարել:

Որովհետեւ, իրենք կը կարծեն ըլլալ աշխարհի տերերը:

Եւ իրենց ամենէն ազդու զէնքը «Դրամն» է, որ միշտ յաղթական պիտի ելլէ:

Եւ «Դրամ-Աստուած»-ին զօրութեան առջեւ, միշտ ըրածնուն պէս, պիտի երկրպագեն և Դրամին հլու հնազանդ գերիները պիտի դառնան աշխարհի բոլոր պետութիւնները:

Այսօր, Պաղեստինի մէջ կատարուած ողբերգութիւններուն դէմ, սկիզբը մանաւանդ, մատերնին անգամ չշարժեցին՝ իբր թէ արդարութեան «ոահվիրաներ» եղող ամերիկացիները և մանաւանդ, իբր թէ «քաղաքակիրթ» եւրոպացիները, որոնք իրաքը (իրականութեան մէջ Ամերիկացիներուն դրդումով) Զուէյթը գրաւեց ըսելով ամբողջ Իրաքի ժողովուրդը պատժեցին և, մինչեւ այսօր ալ, տեսական մահ կը սփռեն այս երկրի վրայ:

Պաղեստինի Նախագահ Արաֆաթին ամիսներ ի վեր ըրած Պաղեստինցի ժողովուրդին օգնութեան հասնելու աղաչանքները չլսելու եկան՝ այս «Դրամ-Աստուծոյ» հպատակ ամերիկացիները և նաեւ, գրեթէ բոլոր եւրոպացիները:

Բայց Սիոնիստական ծրագիրներուն գործարութեան շարունակութեան համար, Զոսովոյի մէջ Ալպանացիները կը ջարդուին (իբր թէ) ըսելով ամերիկացիները, 1999-ին յարձակեցան Եուկոսլաւիոյ վրայ և ամիսներ ռմբակոծեցին արդէն ամերիկացիներուն պատճառաւ բաժան-բաժան եղած և չարչարուած Եուկոսլաւ ժողովուրդը:

**

Ամերիկացիներուն, աւելի ճիշդ՝ այս դրամատիրական կայսրութեան «Տէր»երը եղող Սիոնիստներուն կատարած չարիքները՝ անթիւ անհամար հատորներ կրնան լեցնել:

Այս մասին շատ արտայայտուած ենք, և նշած ենք նաեւ, թէ Աշխարհի մէջ կատարուած բոլոր դժբախտութիւններուն բուն պատճառները Սիոնիստներն են:

Եւ բոլոր պատերազմներուն յետին նպատակը, Սիոնիստական-Դրամատիրական համակարգին

շարունակութիւնը ապահովել է:

Նոյնիսկ Հիթլերական վարչակարգը՝ Սիոնիստական դրամատիրերը ստեղծեցին, որ Նացիները կործանեն Սովետական վարչաձեւը:

Դրամատիրական վարչաձեւին ռազմավարութիւնը հետեւեալ ձեւով կրնանք բացատրել:

Դրամատիրական վարչաձեւին դէմ վտանգաւոր դառնալ սկսող համակարգի մը դէմ, անոր թշնամի ուրիշ համակարգ մը կը ստեղծուի: Եւ այս երկու թշնամի համակարգերը իրարու դէմ կը պայքարին: Եւ երկուքէն մէկը կը պարտուի: Բայց երկրորդն ալ կը տկարանայ:

Եւ այն ատեն, այս տկարացած երկրորդը մաքրագործելը շատ դիւրին կ'ըլլայ: Եւ այդպէս ալ եղաւ:

Նախ՝ 1945-ին Հիթլերական համակարգը ջախջախուեցաւ:

Եւ յետոյ՝ 1990-ին, Ամերիկացի դրամատիրերը յաջողեցան Սովետները կործանել:

Երբ 1945-ին Բ. Աշխարհամարտը աւարտեցաւ, ամերիկացիները, արդէն այն օրէն սկսեալ, ծրագիրներ պատրաստեցին իրենց համար, որ Հիթլերական վարչաձեւէն աւելի վտանգաւոր նկատած համայնավար Սովետական Միութիւնը կործանեն:

1945-ին ամերիկացիները, աթոմական ռումբով, ճաբոնեան ծունկի բերելէ և զայն իրենց գերին դարձնելէ յետոյ, Ասիոյ վրայ ձեռք երկարեցին:

Եւ ստեղծեցին Զորէ-ական պատերազմը: Ամերիկացիները (իբր թէ) քորեական ժողովուրդը համայնավար լուծէն ազատելու համար հոն եկած էին և կը պատերազմէին այդ գաղափարախօսութեան դէմ:

Այն տարիներուն, ամերիկեան զօրավար Մաք Արթըր, համայնավար ճակատը (Զորէացիները, Չինացիները և Ռուսերը) մէկ անգամէն մէջտեղէն վերցնելու համար, անոնց դէմ աթոմական ռումբ գործածել առաջարկեց: Բայց նոյն շրջանի ԱՄՆ-ի նախագահը՝ Թրուման չընդունեց:

Որովհետեւ հետեւանքները ամերիկացիներուն համար ալ վտանգաւոր կրնային ըլլալ: Եւ այդ օրերուն Սովետներն ալ հնարած կամ հնարելու վրայ էին աթոմ, ռումբը:

Եւ Թրումանին խորհրդականները աւելի քիչ վտանգաւոր և աւելի ազդու լուծում մը գտան համայնավարութեան դէմ՝ շրջապատել Սովետական Միութիւնը և Չինաստանը, Ամերիկայի օգնութեամբ ստեղծուելիք հակահամայնավար վարչաձեւերու պատնէշով մը:

Եւ այս նպատակով ամերիկացիները, Նորվեկիայէն մինչեւ (Ծարք՝ Լջ 3)

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ԶԳԻՏՑՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 5 ԱՊՐԻԼ 2002 ԹՈՒԱԿԻՐ HURRIYET ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ ԿԱՐԴԱՑԻՆՔ:
 ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԵԾ ԴԵՍՊԱՆԸ ՕՍՍԱՆ ԳՈՐՈՒԹԻՒՐՔԸ ՍԱՊԷՍ ԸՍԵՐ Է՝
 «ԹՈՒՐՔԻԱՆ, 700 ՏԱՐԻ Է, ԵՒՐՈՊԱ Է:
 ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ ԻՐ ՏԵՂԸ ԱՌՆԵԼՈՒ Է»

Յարգելի Գործադիր խորհուրդի անդամներ՝
 Դուք ի՞նչ գործ ունեիք երոպական հողերուն վրայ:
 Ձեր ազգային բանաստեղծը՝ Նամըկ Գեմալին ըսածին պէս՝ դուք 11-րդ դարուն վերջաւորութիւն-
 ներուն ցեղախումբ մը ըլլալով մտաք Անաթոլիոյ հողերը:
 Անաթոլիոյ մէջ գտնուող բնիկ քրիստոնեայ ժողովուրդը՝ սուրի ուժով իսլամացուցիք:
 Իսլամանալը չընդունողներուն մեծ մասը սպաննեցիք:
 Եւ Անաթոլիան թալանեցիք:
 Երբ որ թալանելիք բան չմնաց, Տարտանելէն Թրակիա անցաք և այնտեղի բաղաք և գիւղաբա-
 ղաքները թալանել սկսաք:
 Աւելի վերջ, այս վայրագութեան և թալանի դրութեամբ՝ Պուլկարիան, Յունաստանը և Սերպիան
 գրաւեցիք:
 Եւ ամէն կողմ վայրագութիւն սփռելով մինչեւ Վիէնայի դռները յառաջացաք:
 Եւ հոն, 1683-ին Լեհաստանի թագաւորը՝ Սոպիէսքին ձեր յառաջացումը կասեցուց և ձեր բա-
 նակները ցրուեց:
 Եւ անկէ յետոյ, դուք սկսաք Նահանջել:
 19-րդ դարուն երոպական պետութիւնները ձեզի՝ «Հիւանդ մարդ» մակդիրը տուած էին:
 Եւ այլեւս ձեր վերջը եկած էր: Եւ պիտի խորտակուէիք:
 Եւ Ռուսերը ձեզի, ձեր եկած տեղը՝ Միջին Ասիոյ անապատները պիտի բռնէին:
 Բայց, աղօթեցէք՝ անգլիացիներուն վարչապետ հրեայ Պենթամէն Տ'իսրայէլիին: 1876-ին ան ձեզ
 ազատեց:
 Որովհետեւ ձեզի, ռուսերուն յառաջացման դէմ իբր վահան գործածեց:
 Եւ արեւմտեան պետութիւններուն, Ռուսերուն դէմ ձեզ թիկունք կանգնելու բաղաբանութիւնը,
 մինչեւ այսօր կը շարունակուի:
 Եւ դուք, այս բաղաբանութեան շնորհիւ կրցաք, մինչեւ այսօր մնալ, Անաթոլիոյ, Թրակիոյ և
 Պոլսոյ մէջ:
 «Մենք, 700 տարիներէ ի վեր, երոպա ենք» կը յայտարարէք:
 Արդեօք դուք, այդ ձեր գրաւած Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Սերպիոյ, Ռումանիոյ մէջ, իբր ստեղ-
 ծագործութիւն, իբր յիշատակ ի՞նչ ձգեցիք:
 Միայն և միայն սարսափազդու վայրագութեան, թալանի և ջարդի եղելութիւններով կը յիշա-
 տակուիք դուք Պալքանեան Ազգերու պատմութիւններուն մէջ:
 Բայց ներողութիւն՝ մոռցանք:
 Վայրագութիւն, թալան և ջարդերէն զատ, Պալքանեան ազգերուն ձեր ձգած ամենէն կարեւոր
 յիշատակը՝
 Սուրէ չանցնելու համար ստիպողաբար իսլամացածներն են, Պուլկարիոյ մէջ Բոմիաքները, Սերպ-
 իոյ մէջ Պոշտիաքները, Ալպանիոյ մէջ Արնաւութները:
 Եւ դուք, այս խեղճ դաւանափոխները գրգռելով, Օսմանեան Կայսրութիւնը վերստին ստեղծելու
 աշխատանքներ կը տանիք այսօր:
 Աստուած, Պալքանեան Ազգերը, այս տեսակ ողբերգութենէ մը պահպանէ: 8. 2.

Ընդհատում թիւ 168 = 9-4-2002

ARMENIA, THE GREAT DECEPTION SECRETS OF A CHRISTIAN TERRORIST STATE

Thus reads the title of a book by Samuel A. Weems, edited by the St. John Press. And here is an excerpt from that book !

“...Many thousands of innocent people lost their lives by the selfish greed of the Armenians who wanted to establish their own little Kingdom. The true fact of the matter is, many thousands of Turks were subjected to horrible massacres in the places where Armenians had joined forces, with Russians...Turkish suffering, was totally ignored, proves the Armenian’s bias and the shaky grounds on which Armenian allegations of genocide are based....”

There is an organization in the United States called “Turkish Forum” which sends hate mail to its members and non-members. Books like that play into their hands! They reverse the tables: the Turks did not slaughter the Armenians! On the contrary, it was the Armenians who massacred the Turks!....

This is the reason why I wrote in the last issue of this magazine that many more programs about the Armenians, the Armenian massacres and the Armenian survival have to be shown constantly and repeatedly on American television. One should never forget, one has to be reminded all the time !

The Economist, Volume 362, Number 8265 for the week of March 23rd-29th 2002, has on Page 79 under the title GENOCIDE the following:

HOW TO STOP THE KILLING TRYING MASS KILLERS IS GOOD. PREVENTING GENOCIDE WOULD BE BETTER. BUT HOW EASILY ?

Then they list 5 books on the subject which have been published recently. They are:

1) The Key to my Neighbours House: Seeking Justice in Bosnia and Rwanda. Bloomsbury: 528 pages. By Elizabeth Neuffer.

2) Eyewitness to a Genocide: The United Nations and Rwanda. By Michael Barnett. Cornell University Press, 240 pages.

3) Rethinking Humanitarian Intervention. By Brian D. Lepard. Penn State University Press: 528 pages.

4) Genocide and Global Village. By Kenneth J. Campbell. Palgrave: 192 pages.

5) A Problem from Hell: America and the Age of Genocide. By Samantha Power. Basic Books: 610 pages.

All these books deal with the responsibility of America in preventing genocides. The authors realise that America acts only when it is for its national interest: international law, ethical conflicts, humanitarian intervention, all this is only secondary when it is compared to national interest. Some of the authors argue that “stepping in to prevent or stop a genocide is more than a moral obligation: it is essential to the survival of a world order based on liberal values and the rule of law, and therefore, a national interest.”

The book by Samantha Power deals extensively with the Armenian Genocide while the “Turkish Forum” denies it as an historical fact. The president of the Turkish Forum went so far as to send recently a letter to President Bush with copies to senators and congressmen and other *leading figures that instead of fighting terrorists on the other side of the world, the Armenian terrorists live here in the United States, among us, and America should fight them over here.*

If my information is correct, Samuel A. Weems is a “Born-Again-Christian”, a sect in the United States. He went as a missionary to Armenia trying to convert people to his beliefs. The

ARMENIA,
THE GREAT DECEPTION
SECRETS OF A CHRISTIAN TERRORIST STATE

reply was: "We are the ones who accepted Christianity 1700 years ago as an official state religion, we don't need your stories...." Being buffed in such a way, he was very upset and wrote this book against the Armenians.

It is a usual practice of the Turks to attribute their behavior to others. Although I attended a Foreign School in Istanbul, the history lessons were taught by a government appointed Turkish teacher so that we could be brainwashed with the official Turkish history doctrine. So, we were taught of the atrocities committed by the Greek soldiers adventcing from Smyrne into the Anatolian heartland in 1919. The soldiers were killing women and children and they were piking up unborn children on their bayonettes by cutting open the womb of their mothers....

In the years preciding the 1974 Turkish invasion of Cyprus, the Turkish propaganda was reporting the atrocities committed by the Cypriot Greeks on the native Turks.... Families were

wiped out, including women and babies....The Turks had to intervens in order to protect their countrymen...

We do know, however that long before the conflict started, the Turks had sent to Cyprus the "Bozkurt"- "Gray Wolf" Mujahedeens along with high ranking military personnel to prepare the ground for the invasion.

Izmir on the Aegean coast, is the place where many Moslems from Crete were settled after the population exchange between Greece and Turkey. They were speaking Greek among themselves and referred them as "they" when they mentioned the Turks. One of them spoke Turkish with such a Greek accent and looked to such extent as a typical Greek that when he was hired by the Greek Consulate in Izmir, people believed he was a Greek although he had a Turkish name.

In their homes, which I had visited, the decorations were Greek, the magazines they were reading were from Greece and their TV-antennas were turned for reception toward Greece.

Immediately after the pogroms of the night of September 6/7, 1955, I arrived in Izmir coming from the Island of Chios and realizing the severity of the situation, I sought refuge near my Turkish friends who originally came from Crete. They told me to move on to Istanbul immediately because even their lives were not secure: the mobs came the previous night in front of their houses and would attack them as Greeks if the men had not dropped their pants and showed them they were cir-

Ն Ե Ր Կ Ա Ր Ա Ր Ը
ՍԻՄՈՆ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԵԱՆ

Թիթեղ մը կլոր՝ որպէս նստարան,
Տախտակէ սնտուկ ձեռքին տակ շալկած՝
Կը հալածէ բեզ, կը զննէ ոտքերդ,
Մատով ցոյց կու տայ կեղտ կօշիկներդ,
Անտեսելով իր մուծակները հին
Կեղտոտ ոտքերուն յոյժ անտանելի,
Անպայման կ'ուզէ ջնջին լուսայով
ներկել կօշիկներդ գէթ ամէն գնով.
Ներկարար է ան, բայց ո՛չ մուրացկան,
Ծակատը բաց, յար կը քալէ ծամբան:
Նման երեւոյթ մեր այս օրերուն
Ընդհանրացած է վրան մայթերուն:
Ներկարարներէն մէկը բացառիկ՝
Իր կօշիկներով՝ ներկուած, կոկիկ,
Գլխարկ մը գլխուն, շորերով մաքուր
Կը գրաւէ իմ ուշադրութիւնս,
Նա մանաւանդ երբ ամէն իրիկուն,
Խանութիս մօտը, եզերքը ծամբուն
Ներկարարն այս պահ մը կը կանգնի,
Տոպրակ մը մեծ, սեւ, կը հանէ գաղտնի
Որմով կը ծածկէ սնտուկը ներկի՝
Մեղքը իր վիզին՝ ամօթը գործին:
Ու կ'ուղղուի հանդարտ, յոգնած դէպի տուն՝
Գլխիկոր, սակայն գրպանը լեցուն:
Երանի մենք ալ մեր այս օրերուն
Ինչ որ գործ գտնենք, աշխատինք սիրով,
Երբեք չամչնանք: Գործը ամօթ չէ:
Հարկ է դուրս ելլել սեւ տոպրակներէն:
11-12-2001

Հ. Մարտի 5 - № 168 - 9-4-2002

ARMENIA,
THE GREAT DECEPTION
SECRETS OF A CHRISTIAN TERRORIST STATE

cumsized....

Few years after the Cyprus invasion, I was visiting again the son of a friend who passed away in the meantime at a young age. He was French-educated and very much tourist-oriented. When I entered his store, he was in his office in the company of a middle-age person. That person wanted to leave when I arrived so that he would not disturb our business conversations. My friend urged him to stay and asked him to repeat what he had just told him:

As a colonel of the Turkish Army he had participated in the invasion of Cyprus. The atrocities of the Turks had affected his nerves to such a degree that he was dismissed from the Army and sent back to Turkey. He had spent months in a hospital, but he was still not cured. He had a nervous breakdown. He told us: "Do not believe what you read in the newspapers! Always accept this is the opposite....When you read that the Greeks had prisoner Turks hanging on a rope from the cliffs of the mountains, know that it was the Turks who had Cypriot Greeks hanging like that until they finally cut the rope and sent them to their deaths, etc. etc." The colonel had tears in his eyes, he could not go through this mental torture again, he excused himself and left.

THE TRAVELLER

Հայկական թիվ 168 = 9-4-2002

«ՉԱՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ ՅԱՆԱՊԱՏԻ» ... (Ծար. էջ 2-էն)

Handwritten marks and scribbles in the top right corner.

Թուրքիա երկարող երկիրներու մասնակցութեամբ, "NATO" կոչուած զինուորական միութիւն մը կազմեցին Սովետներուն դէմ:

Բայց ամերիկացիները ասով չգոհացան: Եւ ամբողջ աշխարհի համար շատ վտանգաւոր խաղի մը սկսան: Ի՞նչ էր այս խաղը: Այս խաղին անունը "Red Crescent" [Կարմիր մահիկ] էր:

Եւ ինչ էր նպատակը այս Կարմիր մահիկին: Ատլանտեանէն [Մարոքէն] սկսելով մինչեւ Ժայռագոյն Արեւելք, Ինտոնեզիա երկարող «Իսլամ» երկիրներուն մէջ, անաստուած [իբր թէ] համայնավարներուն դէմ ստեղծել մոլեռանդ իսլամներու ճակատ մը, որոնք պիտի պայքարէին այդ վարչաձեւին դէմ և, մանաւանդ, իրենց մոլեռանդ մտածողութիւնը պիտի տարածէին Սովետական Միութեան մաս կազմող Միջին Ասիոյ հանրապետութիւններուն մէջ, ուր այդ կրօնին հետեւող ժողովուրդները մեծամասնութիւն կը կազմէին:

1945-ին Ամերիկայի նախագահ Թրումանին շղթայազերծած «Պաղ պատերազմ»-ին յաջորդող տարիներուն գործադրուած այս նենգ ու անպատասխանատու ռազմավարութեան հեղինակը՝ 1950-1960-թ.ներուն ամերիկեան կառավարութեան արտաքին գործերու փոխ նախարարներէն George Ball-ն էր:

Ճորճ Պալով սկսած և իր հետեւորդները եղող Զիսինճըրով և Մատլէն Օլարայթով շարունակուող այս «Կարմիր մահիկ» ռազմավարութիւնը, տասնամեակներու ընթացքին, միլիոններով քրիստոնեաներու և համայնավարներու սպանութեան պատճառ եղաւ:

Եւ 1979-էն սկսեալ ալ, «1921-էն ի վեր ընդհանրապէս խաղաղութեան մէջ ապրող» Աֆղանիստանը այս ռազմավարական ծրագրին զոհը դարձաւ:

Ամերիկացիներուն կողմէ զինուած և մարզուած Ժայռայեղ իսլամները հարիւր հազարներով Աֆղաններ և տասը հազարներով Սովետ զինուորներ սպաննեցին:

Արդեօ՞ք այս խելացի կարծուած Ամերիկացի քաղաքագէտները Ժայռայեղ իսլամութեան [իսկութեան մէջ Իսլամի հետ կապ չունեցող] մասին բնաւ գաղափար չունէին:

Անոնք չէին գիտեր, թէ Իսլամը չարաշահող մոլեռանդներուն նպատակը ամբողջ մարդկութիւնը բռնութեամբ դաւանափոխել և այդ գծով աշխարհին տիրապետել է:

Մի՛այն Թուրքիոյ մէջ ապրող հայ մը կրնայ գիտնալ, թէ ինչ ըսել է՝ «Մոլեռանդ և նաեւ Թուրք Իսլամ մը»:

Ամերիկացի պատասխանատուները, այս մոլեռանդները զինած և մարզած օրերուն, բնաւ չմտածեցին, թէ այս կրօնամուլները, օր մը իրենց դէմ ալ կրնային դառնալ, զիրենք անուանելով «Կեպուր»։ Որովհետեւ, այս մոլեռանդներուն համար, «իրենցմէ» չեղող ամէն անձ «Կեպուր» է:

Եւ անխուսափելի նպատակն էր: 11 Սեպտեմբեր 2001-ին, Ամերիկան իր սիրտէն զարնուեցաւ, այս մոլեռանդներուն կողմէ, Պեն Լատէն-ին ստեղծած «Էլքաիտա» կազմակերպութեան զինեալներուն գործողութեամբ: Ա՛յն Պեն Լատէնին՝ որուն ամերիկացիները մարզած և զինած էին, որ Սովետներուն դէմ պատերազմի:

Եւ ուրիշ ցաւալի պարագայ մը՝ այս օրերուն հրատարակուող գիրքերուն մէջ կը յայտնուի, թէ Ամերիկեան Ժանօթ գաղտնի կազմակերպութիւնները, մինչեւ 11 Սեպտեմբեր 2001 թուականը, Պեն Լատէնի «Էլքաիտա» կազմակերպութեան հետ տեւական կապի մէջ եղած են:

*

* *

Այսօր ի՞նչ է կացութիւնը:

Դժբախտաբար, Դրամի իշխանութեան վրայ հիմնուած կայսրութիւն մը. ո՛չ խիղճ կրնայ ունենալ և ո՛չ ալ բարոյական մտածողութիւն:

Այս «Դրամ-Աստուած»ի հաւատամքի վրայ հիմնուած ամերիկեան Սիոնիստական կայսրութիւնը կը շարունակէ իր անմարդկային գործունէութիւնը:

Ամերիկան այսօր, «թերորիստ»ները մաքրագործելու նպատակով հաստատուած է Աֆղանիստանի մէջ:

Եւ այս Սիոնիստ Ամերիկան այսօր այլեւս մոռցած է՝ 11 Սեպտեմբեր 2001-ի ողբերգութիւնը: Եւ կը շարունակէ իր հից՝ հակառուսական քաղաքականութիւնը. անլի քողարկուած ձեւով:

Չէջէնիոյ մէջ ամերիկացիները կը շարունակեն քաջալերել, օգնել և զիցել չէջէն դահիճները:

Եւ վերջերս ամերիկացիները Չէջէնիոյ մօտ Ռատիոկայան մը հիմներ են "Honest" «Պարկեշտ Ռատիօ» անունով, որ չէջէն լեզուով հաղորդումներ պիտի ընէ:

[Մենք գիտենք, թէ Միւնիխի մէջ ամերիկացիներուն հիմնած Ռատիոկայանը ո՛ր աստիճան «պարկեշտ» եղած է հայոց հանդէպ:

Այս՝ Միւնիխի հայկական Ռատիոկայանին տարածած սուտ և անպարկեշտ լուրերուն հաւատացին Սովետական Հայաստանի հայերը և, ի վերջոյ, կործանեցին իրենց բարգաւաճ հայրենիքը]:

Ամերիկացիները Վրաստանի մէջ ալ, իբր թէ ահաբեկիչներ պիտի մաքրագործեն ըսելով, զինուորական խարիսխներ կը հիմնեն: Նոյնը կ'ընեն նաեւ Ատրպէյճանի մէջ:

Այս բոլոր եղելութիւնները կ'ապացուցանեն, թէ ամերիկացիները կը շարունակեն իրենց քաղաքականութիւնը՝ Ռուսական հարստութիւնները ձեռք անցընելու համար:

Բայց ամերիկացիներ, այստեղ՝ ուշադրութիւն: Աֆղանիստանէն մինչեւ Կովկասի հիւսիսային մասերը բնակող ժողովուրդներուն մեծամասնութիւնը իսլամ են: Եւ ամենէն կարեւորը՝ այս ժողովուրդները Թուրանական ցեղին կը պատկանին:

Այսինքն՝ Ճենկիզխանի և Լենկթիմուրի շառաւիղներն են:

Եւ «բեթրոլ»ով շատ հարուստ այս երկիրները, կրնան միանալ Թուրքիոյ:

Եւ այն ատեն, այս նոր Ճենկիզխանները և նոր Լենկթիմուրները ձեզի՝ այսինքն Սիոնիստ ամերիկացիներուն՝ համայնավարներէն շատ անլի մեծ և վտանգաւոր թշնամի մը կրնան ըլլալ:

Ամերիկացի դիւանագէտները, եթէ քիչ մը պատմութեան մասին գաղափար ունին, չեն խաղար այս «Թուրանական Կրակ»ին հետ:

Յետոյ՝ շատ ուշ կրնայ ըլլալ:

24 ԱՊՐԻԼ 1915 = 24 ԱՊՐԻԼ 2002

ԱՐԻԷԼ ՇԱՐՈՆ = ԹԱԼԱԹ
ԿԱՄ

ԹԱԼԱԹ = ԱՐԻԷԼ ՇԱՐՈՆ

ԱՊՐԻԼ 1915-ԻՆ, ԹՈՒՐԶԵՐՈՒՆ ԿԱՏԱՐԱԾ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ,
ՀՐԷԱԿԱՆ ԱԶԴԵՅՈՒԹԵԱՄԲ ԷՐ:
ԵՒ ԿԱՄ՝

ԱՊՐԻԼ 2002-ԻՆ, ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԿԱՏԱՐԱԾ
ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՐԶԱԿԱՆ ԱԶԴԵՅՈՒԹԵԱՄԲ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷՃ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Մենք կը հաւատանք, որ իրականութեան մէջ, Փանթուրքիստ Թուրքը և Սիոնիստ Հրեան՝ Գոյն բաներն են: Մէկը միսէն զանազանել կարելի չէ: Եւ մէկը միսէն աւելի վատ...

Տեսապէս բացատրելու ջանացինք, թէ Ապրիլ 1915-ի Հայկ. ծեղասպանութիւնը, Սիոնիստներուն ծրագիրներուն գործադրութեան հետեւանք էր:

Եւ Ապրիլ 2002-ի Պաղեստինեան ցեղասպանութիւնը, Սիոնիստական ծրագիրներուն գործադրութեան շարունակութիւնն է:

Ապրիլ 1915-ի Հայկ. ցեղասպանութիւնը գործադրողը, Ֆարմաստններուն Գալստապահը՝ Թալաթն էր, որ զօրաւոր Թուրքիա մը ստեղծեց:

Ապրիլ 2002-ի Պաղեստինցիներու ցեղասպանութիւնը կատարողը, մեր օրերու Թալաթը՝ Արիէլ Շարոնն է, «Մեծն Իսրայէլ»ի ծրագրի գործադրողը:

Մենք այստեղ պիտի ջանանք, անհրաւուած և ցեղասպանութեան ենթարկուած երկու ազգերուն՝ Հայերուն և Պաղեստինցիներուն ողբերգութիւններուն շատ յատկանշական նմանութիւնները նշել՝

1.- Մինչեւ 1915-թ.ը. Գրիգոր Զօհրապի նման ֆարմաստններու և Դաշնակ Կուսակցութեան առաջնորդութեամբ հայերու զանգուած մը հաւատացին Թուրքերուն հետ միասին եղբայրաբար ապրելու կարելիութեան: Եւ այս միամտութեամբ, 24 Ապրիլին, ցեղասպանութեան ենթարկուեցան:

Գրեթէ 40 տարիներ, Արաֆաթի առաջնորդութեամբ, միամիտ պաղեստինցիներու զանգուած մը հաւատացին հրեաներուն, կարծելով որ ասոնք Պաղեստինեան ազատ ու անկախ պետութեան մը ստեղծման արտօնութիւն պիտի տան:

Եւ Արաֆաթին 40 տարուան անկախութեան երազը, Ապրիլ 2002 թուականին, պաղեստինեան աներակներուն տակ թաղուելու վրայ է:

2.- Թալաթ, 24 Ապրիլ 1915-ին, Գալստապահներուն առաջնորդները սպանցեց, որ ժողովուրդը ցեղասպանութեան ենթարկելը դիւրանայ:

- Արիէլ Շարոն, երկրորդ «Ինթիֆատա»ն հրահրեց, որ Պաղեստինեան առաջնորդները «ահաբեկիչ են» ըսելով կարենայ զիրենք «մաքրել»: Եւ մեծ թիւով Պաղեստինցի առաջնորդներ սպանցելէ յետոյ, Ապրիլ 2002-ին յարձակումի անցաւ և գրեթէ ամբողջ Պաղեստինը կործանեց:

3.- Թալաթ, Ա. Աշխարհամարտի խառնաշփոթութիւններէն օգտուեցաւ, Հայկ. ծեղասպանութիւնը իրականացնելու համար:

- Արիէլ Շարոն, ամերիկացիներուն մոլեռանդ իսլամ «թերորիստ»ներուն դէմ շղթայազերծած պատերազմէն օգտուեցաւ, Պաղեստինի վրայ յարձակելու համար:

4.- Թալաթ 1915-ին, հայերը ահաբեկչութեամբ ամբաստանեց՝ ցեղասպանութիւնը արդարացնելու համար:

- Արիէլ Շարոնն ալ, իրենց հայրենիքը պաշտպանելու համար զոհուող Պաղեստինցի երիտասարդները ահաբեկչութեամբ ամբաստանեց: Եւ «ահաբեկչութիւն»ի պատրուակով կը ջարդէ պաղեստինցի ժողովուրդը:

5.- 1915-ին, Թալաթին կատարած Հայկ. ցեղասպանութեան ընթացքին, Գերմանիա Թուրքերուն զինակիցն էր: Եւ այդ պատճառաւ՝ Թուրքերուն մեղսակիցն է Գերմանիան:

Միւս պետութիւններն չմիջամտեցին հայկական ցեղասպանութեան արգելք ըլլալու համար, և կամ՝ չկրցան միջամտել:

- 2002-ին ալ, Շարոնին Պաղեստինցի ժողովուրդին դէմ գործադրած ցեղասպանութեան՝ աշխարհի միակ գերագոյ պետութիւնը եղող Ամերիկան, արգելք չեղաւ:

Ընդհակառակը, ԱՄՆ-ի Նախագահ Պուշը, իրենց հողը պաշտպանելու համար զոհուող Պաղեստինցի հերոսները «ահաբեկիչ» ամբաստանեց և այս ձեւով թիկունք կանգնեցաւ Շարոնին:

Այդ պատճառաւ՝ հրեաներուն մեղսակիցներն են ամերիկացիները:

Միւս պետութիւններն ալ չունէին ուժ, այս եղեռնին արգելք ըլլալու համար:

**

Մենք կը հաւատանք, որ Ամերիկա, Բ. Աշխարհամարտէն յետոյ, իր ունեցած հիւլեական ուժին տուած գոռոզութեամբ, բարոյական բոլոր արժէքները կործանեց և միայն իր կամքը պարտադրող վարչակարգ մը ստեղծեց:

Վարչակարգ մը՝ որուն միակ նպատակը «Շահ», այսինքն՝ Դրամն է:

Եւ իր առաջին և ամենակարեւոր նպատակը եղող՝ Դրամատիրական վարչակարգին թշնամի Ս. Միութիւնը մէջտեղէն վերցնելու համար, իր դրամին ուժովը ամեն տեսակի դաւադրութիւններու դիմեց: Այդ օրերը ապրածները լաւ կը յիշեն:

1945-էն յետոյ, իր ստեղծած «Նոր Աշխարհ»ի վարչակարգը տիեզերքին պար-

տաղրելու համար՝ համայնավարութեան վտանգին դէմ «ԱՉԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԷՔՆԵՐԸ» պաշտպանելու շինծու լուրագներով, ջանաց խաբել մարդկութիւնը: Եւ 1990-ին, Ամերիկեան դրամատիրական վարչակարգը յաջողեցաւ, Ս, Միութեան ընկերային կառոյցը խորտակել:

Եւ այսօր՝ «Համայնավարութեան դէմ պայքար»ի պատրուակին մէջտեղէն վերանալէն յետոյ, Ամերիկան իր իսկական երեսը ցոյց տուաւ:

Վերջերս ԱՄՆ-ի Նախագահ Պուշ, «գաւառյական» մտայնութեամբ, բացէն յայտարարեց՝ «ԿԱՄ ՄԵՋԻ ՀԵՏ ԷՔ, ԿԱՄ ՄԵՋԻ ԴԵՄ»

Այսինքն՝ կա՛մ մեր վարչակարգը կ'ընդունիք, կա՛մ մենք ձեզ կը խորտակենք:

Եւ անուններ-թիրախներ ալ նշեց՝ Հիւսիային Զորեա, Իրան, Իրաք և ուրիշ...:

Վերջին դարերուն ոչ մէկ պետական անձնատրութիւն, իր կամքը պարտադրելու համար, այս աստիճան անմարդկային և ֆաշիստական սպառնալիք կատարած է:

Եւ այս սպառնալիքները կը կատարուին [իբր թէ] ազատասէր, մարդկային իրաւունքներու պաշտպան Ամերիկայի անունով:

Մարդկային պատմութիւնը, ոչ մէկ շրջանին, այս աստիճան սուտերու վրայ հիմնուած միահեծան վարչակարգի մը ենթարկուած է:

Այս ֆաշիստ-Սիոնական վարչակարգին նորագոյն եղեռնագործութիւններէն մէկը, հրեաներուն Պաղեստինի մէջ կատարուող ցեղասպանութիւնն է:

Հարիւր միլիոնէ աւելի Արաբներէ շրջապատուած [իբր թէ փոքր] 5 միլիոնոց Իսրայէլի պետութիւնը, ամբողջ աշխարհի աչքին առջեւ, կը կործանէ Պաղեստինը:

Հրեաները ո՞րմէ և ո՞րկէ առին համարձակութիւնը, այս վայրագութիւնները գործելու համար: Իբր թէ ամբողջ աշխարհն դէմ ելաւ անոնց: Բայց հրեաները ոչ մէկը մտիկ ըրին, և իրենց ծրագիրը կը շարունակեն գործադրել: Որովհետեւ անոնք շատ լաւ գիտեն, թէ Ամերիկան իրենց հետ է:

Եւ գիտեն, որ ամերիկացիներուն ուղարկած բողոքները՝ ձեւակերպութիւն են միայն:

Անպայման դուք ալ նկատեցիք հեռատեսիլին մէջ, թէ ինչպէս Իսրայէլեան յարձակումները իբր թէ կասեցնելու համար թել Ալի եկած ԱՄՆ-ի ԱԳ նախարար Գոլդմ Փաուլը, ի՞նչ սիրալիրութեամբ և քանի մը անգամ ձեռք կը թօթուէր Շարոնին հետ: Որո՞ւ կը խաբեն ամերիկացիները:

Իբր թէ Փաուլը հոն գացած էր՝ պաղեստինցիներուն դէմ կատարուող ջարդերուն արգելք ըլլալու համար: Թատրոն էր իրենց խաղցածը:

Այս ցեղասպանութիւնը շատ առաջուրէն որոշուած ծրագրին գործադրութիւնն է: Եւ այս ծրագրին Բ. հանգրուանը Իրաքի վրայ յարձակումը պիտի ըլլայ:

Այս ձեւով Սիոնիստական «Մեծն Իսրայէլի» ծրագրին մէկ հանգրուանն ալ՝ Արիէլ Շարոնի ձեռամբ կը յուսացուի իրագործել:

Վերջերս, Վենեզուելայի մէջ, շատ շուտ սկսող և բարեբախտաբար շատ շուտ վերջացող ողբերգութիւն մը կատարուեցաւ: Ի՞նչ էր պատահածը:

Ամերիկացիները 1973-ին, իրենց ԱԳ Նախարար հրեայ Զիսիմոնի կարգադրութեամբ, Չիլիի մէջ պաշտօնապէս և ժողովրդավարական կանոններով ընտրուած Սոցիալիստ Նախագահ Ալլիէնտէն սպաննեցին, և իրենց գործակալը եղող Ջօր. Փիցօշէն իշխանութեան բերին:

Բայց, երեսուն տարիներ ետք, Ամերիկացիներուն գործած այս ոճիրը մէջտեղ ելաւ և այսօր Զիսիմոնը, իր կատարած ողբերգութիւններէն գոնէ մէկ հատին հաշիւը տալու պիտի ստիպուի դատարանի առջեւ:

12 Ապրիլ 2002-ին Ամերիկացիները, 1973-ին Չիլիի մէջ իրենց կատարածը նոյնութեամբ գործադրել ուզեցին Վենեզուելայի մէջ:

Ժողովուրդին քուէներով ընտրուած Սոցիալիստ Նախագահ Շաւէզը, զինուորականներու խմբակի մը կողմէ կատարուած պետական հարուածով վար առին և անոր տեղ նախագահ նշանակեցին գործատէրերուն «բաթրոն»ը՝ Գարմոնան:

[Չեր ուշադրութեան տանք, որ Վենեզուելան աշխարհի առաջնակարգ բեթրոլ արտադրող երկիրներէն մէկն է]:

Կը թուի, թէ Ամերիկացիները, բոլոր զինուորականները չեն կրցած կաշառել: Պատուաւոր և հայրենասէր զինուորականներ ալ կային: Այս անկաշառ զինուորականները՝ Սոցիալիստ Նախագահ Շաւէզը բանտէն կ'ազատեն և կրկին իշխանութեան կը բերեն:

Եւ Շաւէզ հետեւեալ յայտարարութիւնը կը կատարէ իրեն ի նպաստ ցոյց ընող ժողովուրդին առջեւ.

«Այս գործուած պետական հարուածը, մամուլին և թելեվիզիոնին կատարած դաւադրութիւններուն հետեւանքն է»:

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ (ԻԲՐ ԹԷ) ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
20 ԱՊՐԻԼ 2002 ԹՈՒԱԿԻՐ “HÜRRİYET” ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ
ՄԵՀՄԵՏ ԱԼԻ ՊԻՐԱՆՏԻՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պոռոտախօս և պոռչտացող թրքական մամուլին մէջ, առաջին անգամ ըլլալով, բաւական իրապաշտ գրութիւն մը կարդացիք:

Մեհմետ Ալի Պիրանտ, «ԹՈՒՐԲ ԸՍՈՒԱԾ ԱՏԵՆ՝ ՄԻՏՔ ԵԿԱԾՆԵՐԸ» խորագրով գրութեան մէջ՝ թուրքին ինչ ըլլալը կը խոստովանի և երոպացիներուն թուրքին մասին ինչ մտածելին՝ սա նախադասութիւններով կը բացատրէ.

«...Խիստ երեւոյթով, զինուորականի մտայնութեամբ, մարդկային իրաւունքներու և ժողովրդավարութեան բնաւ կարեւորութիւն չտուող, շուրջիներուն սպառնացող և երոպացիներու հետ կենցաղային տարբերութիւն ունեցող...»:

Եւ կ'աւելցնէ՝ «Ընդունինք, թէ մենք տարբեր ենք: Երոպացիին Աշխարհը» տարբեր է: Մեր «Աշխարհը» տարբեր: Այս տարբերութիւնը՝ տարիներու ընթացքին, երթալով կը նուազի»:

Յարգելի Պիրանտը արդեօք ո՞ր նուազումին մասին կը խօսի:

Ձգնք, դարեր տեւողութեամբ, Անաթոլիոյ և Պալքաններու մէջ և նաեւ ձեր գրաւած բոլոր երկիրներուն մէջ ձեր սփռած վայրագութիւնները և ջարդերը:

Ձգնք նաեւ մեր բաւական իրապաշտ նկատած և ընդհանուր թրքական յայտարարութիւններուն յարմարող ձեր «Հայկական Յեղասպանութեան պնդումները»:

Ձգնք նաեւ Անաթոլիոյ և Պոնտոսի մէջ ձեր յոյներուն դէմ կատարած ջարդերը:

Խօսքը չընենք հայկական ցեղասպանութեան շրջանին՝ «ԱՆՈՒՆՔ ԱԼ ԿԱՎՈՒՐ ԵՆ» ըսելով ձեր ջարդած Ասորիներուն:

Գանք, աւելի մօտ թուականներուն ձեր կատարած ոճիրներուն:

Ունեւորութեան տուրքը, քսան-դասակարգի աքսորը, և մանաւանդ՝ 6-7 Սեպտեմբեր 1955 ըսուած ողբերգութիւնն ալ անցեալին ձգնք:

Բայց, ի՞նչ ըսենք 1974-ին Կիպրոսի մէջ, խաղաղութեան գործողութիւն անունին տակ, սուտ վերագրումներով, Յոյն ժողովուրդին դէմ ձեր կատարած ջարդերուն:

Գանք հիմա, վերջին շրջաններուն, ձեր քիւրտներուն դէմ ըրածներուն:

Յոյներուն և հայերուն նման, Անաթոլիոյ բնիկ ժողովուրդը եղող քիւրտերը՝ իրենց ազգային ինքնութիւնը պահել ուզելուն պատճառաւ դուք, արեւելեան Անաթոլիոյ մէջի բոլոր քրտական գիւղերը այրեցիք և բնակչութիւնը սպաննեցիք:

Ա՞յս է ձեր «Երոպացիներուն հետ մեր տարբերութիւնները կը նուազին» ըսածը:

Դուք, դարերէ ի վեր, ինչ տեսակի վայրենիներ որ էիք, այսօր ալ նոյն վայրենիներն էք:

Եւ ձեր 1915-ին, Հայ Ազգին դէմ կատարած ամբողջ պատմութեան ընթացքին և մինչև այսօր նմանը չեղող սարսափելի ցեղասպանութեան պատճառաւ, մինչև որ արժանի եղած պատիժը չկրէք, դուք պիտի մնաք նոյն վայրենիները՝ ինչ որ էիք դարերէ ի վեր:

Յ. Չ.

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 20 NISAN 2002 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNDE
 MEHMET ALI BIRANDIN İTIRAFLARI

PALAVRACI, YAYGARACI TÜRK BASININDA İLKDEFA OLARAK OLDUKÇA REALİST BİR YAZI OKUDUK. MEHMET ALI BIRAND "TÜRK DEYİNCE AKLA GELENLER" BAŞLIKLİ YAZISINDA TÜRKÜN NE OLDUĞUNU İTİRAF EDİYOR, VE AVRUPALILARIN, TÜRKLER İÇİN NE DÜŞÜNDÜKLERİNİ SU CÜMLELERLE ANLATIYOR.

"...ÇATIK KASLI, MILİTER, İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİYİ HİÇE SAYAN, ETRAFI TEHDİT EDEN, AVRUPALI İLE KÜLTÜR FARKI OLAN..."

VE İLAVE EDİYOR: KABUL EDELİM Kİ BİZ FARKLIYIZ AVRUPALININ DÜNYASI FARKLI. BİZİM DÜNYAMIZ FARKLI.

BU FARK, YILLAR İCİNDE GİDEREK AZALIYOR".

SAYIN BIRAND ACABA HANGİ AZALMADAN BAHSE DİYOR? BIRAKALIM, ASIRLAR BOYUNCA ANATOLYADA, BALKANLARDA VE İSGAL ETTİĞİNİZ BÜTÜN MEMLEKETLERDE SAÇTIĞINIZ VAHSETİ VE KATLIAMLARI. VE OLDUKÇA REALİST DEDİĞİMİZ YAZINIZDA UMUMİ TÜRK BEYANLARINA UYGUN OLARAK BELİRTTİĞİNİZ "ERME Nİ SOYKIRIMI İDDİALARINI" DA BIRAKALIM.

BIRAKALIM ANATOLYADA VE PONTÜSTA, RUMLARA YAPTIĞINIZ KATLIAMLARI.

SÖZÜNÜ ETMİYELİM ERME Nİ SOYKIRIMINDA, ONLAR DA GAVUR DUR DİYE KESTİĞİNİZ SURYANILERİ. GELELİM DAHA YAKIN TARİHLERDE İSLEDİĞİNİZ SUÇLARA.

VARLIK VERGİSİNİ, YİRME-SİNİF SÜRGÜNÜNÜ, VE BİLHASSA 6-7 EYLÜL 1955 DENİLEN FACIAYI DA GEÇMİSE BIRAKALIM.

FAKAT NE DİYELİM 1974-DE KİBRİSTA BARİS HAREKATI YALANLARI İLE RUM AHALİYE KARSİ YAPTIĞINIZ KATLIAMLARA?

GELELİM KÜRTLERE KARSİ SON ZAMANLARDA SİZİN YAPTIKLARINIZA.

RUMLAR VE ERME NİLER GİBİ ANATOLYANIN YERLİ HALKI OLAN KÜRTLERİ, KENDİ KİMLİKLERİNE SAHİP OLMAK İSTEDİKLERİ İÇİN, DOĞU ANATOLYADAKİ BÜTÜN KÜRT KÖYLERİNİ YAKTINIZ VE KÜRT AHALİYİ ÖLDÜRDÜNÜZ.

BU MU SİZİN "AVRUPALILARLA FARKLARIMIZ AZALIYOR" DEDİĞİNİZ?

SİZ, ASIRLARDAN BERİ, NE VAHSİLER İSE NİZ, BUGÜN DE AYNI VAHSİLER SİNİZ.

VE SİZ, 1915-DE ERME Nİ MİLLETİNE KARSİ İSLEDİĞİNİZ, VE BÜTÜN TARİH BOYUNCA VE BUGÜNE KADAR BENZERİ OLMİYAN KORKUNÇ SOYKIRIMINDAN DOLAYI, LAYIK OLDUĞUNUZ SEKİLDE CEZALANDIRILMADİĞİNİZ MÜDDETÇE, ASIRLARBOYUNCA NE VAHSİLER İSE NİZ, AYNI VAHSİLER OLARAK KALACAKSİNİZ. **Ş. Ö.**

GAZETEMİZİN No. 168 SAYISININ 2Cİ SAHİFEDEKİ TÜRKÇE MAKALENİN BAŞLIĞINI

"5 NISAN 2002 "HÜRRIYET" GAZETESİNDE OKUDUK:

TÜRKİYENİN BERLİN BÜYÜKELÇİSİ OSMAN KORUTÜRK DEMİS Kİ: "TÜRKİYE TAM 700 YILDIR AVRUPADA. TÜRKİYE AVRUPADA YERİNİ ALMALIDIR"

-OLARAK DÜZELTİR, OKUYUCULARIMIZDAN VE YAZARIMIZDAN ÖZÜR DİLERİZ "NAİRİ"

... X İSADİNE No 168 - 22.1. 7AA

Ե Ր Ե Ի Ա Ն Ե Ա Ն Ա Լ Պ Ո Մ

ՍՈՆԱ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ

Գ Ե Ղ Ե Ց Կ ՈՒ Թ Ե Ա Ն Ս Ր Ա Հ Ն Ե Ր

Նորութի՛ւն, նորութի՛ւն. ամէն կողմ, այս որքան շատ են գեղեցկութեան սրահները.— Eva, Magda, Bella, Raphaella, եւրոպական անուններ փակցուած մուտքերու նակատին. ե՞րբ բուսած են ատնք: Դեռ 10 տարի առաջ, «Արմենիա» պանդոկի համեստ վարսայարդարը, 50 տարուայ հնութիւն ունեցող, գործիչներով կ'աշխատէր:

Կը մտնեմ Bella սրահէն ներս՝ մաքուր, գեղեցիկ յարդարում, ծաղիկներ, կեղծ ու բնական, այլազան օժանելիքներ շարուած դարակներու վրայ. գեղեցկացնող բոլոր իրերը կան, սկսած ենք նմանիլ «ֆադաֆակիրք» երկիրներու, այս որքա՛ն շուտ գիտեմք ընդօրինակել, լա է. կը մօտենամ մուտքի սեղանին առջեւ նստած գիրուկ կնոջ: Կը հարցնեմ գիները, աժան են, կէս գինը Լիբանանին:

– Բայց յաճախորդ կ'ունենա՞ք, կը բաւարարուի՞ք,—կը հարցնեմ:
– Այո՛, լա են գործերը,—կը պատասխանէ նոյն կինը:
– Բայց այնքան քիչ են աշխատավարձերը ձեր մօտ, ինչպէ՞ս կը հասնին:

– Մեր կանայք միշտը կը գտնեն գեղեցկանալու,—կ'ըսէ մեղսակից ժպիտով մը:

– Միշտը կը գտնեն... իրապէ՞ս: Ջարմանալի է. գրեթէ բոլոր կիները ներկուած մազեր ունին, շէկ ու կարմրաւուն ընդհանրապէս: Հայու թուխ մազերը ի պատուի չեն այլեւս: Յարդարուած, խնամուած, ինչպէ՞ս կը հասնին:

Անբաղդատելիօրէն լա հագուած են՝ նեղ, կայուն տարատներ, կարճ միկի ժիւր փէշեր, երբեմն Փարիզը գերազանցող:

Լա է, մեմք ալ վերջապէս եղանք «յառաջադէմ», «մօտեռն» ժողովուրդ, ահա թէ ինչ կը նշանակէ «ազատութիւն», «դեմոկրատիա». ալ պէտք չունին արտասահմանէն բերուած «ճինգ»երուն:

Կը յիշեմ տարիներ առաջ «Իւնիվերմակ»ի մը մէջ աշխատող Լիզան, որ ամչնալով հարցուց.

- Թուրիստ է՞ք, հա՞. «Ճինգ» ունե՞ք վաճառելու:
- Վաճառելու չունիմ, բայց ինչո՞ւ կ'ուզես անպայման ունենալ սա ճինգը:
- Էհ, մեմք էլ ուզում ենք լա հագնուել»:

Հագիւ 18-ամեայ սիրուն աղջիկ մըն էր Լիզան: – Ի՞նչ է ամսականը,—հարցուցի մտերմօրէն,—քանի՞ է աշխատավարձը:

- 75 Ռուբլի:
- Բայց մէկ «Ճինգ»ը թուրիստները կը վաճառեն 100, 150 ռուբլիի, որքան լսեցի. ինչպէ՞ս պիտի գնես:

Կարմրեցաւ, կակազեց:
– Լիզա,—ըսի,—ես կը ճարեմ ճինգ մը քեզի համար, նուէր, վաղը եկուր պանդոկ:

– Ձէ, չի կարելի, ես ուզում եմ գնել:
Յաջորդ օրն իսկ տուի իրեն ճինգ մը: Ուրախութենէն խայտաց, շուարեցաւ, շնորհակալութեան խօսեք...

Մեկնումէս օր մը առաջ, պանդոկի հերթապահ կինը ծրար մը տուաւ ինծի: Փայտէ փորագրուած գեղեցիկ մոմակալ մըն էր, մէջը երկտող մը. «Լիզայից՝ ճինգի փոխարէն. շնորհակալութիւն ազնիւ տիկին»:

Անցեալին, գեղեցկանալու աւելի ազնիւ միջոցներ ունէին մեր աղջիկները...: Ո՞րք է Լիզան հիմա. չեմ գիտեր: Բայց հակառակ երկրէ երկիր քափառելուս, մոմակալը հոն է, անկիւնը, դարանիս վրայ, և կը յիշեցնէ ինծի անցեալի քիչ մը դժնդակ, բայց աւելի հայարոյր օրերը Հայաստանի:

Հ Ե Ռ Ա Տ Ե Ս Ի Լ Ի Խ Օ Ս Ն Ա Կ Ն Ե Ր Ը

Այս որքան լաւ կը խօսին հայրենի մեր խօսնակները, պատրաստուած, տիրապետած իրենց նիւթերուն, մաքուր, սահուն հայերէնով և հանելի ոճով, միայն քիչ մը արագ կը խօսին, արեւելահայերէնի դեռ մեր ոչ շատ վարժ ականջներուն:

Գովազդները- նոր բառ մըն ալ այս, գեղեցիկ և բնորոշիչ- կը գրաւեն ուշադրութիւնս: Ճաշակով ու դասաւորումով կրնան մրցիլ ամերիկեաններուն հետ, մանաւանդ խմիչքներու, գիներու և ղոնեակներու նոր այլազան շիշերով: Հապա այդ բոլորը ներկայացնող մեր գեղուհիները, իրենց գիշերային հուանի հանդերձաններով, վերջին նորածնութեան շաքարներով և գլխու զարդագեղ փայլիլուն թագերով - ուղղակի կը շացնեն աչքերս: Պահ մը ինզգիմս հազարումէկ գիշերներուն հեփաթային աշխարհին մէջ կը զգամ, անհաւատալի, մե՞րն են այս բոլորը, այն ալ Հայաստանի՞ մէջ: Ուրախութեան և ինչու ոչ՝ հպարտութեան զգացումով կը լեցուի սիրտս: Բայց երբ յայտագիրը աւարտեցաւ ու փակուեցաւ հեռատեսիլի վարագոյրը, պահ մը անշարժ մնալէ ետք մտածեցի. այս բոլորը հիանալի են: Առեւտրական յառաջդիմութիւնն ու տնտեսական բարգաւաճումը կը ցուցադրուին շոյլօրէն: Կարծէք երկիրը իր ամբողջ ճիգն ու աշխատանքը կեդրոնացուցած է միայն այս մարզին վրայ, և ուրիշ բան չկայ: Ու կը յիշեմ ականայ Սունդուկեան թատրոնի աննաշակ բեմայարդարումն ու դերասաններու խեղճ ու կրակ հագուստները:

Ճիշդ է, որ արուեստները շահաբեր միջոցներ չեն, բայց միջոցներ են նոյնքան և աւելի թանկագին ու նուիրական բաներու, մեր ազգային արժանապատուութեան:

Պիտի մաղթէի, որ պետութիւնը առեւտուրի մարզին մէջ բաւականին յառաջդիմած՝ զարկ տար նաեւ գրականութեան և արուեստներուն, անտէր ու աննպաստ չբողմելով մշակոյթի մեր նուիրեալները:

«ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ»

Կը քալեմ նոյն պողոտայէն, կարդալով պատերուն վրայ փակցուած անունները: Յանկարծ, չեմ հաւատար աչքերուս, դրան մը մուտքին, խոշոր տարրերով գրուած՝ «Պուրճ Համուտ»:

Մեր Պուրճ Համուտը ի՞նչ գործ ունի հոս, - կը մտածեմ: Շիտակ կը մտնեմ ներս: Շատ թուխ տղայ մը կը դիմաւորէ զիս: - Հայ է՞ անշուշտ, - ու ժպիտին ի տես, կը շարունակեմ. - մեր Պուրճ Համուտը ինչպէ՞ս բերեր է՞ հոս:

- Այո՛ Պէյրութէն, Պուրճ Համուտէն ենք, ես ու կինս, Ղարաբաղի կոխներէն ետք մնացիմք հոս, այս պզտիկ ճաշարանը բացիմք, Լիբանանեան ճաշեր կը պատրաստեմք, կ'աշխատինք հայրենիքի մէջ:

Նախնական տղայ մըն է, անունը չեմ յիշեր. տւրն կը հրամցնեն: «Ինչ լաւ տւրն ունիք» կ'ըսեմ գոհունակութեամբ:

- Ասոնք տւրն պատրաստել չեն գիտեր, պէտք է տրվին մեզմէ»- կ'ըսէ խնդալով:

- Լաւ լահմէճուն, քիճա կը շինենք, եկէ՛ք ճաշակեցէ՛ք օր մը:

Կը խոստանամ, մեկնելէ առաջ հանդիպիլ անպայման:

Վերջին օրս է, բարեկամուհիի մը հետ կ'երթանք Պուրճ Համուտ: Տղան խոհանոցն է, կու գայ մեր սեղանը, կը խօսինք Լիբանանի, Հայաստանի մասին, լաւատես մըն է:

- Խաժակին ըսի, որ հոս մնայ, միասին աշխատինք, չուզեց. կինը ձեմարան ուսուցչուհի է, չուզեց:

- Ո՞ր Խաժակին:

- Գեթսեմանեան Խաժակին:

- Խաժակը իմ քոչս թուն է, ամիսներ եկած մասնակցած Ղարաբաղի կոխներուն,

24 ԱՊՐԻԼ 1915 = 24 ԱՊՐԻԼ 2002... (Ծար. էջ 2-էն)

Ծատերուն համար գաղտնիք չէ, որ մամուլը, հեռատեսիլը, զանգուածային տեղեկատուութեան ցանցերը Սիոնիստ դրամատերներուն ձեռքն են:

Այս պարտութիւնը « չմարտող » ԱՄՆ-ի Նախագահ Պուշ, Վեներուելային սա սպառնալիքը կը կատարէ.

« Չըլլայ, որ մամուլին, հեռատեսիլին և ժողովրդավարութեան դպչիք »:

Այս սպառնալիքին իմաստը շատ հասկնալի է: Չէ* որ, Սիոնիստ դրամատիրութեան ամէնէն մեծ զէնքը մամուլը, հեռատեսիլը և խամաճիկ ժողովրդավարութիւնն է:

Բայց Ամերիկացիները « Պաղ պատերազմ » ի տարիներուն, Ս. Միութիւնը փլցնելու համար, ուրիշ և շատ ազդեցիկ զէնք մըն ալ գործածեցին՝ Կրօնը:

Ս. Միութեան մաս կազմող Միջին Ասիոյ իսլամ ժողովուրդները գրգռելու համար, ծայրայեղ և մոլեռանդ իսլամութիւնը հրահրեցին և զինեցին:

Բայց այս զէնքը, ի վերջոյ, Ամերիկացիներուն դէմ դարձաւ և 11 Սեպտ. 2001-ին, Ամերիկան իր գործած « չարիք » ին պատիժը կրեց:

Բայց այս զէնքը դեռ պիտի շարունակէ գործել, մանաւանդ Արեւմտեան քաղաքակրթութեան գլխուն վրայ կախուած իբր Դամոկլեան սուր մը...

Ամերիկացիները Ս. Միութեան արեւմտեան կողմը գտնուող Կաթողիկէ դաւանութեամբ ժողովուրդը ոտքի հանելու համար, Ամերիկացի բայց ծագումով Բոլոնացի դիւանագետ Պրզէզինսքիին պաշտօն տուին:

Այս դիւանագետն էր, որ բոլոնացի Կարտինալ Զարոլ Վոժօիլանը գտաւ իբր կամակատար և զինքը 1978-ին Պապ ընտրել տուաւ: Այս Պապը՝ քրիստոնէութեան ծառայելէ աւելի, ծառայեց իբր քաղաքագետ, Ամերիկացիներուն, և Ս. Միութեան փլուզման ամէնէն կարետր ազդակներէն մէկը եղաւ: Եւ ան շարունակեց, իբր Ամերիկայի հաշտոյն գործող քաղաքագետ, իր վնասարարութիւնները, և Եուկոսլաւիոյ Կաթողիկէները ոտքի հանեց և այդ տերութեան ողբերգութեան պատճառ եղաւ: Եւ մինչեւ այսօր կը շարունակէ իր հակառոտական գործունէութիւնները: Վերջերս, Ուքրանիոյ մէջ գտնուող հռովմէադաւանները հրահրելու համար, այլեւս դասական եղող գրգռիչ քարոզչութիւններ կատարեց:

Համայն Ռուսաստանի Պատրիարքը Ալեքսիս՝ շատ լաւ հասկցած ըլլալով կրօնականի տարագ կրող այս քաղաքական գործիչին մտադրութիւնը, մերժեց անոր Ռուսաստան այցելութեան դիմումները:

Վերջերս, Տաշկէնտի և Կեդր. Ասիոյ Պատրիարք Վլադիմիրի ըսածները Մոսկուայի Պատրիարք Ալեքսիսին, նշենք այստեղ բառ առ բառ.

« Հռոմի Պապը կրօնական մը ըլլալէ աւելի, ծայրայեղ և խորամանկ քաղաքագետ մըն է: Երբեք պէտք չէ գայն ընդունիլ, նոյնիսկ եթէ բերէ Կազանի կոյսին սրբանկարը, որ Վատիկանի մէջ կը պահուի »:

Բայց Մոսկուայէն հասած ուրիշ լուր մը, կրօնական սքեմով քաղաքական գործիչին դէմ եղած Ռուսական հակազդեցութիւնը շատ աւելի լաւ կը բացատրէ.

Ըստ լրատու աղբիւրին՝ « Ռուսաստանի Երեսփոխանական ժողովը (Դուման), 16 Ապրիլին օրակարգի նիւթ ըրաւ օրինագիծ մը, որով դիմում պիտի ըլլայ Նախ. Փութինի որ Կաթողիկէ եկեղեցին Ռուսաստանի մէջ արգիլուի »:

Այս « Բնագրին մէջ, երեսփոխան Ալքսնիս Վատիկանը կ'ամբաստանէ ըսելով, որ ան Ռուսաստանը կը նկատէ հոգեւոր անապատ մը, և կը ջանայ իր կամքը պարտադրել Ռուսերուն »:

Մինչդեռ՝ Հայ եկեղեցին այս Պապը Սեպտեմբեր 2001-ին ընդունեց էջմիածնի մէջ, առանց Ակատի առնելու անոր հանդէպ Ուղղափառ Ռուսական եկեղեցիին և ընդհանրապէս եղբայր Սերպ և Ռուս ազգերուն ունեցած տրամադրութիւնները:

Կարելի՞ է հարցնել, թէ այս Հայաստան այցելութիւնը ի՞նչ օգուտ բերաւ Հայաստանին ու հայ ազգին:

Հայաստանի մէջ (գուցէ հրեաներուն զգուշացումով), «Հայկական Ծեղասպանութիւն» մակդիրն չկրցաւ արտասանել:

Եւ մեզի համար շատ աւելի կարեւոր լուր մը. «Վատիկան պաշտօնապէս հաստատեց, որ Պապը Ադրբեջան պիտի երթայ 22 Մայիս 2002-ին»:

Մենք, 7 տարիներէ ի վեր, «ՆԱՅԻՐԻ»-ի մէջ, այս կրօնապետին ինքնութիւնը և վիճակուած դերը ջանացինք բացատրել:

Կրօնը քաղաքական նպատակներու համար օգտագործելուն պատճառաւ, քրիստոնէութիւնը իր հոգեկան արժէքէն շատ բան կորսնցուց: Մեր կարծիքով՝ քրիստոնէութիւնը ետ քայլ կատարեց: Վիճակագրութիւնները կ'ապացուցանեն; որ եկեղեցի այցելողները՝ հարիւրին յիսուն նուազած են այս շրջանին:

Իր առաջնակարգ պարտականութիւնն էր՝ միացնել քրիստոնէութիւնը: Մինչդեռ աշխատանք կը տարուի, որ խարխիլ Ուղղափառ եկեղեցին:

Մասամբ ալ իր անտարբերութեան պատճառաւ չէ՞, որ քրիստոնէութիւնը այսօր, իր ամէնէն ցաւալի օրերը կ'ապրի: Զրիստոնէութեան ամենասուրբ վայրը, Զրիստոսի ծննդեան վայրը՝ Բեթղեհէմի եկեղեցին հրեաներու կողմէ կը սրբապղծուի:

Եւ քրիստոնէայ գրեթէ ամբողջ Աշխարհը, հրեաներուն վայրագութեան դէմ, լուր կը մնայ: Ահա կատարած արարքներուն ողբերգական հետեւանքները:

Աստուած թող ներէ իրեն: Եթէ կարենայ:

Ա Պ Ր Ի Լ Ե Ա Ն Ն Ա Հ Ա Տ Ա Կ Ա Ց

Ո Գ Ե Կ Ո Ջ Ո Ւ Մ

Ա Ն Թ Ի Լ Ի Ա Ս Ի Մ Ա Յ Ր Ա Վ Ա Ն Ք Ի Ն Մ Է Ջ

Չորեքշաբթի, 24 Ապրիլ 2002-ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, պիտի ոգեկոչուի անմահ յիշատակը Մեծ Եղեռնի Մէկուկէս Միլիոն Նահատակներուն:

Պիտի Պատարագէ և Բարոզէ՝

Գ Ե Ր Շ . Տ . Ե Փ Ր Ե Մ Ա Ր Ք . Թ Ա Պ Ա Ք Ե Ա Ն

Պատարագէն անմիջապէս ետք, Նահատակաց Ս. Ստեփանոս Յուշարձան-Մատուռին առջեւ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան արարողութիւն:

Այս առիթով Հայրապետական պատգամը պիտի փոխանցէ՝

Ն . Ս . Օ . Տ . Տ . Ա Ր Ա Մ Ա . Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս

Սիրով կը հրաւիրուին մեր ժողովուրդի զաւակները ներկայ գտնուելու եկեղեցական արարողութեանց, լսելու Վեհափառ Հայրապետին պատգամը, և արժանի յարգանք ընծայելու մեր բիւրաւոր Նահատակներու անմեռ յիշատակին:

Գ Ի Ի Ա Ն Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս Ա Ր Ա Ն Ի

հայրենաւեր, գաղափարապաշտ տղայ մը, անաղարտ մնացած այն քիչ նուիրեալներէն մէկը: Ապրիլի տղաք, որ կը փորձէ գործ ստեղծել հայրենիքի մէջ. փոյթ չէ, թէ լահմէնուն շինելով և Պուրճ-Համուտի պիտակին տակ: Ապրիլի՛ք: (Ծար. 5)

ԱՄՕՐԹ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ

Թէեի շրեւթ սեծաշարոիսս ոռթճիլս ըսսծ էր՝
« Ֆրանսսայի յիսթ յրօճսլ Ֆրանսսայսն է:
Անլէ զս, սսէն քսն, շրեաներոիսն է »,

շսլսսս ճսս սը իրորոիթիսններոիս, Ֆրանսսայի
« Արեի-թսքսիոր LOUIS 14 »-իս քսթսրոիթեան՝ քոլո-
րոլիս սիոնիսս շրեաներոիս ենթսլսս երլրի սը
քերսթոիսս ըլլսլոիս զէիսք ոիքեր շսիսսսլ :

Քսթ 21 սրիլ 2002-իս, Ֆրանսսայի սէք քս-
սսրոիսս նսսսքսշսլսն ընսրոիթիսններոիս
երլրորի ճերը ճսշոր լը Փէնիս յէս սսքորք
Ֆրանսսայի սէք, սեծ սսսսսք շրեաներոիս Յս-
րոիթսս « Փոթորիլ » ճեսնելէ եսք, սթլեիս շս-
սոքոիսս ենք, որ սթսօրոիսս Ֆրանսսս սիոնիսս
քսթսրոիթեան շլոի-շնսքսնի սէլ նսշսնքն է :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒՔԷՆԵԱՆ]

Բնութեան օրէնքն է. մարմինը, իր մէջ ներմուծուած օտար տարրերը կը վտարէ:

Այսօրուան վիրաբուժութեան գլխաւոր դժուարութիւններէն մէկը՝ գործողութեամբ պատուաստուած օտար մասերուն, մարմնին կողմէ մերժելու հարցն է:

Ամէն մարմին, բնութեան տուած այս զենքով կը պաշտպանէ ինքզինք, օտար տարրերուն դէմ:

Բոլոր կենդանիները ունին բնութեան իրենց տուած այս ինքնապաշտպանութեան զենքը: Եւ բոլոր կենդանիները իրենցմէ չեղող օտարները կը վտարեն, կը հալածեն, նոյնիսկ կը սպաննեն, երբ անոնք իրենց գոյութեան սպառնան:

Նոյնպէս՝ բոլոր ազգերը ունին այս ինքնապաշտպանութեան զենքը, իրենց ինքնութիւնը պահելու համար:

Եւ շատ բնական երեւոյթ է, որ բոլոր երկիրներուն մէջ, կասկածելի օտարները չեն սիրուիր, և շատ անգամ՝ թշնամական վերաբերմունքի կ'ենթարկուին:

Եւ բնութեան այս օրէնքին դէմ 1789-ին, ընդհանրապէս ֆարմասոնական ֆրանսական յեղափոխութեամբ, ընդունուեցաւ մարդկային իրաւունքներու օրէնքը (Droit De L'Homme):

Բայց այս օրէնքին բուն նպատակը՝ սիոնական հրեաները, իրենց գործունէութիւններուն մէջ ազատ ձգել էր, որ անոնք, իրենց ծրագիրներուն գործադրութեան համար, կարենան ամէն տեսակի սադրանքներ կատարել:

Եւ մարդկային «իրաւունքներու օրէնքը» 1948-ին, միջազգային օրէնք ըլլալով, Միացեալ Ազգերու կողմէ ընդունուեցաւ, և այդ թուականէն յետոյ, մարդկային արդարութեան սկզբունքները բոլորովին անտեսուեցան և սիոնիստական սուտ լուծումներու վրայ հիմնուած անարդար վարչակարգ մը ստեղծուեցաւ:

Եւ այս վարչակարգին դէմ ժողովուրդին մէջ յառաջ եկած ընդվզումներուն արգելք ըլլալու համար, սիոնիստները պատժական օրէնք մը պարտադրեցին գրեթէ բոլոր արեւմտեան երկիրներուն. իբր թէ՛ «Racisme-ի և Antisemitisme»-ի յանցանքներուն դէմ:

Այս պատժական օրէնքը՝ պատմական բոլոր շրջաններուն մէջ իր նմանը չունեցող ամէնէն անարդար օրէնքն է, որ կը ծառայէ բոլոր «բերանները» կղպելու:

Սիոնիստ հրեաներուն առաջնակարգ ծրագիրներէն մէկն է [բնութեան բոլոր օրէնքներուն հակառակ ըլլալով]՝ մանաւանդ եւրոպական երկիրներու ազգաբնակչութիւնները խառնածին ցեղի մը վերածել:

Եւ ասոր դէմ ազգերուն բնական հակազդեցութեան արգելք ըլլալու համար, այս «Racisme et Antisemitisme»-ի օրէնքը ստեղծեցին:

Սիոնիստները, իրենց խառնածին ցեղ մը ստեղծելու ծրագիրը 1945-էն ետք գործադրել սկսան, բոլոր եւրոպական երկիրներուն մէջ, մանաւանդ՝ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Զուիցերիոյ և մասնաւորապէս Ֆրանսայի մէջ:

Բնական է, որ եւրոպական բոլոր երկիրներուն մէջ, այս ծրագիրներուն արգելք ըլլալու համար, օտարներուն դէմ հակազդեցութիւններ տեսնուեցան:

Բայց, սիոնական հրեաները պատրաստ էին, իրենց զենքերով, «Droit De L'Homme»-ի և «Racisme et Antisemitisme»-ի օրէնքներու կիրարկումը շարունակելու:

Ստեղծուեցաւ մտայնութիւն, հոգեվիճակ մը եւրոպայի մէջ, ըստ որու, իր ազգային ինքնութիւնը պաշտպանելու համար օտարներու ներխուժումին դէմ արտայայտուելու, իբր թէ տեսակ մը անմարդկային, ցեղապաշտ կեցուածք է, և անմիջապէս նմանութիւն ստեղծուեցաւ Հիթլերական Նացիզմ-ին հետ, և բնականաբար, անոր յաջորդեցին հրեաներուն հրկիզման անվերջանալի պատմութիւնները:

Բայց, տարիներու ընթացքին, եւրոպայի մէջ, օտարներուն զանգուածային ներկայութիւնը շատ մը խռովութիւններու պատճառ եղաւ:

Մանաւանդ՝ թուրքերը և ծայրայեղական իսլամները իրենց բնածին վայրագութիւնները սկսան գործել հիւրընկալուած երկիրներուն մէջ:

Եւ եւրոպացի ժողովուրդը իր երկրին մէջ, իր տունին մէջ, ինքզինք անապահովութեան մէջ զգալ սկսաւ:

Բոլորին ծանօթ է, թուրքերուն և անոնց նման վայրագ զանգուածներուն եւրո-

պայի մէջ կատարած խժոճութիւնները:

Շատ մը գիտակից եւրոպացիներ տեսան, այս տիպի օտարներուն իրենց հայրենիքին, իրենց ազգին, իրենց ինքնութեան դէմ ներկայացուցած վտանգը. բայց հրեաձիւն օրէնքները արգելք էին անոր նկատմամբ ազդու միջոցներ ձեռք առնելուն:

Եւ այս գիտակից եւրոպացիներուն առջեւ մէկ ճամբայ կը մնար, իրենց դժգոհութիւնը յայտնելու համար, այդ՝ ընտրութեան ժամանակ, իրենց տալիք քուէներն էին:

Ֆրանսայի մէջ, 21 Ապրիլ 2002-ի նախագահական ընտրութիւններուն, "Front National" կուսակցութեան ղեկավար ժան Մարի Լը Փէնին տըրւած անսպասելի համեմատութեամբ մեծաթիւ քուէները՝ ֆրանսացիներուն իրենց ինքնութիւնը վտանգի ենթարկուած տեսնելու մտահոգութեան հետեւանքն էին:

ժ. Մ. Լը Փէն-ին սոցիալիստ Վարչապետ ժոսփէնէն անլի քուէ առնելով Ծիրաքին հետ լցնորութեան Բ. հանգրուանին մնալը, հրեական

բոլոր զանգուածները շշմեցուց: Եւ իրենց բնորոշումով՝ « երկրաշարժ » ստեղծեց:

Չախակողմեան-հրեական Լոպին, մինչեւ այդ օրը, ժ. Մ. Լը Փէնին շարժումը իրեն համար օգտակար կը նկատէր և, անուղակիօրէն, այս կուսակցութիւնը կը քաջալերէր:

Որովհետեւ Լը Փէն-ին կուսակցութիւնը աջակողմեաններուն քուէները կը բաժնէր:

Եւ նկատելով, որ աջակողմեաններուն արգիլուած էր Լը Փէնին կուսակցութեան հետ գործակցիլ՝ զայն սեպելով իբր « Ֆաշիստ » կուսակցութիւն, ասկէ կ'օգտուէին ժոսփէնէն ձախակողմեանները և, Լը Փէնին շնորհիւ, Գլխաւորութեան կու գային:

Բայց, 21 Ապրիլ 2002-ի ընտրութիւններուն, հրեաներուն հաշիւը սխալ դուրս եկաւ, և ժոսփէնէն անլի քուէ առաւ Լը Փէն:

Եւ անկէ յետոյ՝ ի՞նչ ցնցում, ի՞նչ երկրաշարժ, ի՞նչ ցոյցեր: Ամբողջ Ֆրանսան ոտքի հանեցին: Բայց ինչո՞ւ...

Իբր թէ Ֆրանսան, ժողովրդավար երկիր է: Հակազդող ձայներ բարձրացան ըսելով՝ « Ինչո՞ւ չէք ընդունիր ժողովուրդին քուէներով յայտնուած որոշումը... Ի՞նչ տեսակ ժողովրդավար կազմակերպութիւններ էք դուք... Եթէ քուէարկութեան արդիւնքները ձեզի ի նպաստ չեն, կ'սկսիք ցոյցերու... Դուք ժողովրդավար չէք, այլ իսկական ֆաշիստներ էք... »:

Ամէն թիրիմացութիւն կանխելով ըսեցք, թէ մենք ո՛չ ազգայնամոլութեան և ո՛չ ալ ցեղապաշտութեան կողմնակից ենք: Մենք դէմ ենք նման երեւոյթներուն, ուր որ ալ յայտնուին անոնք: Բայց համաձայն չենք անոնց հետ, որոնք « Ֆաշիստ » կ'անուանեն իր ազգին ու պետութեան շահերը ամէն բանէ վեր դասողը, կամ « ռասիստ » կը կոչեն անոր, որ չուզեր որ օր մը, իր իսկ հայրենիքին մէջ, իր բնիկ ժողովուրդը փոքրամասնութիւն կազմէ, իսկ օտարականները դառնան մեծամասնութիւն:

Այս թոհուրոհին մէջ, միակ տրամաբանական յայտարարութիւնը կատարելու քաջութիւնը ունեցողը՝ Ֆրանսայի նախկին վարչապետներէն հայազգի, բայց իր հայրութիւնը քողարկող Էտուար Պալատիւրն էր:

Ան սապէս ըսաւ. « Ուշադրութիւն, փողոցի ցոյցերը մի քաջալերէք, շատ վտանգաւոր է: Յետոյ չէք կրնար արգելք ըլլալ և քառսային վիճակ մը կրնայ ստեղծուիլ »:

Է. Պալատիւր ապրած էր Ֆրանսայի Մայիս 1968-ի ցոյցերը, որոնք Տոյնպէս՝ հրեաներուն կողմէ հրահրուած էին, Ջօր. Տը Կուլը վար առնելու համար:

Աշակերտական ցոյցերով սկսած 1968-ի ցոյցերը, յետոյ ամէն կողմ տարածւեցան և Ֆրանսան կործանումի վտանգին ենթարկուեցաւ:

Եւ Մայիս 1968-ի ցոյցերուն առաջնակարգ պատասխանատուներէն՝ գերմանացի Հրեայ Con-Bendit, այս անգամ եւրոպական Խորհուրդին իբր գերմանական Կանցալներու կուսակցութեան երեսփոխան, ամենածանր յարձակումները կը գործէր Լը Փէնին դէմ, և զինք կը բաղդատէր Հիթլերին հետ:

Եւ անոր կը ձայնակցէին ֆրանսայի հրեայ պետական անձնատրութիւններ՝ Jack Lang, D. Strauss-Kahn, L. Fabius, ինչպէս նաեւ անոնց խմբակին մաս կազմող սիոնական բոլոր հրեաները:

Բայց, Լը Փէնին դէմ արտայայտուողները, միայն հրեաները չէին:

Ֆրանսայի կառավարութեան բոլոր « սոցիալիստ » անդամները, սկսելով Վարչապետ Լիոնէլ ժոսփէնէն, բոլոր նախարարները համազարկ բացած էին Լը Փէնին դէմ: Նոյնպէս՝ համայնավարները [անշուշտ ուրիշ պատճառով], և մանաւանդ՝ Թրոցկիստներն ու Անարխիստները ըսելով, որ Ֆրանսայի համար, մեծ (Ծարձ՝ էջ 6)

**ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 27 ԱՊՐԻԼ 2002 ԹՈՒԱԿԻՐ «ՄԻԼԼԻԷԹ» ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ, «ՓՈՔՐ ԲԱՅԼԵՐՈՒ
 ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ» ՎԵՐՆԱԳՐՈՎ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ՍԱՄԻ ԳՈՅԷՆԻՆ ԸՍԱԾՆԵՐԸ՝**

Սամի Գոհէն՝ «Միլլիէթ» թերթով ելած այս գրութեան մէջ, Թուրք-Հայկական յարաբերութիւններուն՝ դէպի կանոնաւորման ճամբուն մէջ ըլլալը շեշտելէ յետոյ, Թուրքիոյ՝ Հայաստանի հետ քաղաքական կապեր հաստատելու պայման ըլլալով, այլեւս բերնի ծամոց դարձած առաջարկները կը նշէ.

1.— Հայաստանէն՝ ցեղասպանութեան պնդումին Թուրքիոյ կողմէ ընդունման պահանջէն հրաժարիլը:

2.— Հայաստանի կողմէ գրաւուած Ազրպայժանական հողերուն վերադարձուիլը:
 Այս յանկերգէն յետոյ, Սամի Գոհէն իր գոհունակութիւնը կը յայտնէ, Հայաստանի Արտաքին գործերու փոխ նախարար Ռուբէն Յուկարեանին Աթոքիոլմի մէջ, միջազգային մէկ ժողովի ընթացքին ըսած խօսքերուն համար:

Սամի Գոհէնին գրածին համեմատ՝ Ռուբէն Յուկարեան իբր թէ հետեւեալը ըսած է.

«Թուրքիոյ և Հայաստանի կապերուն կանոնաւորման մէջ, գործնական ըլլալու ատենը եկած է:

Ասոր համար, ցեղասպանութեան ծանաչման նման առաջին պայման մը ներկայացնելը, խնդրոյ առարկայ է: Ասիկա քաղաքական հարց մը է, այլ՝ հոգեկան հարց ...»:

Ռուբէն Յուկարեանին իրապէս այս տեսակ ելոյթ մը ունեցած ըլլալը չենք կրնար գիտնալ:

Բայց մեր գիտցածը հետեւեալն է.

Այն ալ՝ աշխարհի մէջ յետին հայն անգամ՝ 1915-ի ցեղասպանութեան ծանաչման պահանջէն չի կրնար հրաժարիլ:

Յարգելի Սամի Գոհէնին հարցնենք՝

Իր հրեայ ցեղակիցները, երկրորդ Աշխարհամարտին Գերմանիոյ մէջ կատարուած հրէական սպանդներուն ողբերգութեան համար՝ պզտիկ մէկ քննադատութեան և կամ կասկածի արտայայտութեան կրնա՞ն հանդուրժել արդեօք:

Աւելին՝ 1940-1945-ին Գերմանիոյ մէջ կատարուած հրէական ցեղասպանութեան դէմ կատարելիք ամէն քննադատութիւն և կասկած, դատաւորներու կողմէ պատիժի կ'ենթարկուի:

1915-ի Հայկական ցեղասպանութեամբ ազգ մը բնաջնջուեցաւ: Հայրենիք մը գողցուեցաւ:

Այս ցեղասպանութեան անպատիժ մնալը՝ ոչ մէկ հայ կրնայ ընդունիլ:

Այս տեսակ անիրաւութիւն մը՝ 1915-ի ցեղասպանութեան Անաթոլիոյ մէջ ոչխարներու նման մորթուած հայերուն յիշատակին դէմ կատարուած ամենամեծ անարգանքն է:

Եթէ այս տեսակ անիրաւութիւն մը կատարուի, 1915-ի ցեղասպանութեան շրջանին վայրագօրէն սպանուած միլիոնաւոր անմեղ հայերուն հոգիները՝ այս անիրաւութեան պատճառ եղողները, մինչեւ իրենց կեանքին վերջը, դժոխսային չարչարանքներու կ'ենթարկեն:

Յ. 2.

Handwritten signature and notes at the bottom of the page.

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
27 NISAN 2002 TARİHLİ "MİLLİYET" GAZETESİNDE "UFAK ADIMLAR
POLİTİKASI" BASLIKLİ YAZISINDA SAMİ KOHENİN SÖYLEDİKLERİ

SAMİ KOHEN, "MİLLİYET" GAZETESİNDE ÇIKAN BU YAZISINDA TÜRK-ERMENİ İLİSKİLERİNİN NORMALLEŞME YÖNÜNDE BİR GİDİS OLDUĞUNU SÖYLEDİKDEN SONRA, TÜRKİYENİN ERMENİSTANLA SİYASİ İLİSKİLER KURMASI İÇİN, TEMCİT PİLAVI GİBİ DEVAMLİ SART OLARAK ÖNE SÜRÜLEN.

1.- ERMENİSTANIN "SOYKIRIM" İDDİASININ TÜRKİYE TARAFINDAN KABUL EDİLMESİ TALEBİNDEN VAZGEÇMESİ.

2.- ERMENİSTANIN AZERİ TOPRAKLARI ÜZERİNDEKİ İSGALİNE SON VERMESİ.

SAMİ KOHEN, BU NAKARATTAN SONRA, ERMENİSTAN DİŞ İŞLERİ BAKAN YARDIMCISI RUBEN SUGARYAN'IN STOCKHOLM'DE İLUSLAR ARASI BİR KONFERANSTA YAPTIĞI KONUSMADAN DOLAYI MEMNUNİYETİNİ İFADE EDİYOR.

SAMİ KOHEN'İN YAZDIĞINA GÖRE RUBEN SUGARYAN SÖZ DE SU KONUSMAYI YAPMIŞ:

"TÜRKİYE- ERMENİSTAN İLİSKİLERİNİN NORMALLEŞTİRİLMESİNDE PRAOMATİK DAVRANMAK ZAMANI GELDİ. BUNUN İÇİN SOYKIRIMININ TANINMASI GİBİ BİR ÖN SART KOSMAK SÖZ KONUSU DEĞİL. BU SİYASAL DEĞİL, MANEVİ BİR KONUDUR..."

RUBEN SUGARYANIN, HAKİKATEN BÖYLE BİR BEYANAT VERDİĞİNİ BİLEMİYİZ.

FAKAT BİZİM BİLDİĞİMİZ BİR SEY VAR. O DA, DÜNYADA BİR TEK ERMENİ DAHI 1915 ERMENİ SOYKIRIMININ TANINMA HAKKINDAN VAZ GEÇEMEZ.

SAYIN SAMİ KOHENE SORALIM.

KENDİ YAHUDİ İRKADAŞLARI, İKİNCİ DÜNYA HARBİNDE ALMANYADA VUKU BULAN YAHUDİ KATLIJMLARI FACIASI HAKKINDA UFAK BİR TENKİDE VEYA SÜPHEYE MÜSAADE EDERLERMİ ?

AYRICA 1940-1945 ALMANYADA VUKU BULAN YAHUDİ SOYKIRIMI HAKKINDA HER TURLU TENKİD VE SÜPHE YARGIÇLAR TARAFINDAN CEZALANDIRILIR.

1915 ERMENİ SOYKIRIMINDA BİR MİLLET YOK EDİLDİ, BİR VATAN CALINDI.

BU SOYKIRIMININ CEZASIZ KALMASINI DÜNYADA HIÇ BİR ERMENİ KABUL EDEMEZ.

BÖYLE BİR HAKSIZLIK"

1915- SOYKIRIMINDA ANATOLYADA KOYUNLAR GİBİ KESİLEN ERMENİLERİN HATIRASINA KARSİ YAPILAN EN BÜYÜK HAKARETTİR.

EGER BÖYLE BİR HAKSIZLIK YAPILACAK OLURSA, 1915-SOYKIRIMINDA VAHSİCE KATLEDİLEN MİLYONLARCA MASUM ERMENİLERİN RUHU: BUNA SEBEP OLANLARI, ÖMÜRLERİ BOYUNCA CEHENNEM AZABI ÇEK-TİRECEK TİR.

B. Q.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ 7.5.2002

**«ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵԿԵՆԱՍ՝
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿ. ԺԻՐԱՅՐ ԵՒ ՅԱՍՄԻԿ ԳԱՔՐԻԷԼԵԱՆ**

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մէջ տեղի ունեցաւ «Քրիստոնեայ Հայաստան» Հանրագիտարանի շնորհանդէսը, որ իր բնոյթով եզակի Հրատարակութիւն է:

Հանրագիտարանի աշխատանքին իր մասնակցութիւնը բերած Շահէ Արք. Աճեմեան, Հակիրճ-օրէն ներկայացուց Հատորի ստեղծման պատմութիւնը: Երեք անուններ կ'առնչուին անոր ծնունդին՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա., Կոստանդին Ռուդավերտեան, Արա Ստեփանեան:

1993-ին Ռուդավերտեան եկած է Մատենադարան և ըսած է Սրբազանին, որ Հանրագիտարանի վերջին Հատորը նուիրուած է Ռորհրդային Հայաստանին. կ'ուզէ նման Հատոր մըն ալ նուիրել Հայ եկեղեցիին: Միատեղ գացեր են Վեհափառին որ զիրենք լսելէ ետք ըսած է. «Քրիստոնեայ Հայաստան» թող կոչուի Հատորը»:

Հայկ. Հանրագիտարանի գլխաւոր խմբագիր Յովհ. Այվազեան, Հանրագիտարանի նպատակը Համարած է՝ «Քրիստոնեայ քաղաքակրթութեան մէջ մեր ժողովուրդի ստեղծած արժէքներու Համահաւաստ կայացում»:

Ան դիտել տուած է, որ Հանրագիտարանի տպագրութիւնը դժուարութիւններու բաղխած է: Հակառակ անոր, որ գիրքի Հրատարակութիւնը նախատեսուած է Քրիստոնէութեան ընդունման 1700-ամեակի պետական միջոցառումներու շրջանակի մէջ, Հակառակ շատ խոստումներու և կնքուած դրամական պայմանագրի, «Հանրագիտարանի տպագրական ծախսերուն Համար ոչ մէկ լուծմա չէ տրամադրուած»:

Ե. Այվազեան երախտագիտութիւն յայտնած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ.ին, որուն առաջարկութեան ընդառաջելով, ազգային ծանօթ և ազնուական բարերար Ժիրայր Գաբրիէլեան և Համեստափայլ տիկինը՝ Յասմիկ ստանձնած են մեկնաստութիւնը Հատորի Հրատարակութեան:

Այս առթիւ, Մայր Աթոռի Գահակալը «Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ» չքանչանով պարգեւատրած է Վլատիմիր Մովսէսեանը, որու Հովանաւորութեամբ կառուցուած է Ս. Ամենափրկիչ մատուռը:

Վեհ-ը շնորհաւորած է ամէնքին, զնահատանքի խօսք ուղղելով Հանրագիտարանի աշխատակիցներուն, Հրատարակութեան մեկնաստ՝ Տէր և Տիկ. Ժիրայր և Յասմիկ Գաբրիէլեաններուն առանձնապէս, ինչպէս նաեւ ձեռնարկի յաջողութեան նպաստածներուն:

Վերջաբանին մէջ շնորհած է. «Առաջին անգամ Հայ մտաւորականի, ընթերցողի սեղանի վրայ կը դրուի նման աշխատութիւն մը, որ պիտի զօրացնէ ոչ միայն ճանաչողութիւնն ու գիտելիքները Հայորդաց, այլև պիտի նպաստէ անոնց սիրոյ արթնացմանը. Հաւատքի զօրացմանը Հանդէպ Հայ Առաքելական Եկեղեցիին»:

«Քրիստոնեայ Հայաստան» Հանրագիտարանի լոյս ընծայման մեկնաստութիւնը մէկն է Տիար Ժիրայր և Տիկ. Յասմիկ Գաբրիէլեաններու բարեգործութիւններէն: Մեր նկարին մէջ կը տեսնուին բարերարն ու իր տիկինը, կտրելու պահուն ժապաւէնը Արագածոտնի թեմի նորակառոյց առաջնորդարանին, որ իրենց նուիրատուութեամբ կանգնած է վերջերս: Նկարի աջին՝ Երջանկայիշատակ Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս:

ԱՄՕՊ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆ ... (Ծար. էջ 2-էն)

վտանգ կը ներկայացնէ Լը Փէնը:

Եւ 5-Մայիս 2002-ի նախագահական ընտրութեան համար, այս Սիոնիստ, Սոցիալիստ, Համայնավար, Թրոցքիստ և Անարխիստները, այսինքն՝ ամբողջ «Չախակողմեան Ճակատ»ը կը յանձնարարէին՝ «Ծիրաքին քուէարկել»: Այն Ծիրաքին որ, մինչեւ երէկ, «գող էր», «ստախօս էր» ու «յանցաւոր» իրենց համար:

**

Եւ Լը Փէն, տարիներէ ի վեր կը պնդէր, որ աջակողմեան Ծիրաք և «ձախակողմեան» ժոքերն նոյն բաներն են:

Ան ըսել կ'ուզէր, որ ժոքերեան տիպի ձախակողմեան և աջակողմեան կուսակցութիւնները, Սիոնիստական տիրապետութեան ենթարկուած են: Եւ ստիպուած են Սիոնիստներուն հրահանգները գործադրել, որովհետեւ Ֆրանսան Սիոնիստ կայսրութեան հլու հնազանդ մէկ նահանգն է միայն:

Ֆրանսայի համար իրականութիւն եղող այս եղելութիւնը, ի զօրու է նաեւ Արեւմտեան աշխարհի բոլոր պետութիւններուն համար, և ընդհանրապէս՝ ամբողջ աշխարհին համար:

Ասոր անհերքելի փաստը այսօր կրկին տեսանք, Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Իսրայէլի հանդէպ ցուցաբերած անկարողութեան մէջ:

ՄԱԿ-ի Ա.Պ. Խորհուրդը որոշած էր, որ Իսրայէլի կողմէ ժենիւնի մէջ կատարուած ջարդերը տեղւոյն վրայ քննելու համար, յանձնախումբ մը պիտի ղրկէ հոն:

Բայց Արիէլ Ծարոն մերժեց ՄԱԿ-ի այս որոշումը: Եւ ՄԱԿ-ի Ընդհ. Զարտուղարը՝ Զոֆի Անան այսօր [2 Մայիս 2002], ստիպուած եղաւ ջնջելու ժենիւն քննիչ յանձնախումբ մը ուղարկելու որոշումը:

Այս գայթակղութեան ազդեցութեամբ, Պաղեստինեան կառավարութեան Դատական նախարարը, ընդվզումով հետեւեալ յայտարարութիւնը կատարեց. «Միացեալ Ազգերու կազմակերպութիւնը, Իսրայէլի տիրապետութեան ենթարկուած խամաճիկ մըն է»:

**

Բայց Սիոնիստներուն ուժը ի՞նչ սարսափելի ուժ մըն է, որ արեւմտեան աշխարհի մէջ, ամէն ոք, բոլոր կազմակերպութիւնները և պետութիւնները, չեն համարձակիր իրականութիւնները ըսելու, և Սիոնիստներուն հրահանգներուն լռելեայն կը հպատակին:

Նախ՝ սկսինք անհատներէն.

1.— Անհատ մը, եթէ համարձակութիւնը ունենայ Սիոնիստներուն մասին իր գիտցած իրականութիւնները ըսելու, աչք առնելու է իր գործէն դուրս նետուիլը, իր վարժուած կեանքի մակարդակէն զրկուիլը և իր ընտանիքին թշուառութեան մատնուիլը:

Ասիկա՛ դանդաղ, մահուան դատապարտուելու նման պատիժ մըն է: Եւ անհատը այս տեսակ տառապանքներու դիմադրելու համար, գերմարդ ըլլալու է, ինչ որ, այս ցիֆապաշտ դարուն, շատ հազուագիտ երեւոյթ է:

2.— Կազմակերպութիւններու մէջ անպայման քանի մը Սիոնիստ հրեայ կը գտնուի՝ հակակշռելու համար այդ կազմակերպութիւնը:

Եւ այս պատճառաւ որեւէ կազմակերպութիւն, Սիոնիստական ծրագրէն դուրս չի կրնար ելլել:

3.- Պետութիւնները.-

Գիտե՞ք, թէ աշխարհի առեւտրական ցանցը, մեծ մասամբ, հրեաներուն ձեռքն է: Եթէ, արեւմտեան աշխարհի մէջ, որեւէ պետութեան նախագահ Սիոնիստներուն հրահանգները չգործադրէ, այդ պետութեան նախագահը լաւ գիտնալու է. որ իր երկրին տնտեսական վիճակը, քանի մը ամսուան մէջ, կը խաթարուի և ժողովուրդը հրեաներուն դրդումով կ'ապստամբի և իր իշխանութիւնը կը վերջանայ:

Ուրեմն, ի՞նչ կարելի է ընել: Մարդկութիւնը ի՞նչպէս կրնայ ձերբազատուիլ Սիոնիստական լուծէն:

Միայն մէկ կարելիութիւն կայ. եթէ աշխարհի բոլոր պետութիւնները Սիոնիստներուն դէմ միանան: Բայց, այս մէկն ալ, անկարելի կը թուի:

Որովհետեւ Սիոնիստները, աշխարհի գրեթէ բոլոր պետութիւնները, իրենց գաղտնի կազմակերպութիւններուն միջոցաւ և անյայտ ձեւով, իրենց հակակշռին տակ առած են:

Այս պատճառաւ, աշխարհի պետութիւններուն համար, միանալով հակասիոնիստական շարժում մը գոյացնելը, գրեթէ անկարելի է:

Ուրեմն, մարդկութեան Սիոնիստական լուծէն ազատուելու յոյսը կը մնայ՝ գերմարդկային ուժ ունեցող ղեկավարի մը ժամանումը:

Կը մաղթենք, որ այդ Գերմարդին ժամանումը աւելի չուշանայ:

Այստեղ կ'ուզենք կրկին նշել, երկու հայ մտաւորականներու ասկէ հարիւր տարիներ առաջ, Սիոնիստ հրեաներուն և Դրամի ուժին մասին կատարած մարգարեական յայտարարութիւնները.

«Հրէականութիւնը բանակ չունի, բայց դրամ ունի:

Ամէն պետութիւն, քիչ թէ շատ, հրէական լուծին տակ է»:

1898 ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Դրամ, որուն լուռ ցոլփին մէջ կ'արծարծի

ձակատագիրը տառապող մարդկութեան:

Ըսէ, ինչ կամֆո պիտի իշխէ՞ յաւիտեան»:

«Դրամին Աղօթք»-

1907 ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

«Հայրենիք» թիւ 170 = 7.5.2002

ԳՐԵԹԷ ԱՆՆՇԱՆ ԱՆՑԱԾ
ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ,
ՈՐ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒՆ
ԱՍԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԵՂԵԼՈՒԹԻՒՆՆ Է

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԼԸ ՓԷՆԸ՝ «ՓՈՓԻԼԻՍ»
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ՓԻՄ ՖՈՐԹԻԻՅՆ,
ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ՝ 6 ՄԱՅԻՍ 2002-ԻՆ,
ԹՐՈԹՅՔԻՍՏԻ [ԾԱՅՐԱՅԵՂ-ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ
ՉԱԽԱԿՈՂՄԵԱՆ] ՄԸ ԿՈՂՄԷ ՍՊԱՆՈՒԵՑԱԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Հոլանտայի «Փոփիլիստ» կուսակցութեան ղեկավար Փիմ Ֆորթիլյնը՝ Սիոնիստ արեւմտեան մամուլին կողմէ «Ծայրայեղ աջ» որակուած էր:

Բայց, իրականութեան մէջ, անոր յանցանքը՝ Հոլանտան սիրող հայրենասէր-ազգասէր մը ըլլալն էր:

Ան, տեսնելով, որ Հոլանտա խուժող գաղթականները, այլեւս Հոլանտայի ազգային դէմքը խաթարել սկսած են, համարձակութիւնը ունեցած էր ժողովուրդին ըսելու իր տեսածն ու զգացածը գոչելով՝

«Ա՛լ կը բաւէ այսքան գաղթական՝ Հոլանտային համար: Այլապէս, Հոլանտան վաղը, Հոլանտա ըլլալէ պիտի դադրի, և խառնածիններու երկիրի մը պիտի վերածուի»:

Իր հայրենիքը սիրող, իր երկրին ու ազգին գոյութիւնը վտանգուած տեսնող հայրենասէրի մը համար ամենաբնական հակազդեցութիւնը եղող Փիմ Ֆորթիլյնի այս գաղափարները, Սիոնիստներու արբանեակներուն կողմէ անմիջապէս «Ծայրայեղ աջ», «Ճեղապաշտ» և «Ֆաշիստ» մեկնաբանուեցան:

Իրապէս ալ՝ Փիմ Ֆորթիլյնի գաղափարները՝ Սիոնիստներուն ծրագիրներուն համար շատ վտանգաւոր կրնային ըլլալ:

Սիոնիստները, մինչեւ որ Եւրոպան, Ամերիկայի պէս խառնածիններու երկրի մը չվերածուի, միշտ վախը պիտի ունենան, որ Եւրոպայի ժողովուրդները օր մը կրնան արթննալ, աչքերնին կը բացուի, և իրենց կեղծ մարդկայնական, մարդկային իրաւունքներու լուծուցները այլեւս «չեն կլլեր»: Եւ այս վիճակը՝ Սիոնիստական վարչակարգը կրնան տկարացնել:

Դեռ ամիս մը առաջ, Ֆրանսայի մէջ, Լը Փէնին ստեղծած երկրաշարժը՝ շատ ցնցած էր Սիոնիստները:

Գրեթէ տարի մը առաջ, Աւստրիոյ մէջ, օտարներուն զանգուածային ներկայութեան հակառակ եղող "Heider"ին կուսակցութիւնը՝ ընտրութիւններուն մէջ մեծ յաջողութիւն արձանագրած էր: Սիոնիստները «Նացի» ամբաստանեցին Հայտերը:

Նոյնպէս՝ Դանիոյ մէջ, գաղթականներուն դէմ եղող կուսակցութիւնը, կառավարութեան մաս կազմած էր:

Եւ քանի մը ամիսներ առաջ ալ Իտալիոյ մէջ, Աջակողմեան նկատուած Պերլուքոնի, ընտրութիւնները շահելով վարչապետ եղաւ: Բայց Պերլուքոնի, անկախաբար իր կարգ մը գաղափարական անընդունելի տեսակէտներէն, մահացու յանցանք մը գործեց, Մուսոլինիին թողան կուսակցութիւնը կառավարութեան մէջ առաւ:

Այս բոլոր եղելութիւնները, Սիոնիստներուն համար, վտանգի ազդանշաններ էին: Եւ Հոլանտացի Փիմ Ֆորթիլյնի գաղափարներուն մեծ ժողովրդականութիւնը շահիլը՝ -օտարներու ներխուժումին արգելք ըլլալը մանաւանդ-, գաւաթը յորդեցնող կաթիլը եղաւ:

Եւ գրեթէ անպաշտպան պտտող Փիմ Ֆորթիլյն, 6 Մայիս 2002-ին, պետական ծայնասփիւռի կայանէն դուրս ելած ատեն, «թրոթցքիստ ծայրայեղական»ի մը կողմէ վեց փամփուշտներով սպանուեցաւ:

**

* *

Բայց երոպական մամուլը, այս սպանութիւնը պարզ ոճրագործութիւն մը նկատեց, և շատ քիչ կարելորութիւն տուաւ:

Եւ սպանութեան՝ Թրոթցքիստի մը կողմէ կատարուած ըլլալուն ալ գրեթէ չանդրադարձաւ: Եւ բնաւ մեկնաբանութիւններ չըրաւ, և պատճառներուն վրայ չկեցաւ:

Այս պարագան ալ կ'ապացուցանէ, թէ «իրենց» են այս սպանութիւնը ծրագրողները:

Սիոնական հրեաները, իրենց ծրագիրներուն վտանգ ներկայացնողները, յայտնի կամ անյայտ ձեւերով կը մաքրագործեն:

Հրեական պատմութեան հիմ և նորին քիչ մը տեղեակ եղողները գիտեն, թէ հրեաները այս գործին առաջնակարգ մասնագէտներն են:

Այս մասին, բոլոր ժամանակներուն ամենէն կարելոր օրինակը Զրիստոսն է: Ասիկա հաւատացեալ ըլլալու հարց չէ: Արդարութեան հարց է:

Զրիստոս անմեղ մըն էր: Եւ Զրիստոսը դատող Պիղատոսն ալ անոր անմեղ ըլլալը հաստատեց և ըսաւ. «ԱՅՍ ՄԱՐԴՆ ԱՆՄԵՂ Է»:

Բայց Զրիստոսին գաղափարները, հրեաներուն համար վտանգ կը ներկայացնէին: Անոր համար խաչեցին Զրիստոսը: Եւ պատմութիւնը, գրեթէ նոյն ձեւերով, կրկնուեցաւ:

Ի՞նչ յանցանք ունէր հայ ազգը որ, մինչեւ 1915, «հլու-հնազանդ» եղած էր Օսմանեան պետութեան:

Բայց հայերը՝ հրեաներուն ծրագիրներուն համար, արգելք կը կազմէին:

Այս պատճառաւ հայ Ազգին. 24 Ապրիլ 1915-ին. թուրքերուն ձեռքով «մաքրագործել» տուին:

Հայկական ցեղասպանութիւնը, Արեւմտեան պետութիւններու մեծամասնութեան կողմէ, մինչև այսօր չէ ընդունուած: Որովհետև հայերը սխալ հասցէի դիմեցին: Եւ միայն թուրքերը յանցաւոր նկատեցին: Եւ համարձակութիւնը չունեցան իսկական պատասխանատուները եղող սիոնական հրեաները ամբաստանելու: Եւ հրեաները շարունակեցին իրենց ծրագիրներուն արգելք եղողները մաքրագործել:

Բայց իրենց կատարած ոճիրները, ընդհանրապէս, գաղտնի մնացին:

Ամերիկայի նախագահ Ճոն Զենետիկ 1963-ին, Տալլասի մէջ սպանուելուն և յետոյ, 1968-ին, իր եղբօր՝ Ռոպեր Զենետիկին Լոս Անճելըսի մէջ սպանուելուն իսկական պատճառները, մինչև այսօր, չեն լուսաբանուած:

Չանագան ենթադրութիւններ կատարուած են. բայց իրականութիւնը մինչև այսօր, դեռ մէջտեղ չէ ելած: Նոյնպէս 1973-ին, Չիլիի սոցիալիստ նախագահ Ալլիէնտէին դաւադրաբար, պետական հարուածով տապալուելուն ու սպանուելուն շարժառիթն ու հեղինակները անյայտ մնացին երկար ատեն:

Ծատ գրոյցներ կը շրջէին: Եւ վերջապէս, 30 տարիներ յետոյ՝ այս տարի, իրական դրդապատճառները յայտնի եղան:

Չիլիի նախագահ Ալլիէնտէն, Ամերիկայի նախկին ԱԳ նախարար, ծնունդով հրեայ Զիսիների կարգադրութեամբ սպանուած էր:

* *

Հրեաներուն վերջին շրջաններուն իրագործած ամենակարեւոր ողբերգութիւններէն մէկը, ամէնէն սարսափելի՛ն՝ Արիէլ Շարոնին պաղեստինեան ժողովուրդին դէմ կատարած սպանդն է:

2001 Սեպտեմբերին, Արիէլ Շարոնին գիտակցաբար հրահրած երկրորդ «Ինթիֆատա» յով սկսող պաղեստինեան նորագոյն ողբերգութեան մէջ հրեաները, գրեթէ նոյնութեամբ, 1915-ին թուրք-սիոնիստական ռազմավարութիւնը կիրարկեցին:

Արիէլ Շարոն, նախ պաղեստինցիներուն դեկավաները սպաննել սկսաւ և Ապրիլ 2002-ին ալ Պաղեստինը, Ճինկիզ խանի վայել ձեւով, գրեթէ քարուքանդ ըրաւ:

Եւ Արիէլ Շարոն, պաղեստինցիներուն դէմ այս բարբարոսութիւնները կատարելէ յետոյ, ճիշդ թուրքերուն պնդումին նման, թէ՛ 1915-ին հայերը յանցաւոր էին, և հայերը ջարհեցին թուրքերը, ինքն ալ, իսրայէլեան խորհրդարանին Քնեսէթին մէջ, անհաւատալի անպատկառութեամբ, ամբողջ յանցանքը պաղեստինցիներուն վրայ նետեց, և իր կատարած բարբարոսութիւնները մոռցնել ջանալով՝ ամէն հարցի մէջ Արաֆաթը պատասխանատու նկատեց:

Ահաւասիկ, Արիէլ Շարոնին 14 Մայիս 2002-ին, Քնեսէթի մէջ կատարած ելոյթին հայերէն թարգմանութիւնը, որուն ֆրանսերէն բնագիրն ալ կու տանք անոր տակ, ֆրանսական «Լը Մոնտ»ի 16-5-2002 թիւէն առնելով.

«...ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՄԵԿ ՈՒՐԻՇ Ի ԾՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԸ ՊԵՏՔ Է: ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՉԸԼԼԱԾ՝ ՄԵՆԱՏԻՐԱԿԱՆ, ԿԱԾԱՌԱԿԵՐ ԵՒ ԲՈՆԱԿԱԼ ՎԱՐՉԱՉԵՒԻ ՍԸ ՀԵՏ»:

M. Sharon exige une réforme de l'Autorité

Le premier ministre israélien, Ariel Sharon, a écarté... mardi 14 mai, toute négociation de paix avant des réformes de l'Autorité palestinienne. « Il doit y avoir une autre Autorité palestinienne. Il n'y aura pas de paix avec un régime dictatorial, corrompu, et tyrannique », a affirmé M. Sharon lors d'une intervention devant la Knesset. « J'ai déclaré lors de mon voyage aux États-

Արիէլ Շարոնին բոլորովին յերկրածոյ, սուտերու վրայ հիմնուած այս ելոյթը, անշուշտ, որ ունի իր նպատակները.

1.- Ան, նախ կ'ուզէր, իր կատարած բարբարոսութիւնները քողարկել և զեղծել, և այս ձեւով խաբել աշխարհի և մանաւանդ Արեւմտեան աշխարհի հանրային կարծիքը:

Այդ պատճառաւ, հրեաներուն ձեռքը եղող լրատուութեան ցանցերը, ամբողջ աշխարհին տարածեցին Շարոնին այս անհաւատալի զրպարտութիւնները:

2.- Այս ելոյթով, Շարոնին բուն նպատակը, բաժանել է Արաֆաթին շուրջ հաւաքուած պաղեստինեան ճակատը:

Շարոն, հաշտութեան համար ի՛բր թէ պաղեստինեան ուրիշ իշխանութիւն մը ուզելով, պաղեստինեան դեկավարներուն մէջ բաժանում և մրցակցութիւն ստեղծել ուզեց: Եւ 40 տարիներէ ի վեր հրեաներուն վստահած պաղեստինեան միակ դեկավարը եղող Արաֆաթը, ձեւով մը հեռացուց իշխանութենէն:

Եւ մտածել, որ Արաֆաթը պաղեստինեան դեկավարներէն գրեթէ միակն էր, որ հակառակ ներքին ընդդիմութիւններուն, 40 տարիներ ամբողջ շարունակեց հրեաներուն հետ բանակցիլ: Եւ յոյս ունէր, որ իր այս «հեզ» կեցուածքով, (Շարք՝ էջ 3)

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
9 ՄԱՅԻՍ 2002 ԹՈՒԱԿԻՐ «ՄԻԼԼԻԷԹ» ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ
«ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՆԵԼԸ» ՎԵՐՆԱԳՐՈՎ ՅՕԴՈՒԱԾԻՆ ՄԷՋ ՍԱՄԻ ԳՈՂԷՆ՝
«ԱՅՍ ՄԻՋՈՑԻՆ, ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԾԱՅՐԱՅԵՂ
ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՑԵՂԱՊԱՇՏ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐ ՄԷՋՏԵՂ ԵԼԼԵԼ ՍԿՍԱԾ ԵՆ» Կ՛ՐՍԷ:

Յարգելի Սամի Գոհէնը «Միլլիէթ»ի իր գրութեան մէջ, աշխարհի մամուլին դեկը ձեռքերնին եղող իր ցեղակիցներուն, եւրոպայի մէջ տարած քարոզչութեան ոտք կը յարմարցնէ, և Աւստրիոյ, Դանիոյ, Իտալիոյ, Ֆրանսայի և Հոլանտայի տեղացի ժողովուրդին, օտարներուն օրէ օր շատնալուն պատճառով, իրենց ինքնութիւնը կորսնցնելու վտանգին դէմ իրր հակազդեցութիւն, ընտրութիւններուն հայրենասէր կուսակցութիւններուն բուէ տալերնին՝ ծայրայեղ Ազգայնականութիւն և ցեղապաշտութիւն ըլլալով կը մեկնաբանէ:

Եւ այս հոսանքին դէմ, աչքի փոշի փչելու համար, Ամերիկան օրինակ կը ցուցնէ և Ամերիկային գաղթականներու երկիր մը ըլլալուն պատճառաւ, այս աստիճան յառաջացած ըլլալը կը բացատրէ, և «Այսօր, երոպացիները, Ամերիկեան օրինակը նկատողութեան առնելու են» կ'ըսէ:

Յարգելի Սամի Գոհէնին չգիտցած, աւելի ծիշդ՝ գիտնալ չուզած մէկ բանը կայ.—

Եւրոպական ժողովուրդները «Ամերիկացի» չըլլալու համար, իրենց եւրոպական ինքնութիւնը չկորսնցնելու համար կը պայքարին:

Այն եւրոպան, որ Յունական և Հռովմէական քաղաքակրթութիւններուն շառաւիղը ըլլալով, այսօրուան քաղաքակրթութեան օրրանն է:

Եւ անտեսանելի ուժեր, աւելի ծիշդ՝ ամէնուն գիտցած, բայց ըսելու համարձակութիւնը չունեցած ուժերը՝ եւրոպական քաղաքակրթութիւնը փլցնել կ'ուզեն:

Ահա, այս վտանգին պատճառաւ է, որ հայրենասէր եւրոպացիները՝ երեք հազար տարուան Յունական-Հռովմէական-Եւրոպական քաղաքակրթութիւնը պաշտպանելու համար կը պայքարին:

Ամերիկայի նման՝ առանց պատմութեան, առանց ազգութեան, հոգիով պարպուած "Robot"ներու երկիր մը չըլլալու համար կը պայքարին:

Ամերիկայի նման Cowboy-ներու Gangster-ներու երկիր մը չըլլալու համար կը պայքարին:

Նոր Ճենկիզխաններու, նոր Թամիրլաններու, նոր "KANUNU SULTAN SÜLEYMAN"ներու վայրագութիւններուն չենթարկուելու համար կը պայքարին:

Եւ եւրոպացիները 6-7 Մեպտեմբեր 1955-ին, Պոլիսը քանդող մտայնութիւնը եւրոպա փոխադրող և Պերլինի, Փարիզի, Սթրասպուրկի, Լիոնի և շատ մը եւրոպական քաղաքներու մէջ, 6-7 Մեպտեմբերեան քաղաքի գիշերներ կազմակերպող վայրենի թուրքերուն դէմ կը պայքարին:

Յարգելի Սամի Գոհէնը այս իրականութիւնները հասկնալ կ'ուզէ՞ր արդեօք: **Յ. Չ.**

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
9 MAYIS 2002 TARİHLİ "MILLİYET" GAZETESİNDE SAMİ KOHEN "AVRUPANIN
AÇMAZI" BASLIKLİ YAZISINDA "BU SIRADA AVRUPA TOPLUMLARINDA ASIRI
MILLİYETÇİ, İRKÇİ EGİLİMLER YÜZEYE ÇIKIYOR" DİYOR.

SAYIN SAMİ KOHEN "MILLİYET" GAZETESİNDEKİ YAZISINDA, DÜNYA BASININ DÜMENİNİ ELİNDE TUTAN KENDİ İRKDAŞLARININ AVRUPADA SÜRDÜRDÜKLERİ PROPAGANDAYA AYAK UYDURUYOR VE AVUSTURYADA, DANİMARKADA, İTALYADA, FRANSADA VE HOLLANDADA YERLİ HALKIN, YABANCILARIN GİDEREK ÇOĞALMASINDAN DOLAYI, KENDİ BENLİKLERİNİ KAYBETME TEHLİKESİNE KARŞI TEPKİ OLARAK, SEÇİMLERDE VATANSEVER PARTİLERE REY VERMELERİNİ, ASIRI MILLİYET ÇILIK, İRKÇILIK OLARAK DEĞERLENDİRİYOR.

VE BUNA KARŞI GÖZ BOYAMAK İÇİN AMERİKA ÖRNEĞİNİ GÖSTERİYOR. VE AMERİKANIN BİR GÖÇMENLER ÜLKESİ OLDUGU İÇİN BU KADAR İLERLEDİĞİNİ İLERİ SÜREREK, "BUGÜN AVRUPALILAR BASARILI "ABD" ÖRENGİNİ DİKKATE ALSINLAR" DİYE BUYURUYOR.

SAYIN SAMİ KOHENİN BILMEDİĞİ, DAHA DOGRUSU BILMEK İSTEMEDİĞİ BİR SEY VAR.

AVRUPA HALKI AMERİKANLAŞMAMAK İÇİN, AVRUPALI BENLİĞİNİ KAYBETMEMEK İÇİN MÜCADELE EDİYOR. O AVRUPA, Kİ YUNAN VE ROMA MEDENİYETLERİNİN DEVAMI OLARAK BUGÜNKÜ MEDENİYETİN BESİGİDİR.

VE GÖRÜNMEZ KUVVETLER, DAHA DOGRUSU HERKESİN BİLDİĞİ, FAKAT SÖYLEMEYE CESARET EDEMEDİĞİ KUVVETLER AVRUPA MEDENİYETİNİ YIKMAK İSTİYORLAR.

İSTE VATANSEVER AVRUPALILAR ÜÇBİN SENELİK YUNAN-ROMA-AVRUPA MEDENİYETİNİ MUHAFAZA ETMEK İÇİN MÜCADELE EDİYORLAR.

AMERİKA- GİBİ TARİHSİZ, MILLİYETSİZ RUHSUZ BİR ROBOTLAR ÜLKESİ OLMAMAK İÇİN MÜCADELE EDİYORLAR.

AMERİKA- GİBİ KOVBOYLAR VE GANGİSTERLER ÜLKESİ OLMAMAK İÇİN MÜCADELE EDİYORLAR.

YENİ CENGİZHANLARIN, YENİ TİMULENKLERİN, YENİ KANUNİ SULTAN SÜLEYMANLARIN VAHŞETİNE MARUZ KALMAMAK İÇİN MÜCADELE EDİYORLAR.

VE AVRUPALILAR, 6-7- EYLÜL 1955 İSTANBULU HARABEYÉ ÇEVİREN ZİHNİYETİ AVRUPAYA TASIYAN, VE BERLİNDE, PARİSDE, STRASSBOURGDADA, LYONDA VE BİR ÇOK AVRUPA SEHIRLERİNDE 6-7 EYLÜL GİBİ YIKICI GECELER TERTİP EDEN VAHŞİ TÜRKLERE KARŞI MÜCADELE EDİYORLAR.

ACABA SAYIN SAMİ KOHEN BU GERÇEKLERİ ANLAMAK İSTERMİ?

B. Q.

4/NOVİRİ 3 N° 171 - 9157...

ՆԵՐՍԷՍ ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻՆ՝

ԴՈԿՏ. ՓՐՈՖ. ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ «ԱՐԱՐԱՏԸ ՊԵՏՔ Է ՄՆԱՅ ԵՐԵՒԱՆԻ ԿՈՂՄԸ» ԳԻՐՔԻՆ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Ներսէս Աշտարակեցիին պատմակշիռ դերակատարութիւն ունեցած հոգեւորական գործիչ մըն է, որ ոչ միայն հայ եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ իր արժանաւոր տեղը գրաւած է, այլեւ՝ հայ քաղաքական միտքի ուսական արեւելումին մէջ: Քաղաքական կեանքը հեռու չէ եղած հայ եկեղեցւոյ գործունէութեան դաշտէն և ամէն մակարդակի հայ եկեղեցականներու հստարակական հանրաճող ծառայութեան: Մեր ազգային ճակատագրի վնասողական համար կենսական նշանակութիւն ունեցող պատմա-քաղաքական իրադարձութիւններու ճշմարտացի պահերուն, հայ եկեղեցին հայ պետականութեան կողմին, կամ պետականութեան քայքայութեան անոր դերը ստանձնողի հանգամանակով, ծառայած է Հայաստանի և հայ ժողովուրդի ծանր վիճակի բարելաման, ազգային արժէքներու և կառոյցներու վերականգնումին, ինչպէս նաեւ քաղաքական ապահովութեան ամրապնդման: Մինչեւ օրս նոյն առաքելութիւնը կը շարունակուի՝ եկեղեցական դասէն խաթարուածներն ու եսակեղրոնները բացառելով...: Պիտի ընդունինք դժբախտ իրողութիւնը նաեւ, որ Մեծ Սուրբին օրինակով, բոլորն ալ աւրբեր չեն՝ մարդկային, բարոյական և նիւթապաշտական-պատեհապաշտական տկարութիւններու մղումներով...:

Ներսէս Աշտարակեցիին՝ ըստ եկեղեցա-պատմական տուեալներու՝ վեր մնալով փառապիրական, անձնական շահագրգռութիւններէ, հայ ժողովուրդի ընդհանրական տագնապները իրը դարձուցած ամբողջապէս նուիրուած է կրթա-մշակութային կեանքի յառաջդիմութեան և դէպի Ռուսաստան կողմնորոշման քաղաքական արեւելումի նուիրագործման: Խօսքով և գործով...:

Իր գոհաբեր ջանքերուն, իր ժամանակին համար կորովի նախաձեռնութեան պսակումն էր Ներսէսեան դպրոցի հիմնադրութիւնը, որ ԺՔ. դարու հոգեւոր, մտաւոր և մշակութային գործիչներու կազմաւորման դարբնոցը հանդիսացաւ, որոնց գլուխը կը կանգնի իր կարգին լուսաւորիչի առաքելութիւնը իրագործած Մեծ հայրենասէրը, գրողն ու կրթական գործիչը՝ Խաչատուր Արովեան: Ինչպէս միշտ ու ամէնուրեք լուսաւոր ու յառաջադէմ ամէն լաւ գործի դէմ ցցուող խաւարամիտ յետամնացներ, խափառարարներ և հոգեկան հիւանդներ կը գտնուին մութին մէջ գործող՝ Ներսէս Աշտարակեցիին ալ իր ժամանակակիցներուն մէջ, - եկեղեցական թէ աշխարհական դասէն, - ունեցաւ այդպիսիներ և իր քաղաքական արեւելումին դէմ հակառակորդներ: Վ. Պետրոսեանի հետեւեալ դիպուկ բնութագրումը կու տայ պատկերը Ներսէս Աշտարա-

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏԸ
ՊԵՏՔ Է ՄՆԱՅ ԵՐԵՒԱՆԻ
ԿՈՂՄԸ

ՊԵՏՐՈՍ 2001

կեցիքն քաղխող սզէտ իրականութեան. «Բայց հինց սկզբից էլ նա բախուեց տեղի հայ հոգեւորականութեան մեծ մասի տգիտութեանն ու անբարոյականութեանը, ինչպէս նաեւ Թիֆլիսի հայ իշխանների մեծամտութեանն ու անպատկառութեանը: Քահանաների մեծ մասը տգէտ էին, չգիտէին գրել-կարդալ. քահանայ էին դարձել կաշառով: Թիֆլիսում աւելի շատ քահանայ կար, քան հարկաւոր էր: Ահա, այս տգէտ քահանաներից եկեղեցին ազատելը Ներսէսի գլխաւոր մտահոգութիւններից մէկը եղաւ: Հենց այդ քահանաներն էլ դարձան Ներսէսի դէմ առաջացած դժգոհութեան բորբոքողները»:

Արդարեւ, «Ռուբէն Սեւակի անուան Մշակութային Հիմնարկ»ի մատենաշարով հրատարակուած հայրենի պատմաբան Դոկտ. Փրոֆ. Վլադիմիր Պետրոսեանի «Արարատը պէտք է մնայ Երեւանի կողմը» պատմա-փաստագրական երկը, որ վիպական հեզաստիութեամբ կը կարդացուի, առարկայական իրապաշտութեամբ կ'առաջնորդուի ուրուագրելու համար Ներսէս Աշտարակեցիի ժամանակաշրջանի ազգային-քաղաքական բարդ կացութիւնն ու իրադրութիւնը՝ Ռուս-պարսկական քաղաքական մրցակցութեան և Հայաստանի ազատագրութեան բախումներուն ընդմէջէն: «Նայիրի» Շարաքաբերքի խմբագիր Ժիրայր Նայիրի և Ռուբէն Սեւակ Մշակութային Հիմնարկի տնօրէն Յովհ. Զիլինկիբեան իրենց գրած ներածականներուն մէջ գիրքին արժեւորումը կատարող գնահատութեանէն բացի, անոր այժմէութիւնը շեշտող քաղաքական վերլուծումներ կատարած են՝ մեկնելով Հայաստանի հանրապետութեան ներկայ իրավիճակէն, որ կը դիմագրաւէ «Միջազգային հակամարտութեանց, շահերու խաչմերուկին» փորձութիւնները: Այս տեսանկիւնէն Վլ. Պետրոսեանի պատմա-քաղաքական հայեացքները այժմէական արժեւորում ունին անցեալի ուսանելի դասերուն ներկային առնչող արդի հնչեղութեամբ. «ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒԵԼԸ ԿՈՎԿԱՍՍՈՒՄ ԶԷՐ ՀԱՄԱՊԱՅՄԱՅԻՆՆԵՐԻ ՆԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԵՄԱՆԵՐԻՆ ԵՒ ՆՐԱՆՔ, ԹԷՆԻ ՈՒՆԷԻՆ ՀԱՎԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԷԻՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԵԼՔԸ ԿԱՍԵՆՆԵԼՈՒ ԽՆԴՐՈՒՄ»:

Վիպականացուած կերպարով Ներսէս Աշտարակեցին այսօրուան հայ մարդուն կը պատկերանայ ոչ միայն եկեղեցական բարեկարգչական իր գործունէութեամբ, ա՛ռաջնորդական պաշտօնի վրայ դիւանագիտական խոհունութեամբ, ազատագրական պայքարի խիզախ դրօշակիրութեամբ, Հայաստանը հայերով վերաքնակեցնելու հայրենադարձութեան նախաձեռնութեամբ, այլեւ՝ քաղաքական կողմնորոշումի իմաստուն իրատեսութեամբ: Կողմնորոշում մը, որ ազատագրական պայքարի և Հայաստանի փրկութեան ուղիի ուսիվիրայ՝ Իսրայէլ Օրիէն ժառանգուած էր և Ներսէս Աշտարակեցիով անոր կենսահաստատումը գտնելէ ետք, փոխանցուած էր Խաչատուր Աբովեանին և այն բոլոր ազգային-քաղաքական գործիչներուն, որոնք Ռուսական արեւելումի շատագրովները եղան շրջանային ուժալ իրականութեանէն մեկնելով: Փաստօրէն Արեւելեան Հայաստանի ազատագրութիւնը 1828-ին և Ռուսաստանին կցումը, փրկե՛ց Հայաստանը իր անէացման նակատագիրէն, որուն այնքան ցանկացողներն էին հեռուի և մօտի բշմամիները: Եթէ չլլար դէպի Ռուսաստան բացուելու քաղաքականութիւնը, Արեւելեան այսօրուան Հայաստանն ալ պիտի չունենայինք, Արեւմտեան Հայաստանին վիճակուած նակատագրին պարտադրամեով: Պատմական այս ճշմարտութիւններուն ցոլացումը անգամ մը եւս կը կատարուի Վլ. Պետրոսեանի Ներսէս Աշտարակեցիին նուիրուած կենսագրավէպին մէջէն՝ Արարատը պէտք է մնայ Երեւանի կողմը աշտարակեցիական Ոչանաբանով: Որքան իրաւացի է պատմա-քաղաքական խորաքտիանցութեամբ հեղինակին ընդգծումը. «18-րդ դարի վերջին Արեւմտեան Հայաստանում հայ բնակչութիւնը կազմում էր 2.5 միլիոն մարդ: Արեւելեան Հայաստանում այդ թիւը մէկ միլիոնից քիչ աւելի էր: Այսօր մենք ցաւով ենք ճշում, որ Արդուլ Համիդի և Երիտթուրքերի հայաջիւղ քաղաքականութեան հետեւանմով Արեւմտեան Հայաստանում ոչ մի հայ չի մնացել: Նրանցից մէկ ու կէս միլիոնը դարձան մեծ ցեղասպանութեան զոհը, մնացածը ցրուեցին աշխարհով մէկ: Արեւելեան Հայաստանում ապ-

րող հայ բնակչութիւնը ձեռք բերեց ֆիզիքական գոյութեան ապահովութիւն և ի վերջոյ, դրա շնորհիւ էլ, դեռ վերջերս Հայաստանի բնակչութիւնը կազմում էր 35 միլիոն հայ»։ Զարադէտ արտագաղթով նուազած է ներկայիս, անկախ Հայաստանի օրով։

Ժամանակաշրջանի և տուեալ շրջագիծէն ներս գործող անձերու, — հայ, ռուս, պարսիկ, — ամբողջական դիմագծութիւնը պարզելու առարկայական մօտեցումով դրական տիպարներու առընթեր ժխտականները բնութագրած է, որոնք հակահայ կեցւածքներով թէ թշնամական արարքներով պատմութեան արատները կազմած են։ Ներսէս Աշտարակեցին եթէ իր մեծութեան մեծավայել շունչով, մարդկային-եկեղեցական առաջինութիւններու շողերով կը փայլի և կը ճատագայթէ, Յովհաննէս Կարսեցի և իր նմանները իրենց դաւադրական գործունէութեամբ կը սելագրեն պատմութիւնը։ Եթէ հայասէր ռուս գրող և մտաւորական դիւանագէտ գործիչ Գրիբոեդովը իր մարդկայնականի և հայութեան պաշտպանի դերակատարութեամբ կը հաստատէ հայ և ռուս բարեկամութեան անկեղծութիւնը, Պասկեիչը իր հայատեացութեամբ և խարդախող դիւանագիտութեամբ կ'անիրաւէ հայ ժողովուրդը սեպ մտցնելով հայ և ռուս ժողովուրդներու բարեկամութեան միջեւ. «Պասկեիչի յամառութեան ու անբարեացականութեան պատճառով Գրիբոեդովին չէր յաջողուել Հայաստան անունը մտցնել Թուրքմենչայի հաշտութեան պայմանագրի մէջ։ Այժմ Պետերբուրգում դա մասամբ յաջողուեց իրականացնել։ Գրիբոեդովի ջանքերով Պարսկաստանից գրաւած տարածքները ստացան «Հայկական Մարզ» անուանումը, որը եւս արժանացաւ Նիկոլայ Առաջինի հաւանութեանը»։

Ակնբերեւ են պատմաբան Վլ. Պետրոսեանի պրպտումներով ձեռք բերուած պատմական գիտելիքներու մթերքն ու զանոնք իբր ստաղծ օգտագործելով Ներսէս Աշտարակեցիի տիպարին պատմակերտ կարկառումը, որ իր արծարծած թէգերով և կատարած ընդհանրացումներով ժամանակակից մտածողութեամբ և այժմէական հնչեղութեամբ կը շնչէ՝ անո՛նց համար յատկապէս, որոնք պատմութեան ձայնին ունկնդիր են...: 2 Մայիս, 2002

ԱՐԱՄ Ա. — ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ԴԱՏԻՆ ՀԵՏ ԸԼԼԱԼ, ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ԸԼԼԱԼ ԿԸ ՆՁԱՆԱԿԷ

Կիրակի 5 Մայիս 2002-ին, Բերիոյ Թեմի Ազգ. Իշխանութեան կազմակերպութեամբ և մասնակցութեամբ հայ յարանուանութիւններու, Ազգ. Քարէն եփփէ Ճեմարանի շրջափակէն ներս, տեղի ունեցաւ Պաղեստինեան դատին ի նպաստ զօրակցական հաւաք մը: Նոյն առիթով Արամ Ա. Կաթողիկոս պատգամ մը յղեց, որ կարդացուեցաւ ի լուր ժողովրդեան: Վեհափառ Հայրապետը իր պատգամին մէջ վեր կ'առնէր ասպնջական Սուրիոյ ու անոր իմաստուն ղեկավար Պաշար Ասատի դերակատարութիւնը Միջին Արեւելեան Տագնապի լուծման գծով: Ապա անդրադառնալով պաղեստինեան Դատին, Նորին Սրբութիւնը կ'ըսէր. «Պաղեստինեան դատին հետ ըլլալ՝ կը նշանակէ արդարութեան հետ ըլլալ: Պաղեստինցիները պայքար կը մղեն ի խնդիր արդարութեան և իրենց մարդկային ու ազգային իրաւունքներու ձեռքբերման: Աշխարհի մէջ բոլոր ժողովուրդները ինքնորոշման իրաւունքը ունին և ուրիշներ իրաւունք չունին այլոց հողերը գրաւելու, իրաւունքները խլելու: Հետեւաբար, Իսրայէլ պէտք է դուրս գայ իր բռնագրաւած հողերէն՝ Պաղեստինէն, Սուրիական Կոլանէն և Լիբանանեան «Շրպայի ազարակներ»էն: Պաղեստինցիները իրաւունք ունին պահանջելու իրենց հողերը և ազգային իրաւունքները»:

Իր խօսքին մէջ, Նորին Սրբութիւնը նաեւ կը յիշէ, հայ ժողովուրդին ազատագրական պայքարը ի խնդիր ազատութեան ու ինքնորոշման, և զօրակցութիւն կը յայտնէ յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան:

ԳՐԵԹԷ ԱՆՆՇԱՆ ԱՆՑԱԾ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ,... (Ծար. էջ 2-էն)

հրեաներուն հետ պիտի կարենար համաձայնիլ և պաղեստինեան պետութիւն մը ստեղծել: Եւ իրապէս ալ, գոնէ երեսութապէս, յաջողեցաւ:

1993-ին Ուաշինկթընի մէջ, Պիլ Էլինթընի ներկայութեամբ, Ե. Արաֆատ, Ի. Ռապիճ, և Ծ. Փերեզ համաձայնութիւն ստորագրեցին: Արաֆատ Իսրայէլի պետութիւնը ճանչցաւ, և Ռապիճ ու Փերեզն ալ ընդունեցին Պաղեստինեան պետութեան մը հաստատման առաջին քայլը եղող՝ «Ինքնավար պաղեստինեան իշխանութիւնի գոյութիւնը պաղեստինեան հողերուն վրայ»:

Եւ տարի մը վերջ՝ 1994-ին Արաֆատ, Ռապիճ և Փերեզ խաղաղութեան մարզին մէջ իրենց կատարած «մեծ ծառայութեանց համար», Նոպելեան մրցանակ ստացան:

Բայց, հրեաներուն համար, այս համաձայնութիւնը թատրոն մըն էր. պարզապէս՝ ժամանակ շահելու միջոց:

1993-ի Ուաշինկթընի համաձայնութենէն յետոյ՝ այսօր, գրեթէ 10 տարիներ անցած են:

Եւ այսօր, դեռ պաղեստինեան պետութիւն մը գոյութիւն չունի: Ընդհակառակը. հրեաները իրենց ընդունած Ինքնավար Պաղեստինն ալ կը քանդեն: Եւ 40 տարիներէ ի վեր հրեաներուն հետ խաղաղութիւն հաստատելու երազը հետապնդող Արաֆատն ալ, այսօր կը մերժեն, և նոր պաղեստինեան ղեկավար մը կ'ուզեն, որ այս նոր ղեկավարն ալ, Արաֆատին ըրածնուն մնան, 40 տարիներ օրօրեն և քնացնեն:

Եւ ամենակարեւոր լուրը՝ 12 Մայիս 2002-ին, Ծարոնի «Լիքուտ» ազգայնական կուսակցութիւնը մերժեց պաղեստինեան պետութիւն մը ստեղծելու գաղափարը:

Ծարոնին կուսակցութեան տուած այս նոր որոշումը, շառաչուն ապտակ մըն է տրուած ոչ միայն պաղեստինցի, այլև՝ Արաբ ամբողջ ժողովուրդներուն:

* *

Հրեաներուն Պաղեստինի մէջ կատարած անմարդկային, անխիղճ և ամբարտաւան արարքները, հակառակ սիոնիստական լրատուութեան ցանցին իրականութիւնները փոխելու և քօղարկելու նպատակով տարած ջանքերուն, կը կարծենք. թէ Արեւմտեան Աշխարհի մէջ, մանաւանդ Եւրոպայի մէջ, իրատես ու սթափ որոշ հասարակութիւն մը ինքնագիտակցութեան բերած է:

Եւրոպայի մէջ, ինքնագիտակից հասարակութիւն մը, կը թուի. թէ շատ լաւ հասկըցած է, սիոնիստներուն եւրոպական երկիրներուն մէջ, մարդկային իրաւունքներու քողի տակ, այդ երկիրներուն Ազգային դրոշմը խաթարելու համար տարած աշխատանքները:

Մենք կը հաւատանք, որ Եւրոպայի մէջ, ազգայնական ու ազգայնամոլ երանգով կուսակցութիւններուն տրուած քուէներուն շատնալը, ժողովուրդներուն ազգային ինքնապաշտպանութեան արթնցող բնագոյն ու ասոր պայքարին արդիւնքներն են:

Ասոր օրինակները տեսնուեցան Աւստրիոյ, Դանիոյ, Իտալիոյ և վերջերս՝ 21 Ապրիլ 2002-ին ալ՝ Ֆրանսայի մէջ:

Այս ազգային ինքնապաշտպանութեան պայքարին վերջին ապացոյցը, 15-5-2002-ին, Հոլանտայի մէջ կատարուած ընտրութիւններուն արդիւնքն է:

Այս ընտրութեանց մէջ, 6 Մայիս 2002-ին Հոլանտայի մէջ սպանուած Փիմ Ֆորթիլյն-ին «Փոփուլիստ» կուսակցութիւնը, Հոլանտայի Զրիստոնեայ Դեմոկրատ կուսակցութիւնէն ետք գալով, երկրին երկրորդ կուսակցութիւնն դառնալու չափ քուէ ստացաւ:

Հակառակ որ սիոնիստները, Ֆրանսայի մէջ Լը Փէնիճ դէմ ըրածնուն մնան, Հոլանտայի մէջ ալ, այս կուսակցութեան «ցեղապաշտ» կուսակցութիւն մը ըլլալուն մասին անվերջանալի քարոզչութիւններ կատարած էին:

Սուտ և անարդար քարոզչութիւն մը [սա ըսել չէ, որ տուեալ կուսակցութեան բոլոր գաղափարները լաւ և ընդունելի են]: Բայց կուգայ տեղ մը, ուր այդ քարոզչութիւնը այլևս չի կրնար ամբողջ ժողովուրդը խաբել:

Եւ որոշ գիտակից ու երթալով բազմացող հասարակութիւն մը կը հասկնայ, թէ սիոնիստական այս քարոզչութիւնները, սնամէջ պոռոտախօսութիւններ են միայն:

ՈՒՒՍԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
PATRAS, MESSOLONGI-PILOS
OLYMPIA, SAMOS ԿՂԶԻ ԵՒ
TESSALONIQUE

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՒՒՔԷՆԵԱՆ]

ՊԻՏԻ ԸՍՈՒԻ ԹԵՐԵԻՍ, ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ ՈՒՒՍԱ-
ԳՐԱՑՈՒԹԻՒՆ՝ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ... ԵՒ Ո՞՛Ն
ՀԱՅԱՍՏԱՆ:

ԽՈՐԶԻՆ ՄԷՋ ՃԻԾԴ Է ԱՅՍ ՀԱՐՑՈՒՄԸ:
ԲԱՅԾ ՄԵՐ ՀՈԳԻՆ ՉԻ ՀԱՆԴՈՒՐԺԵՐ ԵՒ ԾԱՏ
ՋԻՉ ՍԻՐՏ Կ՝ՈՒՆԵՆԱՅ ՏԵՍՆԵԼՈՒ ԱՅ-
ՍՕՐՈՒԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ, ՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅ ԴԱՇ-
ՆԱԿՑԱԿԱՆԱՄԷՏ ԻԾՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՋԻՉ ՄԸՆ
ԱԼ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷԿ ՄԱՍԻՆ ՏԳԻՏՈՒԹԵՆԷՆ
ՕԳՏՈՒԵԼՈՎ, ՀԵՐՈՍԱՑՈՒԾԱՑ Է ԴՐՕ-Ի ԵՒ
ՆԺԴԵՀԻ ՆՄԱՆ ԱՏԵՆ ՄԸ ՀԱՅՐԵՆԱԿՆԱՍ
ՄԵՂՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾՆԵՐԸ,
ՈՒՐ ԱՐԵԻՍՈՒՏՋԵԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԵՒ ՀԱՅ ԳԱՂՏԻ
ԲԱՆԱԿԸ ԶԱՆԴՈՂՆԵՐԸՆ ՍՕՆԹԷ ՄԵԼԵՈՆԵԱՆԸ ՀԵՐՈՍԱՑՈՒԾ Է, ՈՒՐ, ԿԱՐԷՆ
ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԸ, ՎԱՋԳԷՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆՆ ՈՒ ԻՐԵՆԾ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ ՄՊԱՆՆՈՂ ԴԱՀԻՃ
ՆԱՅԻՐԻ ՅՈՒՆԱՆԵԱՆԸ ԳՐԵԹԷ ՀԵՐՈՍԱՑՈՒԾ Է, ՈՒՐ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԵՂԱՍ-
ՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՐԱՑՈՂ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻ ԳՈՀԷՆԸ, ՄԻՆՉԵԻ ԱՅՍՕՐ, ՉԷ
ՎՈՆՏՈՒԱԾ:

ԲԱՅԾ, ԱՅՍ ԸՍԵԼ ՉԷ, ԹԷ ՄԵՆՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆԴԷՊ ՄԵՐ ՈՒՆԵԾԱԾ ՀՈԳԵԿԱՆ
ՈՒ ՆԻԹԱ-ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՉԵՆՔ ԿԱՏԱՐԵՐ:
ԸՆԴՀԱԿԱՌԱԿԸ, ԿԸ ԶԱՆԱՆՔ, ՄԵՐ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԵՐՈՎ, ՕԳՆԵԼ ՀԱՅԱՍ-
ՏԱՆԻ ԿՐԹԱ-ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ:

ՄԵՆՔ ԿՂ ԿԱՆԱՏԱՆՔ-ՈՐ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ, ԻՐՐ ԱՉԽԱՐԿԻ ԶԱՊԱՋԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ
ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԳԽԱՆՈՐ ԿԵՊՐՈՆ, ԱՆՓՈԽԱՐԻՆԵԽԻ և սքանչելի ուխտատեղի մըն է:

ԻՆչպէ՛ս չհիանալ աշխարհի մշակոյթի եւ գիտութեան հիմերը նետած երկրի
մը:

ԻՆչպէ՛ս չհիանալ, աշխարհի իսկական բարոյական արժեքները՝ իրենց
մտածումներով, իրենց գրութիւններով, իրենց թատերկներով ստեղծած տա-
ղանդներու երկրի մը:

Միայն Սոկրատիսն ապրած քաղաքը՝ Աթենքը տեսնելու համար, կ'արժէ Յու-
նաստան երթալ:

Սոկրատիսն գաղափարները տեղւոյն վրայ վերյիշելու և մանաւանդ՝ իր անի-
րաւաբար մահուան դատապարտուելէ ետք, թոյնի բաժակը խմած վայրը տես-
նելու համար, կ'արժէ Յունաստան երթալ:

Բայց մեր այս տարուան դէպի Յունաստան ուխտագնացութեան նպատակը,
Յունական դասական յուշարձանները այցելելէ զատ, տեսնել էր նաեւ այն
վայրերը, ուր 1821-ին Յոյն ազատատենչ ժողովուրդը, թրքական լուծէն փրկուե-
լու համար, բռնկեցուցած էր Յեղափոխութեան կրակը:

Յոյն հայրենասէրներուն 1821-ի Յեղափոխութեան յարիներուն թուրքերուն
դէմ մղած դիւցազնական պայքարը, շարունակութիւնն է 2500 տարիներ առաջ,
դասական Յունաստանին՝ MARATHON-ի, THERMOPILE-ի և SALAMINE-ի մէջ,
ներխուժող Պարսիկներուն դէմ մղած ինքնապաշտպանական դիւցազնական
պատերազմներուն:

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
PATRAS, MESSOLONGI-PILOS
OLYMPIA, SAMOS ԿՂԶԻ ԵՒ
TESSALONIQUE

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆՆԱՆ]

Մենք, մեր սրտին մէջ ունենալով մեր պատմական հայրենիքին ութսուն առ հարիւրին՝ Արեւմտեան Հայաստանին Թուրքերուն կողմէ գրաւուած մնալու ցաւը, ուզեցինք տեսնել և գօտեպնդուիլ թրքական խժոժութիւններուն ենթարկուած ուրիշ մէկ ազգի մը՝ Յոյներուն ազատութեան համար մղած պայքարի վայրերը, և օրինակ առնել Յոյներէն ու ներշնչուիլ իրենց զոհաբերութեան ոգիէն:

Այս հեռանկարներով՝ 20 Մայիս 2002-ին, օդանաւով մեկնեցանք նախ Աթէնք, և յետոյ՝ ինքնաշարժով անցանք PATRAS: Յունաստանի հարաւային մասին՝

Մետլոնկի-հերոսներու դամբարանը

PELEPONNESE-ի կեդրոնը եղող PATRAS-ը, Աթէնքէն և Սելանիկէն յետոյ, Յունաստանի երրորդ մեծ քաղաքն է: Նաւահանգիստ քաղաք մը եղող Փաթրասը, սա վերջին տարիներուն, շատ յառաջդիմած և ճոխացած է:

Մանաւանդ՝ Իտալիոյ հետ կառաքարձերով (Ferry-boat) երթելէկին անհաւատալի զարգացումը, Իտալիան Յունաստանին շատ մօտեցուց:

Այս ձեւով Փաթրասը՝ Արեւմուտքը Արեւելքին կա-

պող ամենակարեւոր կեդրոնի վերածուեցաւ:

[Այս յառաջդիմութիւնը կը «պարտի» քիչ մըն ալ Եուկոսլաւիոյ ողբերգութեան: Որովհետեւ դէպի Եւրոպա տանող Պալքաններու երթելէկի ճամբան, Եուկոսլաւիոյ պատերազմին պատճառաւ, տասը տարիէ ի վեր գոց էր]:

Փաթրաս, Յունական պատմական հին քաղաք մը եղած է:

Բայց իր բուն կարեւորութիւնը կու գայ այն պատմական դէպքէն՝ ուր 1821-ին, Թուրքերուն դէմ մղուած ազատութեան պայքարի օրերուն, դիմադրութեան առաջին ազդանշանը տրուած է Փաթրասի շուրջ եղող AGIA LAVRA վանքին մէջ:

25 Մարտ 1821-ին, Փաթրաս-ի METROPOLITE (Արքեպիսկոպոս)՝ Ժերմանօս, Փաթրաս-ի շուրջ՝ Զալավրիթայի Ակիա Լավրա վանքին առջեւ գտնուող սօսիի ծառին տակ կը քարոզէ ժողովուրդին: Յետոյ, վանքին եկեղեցիին մէջ կ'օրհնէ կապոյտի վրայ ճերմակ խաչերով Յունական անկախութեան դրօշակը [ներկայի յունական դրօշը] և վեր կը բարձրացնէ զայն ի նշան Յեղափոխութեան:

Ազգային հերոս Մարքոս Պոթզարիսի դամբարանը

Եւ GERMANOS, Փաթրաս-ի մէջ, Յոյն ժողովուրդին կողմէ «կեցցէ» բացագանչութիւններով կը դիմաւորուի:

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
PATRAS, MESSOLONGI-PILOS
OLYMPIA, SAMOS ԿՂԶԻ ԵՒ
TESSALONIQUE

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒՔԷՆՆԱՆ]

Թրքական հակազդեցութիւնը, իրենց բարբարոսական սովորութեան համեմատ կ'ըլլայ՝ կ'այրեն AGIA LAVRA վանքը: Եւ կ'այրեն PATRAS քաղաքը: Բայց այլեւս, ամէն բռնութիւն անօգուտ է: Յունական անկախութեան առաջին քայլերը նետուած են:

Եւ 1822-ին՝ Յոյն Յեղափոխականները EPI-DAURE-ի համաժողովին մէջ, կը հռչակեն Յունաստանի անկախութիւնը:

Բայց, իսկական անկախութեան ճամբան շատ երկար էր: Բազում զոհաբերութիւն և սանաւանդ արիւն կը պահանջէր:

Եւ Յոյն Յեղափոխականները ցոյց տուին այս զոհաբերութեան ոգին, և տուին իրենց արիւնը՝ Յունաստանի Թուրքերու բռնագրաւումէն ազատագրութեան համար:

Յունական անկախութեան պայքարին մէջ, ամենէն կարեւոր կեդրոնը՝ Փաթրաս-ի դիմացի ծոցը գտնուող MESSOLONGI- բերդաքաղաքն է:

MESSOLONGI-ի յոյները, իրենց մղած անկախութեան պայքարին մէջ, գերմարդկային կեցուածք ցուցաբերեցին:

Այս բերդին Յոյն պաշտպանները ապացուցանեցին, որ իրենք, MARATHON-ի, THERMOPILE-ի և SALAMINE-ի հերոսներուն շառափղներն են:

Թէ՛ ինչպէ՞ս. ջանանք պատմել: Թուրքերը Յունական յեղափոխութիւնը ճգնելու համար, ըստ իրենց սովորութեան, շատ մեծ խժոժութիւններու կը դիմեն:

Եւ նոյնպէս՝ Մետլոնկի բերդաքաղաքը ապաստանող շրջակայ գիւղերու Յոյն ժողովուրդը ջարդելու համար, 1822-ին կը պաշարեն Մետլոնկին:

Բայց յոյները, MARKOS BOTZARIS-ի առաջնորդութեամբ, շատ բացառիկ դիմադրութիւն ցոյց կու տան:

Եւ Թուրքերը երկու տարի պաշարումէ յետոյ ալ, չեն կրնար գրաւել բերդը:

Եւ Մետլոնկիի համբաւը, իբր հե-

Լորտ Պայրըն՝ յունական տարագով և սուր գրկած... որպէս յոյն ժողովուրդի ազատագրական պայքարի մասնակից, ընդդէմ բռնագրաւիչ Թուրքիոյ:

**ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
PATRAS, MESSOLONGI-PILOS
OLYMPIA, SAMOS ԿՂԶԻ ԵՒ
TESSALONIQUE**

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆՆԱՆ]**

ամբողջ Երոպայի մէջ:

Եւ Յունուար 1824-ին, Անգլիայէն Մետլոնկի կու գայ, մեծ բանաստեղծ LORD BYRON-ը:

Պայրընի իրենց թիկունք կանգնելու համար Մետլոնկի ժամանելը, բերդին պաշտպաններուն պայքարի կամքն ու կորովը կը զօրացնէ...

Բայց Լորտ Պայրըն, 19 Ապրիլ 1824-ին, ջերմի հիւանդութեամբ մը, 36 տարեկանին կը մահանայ բերդին մէջ:

Թուրքերուն վերջին յարձակումը կ'սկսի Ապրիլ 1825-ին, 15,000 զինուորներէ բաղկացած Ռաշիտ Փաշայի բանակի ժամանումովը: Մինչդէռ Յոյն-պաշտպաններուն թիւը հազիւ 5000 է:

Բայց յոյներուն բուռն դիմադրութիւնը արգելք կ'ըլլայ, թուրքերուն կողմէ բերդի գրաւուելուն...

Եւ տարի մը յետոյ, Յոյները դե՛ռ կը շարունակեն Թուրքերուն դէմ դնել:

Բայց, Իպրահիմ Փաշա, 10,000 եգիպտացի զինուորներով, կու գայ Թուրքերուն օգնելու:

Յոյներուն, շատ տարիներ շարունակ շըրջապատումէ յետոյ, կը պակսի իրենց ուտեստեղէն և ամէն ինչ:

Եւ Յոյները ստիպւած կ'որոշեն, բերդէն զանգուածային ելք մը (Exodos) կատարել...

Եւ 22 Ապրիլ 1826-ի գիշերը, 9000 հոգի, մեծ մասամբ կիներ և երախաներ՝ դաւաճանի մը կողմէ մատնուելուն պատճառաւ, կը ջարդուին թուրքերուն կողմէ:

Բերդին վերջին պաշտպանները, Ռիստոս Զափսալիսի առաջնորդութեամբ, կը պայթեցնեն վառօդարանը...:

Եւ հազիւ 1800 հոգի կը հասնին 100 քիլոմէթր հիւսիսը գտնուող AMFISSA:

Եւ բերդին մէջ մնացած վերջին պաշտպանները CHRISTOS KAPSALIS-ի առաջնորդութեամբ, Թուրքերուն չլանձնուելու համար, վառօդարանը կը պայթեցնեն և կը նահատակուին բերդին փլատակներուն տակ:

Բայց նոյն փլատակներուն տակ կը թաղեն նաե՛ւ, բերդը պաշարող Թուրք զինուորներն ալ:

**

Եւ մենք, այս Յոյն հերոսներուն գիւղաքաղաքը գացինք՝ ուխտագնացութեան: PATRAS-ի մօտ RION-էն կառաքարծով անցանք PATRAS-ի նեղուցը և հասանք ANTIRION, գրեթէ կէս ժամէն:

Անթիրիօն-էն 50 քմ. դէպի արեւմուտք՝ ծովեզերեայ գիւղաքաղաք մըն էր MESSOLONGI-ն:

Արդէն MESSOLONGI-ի մուտքէն քիչ անդին, մայր պողոտային (Ժարգ՝ էջ 3)

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԻՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 ՍԵՆՏԵՆԻԿԻ ՄԷՋ ՁԵՐ ՆԱԽԱՅՈՐ ԾՆԱԾ ՏՈՒՆԷՆ ՏՊԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քակի մը շարքներ առաջ էր. ձեր նախահայրին ծնած տունին առջեւէն անցանք:
 Ծատ անգամ, կարգ մը չար լեզուներ, ձեր նախահոր Սելանիկ ծնած ըլլալուն պատճառաւ, շատ
 մը տեղի-անտեղի մեկնաբանութիւններ կ'ընեն:

Մանթի իրականութիւն է, թէ՛ հինէն Սելանիկը՝ «ընդ չխառնուած» հրեաներուն և «ընդ ի
 խառնուած հրեաներուն» [այսինքն՝ դաւանափոխ հրեաներուն] մեծաթիւ գտնուած քաղաքն էր:
 Ձգեցք այս բամբասանքները, և իրականութեան վերադառնանք:
 Մեզի, դպրոցին մէջ սորվեցուցածներուն համաձայն՝ «1900-ներէն յետոյ, իշխանութեան եկող
 բոլոր թուրք ղեկավարները՝ ֆարմասուն են: Ի բացառեալ՝ միայն Մուսթաֆա Քեմալը»
 Մեք ալ հաւատացած էինք այս խօսքերուն:
 Եւ ապացոյցն ալ կար. Մուսթաֆա Քեմալ իշխանութեան գալէ յետոյ՝ ֆարմասունութիւնը արգի-
 լած և բոլոր ֆարմասունական օթեակները զոցել տուած էր:
 Բայց քակի մը տարի առաջ գերմանական մամուլը, հռչակաւոր ֆարմասուններուն անունները
 հրատարակեց: Որոնց մէջ Մուսթաֆա Քեմալին անունն ալ կար:
 Ասոր վրայ, թուրք մամուլը կատղեցաւ: Ի՛նչ խօսքեր, ի՛նչ պողտուքներ՝ գերմանացիներուն դէմ:
 Գերմանացիները բնաւ կարեւորութիւն չտուին: Միայն բան մը ըրին: Ձեր նախահոր իտալական
 օթեակին անդամակցութեան վաւերագիրը հրատարակեցին:
 Անկէ յետոյ, թրքական մամուլը մունջ դարձաւ:
 Այդ պողտուքները, բոլորն ալ, մարեցան:
 Ձեր նախահայրին ծնած տունին առջեւէն անցած միջոցին, երբ այս բաները կը մտածէիք, պա-
 տին վրայ տեսանք մարմարէ արձանագրութիւն մը, որուն մէջ չորս լեզուներով հետեւեալ տողերը
 գրուած էին:
 «Թուրք Ազգին ստեղծիչը և Պալքանեան միութեան պաշտպանը՝ Մուսթաֆա Քեմալը այս տան
 մէջ ծնած է»:
 Այս յիշատակ-արձանագրութեան մէջ ըսուածները շատ ծիշդ են:
 Ձեր նախահայրը 1923-ին, մինչեւ այն ատեն գոյութիւն չունեցող ազգ մը ստեղծեց:
 Մինչեւ 1918-ը Օսմանցիներ էիք: Յոյն, հայ, արաբ, քիւրտ, լազ ժողովուրդներու խառնուրդ մը:
 Թուրք ըսուածները՝ փոքրամասնութիւն էին:
 Եւ 1923-ին, մէկ օրէն միւսը, «Թուրքիա»-ի վերածուցաք: Ինչպէ՞ս. անտեսանլի՛ ուժերուն շնորհիւ:
 Անտեսանլի ուժերը ձեր նախահայրին օգնեցին:
 1918-ին Օսմանեան կայսրութիւնը կործանած էր: Եւ ամէն բան կորսնցուցած էիք, բայց քակի
 մը տարի յետոյ, վերակենդանացաք և կրկին Անթուրիան ձեռք անցուցիք:
 ԿԵՑՑԷ ՄՈՒՍՏՊԱՓԱ ՔԵՄԱԼԸ, ԲԱՅՑ ՄԱՆԱԽԱՆԻ՝ ԿԵՑՑԵՆ ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ ՈՒժԵՐԸ:
 [Ծարուեսկելի]

Յ. Չ.

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 SELANIKTE ATABABANIZIN DOĞDUGU EVDEN İZLENİMLER

BİR KAÇ HAFTA EYVEL, ATABABANIZIN DOĞDUGU EVİN ÖNÜNDEN GEÇTİK.
 ÇOĞU ZAMAN, BAZI SOM AGIZLILAR, ATABABANIZIN SELANIKTE DOĞMASI SEBEBİ İLE BİR ÇOK GEREK-
 LI, GEREKSİZ YORUMLARDA BULUNURLAR. MALÛM YA. ESKİDEN SELANIK, SU KATILMAMIS YAHUDİLERİN
 VE SU KATILMIS YAHUDİLERİN (AÇIKÇASI DÖNMELEİN) ÇOK BULUNDUGU BİR SEHIR İDİ.
 BIRAKALIM BU DEDİKODULARIDA, GERÇEKLERE DÖNELİM. BIZE OKULDA ÖĞRETTİKLERİNE GÖRE
 "1900-LARDAN SONRA İKTİDARA GELEN BÜTÜN TÜRK LİDERLERİ FARMASONDUR, YALNIZ MUSTAFA KEMAL
 HARIÇ". BİZ DE İNANMISTIK BU SÖZLERE. VE İSPATI DA VARDI. MUSTAFA KEMAL İKTİDARA GELDİKTEN
 SONRA FARMASONLUGU YASAKLAMIS VE BÜTÜN FARMASON LOCALARINI KAPATMISTI.
 FAKAT BİR KAÇ SENE EYVEL ALMAN BASINI, MESHUR FARMASONLARIN İSİMLERİNİ YAYINLADI. VE BUN-
 LARIN İÇİNDE MUSTAFA KEMALIN İSMİ DE VARDI.
 BUNUN ÜZERİNE TÜRK BASINI KÖPÜRDÜ. NE LAFLAR NE YAYGARALAR ALMANLARA KARSİ. ALMANLAR
 HIÇ TINMADI BİLE.
 YALNIZ BİR SEY YAPTILAR. ATABABANIZIN İTALYAN FARMASON LOCALASINDAKİ ÜYELİK BELGESİNİ YAYIN-
 LADILAR. ONDAN SONRA TÜRK BASINI TISS. O KUKREMLEK BALON GİBİ SÖNDÜ.
 ATABABANIZIN DOĞDUGU EVİN ÖNÜNDEN GEÇERKEN BUNLARI DÜŞÜNÜYORDUK, BU ARADA EVİN
 DUVARINDA MERMER BİR LEVHA GÖRDÜK. ÜZERİNDE DÖRT LİSANDA SUNLAR YAZILIYDI.
 "TÜRK MİLLETİNİN MÜCEDDİDİ VE BALKAN İTTİHADİNİN MÜZAHİRİ MUSTAFA KEMAL BU EVDE
 DÜNYAYA GELMİSTİR".
 BU HATIRA LEVHASINDA YAZILANLAR ÇOK DOGRUDUR.
 ATABABANIZ 1923-TE, OZAMANA KADAR MEVCUT OLMİYAN BİR MİLLET YARATTI.
 1918-E KADAR OSMANLI İDİNİZ. RUM, ERMENİ, ARAP, KÜRT, LAZ, KARISIMI. TÜRK DENİLENLER AZIN-
 LIKTA İDİ.
 VE 1923 BİRDEN TÜRKİYE OLUVERDİNİZ.
 NASIL MI ? GÖRÜNMEZ KUVVETLER SAYESİNDE.
 GÖRÜNMEZ KUVVETLER ATABABANIZA YARDIM ETTİLER.
 1918-DE OSMANLI İMPARATORLUGU YIKILMISTI. HER SEYİ KAYBETMİSTİNİZ. FAKAT BİR KAÇ SENE
 SONRA DIRİLDİNİZ.
 VE ANATOLYAYI YENİDEN ELE GEÇİRDİNİZ.
 YASAĞIN MUSTAFA KEMAL, FAKAT BİLHASSA YASASIN :
 GÖRÜNMEZ KUVVETLER.
 (DEVAM EDECEK)

Յ. Չ.

ՈՒՐՏԱԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ... (Ծար. էջ 2-էն)

մէկ ցուցանակին վրայ, նշուած էր բերդին ուղղութիւնը, յունարեւոյ՝ և անգլերեւոյ՝ "HEROS TOMB" [Հերոսներուն Գերեզմանը]:

Եւ նախկին բերդը վերածուած էր մեծ Պարտէզ-Պանթէոնի մը:

Պանթէոնին մուտքին մօտ, ուրիշ պարտէզի մը մէջ, գետեղուած էր Լորտ Պայրըն-ի մէկ մեծ արձանը՝ Յունական հերոսի համագգեստով:

Պանթէոնին մուտքը զարդարուած էր Յունական և Անգլիական դրօշներով՝ ի պատիւ Լորտ Պայրըն-ի:

Եւ ճիշդ Պարտէզ-Պանթէոնին կեդրոնը, կայ բլրակաձեւ դամբարան մը, վրան մեծ խաչով, իբր անծանօթ զինուորի Յուշարձան, որուն ներքեւ ամփոփուած են բերդին հերոս պաշտպաններուն մասունքները:

Պանթէոնի կողքին գետեղուած վառօդի տակառները

Այս դամբարանին մէջ գետեղուած է նաև «Սիրտը» Լորտ Պայրըն-ի, որ Միսուլոնկի եկած էր հոգիով և սիրտով [նոյնիսկ՝ զէնքով] պայքարելու համար թուրքերուն դէմ, Յոյն հերոսներուն կողքին:

Կեդրոնական մուտքին ճիշդ դիմացը կ'երեւար Պայրընի մարմարե արձանը, երկու կողմը զարդարուած յունական և անգլիական դրօշակներով:

Պանթէոնին կեդրոնը գտնուող Անծանօթ զինուորի դամբարանին շուրջ գետեղուած էին բերդին հերոս պաշտպան ղեկավարներուն կիսանդրիները:

Եւ անծանօթ զինուորի Յուշարձանին աջ կողմը, Մեսուլոնկի բերդաքաղաքին պաշտպանութեան հրամանատար Մարքոս Պոթզարիսին դամբարանը կը տեսնուէր:

Եւ այս դամբարանին վրայ գետեղուած էր Ֆրանսացի ծանօթ արձանագործ DAVID D'ANGERS-ին "L'ENFANT GREQUE", "KORITIS ELLANDOS" «Յոյն Երեխան» անունը կրող մարմարե ստեղծագործութիւնը, որ 1827-ին կերտուած է:

Շատ տպաւորիչ էր այս Միսուլոնկիի հերոսներուն Պանթէոնը իր յուշարձաններով:

Բայց մեզի համար, այս Պանթէոնին ամենէն շատ տպաւորող մասը, Բերդի հրամանատար Մարքոս Պոթզարիսին դամբարանին ճիշդ կողքին գետեղուած վառօդի տակառներն էին:

Յուզումով և հիացումով դիտեցինք այս վառօդի տակառները:

Միսուլոնկի-ի բերդին վերջին հերոս պաշտպանները, վառօդարանը պայթեցնելով, բոլորն ալ նահատակուած էին:

Բայց, իրենց հետ միասին, փլատակներուն տակ թաղած էին, ներխուժող թուրք բարբարոսները:

Երանի՛ այն ազգի զաւակներուն որոնք, իրենց հայրենիքը պաշտպանելու համար, կը պայքարին և հերոսաբար կը նահատակուին:

[Ծարունակելի]

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԼԱՄԱՐ

Ե Փ Ր Ա Տ Ի Ն Ա Ի Ա Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ Ը ...

ՎԱԶԳԷՆ ԹԻԻԹԻՆՅԱՆ

2002, Ապրիլի 23. Կես գիշերը անց մեր Տոճ-ը, բռնիք ստանալով, սուրաց դէպի Հալեպ: Աղջամուղջին, շրջանցելով անապատի օրհնեալ ովասիսը, նոյն ընթացքով շարունակեց իր վագրը, կտրեց անցառ ուղտերուն յամրընթաց կարաւանները ու հորիզոնին վրայ կիսով բռնկած արեւը կանխելով, կանգ առինք Տէր Զօրի տիրապետական կամուրջին կից գտնուող Եաղուպի սրճարան-ճաշարանին առջեւ:

Մեր երկրորդ և վերջին արշաւը սկսաւ Տուրա-Էրոպոս երթուղիին առաջին ֆունկցիան վրայ: Զօպան Հասո մեզի կը սպասէր: Իճիսունը անցած այս բեքուաշարժ հօտաղը մեզ առաջնորդեց այն ֆարանձաւը, որ «Պապ էլ ճէհէճէճ...» «Վատի էլ ճէհէճէճ...» կը կոչէր և դարձի առաջ եղած էր Եփրատի նաւահանգիստը...: Երբ ֆարաժայտին վրայ ցոյց տուաւ հայերէն արձանագրութիւնները յիշեցի, որ 1967-ին եկած էի հոս և լուսանկարած արձանագրութիւնները, որոնք թժ. Ռ. Ճէպէճեանի միջոցով Երևան դրկելով ստուգած էինք, թէ այդ վայրը ժէ դարուն եղած էր նաւահանգիստ...: Եփրատ, իր հունը փոխելով, վայրը վերածուած էր անապատի, իսկ Եղեռնի օրերուն, նահատակ հայ պատանիներուն ու կոյսերուն կացինահարման շտեմարանը...:

Զօպանը ոտներուս ջուխա կ'անցընէ և երկար գօտի մը կը կապէ մէջքիս: Զորաբերանը ցած է. սակայն սխալ ֆայլ մը կրնայ վտանգաւոր դառնալ: Արդէն լայնաբերան ֆարայրին առջեւ եմք:

Բազմաձայն ու մնայուն սուրց մը, աղաչական հետևով կը փշաճաղէ մարմինս: Տակաւ կը նշարեմ կացինահար կմախֆներ, փշտուած ոսկորոտիք, գանկեր, գանկեր ու հարիւրաւոր սեւ ու մուր արջեր, պտմն ապշած, զարմացած, ինձմէ քննուած ու վշտահար, անակնկալի եկած ինձի կը նային... աղաչական կ'արեւրան... հոգիս կը ճանկոտեն. գիտեն որ ես գիրենք փրկելու եկած եմ...: Դէպի ներս, քանի մը ֆայլ կ'առնեմ և հիացիկ կը ֆարանամ... դիմացս զլուխ-գործոց ֆանդակ մը՝ խօսուն ու կեանքով առլցուն... Քարմատի մայրը կացինահար բռնը երկարած է ծծկեր մանուկին որ կարիկ պահանջելու անհանդարտ շարժումներու մէջ, շորիկներու հիւսկէ տոպրակը բացած է և դուրս բափած փայլփող մեծ ու փոքր դուռնակներ...:

Գանձը ծածկելու փութկոտութեամբ եղբարարող հայուհին ծունկի եկած է որ հոգեհատորը նոր հարուածի մը գոհը չերթայ... Ուրաւնեօրը տարիներէ ի վեր յուշարձանը կանգուն մնացած է շնորհիւ անթացուպի դեր կատարած ժայռաքելորին...: Կորոշեմ հետս տանիլ անսգիւտ ֆանդակը, սակայն ներքին ձայնին առջեւ կանգ կ'առնեմ...: -Պէտք է խանգարել անոնց յախտնական նիւզը... հոն՝ ուր անոնք վերջին անգամ գիրար տեսան... հոն՝ ուր անոնք վերջին շունչը փնջին...: Մունկի կու գամ, խորագրած կը համարեմ մատուցները ու խոնաւ աւազներէն կը հաւաքեմ քանի մը խարմեաներ ու, սրտիս վրայ սեղմած, ոտքի կը կանգնիմ...:

Տէր Զօրի, Ջէնոպիայի, Տուրա Էրոպոսի երթուղիին աջին՝ լեռնաշղթային ստորոտը կը գտնուի Եփրատ գետի նախկին նաւամատոյցը: Անոր ժայռերուն վրայ ցարդ կը գտնուի հայերէն արձանագրութիւնը. լուսանկարուած 1967-ին և կարդացուած:

Եղեռնեան արհաւիրքի օրերուն բուրք ոճրագործները խողխողած և կացինահարած են հազարաւոր պատանիներ և նետած հսկայ ֆարանձաւին մէջ... Անապատի հօտաղները վայրը կոչած են «Պապ էլ ճէհէճէճ... Վատի ճէհէճէճ...»:

Գտնուած դրուշաները կը պատկանին մանուկի մը, որուն շորիկին մէջէն բափած են անոնք և մայրը՝ սարսափած ինկած է գաւկի վրայ և ծածկած գանձերը... Ուրաւնեօր տարիներ վերջ, ստուած ու չորցած մորթը կը պահէ կոտորածին ահաւոր ողբերգութիւնը... -Դէպի Մարֆա էտ'տէմ (արիւնի նաւահանգիստ) մեզ առաջնորդեց 90-ամեայ «չօպան» Հասոն Ազար...: 23-24/4/2002 Տէր Զօր

Կարապատ լատանաւ
Հասոն ու ես կ'արտասուէինք...:

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

PYLOS-ի (ԿԱՄ՝ NAVARIN) ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏԸ,
ՈՐ 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1827-ԻՆ ԹՐԶԱԿԱՆ
ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ ԵՂԱԻ:

1.- 17-ՐԴ ԴԱՐԷՆ Ի ՎԵՐ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿՈՂՈ-
ՊՈՒՏԻ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓԼՅՆԵԼ ԱԾԽԱՏՈՂ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԸ...

2.- ԵՒ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴԱՀԻՃՆԵՐՈՒ ԿԱՅՍՐՈՒ-
ԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ ՊԱԾՏՊԱՆՈՂ ԱՆԳ-
ԼԻԱՆ ԵՒ ԻՐ ՀԵՏԵԻՈՐԴՆԵՐԸ...

3.- ... ԵՒ ԱՐԵԻԻ ԼՈՅՄԻՆ ՉԱՓ ՅՍՏԱԿ ԵՂՈՂ
ԱՅՍ ԻՐԱԴԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՉՏԵՍՆՈՂ ՄԵՐ
«ԿՈՅՐ» ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԸ, ՈՐՈՆՅ ՏԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԶՈՂԸ ԵՂԱԻ ՀԱՅ ԱԶԳԸ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

PYLOS - ցեղ և երկար կղզի մը, բնական ու անխոցելի նաւահանգիստի վերածած է սա ծովախորշը, ուր ապաստանած էին թրքական և եգիպտական նաւատորմները, որոնք սակայն խորտակուեցան ռուսական, ֆրանսական և անգլիական ուժերուն կողմէ:

3) Կը կարծենք, թէ մարդկային ամենէն սքանչելի յատկանիշներէն մէկը՝ իրականութիւնները տեսնելու, բարին և չարը ճանչնալու և իրարմէ զանազանել գիտնալու կարողութիւնն է:

Դժբախտաբար պիտի ըսենք, որ Հայ Ազգին մօտ, վերջին դարերուն, պակասած են այս կարողութիւնները:

Ան, ընդհանրապէս, չկրցաւ տեսնել իրականութիւնները: Հայ Ազգը, մեծ մասամբ, չկրցաւ զանազանել՝ 1.- Իրեն համար օգտակար եղող,

2.- Եւ կամ իրեն համար վնասակար եղող եղելութիւնները:

Ռուսաստանը, 17-րդ դարէն ի վեր, մանաւանդ Մեծն Պետրոս կայսրէն սկսեալ, տեսարար աշխատեցաւ որ կործանէ Օսմանեան ըսուած բարբարոսներու կայսրութիւնը և տիեզերական Ուղղափառ եկեղեցիի կեդրոն եղող Պոլիսը ազատագրել վայրենիներու ձեռքէն:

18-րդ դարուն, Ռուսիոյ թագուհին՝ Մեծն Կատարինէ Բ.ը, Օսմանեան Կայսրութեան դէմ ամենաբուռն պայքարը տանող իշխանաւորը եղած է:

Ասոր երկաթեայ կամքին շնորհիւ է, որ Օսմանեան Կայսրութիւնը «Հիւանդ մարդ»ի վերածուեցաւ և կործանման սեմին հասաւ:

Անոր իշխանութեան տարիներուն է, որ Յունաստանի մէջ, Յոյն ազատագրական շարժումը սկսաւ:

1770-ին Մեծն Կատարինէին անձնակազմին մաս կազմող Օրլոֆ եղբայրներու ղեկավարութեամբ, Ռուսական նաւատորմ մը հարաւային Փելոպոնէս կը հասնի և կը պաշարէ Օսմանեան գրաւման տակ եղող Գորոն-ի բերդը:

Եւ Ռուս Օրլոֆ եղբայրները Յոյն ժողովուրդին կը թելադրեն ըսելով, որ «Այլեւս հասած է ազատութեան օրը և պէտք է պայքարիլ բարբարոս Օսմանցիներուն դէմ»:

Օրլոֆ եղբայրներն էին որ տուին առաջին ազդանշանը, Յունական անկախութեան պայքարին:

Յունական Ուղղափառ եկեղեցին շատ մեծ դեր կատարած է Յոյն ազգային ոգի-ն և Յունական աւանդութիւնները պահպանելու աշխատանքներուն մէջ:

Մանաւանդ 18-րդ դարուն, եղբայր Ռուսական Ուղղափառ եկեղեցիին ազդեցութեամբ, Յունական եկեղեցին մղեց Յոյն ժողովուրդը դէպի Յունական ազգային ոգիի զարթօնք:

Յոյն եկեղեցին Օսմանեան գրաւման տակ գտնուող Յունաստանի աղօթատուններուն մէջ ստեղծեց «գաղտնի դպրոցներ», որոնց մէջ Յոյն երիտասարդները կը դաստիարակուէին ազգայնական գաղափարներով:

1800-թ.ներէն սկսեալ, Յունական եկեղեցիին ազդեցութեամբ կը կազմուին գաղտնի ընկերակցութիւններ (Hetairies), որոնց նպատակն էր՝ «Պայքար՝ դէպի ազատութիւն»:

Այս գաղտնի ընկերակցութիւններուն ամենէն կարեւորն է «Filiki Eteria»ն (Բարեկամական Ընկերակցութիւն), 1814-ին կազմուած, Օտեսայի մէջ, Պոլսեցի Յոյն "Phanariotes"ներէն՝ Alexandre Ypsilanti"ի կողմէ, որ Ռուսիոյ ծարին պատերազմական օգնակա-նը եղած է, զօրավարի աստիճանով:

A. Ypsilanti-ն է յունական յեղափոխութեան ռահվիրան և կազմակերպիչը: Եւ Յունաստանը իրեն կը պարտի իր անկախութիւնը:

Եւ ինչպէս որ «ՆԱՅԻՐԻ»-ի թիւ 172-ին մէջ գրած էինք՝ 25 Մարտ 1821-ին, Patras-ի Մերթրոլիթը՝ ժերմանօս Յունական անկախութեան դրօշակը կը վերցնէ և կ'արձակէ Յեղափոխութեան կարգախօսը՝ «ՀԱԻԱՏԶ, ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՅՐԵՆԻԷ»:

Եւ 1822-ին Epidaur-ի մէջ, Յունաստանի անկախութիւնը կը հռչակուի:

Եւ 1827-ին, յունական Ազգային ժողովին կողմէ, Յունաստանի պետութեան առաջին նախագահը կ'ընտրուի, ծնունդով Corfou-ցի, յետոյ Ռուսիա երթալով հոն ուսանած և մինչեւ Ռուսիոյ արտաքին գործերու նախարարութեան աստիճանին հասած COMTE DE CAPO D'ISTRIA-ն:

Եւ այստեղ, ուշադրութիւն՝ «Պատմութիւնը կրկնութիւն է»: Յունաստանի նոր պետութեան նախագահ Capo D'Istria, անգլիական իշխանութիւններու կողմէ շատ Ռուսասէր նկատուելով, 1831-ին կը սպաննուի:

Եւ Յունաստանի պետութեան Թագաւոր կը նշանակուի Պաւարիացի հազիւ 18 տարեկան, ծնունդով գերման իշխան մը՝ Ottoni:

1831-ին կատարուած այս ողբերգութիւնը, մէկ օղակը կը կազմէ միայն այն անվերջանալի սպանութիւններուն, որոնց կը դիմէին արեւմտեան պետութիւնները իրենց շահերուն հակառակ եղող ղեկավարները մաքրագործելու համար:

Այս անթիւ, անհամար զոհերուն վերջիներէն նշեմք մէկ քանի անուններ միայն՝ J. F. Kennedy, Loutmoumba, Martin Luther King, Salvador Alliende և... Կարէն Տեմիրճեան և Վազգէն Սարգիսեան:

Յունաստանը Օսմանեան Կայսրութեան լուծէն ազատագրելու համար Ռուսերուն տարած աշխատանքներէն, շատ վրդոված էին արեւմտեան պետութիւնները:

Օսմանեան Կայսրութեան ժառանգին միայն Ռուսերուն ձեռքը անցնիլը, իրենց համար մահացու հարուած մը կրնար ըլլալ:

Այդ սլաւոնառաւ, Եւրոպայի մէջ, շղթայազերծեցին Phill Hellenes (Յունասէր) շարժումը:

Մենք կը հաւատանք, որ այս շարժումը, իրականութեան մէջ, քաղաքական նպատակներով հիմնուած էր, Ռուսերուն հակազդելու համար:

Եւ 1831-ին, Comte Capo D'Istria-ի սպանութիւնն ալ, ասոր մէկ ապացոյցն է:

Յունաստանը Օսմանեան լուծէն ազատագրելու նպատակով Ռուսերուն մղած պայքարին մէջ, 1827-ի Փիլոս-ի (Նավարիմի) ծովային պատերազմը շատ կարեւոր տեղ կը գրաւէ:

20 Հոկտեմբեր 1827-ին, Յունաստանի ծովափը՝ Փիլոս-ի մօտ կը գտնուէր Ռուսական նաւատորմը:

Եւ Ռուսերը առանձին չձգելու համար [իբր թէ որպէս դաշնակից], անոնց միացած էին Անգլիական և Ֆրանսական նաւատորմները:

Այդ օրերուն Յոյները, շատ ծանր պայքար կը տանէին Օսմանցիներուն դէմ:

Եւ Փիլոսի շատ մեծ և ապահով նաւահանգիստը խարսխած էին Օսմանեան նաւատորմը և Օսմանցիներուն օգնութեան համար Փիլոս եկած [եգիպտացի Իպրահիմ Փաշա-յի ղեկավարութեամբ] եգիպտական նաւատորմը:

Բայց, այս դաշնակից կոչուած Ռուսական, Անգլիական և Ֆրանսական նաւատորմներուն նպատակները, իրարմէ բոլորովին տարբեր էին:

Ռուսերուն ծրագիրը՝ առիթէն օգտուելով ու միացեալ ուժերով Օսմանեան նաւատորմը խորտակել էր:

Մինչդեռ, միւսներուն՝ մանաւանդ անգլիացիներուն նպատակը, պարզ ազդարար-

Հ. Գրիգորյան, Թիւ 173 = 1

րութիւն մը տալ էր Օսմանցիներուն, որ ապըստամբող Յոյներուն հետ զինադադար մը կնքեն: [Այս արեւմտեան պետութիւնները իրենց վարքագիծը բնաւ չեն փոխած: Ամերիկացիները, նոյնիսկ այսօր, հայերուն կ'ստիպեն, որ թուրքերուն հետ բարեկամանան և «Եղածը» մոռնան]:

Բայց Փիլոսի մէջ, պատերազմական դէպքերը ուրիշ ձեւով կ'ընթանան:

Դաշնակիցներուն նաւատորմները կը շրջապատեն Օսմանեան և Եգիպտական նաւատորմիղները: Եւ ինքզինքնին վտանգուած զգացող Օսմանեան նաւերը, ձախաւերօրէն, թնդանօթներով կ'սկսին կրակել:

Եւ Անգլիական նաւատորմն ալ, ստիպուած կ'ըլլայ, պատասխանելու անոնց թնդանօթային զարկերուն:

Եւ Ռուսական, Ֆրանսական և Անգլիական նաւատորմները՝ Փիլոսի նաւահանգիստին մէջ պաշարուած Օսմանական և Եգիպտական նաւատորմները ահռելի պարտութեան կը մատնեն: Ամբողջութեամբ կը խորտակեն օսմանական և եգիպտական նաւատորմիղներն ու կը բնաջնջեն անոնց մէջ գտնուող 6000- թուրք զինուորները: Թրքական այս պարտութենէն շատ վրդովող Անգլիոյ թագաւորը George IV սապէս կ'արտայայտուի՝ «Ողբալի թիրիմացութիւն մը»... Եւ 1829-ին Ռուսական բանակներուն յառաջխաղացումը դէպի Պոլիս, Օսմանեան Սուլթանին կ'ստիպէ՝ Ռուսերուն հետ, Adrianopolis-ի մէջ, հաշտութիւն ստորագրել և, վերջապէս, ճանչնալ Յունաստանի անկախութիւնը:

* * *

1853-ին Պալքանեան ժողովուրդները՝ Սերպիան և Պուլկարիան Օսմանեան լուծէն ազատագրելու համար, Ռուսական բանակները կրկին կը պատերազմին Օսմանցիներուն դէմ:

Եւ «Մարդասէր» և «Արդարասէր» Անգլիացիները արգելք կ'ըլլան և վերջնագիր կու տան Ռուսերուն, որ վերջ տան Սերպիան և Պուլկարիան ազատագրելու շարժումին:

Եւ այս ձեւով՝ կ'սկսի 1854-1856-ի Խրիմի պատերազմը:

Եւ Անգլիացիներն ու իրենց հետ «Ազատատենչ» Ֆրանսացիները և Իտալացիները, իրենց զինա-

կից հռչակելով թուրքերը, կը յարձակին Ռուսիոյ վրայ:

Եւ Ռուսիա պատերազմը կը կորսնցնէ և հաշտութիւն կը կնքէ այս, իբր թէ «Զրիստոնեայ և արդար» պետութիւններուն հետ 1856-ին, Փարիզի մէջ:

Բայց 1876-ին Ռուսերը կրկին կը յարձակին Օսմանցիներուն վրայ և կ'ազատագրեն Սերպիան և Պուլկարիան՝ Արեւմուտքի մէջ, և Ռուսական բանակները Պոլսոյ դռները կը հասնին: Արեւելքի մէջ ալ, Ռուսական բանակները Արեւմտեան Հայաստանին մէկ մասը կ'ազատագրեն:

Այս անգամ կրկին կը միջամտեն Անգլիացիները և կ'ստիպեն Ռուսերուն, որ քաշուին Պոլսոյ դռներէն և Արեւմտեան Հայաստանէն:

Բայց, Ռուսական 1876-ի արշաւանքով, վերջապէս ազատագրուած կ'ըլլան բոլոր Պալքանեան ժողովուրդները (բացի Արեւմտեան Հայաստանէն):

Այդ թուականէն յետոյ կառուցուած բոլոր Ռուսական եկեղեցիներուն զմբեթներուն վրայ՝ իբր Ռուսական բանակներուն կողմէ թուրքերուն դէմ տարուած յաղթանակի խորհրդանիշ՝ կը դրուին մեծ խաչեր:

Եւ այս խաչերուն տակ՝ թրջական մահիկներ, որ քրիստոնեայ ժողովուրդները զանոնք տեսնեն և չմոռնան թրջական բարբարոսութիւնները: Բայց... «կուրացած» հայ առաջնորդներուն մեծամասնութիւնը, չտեսնան խաչերուն տակ ճգնուող թրջական մահիկները...:

Ռուսական խաչերուն տակ խոցուած մահիկները

Վկայ են 1876-ին.

Վարժապետեան Պատրիարքի առաջնորդութեամբ, Սուլթանի հաւատարմութիւն երդող Պոլսահայերը, վկայ՝ 1908-ին թուրքերուն հաւատացող Դաշնակցականները. վկայ՝ 1918-էն մինչեւ 1990 Սովետներուն թշնամացած նոյն կուսակցութիւնը:

Եւ վկայ՝ այսօրուան դաշնակցականամէտ Հայաստանի իշխանութիւնը:

21 Մայիս 2002-ին, Մետլոնկի-ի հերոսներուն Պանթէոնը այցելելէ ետք, ուզեցինք տեսնել Ռուսական, Ֆրանսական և Անգլիական նաւատորմներուն Օսմանեան և Եգիպտական նաւատորմներուն դէմ տարած յաղթանակի վայրը:

Եւ 22 Մայիս 2002-ին, Patras-էն ինքնաշարժով ճամբայ ելանք դէպի Pylos:

Փելոփոնէս-ի Ժայրագոյն հարաւը (Փաթրաս-էն 200 քմ. դէպի հարաւ) գտնուող Փիլոս քաղաքը տանող ճամբան, շատ հաճելի էր՝ կանանչապատ և անտառ. մանաւանդ՝ անվերջ ձիթենիներ:

Փիլոս-ի մերձակայ ճամբան շատ լեռնային էր, և դարձուածքները մէկը միւսին կը յաջորդէին:

3 ժամուան ճամբորդութենէ մը յետոյ, վերջապէս Փիլոս հասանք: Պզտիկ քաղաք մըն էր Pylos, բայց մեծ նաւահանգիստով քաղաք մը:

Իր նաւահանգիստի հանգամանքը կու գար՝ Փիլոսէն 3 քմ. հեռաւորութեան վրայ գտնուող, 5 քմ. երկարութեամբ կղզիէ մը, որ Փիլոսի ծովը երկու կողմերէն նեղուցներով գոցած և զայն շատ բնական ու մեծ նաւահանգիստի վերածած է:

Այս պատճառաւ էր, որ Օսմանեան և Եգիպտական նաւատորմները ինքզինքնին ապահով կը զգային Փիլոսի նաւահանգիստին մէջ, եւ վստահելով իրենց մեծ թիւով թնդանօթներուն կրակի ուժին, խարսխած էին հոն, առանց մտահոգուելու:

Բայց Ռուսական, Ֆրանսական և Անգլիական նաւատորմները ձեւով մը (Ծարդ՝ էջ 3)

8-6-2002

ԿԸ ՆՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐՔ, ՆԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ԺԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈՒՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԷՊՔ.—

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԵՄԱԼԻՆ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ԾՆՈՒՆԴԸ

Սելանիկի մէջ, Մուսթաֆա Քեմալին ծնած տան պատին մարմարեայ արձանագրութեան վրայ գրուածին համեմատ՝ «Մուսթաֆա Քեմալ, 1923-ին, թուրք ազգը ստեղծեց»:

Մուսթաֆա Քեմալին այս աստուածային, ստեղծելու կարողութեան մասին՝ 1933-ի տասնամեակի քայլերգին մէջ ալ կը տեսնենք. «Տասը տարուան մէջ, 15 միլիոն երիտասարդ ստեղծեցինք՝ ամէն տարիքէ»։ Այսինքն, Մուսթաֆա Քեմալը գերբնական կարողութիւններ ունեցող ա՞նձ մըն էր։ “No comment”։ Անցնինք։

Մուսթաֆա Քեմալին կենսագրութեան մասին գիրքերու մէջ ի՞նչ գրուած ըլլալը հասկնալ ուզեցինք, և նախ նայեցանք 1969-ին հրատարակուած «Դպրոցի հանրագիտարան»ին մէջ։

Այս հանրագիտարանին մէջ, Մուսթաֆա Քեմալին մեռած թուականը [10 Նոյեմբեր 1938], օր, ամիս, տարի ըլլալով կայ. բայց ծննդեան թուական որպէս միայն 1881 գրուած է. իսկ օրը և ամիսը չկայ. ինչո՞ւ. Մուսթաֆա Քեմալ շատ դարեր առաջ ապրած անձ մը չէ։ Եղածը ընդամէնը 120 տարի է։

Այդ թուականին պատահած ամէն բան՝ բոլորին ծանօթ եղող մօտ թուական մըն է։

Ասկէ զատ, դպրոցի հանրագիտարանին մէջ, Մուսթաֆա Քեմալին մօրը անունը «Ջիւպէյտէ» ըլլալով գրուած է. բայց իր հօրը անունը չկայ. ինչո՞ւ։ Շատ տարօրինակ է։ Իր ծնած տունը յայտնի է, բայց հօրը անունը չկայ։

Եկուր և չար լեզուներուն ըսած սուտ և սխալ բամբասանքներուն մասին մի մտածեր։

Այս պատճառաւ մեր փնտոտութիւնը խորացուցինք և գերմանական “DER GROSSE BROCKHAUS” մեծ հանրագիտարանին մէջ, Մուսթաֆա Քեմալին մասին գրուածները կարդացինք։

Ջարմանալի է, այս հանրագիտարանին մէջ ալ, Մուսթաֆա Քեմալին ծննդեան թուականը 1880 գրուած էր և քովն ալ՝ հարցական նշան մը դրուած. ինչո՞ւ։

Այսքան ծանօթ անձնաւորութիւն մը, որուն գերբնական կարողութիւններ կը վերագրուի և իր ծնած տունը թանգարանի վերածուած է, ծննդեան թուականին չգիտցուիլը՝ գերբնական դէպք մըն է։

Բայց, մեզի համար ամէնէն կարեւորը՝ Մուսթաֆա Քեմալին կենսագրութեան մէջ գրուած սա տողերն են.

«Մուսթաֆա Քեմալը՝ Էնվէր փաշային գաղափարակից ընկերը ըլլալով, մասնակցեցաւ՝ 1908-1909 «Երիտասարդ թուրքերուն» յեղափոխութեան»։

Այս ըսել է, որ Մուսթաֆա Քեմալը Սելանիկի մէջ, դաւանափոխներուն և ոչ-դաւանափոխներուն հիմնած “ITTIHAT VE TERAKKI” կուսակցութեան անդամ էր։

Մինչդեռ, դպրոցներուն մէջ մեր կարդացածին համեմատ՝ Մուսթաֆա Քեմալը իր ծառերուն մէջ “ITTIHAT VE TERAKKI” կուսակցութիւնը գետնէ գետին զարկած էր։

Եւ նաև, “ITTIHAT VE TERAKKI” կուսակցութեան շատ մը առաջնակարգ անձնաւորութիւնները, 1923-էն յետոյ, մահուան դատապարտել տուած էր։

Իրապէս ալ, Մուսթաֆա Քեմալը, գերբնական ուժերու տէր և անհասկնալի անձնաւորութիւն մըն է։

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANİKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN KADER-
LERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.**

BİRİNCİ OLAY

MUSTAFA KEMALIN SELANİKTE DOĞUSU

SELANİKTE MUSTAFA KEMALIN DOĞDUGU EVİN DUVARINDA ASILI MERMER LEVHADA YAZILDIGINA GÖRE : "MUSTAFA KEMAL 1923-DE TÜRK MİLLETİNİ YARATTI"

MUSTAFA KEMALIN BU "TANRISAL YARATMA KABİLİYETİNİ" 1933-TE ONUNCU YIL MARSINDA DA GÖRÜRÜZ. "ON YILDA ONBESMİLYON GENÇ YARATTIK, HER YASTAN".

YANI, MUSTAFA KEMAL, DOĞAL ÜSTÜ KUVVETLERE SAHIP BİR İNSAN MI İDİ ? "NO COMMENT", GEÇELİM. MUSTAFA KEMALIN HAYAT HİKAYESİ İÇİN KİTAPLARDA NE YAZILDIGINI BİLMEK İSTEDİK VE ÖNCE 1969-YILINDA YAYINLANAN "OKUL ANSİKLOPEDİSİNE" BAKTIK.

BU ANSİKLOPEDİDE, MUSTAFA KEMALIN ÖLDÜĞÜ TARİH (10 KASIM 1938) GÜN, AY, SENE OLARAK VAR DA, DOĞDUGU TARİH OLARAK YALNIZ 1881 YAZILMIŞ.

GÜN VE AY YOK. NİÇİN? MUSTAFA KEMAL UZUN YÜZ YILLAR ÖNCE YASAMIS BİR İNSAN DEĞİL Kİ.

ALT TARAFI 120 SENE EVVEL. HER SEYİN BELLİ OLDUGU YAKIN BİR TARİH.

BUNDAN BASKA, OKUL ANSİKLOPEDİSİNDE MUSTAFA KEMALIN ANNESİNİN İSMİ "ZÜBEYDE" OLARAK VAR DA, BABASININ İSMİ YOK. NİÇİN ?

ÇOK GARİP, DOĞDUGU EV BELLİ, FAKAT BABASININ İSMİ YOK.

GEL DE SOM AGIZLARIN SÖYLEDİKLERİ YALAN YANLIŞ DEDİKODULARI DÜŞÜNME.

BUNUN ÜZERİNE ARAŞTIRMALARIMIZI DERİNLEŞTİRDİK VE ALMANLARIN "DER GROSSE BROCKHAUS" BÜYÜK ANSİKLOPEDİSİNDE MUSTAFA KEMAL İÇİN YAZILANLARI OKUDUK.

HAYRET, BURADA DA MUSTAFA KEMALIN DOĞUM TARİHİ OLARAK 1880 YAZILMIŞ VE YANINA DA BİR SVAL İSARETİ KONULMUŞ. NİÇİN ?

BU KADAR MESHUR BİR İNSANIN, KENDİSİNE DOĞAL ÜSTÜ KUVVETLER ATTEDİLEN , VE DOĞDUGU EV, MÜZEYE ÇEVİRİLEN BİR İNSANIN DOĞUM TARİHİNİN BELLİ OLMAMASI, DOĞAL ÜSTÜ BİR OLAY.

FAKAT BİZİM İÇİN EN MÜHİM OLAN, BU ANSİKLOPEDİDE MUSTAFA KEMALIN BIOGRAFİSİNDE YAZILI SU CÜMLE. "MUSTAFA KEMAL, ENVER PASANIN FIKIR ARKADASI OLARAK, 1908-1909-DA JÖN TÜRKLERİN DEVRİMİNE KATILDI".

BU DEMEKDİR Kİ MUSTAFA KEMAL SELANİKTE DÖNMELERİN VE DÖNME OLMİYANLARIN KURDUGU "İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİN" ÜYESİ İDİ.

HALBUKİ, BİZİM MEKTEPLERDE OKUDUGUMUZA GÖRE : MUSTAFA KEMAL NUTUKLARINDA "İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİ" YERDEN YERE VURMUŞTU.

VE İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİN, BİR ÇOK İLERİ GELENLERİNİ DE 1923-TEN SONRA İDAM ETTİRMİŞTİ.

HAKİKATEN, MUSTAFA KEMAL DOĞAL ÜSTÜ KUVVETLERE SAHIP VE ANLASILMASI MÜMKÜN OLMİYAN BİR İNSAN.

Յ. Չ.

ՈՒՆՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ... (Ծար. էջ 2-էն)

Ծուղակի մէջ ձգեցին այս ապահով կարծուած նաւահանգիստին մէջ անշարժութեան մատնուած Օսմանեան և Եգիպտական նաւատորմները:

Այսօր, այդ պատերազմէն 175-տարիներ ետք, ճակատամարտէն ոչ մէկ հետք կար:

Ծովը հանդարտ էր և կապոյտ: Բայց այդ կապոյտ ջուրերուն տակ կը գտնուէր 6000 Օսմանեան զինուորներուն հաւաքական գերեզմանը...:

Միայն, իբր յիշատակ պատերազմէն, Pylos քաղաքին ճիշդ կեդրոնը, մեծ պարտեզի մը մէջ, կանգնուած է մարմարեայ հուսկապ Յուշարձան մը: Եւ Յուշարձանին ճիշդ կեդրոնը, կանգուն է, կրկին մարմարե շատ բարձր, եռանկիւն ու բրգաձեւ կոթողաճման սիւն մը: Ասոր վրայ քանդակուած են

Փիլոսի կոթողը որուն վրայ քանդակուած են երեք յաղթական ծովակալներուն դիմանկարները: Սակայն՝ կոնակ-կոնակի տուած դիրքով: Խորհրդանշելով իրենց պետութիւններուն (Ռուսիա, Ֆրանսա, Անգլիա) հակասական քաղաքականութիւնները անցեալի և... ներկայի: →

Հ. ԲԱՆԱՆՆԱՆՆ 110 177 - 19.1.2007

Փիլոս-Նավարից-ի ծովային պատերազմին Օսմանեան և Եգիպտական նաւատորմներուն դէմ յաղթանակ տարած երեք ծովակալներուն դիմանկարները՝

1.-Ռուս ծովակալ՝ Comte Leningos Heyden (1772-1840). 2.-Ֆրանսացի ծովակալ՝ Henri Daniel Gauthier De Rigny (1782-1835). 3.-Անգլիացի ծովակալ՝ Sir Edouard Codrington (1770-1851)

Եւ սակայն, տարօրինակ բան մը կար: Երեք ծովակալներուն քանդակները մէկ ակնարկով ու մէկ անկիւնէ դիտելով կարելի չէր տեսնել:

Թէեւ երեք կիսանդրիներն ալ նոյն սիւնին վրայ էին: Բայց՝ կոնակ կոնակի. և նայածքները տարբեր ուղղութիւններու յառած:

Ինչպէս որ են դիրքերը այսօր իրենց պետութիւններուն: Նոյն աշխարհին վրայ կ'ապրին, բայց՝ կոնակ-կոնակի և աչքերը ուրիշ տեղերու սեւեռած:

**ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔԸ
ԵՒ ԾԱԾԿԱՄՏՈՒԹԵԱՆ «ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ»Ը
ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ**

«Ամենքն ուզում են, որ համարակներ
Շատ լինեն կեանքում - սակայն ոչ ինքը,
Ելնեն, ընդվզեն սուտ ու նենգի դէմ,
Կուրծք տան աննկուն - սակայն ոչ ինքը:

Ու դժգոհ էլ է. «Ի՞նչ են երկնչում,
Ինչո՞ւ մինչեւ վերջ չեն նետուիր կռուի
Թէ հարկ է գոհուել, այո, բող գոհուեն
Բայց մնան կանգուն»- սակայն ոչ ինքը:
ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

Կեանքը կը ծանծաղի, կը ճահճանայ եթէ վերանորոգչական շունչով և բարեկարգչական ոգիով կեանքի բարեբերու ճաղկիչները իրենց համարակուրթիւնը գիշին համակերպողականութեան և յարմարողականութեան տկարութիւններով: Որեւէ բարեւաւում և յառաջդիմութիւն սերտօրէն առնչուած է կառուցողական բնադատութեան հետ, որ անբաղաձախ երեւոյթներու վերացման, յոռի բարեբերու սրբագրումին և կեանքի միապաղաղ ընթացքի տեղաշարժման կը ծառայէ անկեղծօրէ՛ն...: Համարակութիւնը, - իրականութիւնները տեսնելու և ճշմարտութիւնները ըսելու առաջինութեամբ, - հասարակական անկեղծութեան հրապարակային վկայութիւնն է: Հրապարակային վկայութիւն տալու համարակները հետզհետէ կը նուազին և կը փոխարինուին ճնողներով, գովերգուներով, ծածկամիտներով, պատեհապաշտ կեցուածքի տէր անարիններով...: Ուրիշ բարեբեր ալ սկսած են զարգանալ, որոնք կը դրսևորուին ինքնափառաբանքի մտերմական կամ հրապարակային արտայայտութիւններով, նոյնի՛սկ եթէ անոնք կ'արժանանան հանրային կարծիքի արգահատանքին...: Զմոռնանք, որ ծանուցումի աշխարհին մէջ կ'ապրինք և քիչ մը ամէն ոք վարակուած է անոր հեղեղային արշաւէն՝ պատկերասփիւռի թէ այլ տեղեկատուական ցանցերով...: Անոնց խաբարիչ ազդեցութիւններու զոհերն ենք: Հակառակ անոր, որ պժգանքով կը հետեւինք ծանուցումներու ծայրայեղ մատուցումներուն...: Բայց չե՛նք դադրիր ինքնածանուցումի ախտին դարպասելէ...:

- Դարը այս է, - կ'ըսէր զրուցակից մը, - ուզենք-չուզենք պիտի համակերպինք:

Եթէ ամէն ինչի՛ պիտի համակերպինք, պիտի կորսնցնենք մեր բարոյական արժեքները և գլուխը ցցէ կրաւորականութեան և ծածկամտութեան անբարոյականութիւնը, որ կեանքին սուտն ու նենգը, կեղծն ու անվաւերականը ծածկող այլասերումն է, կեանքը պիտի կորսնցնէ իր քաղցրութիւնը: Ապրելու ոճը պիտի եղծանուի, որ ինքնին արժանապատիւ կեանքի անհետացումն է...: Բարոյական սկզբունքներու տէր համարակներն են, որ իրենց առողջ բնադատութեան սեւեռումներով կը նպաստեն կեանքի մարդկային և ընկերային արժէքներու պահպանման և վերահաստատման: Մեր հայ ընկերութիւնը, - ազգային-եկեղեցական մակարդակներու վրայ, - հետզհետէ կը կորսնցնէ իր լայնախոհութիւնը համարակ խօսքերը, սրտցաւ մատնանշումները լսելու և ընդունելու: Հայրենիքը սիրել չի նշանակեր անոր իրականութիւնը գունազարդել, սեւը սպիտակ գոյնով ներկայացնել: Մեր խօսքը չի վերաբերիր անոնց, որ սպիտակն ալ կ'անտեսեն և միայն սեւը կը շեշտեն...: Հայրենիքը հաշիւով և այլ նկատումներով կեղծ սիրողներէ աւելի անկեղծ ու սրտաց բնադատներու պէտք ունի, իր ճիշդ ուղին գտնելու, կերտումի հուսին մէջ մտնելու և իր ապահով ապագան ծրագրելու համար: Զշմարիտ հայրենասէրները անո՛նք են, որոնք հայրենիքին վէրջը տեսնելով և ճանչնալով, անոր ախտաճանաչումը կը կատարեն, կը տառապին անոր

ցաւին այրուածքներով և կը փնտոեն ելք մը՝ ի խնդիր լոյսի և յոյսի յայտնաբերման...: Նոյնն են ազգային կառոյցներն ու եկեղեցին: Ազգային մշակոյթն ու գրականութիւնը: Ազգին յառաջդիմութիւնը ցանկացողը, անոնք չեն միայն, որոնք հանգամանքներու բերումով, ամէն ինչ պայծառ կը տեսնեն ու անտարբեր են իրենց շուրջ վիտացող մոլորանքներու, սխալ կարգադրութիւններու և միակողմանի մօտեցումներու նկատմամբ, որոնք ազգավնաս են իրենց հետեւանքներով...: Բոլորովին մոռցուած է ազգային կեանքին բերիները և գործող վարչամեքենային վրիպանքները հանրային կարծիքին պարզող և անոր սեփականութիւնը դարձնող ողջմիտ վերաբերումը: Այդ վերաբերումին հեղինակները, որոնք համարձակութեան բարոյականութիւնը մարմնացնողներն են, «գէշ» մարդ կը դառնան...: Գէշ մարդ դառնալէ խուսափողներով շրջապատուած է մեր ընկերութիւնը: Գէշ մարդ դառնալ կը նշանակէ հեռու պահուիլ ազգային կառոյցներէ և մեկուսացուիլ...: Եկեղեցին նոյն դրութեան մէջ է: Անոր միութիւնը ցանկացողները, հայ եկեղեցւոյ միասնականութեան շատագովները, որուն իրականացման մէջ կը տեսնեն Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ մէկութիւնն ու հզօրացումը, անբաղձալի կը համարուին...: Կը մերժուի՛ն...: Հատուածականութիւնն ու քաժանումը քաջալերողները ի պատուի կը դառնան...: Եկեղեցին ազգային ընդհանրականութեան կառոյցն է և հոգեւոր և աշխարհական իշխանութիւններուն քաղաքականութիւնը պիտի ըլլայ ապահովել անոր ամբողջականութիւնը, վերջ տալով տարանջատումի ամէն երեւոյթի...:

Ազգային մշակոյթի և գրականութեան զարգացման ուղղութիւնները պէտք չէ առաջնորդուիլ ինքնաբաւութեան սահմանափակումով և իրագործուածը կատարեալ տեսնելու նեղ հորիզոնով...: Յաճախ խեղճութիւններն ու միջակութիւնները խարազանողները, որոնք ազգային մշակոյթին պաշտամունքը ունեցած են իրենց հոգիներուն մէջ, — Յակոբ Օշականի օրինակով, — հալածուած են...: Այսօր ոչ ոք կը համարձակի մեր լեզուին խաչելութիւնը՝ առօրեական մամուլին մէջ՝ նշաւակի առարկայ դարձնելու, կամ գրական տաճարին սրբապղծութիւնները մաքրագործելու...: Հաշիւներու ընկերութիւն է հայ կեանքը: Մարդիկ ու կառոյցներ կը գործեն հաշիւներով և հաշուենկատութեամբ, որուն քաղաքականութիւն պիտակը փակցուցած են...: Պարկեշտ, համարձակ ու քաջ խօսքի պակասը զգալի է:

Հայ կեանքի բարեբերու, մոլութիւններու և մոլորութիւններու երգիծաբան ձաղկիչը՝ Յակոբ Պարոնեանը իր ժամանակին, ազգային ու եկեղեցական ջոջերու ծանրաշուք ներկայութիւնը առա՛նց հաշուի առնելու, չէ խնայած իր սուր քննադատութիւնները և խայթող երգիծանքը, յանձնառու ըլլալով «Գէշ» մարդ ըլլալու փշէ պակին: Իր ժամանակին ալ, հիմա ալ «Ի՛նչ լաւ ըսած ու գրած է» Յակոբ Պարոնեանը ըսելով անոր ետին պահուրտողներ չեն պակասած: Ճշմարտութեան համարձակախօս ախոյեանը արդէն գէշ մարդ եղած է, խղճին բելադրութեամբ կուրծք տալով աննկուն և աներկիւղ կեցուածքով: Ի՛նչ լաւ է, որ իրենց ըսելիքը ան ըսած է խիզախօրէն, — և ոչ իրենք, — որ չունին քաղաքական արիութիւնը նման կեցուածքներու

ՈՒՆՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
PELOPONESE-Ի OLYMPIA ՍՐԲԱՎԱՅՐԸ
ՈՒՐ, ԱՍԿԷ 2800 ՏԱՐԻՆԵՐ ԱՌԱՋ,
ՍԿՍԱՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Օլիմփիայէն զանազան տեսարաններ

Հայոց Պատմութեան տեղեակ եղողներուն համար անհերքելի իրականութիւն մըն է, որ հայ մշակոյթին և հայկական կրօնին արմատները կապուած են, մեծ մասամբ, Յունական դասական մշակոյթին և Յունական կրօնին:

Մեր նախնիները խոր իմաստութիւնը ունեցած են օգտուելու, դաստիարակուելու և հմտանալու բոլոր մարզերու մէջ՝ Յունական քաղաքակրթութեան:

Մանաւանդ՝ Մեծն Աղեքսանդրի դէպի Հնդկաստան արշաւանքներու շրջանին (Ն.Ք. 330 թուականներուն), Հայաստան ենթարկուած է Յունական քաղաքակրթութեան ազդեցութեան:

Այդ շրջանէն յետոյ, հայ թագաւորներուն և արքունիքին պաշտօնական լեզուն Յունարէնը եղած է:

Այդ թուականէն յետոյ, հայ թագաւորներուն կոխել տուած դրամներուն վրայի արձանագրութիւնները, բոլորն ալ, Յունարէն են:

Մեծն Աղեքսանդրով կ'սկսի, Հայաստանի մէջ, Յունական մշակոյթին տարածուիլը: Այդ շրջանին է, որ հայկական արքունիքի մէջ, կը ներկայացուին Յունական դասական թատերախաղեր:

Մանաւանդ հայոց թագաւորներ՝ Արտաշէս Ա.ի, Տիգրան Բ.ի (Մեծ) և Արտաւազդ Բ.ի իշխանութեան օրերուն, շատ անելի կը տեսնուի յունական քաղաքակրթութեան ազդեցութիւնը Հայաստանի մէջ:

Հայոց թագաւոր Արտաշէսն է, Հայաստան բերել տուողը, յունական դիցաբանական աստուածներու արձանները:

Այս ձեւով, հայկական Արամազդը կը նոյնանայ՝ Յունական Զեուսին, Անահիտը՝ Արտեմիսին, Վահագնը՝ Հերակլեսին և Ապոլլոնին, և Աստղիկը՝ Աֆրոդիտին:

Եւ բարեբախտաբար, որ այդպէս եղած է: Եթէ մնայինք Պարսկական ազդեցութեան տակ, ի՞նչ պիտի ըլլար մեր ապագան:

Պարսիկները չկրցան դիմադրել Իսլամական կրօնին ազդեցութեան, և Իսլամացան: Եւ մենք ալ, անխուսափելիօրէն, պիտի իսլամանայինք և կորսուէինք այդ խառնարանին մէջ:

Եւ ի՞նչ տարօրինակ դիպուած է, որ հայ ժողովուրդը պաշտօնապէս Զրիստոնեայ դարձնողը, Պարսիկ մը եղած է: Եւ ան ալ՝ հայերը չարչարող և սպանող Պարսիկ Իշխան Անակի զաւակը, որուն ստնտուն, հայերու վրէժխնդրութեան գինք փրկելու համար, Կապատովկիա կը փախցնէ, ուր Պարսիկ փոքր իշխանը կը մկրտուի Գրիգոր անունով և Զրիստոնեայ կը դառնայ:

Եւ Գրիգորը, Կապատովկիայի մէջ, Յոյն Եպիսկոպոս Փիրմիլիանոսի կողմէ կը կրթուի և կը դաստիարակուի:

Եւ այս Պարսիկ իշխանն է՝ իր նոր անունով Յոյն Զրիստոնեայ Գրիգորը, որ հայ ժողովուրդը, 302 թուականին, պետականօրէն Զրիստոնեայ կը դարձնէ:

Բայց Պարսիկ Գրիգորը, իր արիւնքին մէջ պարսկական վայրագութիւն ունենալուն պատճառաւ է, որ կը քանդէ Հայաստանի տարածքին գտնուող բոլոր յունական մեհեանքները և արձանները:

Մինչդեռ, Յունաստանի մէջ, յունական քաղաքակրթութեան հրաշալիքները, Յոյներուն քրիստոնէութիւնը ընդունելէն յետոյ, չեն քանդուած: Թերեւս, անոնց մէկ մասը, եկեղեցիի վերածուած է:

Եւ այս հրաշալիքները, դիմանալով տարիներուն, բնութեան, և մանաւանդ՝ վայրենիներուն քանդիչ ուժին, մեծ մասամբ հասած են մինչեւ մեր օրերը:

**

302 թ.ին պետականօրէն Զրիստոնէացած հայ ժողովուրդը, 400 թ.ին, քաղաքական պատճառներով, երկուքի բաժնուած էր:

Հայաստանի տարածքին արեւելեան մասը գրաւուած էր Պարսիկներուն կողմէ: Իսկ արեւմտեան մասն ալ՝ Բիւզանդացիներուն:

Եւ Արեւելեան Հայաստանի մէջ պետական լեզուն Պարսկերէնն էր: Իսկ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ ալ՝ Յունարէնը:

Արեւմտեան Հայաստանի եկեղեցիներուն մէջ, արարողութիւնները Յունարէն լեզուով կը կատարուէին: Հայ կրօնականներուն լեզուն Յունարէնն էր:

Եւ տարիներու ընթացքին, այս օտար լեզուներուն տիրապետութիւնը անլի պիտի զօրանար և պիտի տարածուէր ժողովրդական խաւերուն մէջ:

Հայ ժողովուրդի բնաջնջման համազօր այս վտանգը բոլորէն առաջ տեսնող և զգացող սուրբերէն մէկն էր՝ Մեսրոպ Մաշտոցը:

Ան, Հայաստանի մէջ, ստացած էր Յունական կրթութիւն: Կը տիրապետէր յունարէնի, պարսկերէնի ասորերէնի և Վրացերէնի:

Իբր ազգասէր հայ, Մեսրոպ Մաշտոց կը կատարէ անտաճանաչունը հայ ազգին սպառնացող վտանգին, որ «Հայ Ազգին հայկական գիր չունենալն էր»:

Անկէ յետոյ, Մեսրոպ Մաշտոցին բոլոր աշխատանքները կը կեդրոնանան «Հայ Գիր» մը ստեղծելուն վրայ: Եւ վերջապէս՝ 405 թ.ին, օգտուելով յունական և ուրիշ այբուբեններէ, կը ստեղծէ հայկական տառերը:

Եւ անկէ ետք, Մեսրոպ կը մեկնի Սամոսատ լայսօրուան Ծամշատ գիւղաքաղաքը, Եփրատ գետին աջ կողմը, Ուրֆայի մօտ) և հոն, յունագէտ Լոռփանոսի օգնութեամբ, կը կատարելագործէ հայկական տառերու գծագրութիւնը:

Ապա, Մ. Մաշտոց Պոլիս կը մեկնի և Բիւզանդացի Թէոտոս Բ. Կայսրէն կը ստանայ հայ կրօնականները և հայ աշակերտները հայերէն լեզուով և հայերէն գիրերով դաստիարակելու իրաւունք:

Մենք կը հաւատանք, որ Մեսրոպ Մաշտոցը, հայ Ազգը հայ պահող մեծագոյն «Սուրբ»ն է:

**

Այս տողերով մենք ջանացինք բացատրել, թէ յունական քաղաքակրթութիւնը ո՞ր աստիճան օգտակար եղած է հայկական մշակոյթի զարգացման:

Յոյն և հայկական գործակցութիւնը շատ բախտորոշ եղած է մանաւանդ Հայ Ազգին համար:

Բայց, հայոց և յոյներուն յարաբերութիւնները, 451-ին, Պոլսոյ մէջ կատարուած կրօնական ժողովէն յետոյ, կը խաթարուին: Պոլսոյ նեղուցին Ասիական ափին վրայ գտնուող Զաղկեդոնի մէջ լթքական աղաւաղումով՝ այսօրուան Kadiköy) տեղի ունեցած այս ժողովին տրուած որոշումները, հայ կրօնականները չեն ընդունիր և կը հեռանան ժողովէն:

ԲՅԸ 174 ~ 2-7-2002

Եւ Հայ և Յոյն ժողովուրդներուն միջեւ սկսած այս կրօնական տարակարծութիւնները, ժամանակի ընթացքին, թշնամական վերաբերմունքի կը վերածուին և ատելութեան աստիճանի կը հասնին:

Յոյները մեզ կ'ամբաստանեն, անհրաւօրէն՝ հերետիկոսութեամբ, և ամէն առթիւ մեզ կը ճնշեն և իրենց կրօնական սկզբունքները ընդունիլ կը պարտադրեն:

Եւ յոյներու և հայերու այս թշնամութենէն կ'օգտուին նախ՝ Իսլամները, և յետոյ՝ Հայաստանի

վրայէն Անաթոլիա խուժել սկսած Թաթարական ցեղերը:

Հակառակ այն իրողութեան, որ յունական [Բիւզանդական] բանակներու մէջ մեծ թիւով հայ զինուորներ և զօրավարներ եղած են, ու նաեւ, առաջին դարերէն սկսեալ, Բիւզանդական գահին վրայ անհաւատալիօրէն մեծ թիւով և հայկական ծագումով կայսրեր գտնուած են, այս՝ Յոյներուն և Հայերուն միջեւ եղած թշնամութիւնը չէ

դադրած: Եւ ի վերջոյ յանգած է՝ 1071 թ.ի Մանազկերտի պատերազմական աղետին, ուր Բիւզանդական բանակը պարտուած է իրմէ թիւով տասնապատիկ նուազ Թաթարական ցեղախումբերուն:

Այս պատերազմին հայերը, բիւզանդացիներուն դէմ իրենց ունեցած ատելութեան պատճառաւ, պէտք եղած ձեւով թիկունք չեն կանգնած Բիւզանդական բանակին:

Հայերուն այս սխալ դիրքորոշումը, թէ բիւզանդացիներուն և թէ՛, մանաւանդ, հայերուն համար, մահացու հետեւանքներ ունեցաւ դարեր ամբողջ: Եւ Հայերը և Յոյները, ի վերջոյ, «ամէն բան» կորսնցուցին: Եւ այսօր, Թաթարական այդ ցեղերը, տէր և տիրականը դարձած են աշխարհի քաղաքակրթութեան օրրանը եղող Անաթոլիական հողերուն:

Յոյներու և հայերու միջեւ այս ատելութիւնը այնքան խոր արմատներ նետած է, որ թշնամութիւնը և հակակրանքը թափանցած են ժողովրդական խաւերուն և շարունակած են գոյատեւել երկար դարեր:

Մենք կը յիշենք՝ մեր հայրն և մայրը հա-

կառակ, որ յունարէն գիտէին և կը խօսէին, Սիլիվրի կոչուած յունական գիւղաքաղաքը ապրած ըլլալուն պատճառաւ, երբեմն ատելավառ խօսքեր կ'ընէին յոյներուն հանդէպ և կ'ըսէին, թէ «Յոյները ստախօս են», եւ «Տրճան» կ'որակէին յոյները:

Մինչեւ այսօր չենք կրցած հասկնալ, թէ ո՞ր կէտուգար և ի՞նչ ըսել է՝ «Տրճան» բառը: Արդեօ՞ք «Դրուժան» բառին աղաւաղուած ձեւն է: Չենք գիտեր:

Յոյներն ալ, իրարու հետ խօսած միջոցին, իբր անարգանք՝ մեզ "Houliara" կ'որակէին:

Իհն՝ մեկ քառասունհինգ հարգութեան արարած իմաստը: Չամայ քառասուն:

Սեր մէկ բարեկամին հարցուցինք այս բառին իմաստը: Չանաց բացատրել: «Հուլիարա» շերեփ ըսել է եղեր: Եւ «Յոյները. Բիւզանդիոնի մէջ. հայ առաջնորդներուն շերեփով ու պարտադրաբար կղկղանք կերցուցեր են»:

Անպատկառ և անհրաւ վերագրումներ ու անիմաստ անարգանքներ են յոյներուն և հայերուն իրարու դէմ կատարածը: Եւ այս խօսքերով անոնք. իրարու գերեզմանը փորեցին:

Յոյները և հայերը եթէ տրամաբանութեամբ շարժէին և միացեալ ճակատ կազմէին թաթարական հորդաներուն դէմ. ի՞նչ տարբեր և գեղեցիկ երեւոյթ մը պիտի ունենար աշխարհն այսօր: «Առանց Թուրքի Անաթոլիա» մը երազելն անգամ. ուրախութիւն կը պատճառէ մեզի:

Այս մտածումներով՝ 22 Մայիս 2002-ին. Pylos-էն կը վերադառնայինք և կ'երթայինք Olympia սրբավայրը. ուր Զ. Ա. 776 թուականէն մինչեւ Զ. Ե. 393-թ.ը. ողիմպիական խաղեր կատարուած էին:

Այսօրուան միջազգային ողիմպիական խաղերը. այս պատմական՝ յունական խաղերուն շարունակութիւնն են:

Յունական դիցաբանութեան մեծագոյն «Աստուած»ը եղող Zeus-ի ի պատիւ հիմնուած այս Օլիմպիա սրբավայրը կը գտնուի Peloponese-ի թերակղզիին մէջ. Patras-էն գրեթէ 110 քմ. դէպի հարաւ:

Բայց այստեղ՝ ուշադրութիւն. Olympia սրբավայրը ոչ մէկ կապ ունի Յունաստանի ամենաբարձր լեռը [2917 մետր] եղող Olympos-ի հետ:

Դժբախտաբար Օլիմպիա և Օլիմպոս անուններուն նմանութիւնը շատերուն կարծել կու տայ. թէ Օլիմպիա-ն Ողիմպոս լեռան մօտն է:

Ցաւով պիտի ըսենք. որ 1992-ին Պէլլոլթ հրատարակուած «Հայոց լեզուի նոր բառարանին Բ. հատորին 515 էջին վրայ գրուած է. թէ՛ «Ողիմպիական խաղեր. որոնք տեղի կ'ունենային Ողիմպոս լեռան ստորոտը»:

Մինչդեռ Օլիմպիա սրբավայրը Ողիմպոս լեռնէն նուազագոյնը 500 քմ. մետր դէպի հարաւ՝ Փելոփոնես-ի մէջ է:

Առաջին ողիմպիական խաղերը կատարուած են Զ. Ա. 8-րդ դարուն. Pisa-ի [Փելոփոնես-ի պատմական անունը] թագաւոր՝ Iphitos-ի և Sparta-ի օրէնսդիր Lycurgus-ի կողմէ. Zeus Աստուածը փառաբանելու նպատակաւ:

Բայց. իրականութեան մէջ. բուն նպատակը՝ Միջերկրական ծովուն բոլոր եզերքները տարածուող Յոյն ժողովուրդներուն միջեւ կապը տեւականացնել և յունական ոգին վառ պահելու համար էր:

Չորս տարին անգամ մը կատարուող այս խաղերը. մեծ ժողովրդականութիւն շահեցան: Եւ տարիներու ընթացքին Օլիմպիա սրբավայրը շատ ճոխացաւ և նոր յուշարձաններ և համալիրներ կառուցուեցան այնտեղ:

Կ'ենթադրուի. թէ այս ողիմպիական խաղերուն. 200.000 յոյներ կը մասնակցէին: Կիները մասնակցելու. նոյնիսկ ներկայ ըլլալու իրաւունք չունէին:

Եւ մրցումներուն յաղթական ելողներուն մեծ պատիւներ

(Շար. 4՝ էջ 3)

Օլիմպիա-յի թանգարանին մէջ

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐՔ, ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԵՊՔԵՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԵՊՔ.—

«Ի Թ Թ Ի Հ Ա Տ Ե Ի Թ Ե Ր Ա Բ Բ Ի» ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ԿԱԶՄՈՒԻԼԸ»

Արդեօք դիպուած է՝

1.— Թուրք ազգը վերստին ստեղծող Մուսթաֆա Քեմալին Սելանիկցի ըլլալը:

2.— Հայ ազգը 24 Ապրիլ 1915-ին ցեղասպանութեան ենթարկող «Իթթիհատ և Թերաքքի» կուսակցութեան Սելանիկի մէջ հիմնուիլը:

Ասոնց դիպուած է ըսելու համար՝ կոյր, համր և անխելք ըլլալ պէտք է:

Միայն հետեւեալ կացութեան՝ ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք:

1905-երուն Սելանիկի բնակչութեան բաժանումը հետեւեալ ձեւով էր՝

40000 [Քառասուն հազար] Սաֆարիդ չրեայ, 20000 [Քսան հազար] դաւանափոխ չրեայ, 20000 [Քսան հազար] Իսլամ, 40000 [Քառասուն հազար] Յոյն, 3000 [Երեք հազար] Անուշ ջուրի ֆրանսացիներ-Լեւանդեաններ:

Եւ հրեաներուն մեծ մասը իտալապատակ էին և իրենց մէջ շատերը իտալական մասունական օթեակին անդամ էին:

Կարմիր Սուլթան Ապտիլ Համիտ, 1895-ին շղթայազերծած հայկական ջարդերով, անտեսանելի և բարձրագոյն ուժերուն ծրագիրները իրենց տեղը բերած էր:

1908-ին «Իթթիհատ և Թերաքքի» կուսակցութեան բանակը Պոլիս մտաւ և, պարտականութիւնը աւարտած Ապտիլ Համիտը գահընկեց ընելով, կառավարութիւնը ձեռք անցուց:

1914-ին «Իթթիհատ և Թերաքքի» կուսակցութիւնը անտեսանելի և բարձրագոյն ուժերուն մէկ Նոր ծրագիրը կիրարկել սկսաւ:

1914-ին սկսող Առաջին Աշխարհամարտին, Գերմանացիներուն կողքին մասնակցեցաւ և, պատերազմին խառնաշփոթութենէն օգտուելով, 24 Ապրիլ 1915-ին, Ներքին գործոց Նախարար, ճագումով գնչու և ֆարմասոններուն մեծ վարպետը՝ Թալաթ Փաշան՝ Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկել սկսաւ:

Եւ տարիներէ ի վեր շարունակուող հայկական խնդիրը՝ բանի մը ամսուան մէջ, պատմութեան մէջ չտեսնուած վայրագութեամբ լուծեց:

Եւ 19 Մայիս 1919-ին, ծրագրին վերջին մասը կիրարկուիլ սկսաւ:

Մուսթաֆա Քեմալը՝ Սամսոն ելաւ և Նոր և զօրաւոր Թուրքիա մը ստեղծելու աշխատանքներուն սկսաւ: Ժամացոյցի զսպանակի ճշգրտութեամբ կիրարկուող Նոր Թուրքիա մը ստեղծելու ծրագրին արմատներուն Սելանիկի մէջ ըլլալը դիպուած էր արդեօք:

Բացարձակապէս՝ ո՛չ:

1914-էն մինչև 1923 թուականը Անաթոլիոյ մէջ կատարուած դէպքերը՝ անտեսանելի և բարձրագոյն ուժերուն Նոր Աշխարհի մը ստեղծելու ծրագիրներուն մէկ մասն էին միայն:

Եթէ աչք ունիք՝ կը տեսնաք: Եթէ խելք ունիք՝ կը հասկնաք:

Այսօր, Աշխարհի մէջ տեղի ունեցող բոլոր դէպքերը, անտեսանելի բարձրագոյն ուժերուն ծրագիրներուն գործադրութեան հետեւանքներն են:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANIKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN KADER-
LERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

İKİNCİ OLAY

İTTİHAD VE TERAKKİ PARTİSİNİN SELANIKTE KURULMASI

ACABA TESADÜFMÜDÜR

1.- TÜRK MİLLETİNİ YENİDEN YARATAN MUSTAFA KEMALIN SELANIKLI OLMASI.

2.- ERMENİ MİLLETİNİ, 24 NISAN 1915-TE SOYKIRIMINA UGRATAN İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİN SELANIKTE KURULMASI.

BUNLARA, TESADÜFDÜR DEMEK İÇİN, KÖR SAGIR VE AKILSIZ OLMAK LÂZİM.

YALNIZ, SU DURUMA, SİZİN DİKKATİNİZİ ÇEKERİZ.

1905-LERDE SELANIGIN NÜFUS DAGILIMI SÖYLE İDİ.

40000 (KIRKBIN) SAFARİT - YAHUDİ

20000 (YIRMİBİN) DÖNME - YAHUDİ

20000 (YIRMİBİN) MÜSLÜMAN

40000 (KIRKBIN) YUNANLI

3000 (ÜÇBİN) TATLI SU FRENGİ-LEVANTENLER.

VE YAHUDİLERİN BÜYÜK BİR ÇOGUNLUG İTALYAN UYUKLU VE İTALYAN MASON LOCASININ ÜYELERİ İDİLER.

KIZIL SULTAN ABDÜL HAMİD 1895-DE BASLATTIRDIĞI ERMENİ KATLIAMLARI İLE VAZİFESİNİ YAPMIS VE GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN PROGRAMINI GERÇEKLEŞTİRMİŞTİ.

1908-DE İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİN ORDUSU İSTANBULA GİREREK, VAZİFESİ BİTEN SULTAN ABDÜL HAMİDİ TAHTDAN ASAGA ALDI VE HÜKÜMETİ ELE GEÇİRDİ.

1914-DE İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİ, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN YENİ BİR PROGRAMINI UYGULAMAYA BAŞLADI.

1914-DE BASLIYAN BİRİNCİ DÜNYA HARBİNDE ALMANLARIN YANINDA YER ALDI VE BU KARGASALIKTAN İSTİFADE EDEREK 24 NISAN 1915-TE DAHİLİYE VEKİLİ, ÇİNGENE ASILLI, FARMASON ÜSTADİ AZAM TALAT PASA ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATMAYA BAŞLADI.

VE SENELERDEN BERİ DEVAM EDEN ERMENİ MESELESİNİ BİR KAÇ AY İCİNDE TARİHTE GÖRÜLMEMİS BİR VAHSET TATBİK EDEREK TEMİZLEDİ.

VE 19 MAYIS 1919-DA PROGRAMIN SON KİSMİ TATBİK EDİLMİYE BAŞLADI.

MUSTAFA KEMAL SAMSUNA ÇIKTI. VE YENİ VE KUVVETLİ BİR TÜRKİYENİN KURULMASINA BAŞLADI.

BİR SAAT ZENBEREGİ DAKIKLIĞI İLE UYGULANAN YENİ TÜRKİYE PROGRAMININ KÖKLERİNİN SELANIKTE OLMASI ACABA TESADÜFMÜ İDİ ?

KATIYYEN.

1914-TEN 1923-E KADAR ANATOLYADA VUKU BULAN OLAYLAR, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN YENİ BİR DÜNYA KURMA PLANLARININ SADECE BİR KISIMI İDİ.

EGER GÖZÜNÜZ VARSA, GÖRÜRSÜNÜZ. EGER AKLINIZ VARSA, ANLARSINIZ.

BUGÜN DÜNYADA VUKU BULAN BÜTÜN OLAYLAR, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN PLANLARININ UYGULAMALARININ SONUÇLARIDIR.

B. Q.

ՈՒՄՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ... (Ծար. էջ 2-էն)

կ'ընծայուէին, և անոնք, իբր հերոս, իրենց ծննդավայրը վերադառնալէ յետոյ. տե-
ւական կը փառաբանուէին ու նաեւ, բացառիկներն ալ, կ'աստուածացուէին:

Հռոմէական կայսրութեան իշխանութեան շրջանին, Հռոմէացիներն ալ մասնակ-
ցիլ կ'սկսին Ողիմպիական խաղերուն:

Նոյնիսկ Ներոն, Հռոմէացի կայսրը, խաղերուն երաժշտութեան և բանաստեղծու-
թեան մրցարշան ալ կ'աւելցնէ, որ ինքն ալ կարենայ մասնակցիլ անոնց:

Եւ այս Ողիմպիական խաղերը կը շարունակուին Զ. Ե. մինչեւ 393-թ.ը:

Եւ այդ թուականէն յետոյ, Հռոմէացի կայսրը Theodosius, որ Զ. Ե. 380-թ.ին քրիս-
տոնէութիւնը պետական կրօն հռչակած էր, Զ. Ե. 394-թ.ին, կ'արգիլէ Ողիմպիա-
կան խաղերը. «Հեթանոսական արարողութիւններ են» ըսելով:

**

Olympia սրբավայրը՝ մեր տեսած յունական դասական գլխաւոր յուշարձաններու
կեդրոնն է:

Թէեւ, շատ մեծ մասը անոնց, փլատակ վիճակի մէջ է: Բայց, այդ վիճակով ան-
գամ, այս հոյակապ յուշարձաններուն առջեւ չսքանչանալ անկարելի է:

Եւ Յուշարձաններուն գտնուած վայրը՝ բնութեան հրաշալիք մըն է:

Յունաստանը՝ ընդհանրապէս ժայռոտ երկիր է, և կանանչութիւնը՝ քիչ: Բայց
Օլիմպիա-ի սրբավայրը շրջապատող բլուրներուն վրայի անտառներուն խտութիւնը
և մանաւանդ գոց կանանչ և փայլուն գոյները՝ երբեք ուրիշ տեղ չենք տեսած:

«Νόστος» & «Theodosius» Ρθϛ 174 = 2-

Օլիմպիա սրբավայրը, իրապէս ալ, պաշտամունքի արժանի ուխտատեղի մըն է:
Եւ մտածել, որ յունական և հայկական իշխանութիւններուն՝ իրարու հետ հա-
մերաշխ և օգտաւէտ կապեր հաստատած տարիներուն, հայոց Արշակունի թագա-
ւորը՝ «Վարազդատ», Զ. Ե. 393-թ.ին, կը մասնակցի ողիմպիական խաղերուն, և
յաղթական կ'ելլէ:

Եւ 393-թ.ի խաղերուն իբրեւ յաղթական՝ մարմարեայ յիշատակարաններուն
վրայ արձանագրուած է Հայոց Արշակունի Վարազդատ թագաւորին անունը:

Իբր վերջին խօսք պիտի ըսենք.՝ Յաւիտենական անէծք՝ բոլոր անոնց, որոնք
հայկական և յունական բարեկամութիւնը և գործակցութիւնը քանդեցին:

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԼԵՏ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳՐՈՂԷ ԴԷՊԻ ՉԱՐԸ

Գրեց՝ ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԼՆՅ. ՏԻԻԼԿԷՐԵԱՆ

Կը գրեն ու կը խօսին քաղաքակիրթ աշխարհի բարոյագէտները, թէ դարուս երիտասարդութիւնը կ'ապրի անսկզբունք և անհետէլ կեանք մը:

Չունի իր երազային իղձերը ոգետորոյ ու հրահրող հեռանկարներ, և ի վուր կը վատնէ իր գարուն կեանքին անփոխարինելի տարիները՝ մահացու յուսալքումներու և պատրալից վայելքներու փորձութեան մէջ:

Այսպիսի վճռական ու աժան յայտարարութիւն մը չի համապատասխաներ ճշմարտութեան և կարելի չէ, ներկայ բորբոսած բարքերու մէջ, չգտնուին բանիմաց երիտասարդներ որ չսեւեռեն իրենց մտահայեացքը ոսկեգօծ հորիզոններու ու չփափաքին տեսնել իրենց գլխուն վերեւ ճառագայթող լուսապայծառ երկինքը:

Երիտասարդ է մարդ, իր սրտի կենսութիւն տրոփումներով, երբ շողարձակում կու տայ իր մտասեւեռումներուն, և զառամած է մարդ՝ իր հիւանդագին հիսաթափութիւններով, երբ՝ հոգին գրկած է հաւատքի և յուսադրումներու լուսաճաճանչ վերացումներէն:

Ճշմարտապէս, մարդկային ինչպիսի՞ յատկանիշներով կրնանք ներկայացնել երիտասարդը, որ հոգեպէս, բարոյապէս և ֆիզիքապէս կը գտնուի պայթուցիկ ու հաճոյավառ բռնկումներու մէջ, և պատրաստ է, իր ներքին միտումներուն հետ չնկողաշնակուող իրողութիւններու դէմ ընդվզելու, ըմբոստանալու և պայքարելու:

Ափսոսալի չէ՞, որ իր ծաղկաբոյր հասակին մէջ, փոխանակ գաղափարական նկրտումներու տեսլականը տալու իր արծուեթօնի խոյանքներուն, կը նախընտրէ սուգրփիլ հեշտավառ հաճոյքներու տղմոտ ջուրերուն մէջ:

Անշուշտ, դիւրաւ մահացու մոլութեանց քառսին մէջ չէր իյնար, եթէ իր հոգիին պայծառատեսութիւնը չմթանգներ մարուանայի զգլխիչ գուլաներու մէջ:

Երիտասարդ մը, որ կ'անգիտանայ այս շնչող մոլորակին հոգետր ազդակները և իր անծայրածիր երեսակայութեան համապատկերին վրայ կը տեսնէ իր կիրքերը զովացնող սուտ ու պատրալից աշխարհ մը, բնական է, որ ինքնաբերաբար ինքն ալ դառնայ սուտ մարդ մը, առաւել՝ աժան զոհ մը՝ շահագործողներու անյագուրդ ախորժակներուն:

Բացայայտ է, աշխարհի դէպքերը, իրողութիւնները և մարդիկը ողջմտութեամբ դատող մտատրականութեան համար սա անհերքելի ճշմարտութիւնը, թէ գիտարուեստը՝ հրաշքի հաւասարագօր գիտերով և մարդկութեան ընծալած հանգստաւէտ կեանքի դիւրութիւններով, չյաջողեցաւ ցարդ՝ ստեղծել ՆՈՐ ՄԱՐԴԸ, որ քրիստոնէական հաւատքով գօտեպնդուած՝ ազատագրէր մարդկային հասարակութիւնը երկրի նիւթապաշտ կապանքներէն և պարզէր մարդոց հոգետր աշխարհին մէջ ՅԱԻԵՐԺՈՒԹԻՒՆԸ, լուսաճաճանչ հորիզոններով:

Կարելի՞ է, բարոյագուրկ աշխարհի մը ապառողջ կլիմայի տակ, մարդկային հոգին առաքինութեան կազդուրիչ թթուածինը շնչէ, ուր՝ բնականը կը հոչակուի անբնական, հարազատը՝ անհարազատ, կանոնականը՝ անկանոն, օրինատուր՝ ապօրին, ազգասէրը՝ ազգադաւ, անմեղը՝ մեղաւոր, և բարեպաշտը՝ անբարիշտ:

Այս հակասութիւններու և հակադրութիւններու լաբիրինթոսին մէջ շնչող մտակորոյս երիտասարդը, բնական է, որ իր դատողութիւնը կորսնցնէ ու բարբարոսանալ, գոռոզանայ և դառնայ ժողովուրդը կեղեքող ու խոշտանգող անզուսպ զագան մը:

Մերօրեայ երիտասարդութեան մեծ մասին իտէպը նիւթապաշտութիւնն է, մարմնապաշտութիւնը և... ոճիրը:

Բռնութիւնը կը նկատէ իր ազատութիւնը, սեռային ու սիրային կիրքերը՝ իր կարգախօսը, ապօրինութիւնը՝ իր օրէնքը, անաստուածութիւնը՝ իր հաւատքը, անպատութիւնը՝ իր սկզբունքը, դրամը՝ իր կուտքը, մարդասպանութիւնը՝ իր արհեստը, չարագործութիւնը՝ իր մասնագիտութիւնը, անպատուութիւնը՝ իր բարոյականը, ասփըշտակութիւնը՝ իր իրաւունքը, ազգը՝ ռեւէ ժողովուրդ, հայրենիքը՝ որևէ կրկիր և արտագաղթը՝ իր մեծ ու միակ երազը:

Այս դիպքին կերպարով երիտասարդը՝ մարդակերպ ճիւղ մըն է, որ կը սպաննայ ամէն մարդու կեանքին և որուն կարկառուն նմոյշները Երեսանի մութ ու խոհաւ բանտախուցերուն մէջ, կը սպասեն իրենց... ազատ ու անպարտ արձակման:

★ ★ ★

Նորագոյն սերունդը՝ ջղային է, անհամբեր ու անապարող: Կը տատապի համբերութեան ու սպասումի անհանգստութենէն: Այսօր կը սերմանէ և այսօր կ'ուզէ հրկիւզել: Հիմա ծառը կը տնկէ և կ'ուզէ հիմա պտուղը քաղել: Այս րոպէին կ'ուզէ տեսնել իր ջանքերուն արդիւնքը: Ո՛չ վաղը, ո՛չ աւելի ուշ, այսօր է ժամանակը պտղաբերութեան:

Հոգեւոր գործերու մէջ եւս՝ համանոյն անհամբերութիւնը կը ցուցադրուի: Տրամադրութիւն չունինք ցաւեր ու դժուարութիւններ կրելու, համբերութիւն չունինք յուսալու, պայքարելու և տոկալու: Պատրաստ ենք ամէն բանի սկիզբը՝ յուսալքուելու և զինաթափ ըլլալու:

Չենք հասկնար ու երբեք պիտի չհասկնանք, որ մեր հանրօգուտ ծառայութիւնները, մեր մեծ ու պզտիկ բարեգործութիւնները պարապութեան մէջ չեն իյնար ու կորսնուի:

Կարելի՞ է, որ մոլութիւններու մէջ զեխ կեանք ապրած խելակորոյս մարդը, միևնչեւ մահ ալքուի բաժակը ձեռքին մէջ բռնած՝ բարոյապէս բուժուի ու զգաստանայ:

Կրնա՞յ երիտասարդ մը կամ երիտասարդուհի մը այս հեշտագրգիտ ժամանակներուն՝ անաղարտ պահել իր կուսութիւնը ու մերժել փորձութիւններու ձգողական հրապոյրները, որ կը մղեն զինք երազային վայելքներու ըմբռնչխնամին:

Ո՞ր մարդը կրնայ ապրիլ ու գործել առանց սուտի, առանց կեղծիքի, առանց շողքորթութեան և խաբէութեան:

Անոնք, որ անհրաւ շահը իրենց յաջողութեան նպատակ ըրած են, կը գտնուին այսօր դրամի բրգացած դէզերու վրայ թառած՝ կրեստսեան արեաւիառ կատարներու վրայ:

Իսկ անոնք, որ Աստուծոյ խօսքին հետեւելով՝ անհրաւ շահերը անգոսնած են. կը գտնուին թէև նիւթապէս ողորմելի կացութեան մէջ, բայց

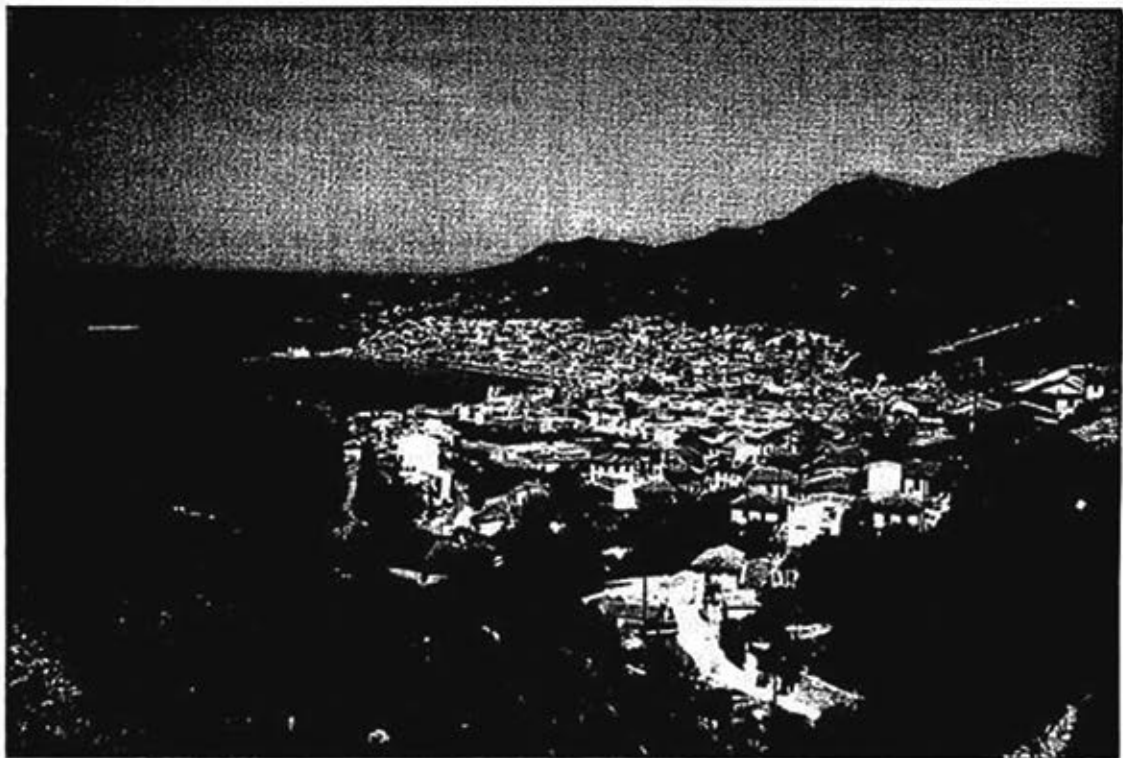
(Ծար.ք էջ 11)

Handwritten mark

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
- ՍԱՄՈՍ ԿՂՋԻ -

... ՈՐ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՆ ԶԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՏԱՂԱՆԴՆԵՐԷՆ ԵՐԿՈՒԹԻՆ՝
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅ «EPICURE»ԻՆ ԵՒ
ԱՍՏՂԱԳԷՏ "ARISTARQUE"ԻՆ
ԾՆՆԴԱԿԱՅՐԸ ԵՂԱԾ Է:
ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՒԲԷՆԵԱՆ]

ՍԱՄՈՍ -ի կեղրոնական քաղաքը

Մեր երիտասարդութեան տարիներէն ի վեր, հիացող մը եղած ենք Յունական Զաղաքակրթութեան:

Բայց, անհասկնալի պարագայ մը կար: Չէինք ուզեր համոզուիլ այն իրողութեան, թէ հին պատմական շրջաններուն, Յոյն գիտնականները՝ Աշխարհին անշարժ ըլլալուն և մոլորակներուն և մանաւանդ Արեւին Երկրին շուրջ դառնալուն - Երկրակեդրոն - Heliocentrisme - կը հաւատային:

Յոյն գիտնականներուն այս մեծ սխալը անկարելի կը թուէր մեզի: Երբ կը մտածէինք, թէ Այնշթայնէն (Einstein) 2500 տարիներ առաջ, Յոյն փիլիսոփայ Heraclite-ը Յարաբերականութեան - Relativité - օրէնքը յղացած էր (Այնշթայնին այս օրէնքը իրեն վերագրելը՝ պարզապէս գիտական իմաստով «Հրէական աճպարարութիւն» մըն է):

Նոյնպէս՝ ասկէ 2400 տարիներ առաջ, յոյն փիլիսոփայ Democrite, բնութեան մէջ գտնուող բոլոր նիւթերու "ATOMES" -ներէ բաղկացած ըլլալու տեսութիւնը մէջտեղ նետած էր:

Գիտական այսքան բարձր մակարդակի տէր Յոյն գիտնականներուն, մեր տիեզերքին արեւակեդրոն (Heliocentrique) ըլլալը չհասկնալնին անհաւատալի էր:

* * *

Ընդհանրացած համոզում մըն է, որ առաջին անգամ Բոլոնացի աստղագետ Կոպեռնիկոսն (Copernic) եղաւ, 1543-ին հրատարակած իր գիրքին մէջ, մեր տիեզերքին արեւակեդրոն ըլլալու տեսութիւնը առաջադրողը:

Այս տեսութիւնը, այն տարիներուն, մեծ աղմուկ հանած էր: Մեծ թիւով հակառակորդներ և սակաւաթիւ կողմնակիցներ ունեցաւ:

Կրօնական սկզբունքներուն հակառակ եղող այս տեսութիւնը, Կաթողիկէ Եկեղեցիին կողմէ մեծ ընդդիմութեան բախած է:

Կոպեռնիկի տեսութիւնը պաշտպանողներէն իտալացի գիտնական Կալիլէ (Galilée), 1633 թուականին, Հռոմի մէջ, հաւատաքնութեան (inquisition) դատարանին առջև կը հանուի: Եւ ճնշումներու տակ, Կալիլէ ստիպուած կ'ըլլայ իր համոզմունքը դրժելու: Եւ ան կ'ընդունի կաթողիկէ Եկեղեցիին տեսակետը թէ՛ Աշխարհն անշարժ է և տիեզերքին կեդրոնը ...: Եւ դեռ զրոյցներ կան, որ Կալիլէ, հակառակ ստիպողաբար պահ մը ընդունելուն որ Երկիրը անշարժ է, տեղ մը չի դիմանար և կը հառաչէ՝ «Եւ սակայն, ան կը դառնայ» "ET POURTANT, ELLE TOURNE" :

Handwritten mark

Կոպեռնիկի տեսութեան թեր և դէմ եղողներուն վիճաբանութիւնները երկար տարիներ կը տեւեն: Եւ տարիներ ետք, վերջապէս, "Heliocentrique" «Արեւակեդրոն»ի տեսութիւնը գիտականօրէն և վերջնականապէս կը փաստուի:

Եւ այս մեծ գիտնականը Արեւակեդրոն-ի համակարգը առաջադրող աստղագէտն ըլլալով, պատմութեան կ'անցնի: Մինչդէռ այս վարկածը՝ գիտութեան պատմութեան մէջ կատարուած մեծագոյն անարդարութիւնն է:

Արեւակեդրոն համակարգը առաջին անգամ, փաստերով ապացուցանողը՝ Զ.Ա. 310 թուականներուն Սամոս (SAMOS) կղզին ծնած, յոյն Արիստարքոսն (Aristharque) էր, որ Արեւակեդրոն համակարգը իր գրութիւններով յաւերժացուցած է:

Այս մասին կը վկայեն յոյն գիտնականներ՝ Արքիմէդ (Archimede) [Զ.Ա. 250] և Պլուտարքոս (Plutarque) [Զ.Ե. 75]:

Արիստարքոս, Արեւակեդրոն համակարգի իր մտածումները, միայն գրելով չէ բաւարարուած:

Այն թուականներուն շատ նախնական և անկատար պայմաններով յաջողած է Լուսինին Երկրագունտին և Արեւին մեծութիւնները և ասոնց իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնները չափել:

Եւ այս չափերուն մէջ տեսնելով Արեւին անհաւատալի մեծութիւնը, Արեւակեդրոնութեան համակարգին անժխտելի ապացոյցը ներկայացուցած է՝

«Մեծ մարմին մը [Արեւը] պզտիկ մարմնի [Երկիրը] մը շուրջ չի կրնար դառնալ: Այլ՝ պզտիկ մարմին մը [Երկիր - Աշխարհը] մեծ մարմնին [Արեւին] շուրջ կը դառնայ»:

Եւ այս «յեղափոխական» տեսութեան հակառակ եղող Աթենքի յետադիմական կրօնական շրջանակները, Արիստարքոսին դէմ յարձակումի կ'անցնին:

Չէ՞ որ, յունական դիցաբանութեան կեդրոնը և բոլոր «Աստուածներուն» բնակավայրը, Աշխարհն էր:

Եւ Աշխարհը ձեւով մը նսեմացնող և Արեւին ենթարկող Արեւակեդրոն տեսութիւնը, Աթենքի կրօնաւորներուն համար մահացու կրնար ըլլալ:

Այս պատճառաւ, Արիստարքոսին դէմ, սպառնալիքները կը բազմանան:

Աթենացի փիլիսոփայ Գլէանթ (Cleanthe), իր դէմ գրութիւն մը կը հրապարակէ և կը պահանջէ զինք ամբաստանել «անկրօնութեամբ», որուն պատիժը մահապարտութիւնն է:

Եւ Արիստարքոս կը հարկադրուի, ստիպողաբար, Աթենքէն հեռանալ: Եւ այս ձեւով, իր Արեւակեդրոն տեսութիւնը, մոռացութեան կ'ենթարկուի:

Զ.Ա. 200 թուականներուն, բաբելոնացի Սելիւքոս (Seleucos), մեծ խանդավառութեամբ կ'աշխատի վերակենդանացնել Արիստարքոսին Արեւակեդրոն տեսութիւնը: Բայց հետեւորդ չունենար, անկրօնութեամբ ամբաստանուելու վախին պատճառաւ:

Արքիմէդ և Պլուտարքոս եւս, կը հաստատեն Արիստարքոսին Արեւակեդրոն տեսութիւնը, բայց՝ այդքան:

Յետոյ՝ կ'անցնին 15 դարերու խիստ խաւարակուռ կրօնական տարիները:

Եւ կու գայ շրջանը Կոպեռնիկոսի (Copernic), որ կը հրատարակէ այն գիրքը, որուն մէջ Արեւակեդրոն տեսութիւնը բոլորովին իրեն կը վերագրէ:

Եւ Կոպեռնիկոս հակառակ, որ շատ լաւ գիտէր և կարդացած էր Արիստար-

«Եւստիքի» թիւ 175

17

քոսի Արեւակեղրոն տեսութիւնը, միայն իր առաջին գրութեան մէջ տեղ մը կը նշէ անոր անունը, բայց իր յետագայ գրութիւններուն մէջ, բնաւ չ'անդրադառնար Արիստարքոսի մասին:

Եւ այս ձեւով Կոպեռնիկոս, գիտութեան պատմութեան մեծագոյն ապերախտութիւնը կը գործէ:

Եթէ Արիստարքոսի ապրած տարիներուն, գիտական շրջանակները ընդունէին անոր Արեւակեղրոն տեսութիւնը, Գիտութիւնը 1800 տարի շահած պիտի ըլլար: Եւ դժուար չէ ենթադրելը, թէ այս ուշացումը, Աշխարհի քաղաքակրթութեան համար ինչ մեծ, ահաւոր կորուստ է:

Արդեօք քաղաքակիրթ «աշխարհ»ը ի՞նչի կ'սպասէ. պատմութեան մէջ կատարած այս մեծ անարդարութիւնը սրբագրելու համար, որ Արիստարքոսին, գիտական պատմութեան մէջ, իր արժանի տեղը տրուի:

**

Յունական Սամոս կղզիին տրուած մեր այցելութեան նպատակն էր. նաե՛ւ տեսնել մեծ փիլիսոփայ Եպիկուրի (Epicure) ծննդավայրը:

Եպիկուրի գաղափարները մեզ շատ տպաւորած են: Իր կեանքի փիլիսոփայութիւնը կը կեղրոնանայ «հաճոյք»ի մէջ: Ան կ'ըսէր, թէ մարդուն ապրելու նպատակը՝ հաճոյքն է: Բայց՝ ո՛չ թէ կիրքերու հաճոյքը: «Մարդկութիւնը իր կիրքերու հաճոյքներուն կրնայ տիրապետել զօրացնելով հոգեկան հաճոյքները»:

Եւ մարդկութիւնը, զօրացնելով իր հոգեկան հաճոյքները, կրնայ իր կեանքին մէջ հասնիլ իսկական երջանկութեան: Եպիկուր հակառակ էր, իր ժամանակակից կրօնականներուն.

որոնք մարդկութեան մէջ կ'արծարծէին Աստուծոյ դէմ վախը և մանաւանդ՝ մահուան հանդէպ մղձաւանջը:

Շատ հոշակաւոր է իր հետեւեալ տեսակետը. «Մեր ապրած միջոցին մահը չկայ: Բայց մահին գալէն յետոյ՝ մենք չկանք»:

Եպիկուր բոլոր ժամանակներուն ամենէն իրապաշտ փիլիսոփան է իր գաղափարներով: Եւ մենք հիացող մըն ենք իր գաղափարներուն:

**

Ք

23 Մայիս 2002-ին, ինքնաշարժով վերադարձանք Փաթրասէն (Patras) Աթէնքի օդակայանը, և հոնկէ ճամբայ ելանք Օլիմպիք Էրուէյզ (Olympic Airways) օդանաւով, դէպի Սամոս (Samos) կղզին:

Չէինք կրնար երեւակայել, թէ Եգէական Ծովը՝ անթիւ անհամար յունական կղզիներու փունջ մըն է:

Կղզիներէն մէկը չլմնցած՝ միւսը կ'սկսէր: Եւ խորհեցանք, թէ այսքան կղզիներուն մէջէն նաւերը, մանաւանդ գիշերները, ինչպէ՞ս իրենց ճամբան ապահով կրնային շարունակել:

Աթէնքէն Սամոս օդանաւի ճամբորդութիւնը, հազիւ 50 վայրկեան տեւեց, և օդանաւը իջաւ տեղի օդակայանը:

Մեր առաջին տպաւորութիւնը այն եղաւ, որ օդակայանին անունը Փիթակոր (PYTHAGORE) էր:

Ինչո՞ւ Սամոսի օդակայանը իր ամենէն արժեքաւոր զաւակներուն՝ Եպիկուտի կամ Արիստարքոսի անունով չէր կոչուեր, այլ՝ Փիթակոր:

Մոռցանք ըսելու, թէ թուաբանագէտ Փիթակորն ալ Սամոս ծնած էր:

Բայց, մեր ալ համոզումով՝ Եպիկուտին և Արիստարքոսին քով՝ Փիթակորը, բաղդատաբար, երկրորդական անձնաւորութիւն մըն է:

Թէև ան, թուաբանութեան մէջ, իր անունը կրող «Աղիւսակ»ի և «Եռանկիւն»ի անկիւններու գիտերով ծանօթ էր, բայց «Աղիւսակ»ը Փիթակորին հնարքը չէր:

Աղիւսակը արդէն, Բաբելոնի մէջ, ծանօթ էր...

Օդակայանին մէջ, ինքնաշարժ մը վարձեցինք:

Սամոս կղզիին կեդրոնական քաղաքին անունը՝ կղզիին անունով կը կոչուի: Ինքնաշարժը վարձու տուող պաշտօնեային հարցուցինք, թէ Սամոսի մէջ ո՞ր պանդոկը իջնել կը յանձնարարէ:

Պաշտօնեան «Ինչո՞ւ համար Սամոս պիտի երթաք» ըսաւ, և շարունակեց. «Պետք չկայ Սամոս երթալու: Օդակայանին մօտ "Phytagore" քաղաքի պանդոկները լաւագոյններն են, և անոնց մօտ են կղզիին ամենատեսարժան վայրերը»:

Կրկին՝ անհասկնալի երեւոյթ մը պարզուեցաւ մեզի համար:

Սամոսին պատմական կեդրոնը եղած և ներկայիս Փիթակոր կոչուած Antique Samos-ը Զ.Ա. 6-րդ դարուն, կղզիին իմաստուն բոնակալ՝ Polycrate-ի կողմէ հիմնուած էր: Եւ ասոր իշխանութեան տարիներուն, Սամոս իր

(Ծարձ' Լջ 3)

Փիթակոր

7/16.7.2002

Մեծ
Կոմ
Տե
Մե
Կո
Մե

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ԶԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐԲ, ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ԺԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊԲԵՐ
ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊԲ.—

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Յարգելի Պոլսաբնակ երիտասարդներ. դուք 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ին տեղի ունեցած Պոլսոյ
ողբերգութիւնը գիտէ՞ք արդեօք:

Չէք գիտե՞ր. իրաւունք ունիք.

Այդ թուականէն ի վեր, գրեթէ 50 տարիներ անցեր են. դուք, այդ թուականին, չէիք ճնած
անգամ. բայց դուք, այս մասին, բնաւ չկարդացի՞ք. բնաւ չհետաքրքրուեցա՞ք.

«Չլսեցի» «չտեսայ» «չեմ գիտեր»—իրաւունք ունիք. դուք, հայկական ցեղասպանութիւնն ալ,
բնաւ չէք գիտեր. դուք, միայն ձեզի սորվեցուցածնին գիտէք:

«Հայերը՝ թուրքերը ջարդեր են»: Խեղճեր: Անոր համար է, որ հայերուն հայրենիքը եղող Արե-
ւելեան Անաթոլիոյ մէջ, այսօր մէկ հատ հայ չկայ:

Բայց՝ միլիոնաւոր թուրքեր կան:

Եթէ հայերը ջարդեցին թուրքերը, ուրկէ՞ ելան Անաթոլիոյ մէջի միլիոնաւոր թուրքերը: Ինչպէ՞ս
կը հաւատաք ձեր առաջնորդներուն յերիւրածոյ ցարտութիւններուն:

Աւելի ծիշդ՝ հաւատալ կը ձեւեցնէք:

Որովհետեւ դուք, իրականութիւնը ուրիշներէն աւելի լաւ գիտէք: Հայերը ջարդած ձեր մեծ հայ-
րերը՝ ձեզի պատմած են իրենց «քաջագործութիւնները»:

Վերադառնալ 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան:

Մենք, 6-7 Սեպտեմբերի գիշերը, այս ողբերգութիւնը՝ առաջին վայրկեանէն մինչև վերջին
վայրկեանը «ապրեցանք»:

Տեսաւք, ժողովուրդ ըսուած թուրք խուժանին կատղիլը:

Ամէն բան, 6-7 Սեպտեմբերի գիշերը “ISTANBUL EKSPRES” թերթին հրատարակած երկրորդ
տպագրութեան մէջ, մեծ տառերով տրուած գրգռիչ լուրով սկսաւ՝ «Սելանիկի մէջ Աթաթուրքին
ճնած տունը ոմբակոծուեցաւ»:

Այս թերթին տուած լուրը՝ ազդանշան մըն էր: Այս՝ դէպքերուն սկսելու համար տրուած հրաման
մըն էր:

Կէս ժամ չանցած՝ Պոլսոյ յոյներուն, հայերուն խանութներուն, տուներուն, եկեղեցիներուն վրայ
յարձակումը սկսաւ:

Պատճա՞ռը: Յոյները, Սելանիկի մէջ, Աթաթուրքին տունը ոմբակոծեր են:

Իբր թէ, ասոր վրէժը պիտի լուծէին:

Բայց այս՝ առաջուրէ, ժամացոյցի ճշդապահութեամբ, ծրագրուած էր:

Եւ կասկած չկայ, որ Պոլսոյ «կեսավոր»ներուն վրայ յարձակման ծրագիրը՝ “MIT” [Թրքական
հետախուզական-տեղեկատուութեան կազմակերպութիւն] սպայակոյտին կողմէ, պատերազմական
ծրագրի մը նման, շատ առաջուրէ պատրաստուած էր:

Պոլսոյ կեսավորներուն թաղամասերուն վրայ յարձակումը՝ ամէն կողմ նոյն ատեն, ժամը 21-ին
սկսաւ:

«Կիպրոսը՝ թուրք է», «Դրօշակ կախեցէք» վանաստուներով եկող հազարաւոր թալանողներ՝
առաջուրէ ճշդուած «կեսավորներուն» խանութները, չտեսնուած վայրագութեամբ քանդելով և
թալանելով կը յառաջանային:

Եւ այս վայրենիներուն արգելք ըլլալու համար, մէջտեղները ոչ մէկ ոստիկան և ոչ ալ զինուոր
մը կար: [Ծարուսակելի]

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANİKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN KADER-
LERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

ÜÇÜNCÜ OLAY

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI

SAYIN İSTANBUL GENÇLERİ. SİZ ALTI-YEDİ EYLÜL 1955 TARİHİNDE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASINI BİLİRMİSİNİZ ? BİLMİYORMUSUNUZ ? HAKLISINIZ. ARADAN NERDE İSE 50 SENE GEÇMİŞ. O TARİHTE SİZ DOĞMAMISTINIZ BİLE. FAKAT SİZ, HIÇ OKUMADINIZ MI ? HIÇ MERAK ETMEDİNİZMİ ? "İSİTMEDİM, GÖRMEDİM, BİLMİYORUM".

HAKLISINIZ. SİZ ERMENİ SOYKIRIMINI DA HIÇ BİLMEZSİNİZ. YALNIZ SİZE ÖĞRETİLENİ BİLİRSİNİZ. "ERMENİLER KESMİŞ TÜRKLERİ" VAH ZAVALLILAR. ONUN İÇİN ERMENİLERİN VATANI OLAN DOĞU ANATOLIADA BUGÜN BİR TEK ERMENİ YOK. FAKAT MİLYONLARCA TÜRK VAR. ERMENİLER KESMİŞ İSE TÜRKLERİ, NERDEN ÇIKTI ANATOLYADAKI MİLYONLARCA TÜRK. NASIL DA İNANIRSINIZ, SİZİN BASUGLARINIZIN UYDURDUGU PALAVRALARA.

DAHA DOGRUSU, İNANIR GÖRÜNÜRSÜNÜZ. ÇÜNKÜ SİZ HAKİKATI HERKESTEN İYİ BİLİRSİNİZ. ERMENİLERİ KESEN BÜYÜK BABALARINIZ BU "KAHRAMANLIKLARINI" ANLATMISLARDIR SİZE. GELELİM 6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASINA.

BİZ, 6-7 EYLÜL GECESİ, BU FACIAYI, BİRİNCİ DAKİKASINDAN, SON DAKİKASINA KADAR YASADIK. GÖRDÜK, HALK DENİLEN TÜRK GÜRHUNUNUN NASIL CANAVARLASTIĞINI.

HERSEY, 6-7 EYLÜL AKSAMI, "İSTANBUL EKSPRES" GAZETESİNİN ÇIKARDIĞI İKİNCİ BASKISINDA BÜYÜK PUNTOLARLA VERDİĞİ KISKIRTICI HABERLE BAŞLADI.

"SELANİKTE ATATÜRKÜN DOĞDUGU EV BONBALANDI".

BU GAZETENİN VERDİĞİ HABER, BİR PAROLA İDİ. BU, OLAYLARIN BAŞLAMASI İÇİN BİR EMİR İDİ.

ARADAN YARIM SAAT GEÇMEDEN İSTANBULDAKİ RUMLARIN VE ERMENİLERİN DÜKKANLARINA, EVLERİNE VE KİLİSELERİNE HÜCUM BAŞLADI.

SEBEP? YÖNANLILAR SELANİKTE ATATÜRKÜN EVİNİ BONBALAMISLAR.

SÖZ DE ONUN İNTİKAMINI ALACAKLARDI.

FAKAT BU, BİR BAHANEYDİ.

HER SEY EVVELDEN BİR SAAT DAKIKLIĞI İLE PLANLANMISTI.

VE HIÇ SÜPHE YOK KI, İSTANBULUN GÂVÜR MAHALLELERİNE HÜCUM PLANI MIT-IN KURMAY SUBAYLARI TARAFINDAN BİR HARP PLANI GIBI ÇOK EVVELDEN HAZIRLANMISTI.

İSTANBULUN GÂVÜR MAHALLELERİNE HÜCUM, HER TARAFTA AYNI ZAMANDA SAAT 21-DE BAŞLADI.

"KIBRIS TÜRKÜTÜR", "BAYRAK ASIN" VAVEYLALAR İLE GELEN BİNLERCE ÇAPULCU, EVVELDEN TESBİT EDİLEN GÂVÜR DÜKKANLARINI GÖRÜLMEMİŞ BİR VAHSETLE YIKIP TALAN EDEREK İLERLİYORLARDI.

VE BU CANAVARLARA MANİ OLMAK İÇİN ORTALIKTA NE BİR POLİS NE DE BİR ASKER VARDI.

(DEVAM EDECEK).

8. Q.

ՈՒՒՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ... (Ծար. էջ 2-էն)

ամենէն փայլուն և բարգաւաճ շրջանը կը բոլորէ... ...եւ 1955-ին ի պատիւ թուաբանագէտ Փիթակորին, իր անունը կը տրուի այս քաղաքին ալ:

Այո, հեզնախառն հարց տանք... Ինչո՞ւ տրուի "Antique Samos"ին իր հիմնադրին՝ Փոլիքրաթի անունը, որ իմաստուն, բայց բռնակալ մը եղած էր:

Ինչո՞ւ տրուի Եպիկուտին անունը որ, «աստուած»ները ուրացող, իրապաշտ փիլիսոփայ մը եղած էր:

Ինչո՞ւ տրուի Արիստարքոսին անունը, որ գիտութեան մէջ մեծագոյն յեղաշրջումը կատարած էր, բայց՝ «անկրօնութեամբ» ամբաստանուած:

Ափսո՛ւ: Արժանիները թերագնահատուած են: Որպէսզի, նախակրթարանի աշակերտներուն անգամ ծանօթ թուաբանագէտ Փիթակորին անունը տրուի, որ ամենէն անվնասն է և ամէնուն և մանաւանդ թուրիստներուն ծանօթ անուն մը:

ԱՆՏԻՔՆԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ N. 175 - 1 հ. 2. 700 թ.

Աշխարհն միշտ՝ ապերախտ և շահախնդիր աշխարհ մը եղած է և այդպէս ալ պիտի մնայ:

(Ծարունակելի)

ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԱՐԵԼՐՈՒՄԻ ԽՈՂԵՐ

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Ազգային ընդհանրական մակարդակի վրայ կրթական ներկայ գոյավիճակը հայ դպրոցի ներկայ պատկերով յուսադրիչ չէ: Ներկայ իրականութենէն վաղուան վրայ նետուած հայեացքը աւելի մտահոգիչ պատկերներ կը պարզէ, որոնք մեզ կը սարսուացնեն հեռապատկերի մտալկումով:

Այս ակնարկն վրայ հայ դպրոցին գոյառումն ու հանգրուանային զարգացումը իր սրտատուչ պատմական հոլովոյթով կազմեց յետ-եղեռնեան սերունդի վերապրելու և գոյատեւելու կամֆին սխրագին վկայութիւնը: Բոլոր հայկական դպրոցներն ալ ծնան համեստագոյն պայմաններէն, - հիւղաւաններու մէջ թիթեղաշէն, տախտակաշէն, - և հասան ներկայ կառոյցներու յարմարութեան և երբեմն շքեղութեան: Հայ ընտանիքն ու ծնողքը, որպէս ազգային ամբողջականութեան բաղկացուցիչները, մասնակից էին հայ դպրոցի նիւթական և բարոյական վերակառուցումին ազգային նախանձախնդրութեամբ: Յարաբերաբար հարուստն ու աղքատը հաւասարապէս (երբ հարուստները տակաւին չէին քաղցնախաղած) հայ դպրոցին մէջ կը տեսնէին իրենց զաւակներուն դաստիարակչական և ուսումնական ապագան: Հոն կը գտնէին իրենց ազգային գոյութեան և գոյատեւման ապահով ապաստարանը: Հայ լեզուն, հայկական շունչն ու ազգային դաստիարակութիւնը իրենց արժէքն ու կարեւորութիւնը ունէին հայ ընտանիքին համար: Որքան ալ այդ օրերուն պետական ծրագրի ճնշումը չկար, որ բնական պահանջքն է որեւէ երկրի կրթական քաղաքականութեան, հայկական դպրոցներն այդ օրերու շրջանաւարտներ համալսարանական ուսման բարիքները վայելելով մասնագիտութիւններու տիրացան: Տեղական և օտար լեզուներու մէջ յառաջացան: Կեանքն ու այլախաւ շփումները ամբողջացուցին հայ դպրոցին վերագրուած թերին ու պակասը: Ազգային գետնի վրայ հիմնականը, - հայ մարդու պատրաստութիւնը, - որ առաջնահերթ առաջադրութիւնն էր հայ դպրոցին, կ'արդարանար: Ճիշդ է, թէ համալսարանական ուսումը, այս օրերու չափ ընդհանրացած չէր, - առանձնաշնորհում մը կը նկատուէր, - և ընդհանրապէս նախակրթարանէն և երկրորդական ուսումէն ետք արհեստներու և այլ գրադումներու կը նուիրուէին: Ինչի՞ ալ հետեւէին, սակայն, ողնածուծով հայ էին և հայ կեանքի գործօն դերակատարներ...: Բայց այս բոլորին մէջ հայ ծնողին և հայ ընտանիքին յանձնառու կեցուածքն էին հայ դպրոցը կանգուն պահող սիւներէն մէկը: Յանձնառու կեցուածք մը, որ եթէ մէկ կողմէ կը բացայայտուէր ժողովրդական ասացուածքով, - շապիկը ծախելու գնով, - իր զաւկին ուսումնառութեան ապահովումին տնջանքով, միւս կողմէ՝ անոր հայեցիութեան հանդէպ ազգային նախանձախնդրութեամբ: Ա՛յս էր ընտանիք - դպրոց փոխ-յարաբերութեան ազգային որակի ոճը: Այս շրջագիծէն ներս կարելի չէ անտես անցնիլ նաե՛ւ հայ ուսուցիչներու այդ սերունդի գաղափարապաշտական նուիրումին առջեւէն, երբ տակաւին ուսուցչութիւնն ալ Business-ի կարգին չէր անցած և ի հեճուկս իննամսեայ վճարումներու, հայ ուսուցիչին առաջելութիւնն էր, - ի զին գրկանքներու, - հայ մարդու տիպարին սամբակուո կերտումը: Այդ սերունդի ուսուցիչներուն պատրաստած հայերով աւելի հայ էինք... քան՝ այսօր...:

Պատերազմէն առաջ [1975] Լիբանանահայ դպրոցը իր ծաղկումի և զարթոնքի շրջանը ապրեցաւ: Ոչ մէկ հայ դպրոց մնաց, որ իր սեփական և արդիական կառոյցով չօժտուի: Պետական ծրագիրներուն, ոչ ոնք պաշտօնական ֆննութիւններու սկստրուտուքեան նախապայմանն էին, պատշաճեցուցան հայեցի դաստիարակութիւնը: Ներդաշնակ կշռոյթով համընթաց ընթացա՛մ առնո՛ք: Արդիւնքները խօսուն էին: Այդ օրերուն հայ դպրոցը դատելու չափանիշը պետական ֆննութիւններու և համալսարան մուտքի յաջողութիւններն էին: Զոյգ մարզերուն մէջ ալ հայ դպրոցը գերազանց դիրքի վրայ կը գտնուէր: Հարուստներու կողքին միջակ ու աղքատ դասակարգի զաւակները համալսարանական ուսման հետեւելու հնարաւորութիւնները կ'ունենային՝ յատկապէս Գալուստ և Կիւլլապի Կիւլպէնկեաններու Կրթաքոչակի Հիմնադրամի և Հ.Բ.Ն.Մ.ի համալսարանական ուսման յատկացումներով, որոնք ըստ պահանջի կը բաւարարէին, համալսարանականին ընթացիկ ծախսերը եւս գոհացնելով...: Լիբանանահայ ուսանողին առջեւ քա՛ց էին նաեւ Երեւանի պետական համալսարանի և Բարձրագոյն ուսման հիմնարկներու մասնագիտական և թեքնիկ ճիւղերու դարպասները: Վիճակագրական ցուցատախտակ մը լաւագոյնս պիտի արտացոլացնէր նախասկստրուածեան շրջանի մասնագիտական ուսման տիրացած, - բժիշկ, երկրաչափ, ճարտարապետ, փաստաբան, հիւանդապահուիչ, Business, հիւմանիդար գիտութիւններ, - երիտասարդ - երիտասարդուհիներու փաղանգ-փաղանգ խտացումը, որ հայ համայնքին փայլը կը կազմէր և հպարտութիւնը՝ հայ դպրոցին...: Գործող 44 հայկական դպրոցներու մէջ 13 հազարէ աւելի աշակերտներ կ'ուսանէին և համամարդկայինի - Լիբանանեանի կողքին հայեցի ուսման արժէքները կը փոխանցուէին: Հեզասահօրէ՛ն: Կաղացումներ չկայի՞ն, կային. անբաւարարութիւններ չէի՞ն զգացուեր, կը զգացուէին. գանգատող և խժրժող ծնողներ ալ կային: Բայց մէկ բան չկա՛ր, հաւաքական այլասերումը...: Անկախաբար գանգատողներէ, կա՛ր հաւատքը հայ դպրոցի հայակերտ առաջելութեան և զաւակներու ազգային պատկանելիութեան նկատմամբ...:

Պատերազմը [1975-1990] կասեցուց հայ դպրոցին խաղաղ ու հեզասահ վերընթացը: Փոխեց հայու մտայնութիւնն ու հոգեբանութիւնը: Խուճապահար արտագաղթը նօսրացուց երբեմնի շէն ու բարգաւաճ հայ գաղութը, որ հայկական Սփիւռքը առաջնորդող Կեդրոնն էր, յատկապէս իր կրթական ցանցով և հայեցի դաստիարակութեամբ պատրաստած սերունդներով, որոնց մէջ էիք թիւ չէին կազմեր ազգային-մշակութային գործիչներ, արուեստագէտներ, մտաւորականներ և գիրի նուիրեալներ: Հակառակ պատերազմի աւերիչ ու ֆանդիչ, խելագար մրրիկին, հայ դպրոցը կանգուն պահող ճիգերն ու համահայկական նախաձեռնութիւնները, - ներսէն թէ դուրսէն. - արդիւնաւորուեցան: Պատերազմի մոայլ և անագորոյն տարիներուն հայ դպրոցը գործեց և քայլ պահեց լիբանանեան կրթական կեանքին հետ: Հարթեց մե՛ծ ճիգերով տնտեսական դժուարութիւնները: Վերակառուցեց և վերականգնեց պատերազմին աւերածները: Ուսումնական ծրագիրներու գործադրութիւնները ետ չմնացին տեղականներէն...: Մէկ բան իրողութիւն է, որ հայ դպրոցը աշակերտի տագնապ չապրեցաւ այս օրերու պէս...: Ճիշդ է՝ դպրոցներ միացան գաղութի ֆանակական նօսրացումով, սակայն օտար վարժարաններ ափ առնող հայ աշակերտներու համեմատութիւնները այս աստիճանի չէին հասած...:

Յետ-պատերազմեան դպրոցը արտագաղթի հարուածով թէ օտար վարժարաններ յանախողներու անով աշակերտական տագնապ կ'ապրի: 30 դպրոցներու մէջ շուրջ 8000 աշակերտներ կ'ուսանին այսօր: Զանգուածեղ դպրոցներ, - կէս կատար դրուածքով, - հազիւ-հազ քաց կը մնան: Երկրին տնտեսական վերիվայրումներէն անշուշտ ցնցուած է հայ դպրոցը, ուսուցիչներուն ամսականները չկարենալ հոգալու աստիճան...: Բայց ցնցումը տնտեսականէն աւելի այլասերումի ախտին համաճարակն է, որ տարուէ-տարի կը տարածուի և կը ջլատէ հայ դպրոցին գոյատեւման պայքարը...: Հայ դպրոցին գոյութիւնը ազգային ինֆուքեան պահպանման հիմնաքարն է: (→էջ 4)

ՈՒՒՍԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
- ՍԱՄՈՍ ԿՂՋԻ -

ՈՐ ԻՍԱՍՏՈՒՆ ԲՈՆԱԿԱԼ POLYCRATE-Ի
ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ [Զ.Ա. 538-522],
ՍԱՄՈՍԸ ԵԳԷԱԿԱՆԻ ԱՄԵՆԷՆ ԱՋԴԵՅԻԿ ԵՒ
ԲԱՐԳԱԻԱՃ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂԱԾ ԷՐ:
ԲԱՅՅ ԱՅՍ ՄԵԾ ՂԵԿԱԿԱՐԸ՝ ՊԱՐՍԻԿՆԵՐՈՒՆ
ԼԱՐԱԾ ՄԷԿ ԾՈՒՂԱԿԸ Կ'ԻՅՆԱՅ:
ԵՒ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՄԲ Կ'ՍՊԱՆՆՈՒԻ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ԼԿՐԵԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆԻ

EFPALINIO TUNNEL-ից յէջ

Մեր այսօրուան գրութիւնը կը ձօնենք

1.- Հրեաներուն սուտ ազատութեան լոզունգներուն հաւատացող միամիտ հայերուն:

2.- Եւրոպական ժողովուրդները Հիթլերեան վտանգէն ազատող, Ս. Միութիւնը Աշխարհի առաջնակարգ պետութեան վերածող մեծ ղեկավար Սթալինին դէմ մինչեւ այսօր հայիչող արեւմուտին ծառայ հայ գործակալներուն:

3.- 1988-էն սկսեալ Երեւանի Օփերայի հրապարակին վրայ «Ազատութիւն», «Ազատութիւն» գողացող, բայց կարծեցեալ «Ազատութիւն»ին գալէն յետոյ Հայաստանը լժող ապերախտ հայերուն:

Սամոս՝ Եգէականի կղզիներէն, մանաւանդ Rodos-ին, Chios-ին և Mitilini-ին հետ բաղդատաբար, շատ աւելի փոքր կղզի մըն է, հազիւ 477 քառ. քմ. տարածութեամբ:

Բայց այս փոքր կղզին, Զ. Ա. 538-էն մինչեւ 522 տարիներուն, Եգէականի ամենէն ազդեցիկ և բարգաւաճ պետութեան վերածուեցաւ:

Ինչպէ՞ս: Իմաստուն առաջնորդի մը շնորհիւ, որ ղեկավարելու և ստեղծագործելու և յառաջդիմելու տաղանդը ունէր:

Դժբախտաբար այս տեսակի իմաստուն և հանճարեղ ղեկավարներուն, պատմութեան մէջ և նոյնիսկ մինչեւ այսօր, անհրաւար «բռնակալ» անունը կը տրուի:

Դասական Յունաստանը, իր այս բռնակալ կոչուած ղեկավարներուն շնորհիւ, իր ոսկեդարը ապրեցաւ:

Յունաստանի մէջ, Զ. Ա. 550 թուականներուն, իմաստուն բռնակալ Pisistrate-ը Աթէնքը իր «մեծութեան» հասցընող ղեկավարներէն մէկն է:

Սամոսի մէջ ալ Polycrate-ը, այս փոքր կղզին Յունաստանի ամենէն ազդեցիկ պետութեան աստիճանին հասցնող տաղանդաւոր «բռնակալ»ը եղած է:

Զ. Ա. 590-թ.ներուն, Սամոսի մէջ, ազնուականներուն վարչաձեւը ժողովրդական ապստամբութեամբ մը կը տապալի, և իշխանութիւնը, ժողովուրդին անունով ձեռք կ'անցնեն՝ «բռնակալներու» խմբակ մը:

Այս բռնակալներուն շառաւիղէն է Փոլիքրաթը: Թէեւ ինքն ալ բռնակալ մըն է: Բայց երկրին բարօրութեան և ժողովուրդին օգտին համար աշխատող բռնակալ մը: Փոլիքրաթը, իշխանութեան գալէ յետոյ, կը խորհի, որ Սամոսի յառաջդիմու-

պատմագետին իր մասին ձգած հետեւեալ նշումը շատ հետաքրքրական է. «Փոլիքրաթ շատ կը վստահէր իր բախտաւորութեան: Օր մը, իր բարեկամը եղող Եգիպտոսի Փարաւոնը՝ Amasis-ի յանձնարարութեամբ Polycrate. իր բախտը փորձելու համար, ծովեզերք կ'իջնէ և ծով կը նետէ իր բացառիկ նրբութեամբ արժէքաւոր մատանին:

Ասոր վրայէն քանի մը օրեր կ'անցնին... Եւ կղզիէն ձկնորս մը, Փոլիքրաթին համար պալատին կը նուիրէ մեծ ձուկ մը, որու փորին մէջէն կը գտնեն Փոլիքրաթին ծով նետած արժէքաւոր մատանին:

Հերոդոտոսին այս պատմութիւնը, գերմանացիներուն առաջնակարգ բանաստեղծ Friedrich Schiller-ը (1759-1805), իր «Փոլիքրաթի մատանին» բանաստեղծութեամբ զայն անմահացուցած է իր փայլուն գրիչով:

Կեանքի մէջ «շատ բախտաւոր»ի համբաւ ունեցող Փոլիքրաթ, դժբախտաբար, շատ անբախտ վախճան մը ունեցած է:

Իր թշնամիներուն լարած մէկ ծուղակը իյնալով, Պարսիկ կառավարիչ (roies-ին կողմէ կը ձերբակալուի: Եւ Պարսիկ դահիճները Փոլիքրաթը փայտէ խաչի մը վրայ կը հանեն, և, խաչելութեամբ, կ'սպաննեն մեծ ղեկավարը (Զ. Ա. 522)ին:

Խաչելութիւնը, նախաքրիստոնէական շրջաններուն ալ, մահապատիժի գործադրութեան կերպ մը եղած է:

* * *

Փոլիքրաթի սպաննուելէն յետոյ, Սամոս իր իշխանութիւնը և փայլուն կեանքը կը կորսնցնէ, և քաղաքական որեւէ ուժէ զուրկ՝ հասարակ կղզիի մը կը վերածուի: Ըայց ժողովուրդին մէջ արմատացած էր Փոլիքրաթը սպաննող պարսիկներուն դէմ վրէժխնդրութեան զգացումը:

Եւ Զ. Ա. 479-թ.ին, Սամոսի նեղուցին մէջ, անոնք կը խորտակեն Պարսիկ ար-

քայ Xerxes-ի (Զսերքսես) նաւատորմը:

Այդ թուականէն յետոյ, Սամոս կղզին կ'ենթարկուի այդ ժամանակաշրջանի իշխող ուժերուն... Զանի մը դար յետոյ կ'սկսի Հռովմէական իշխանութիւնը: Ասոր կը յաջորդէ Բիւզանդականը: 1414-ին միջոց մը, Սամոս կղզին կ'ենթարկուի Ճե-նովացիներուն իշխանութեան: Եւ 1475-ին ալ կղզին կը գրաւեն Թուրքերը, որոնց իշխանութիւնը կը տեւէ մինչեւ 1821-թ.ը:

Նոյն տարին սկսող Յունական ազատագրական շարժումին՝ Սամոսի ժողովուրդը իր մասնակցությունը կը բերէ անհաւատալի ուժգնութեամբ: Թուրքերուն դէմ պայքարը տարիներ կը տեւէ: Թուրքերը չեն կրնար 1822-ին, Chios կղզիին մէջ ըրածնուն ման, ջարդել Սամոսի բնակչութիւնը. ասոնց ցուցաբերած հերոսական պայքարին պատճառով: Եւ 1824-ին թրքական նաւատորմը, Հին Սամոսի մօտերը կը խորտակուի: Եւ Սամոսի մէջ պատերազմը կ'աւարտի Թուրքերուն պարտութեամբ:

Սամոսի ժողովուրդին թուրքերուն դէմ մղած պայքարը անոնց մէջ այնքան սարսափ կ'ստեղծէ, որ թուրքերուն մօտ առածի տեղ կ'անցնի «Սամոս երթալ կը նշանակէ՝ մահուան երթալ» խօսքը:

Մենք կը հաւատանք, թէ ժողովուրդներուն արեան մէջ կը գտնուի իրենց նախնիներէն ժառանգած առաելութիւններուն և տկարութիւններուն սերմերը:

Փոլիքրաթի պէս իմաստուն ղեկավարի մը ծնունդ տուող Սամոսցի ժողովուրդը բնական է, որ իր ժառանգած արեան մէջ պիտի կրէր Փոլիքրաթի տաղանդին սերմերը:

Եւ Սամոսցի ժողովուրդը, անկէ ժառանգած պայքարին ուժովը, յաղթեց Թուրքերուն:

* *

Եւ մենք, 23 Մայիս 2002-ին, Սամոս կղզին գացինք, մեր ունեցած խոր հիացումով հանդէպ Փոլիքրաթին, Եպիկուրին և Արիսթարքին, տեսնելու համար անոնց ծննդավայր կղզին՝ Սամոսը:

Բայց, հիասթափութեան մատնուեցանք: Որովհետեւ ոչ մէկ տեղ չտեսանք այս «տաղանդ»ներուն յիշատակութիւնը կղզիին վրայ:

Նախ՝ գացինք Սամոսի հին մայրաքաղաքը՝ «Antique Samos»: որ 1955-ին Pithagorio՝ անունով մկրտուած էր:

Հին Սամոսի շատ պզտիկ մէկ մասին վրայ կառուցուած, նոր անունով՝ Փիթակորիօ գիւղաքաղաքը, ծովեզերեայ սրճարաններով ֆրանսական Սէն - Թրօփէզը կը յիշեցներ:

Եւ Փիթակորիօ նաւահանգիստը կը պաշտպանուէր Փոլիքրաթին հիմնած հրաշալիքներէն՝ «ամբարտակ»ով: Թէեւ Փոլիքրաթին անունը չկար: Բայց իր ստեղծագործութիւնը կանգուն կը մնար:

Յետոյ մենք գացինք անոր հիմնած հրաշալիքներէն՝ Հերա-ի սըրբատեղին, որ «Heraion» կը կոչուէր: Դժբախտաբար, «Զանդիչ ժամանակ»ը, շատ բան չէր ձգած այս հրաշալի կոթողէն ալ: Բայց այս փլատակ վիճակին մէջ անգամ, տաճարին գրաւչութիւնը ակներև էր:

EFPALINIO TUNNEL-ին մուտքը

Այս սրբատեղիին չափերը աշխարհի հրաշալիքներէն Աթենքի Parthenon-էն երկու անգամ աւելի մեծ էին (108x56 մետր): Աւաղ, այս Յուշարձանին վրայ ալ, զինք կերտող Փոլիքրաթի մասին ոչ մէկ արձանագրութիւն կրցանք տեսնել:

Եւ յետոյ, այցելեցինք Փոլիքրաթի երրորդ «հրաշալիք-ստեղծագործութիւն»ը եղող «Tunnel D'Eupalinos»-է ֆրալիմոսի ջուրի փապուղին: Հին Սամոս քաղաքին մօտերը, լեռան ստորոտը, Յունական ոճով կառույց մը կը մատնանշէր փապուղիին մուտքը:

Մուտքին բաւական բազմութիւն էր հաւաքուած. զբօսաշրջիկներու (Ծար. Ը՝ Լջ 3)

ՈՒՆՏԱԳԼԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԵՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ... (Շար. էջ 2-էն)

խումբեր: Բայց մեր ուշադրութիւնը գրաւեց մանաւանդ, Յոյն դպրոցական երախաներ: Ասոնք եկած էին իրենց նախնիներուն կերտած հրաշալիքները տեսնելու:

Տասը հոգիները խումբերով, կարգաւ ներս առին մեզ: Շատ նեղ նրբանցքով մը, սանդուխներէն վար իջնելով, հասանք բուն փապուղիին: Երկու մեթր լայնքով և երկու մեթր բարձրութեամբ այս ջուրի փապուղին, 1350 մեթր երկարութեամբ, ելեքտրականութեամբ լուսաւորուած էր:

15 տարիներ տեւած այս փապուղիին շինութիւնը կ'աւարտի Ք. Ա. 524-ին: Ինչպէս վկայած է պատմաբան Հերոթոտոս՝ իսկական հրաշալիք մըն է այս փապուղին: Մարմարանման կարծր քարեր էին փապուղիին պատերը:

Կը տարուիս հարց տալու դուն քեզի, թէ ասկէ 2500 տարիներ առաջ, ինչպէ՞ս յաջողած էին այս կարծր ժայռերը, 1350 մեթր երկարութեամբ, լերան երկու կողմերէն ծակելով յառաջանալ և, սքանչելի ճշգրտութեամբ, միանալ իրարու:

Եւ այս փապուղին տեսնելէ յետոյ, Յոյներուն հանդէպ մեր ունեցած հիացումը անլի շեշտուեցաւ:

Սամոսի այս Eupalinos-ի փապուղիին տրուած այցելութենէն յետոյ, հոգեկան տարբեր հանդարտութիւն մը զգացինք մեր մէջ: Իրապէս ալ՝ մարդկային տաղանդը պաշտամունքի արժանի էր, ամէն տեսակէտով: Այս մտածումներով ալ զացինք Սամոսի հարաւ-արեւելքը գտնուող Psili-Amos ծովափ-զբօսավայրը:

Ջուրի մակերեսին, ծառերով շրջապատուած ճաշարան մը կար: Սեղան մը նստանք: Սքանչելի տեղ մըն էր: Հազիւ երկու սեղան կար մերինէն զատ: Հանդարտութիւն, ծով, արեւ և միջէն ծովը իջնող ծառեր:

Բնութիւնը ինքնին, հրաշալիք մըն է արդէն: Իսկ բնութեան մէջ երազելը՝ շատ հեշտ...: Բայց այս անոյշ երազը շատ չտեսց: Եւ ցաւով նկատեցինք, թէ մեր նստած սեղանին ճիշդ դիմացը տեսնուող՝ հազիւ երկու քիլոմետր հեռաւորութեան վրայ եղած հողերը այսօր, դժբախտաբար, Թուրքիա կոչուած երկիրն է: Եզէական Անաթոլիայի ծովափները. որոնք, այսօր, թրջական վայրենի ձեռքերով պղծուած են:

Այդ հողերը, քաղաքակրթութեան օրրան եղող կեդրոններ էին: Սամոս-ի գրեթէ ճիշդ դիմացը՝ կայ Ephesos-ը իր աշխարհի հրաշալիքներով: Անկէ քիչ մը անլի հարաւը՝ Priene - Milet-էն: Յետոյ՝ Didyma-ն, Apollon-ի սրբատեղին: Տիտիմա-ի Ապողոնի մարմարեայ յուշարձանը, կրնանք ձեզ վստահեցնել, թէ աշխարհի ամենափայլուն հրաշալիքն է: Զիչ մ'անլի հիւսիսը՝ Pergamum-ը: Եւ Ephesos-եփեսոս-էն 100 քլմ. արեւելք՝ Hierapolis-ը, և անկէ քիչ մը հարաւ՝ Aphrodisias-ը, շատ անլի հարաւը՝ Halikarnassos-ը:

Բոլոր այս նշուած վայրերը՝ Յունական դասական քաղաքակրթութեան հրաշալիքներն են, որոնց նմանը, նոյնիսկ Յունաստանի մէջ, կարելի չէ գտնել:

Եւ այս բոլոր հրաշալիքները այսօր, մնացած են բարբարոս Թուրքին ձեռքը: Եւ մենք, Թուրքիայէն վերջնականապէս հեռանալէ առաջ, զանոնք այցելելու առիթը ունեցանք:

Այսօր, Սամոս կղզի մեր այցելութենէն յետոյ, գրեթէ երկու ամիսներ անցած են: Եւ մենք, դեռ այս այցելութեան տպաւորութեան տակ կը գտնուինք:

Բայց այսօր, հայկական անուն կրող թրջական թերթի մը մէջ, լուր մը կարդացինք, որուն հետեւանքով խոր յուսալքութեան մատնուեցանք:

«Թուրք-հայ համաձայնութեան յանձնախումբ»ի անդամները՝ բանակցելու համար թրջական Bodrum քաղաքը գացեր են: Պոտրումը մեր վերը նշած պատմական Halikarnassos-ն է: Եւ Պոտրումը այսօր, թրջական ամենէն յարգի զբօսաշրջական կեդրոնն է:

Եւ այս պարոնները, «բանակցելու համար», ուրիշ տեղ չէ՞ն գտեր: Եւ մտածեցինք, թէ ասկէ քանի մը տարիներ առաջ, դահիճ Յունաստան եղբայրները և իրենց ընկերները, Թուրքերուն կողմէ Antalya տարուած էին [որ թրջական ուրիշ շատ ծանօթ զբօսաշրջական կեդրոն մըն է], իբր թէ քննական պտոյտ - այցելութեան համար: Բայց իրականութեան մէջ, այս «հիւրասիրութիւն»ը Թուրքերուն աւանդական ձեւն է՝ անձերը և հոգիները կաշառելու...:

Յետոյ, 27 Հոկտեմբեր 1999-ին, այս Յունաստան եղբայրները, Հայաստանի Ազգային Ժողովին մէջ, Կարէն Տեմիրճեանը, Վազգէն Սարգսեանը և իրենց ընկերները նահատակեցին: Եւ այս ողբերգութեան հետեւանքով, Հայաստանի հիմերը խախտեցան:

Արդեօք թրջական Bodrum քաղաքը գացող Վան Գրիգորեանի, Դաւիթ Յովհաննիսեանի, Անդրանիկ Միհրանեանի և Ալեքսանդր Արզումանեանի երեւան վերադարձէն յետոյ, Հայրենիքը ի՞նչ տեսակի ողբերգութեան պիտի ենթարկուի...:

CRISIS IN TURKEY THE IMPORTANCE OF TURKEY

In its current issue dated July 20th-26th 2002. THE ECONOMIST has on its cover as one of its four master themes "TOTTERING TURKEY (and why it matters).

On Page 11, the crisis caused by the defections of ministers from Ecevit's party are discussed, while on pages 18-20 the economic and political status of Turkey is evaluated.

Ecevit is the bullhorn of the Military who is the actual ruler of the country. If it were up to him, he would have resigned long time ago as he is too ill to govern. His two partners in the trika would welcome this, but it is not in the interest of the MILITARY.

After the defections, Ecevit first said that there would be elections in November, but then "changed" his mind... In the meantime his foreign minister Cem, his assistant prime minister Ozkan and his finance minister Dervish resigned and formed a party called "NEW TURKEY". However, under American pressure and pressure from the generals, Dervish was forced to remain in the government in order not to throw Turkey into economic turmoil and be able to obtain the remaining 16 billion dollars from the IMF.....

One of the coalition partners, Mesut Yilmaz is advocating Turkey's joining the European Union. (EU). The other partner, the ultra-right racist nationalist party of Devlet Bahçeli is opposed to joining the EU : the Military is not eager to join the EU for many reasons.

The Military is now in power and they do not want new democratic elections, the outcome of which they can not predict. Polls indicate that the favorite is now Islamist Tayyip Erdogan's AK (White, Pure) Party. The Military does not want them to come to power: they have previously forced out Erbakan and they can not tolerate anyone with an Islamist agenda.

Tayyip Erdogan denies that his party is Islamist: he said recently: "People have religions, parties don't". However, as Mayor of Istanbul, he has proved how Islamist he was and the young Western-educated women in his party's headquarters wear the Islamic headscarves....

If elections are held in November, no one knows whether the New Turkey Party can come to power. They might have the backing of the business community and the intellectuals, but without an organized party network, how can they be successful? Besides, Turkey is in one of its worst economic crisis and the man on the street blames the IMF - prescribed bitter pills for all the ills of Turkey! And Dervish is the man of the IMF, who, if he were honest, must tell his electorate that more austere programs have to be adopted for the good of Turkey and for the joining of the EU!

Turkish politicians are known to be demagogues! The electorate this time might not believe them, because they tested them: so, they want to elect a party that speaks to their hearts and has not been tested and who they believe will not be corrupt!!! GOOD LUCK!!!

Here are some of the preconditions for starting acceptance talks with the EU:

- 1) Abandoning the death sentence :
- 2) Abolishing human right abuses, torture :
- 3) Honoring the human rights of minorities, especially the KURDS, allowing Kurdish to be spoken publicly and freely, broadcasting freely in Kurdish and having an education in Kurdish:
- 4) Subjugation of the Military to the Civilian authority:
- 5) Settlement of the Cyprus problem :
- 6) Privatisation of State Enterprises: etc.

Which of the above reforms can any new ruling party pass through Parliament ?

All of the above points are contrary to Turkish Military thinking: so, what are the prospects?

Turkey is again in an economic crisis. Has any person in his or her right minds added up how much money Turkey has received since the end of WWII (World War II)? Has anybody calculated what any country could do with all that money? What the per capita income should be today? Has anybody asked where all this money has gone? How much was spent on the invasion of Cyprus? How much does it cost to continue te occupation of Cyprus? How many billions has it cost to pacify South-Eastern Turkey, i.e. the annihilation of the Kurdish villages and $\rightarrow p. 100$

**ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵՆԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐՔ, ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈՒՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ
ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ. —**

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ
[Շարունակութիւն նախորդ թիւէն]

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի գիշերը ժամը 21-ին սկսող դէպքերուն ընթացքին, ինչո՞ւ մէկ հատ ոստիկան և ոչ ալ մէկ հատ զինուոր չտեսնուեցաւ:

Պոլսոյ ապահովութեան ուժերը բոլորովին մէջտեղէն վերցուած և կարծէք գետնին տակը մտած էին: Որովհետև այս վիճակն ալ, պատրաստուած յայտագրին մաս կը կազմէր:

Որովհետև այն օրուան վարչապետը Ատնան Մենտերէսը՝ «Ձգեցէք, տղաքը քիչ մը զուարճանան» ըսած էր:

Այդ պատճառաւ ոստիկանները և ապահովութեան ուժերը բնաւ չմիջամտեցին: Եւ այդ տղաքը՝ շատ լաւ զուարճացաւ:

Եւ քանի մը ժամուան ընթացքին բոլոր յոյներուն և հայերուն խանութները և եկեղեցիները թալանեցին:

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի գիշերը Պոլսոյ փողոցներուն միակ «տէր»ը՝ այս թալանող խումբերն էին: Բայց անկազմակերպ կարծուած այս թալանող խումբանին՝ եթէ քիչ մը ուշադրութեան նայուէր, անոնց շատ մեծ կարգապահութեամբ աշխատանք մը տանիլը յայտնի կ'ըլլար:

Ամէն մէկ խումբին զուխը ղեկավար մը կար. եւ այս ղեկավարը կը հրամայէր, ցոյց կու տար քանդուելիք խանութը:

Ընդհանուր առմամբ, 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի գիշերը, բնակարաններու վրայ յարձակում չեղաւ: Բնակարաններու վրայ կատարուած յարձակումները՝ խանութներու վրայ կատարուածներու հետ բաղդատաբար, շատ քիչ էին:

Որովհետև 6-7 Սեպտեմբերի յայտագրին մէջ՝ ջարդի հրաման չէր տրուած:

Միայն խանութները և եկեղեցիները՝ պիտի թալանուէին:

Այս յայտագիրը՝ շատ ուշադրութեամբ հաշուուած և ծրագրուած էր: Եւ յայտագիրը շատ կանոնաւոր ձեւով գործադրուեցաւ:

Մենք, դէպքերուն սկսած ժամերուն, Քուրթուլուշ-Էրկենեզոն պողոտայի մեր բնակարանը կը գտնուէինք:

Ժամը 21-ին թալանողներու խումբը՝ Բանկալթի գտնուող շատ ծանօթ «HAYLAYF» ծաղարանը թալանելով սկսաւ:

Եւ միայն այն ատեն, հեռաձայնով տրուած այս լուրէն յետոյ, դէպքին տեղեակ եղանք:

«HAYLAYF»ը փլատակի վերածելէ յետոյ, թալանողներուն մէկ խումբը դէպի Սամանպէյ յառաջանալ սկսաւ, ուրիշ մէկ թալանողներու խումբ մըն ալ Էրկենեզոն պողոտայէն վեր ելլելով, դէպի Քուրթուլուշի կողմը յառաջացան և այն ծամբուն վրայ գտնուող «Կեափուր»ներուն խանութները խորտակել սկսան:

Եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ, մեր աչքերովը հետեւեցանք դէպքերուն:

Խումբանին առջև գտնուող ղեկավարին ցուցմունքով, այդ՝ մարդկութենէ ելած և գազանի վիճակ առած թալանողները, քանի մը վայրկեանի մէջ խանութին փեղկերը խորտակելով ներս կը մտնէին և խանութը ամբողջութեամբ կը կողոպտէին:

Եւ կարծ ժամանակի մը մէջ, այդ խանութը անբակի վերածելէ յետոյ, ղեկավարին ցոյց տուած մէկ ուրիշ խանութը կը սկսէին խորտակել: [Շարունակելի]

Handwritten notes at the bottom of the page, including the name 'Մ. Գ. Կ. Ե. Ը.' and other illegible scribbles.

ՈՒՒՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

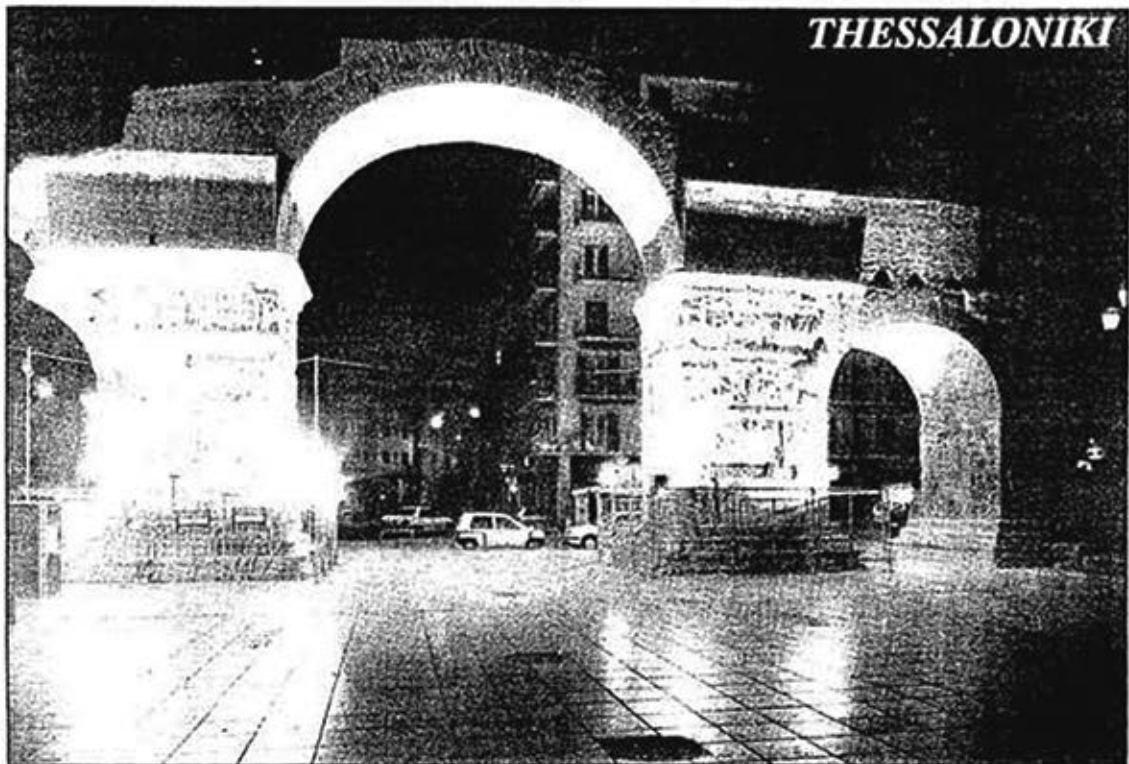
- *THESSALONIQUE* -

ԱՅՆ ԲԱՂԱՔԸ, ՈՒՐ ՀԱՅ ԱԶԳԸ
ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՂ ԱՆԻՇԵԱԼ
«ԻԹԹԻՀԱՏ ԵՒ ԹԵՐԱՔԶԻ»

ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱԶՄՈՒԵՅԱԻ:

ԱՅՆ ԲԱՂԱՔԸ, ՈՒՐ ԱՆԱԹՈԼԻՈՅ ԵՒ
ՊՈՆՏՈՍԻ ՅՈՅՆԵՐԸ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԵՆԹԱՐԿՈՂ ԵՒ 1915-Ի ԵՂԵՌՆԻ ՎԵՐՋԻՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ ԲՆԱԶՆՋՈՂ
ՍԱԴԱՅԷԼԱԿԱՆ ՄՈՒՍՏԱՖԱ ՔԵՄԱԼԸ ԾՆԱԻ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

THESSALONIKI

THESSALONIQUE

“THESSALONIQUE”ը, Աթենքեն յետոյ, Յունաստանի երկրորդ մեծ քաղաքն և նաև հանգիստն է: Ամէն տեսակետով շա՛տ պատմական քաղաք մը եղած է:

Զ.Ա. 315 թ.ին, Մակեդոնացի Ջորավար “Chassandre”ը, այս քաղաքը հիմնելով զայն կը կոչէ Թղեսալոնիկէ, անունովը իր կնոջ, որ Մեծն Աղեքսանդրին քոյրն էր նոյն ատեն:

Հռոմէական իշխանութեան շրջանին, շուտ և շատ ծաղկող Թղեսալոնիկէ քաղաքը, Արեւմուտքը Արեւելքին կապող մեծագոյն կեդրոնը եղաւ:

Հռոմէն սկսող Via Appia-ին շարունակութիւնը եղող Via Egnatia-ն, Ատրիականէն անցնելով Թղեսալոնիկէ կը հասնէր, և անկէ կ’երթար Բիւզանդիոն, և ապա՝ կը շարունակէր ճամբան դէպի Կիլիկիա և Միջին Արեւելք:

Թղեսալոնիկէ քաղաքը, Աւետարանին մէջ ալ շատ կարեւոր տեղ կը գրաւէ:

Զ. Յ. 50-թ.ներուն, Երուսաղէմի մէջ, քրիստոնէաները հալածող և չարչարող Հրեայ Սաւուղը՝ մէկ օրէն միւսը իբր թէ, Զրիստոսին տեսիլով՝ Զրիստոնէայ կը դառնայ և Պօղոս անունով կը մկրտուի: Եւ իբր քրիստոնէական կրօնին քարոզիչ, այն ատենուան աշխարհին գլխաւոր քաղաքները կ’այցելէ, և նաեւ, երկու անգամ ալ կ’երթայ Թղեսալոնիկէ:

Այս քաղաքին մէջ, Հրեայ Սաւուղին (նոր անունով՝ Սուրբ Պօղոս) տուած քարոզները, Սուրբ Գիրքին ամենակարեւոր մասերը կը կազմեն:

Մեր համոզումով՝ Թղեսալոնիկէ քաղաքին մէջ կը գտնուի պատմական Հայաստանի մասին յիշատակութիւններ կրող ամենահռչակաւոր Յուշարձանը:

Այս քաղաքին գլխաւոր կեդրոնը գրաւող և 1700 տարիներ առաջ կառուցուած Հռոմէական յուշարձանը, հռոմէացի կայսր GALERIUS-ին Զ. Յ. 300-թ.ներուն Հայաստանի, Պարսկաստանի և Միջագետքի մէջ տարած յաղթանակները փառաբանող կամարածեւ կոթող մըն է:

Այստեղ կը հրատարակենք, Թղեսալոնիկէ քաղաքին հռոմէական «Յաղթանակի Յուշարձան»ին մասին երոպական գիրքերուն մէջ, 2001 թուականին հրատարակուած ծանօթութիւնները և Յուշարձանին նկարը:

APSIDA GALERIOU - Cet arc triomphal faisait partie d'un ensemble édifié au 4e s. au principal carrefour de la cité romaine pour honorer l'empereur Galère. Ses piliers de brique revêtus de pierre furent décorés de bas-reliefs exaltant les victoires de cet empereur sur les nations de Perse, de Mésopotamie et d'Arménie.

Le pilier Sud est le mieux conservé. Remarquer sur la face extérieure et de bas en haut: scène de guerre avec éléphants et lion; sacrifice avec Galère à droite et son beau-père Dioclétien à gauche; triomphe de Galère: Galère faisaint une proclamation à ses soldats. Sur la face intérieure, voir surtout; en bas la Mésopotamie et l'Arménie. figurées par deux femmes faisant leur soumission; au-dessus, Galère combattant.

Դժբախտաբար, հայերեն պատմագրական գիրքերուն և նոյնիսկ Հայկական Համայնագիտարանին մէջ, Թղեսալոնիկէի մասին տրուած տեղեկութիւններուն շարքին, այս 1700 տարուան յուշարձանին վերաբերող ոչ իսկ ակնարկութիւն մը կրցանք գտնել:

Արդեօք այս զանցառումը տգիտութեան արդիւնք էր. թէ՞ անտարբերութեան: Չենք գիտեր:

Զաղաքը, հռոմէացիներէն յետոյ, մինչև 1430-թ.ը, բիւզանդական կայսրութեան իշխանութեան ենթարկուած կը մնայ:

Բայց, դժբախտաբար, այս սքանչելի քաղաքը, 1430 թուականին կը գրաւուի Օսմանցի բարբարոս Սուլթան Մուրատ Բ.ի կողմէ:

Մենք կը հաւատանք, որ այդ թուականներէն յետոյ նետուած են սաղմերը՝ 1915-ի հայկական ծեղասպանութեան:

Որովհետեւ 1492-ին, Իզապէլ թագուհիին կողմէ Սպանիայէն վճռուող հրեաները, սիրայօժար կ'ընդունուին Օսմանեան Սուլթան Պայեզիտ Բ.ի կողմէ:

Եւ այս հրեաները կը տեղաւորուին Սելանիկ քաղաքը, և նաև՝ Օսմանեան գրաւման տակ գտնուող վայրերը:

Մենք, տարիներէ ի վեր, հրեաներուն Աշխարհին տիրապետելու ծրագիրներուն մասին կ'արտայայտուինք:

Ինչպէս նշեցինք՝ հրեաները 1492-ին, Սպանիայէն Իզապէլ թագուհիին կողմէ վճռուեցան: Որովհետեւ, այդ տարիներուն հրեաները Սպանիոյ մէջ, Արաբներուն հետ գործակցաբար, իշխանութիւնը ձեռք անցնելու և քրիստոնէութիւնը կործանելու կ'աշխատէին:

Հրեաները միշտ կը գանգատին և կ'ողբան, որ Սպանիայէն վճռուած են: Բայց երբեք չեն ըսեր, թէ ինչո՞ւ վճռուած են:

Հրեաները, ուր որ ալ ըլլան, ինչ անուն ալ կրեն, միշտ Աստուծոյ իբր թէ իրենց շնորհած՝ «Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդը» ըլլալու իրաւունքով, Աշխարհին տիրապետելու իրենց ծրագիրները կը գործադրեն: Նոյնը ըրին Սելանիկի մէջ ալ:

Հրեաները օսմանցիներուն հակաքրիստոնէայ մտայնութենէն ալ օգտուելով, Սելանիկը իրենց ծրագիրներուն գործադրութեան կեդրոնի վերածեցին:

Եւ 1900-թ.ներուն, Սելանիկ քաղաքին բնակչութեան կեսէն աւելին՝ վաթսուն հազար հրեայ և դաւանափոխ հրեաներէ կը բաղկանար:

Եւ այդ տարիներուն, THEODOR HERZL-ին առաջնորդութեամբ, իրենց սիոնիստական ծրագիրները գործադրել սկսան:

Այդ նպատակով էր, որ 1900-թ.ներուն Սելանիկի մէջ, հրեաները հիմնեցին Իթթիհատ և Թերաքքի կուսակցութիւնը:

Եւ այս հրեածին կուսակցութիւնը 1908-ին, Պոլսոյ մէջ, իշխանութիւնը ձեռք անցուց:

Եւ անկէ յետոյ, ամէն բան, ժամացոյցի ճշգրտութեամբ ընթացաւ:

«ՆԱՅԻՐ» ԹԺԸ 13

Իթթիհատ և Թերաքքի կուսակցութիւնը. Ա. Աշխարհամարտէն օգտուելով. 24 Ապրիլ 1915-ին, Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեց: 1918-էն յետոյ, Սելանիկ ծնած և ծագումով (մեծ հաւանականութեամբ) հրեայ, իսկական ֆարմատոն մը եղող Մուստաֆա Զեմալը մէջտեղ ելաւ: 19 Մայիս 1919-ին, Սամսոն ոտք կոխող Մուստաֆա Զեմալ, իսկական սատանայ մը եւ քամելիոն մըն էր: Անաթոլիոյ մէջ մոլեռանդ իսլամներուն՝ ինքզինքը մոլեռանդ իսլամ ձեւացնող Մուստաֆա Զեմալ. Լենինին՝ իր համայնավար մը ըլլալը հաւատացուց, և Սովետներուն խաբեց: Եւ այս «թատրոնը»՝ հայերուն համար ծանր հետեւանքներ ունեցաւ: Մասամբ ալ՝ մեղքովը Երեւանի դաշնակ իշխանաւորներուն, որոնք անուղղայ արեւմտամետներ էին:

Մուստաֆա Զեմալ՝ Թալաթէն յետոյ, մեծագոյն ջարդարարն է:

Ան է՝ 1915-ի եղեռնի հայկական վերջին բեկորները բնաջնջողը:

Ան է՝ Անաթոլիոյ բնիկ յոյն ժողովուրդը «մաքրագործող»ը:

Մուստաֆա Զեմալն է՝ Սեւ Ծովի շրջաններու Պոնտոսի կայսրութեան բնակչութեան մնացորդը եղող Պոնտոսցի յոյները ցեղասպանութեան ենթարկողը:

Անցեալ Յուլիս 2002-ին, Յունաստանի հանրապետութեան նախագահ Սթիֆանօբուլոսը, պաշտօնապէս հետեւեալ յայտարարութիւնը կատարեց՝

«Մենք երբեք պիտի չմոռնանք՝ 1920-ին Անաթոլիոյ մէջ կատարուած Պոնտոսի ժողովուրդին ցեղասպանութիւնը»:

**

25 Մայիս 2002-ին, Սամոս կղզիէն օդանաւ առինք և, Աթէնքի ճամբով, Սելանիկ մեկնեցանք:

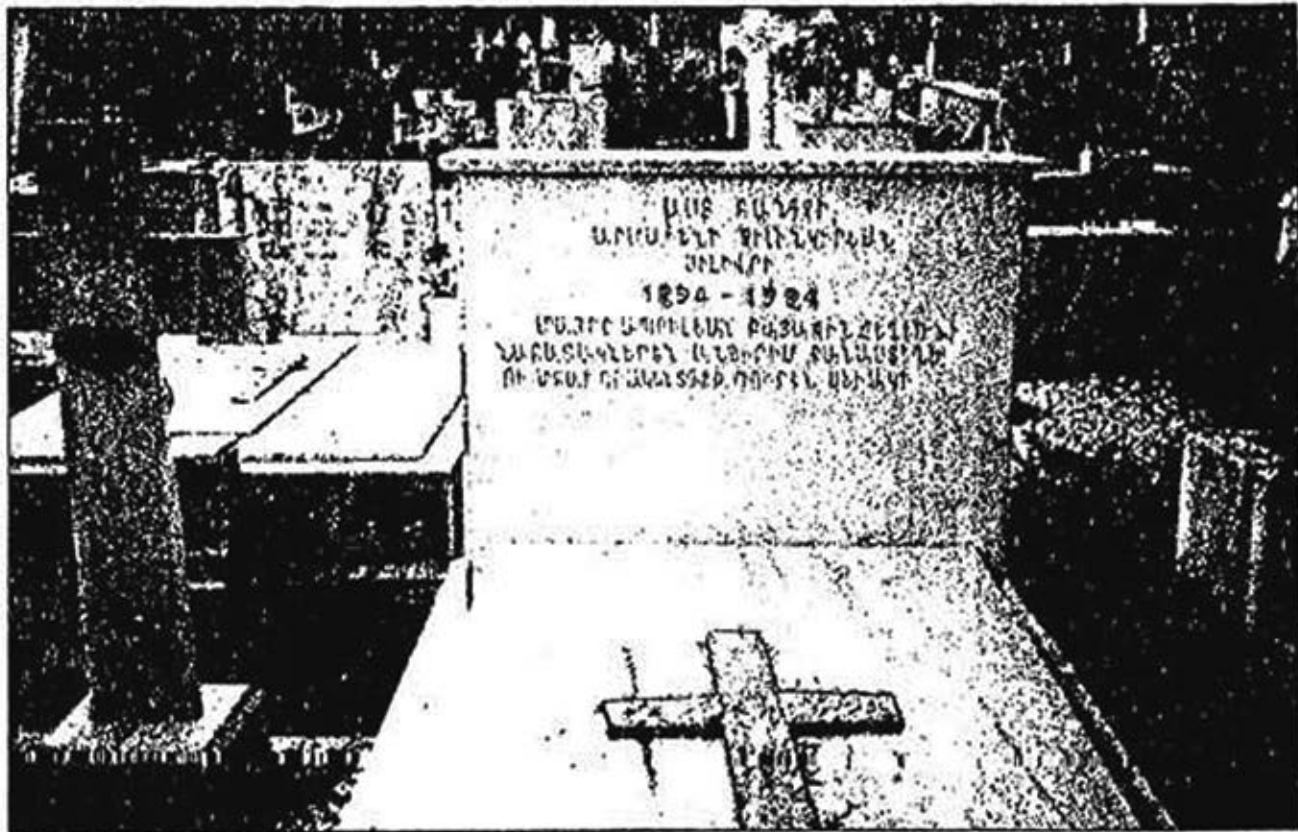
Սելանիկի տրուած այցելութեան առաջին պարտականութիւնը եղաւ՝ այցելել մեր մեծ մօր՝ Արմաւենի Չիլինկիրեանի գերեզմանը:

1934-ին Արմաւենի Չիլինկիրեան, Գավալա բնակող իր աղջկան՝ Հայկանուշ (Չիլինկիրեան) Չելիքեանին այցի երթալու համար, Պոլիսէն գնացքով Սելանիկ մեկնած էր:

Վերադարձին՝ Սելանիկէն Պոլիս մեկնող շոգեճառ մը կը նստի:
 Բայց դեռ շոգեճառը ճամբայ չէլած. սրտի տագնապով կը մահանայ:
 Եթէ շոգեճառին ճամբայ ելլելէն յետոյ մահանար. այն ատենուան կանոնով՝
 մարմինը ծով պիտի նետուէր:
 Եւ այն ատեն իր զակին՝ Ռուբէն Սեւակին պէս անշիրիմ ճակատագիր մը
 ունեցած պիտի ըլլար:

Բարեբախտաբար իր հարազատները շոգեճառէն կը հանեն Արմաւենի Չի-
 լինկիրեանին մարմինը և. պատշաճ եկեղեցական արարողութեամբ. Սելանիկի
 հայկական Ազգային գերեզմանատունը կը թաղեն:

1970-թ.ներուն մեր Սելանիկ այցելութեան օրերուն. մեր ազգականներէն՝ սե-
 լանիկաբնակ ծանօթ ազգային մը եղող Սահակ Գլըճեանէն խնդրեցինք. որ մեր
 մեծ մօր համար մարմարէ դամբանի մը շինութեան հսկողութիւնը յանձն առնէ:

Ռուբէն Սեւակի մօր՝ Արմաւենի Չիլինկիրեանի դամբանը Սելանիկի
 Ազգ. գերեզմանատան մէջ:

Հետեւեալ տարին, մեր Սելանիկ այցելութեան օրերուն. Սահակ Գլըճեան մեզ
 տարաւ Ազգային գերեզմանատուն:

Եւ մենք տեսանք, սրտի մեծ գոհունակութեամբ. մեր մեծ մօր նորակերտ
 դամբարանը, իբր Ռուբէն Սեւակի մայր՝ Արմաւենի Չիլինկիրեանի յիշատակը
 յաւերժացնող արձանագրութեամբ:

Այս նուիրական պարտականութիւնը կատարած Սահակ Գլըճեանին բարի յի-
 շատակին առջև յարգանքով կը խոնարհինք:

Սելանիկի մէջ, Ռուբէն Սեւակի մօր դամբարանին հոն գտնուելէն անկախ.
 նահատակ հերոս բանաստեղծի հետ առնչուող ուրիշ պարագայ մը կայ:

Եղեռնէն յետոյ, Ռուբէն Սեւակի առաջին գիրքը. 1925-ին Սելանիկի «Գող-
 թան» գրատան նախաձեռնութեամբ և «Ալիք» տպարանին կողմէ լոյս ընծայուած
 էր «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» վերտառութեամբ:

Մեզի ծանօթ չէր այս գիրքին յառաջաբանը գրող հրատարակիչը:
 Նաե՛ւ, չէինք գիտեր. թէ ովքե՞ր էին այս գիրքին

77 Բ 13.8-2002

հրատարակութիւնը յանձն առնող «Գողթան» գրատան պատասխանատուները: Յաւելուած՝ Ռուբէն Սեւակի «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» անունը կրող գրութիւնները 1913-1914-ին Պոլսոյ «Ազատամարտ» օրաթերթին մէջ հրատարակուելէն յետոյ, առաջին անգամ 1925-ին, Սելանիկի մէջ, որպէս առանձին հատոր լոյս տեսած էր:

Բախտը, կամ եթէ ուզեք՝ ըսենք դիպածները, կեանքի մէջ շատ բան կը փոխեն:

Բախտով կամ դիպուածաւ՝ Ռուբէն Սեւակին Սելանիկ հրատարակուած գիրքին մասին մասնակի տեղեկութիւններ առիցք մեր հարազատներէն՝ Վերոնիքա Մահտեսեանէն, 5 Մայիս 2002-ին, Վենետիկի մէջ կատարուած հարսանիքի օրը:

Նորապսակ փեսային հայրը՝ Սելանիկի ծանօթ ազգայիններէն՝ Պրն. Կարապետ Գալֆայեան, մեզի հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ.

«Այս գիրքը հրատարակողները Ռուբէն Սեւակի Պոլսոյ Կեդրոնական Վարժարանին աշակերտներէն և Ռուբէն Սեւակի համակիրներէն կարգ մը անձեր էին որոնք, Պոլսէն հեռանալով, Սելանիկ հաստատուած էին:

Անոնք էին, որ յանձն առին, այս գիրքին հրատարակութիւնը»:

Պրն. Կարապետ Գալֆայեան ինքն ալ, շատ տպաւորուած էր, Ռուբէն Սեւակի «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր»-ու գրութիւններէն:

Եւ ան, մեզի արտասանեց, մինչև հիմա իր յիշողութեան մէջ մնացած Ռուբէն Սեւակի «Կէս Խենթը» պատմուածքէն հատուած մը.

«Սիրելի սիրեցեալք.

«Գրութիւննիդ ստանալով ստանալուս պէս ստացայ ու պատասխանը գրել-ցիքէն կը գրեմ...»:

Մենք շնորհապարտ ենք Պրն. Կարապետ Գալֆայեանին, մեզի փոխանցած այս տեղեկութիւններուն համար:

Ինչպէս նշեցինք՝ այս գիրքին յառաջաբանը գրած և իբր «հրատարակիչը» ստորագրած յարգելի անձնաւորութեան ո՞վ ըլլալը. մինչև այսօր, մեզի ծանօթ չէ:

Եւ մենք, առ ի երախտագիտութիւն իրեն, կը հրատարակենք այս անծանօթ «հրատարակիչ»-ին յառաջաբանը.—

ԵՐԿՈՒ ԻՕՍԲ

Փոշիներու մէջէն դուրս կը հանենք ու ներկայ հատորին մէջ կ'ամփոփենք տարաբախտ Տօք. Ռուբէն Զիլինկիբանի՝ «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» ընդհանուր խորագրին տակ գրած այն գեղեցիկ պատմուածքները որոնք տասներկու: տարիներ առաջ, 1913-1914 թուականներուն, առաջին անգամ լոյս տեսան «Ազատամարտ»-ի մէջ և այնքան մեծ հաճոյքով կարդացուեցան ընթերցողներու կողմէ:

Տօք. Ռուբէն Զիլինկիբան, հայ բժշկական պատմութեան մէջ, միակն է եղած, որ այնքան սիրուն, իրայատուկ և ժողովրդական ռեոլ մը գրի առած է բժիշկի իր էջերը: Եւ ասոր մէջ փնտռելու է գաղտնիք այն հետաքրքրութեան, զոր ողբացեալ գրագետին պատմուածքները արթնցուցին հասարակութեան բոլոր խաւերուն մէջ անխտիր:

Ձինազագարէն առիցն, շատ մը սպառած ու հոս - հոն ցրուած երկեր հրատարակութեան արժանացան, բայց ոչ մէկ հրատարակիչ մտէն անցուց, հատորի մը մէջ ամփոփել այս բանկարժէ էջերը, որոնք այլապէս կորուսելու պիտի դատապարտուէին:

Այժմ, ձեռնարկելով այս գրքի հրատարակութեան, կ'ուզենք նախ կորուստէ փրկել հանճարեղ բժիշկին ու գրագետին գրքի այս արտադրութիւնները, և յետոյ, կը կարծենք թէ, այսօրուան ու վաղուան մեր պատանի ու երիտասարդ սերունդը անելի քան պէտք ունի այս գրքին, իբր լաւագոյն խորհրդատու մը, շողշողուն խայծերով ու փորձութիւններով լեցուն այս կեանքին մէջ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉԸ

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANIKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN KADER-
LERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

ÜÇÜNCÜ OLAY

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI

(GEÇEN SAYIDAN DEVAM)

PANGALTIYI KURTULUSA BAĞLIYAN ERGENEKON CADDESİNDE BULUNAN BİZİM EVİN SIRASINDA, ÇOĞU GÄVURLARA AIT OLAN, BAKKAL, MEZECİ, MANAV, KASAP, PASTACI, ELBİSECI, VE DAHA BİR ÇOK ÇESİT MALLAR SATAN DÜKKANLAR VARDI.

VE ÇAPULCULAR DÜKKANLARA HÜCUM EVİNİN, İÇERDEKİ MALLARI KIRIP DOKUYOR, VE SONRA DA BU PARÇA PARÇA EDİLEN MALLARI SOKAKLARA ATTIYOR.

BU SEKİLDE SOKAKLAR BIN BİR ÇESİT MAL VE -ESYALARLA İXLU BİR ÇÖPLÜK HALINI ALIYORDU.

VE BU DÜKKANLARIN İÇİNDE BULUNAN MUHTELİF MALLARIN, SIRKE, SARAP, RAKI, GAZ, UN, SEKER VE DAHA BİR ÇOK MADDELERİN KIRILIP DÖKÜLMESİNDEN VE KARİSMASINDAN MEYDANA GELEN BİR KOKU, () ZAMANA KADAR BILMEDİGİMİZ ACAYİP BİR KOKU TA EVLERİN İÇİNE KADAR GİRİYOR VE BOGAZİMİZİ YAKIYORDU...

VE BİZ BU ARADA BU DÜKKANLARI YIKIP TAHRİP EDEN İNSANLARIN YÜZLERİNE BAKMIYA ÇALISIYORDUK. İÇLERİNDE HERSİZLİK YAPAN DA VARDI. FAKAT BU ÇAPULCULARIN BÜYÜK ÇİĞUNLUGU, YIKMAK İÇİN, TAHRİP ETMEK İÇİN BÜYÜK BİR HIRSLA DÜKKANLARA HÜCUM EDİYORLARDI.

VE O ANDA BU İNSANLAR, HAKIKİ BİR CANAVAR HÜVİYETİNE BÜRÜNMÜSLERDİ.

DAHA DOGRUSU YÜZLERİNDEKİ MASKEYİ ATMISLAR VE YAKIP YIKAN HAKIKİ OSMANLI HÜVİYETİNİ ALMISLARDI.

VE BU KIRIP DÖKME VE TALAN, GECE YARISINDAN SONRA, SAAT BİRE KADAR DEVAM ETTİ.

VE TAM SAAT BİRDE, PANGALTIYI KURTULUSA İXGRU GELEN BİR JEEP GÖRÜNDÜ. VE JEEPİN ÜZERİNDE BİR KAÇ ASKER VE SOFÖRİN YANINDA DA AYAKTA DURAN BİR SUBAY VARDI.

VE BU JEEP-İN ÜZERİNDEKİ SUBAY BİR TARAFTAN DÜDÜK ÇALİYOR, BİR TARAFTAN DA BAGIRIYORDU. "DAGILIN, SAVULUN".

VE BU SUBAYIN BİR DÜDÜK SESİ VE BAGIRIP ÇAGIRMASI KAFİ GELDİ. BU ÇAPULCU GÜRUHLARININ BİR KAÇ DAKİKA İÇİNDE DAGILMALARINA VE ORTADAN KAYBOLMALARINA.

VE GERİYE KALDI HARABEYE DÖNEN DÜKKANLAR, ÇÖPLÜGE DÖNEN SOKAKLAR VE TIKSINDIRICI BİR KOKU.

FAKAT BU FACIAYI YASIYAN, BİZ GAVURLARIN YÜREKLERİNDE ALTI YEDİ EYLÜL 1955 GEÇESİNDEN İTİBAREN DEHSET KORKU VE HIRSLA KARİSİK BİR HİS BİR DAHA ÇIKMAMAK ÜZERE YERLESTİ.

(DEVAM EDECEK).

B. Q.

← KİTAPININ NO: 177 = 13.8-2002

ՏՕՔԹ. ՓՐՕՖ. ՅԱԿՈՒ ԳՐԳԵԱՇԱՐԵԱՆԻ ԱՅՅԸ
«ՆԱՅԻՐԻ» ԻՆ

Ուրբաթ, 9 Օգ. 2002, կէսօրէ ստաշ, խմբագրատանս մէջ հանդիպով ընդունեցինք այցելութիւնը նախկին լիբանանահայ, վերջին երկու տասնամեակներուն Փարիզ հաստատուած ծանօթ վիրարոյժ, «Արարատ» միջազգային Գիտական Ակադեմիայի Նախագահ, Եունեսքօ-ի խորհրդատու Տօթ. Փրօֆ. Յակոբ Գրգեաշարեանի, որ կարճատև այցով կը գտնուի Լիբանան, ունենալու համար խորհրդակցութիւններ տեղւոյս ազգային կառոյցներու պատասխանատուներու հետ և հանդիպելու իր բարեկամական շրջանակին, Պէյրութ և Դամասկոս: Հանելի և օգտակար կեցութիւն կը ցանկանք բժշկապետին:

ԳՐԵ՞Լ, ԲԱՅՅ՝ ԻՆՉ ԳՐԵԼ

ԲԻԶԱՆԴ Ճ. ԻԱԽԱՄԵԱՆ

Զգաստը, անտեսանելի անապակ ոգին
Կ'ըսէ գրէ՛, մի՛ փակեր կափարիչը գրիչին...
Ինչ գրել... մնացի՞ն լաւ բաներ, խարբ՞լ
Երբ աշխարհ դարձաւ կեղծիքներու օրօքան:

Մարդ, իրաւունք, պահանջք, դէպի հնազնորարան,
Խառնաշփոթ բարեխոնական խառնարան,
Անստոյգ դարման, վա՛խ անորոշութեան...
Սնանկութիւն, պատուի, մտի և հոգեկան:

Ինչ որ ալ գրես, համը հօտը առնող չկա՛յ,
Քանի ամէն բանի վրայ՝ միահեծան
Կանաչ վիշապին բոյնն է՝ դարուս իշխան,
Այն որ չունի այդ, դատապարտուած է մահուան:

Երբ խարխիլի կեանքի կարգն ու կանոնը,
Հարուածելով արդարամիտ ազատութիւնը,
Կը մեռնին միատեղ՝ Մարդն ու Բնութիւնը:

Մարդը, որ կերտեց կեանքի արդար կառոյցը
Կ'ենթարկուի ստրկանալու՝ ստիպողական,
Յետադիմական, միջնադարեան. պարտաւորութեան:

Կ'ըսէ՛ գրէ՛ սիրոյ մասին, ո՞ր մէկ՝ սիրոյ
Աստուծո՞յ, հայրենի՞քի, աղջկա՞յ, ընտանի՞քի.
Սէրը ի՞նչ է, հասկնալու՝ փափաք չկայ.
Որովհետեւ... այդ կանաչ բուրբիւն վրայի՛
Անգուր չտատուածը՝ իշխած է համաճարակ,
Մտերբը՝ այնքա՛ն են պրկուած և թմբած,
Սէրը հասկնալու, սիրտ և ուղեղ չկայ:

Գրէ, տանջուիք, մի՛նչև առտու ըլլայ...
«Խաղրի» համար, կարդացող կայ ու չկայ.
Մարդ կարդալով ինչ հասկնայ,
Երբ անօրի է, կշտացնող չկայ:

Անօրին, յուսահատն ու տկարը ինչով գոյանայ
Եթէ որ՝ աշխարհն «ամանց» համար դրախտ դառնայ:

Աչքերդ փակես, բերանդ ալ կղպե՛ս.
Մասնաւորի ակնջներդ ալ գոցես.
Այս կործանարար, նոր աշխարհին համար
Ամենախելացի, նաև՝ ապուշ մարդը դուրս ես:

Գրես՝ առողջ բնութեան մասին. եթէ կայ...
Այդ ալ՝ վայելի մահուր օդ, շունչ չկայ,
Քանզի իբրև առողջ մարդ, ապրելու եկած
Շահամուլներու թոյն ու մուրիւն է ենթարկուած:

Բայց... պէ՛տք է որ այսպէս ըլլայ.
Ըստ՝ Աստուծային և իրապաշտ մարդկային
Լուսապայծառ արդարամիտ օրէնքին՝
Որ կաշկանդուած է հիմնովին.
Ո՛չ միայն այդպէս պէտք է չըլլայ.
Այլ՝ վերանայ, հեռանայ, անհետանայ:

Քանզի. պատկերը յստակօրէն ցոյց կու տայ...
Ամենդներու կմախքացած ու մոխրացած մարմիններու՝.
Աւերակ, թոյնատարած և մահապիտ խղափներու
Վրայո՞վ, երեւակայե՛լ նորաստեղծ մի աշխարհ:

Ինչպարենքն իսկ կը խուսափին հեզանքով՝
Երբ, գործադրուի իր նախընթացը չունեցող
Անհետատես... և սուկայի իբր արդիւններով՝
Որ պիտի ցնցէ՛ մարդկային մնացեալ խիղճը գայրոյթով:

Կարծիք՝ տրամաբան է. իր պարզ բառերով.
Խորքին մէջն է ապացոյցը, բարի նպատակով...
Անկէ անդին... ո՞վ է պատասխանատուն՝
Մահատարածութի՞ւնը, թէ՛ կամքը դէպի՛ արդար
խաղաղութիւն:

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐՔ, ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ԺԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ.—

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

[Ծարունակութիւն Նախորդ թիւէն]

Բանկալթիւն Բուրթուլուչի կապող երկենեգոն պողոտային վրայ գտնուող մեր տունին շարքին՝ շատը կենավորներուն պատկանող Նպարավաճառի, աղանդերի, պտղավաճառի, մսավաճառի, ծաղավաճառի, հագուստեղէնի և Նաև տեսակ տեսակ ապրանք ծախող խանութներ կային:

Եւ թալանողները՝ խանութներուն վրայ յարձակելով, ներսը գտնուող ապրանքները կոտրել թափելէ յետոյ, կտոր կտոր եղած ապրանքները փողոց կը նետէին:

Այս ձեւով փողոցները հազար ու մէկ տեսակ ապրանքներով լեցուն աղբանոցի վիճակ մը առած էր:

Եւ այս խանութներուն մէջ գտնուող զանազան ապրանքներուն՝ բացախ, գինի, օղի, բարիւղ, ալիւր, շաքար և Նաև ուրիշ շատ մը նիւթերուն կոտրուելէն, թափուելէն և խառնուելէն յառաջ եկող հոտ մը, մինչև այդ մեր չգիտցած, տարօրինակ հոտ մը տուներէն ներս կը թափանցէր և մեր կուրծքները կ'այրէր...:

Եւ մենք, մինչ այդ, այս խանութները կոտրող թափող մարդոց երեսները Նայելու կը ջանայինք:

Ասոնց մէջ գողութիւն ընողներ ալ կային, բայց այս խուժանին մէջ գտնուող մարդոց մեծամասնութիւնը՝ քանդելու համար, կոտրելու համար, մեծ կատաղութեամբ կը յարձակէին խանութներուն վրայ:

Եւ այդ վայրկեանին այս մարդիկը իսկական գազանի մը հոգեվիճակին մէջ մտած էին:

Աւելի ծիշղը՝ իրենց երեսին կեղծ դիմակը վար առած և իսկական կործանարար «օսմանցի» վերածուած էին:

...Եւ այս կոտրել-թափելը և թալանը, կէս գիշերէն յետոյ մինչև ժամը մէկը տեսց:

Եւ ծիշղ ժամը մէկին, Բանկալթի-էն դէպի Բուրթուլուչ յառաջացող "jeep" մը երեւցաւ:

Եւ jeep-ին վրայ բանի մը զինուոր, և վարորդին քովն ալ ոտքի կեցած սպայ մը կար:

Եւ այս jeep-ին վրայի սպան, մէկ կողմէ բերանը սուլիչ մը, անդադար կը սուլէր, իսկ միւս կողմէ ալ կը պոռար՝ «կորսուեցէք, հեռացէք»:

Եւ այս սպային մէկ սուլիչի ծայնը, և անոր պոռալ-կանչելը բաւարար եղան՝ այս թալանող խուժանին բանի մը վայրկեանի մէջ ցրուելուն և մէջտեղէն կորսուելուն:

Եւ մեզի մ'նաց՝ աւերակի վերածուած խանութները, աղբանոցի երեսոյթով փողոցները, և այդ գարշելի և անտանելի հոտը:

Բայց, այս ողբերգութիւնը ապրող, մենք՝ «կենավորներուն» հոգիներուն մէջ, յաւէտ մտաւ սարսափի, վախի և բարկութեան զգացումն ու յոյզը՝ 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի գիշերը:

[Ծարունակելի]

3. 2.

ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՆ ՕՐԸ, ՈՐ ՄԻՈՆԻԶՄԻ,
ՆԱՅԻԶՄԻ, ՖԱՇԻԶՄԻ ՈՒ ԱՍՈՆՑ ՆՄԱՆ
ԱՆՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՏԵՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՉԱՐԳԻԼՈՒԻՆ, ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ Ո՛Չ
ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ Ո՛Չ ԱԼ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ
ԿՐՆԱՅ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼ:

ՄԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՉՕՆԵՆՔ
ՄԵՐ [ԹԻՉ ԲԱՅԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ] ԱՆԳԻՏԱԿԻՑ
ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ:

...ԱՅՆ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՈՐՈՆՔ, ԳԼՈՒԽՆԻՆ
ՋԱՅԼԱՄԻ ՊԷՍ ԱԻԱԶԻ ՄԷՋ ԽՐԱԾ, ԱՌԱՆՑ
ԳԻՏԱԿՑԵԼՈՒ ԵՂԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԻՍԿԱԿԱՆ
ՊԱՏՃԱՌՆԵՐՈՒՆ, ԱՌԱՆՑ ԻՋՆԵԼՈՒ ՑԱԻՆ ԲՈՒՆ
ԱՐՄԱՏՆԵՐՈՒՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԽԱՂԱՆ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՌԻՔԵՆԵԱՆ]

18 Ասոր վերջին օրինակը՝ հրեաներուն Բեթղեհեմի մէջ գրաւած հայապատկան մէկ կալուածին պատճառով, Սփիւռքի հայկական թերթերուն մէջ, այս անարդարութեան դէմ հրապարակուած գրութիւններն են:

Բնական է՝ շատ հասկնալի է այս ընդվզումը:

Բայց, ո՞ր էր այս մեծապատիւ մտաւորականներուն խելքը մինչեւ այսօր՝ երբ 1915-ի Եղեռնին մէջ, թուրքերուն և գերմանացիներուն ետեւ թաքնուած Սիոնիստներուն պատասխանատուութիւնը, արեւի լոյսին պէս յստակ էր:

Մեր մտաւորականներուն մեծամասնութիւնը՝ մէկ մասը վախկոտութեան պատճառաւ, միւս մասն ալ ծախուած ըլլալուն հետեւանքով, այս իրականութիւնները ըսելու չհամարձակեցան, և Սիոնիստներուն կատարած դաւադրութիւններուն մասին, մինչեւ այսօր, լուռ մնացին:

1915-ի Եղեռնին՝ ամբողջ Ազգ մը բնաջնջուեցաւ, մեր հայրենիքին մեծամասնութիւնը գողցուեցաւ, հազարներով եկեղեցի և վանքեր քանդուեցան:

Ո՞ր էին այդ մտաւորականները մինչեւ հիմա, որ հրեաներուն գրաւած մէկ շէնքին կամ հողակտորին համար այսօր փոթորիկ կը յարուցանեն, երբ հայ Ազգին ենթարկուած բոլոր դժբախտութիւններուն առաջնակարգ պատասխանատուները, երէկ և մինչեւ այսօր՝ Սիոնիստներն են:

Հրեաները, իրենց Սիոնիստական ծրագիրներուն գործադրութեան համար, զոհեցին հայ Ազգը:

Եւ այս ծրագիրը գործադրուիլ սկսաւ դեռ 1850-թ.ներուն, Անգլիոյ Վարչապետ Հրեայ Benjamin D'Israeli-ի կողմէ: Եւ շարունակուեցաւ 1890-թ.ներուն, Հրեայ Theodor Herzl-ին կարգադրութիւններով, որոնց մաս կը կազմեն Abdül Hamid-ի ջարդերը և Սելանիկի մէջ կազմուած Terakki կուսակցութեան 1915-ին կատարած հայկական ցեղասպանութիւնը:

Բայց մեզի զարմանք պատճառող կէտը հետեւեալն է- Ենթադրենք, որ Բենիամին Տ'իզրայէլի սարքած խաղերը հայ Ազգը չկրցաւ հասկնալ, որովհետեւ անփորձ էր:

Բայց ինչպէս եղաւ որ կրկին թէոտոր Հերզլին դաւերուն ծուղակը ինկաւ: Եւ նոյնիսկ Սելանիկցի հրեաներուն հետ գործակցեցաւ՝ հայկական Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնը: Ինչպէ՞ս կարելի է բացատրել այս աստիճան անմտութիւն մը: Եւ հայ ազգին միամտութիւնը շարունակեց իր աւերները գործել:

Տրամաբանութեան բոլոր օրէնքներուն հակառակ ըլլալով՝ 1918-1920-ի հայկական կառավարութիւնը, կրկին հաւատաց Արեւմտեան պետութիւններուն և

Թշնամացաւ Սովետներուն հետ: Բայց հայ Ազգին «կուրուքիւնը» այսքանով ալ չաւարտեցաւ:

Դարեր յետոյ, հայ Ազգին տիրացած պետականութեան յարգը, բարգաւաճ Սովետական Հայաստանին արժեքը՝ Սփիւռքի հայութեան կարեւոր մէկ հատուածը չկրցաւ գնահատել:

Ըսենք, որ Հ.Յ.Դ.ի առաջնորդները, Արեւմտեան պետութիւններուն ենթարկուելուն պատճառաւ, թշնամի էին Ս. Հայաստանին:

Բայց ինչ ըսենք այս կուսակցութեան Սփիւռքի շրջանակին մաս կազմող ժո-

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐԵ, ՀԱՅ ՆԻ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ
ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ.-

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955- ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

[Ծարունակութիւն Նախորդ թիւէն]

Կէս գիշերէն յետոյ, ժամը մէկին, փողոցներուն մէջ ոչ մէկ թալլող մնացած էր:

Բայց անոնց տեղը, բոլորովին ուրիշ, տարօրինակ ժողովուրդ մը եկաւ:

Փլատակի վերածուած «կեաւուր»ներուն խանութները տեսնելու եկած մարդոցմով լեցուած էին փողոցները:

Եւ անոնք, թատրոն մը, շարժանկար մը դիտելու նման, հաճոյքով կը նայէին այս փլատակներուն:

Այդ վայրկեանէն սկսեալ, մենք ալ խանութեցաւք ժողովուրդին և դէպի Բանկալթի բալել սկսանք:

Բանկալթի-ի ճոխ խանութները և մանաւանդ տեղւոյն գեղեցիկ «հայլայֆ» ծաղարանը անճանաչելի դառնալու աստիճան քանդուած էր:

Անկէ դէպի Հարպիյէ յառաջացանք:

Այստեղ բազմութիւնը երթալով շատցաւ:

Մասնաւորապէս՝ ինքնաշարժներուն ետեւի կողմը, «պակած»էն կախուած կերպասէ շատ երկայն պոչեր կային:

Եւ այս ինքնաշարժներուն տէրերը՝ «կեաւուր»ներուն պատկանող կերպասի խանութները թալանի տուած միջոցին, շատ մը կերպասի ծրարները իրենց ինքնաշարժին մէջ կը փոխադրեն: Եւ յետոյ, զուարճանալու համար քանի մը կերպասի ծրարներ ինքնաշարժին ետեւը կը կապեն և ծամբայ ելլելէ յետոյ, այս ծրարները գետին գլորելով տարօրինակ և երկար պոչեր կը կազմեն:

Չորս-հինգ պոչ ունեցող և հրէշի մը նմանող այս ինքնաշարժներուն զուարճանալու համար Պոլսոյ փողոցներուն մէջ շրջագայիլը, այդ գիշերուան սարսափելի յիշատակներէն մէկը ըլլալով, միշտ մեր աչքերուն առջեւ կը մնայ:

Եւ մենք, այս ինքնաշարժներուն քովէն քալելով, Հարպիյէ-էն թաքսիմ հասանք:

Թաքսիմի հրապարակին վրայ գտնուող և խուճանին կողմէ կրակի տրուած մեծ «Այաթրիատ» եկեղեցին, դեռ բոցերու մէջ, կ'այրէր ու կ'այրէր:

Մինչեւ 1923 Constantinople կոչուած քաղաքին հպարտութիւնը և Պոլսոյ հարուստ դասակարգին կեդրոնը եղած Rue De Pera-ն, ներկայիս Պէյօղլու կոչուած պողոտան՝ ոմբակոծումի ենթարկուածի տեսարան մը կը պարզէր:

Աչքերնուս հաւատալ չէինք ուզեր:

Պէյօղլուի պողոտայ ըսուած տեղ մը չէր մնացած:

Եւ պողոտան խանութներուն կողպուտի ենթարկման ընթացքին չորսդի նետուած ապրանքներով բոլորովին գոցուած էր: Եւ տեղ տեղ ալ մէկ մեթր բարձրութեամբ բլրակներ կազմուած էին:

Եւ մենք, պարզուած այս սարսափելի երեւոյթը տեսնելով, չկրցանք դիմանալ և լացինք՝ մարդ ըսուած վայրենի արարածին բարբարոսութեան խորհրդանշիչը եղող այս փլատակներուն առջեւ:

[Ծարունակելի]

Յ. Գ.

«Զարկ» թիւ 178 ք 27-8-2002

ղովուրդին, որ Սովետ. Հայաստանի դեմ թշնամական արտայայտութիւններ կը կատարէր:

Ծատ ծանօթ և ցաւալի իրականութիւն մըն է այն, որ դաշնակցականամիտներ 1960-թ.ներուն, Ս. Հայաստան այցի գացող իրենց բարեկամներուն սապէս կ'արտայայտուէին՝ «Ծօ, Յակոբ, դո՞ւն ալ կարմիր եղար»:

«ԱՄԷՆ ԱԶԳ ԻՐ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ԻՐ ՁԵՌՔԵՐՈՎԸ ԿԸ ԿԵՐՏԷ, ԻՐ ԱՌԱՋ-ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՁԵՌՔԵՐՈՎԸ:

1985- Յ. Չ.»

1991-ին հայ ժողովուրդը, իր ձեռքերովը քանդեց՝ իր բարգաւաճ հայրենիքը, Սովետական Հայաստանը. «Ծօ Յակոբ, դո՞ւն ալ կարմիր եղար» մտայնութեամբ:

Այս մտայնութեամբ վարակուեցաւ Ս. Հայաստանի միամիտ ժողովուրդը:

Մենք, 1985-թ.ներէն սկսեալ, այս վտանգին դեմ մեր մտահոգութիւնը յայտնեցինք:

Վկայ 1985-ին հրատարակուած մեր գիր-

քին ենթախորագիրը՝

«Այս գիրքը կը ձօնենք «անունով միայն հայ» Սփիւռքի այն կեղծ ազգասեր առաջնորդներուն, որոնց սխալ քաղաքականութիւնը նոր 24 Ապրիլներու կրնայ յանգիլ»:

Եւ 1988-թ.ներուն, Հայաստանի մէջ սխալ ձեւով սկսաւ Արցախի շարժումը, որուն յաջորդեց Հայաստանի անկախութեան "Tele-guidé" ցոյցերը:

Այն տարիներուն, մեր կարողութեան չափով գրեցինք սխալ ընթացք ստացած այս շարժումներուն դեմ, որոնք Հայաստանը դէպի աւեր պիտի առաջնորդէին: Երբ կար հարցի խոհեմ կարգադրութեան միջոց:

Մեր այս գրութիւններուն իբր հակազդեցութիւն՝ Հայաստանի «Գրական» թերթին մէջ 1989-ին, Ծահէն Թաթիկեան յօդուած մը հրատարակեց, որուն մէջ ան կ'ըսէր, թէ՛ «Այս ցոյցերով Արցախը Հայաստանին միացած է. և Հայաստանը իր անկախութեան պիտի տիրանայ» և ան մեզ կ'ամբաստանէր որ, իբր թէ, մենք Հայաստանի անկախութեան և Արցախին Հայաստանին միացման դեմ եղող անձ մըն ենք...:

1991-ին Հայաստանը իբր թէ անկախացաւ և յետոյ՝ Արցախը ենթադրական ազատութեան մը տիրացաւ:

Եւ այդ թուականներէն ետք՝ տասը տարիներ անցան:

Եւ այսօր բոլորին ծանօթ է՝ Հայաստանին իր բնակչութեան շուրջ կէսէն պարպուած ու տխուր վիճակը և Արցախին անստոյգ ճակատագիրը:

Ո՞վ չէր ուզեր Հայաստանին բացարձակ անկախութիւնը:

Ո՞վ չէր ուզեր Արցախին Հայաստանին միացումը:

Բայց երբ կը մտածես, թէ Հայաստանը շրջապատուած է թշնամի թուրքերով և գիտես, թէ հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկող Սիոնիստական ծրագիրը Հայաստանը բոլորովին կործանելու կը միտի, և Արցախի հարցը Սիոնիստներուն կողմէ շահագործուող ծուղակ մըն է՝ հայ ազգը Արեւմտեան Հայաստանի պահանջատիրութենէն բոլորովին հեռացնելու, և Ազրայէյնանի հետ անվերջանալի հակամարտութիւններու մէջ մխրճելու ծառայող, այն ատեն, ամէն բան կ'ընես, որ հայ ազգին միակ փրկարարը եղող Ռուսաստանէն չբաժնուիս: Ընդհակառակը՝ բոլոր կարելիութիւններովդ կը փարիս անոր:

Բայց հայերը, իրենց ազգային շահերուն պահանջած՝ Ռուսական բարեկամութիւնը բոլորովին անտեսեցին և, 1988-էն սկսեալ, ինկան Արեւմտ-սիոնականներուն ծուղակը և. Արեւմուտքին ծառայութեան լծուած նոր առաջնորդներուն դաւադրութեամբ, հեռացան Ռուսերէն:

Բայց, քանի մը տարի յետոյ, անոնք տեսան թրքական վտանգը և (Եւրոպ. Լ. 3)

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANIKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN
KADERLERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

ÜÇÜNCÜ OLAY

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI

(GEÇEN SAYIDAN DEVAM)

GECE YARISINDAN SONRA SAAT BİRDE SOKAKLARDA HIÇ BİR ÇAPUÇU KALMAMISTI.

FAKAT ONLARIN YERİNİ, BANBASKA BİR İNSAN KALABALIGI ALDI.

HARABEYE DÖNEN GÄVUR DÜKKANLARINI GÖRMEMEYİ GELEN BİR GÜRUHLA İXİLMUSTU SOKAKLAR.

VE ONLAR, BİR TİYATRO, BİR SINEMA SEYREDEK GİBİ ZEVKİLE BAKIYORLARDI BU YIKINTILARA.

O ANDAN İTİBAREN BİZ DE BU KALABALIGIN İÇİNE KARISTIK, VE PANGALTIYA İXGRU YÜRÜMEYİ BASLADIK.

PANGALTIĐAKI LÜKS DÜKKANLAR VE BİLHASSA O GÜZELİM HAYLAYF PASTAHANESİ TANINMIYACAĐ VAZİYETTE TAHRİP EDİLMİSTİ.

ORADAN HARBİYEEYİ İXGRU İLERİLEDİK, BURIDA KALABALIK GİDEREK ÇOĐALDI.

BİLHASSA OTOMOBİLLERİN KILAKSÖN SESLERİ KULAKLARIMIZI DELİYÖRDU.

FAKAT BU OTOMOBİLLERİN BİR ÇOĐUNUN ARKASINDA, BAGAJLARINDAN ASILI, KUMASTAN UZUN KUYRUKLAR VARDI.

BU OTOMOBİLLERİN SAHIPLERİ KUMAS MAGAZARINI TALAN EDERKEN BİR ÇOK KUMAS TOPLARINI OTOMOBİLLERİNE DÖLDÜRMÜSLAR VE SONRA DA EĞLENMEK İÇİN BİR KAÇ TOP KUMASI BAGAJLARINA BAGLAMISILAR VE HAREKET EDEN OTOMOBİLİN ARKASINDA BU TOPLAK YERLERDE SAÇILARAK ACAYIP VE UZUN KUYRUKLAR MEYDANA GETİRMİSTİ.

DÖRT-BES KUYRUKLU BİR CANAVARA BENLİYEN BU OTOMOBİLLERİN İSTANBUL CADDELERİNDE KEYF ETMEK İÇİN DÖLASMASI, O GÜNÜN FECİ HATİRALARINDAN OLARAK HAĐA GÖZLERİMİZİN ÖNÜNDE DİR.

VE BİZ, BU OTOMOBİLLERİN YANINDAN YÜRÜYEREK, HARBİYEDEN TAKSİME GELDİK.ÇAPUÇULARIN ATESE VERDİKLERİ TAKSİMDEKİ BÜYÜK "AYA TRIADA" KİLİSESİ HÄLA ALEV ALEV YANIYÖRDU.

MANZARA KÖRKÜNÇTU...VE TAKSİMDEN BEYOĐLU CADDESİNE İXGRU İLERLEDİK, VE GÖRÖĐÜGÖMÖZ MANZARA KARSISINDA SASALADİK.

BİR ZAMANLARIN CONSTANTİNÖPLE SEHRİNİN İFTİHARI SOSYETİK AHALİNİN MERKEZİ, MESHUR RUE DE PERA, SİMDİKİ İSMİ İLE BEYOĐLU CADDESİ BÖNBARDİMANA UĐRAMIS BİR MANZARA ARZEDİYÖRDU.

GÖZLERİMİZE İNANAMIYÖRDUK.

BEYOĐLU CADDESİ DİYE BİR YER KALMAMİSTİ, VE CADDE, DÜKKANLARIN YAGMALANMASI İLE ÖRTAYA DÖKÖLEN MALLARLA TAMAMEN KAPANMIS, YER YER BİR METREDEN YÜKSEK TÖMSEKİLER TESKİL ETMİSTİ.

VE BİZ BU MANZARA KARSISINDA, DAYANAMADİK, VE AĐLADİK, İNSAN DENİLEN BU VAHSİ YARATIGIN MEYDANA GETİRDİĐİ, BARBARLIGIN SEÑBÖLÖ BU HARABENİN ÖNÜNDE.

(DEVAM EDECEK).

3. 2.

«ՆԱՅԻՐԻ» № 178 = 27-8-2002

ՄԻՆՉԵԻ ԱՅՆ ՕՐԸ, ՈՐ ՍԻՈՆՏԻՉՄԻ, ՆԱՅԻՉՄԻ ԵՒ ... (Ծար. էջ 2-էն)

ետ քայլ ըրին և կրկին մօտեցան Ռուսերուն ստիպողաբար:

Եւ այն օրէն ի վեր, Հայաստանի այսպէս կոչուած առաջնորդները երկդիմի քաղաքականութիւն մը կը վարեն:

Բայց ինքզինքնին շատ խելացի կարծող Հայաստանի այսօրուան առաջնորդները, ամէն օր քիչ մ'աւելի կը մխրճուին Արեւմտեան-Սիոնական ճահիճին մէջ: 27 Հոկտեմբեր 1999-ի ողբերգութիւնը՝ Սիոնիստներուն կատարած մէկ դաւադրութիւնն էր, որով սպաննուեցան Հայաստանի ռուսասէր առաջնորդները:

Չեր ուշադրութեանը կը յանձնենք, որ այսօրուան Հայաստանի իշխանաւորներէն ոմանք Արցախցիներ են, որոնք գրեթէ գաղափար չունին Արեւմտեան Հայաստանին վերաբերող մեր պահանջատիրութեան մասին, ոչ ալ անով մտահոգ են:

Ասոնց համար կ'ըսուի, որ իշխանութեան եկած օրերնէն իսկ, կարգին հայերէն խօսիլ չէին գիտեր:

Ի՞նչ կրնանք սպասել այսօրուան այս տիպի առաջնորդներէն, որոնք հայկական ոգիէ գրեթէ չեն սնած և, ընդհակառակը, Ազերիներու հետ նկարագրի շատ ընդհանրութիւններ ունին:

Այստեղ կը հրատարակենք նկար մը որ, մեզի համար, բացառիկ կարելորութիւն ունի:

Այս նկարին մէջ կը տեսնուին Ազրպէյճանի Նախագահ Ալիեւը և Հայաստանի Նախագահ Զոչարեանը քով քովի և երես երեսի:

Պիտի խընդրենք, որ ուշադրութեամբ նայիք այս նկարին:

Տեսէք, թէ Ալիեւը և Զոչարեանը ի՞նչ աստիճան բարեկամական խօսակցութեան

մէջ են և ո՛ր աստիճան մտերմաբար մօտեցած են իրարու:

Արդեօք աղուէսային լուծո՞ւմ մը գտած են Մեղրիի անցքին մասին, խաբելու համար հայ ժողովուրդը, որ Մեղրիի ճամբով Ազերիները միանան Նախիջեանի ու Թուրքիոյ, իրենց լեզուի, արիւնի ու կրօնի եղբայրներուն:

Թուրքերը Նախիջեանի հետ, ատենին (1935-ներուն) Պարսիկ շահին կողմէ իրենց նուիրած շուրջ 20 քիլոմէթրանոց հողային սահման մը ունին:

Եւ այս ձեւով Արեւմտեան թուրքերը պիտի միանան Արեւելեան թուրքերուն, պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով:

Ասիկա թուրքերուն «Թուրանական» երազին իրականացումը ըսել է:

Ի՞նչ պայմաններու մէջ ալ ըլլայ, ի՞նչ խաբուսիկ ձեւերով ալ ներկայացուի՝ Ազերիներուն Մեղրիէն դէպի Նախիջեան անցքի մը տրուիլը, Հայաստանը, դանդաղօրէն, խեղդամահութեան դատապարտելուն համազօր է:

Յուսանք, որ Արցախցի «աւատապետ» Նախագահ Զոչարեանը, այս տեսակ դաւաճանական արարք մը չի գործեր:

**ՄԱՐԶՈՒԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒ
ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱԶՈՂ
ԱՆՑՈՒՑԻՆ**

Կրողնի մօտ չեչեն ահաբեկիչները ռուսական «Մի-26» հսկայ ուղղաթիռ մը վար առած են հրթիռով: Կան բազմատասնեակ սպանեալ ու վիրաւոր:

Մամուլը կը գրէ երգիծելով.— Ամերիկացի մասնագէտներ Վրաստան եկած էին որ մարզին վրացի զինուորները, որ ասոնք, յաջողութեամբ չէզոքացնեն Փանքիսի կիրճը ապաստանած չէչէն վարձկանները: Նախ. Փութինն ալ իր «Հաւանութիւնը» տուած էր այս «բարի» նպատակին:

«Մի-26»ի խափանարարութիւնը եկաւ վկայելու, որ ամերիկացիները կրցեր են այնքան լաւ մարզել վրացիները և վնասազերծել չեչենները, որ Պեն Լատենեան տիպի գրոհայինները կրցեր են ամերիկ-

**ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԷՆ
ԱՌԱԶ... ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՄԱՍԻՆ ԹՈ՛Ղ ՄՏԱԾԵՆ**

Հայաստանէն շուրջ 350 երիտասարդներ դիմում ներկայացուցած են Մ. Նահանգներու դեսպանատան, յայտնելով տրամադրութիւն երթալու Աֆղանիստան և, տեղի «Խաղաղարար ուժեր»ուն ներգրատուելով, դիմադրելու «Քայտա»յին:

Դեսպանատունէն պատասխանուած է իրենց, որ ԱՄՆ-ը նկատի կ'առնէ պետութիւններու կառավարութիւններէն ներկայացուած դիմումները միայն:

Հայաստանի իշխանութիւնները լուր կը մնան: Ինչ որ դիմորդներուն համամիտ չըլլալու նշան է:

Հաւանաբար ուզած են հասկցնել իրենց շատ «խաղաղասէր» ու «բարեացակամ» քաղաքացիներուն - որոնք, իսկութեան մէջ, գործ կը փնտռեն կարծես—, որ եթէ շատ ծառայասէր են, կրնան քիչ մը համբերել: Հայրենիքը - Արցախը և Հայաստանը- մօտ ժամանակէն կրնան պէտք ունենալ իրենց... Գուրուսի: Աֆղանիստանը իր պաշտպանները ունի': Պէտք չունի իրենց:

եան [Հաւանական է] «Սթրելլա» հրթիռով ռուսական ուղղաթիռ մը վար առնել:

ՀԻՐՈՇԻՄԱ - «ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ» ԵՒ... (Շար. էջ 1-էն)

Վարչապետը կ'ուզէր յիշեցնել, որ օրերս «ահաբեկչութիւն»ը դատապարտող, հոս ու հոն ահաբեկիչ փնտռելու պատրուակով նախայարձակ եղող ու ենթադրեալ «մեղաորներ» ամբաստանեալի աքոռին նստեցնողները կը մոռնան, որ բոլորէն առաջ իրե՛նք մեծագոյն ոճիրը գործած են մարդկութեան դէմ, «Պատերազմի ոճիր», քանի որ, իրենց ումբերը նետուեցան խաղաղ բնակչութեանց վրայ:

Նախ. Թրումըն [ԱՄՆ] իր «Յուշեր»ուն մէջ գրած է.

«Օգոստոս 6-ին... ստացայ պատմական նորութիւն, որ ցնցեց ողջ աշխարհը... ես կը նախանաշէի... երբ կապիտան Ֆրեմկ Գրեյսեմը յանձնեց ինծի հետեւեալ գրութիւնը. «Նախագահին՝ ռազմական նախարարէն: Մեծ ումբըրը նետուած է... առաջին հաշորդումները կը խօսին լիակատար յաջողութեան մասին...»:

Եւ իմանալով պատահածի մասին, Նախ. Թրումըն «հրամայեց շամբայն մատուցել», և խորհրդականներուն դիմելով հանդիսաւոր ըսաւ... Ճենթլմեններ, ճիշդ հիմա

«Գրեյսեմ» թիւ 178 = 27-8-2002

մենք, ճարտնիոյ վրայ, ումբ մը նետեցինք, որն իր հզօրութեամբ հաւասար է արեւի ուժգնութեան... Այդ ումբըրը կը կոչուի աքոմային»:

Հարիւր հազարներով անմեղ կեանքերու փնացում, զոյգ քաղաքներու հիմնայատակ կործանում և... շամբա՛յն...:

2

148

ԽՕՍՔ Ի ԽՈՐՈՑ ՄՐՏԻ

[ԺԻՐԱՅՐ ԱՐԱՄ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ ՀԵՂԻՆԱԿԱԾ
«ԲԵՄԻ ԿԵԱՆՔՍ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻՍ ԲԵՄԸ»
ԳՐՔԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ]

Վերընթերցելով թատերական նուիրեալ գործիչի մը կողմէ լոյս տեսած գիրքը, իրազեկ կը դառնանք գոհողութեամբ և պաշտամունքով լեցուն իր գործունէութեան, և չենք կրնար իր վաստակին հանդէպ մեր զգացածը վերայայտնելու փորձութեան դիմադրել: Ուստի կը խնդրենք «ՆԱՅԻՐԻ»-ի խմբագրութեանէն, որ բարեհաճօրէն թոյլատրէ յետագայ մտօնելու արտացոլացումը իր պրիսմակէն:

Կարդալով ժիրայր Արամ Վարժապետեանի յուշերն ու մանրապատումները, կը խորաչափենք անձին ըրած գոհողութիւնները և վեր առնել իր արժանիքները: Պատկերացնելով զինք, իր բեմական կեանքը, աչքիս առջեւ կը պարզուի գրեթէ բոլոր թատրոնի նուիրեալներու տառապալից նուիրումը: Կը պատկերացնեմ նաեւ իմը...

Կը վերաթերթատեմ ամիսներ առաջ ընթերցած գրքիս էջերը՝ «Բեմի Կեանքս և Կեանքիս Բեմ»-ը և կը զգամ, որ ժիրայր Արամ Վարժապետեանի տաք հոգիէն ծնած է այս գիրքը:

Չեմ կրնար անմիջապէս կռահել, թէ ինչ բանը զիս անբաժան կ'ընէ այս գիրքէն:

Բայց խոկումի պահէ մը ետք կ'եզրակացնեմ, թէ թատրոնի հանդէպ անհատնում և անսակարկ սէրն է զիս կապողը այս գրքին:

Ժիրայր Արամ Վարժապետեանի սրտայոյզ բանաստեղծութիւնները ընթերցողը կը փոխադրեն տարբեր աշխարհ: «Անմոռանալի Տանջուած Մանկութիւնը» կարդալով սիրելի բարեկամ, նոյն այդ տանջանքիդ ցաւը ապրեցայ ու լուսի այդ գիշեր:

Իսկ այն ոտանաւորը որ նուիրած ես մայրիկիդ՝ միայն ու միայն ազնիւ և երախտագէտ, զգայուն հոգիի արդիւնք է: Իրաւ արուեստագէտ մարդէն կը ծնին այդ տողերը:

Իսկ «Աւաղելի» պանդուխտ տարիներդ կարդալով յուսախարութիւն ապրեցայ ինչի մեամ, և պանդուխտ ոտօնելու ցաւը յիշեցի, ու մեր երկրի պայծառ արեւն իսկ սկսաւ ճնշել վրաս:

- Իմ երէց եղբայր՝ գրքիդ մէջ քու հուր սրտէդ ծնած զգացական և վշտալի տողեր կան:
- Քու գրքիդ էջերուն մէջ անմոռանալի, տանջուած մանկութեանդ տրտմալի երգը կայ:
- Քու գրքիդ էջերուն մէջ գուրգուրոտ, ազնիւ, գոհաբերող մօրդ երգը կայ:
- Քու գրքիդ սպիտակ էջերուն մէջ, հայոց վշտի անմոռաց երգը կայ:
- Քու գրքիդ էջերուն մէջ, հայ դերասանին ամբողջական նուիրումը նկարագրող և փոփոքկալից կեանքը բացայայտող կրակ տողեր կան:

Բայց կա՛յ նաեւ կսկծացնող ճշմարտութիւնը, հաստատում մը, որ հայ բեմին ծառայելը ընդհանրապէս Գողգոթայ է եղած ու կը... մնայ: Իսկ անոր կոչումով ծառայողն այ՛ խաչեալ մը...:

Կրկին ու կրկին վարձի կատար սիրելի հայ դերասանապետ, Պոլսահայ և փարիզահայ բեմերուն նուիրեալ հայ դերասանի անբիծ շունչդ, գրիչդ անսպառ. արեւշատութիւն, համբերութիւն և կորով կը ցանկամ ինչի: Երանի, թէ անցեալի մեր բեմի երախտաւոր եղբայրները շարունակէ՛ք ծանօթացնել մեզի և զիրենք արժեւորել:

Սիրելի Վարժապետեան՝ դուք, ձեր դերասանական և բեմադրական շնորհներով և մասնաւոր ծառայութիւններով, թոյլ տուէ՛ք ինձի ըսելու, որ մշտայուշ անուն մըն է՛ք հայ թատրոնի պատմութեան մէջ:

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ

ԴՊՐԵՎԱՆՔ

ՆՈՐ ՍԱՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դպրեվանքի տեսչութիւնը ուրախութեամբ կը յայտարարէ Լիբանանի Թեմի հաւատացեալներուն, որ Դպրեվանքի յառաջիկայ ՀԳ, [73-րդ] կրթական տարեշրջանին համար պիտի ընդունի նոր սաներ:

Մուտքի արձանագրութիւններն ու քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դպրեվանքի մէջ, Պիֆֆայա, Երկուշաբթիէն Հինգշաբթի, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 8:30-էն 12:30:

Ներկայացող թեկնածուները պարտին ըլլալ երկրորդական ուսման ընթացքին մէջ եղողներ, աւարտած նախակրթարանի ուսումը, առնուազն վեցերորդ դասարանը և ամբողջացուցած 13-14 տարեկանը: Քաջալերելի են յատկապէս մեծ տարիքով տղաքը՝ համալսարանական կրթութիւն ստացած կամ այդ հանգրուանին մէջ եղողները:

Ներկայացող թեկնածուները պարտին իրենց հետ բերել.

1. Բարի վարուց վկայագիր՝ ծխատէր քահանայէն:
2. Հաստատագիր՝ դպրոցի տնօրէնութենէն:
3. Վերջին տարուան վիճակացոյցը:
4. Բժշկական վկայագիր:
5. Անձնաթուղթի և ընտանեկան «տաֆթար ապլէ»ի լուսապատճէնը:
6. Երկու գունաւոր լուսանկար:

Կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդին, որ Դպրեվանք ուղարկեն ուսումնապէս փայլուն, մեր եկեղեցւոյ և ժողովուրդին ծառայելու ատակ և կարող սաներ:

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐԵՎԱՆՈՒՑ

ԶՐՈՅՑ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՅՈՒՐԱԿԱՆ ՑԻԿԼՈՒՄ

ՀԱՐՑՈՒՄ. *Բայց, այս երիտ պետությունները՝ Իսրայել, Թուրքիա և Ամերիկա, բոլորովին սարքեր ցելերու կը պատկանին, ինչպէ՞ս կարելի է այս երեք պետությունները նոյնացնել:*

ՊԱՏԱՆՈՒՄ. Բացատրելու ջանամ: Դուք գիտէք, որ Հրեայ-Պարմասոնական աշխարհակալ վարդապետութեան համաձայն, աշխարհի վրայ միակ «ամառարտ» ցեղ մը պէտք է մնայ: Ան ալ Հրեական «ընտրեալ» ցեղն է: Մնացեալ ցեղերը, բոլորն ալ, կամաց-կամաց պիտի լուծուին, Հրեայ մարմատոններուն կողմէ մէջտեղ բերուած, աշխարհի Օոր ընկերային խառնարաններուն մէջ, ստեղծելով խառնածին, միածիւ, անգոյն, ստրուկ, մարդկային նոր տիպարը: Այսօրուան Թուրքիան և Ամերիկան Հրեայ-Պարմասոնական վարդապետութեան պայմաններուն յարմարող, Հրեայ իշխանութեան ենթակայ, խառնածին, միածիւ պետություններ են կամ դառնալու նամբուն վրայ կը գտնուին:

Pour Bébéar, « la race blanche est en train de s'effondrer »

Le président du conseil de surveillance d'AXA Claude Bébéar considère que la « race blanche » est en train de s'effondrer et appelle à « plus d'immigration contrôlée ».

« Nos pays occidentaux ont commencé par se suicider avec la guerre de 1914, ensuite ont continué avec la guerre de 1940 et aujourd'hui, il y a un véritable suicide par les taux de natalité », a-t-il souligné hier sur France Info.

« J'en déduis, a-t-il poursuivi, que si nous voulons que nos pays survivent, il est très

important que nous développons une immigration soutenue et intelligente », c'est à dire qu'il « faut accepter les immigrants dont on a besoin pour continuer à développer nos pays. (...) Les gens qui viennent chez nous, qui ne pourront faire que grossir le nombre des chômeurs, ainsi ceux là, il ne faut pas les accepter ».

Claude Bébéar a refusé de répondre à la question de savoir si la France accueille trop d'immigrés au regard de la situation de l'emploi.

Մեր այսօրուան գրութեան նպատակը պիտի ըլլայ՝ «Նայիրի»-ի 22 Ապրիլ 1995-ի առաջին թիւէն սկսեալ, մեր գրութիւններուն մէջ, սիոնիստներուն մասին յայտնած գաղափարները փաստելու ջանալ:

Ասկէ 7 տարիներ առաջ, 29 Յուլիս 1995-ին, «Նայիրի»-ի թիւ 8-ին մէջ, սապէս գրած էինք.

«Հրեայ ֆարմասոցներուն կողմէ մէջտեղ բերուած աշխարհի ընկերային նոր խառնարաններուն մէջ, բոլոր ցեղերը կամաց կամաց պիտի լուծւին, ստեղծելով խառնածին, միաձև, անգոյն, ստրուկ, մարդկային նոր տիպար մը»:

Մենք, այս գաղափարները շարունակեցինք յայտնել, «Նայիրի»-ի զանազան թիւերուն մէջ և կը կրկնենք մինչև այսօր:

Թերևս ընթերցողներուն մէջէն ըսողներ եղած էին, թէ՛ «Այս մարդը, իր հակահրէութեամբ, այլևս կը չափազանցէ»:

Բայց մենք վստահ ենք, որ շատ ընթերցողներ ալ եղած են, որոնք նոյնպէս տեսնելով և զգալով սիոնական հրեաներուն կատարած դաւադրութիւնները, բաժնած են մեր գաղափարները...»

1995-էն մինչև այսօր՝ 7 տարիներ անցան, և մինչ այդ, հրեաներուն աշխարհակալ իշխանութեան զօրութիւնը աւելի շեշտուեցաւ:

Երբ մանաւանդ, վերջին շրջաններուն, Պաղեստինի մէջ, հրեաներուն պաղեստինեան ժողովուրդին դէմ կատարած թրջատիպ ցեղասպանութեան հանդէպ, Աշխարհի մեծ կարծուած պետութիւններուն անզօր և անտարբեր մնալը տեսնելէ յետոյ, այլևս ոչ մէկ կասկած ունինք, թէ Աշխարհի իսկական «Տէր»երը հրեաներն են:

 Ասկէ քանի մը տարիներ առաջ էր: Ֆրանսայի հայկական մշակութային մէկ շրջանակին մէջ, բաւական ծանօթ անձնաւորութեան (կարծելով, որ ան մեզի գաղափարակից է) մը, հետեւեալ հարցումը ուղղեցինք. «Դուք ալ, մեզի պէս կը տեսնէք. ֆրանսական հեռատեսիլին բոլոր «քանալ»ներուն վրայ և գրեթէ ամէն օր, հրեական ցեղասպանութեան և կամ հրեաներու վերաբերեալ նիւթերով յայտագիրներ: Այս վիճակը անհամապատասխան չ'ընեն՞ր ձեզ»:

Մարդը, նախ զարմացաւ այս հարցումին: Յետոյ, քիչ մը մտածեց և «Ո՛չ» ըսաւ: Այս անձնաւորութիւնը ո՛չ ֆարմասոն էր, ո՛չ հրեական ցանցին պատկանող (իբր թէ բարենպատակ) ընկերակցութիւններու մաս կը կազմէր և ո՛չ ալ իր ապրուստը հրեաներէն կախեալ էր: Ասոնցմէ ոչ մէկը չէր: Բայց, մարդը պարզապէս, «ԱՆՏԱՐ-ԲԵՐ» էր:

Ան, ամէն բան, կապոյտ կը տեսնէր: Կարճ խօսքով՝ միայն իր հանգստաւետ կեանքը ընթացնելու մասին մտածող անձնաւորութիւն էր:

Դժբախտաբար այսօր մարդիկ, մեծ մասամբ, անտարբեր «Ռոպոթ»ներու վերածուած են: Հրեաներուն երկար տարիներէ ի վեր շարունակուող, իբր թէ «Արդիական կեանք» ըսուած ապրելակերպի քարոզչութեան ազդեցութեան տակ:

Եւ հրեաները իրենց յաջողութիւնը կը պարտին մարդկութեան այս անտարբեր, միամիտ և անմեղ «չարագործներուն»:

 Վերջերս, հրեական ծրագիրներուն մաս կազմող՝ ճերմակ ցեղի կործանման վերաբերեալ, հարաւային ֆրանսայի ամէնէն ծանօթ թերթին՝ "NICE MATIN"ին մէջ [30 Օգոստոս 2002-ին], հետեւեալ խորագիրով գրութիւն մը հրատարակուեցաւ. «Ճերմակ ցեղը խորտակման ճամբու մէջ է»:

Աչքերնու չէինք հաւատար: Այս տեսակ գրութիւն մը ինչպէ՞ս կրնար հրապարակուիլ երբ, հրեական ստիպողութեամբ, «ցեղ» բառը բերան առնելն անգամ, ձեւով մը արգիլուած էր:

Նոյն լուրը, ուրիշ թերթերու մէջ ալ փնտռեցինք՝ ո՛չ մէկ բառ, ո՛չ մէկ գրութիւն կրցանք գտնել այս նիւթին մասին:

Այս գրութեան հեղինակը՝ Claude Bébéar որ ֆրանսական ապահովագրական մեծագոյն ընկերութեան "AXA"ին պատասխանատուներէն մէկն է, նոյն նիւթի շուրջ իր մտահոգութիւնը աւելի քօղարկուած ձեւով կը յայտնէ.

Ան «1914-ի եւ 1940-ի ՊԱՏԵՐԱԶՄ-ՆԵՐԸ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԵ ԳՈՐԾՈՒԱԾ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔՆԵՐ» նկատելէ և այս մասին իր համոզումը յայտնելէ

յետոյ կ'ըսէ. «Այսօր, երոպական երկիրներուն մէջ, իսկական անձնասպանութիւն կը գործուի, շատ ցած սակաւածնութեան համեմատութեան պատճառով»:

Եւ վերջապէս՝ Գլոտ Պէպէար կ'եզրակացնէ. «Երոպական երկիրներուն մէջ, տարիներ տեսած և մինչև այսօր շարունակուող գաղթականներու խուժումին պատճառաւ, անգործներու թիւը երթալով պիտի աւելնայ»:

ԹԻՎ 179 = 10-9-2002

4. Պէպէարի այս յայտարարութիւնը՝ ֆրանսական տնտեսութեան մէջ պատասխանատւութիւն ունեցող անձնաւորութեան մը կողմէ կատարուած [քօղարկուած ըլլալով հանդերձ], շատ իմաստալի և համարձակ երեւոյթ է:

Եւ այս յայտարարութեան մէջ անկարելի է չնշմարել JEAN MARIE LE PEN-ին ֆրանսայի նախագահական վերջին ընտրութիւններուն գտած յաջողութեան պատճառն ու ազդեցութիւնը:

Ժան Մարի Լը Փէն. քսան տարիներէ ի վեր, այս մեծ թիւով գաղթականներուն. ֆրանսայի ու Եւրոպայի համար ստեղծած վտանգներուն մասին կ'արտայայտուի:

Եւ իսկական հայրենասէր մը եղող Լը Փէն. հրեաներուն կողմէ կ'ամբաստանուի՝ Ֆաշիստ:

Այս՝ հրեաներուն իրենց համար անբաղձալի եղողները մրոտելու աւանդական քաղաքականութիւնն է:

Հրեաներուն ծրագիրներուն արգելք եղող ամէն մէկ անձ. իրենց համար կամ Ֆաշիստ է և կամ Նացի:

**

Եւ Եւրոպական ճերմակ ցեղը խորտակելու հրեական ծրագիրները. այսօր կը շարունակուին աւելի՛ բացայայտ ձեւով. առանց հաշուի առնելու Եւրոպայի մէջ այս ծրագիրներուն դէմ ստեղծուած հակազդեցութիւնները:

Թերեւս. դուք ալ նկատած էք. յարգելի ընթերցող. որ քանի մը տարիներէ ի վեր. Եւրոպական հեռատեսիլներուն յայտագիրներուն՝ լրատուութեանց կամ ցուցադրուած նոր ֆիլմերուն մէջ. ճերմակ ցեղին պատկանողի մը քով. անպայման սեւամորթ մը կը տեսնուի:

Սկիզբը կարծեցիցք. թէ այս երեւոյթը դիպուածի մը հետեւանք է:

Claude Bébéar a refusé de répondre à la question de savoir si la France accueille trop d'immigrés au regard de la situation de l'emploi.

Բայց երթալով համոզուեցանք. որ Երոպական հեռատեսիլներուն մէջ. այս տեսարանը սովորութիւն դարձած է. աւելի ճիշդը՝ ստիպողութեան վերածուած: Բնական է՝ հրեաներուն ծրագիրը շատ յստակ է.:

Երոպական երկիրներն այլ. ժամ առաջ վերածել. Ամերիկայի նման՝ խառնածիցներու զանգուածի մը. որ իրենց դէմ որելէ ազգային [էթնիք] ընդդիմութիւն չմնայ:

Եւ բնական է. որ երբ ցեղ մը խորտակուի. ազգութիւն չի մնար. և կ'ստեղծուին հրեաներուն ուզած ստրուկներու զանգուածներ. խառնամբոյս:

Ամէն թիրիմացութիւն կանխելով ըսենք. որ մեր այս տողերը ցեղային խտրականութեան կողմնակցութիւն կամ այլամերժութիւն թող չթարգմանուին: Յեղերու խաղաղ. համերաշխ գոյութիւնն և միաձուլումն. ազգային ինքնութեան ժխտումով. իրարմէ շատ տարբեր բաներ են:

Այստեղ ձեգի կը ներկայացնենք. Ֆրանսայի մէջ հրատարակուող "Courrier International" քաղաքական թերթին մէջ. [որուն խմբագրապետը Alexandre Adler անունով շատ ծանօթ Հրեայ քաղաքական մեկնաբան մըն է]. լոյս տեսած ծանուցումի նկար մը:

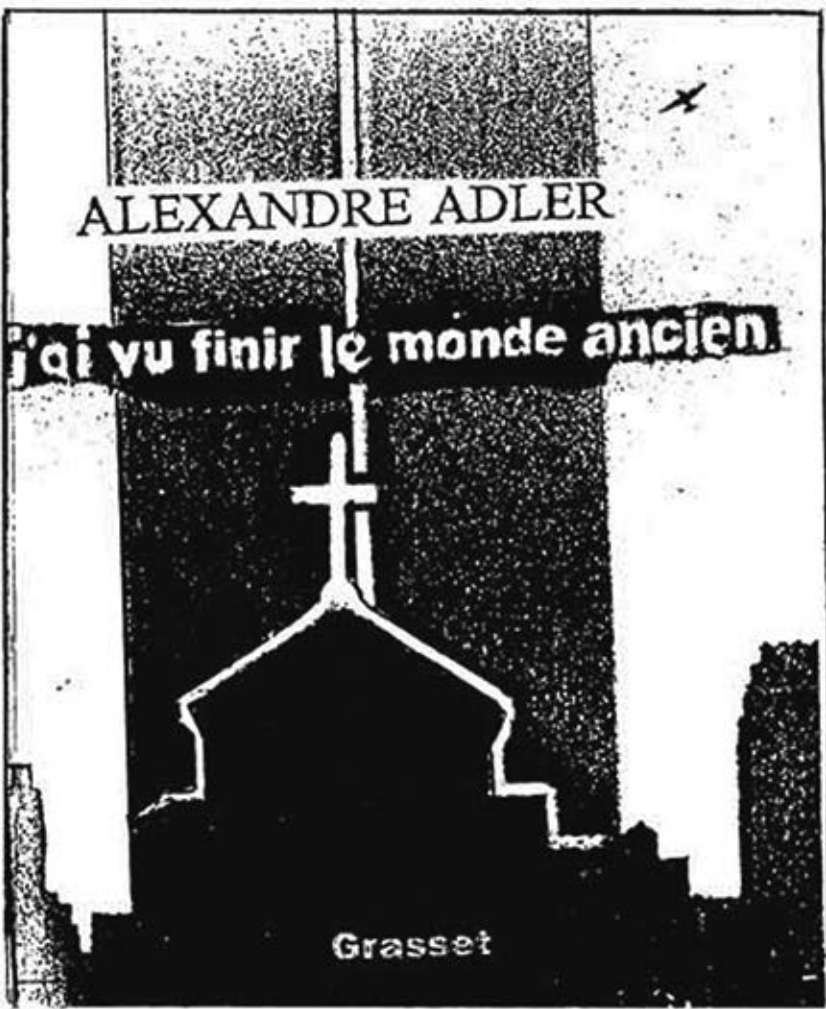
Այս նկարը՝ Ֆրանսական Calvin Klein հրեական նորաձեւութեան հիմնարկին անուշահոտութեան մէկ ծանուցումն է. որուն մէջ կ'երեւան մերկ ճերմակ աղջիկ մը և մերկ սեւամորթ երիտասարդ մը՝ շատ տարփակեզ. սիրային յարաբերութեան մը ընթացքին:

Մենք կը հաւատանք. որ այս նկարը. ճերմակ ցեղը խորտակելու հրեական ծրագրին մէկ խորհրդանիշը կրնայ ըլլալ: Բայց այս նկարը. «Զուրիէ Ինթերնացիոնալ»ի խմբագրապետին հրեական ծրագիրներուն գործադրութեան ի նպաստ կատարած քարոզչութեան մէկ էջն է միայն: Եւ դեռ՝ աւելին կայ...

Հրեայ Ալեք. Ատլէր. Յունիս 2002-ին. գիրք մը կը հրատարակէ.

Այս գիրքին առաջին էջին վրայ տեսնուած նկարը և գիրքին անունը, ըստ մեզի. Սիոնիստական գաղափարախօսութեան ծրագիրներուն ամենաբացայայտ խորհրդանիշներն են:

Այստեղ կը հրատարակենք. այս գիրքին առաջին էջին նկարը. որուն առջեւ կ'երեւի եկեղեցիի մը և անոր ետին՝ 11 Սեպտեմբեր 2002-ի ողբերգութեան օրը կործանած World Trade Center-ին երկու շէնքերը: Եւ գիրքին անունը՝ "J'ai Vu Finir Le Monde Ancien" - «Տեսայ հին աշխարհին վերջաւորութիւնը» կամ անարտը: (Ծարք՝ էջ 3)

ՋՐՈՅՑ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ... (Ծար. էջ 2-էն)

Եւ հիմա, ձեզմէ պիտի խնդրեմք՝ լաւ նայեցէք այս նկարին և գիրքին խորագրին: Արդեօ՞ք, մեք իրաւունք չունինք երբ, տարիներէ ի վեր կը կրկնենք, թէ՛ Սիոնիստ հրեաներուն նպատակն է՝ քանդել արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը, ճերմակ ցեղը և քրիստոնէական եկեղեցին:

**ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԵՐՈՒՆ (ԻԲՐ ԹԷ) ԶԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԵՒ ԹՈՒՐԻՔ, ԿԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ԺԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ
ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ. —**

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ
[Ծարունակութիւն Նախորդ թիւէն]

«ՆԱՅԻՐԻ»-ի սիւնակներուն մէջ, 4 թիւերէ ի վեր, 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան ընթացքին մեր ապրած, մեր տեսած սարսափելի դէպքերը պատմելու ջանացինք:

Եւ հիմա ալ, այս ողբերգութեան կատարուելուն պատճառ եղող ազդակները պատմելու պիտի ջանանք:

1951-ին Թուրքիոյ Արտաքին գործերու Նախարար "Fuat Köprülü" յայտարարութիւն տուած էր և, պաշտօնապէս, «Մենք կիպրոս ըսուած հարց մը չունինք» ըսած էր:

Բայց, անլի վերջ, անգլիացիներուն աւանդական պոռնիկ քաղաքականութիւնը աշխատիլ սկսաւ, և կիպրոսը չկորսնցնելու և տեւական կիպրոս մնալու համար Թուրքերուն գրգռել սկսան:

Անգլիական գաղտնի սպասարկութիւնը այս պարտականութիւնը Պոլսոյ "Hürriyet" թերթի տէրը և ծագումով կիպրացի "Sedat Simavi"-ին տուաւ:

Կիպրոսի հետ կապ ունեցող բոլոր ցաւալի դէպքերուն առաջին պատասխանատուն՝ այս "Hürriyet" ըսուած թերթն է:

Եւ այս "Hürriyet" թերթը, 1951-ի տարիներէն սկսեալ տուած անիրական լուրերով և հրատարակած գրգռիչ գրութիւններով, Թուրք ժողովուրդին ուղեղին մէջ կիպրական հարցը ներմուծեց:

«Կիպրոսը՝ Թուրք է» լուրն զը ստեղծողը "Hürriyet" թերթն է:

Եւ այս թերթին գրգռութիւնները տարիներ տեւեցին:

Եւ քիչ միջոց մը յետոյ, անգլիական գրգռիչ քաղաքականութիւնը իր արդիւնքը տուաւ, և Թրքական կառավարութիւնը կիպրական հարցին տէր ելլելով, սկսաւ շատ յարձակողական քաղաքականութիւն մը կիրարկել:

Սգոստոս 1955-ին Լոնտոնի մէջ սկսելիք կիպրական բանակցութիւններէն երեք ամիսներ առաջ, Թուրքիոյ Արտաքին գործերու Նախարար Fatin Rüsti Zorlu-ին հետ տեսնուող Անգլիոյ Արտաքին Նախարարը՝ Zorlu-ին սա թելադրանքները կը կատարէ.

«Յոյները, կիպրոսի համար, տեւական ցոյցեր կը կատարեն. դուք, ինչո՞ւ անշարժ կը կենաք:

Դուք ալ, կիպրոսի համար, ցոյցեր կատարեցէք, և կիպրոսի համար իրաւունք պահանջեցէք»:

Եւ անգլիացիներուն այս գրգռիչ թելադրանքներն են՝ 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան առաջին պատասխանատուն:

Եւ անկէ յետոյ, ամէն բան՝ Fatin Rüsti Zorlu-է, վարչապետ Ատնան Մենտերեսէ և Թրքական հետախուզութեան (MIT) Նախագահէն բաղկացած երրորդութեան կողմէ կազմակերպուեցան:

Եւ շատ մաքիաւելական սենարիօ մը պատրաստուեցաւ և այս սենարիօն Մելանիկ ուղարկուեցաւ:

Եւ այս սենարիոյին 4 առաջնակարգ դերակատարները հետեւեալ անձերն էին՝

- 1.— Մելանիկի բարձր հիւպատոսը՝ Mehmet Ali Balin:
- 2.— Մելանիկի բարձր-հիւպատոսի օգնականը՝ Mehmet Ali Tetikalp:
- 3.— "MIT"-ի գործակալ, և իբր թէ Մելանիկի մէջ իրաւաբանութեան ուսանող Oktay Engin:
- 4.— Մելանիկի Բարձր-հիւպատոսութեան դոնապան՝ Hasan Uçar:

Եւ այս սենարիոյին բեմադրութիւնն ալ, սապէս որոշուած էր՝

Մելանիկ գտնուող Մուսթաֆա Քեմալին ծնած տան պարտէզին մէջ, Պոլսէն բերուած ուուսը մը պիտի պայթեցուէր: Եւ այս դէպքը Պոլիս պիտի տեղեկացուէր հետեւեալ ձեւով.

«Յոյները, Աթաթիւրքին տունը ուրակոծեցին»:

Ահա, Մելանիկի մէջ կիրարկուած այս սենարիօն էր, որ 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի գիշերը՝ Պոլիսին աւերակի վերածուելուն պատճառ եղաւ: [Ծարունակելի] **Յ. Զ.**

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SELANİKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN
KADERLERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

ÜÇÜNCÜ OLAY

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI

(GEÇEN SAYIDAN DEVAM)

"NAİRİ" NİN SÜTÜNLERİNDE, 4 SAYIDAN BERİ, 6-7 EYLÜL 1955DE İSTANBUL FACIASINDA BIZZAT GÖRDÜĞÜMÜZ VE YASADIGIMIZ O FECİ OLAYLARI ANLATMIYA ÇALISTIK.

SIMDI DE BU FACIANIN MEYDANA GELMESINE SEBEP OLAN UNSURLARI ANLATMIYA ÇALISALIM.

1951-DE TÜRKİYE DIS ISLARI BAKANI OLAN FUAT KÖPRÜLÜ BİR BEYANAT VERMİS, VE RESMEN "BİZİM KIBRIZ DIYE BİR SORUNUMUZ YOKTUR" DEMİSTİ.

FAKAT DAHA SONRA İNGİLİZLERİN GELENEKSEL KAHBE SİYASETİ ÇALIŞMAYA BAŞLADI, VE KIBRISI KAYBETMEMEK VE DEVAMLİ KIBRISTA KALMAK İÇİN TÜRKLERİ KISKIRTMAYA BAŞLADI.

İNGİLİZ GIZLI TESKILATI, BU VAZİFEYİ İSTANBULDAKI HÜRRIYET GAZETESİ SAHİBİ, KIBRIZ ASILLI SEDAT SİMAVİYE VERDİ.

KIBRISLA ALAKALI BÜTÜN FECİ OLAYLARIN BİRİNCİ SORUMLUSU, BU HÜRRIYET GAZETESİDİR.

VE HÜRRIYET GAZETESİ, 1951-LERDEN İTİBAREN VERDİĞİ ASİLSİZ HABERLERLE VE YAYINLADIĞI KISKIRTICI YAZILARLA TÜRK HALKININ BEYNİNE KIBRIS SORUNUNU SOKTU. "KIBRIS TÜRK TÜR" SİLOGANINI YARATAN HÜRRIYET GAZETESİDİR.

VE BU GAZETENİN KISKIRTIMLARI SENELERCE DEVAM ETTİ.

VE KISA BİR ZAMAN SONRA İNGİLİZLERİN KISKIRTMA SİYASETİ MEYVASINI VERDİ VE TÜRKİYE HÜKÜMETİ, KIBRIS SORUNUNA SAHİP ÇIKARAK ÇOK SALDIRGAN BİR SİYASET UYGULAMAYA BAŞLADI.

AGUSTOS 1955-DE LONDRADA BASLIYACAK KIBRIS KONFERANSINDAN ÜÇ AY KADAR EVVEL, TÜRKİYE DIS ISLARI BAKANI FATİN RÜSTÜ ZORLU-İLE GÖRÜŞEN İNGİLTERE DIS ISLARI BAKANİ, ZORLUYA SU TELKİNERDE BULUNUR.

"YUNANLILAR KIBRIS İÇİN DEVAMLİ GÖSTERİLER YAPIYORLAR, SİZ NİÇİN HAREKETSİZ DURUYORSUNUZ? SİZ DE GÖSTERİLER TERTİP EDİP, KIBRIS İÇİN HAK TALEP EDİN".

İSTE İNGİLİZLERİN BU KISKIRTICI SÖZLERİDİR, 6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASININ BAS SORUMLUSU.

VE ONDAN SONRA HER SEY: FATİN RUSTÜ ZORLU, BASBAKAN ADNAN MENDERES VE "MIT"İN BASKANI TARAFINDAN PLANLANDI.

VE ÇOK MAKYAVELİK BİR SENARYO HAZIRLANDI. VE BU SENARYO SELANİĞE GÖNDERİLDİ.

VE BU SENARYONUN 4 BAS OYUNCUSU SUNLARDI.

1.- SELANİK BASKONSOLOSU- MEHMET ALI BALIN

2.- SELANİK BASKONSOLOS MUAVİNİ - MEHMET ALI TETİKALP

3.- MIT AJANI VE SELANİKTE SÖZ DE HUKUK OKUYAN OKTAY ENGIN.

4.- SELANİK BASKONSOLOSLUGUNDA KAVAS-HASAN UÇAR/SENARYONUN MİZANSENİ DE SÖYLE İDİ.

SELANİKTE, MUSTAFA KEMALIN DOĞDUGU EVİN BAHÇESİNDE, İSTANBULDAN GETİRİLEN BİR BOMBA PATLATILACAK VE BU OLAY İSTANBULA "YUNANLILAR ATATÜRKÜN EVİNİ BOMBALADI" DIYE BİLDİRİLECEKTİ.

İSTE SELANİKTE UYGULANAN BU SENARYO: 6-7 EYLÜL 1955 GECEİ, İSTANBULUN HARABEYE DÖNME-SİNE SEBEP OLDU.

(DEVAM EDECEK).

8. 9.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ԲԵՒԵՌԱՑՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ... (Ծար. էջ 1-էն)

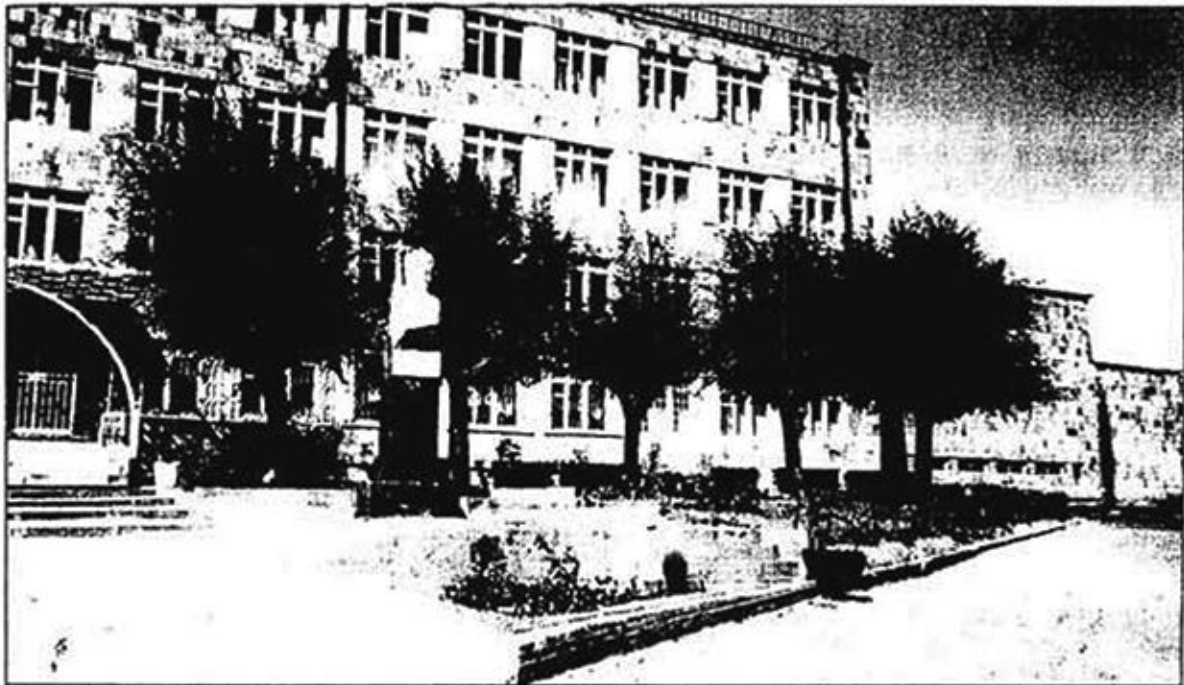
մափն որոնք «ոսկեդար» մը կը խորհրդանշեն: Երկրին մէջ կը կատարուին շինութիւններ, կը տրամադրուին գումարներ որոնց մմանը խորհրդային տարիներուն անգամ չէ եղած...:

Հեռատեսիլը հեզմամբ ու ծաղր չի խնայեր վարկաբեկելու համար Ընդդիմադիր Ճակատը. օրինակ՝ երգիծելով... Միաւորուած կուսակցութիւնները այնքան մեծաբիւ են, որ եթէ ուզես բոլորին անունները մէկ առ մէկ թուել, կէս ճամբան կը մնաս...:

ԲԻՆ 179 = 10-9-2002

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Ե Ա Ն Ղ Օ Ղ Ա Ն Ջ Ն Ե Ր

Սեպտեմբերի մէկն է՝ իւրայատուկ տօն ուսուցչի և աշակերտի համար: Երեւանի Ռուբէն Սեւակի անուան դպրոց-վարժարանի բակում մանկական ժպիտների ու ծաղիկների ծովն է: Երկարատև արձակուրդից յետոյ, կրկին հանդիպել են դպրոցական աւօրեային կարօտած ուսուցիչն ու աշակերտը: Ջերմ ողջագուրանքներ, խինդ ու ծի-

ծաղ, ամառնային տպաւորութիւնների փոխանակում... Յուզուած են բոլորը՝ ուսուցիչները, ծնողները, տասներորդիները, առաջին դասարանցիները, բոլորը, բոլորը...

Հնչում է դպրոցական զանգը, տասներորդիների համար վերջին առաջին զանգը՝ Սեպտեմբերեանը, իսկ դպրոց ոտք դրած փոքրիկների համար՝ առաջին զանգը, որի կախարդական դողանջները աւետում են նոր, անծանօթ, բայց լուսաւոր աշխարհի սկիզբը: Հանդիսաւոր երաժշտութեան ելեւէջներն ազդարարում են գիտելիքների օրուան նուիրուած արարողութեան սկիզբը: Բացման խօսքը տրւում է դպրոցի տնօրէնուհի, կրթութեան գործի նուիրեալ Տիկ. Յուլիետա Ղազարեանին: Նա շնորհաւորում է ուսուցիչներին, աշակերտներին, ծնողներին. ապա ներկայացնում անցած ուսումնական տարուայ յաջողութիւնները, ձեռքբերումները, արժեւորում լաւագոյն մանկավարժների աշխատանքը:

Ամենապատասխանատու գործն ուսուցիչն է կատարում, այն է՝ մատաղ սերունդին ճշմարիտ կրթելու և ճշմարիտ դաստիարակելու գործը: Ուսուցիչը եղել է, կայ

և կը մնայ որպէս հայրենի երկրի տարեգիր, հայրենիքը շէնացնող մարդկանց մտաւոր և հոգեւոր աշխարհի բարի սերմնացան: Տնօրէնուհին հաւաստիացնում է, որ մանկավարժական կոլեկտիւը ոգեւորութեամբ կը շարունակի իր անձնուէր աշխատանքը՝ յանուն հայ երեխաների գալիք օրուայ կապոյտ լուսարացի, յանուն այն հորի յարատեւ ծաղկման ու բարգաւաճման, որի անունն է Հայրենիք, և որը բոլորիս սըրտում է և շուրթերին: Տիկ. Ղազարեանը աշակերտական և մանկավարժական կոլեկտիւների ու ծնողական համայնքի անունից շնորհակալական ջերմ խօսքեր է յղում Զիլինկիրեան գերդաստանին, դպրոցի հանդէպ տածած հոգատար վերաբերմունքի համար:

Այնուհետև ընթերցուեց Յովի. Զիլինկիրեանի ուղերձը, որում մասնաւորապէս ասուած էր. «Մենք պիտի խնդրենք մեր սիրելի աշակերտներէն հին ազգը ըլլալու, հայ ըլլալու գիտակցութիւնը և հպարտութիւնը ունենան և հայ ըլլալու արժանի ըլլան իրենց աշխատանքով և իրենց վարմունքով»:

Գալիֆորնիայի համալսարանի Լոս Անճելըս ճիւղի գիտահետազօտական գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ և «Թէֆէեան» Միութեան Տիգրանեան վարժարանի հոգաբարձուների կազմի անդամ Լ. Այվազեանը իր ելոյթում շնորհաւորեց դպրոցի մանկավարժներին, աշակերտներին՝ ցանկանալով նորանոր յաջողութիւններ, նոր նուանումներ: Նա հաղորդեց նաեւ Ռուբէն Սեւակի դատեր՝ Շամիրամի ուղջոյնները: Ուղջոյնի խօսքով հանդէս եկան բազմաՎաստակ ուսուցչուհի Վ. Սահակեանը և դպրոցի նախկին սան, Ռուբէն Սեւակին նուիրուած շարադրութիւնների մրցոյթի առաջին մրցանակակիր, երիտասարդ ուսուցչուհի Հ. Արովեանը: Իսկ դպրոցի սաների ելոյթը բոլոր ներկաների կողմից ընդունեց ջերմ ծափողջոյններով: Երեխաները երախտագիտութեան խօսքեր ուղղեցին իրենց ուսուցիչներին, որոնք սովորեցրել են սիրել հայրենիքը, մայրենի լեզուն, ճանաչել մարդուն ու աշխարհը:

Վերջապէս հնչում են Սեպտեմբերեան առաջին զանգի զիլ ղօղանջները, և տասներորդիները, գուրգուրանքով բռնած առաջին դասարանցիների ձեռքը, նրանց առաջնորդում են դպրոցի շքմից ներս: Առաջին իսկ պահից հասկանում են, որ մտել են մի մեծ հայկական օճախ, ուր ժպտադէմ տանտիրուհին բոլորին դիմաւորում է սրտաբաց, և որտեղ իշխում է համեմաշխ ու համախմբուած մթնոլորտ, բեւաժում Ռուբէն Սեւակի անմահ ոգին: Փոքրիկների առաջին ծանօթութիւնը նահատակ բանաստեղծի հետ կայանում է բանգարանում՝ Յիշատակի Տանը: Նրանք երդում են հաւատարիմ լինել Ռ. Սեւակի պատգամներին: Սկսում է հայ դպրութեանը նուիրուած առաջին դասը, այսինքն՝ սկսում է Ռուբէն Սեւակի անուան դպրոց-վարժարանի տննաչան ու բովանդակալից ուսումնական նոր տարին: Բարի երթ ու կանաչ ճանապարհի քեզ, դպրոց:

*Երեւանի Ռուբէն Սեւակի Անուան դպրոց-վարժարանի
Ուսուցչական կազմ*

ՅՈՎՀ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ ՎԵՐԱՄՈՒՏԻ ԱՌԹԻԻ

Ֆրանսայի Նիս քաղաքի Ռուբեն Սեալի Անուան Յիշատակի Տունէն, ուսուցման վերամուտին առթիւ, կուգանք մեր լաւագոյն յաջողութեան մաղթանքները յայտնելու:

Երեւանի Ռուբեն Սեալի անուան դպրոցի տնօրէնուհի՝ Յարգարծան Տիկ. Շուլիա Ղազարեանին, դպրոցի վարչութեան Պատուարծան անդամներուն, յարգելի ուսուցիչներուն և մանաւանդ հայ ազգին ապագայի յոյսը եղող մեր սիրելի աշակերտներուն...:

Դուք բոլորդ ալ գիտէք, թէ դպրոցին առջեւ գտնուող Ռուբեն Սեալի կիսանդրին՝ նայուածքները ուղղած է դէպի մեր սուրբ լեռը՝ Արարատը: Այն Արարատը, որ այսօր ցեղասպան թուրքերուն կողմէ գրաւուած է:

Այսօր, բոլոր քրիստոնեայ Աշխարհին կողմէ ընդունուած իրականութիւն մը կայ: Զրհեղեղէն յետոյ, աշխարհի մէջ, կեանքը վերսկսած է, Արարատի վրայ: Այսինքն՝ Հայաստանի մէջ:

Ուրեմն, հայերն են ամէնէն հին Ազգը:

Մենք պիտի խնդրենք, մեր սիրելի աշակերտներէն, որ աշխարհի հնագոյն ազգը ըլլալու, հայ ըլլալու գիտակցութիւնը և հպարտութիւնը ունենան:

Եւ հայ ըլլալու արժանի ըլլան, իրենց աշխատանքով և իրենց վարմունքով:

*Խորին շնորհակալութիւններով՝
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ*

ԵՐԵՔ ԳԼՈՒԽ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀՐԷՇ ՄԸ
[ԱՄԵՐԻԿԱ, ԹՈՒՐԹԻԱ ԵՒ ԻՍՐԱՅԷԼ],
ՈՐՈՒՆ ԱՆՈՒՆԸ ՍԻՈՆԻՉՄ Է

ԱՅՍ ՀՐԷՇԸ ԱՅՍՕՐ, ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ
ԻՐԱՔԻ ԿՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿԵԼՈՒ, ՈՐՈՒՆ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՊԱՏԱԿՆ Է՛ ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ
ՄԻՆՉԵԻ ԵՓՐԱՏ ԵՒ ՏԻԳՐԻՍ ԵՐԿԱՐՈՂ
ՏԱՐԱԾՔԻՆ ԿՐԱՅ «ՄԵԾՆ ԻՍՐԱՅԷԼ»Ի
ԾՐԱԳԻՐԸ ԻՐԱԳՈՐԾԵԼ»:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՈՒԲԷՆԵԱՆ]

22 Սեպտեմբեր 2002-ին, Կիրակի օրը, Գերմանիոյ մէջ ընտրութիւններ պիտի կատարուէին: Եւ այս ընտրութիւններուն արդիւնքով՝ կա՛մ Սոցիալ-Դեմոկրատ (SPD) Gerhard Schroder-ը և կա՛մ Զրիստոնեայ-Դեմոկրատ (CDU) Edmund Stoiber վարչապետ պիտի նշանակուէր:

Եւ այս ընտրութեան օրերուն, Գերմանիոյ Արդարութեան նախարարուհի՝ Daubler-Gmelin-ին (SPD), թերթերու մէջ լոյս տեսած մէկ յայտարարութիւնը, աննախընթաց փոթորիկ մը ստեղծեց:

Գերմանիոյ Արդարութեան նախարարուհին, համարձակութիւնը ունեցաւ ըսելու, թէ՛ «Ամերիկայի Նախագահ Պուշին այսօր, Իրաքի դէմ ունեցած գործելակերպը, Հիթլերի երբեմնի ընթացքին կրկնութիւնն է»:

Գերման նախարարի մը, Պուշը Հիթլերի նմանցնելուն դէմ, Ամերիկացի պաշտօնատարները բողոքեցին:

Եւ ամերիկացիներուն հակազդեցութիւններէն վախցող Վարչապետ Շրօտեր, Պուշին ներողութեան նամակ մը գրելու ստիպուեցաւ:

Արդեօ՞ք Գերման նախարարուհին իրաւունք չունէր Ամերիկայի համար ըսածներուն մէջ: Սխա՞լ էր ըրած համեմատութիւնը:

Երկար տարիներէ ի վեր, «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ» կոչուած այս «գովպոյներու և կանկստէրներու» պետութիւնը՝ իբր թէ ազատութեան և արդարութեան երկիր մը նկատուած է: Ի՞նչ մեծ խաբէութիւն է այս: Եւ ի՞նչ մեծ թատրոն է խաղցուածը:

Մէկ ձեռքով Աստուածաշունչ, միւսով ալ սուր բռնած այս Ամերիկացի յափըշտակիչ պետական դէմքերը, իրենց պետութեան հիմնադրութեան առաջին օրէն, անհամար չարիք գործեցին, ջարդեցին բնիկներն և ուրիշ ժողովուրդներ, որ իրենք հարստանան և փարթամ կեանք մը ապրին: Իրենք էին կարմրամորթները և մեկսիկացիները ցեղասպանութեան ենթարկողները:

Այսօրուան Մ. Նահանգներ կոչուած պետութիւնը, Կարմրամորթներէն (հնդիկ) ու Մեկսիկացիներէն գողցուած հողերուն վրայ հիմնուած է:

Ա. և Բ. Աշխարհամարտերը, Եւրոպական պետութիւններուն համար, քանդիչ և մահացու հետեւանքներ ունեցան: Բայց ամերիկացիներուն համար՝ հակառակը:

Անոնք, այս պատերազմներէն օգտուեցան, իրենց աշխարհակալ կայսրութիւնը ստեղծելու և իրենց իշխանութեան յենակէտները աշխարհի ամենէն կարելոր ռազմավարական կեդրոններուն մէջ տեղաւորելու համար:

**

Հրեայ սիոնականները, առաջին մէկ օրէն, ոտք դրին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, զայն սեպելով ապահով և ապագայ ունեցող երկիր, և իրենց հարստութեան մէկ մասը փոխադրեցին հոն:

Եւ կարճ միջոց մը ետք, ձեռք անցուցին Ամերիկեան տնտեսութիւնը:

Անոնք, առաջին օրէն, գնահատեցին քարիւղին (PETROL) արժէքը և քարիւղին տնտեսական կեանքի մէջ ունենալիք ապագայ կարելորութիւնը:

Հրեայ Ռոքֆելլըր (1839-1937), Զարիւղին արժէքը առաջին գնահատողներէն մէկն էր:

Անոր հիմնած "Standard-Oil" Ընկերութիւնը իրեն՝ Ռոքֆելլըրին միլիաններ ապահովեց: Եւ ան՝ «Աշխարհի ամենահարուստ մարդը» անուանուեցաւ:

Ռոքֆելլըրին հիմնած «Սթանտար Օյլ»ը, նոյնիսկ մինչեւ այսօր, Զարիւղի Աշխարհին առաջնակարգ ընկերութիւնը ըլլալով, կը շարունակէ գործել և սիոնականներուն միլիաններ կ'ապահովէ:

Բոլորին համար ծանօթ իրականութիւն մըն է, որ Աշխարհի տնտեսութիւնը և այդ ճամբով ալ Աշխարհի քաղաքականութիւնը կը ղեկավարուի քարիւղի մեծ ընկերութիւններուն կողմէ:

Եւ այս ահռելի իրականութիւնը տեսնելու և աւելի լաւ հասկնալու համար, բաւարար է այժ մը նետելը փողոցէն ընթացող կառքերուն:

Եւ մտածել՝ որ աշխարհի ամէն մէկ անկիւնը, բոլոր ճամբաներուն վրայ գտնուող, մրջիւնի պէս իրարու վրայ խոնուած միլիառաւոր ինքնաշարժներուն և փոխադրական մեքենաներուն անիւներուն ամէն մէկ դարձը՝ միլիառներ կը հոսեցնէ յէպի Սիոնիստ վաշխառուներուն գանձարանները:

**

Եւ Բ. Աշխարհամարտէն գրեթէ անվնաս դուրս ելած և Աթոմական զէնքին տիրանալով աւելի զօրացած ԱՄՆ-ին առջեւ, այլեւս Աշխարհի իշխանութեան տիրանալու ճամբան բացուած էր:

Սիոնական հրեաներուն դրամով և անոնց սատանայական բարոյականով աւելի «հարըստացած» Ամերիկան, Սովետներուն դէմ իբր թէ «ազատութիւնը և խաղաղութիւնը»

ապահովելու համար, Աշխարհի ամենէն կարելոր անկիւններուն մէջ խարխիսներ հաստատեց և ռազմավարական կէտերը իր սարդոստայններով պատեց:

Եւ այս ձեւով՝ Աշխարհի բոլոր մասերու քաղաքական շարժումները, ԱՄՆ-ի հակակշռին ենթարկուեցան:

Եւ 1945-էն յետոյ Ամերիկան, աշխարհի բոլոր պետութիւնները իրեն ենթակայ ստրուկ երկիրներու վերածելու աշխատանքին սկսաւ: Եւ իրեն չենթարկուելու համարձակութիւնը ունեցող երկիրներն ալ, իր դրամին և զէնքին ուժովը խորտակեց և պատժեց:

Քորէայի, Վիէթնամի, Զամպոնի, Ինտոնեզիոյ և նաեւ՝ անթիւ անհամար երկիրներու մէջ կատարուած ողբերգութիւնները, ԱՄՆ-ի հիթլերականատիպ քաղաքականութեան հետեւանքներն են:

Աշխարհի մէջ ո՛չ մէկ երկիր, Ամերիկեան «ՍԻԱ» կոչուած Սիոնիստական կազմակերպութեան սադայելական սադրանքներէն զերծ մնաց: Բայց, այս ոճիրներուն մասին, բնաւ չի խօսուիր: Եւ ԱՄՆ-ը միշտ կը ներկայացուի իբր ազատութեան և արդարութեան երկիր մը՝ շնորհիւ սիոնականներուն ձեռքը գտնուող Աշխարհի լրատուութեան ցանցին:

**

Մենք կը հաւատանք, որ հայ Ազգը զոհը եղած է Սիոնիստներուն և նաեւ, ասոնց ազդեցութեան ենթարկուած Ամերիկացիներուն:

Սիոնիզմի սադրանքներով սկսած 1895-ի Ապտիւհամիտեան ջարդերը, իրենց գագաթնակէտին հասան 1915-ին, Սիոնիստներուն հիմնած «Իթթիհատ Վէ Թերաքքի» կուսակցութեան կատարած հայկական ցեղասպանութեամբ:

Ամերիկան, մեզ «Քրիստոնէացեւելու» համար, Արեւմտեան Հայաստանի գիւղ և քաղաքները, մեծ թիւով միսիոնարներ դրկած էր 1850-թ.ներէն սկսեալ: Եւ այս միսիոնարները դարձան վկաները 1915-ին գործուած ցեղասպանութեան:

Եւ այս միսիոնարները, իրենց տեսած ողբերգութիւններուն մասին, անմիջապէս տեղեկացուցած էին Պոլսոյ Ամերիկեան դեսպանատան:

Բայց Պոլսոյ Ամերիկեան դեսպանը՝ Սորկենթաու անունով Հրեան, ոչ մէկ ազդու դիմում կատարեց սկսուած ցեղասպանութեան արգելք ըլլալու համար: (→ էջ 3)

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 SELANIKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN
 KADERLERİNİ DEĞİSTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.

ÜÇÜNCÜ OLAY

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI

(GEÇEN SAYIDAN DEVAM)

6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASINDA RESMİ MAKAMLARIN VERDİĞİ TAHRİBAT RAKAMLARI SUNLARDIR.

"3 KİSİ ÖLMÜŞ, 30 KİSİ YARALANMIŞ. 73 KİLİSE, 8 AVAZMA, 2 MANASTIR VE YALNIZ BİR HAUSA TAHRİP EDİLMİŞ.

YUNANLILARA AIT 3584 DÜKKAN VE ERMENİLERE VE DİĞER GAYRİMÜSLİMLERE AIT 1954 DÜKKAN TAHRİP EDİLMİŞ".

BİZİM BİLDİKLERİMİZ DE SUNLAR.

6-7 EYLÜL 1955 GÜNÜ, YUNANLILARA AIT BÜTÜN KİLİSELER (FENERDEKİ YUNAN PATRIKHANE KİLİSESİ HARİC) HEPSİ YAKILDI VE TALAN EDİLDİ.

ERMENİLERE VE DİĞER KRİSTİYANLARA AIT KİLİSELERİN BÜYÜK BİR KİSİMİ TAHRİP EDİLDİ.

YAHUDİLERE AIT YALNIZ BİR HAUSA YANLISLIĞLA TAHRİP EDİLDİ.

YUNANLILARA AIT BÜTÜN DÜKKANLAR TAHRİP EDİLDİ. ERMENİ VE DİĞER KRİSTİYANLARA AIT DÜKKANLARIN BİR ÇOĞU TAHRİP EDİLDİ.

6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASINDA VUKU BULAN KORKUNÇ HADİSELERDEN, YALNIZ BİR KAÇINI SAYMIYA ÇALISALIM.

O GÜN, TESADÜFEN TALANCI GÜRUHUN YANINDAN GEÇEN YUNANLI BİR PAPAZ ÇİRİLÇİPLAK SOYULUR VE HAY-ALARINDAN ASILARAK ÖLDÜRÜLÜR.

BALIKLIDAKI YUNAN MEZARLIGINDA BULUNAN YUNAN PATRIKLERİNİN TARİHİ LAHİTLERİ TAHRİP EDİLİR, VE PATRIKLERİN KEMİKLERİ MEZARLARDAN ÇIKARILARAK AYAKLAR ALTINDA EZİLİR.

FAKAT EN ACISI, O GÜN İSTANBULDAKI ULUSLARARASI BİR KONGREYE İSTİRAK EDEN AMERİKAN C.I.A. TESKİ-LATİNİN BASKANI ALLEN DULLAS, 6-7 EYLÜL 1955 HADİSELERİN SORUMLULUĞUNU, KOMUNİSTLERİN ÜZERİNE ATAR.

AYNI KONGREYE İSTİRAK EDEN, FRANSTZ BASBAKANI YAHUDİ MENDES-FRANCE, FRANSAYA DÖNDÜKTEN SONRA, 6-7 EYLÜL HADİSELERİNDEN HİÇ BAHSETMEZ BİLE.

FAKAT 6-7 EYLÜL FACIASINDA, İSTANBULU HARABEYE ÇEVİRİLMESİNDEN BASKA, MEYDANA GELEN EN MÜHİM OLAY SUDUR.

1923-TEN SONRA, TÜRKLER SEHRİN İSMİNİ DEĞİSTİRDİLER VE CONSTANTİNOPLU-VU İSTANBUL YAPTILAR.

BUNA RAGMEN İSTANBUL, 1955-E KADAR, SEHRİDE YAŞIYAN YÜZBİNDEN FAZLA YUNANLI AHALİ İLE "CON- STANTİNOPLU" KARAKTERİNİ MUHAFAZA ETTİ.

FAKAT 6-7 EYLÜL FACIASINDAN SONRA YUNANLILAR İSTANBULDAN YAUS YAUS GÜÇETMEYE VE YUNANİSTANA YERLESMEME BAŞLADILAR.

BUGÜN İSTANBULDA YAŞIYAN YUNANLILARIN SAYISI, BİR KAÇ YÜZ KİSİYİ GEÇMEMEKTEDİR.

HAKİKATTE TÜRKİYEYİ İDARE EDEN GİZLİ KUVVETLERİN İSTEDİĞİ DE BUDUR. ONLAR, 1923-E KADAR ANA- TOLYAYI GAUURLARDAN TEMİZLEMİŞLERDİ.

6-7 EYLÜL FACIASI İLE DE, ONLAR İSTANBULU GAUURLARDAN TEMİZLEDİLER.

BU MEZU İLE ALAKALI OLARAK, TÜRKİYESİNİN ESKİ DİS İŞLERİ BAKANİ FUAT KÖPRÜLÜNÜN SÖYLEDİKLERİ ÇOK MÜHİMDİR.

"1957 DE CUMHURBAŞKANI CELAL BAYRAK, 6-7 EYLÜL HADİSELERİNDEN BAHSETTİM. BANA SU CEVABI VERDİ.

"MAMAFI BU HADİSELERİN ÇIKIŞI İYİ OLDU. AKKADSLAR DA AYNI FİKİRDE..."

(DEVAM EDECEK).

B. O.

«ՆԱՅԻՐԻ» Phc 180 = 24.9-2002

ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 ՍԵՆԱՆԻԿԻ ՍԷՋ ՍԿՍՈՂ ԹՈՒՐՔ, ԿԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱԶԳԵՐՈՒՆ ՃԱԿՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
 ՓՈՒՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ
 ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ. —

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ
 [Ծարունակութիւն նախորդ թիւէն]

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան մասին պաշտօնական իշխանութիւններուն տուած վնասներու թուանշանները հետեւեալներն են՝

«3 հոգի մեռած և 30 հոգի վիրաւորուած են. 73 եկեղեցի, 8 Այազմա, 2 վանք և միայն մէկ սինակոկ քանդուած են:

Յոյներու պատկանող 3584 խանութներ և հայերու և ոչ իսլամներու պատկանող 1954 խանութներ քանդուած են»:

Իմա ալ, այս մասին մեր գիտցածները նշենք՝

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի օրը, յոյներու պատկանող բոլոր եկեղեցիները [ի բացառեալ «Ֆեների» յոյն պատրիարքանիստ եկեղեցին] քանդուած և թալանուած են:

Հայերու և միւս քրիստոնեաներու պատկանող եկեղեցիներուն շատերը քանդուած են:

Հրեաներու պատկանող միայն մէկ սինակոկ, ան ալ՝ սխալմամբ քանդուած է:

Յոյներու պատկանող բոլոր խանութները քանդուեցան:

Հայերու և միւս քրիստոնեաներու պատկանող խանութներուն մեծ մասը քանդուեցան:

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան ընթացքին պատահած զարհուրելի դէպքերէն միայն մէկ քանին նշելու ջանանք:

Այն օրը դիպուածով, թալանող խուժանին ջոզէն անցնող յոյն քահանայ մը՝ մօրէ մերկ կը հանուեցնեն և ամորձիքներէն կախելով կ'սպաննեն:

«Պալլըքը-ի յունական գերեզմանատան մէջ գտնուող յոյն պատրիարքներուն պատմական դամբարանները կը խորտակեն և պատրիարքներուն ոսկորները անոնցմէ հանելով, ողբերու տակ կը ձգեն:

Բայց ամենէն ցաւալին՝ նոյն օրը, Պոլսոյ մէջ միջազգային ժողովի մը մասնակցող Ամերիկեան CIA կազմակերպութեան նախագահ ALLEN DULLAS, Սեպտեմբեր 1955-ի դէպքերուն պատասխանատուութիւնը համայնաւարներուն վրայ կը նետէ:

Նոյն՝ միջազգային ժողովին մասնակցող Ֆրանսայի վարչապետ Իրեայ MENEDES՝ FRANCE, Ֆրանսա վերադառնալէ յետոյ, 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն մասին, ականատես եղած ըլլալուն հակառակ, բնաւ չ'արտայայտուիր:

Բայց 6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութեան մէջ, Պոլսոյ անբակի վերածուելէն զատ, մէքտեղ նլած ամենակարեւոր դէպքը հետեւեալն է. —

1923-էն յետոյ, Թուրքերը քաղաքին անունը փոխեցին, և CONSTANTINOPLE անունը ISTANBUL-ի վերածեցին:

Հակառակ այս փոփոխութեան, Պոլիսը մինչև 1955, քաղաքը ապրող 100,000 յոյն ժողովուրդով իր CONSTANTINOPLE-ի յատուկ նկարագիրը չփոխեց:

Բայց 6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութենէն յետոյ, յոյները Պոլսէն արտագաղթելու սկսան և շատերը Յունաստան հաստատուեցան:

Այսօր, Պոլսոյ մէջ ապրող յոյներուն թիւը, քանի մը հարիւրը չ'անցնիր:

Իրականութեան մէջ, Թուրքիան կառավարող անտեսանելի ուժերուն ուզածն ալ այս էր: Անոնք, մինչև 1923թ.ը, Անաթոլիան կեաւուրներէն մաքրագործած էին:

6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութեամբ ալ, անոնք, Պոլիսը կեաւուրներէն մաքրագործեցին:

Այս հարցին վերաբերող՝ Թուրքիոյ նախկին Արտաքին Գործոց նախարար FUAT KOPRULU-ին ըսածները շատ կարեւոր են. — «1957-ին, Հանրապետութեան նախագահ CELAL BAYAR-ին 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն մասին հարցուցի: Ան ինձի սա պատասխանը տուաւ. — «Ամէն պարագայի, այս դէպքերուն մէքտեղ գալը լաւ եղաւ. մեր ընկերներն ալ այսպէս կը մտածեն»:

[Ծարունակելի]

**ADDICTED TO OIL !
ONE STEP CLOSER TO WAR WITH IRAQ.**

3
2
R Due to a typographical error, the heading of my article in Issue №. 179 of NAIRI was not spelled correctly. The correct saying of the Roman proverb is:

QUOD LICET IOVIS,
NON LICET BOVIS.

It means: Whatever is permitted to Zeus, is not permitted to the oxen.

The second line of that heading had also an error. It should read. "PAX AMERICANA"

In Latin, the word "pax" meaning "peace" is grammatically feminine. When the Roman Empire had all the then known world in their grip, there was piece which they called "PAX ROMANA".

"The Roman Piece": In this analogy, I meant the present situation to be "Pax Americana", "The American Peace"...

When George W. Bush was talking of regime change in Iraq and about toppling Saddam Hussein, he was told that he could not do it unilaterally and that he had to "consult" the U.S. Congress and get the approval of the United Nations!

So, he addressed the United Nations Assembly on September 12, 2002 repeating the same arguments without providing any new evidence. And before that, he had a meeting with U.S. Senators.... Having this fulfilled, he is now much closer to war with Iraq! All preparations are being done.

However, Iraq sent a letter on September 16, 2002 to Koffi Anan, the Secretary General of the United Nations, indicating their willingness to allow U.N. weapons inspectors to come to Iraq unconditionally. Monday, September 16, was Yom Kippur, the Jewish Day of Atonement. Good thing Mr. Annan is not Jewish!!! Otherwise, he would not receive the letter that day....

This spoiled the agenda of Mr. Bush and his close friend, Mr. Blair. He instructed Mr. Collin Powell, whom he left behind in New York, to try to find support among as many members gathered for this occasion in New York, particularly the permanent Security Council members who

have veto power.

The members who will go along with Mr. Bush in this undertaking also understand that they would have to share the expenses of this war which by some estimates would not cost 60-70 billion dollars, but would exceed 200 billion dol-

lars!!! The same principle applied during the GULF war.

For the time being, China is not talking. Russia and France say, that the United Nations eventually will pass a resolution asking Iraq not only to give the inspectors unconditional access to all sites of "unconventional" weapons, but all these "weapons of mass destruction" have to be destroyed.

If Iraq should not comply with this resolution, then a second resolution would be passed giving Iraq an ultimatum that if they do not comply, they would have to bear the consequences. And that would give Mr. Bush the green light to go ahead with his plans. However, Mr. Bush is not waiting for this, he is already proceeding and he is just looking for cover.

It was interesting to listen at 11.00 P.M. New York time on the BBC newscast from London on Monday, September 16, a correspondent explaining that after the Persian Gulf War only a cease fire was signed but not a formal peace agreement. Among the stipulations of the cease fire was the one that "all parties had to put their biological weapons under control". The U.S. had and still has biological weapons and the U.S. is in violation of that resolution.

In his speech in front of the world community, Mr. Bush asserted that Iraq was mocking with the United Nations, because they did not observe the U.N. resolutions.... However, Iraq is not alone in this. Many nations do not follow the resolutions, including among them, Israel and Turkey!!!

Turkey invaded Cyprus 28 years ago, maintains 30-40,000 soldiers in the Island established a separate state, a Cypriot Turkish Republic recognized by Turkey only and Turkey's new Foreign Minister had the guts to address the U.N. and proclaim that the acceptance of Cyprus into the European Union without first solving the Cyprus problem (according to Turkish terms) would have very serious consequences for the whole Eastern Mediterranean!

**ADDICTED TO OIL !
ONE STEP CLOSER TO WAR WITH IRAQ.**

have veto power.

The members who will go along with Mr. Bush in this undertaking also understand that they would have to share the expenses of this war which by some estimates would not cost 60-70 billion dollars, but would exceed 200 billion dol-

lars!!! The same principle applied during the GULF war.

For the time being, China is not talking. Russia and France say, that the United Nations eventually will pass a resolution asking Iraq not only to give the inspectors unconditional access to all sites of "unconventional" weapons, but all these "weapons of mass destruction" have to be destroyed.

If Iraq should not comply with this resolution, then a second resolution would be passed giving Iraq an ultimatum that if they do not comply, they would have to bear the consequences. And that would give Mr. Bush the green light to go ahead with his plans. However, Mr. Bush is not waiting for this, he is already proceeding and he is just looking for cover.

It was interesting to listen at 11.00 P.M. New York time on the BBC newscast from London on Monday, September 16, a correspondent explaining that after the Persian Gulf War only a cease fire was signed but not a formal peace agreement. Among the stipulations of the cease fire was the one that "all parties had to put their biological weapons under control". The U.S. had and still has biological weapons and the U.S. is in violation of that resolution.

In his speech in front of the world community, Mr. Bush asserted that Iraq was mocking with the United Nations, because they did not observe the U.N. resolutions.... However, Iraq is not alone in this. Many nations do not follow the resolutions, including among them, Israel and Turkey!!!

Turkey invaded Cyprus 28 years ago, maintains 30-40,000 soldiers in the Island established a separate state, a Cypriot Turkish Republic recognized by Turkey only and Turkey's new Foreign Minister had the guts to address the U.N. and proclaim that the acceptance of Cyprus into the European Union without first solving the Cyprus problem (according to Turkish terms) would have very serious consequences for the whole Eastern Mediterranean!

And within two days after that speech, Reuters reported based on an unnamed source from the Commission of the European Union, that most probably the European Union would not accept Cyprus in their talks in October because they would not want to influence negatively the Turkish elections on November 3rd. On the other hand, the U.S. is pressing George Papandreou and the other E.U. members to fasten the inclusion of Turkey into the E.U. and indicate a firm date when negotiations between Turkey and the E.U. could commence.

It should not be forgotten that the U.S. would use the INCIRLIK base in Southern Turkey near Adana in the forthcoming war against Iraq!

There are midterm elections in November in the U.S. At this moment, the U.S. Congress, called the "House of Representatives" is controlled by the Republicans, while the Senate is controlled by the Democrats. Till now, few Democrats objected to the war on Iraq; mostly they were quite, or spoke ambiguously, or said that this issue should not be discussed before the Elections, because this would then become a campaign issue and it would be politicized!

However, in the meantime, DASCHLE, the Democratic Majority leader in the Senate said that now that the President has consulted the Congress and went to the United Nations, he would

6
S/V
25

**ADDICTED TO OIL !
ONE STEP CLOSER TO WAR WITH IRAQ.**

Bensonhurst is a nice Italian neighborhood in Brooklyn. The Italians of New York are a completely different breed than the Italians of Italy. Their food, their lifestyle is different and they also do not speak Italian. Some might still speak Calabrian or Sicilian.

Most residents park their cars on the tree-lined streets overnight. However, they discovered the next morning that several cars had broken glasses. The same procedure continued for some time until the residents decided to have few volunteers sleep in the car and catch the culprit.

And they did: a man was passing by and shooting some windows of some cars with an air gun and shattering them. They caught him, took him out of his car and they would have lynched him if the police would not intervene in time. Their anger was that this man was the owner of the auto glass shop of Bensonhurst.... He was creating business for himself.... And in order not to arouse any suspicion, he had even broken the glass of his own parked car.....

Many Americans maintain that George W. Bush was not legitimately elected. The voting machines in Florida, where Bush's brother was and still is governor, were not functioning properly. A recount of the votes was hindered and the Supreme Court judges appointed by previous Republican Presidents declared George W. Bush the winner of the election and thus, the President of the United States.

The Ultra-Right Conservative Christian Front, a Fundamentalist organization, who accepts literally the Bible, I mean the Old Testament, as Gods revelations, is supporting Bush. They identify with Israel and accept each and every word of the Bible as Gods Word. They preach that Moslems have to be converted to Christianity, and if they do not accept it, they should be killed. And this is the reason of the unequivocal support of Mr. Bush for Israel!

Other supporters and contributors of Mr. Bush are big corporations and, of course, the MILITARY - INDUSTRIAL-COMPLEX. The defense budget of the United States is double the budget of the next 28 countries in the world. The more these weapons are used and spent, the more business is generated...

During the Gulf War, the SMART BOMBS were advertised and marketed worldwide... After the war, many countries placed orders and got them... To their surprise, they found out that the performance was not as accurate as advertised...

Maybe that new weapons have to be tested, who knows!

However, if the U.S. has the right for preemptive strike, Russia wants the right to pre-empt and bombard the Chechen rebels operating out of Georgia; so does India want to use force against the rebels operating in Kashmir and coming out of Pakistan... And China might think that Taiwan poses a threat to the security of China and tries to annex it! This is a very bad precedent and nobody does know where this war will lead mankind.

Analysts have indicated that such a war could have shock waves throughout the Middle East and many autocratic regimes, allies of the United States, might not be able to survive the war. The warmongers say: "The better, then they become democracies!" As if America were interested if the rest of the world has democratic governments or not!!!

At the beginning of the War against terrorists in Afghanistan, the National Geographic Magazine had published a map of Afghanistan: now, in their October issue, they have published a very detailed map of the Middle East. I wonder how the political map of the Middle East will look after the war! I do not even want to think about all the changes and the domino effect of such a war.

During the time of the Greek dictatorship in the years 1967-1974, newspapers were censored. So, a Journalist gave the following example like an anecdote. You say one thing, but you understand the real meaning. And so goes the anecdote :

"Prostitutes are operating on the outskirts of Rome. The police decides to catch them. They bring them to the police station. After indicating name and surname, the prostitutes maintain they are shooting a film. So, the police lieutenant asks one lady: "Professione" She (→ p. 6)

«ՆԱՅԻՐԻ» № 180 ≈ 29.9.2002

CAPITALISME=MONDIALISATION=SIONISATION

ԱՐԻԱԶԱՄ ԾՆԱԻ ԻՍԱԶԱԿԸ
ԻՍԱԶԱԿ ԾՆԱԻ ՅԱԿՈՐԸ
ՅԱԿՈՐ ԾՆԱԻ ՅՈՒԴԱՆ

ՎԵՐԸ ՆԾՈՒԱԾ
«ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ»
ԱՌԱՋԻՆ ՏՈՂԵՐՈՒՆ ՀԵՏԵԻՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԵՆԶ ԱԼ ԸՍԵՆԶ՝
ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԳԼԽԱԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԾՆԱԻ CAPITALISME-Ը
CAPITALISME-ԷՆ ԾՆԱԻ MONDIALISATION-Ը
MONDIALISATION-ԷՆ ԾՆԱԻ SIONISATION-Ը

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՈՌԻԲԷՆԵԱՆ)

Պաղեստինի մէջ, տարիներէ ի վեր Սիոնական հրեաներուն կատարած ջարդերուն դէմ, աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն, մեծ ու պզտիկ գրեթէ բոլոր պետութիւններուն ցուցաբերած անտարբերութեան և անկարողութեան պատճառներուն մասին մտածած էք երբեք:

Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ, որ Իսրայէլի նման երեք միլիոնոց Պետութիւն մը, ամբողջ աշխարհի դէմ կ'ելլէ և Միացեալ Ազգերուն տուած որոշումներուն կարելորութիւն անգամ չի տար:

Եւ «Միացեալ Ազգերը ինչ ալ ըսեն, մենք մեր ծրագրին իրագործումը պիտի շարունակենք» կը պատասխանէ:

Ինչպէ՞ս Ազգային հաւաքականութիւն մը, աւելի շատ իր ղեկավարներուն մեղքով անշուշտ, այս աստիճան ամբարտաւան, անխիղճ և անգութ կրնայ ըլլալ:

Հրեաները ո՞րմէ կ'առնեն այս ուժը:

Այս մասին, «ՆԱՅԻՐԻ»ի առաջին թիւերէն սկսեալ, արտայայտուած և ըսած ենք, թէ Սիոնական «Հրեաներուն Աստուածը՝ Դրամն է, և դրամին Աշխարհի մէջ ներկայացուցած ուժին շնորհիւ, հրեաները կ'իշխեն աշխարհի գրեթէ բոլոր պետութիւններուն և ժողովուրդներուն վրայ»:

Եւ հրեաներուն շահուն և դրամին դպչող անձ կամ պետութիւն, ի վերջոյ մահուան կը դատապարտուի:

Ասոր ամենէն յատկանշական օրինակներէն մէկն է՝ Յիսուսի կեանքի պատմութիւնը:

Յիսուս համարձակութիւնը ունեցաւ, հրեաներուն շահուն արգելք ըլլալու և անոնց դրամին դպչելու:

Այստեղ պիտի վկայաբերենք Յովհաննու Աւետարանիչի Գլուխ- Բ.ի «Տաճարին մէջ առուծախ ընողներուն վտարումը» ենթախորագրով հատուածէն մաս մը:

Բայց, նախքան այդ՝ ըսենք, որ Սուրբ Գիրքէն մեր կատարած այս նշումը, հաւատացեալ կամ ոչ հաւատացեալ ըլլալու հարց չէ: Այլ՝ պարզապէս Չորս Աւետարանիչներու կողմէ ալ արձանագրուած և Յիսուսի կեանքին վերաբերեալ, մեզի համար շատ կարեւոր այս եղելութիւնը մէջբերել է»:

«Հրեաներուն Ջատիկը մօտ էր, և Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ: Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջառ, ոչխար և աղանի ծախողներ, ինչպէս նաեւ լումայափոխներ, որոնք նստած էին: Եւ չուանէ խարազան մը շինեց ու բոլորն ալ տաճարէն դուրս հանեց. ոչխարներն ու արջառներն ալ: Իսկ լումայափոխներուն պղնձադրամները ցիրուցան ըրաւ և անոնց սեղանները շրջեց»:

Այստեղ հարց մը կայ:

Ի՞նչ գործ ունեին լումայափոխները տաճարին մէջ:

Այս հարցը, մեր հասկցած չափով, բացատրելու ջանանք:

Հրեայ հաւատացեալները տաճար կու գային աղօթելու, իրենց փափաքներուն իրականացման համար. և այս նպատակով ալ, հոն գտնուող վաճարորդներէն մեծ կամ պզտիկ մատաղցու կենդանիներ կը գնէին և կը նուիրէին տաճարին:

Եւ այդ լումայափոխներու տաճարին մէջ ներկայութեան անհրաժեշտութիւնը, այս մատաղցու կենդանիներուն գնման հարցէն կը ծնէր:

Երուսաղէմը, այդ շրջաններուն, Հռոմէացիներուն իշխանութեան տակ էր. և շրջաբերող դրամը՝ Հռոմէական դահեկանն էր. որուն վրայ Կայսրին նկարը կար:

Բայց Հրեական հաւատքով, պատկերաւոր դրամը պիղծ էր: Եւ այդ պիղծ դրամով գնուած մատաղցու կենդանին ալ պիղծ կ'ըլլար և իրենց ուխտը չէր իրականանար:

Այդ պատճառաւ հաւատացեալ հրեաները, իրենց Հռոմէական դրամը կը փոխէին տաճարին մէջի լումայափոխներուն քով և կ'առնէին անոնցմէ առանց նկարի պղնձադրամներ, և այդ դրամով կը գնէին իրենց մատաղցու կենդանին, որ իրենց ուխտը ընդունելի ըլլայ «Աստուծոյ» կողմէ:

* * *

Հրեաներուն դրամին և մանաւանդ լումայափոխներուն դպչող Յիսուս, ի վերջոյ մահուան դատապարտուեցաւ և խաչելութեամբ սպաննուեցաւ:

Եւ լումայափոխները, իրենց գործը շատ աւելի լայնածաւալ շարունակեցին, աշխարհի ամէն կողմերը:

Եւ ասիկա Հրեական աշխարհակալ դրամական կայսրութեան հիմնադրութեան սկզբնաւորութիւնը եղաւ:

Աշխարհի ամէն կողմերը տարածուող Սիոնական հրեաները, իրենց աշխատանքները կեդրոնացուցին մանաւանդ լումայափոխութեան և տոկոսով փոխ դրամ տալու մարզի վրայ:

Եւ Հրեայ լումայափոխ-սեղանաւորները, միջազգային հրեական-սիոնական ցանց մը ստեղծեցին և այս ճամբով անհաւատալի հարստութիւններ կուտակեցին:

Այն աստիճան՝ որ թագաւորները և պետութեան իշխանաւորները, իրենց պահանջքին համեմատ, երբեմն կ'ստիպուէին պարտքով դրամ վերցնել այս Հրեայ սեղանաւորներէն:

Հրեաները, օգտուելով պարտքով դրամ ուզող հաստատութիւններուն և կամ անձերուն նեղ կացութենէն, դրամին տոկոսի սակը, վիճակին համեմատ, կը բարձրացնէին:

Այս պատճառաւ է, որ ժամանակի ընթացքին, հրեաները վաշխառու-սեղանաւորի «համբաւ» շահեցան:

Եւ ժողովուրդին մէջ «Վաշխառու» բառը, հրեաներուն համար, իբր ածական գործածուիլ սկսաւ:

Աշխարհահռչակ գրող W. Shakespeare-ի (1564-1616) «Վենետիկի Վաճառական»-ը կատակերգութեան մէջ, Հրեայ վաճառական Shylock-ի տիպարը՝ անգութ ու վաշխառու Հրեան կը ներկայացնէ:

Իրականութեան մէջ, Ծէյքսփիլիի այս կատակերգութիւնը իսկական «տոճամ» մըն է, որուն մէջ Հրեայ Shylock-ը, իրմէ պարտքի դրամ առնող և զայն վերադարձնելու կարողութիւն չունեցող Antonio-էն՝ պարտքը իր մարմինէն կտրուելիք միտով վճարել կը պահանջէ:

Ծէյքսփիլիի այս տխուր-կատակերգութենէն զատ, հիմա ալ հրեաներուն

դրամին ուժին մասին շատ անելի /¹⁶
լուրջ վկայութիւն մը նշենք:

Բռնակալ Napoleon-ին իշխանութեան շրջանին էր, որ հրեաները Ֆրանսայի մէջ, ամէն տեսակի քաղաքական իրաւունքներ ձեռք անցուցին:

Եւ հրեաները այս իրաւունքները շահեցան, Նափոլէոնին իրենց փոխ տուած դրամներուն շնորհիւ:

Եւ այս պատճառաւ էր, որ հրեաներէն ունեցած փորձառութեամբ Նափոլէոն, պատերազմը շահելու համար, պէտք եղած երեք պայմանները թուեց.

ԱՌԱՋԻՆԸ՝ ԴՐԱՄՆ Է: ԵՐԿՐՈՐԴԸ՝ ՆՈՐԷՆ ԴՐԱՄՆ Է: ԵՐԿՐՈՐԴԸ՝ ԿՐԿԻՆ ԴՐԱՄՆ Է:

* * *

Այստեղ կը հրապարակենք, ֆրանսական «LAROUSSE» Համայնագիտարանէն, երկու պատճեններ:

Առաջինը 1930-ին հրատարակուած «LAROUSSE»-ին մէջ, «JUIF» (Հրեայ) բառին մասին տրուած բացատրականն է:

1930-ի «LAROUSSE»-ի մէջ

«**JUIF, IVE** n. et adj. (lat. *judæus*; de *Judæa*, *Judée*). Né en Judée, ou qui descend des habitants de ce pays : *les Juifs se révoltèrent contre Vespasien*. Qui professe la religion judaïque (en ce sens s'écrit avec une minuscule) : *il existe beaucoup de juifs en Pologne*. N. m. Fig. Usurier. Fam. **Le Juif errant**»

Այստեղ, Juif-ին տրուած իմաստներէն մէկը, «USURIER» է, վաշխառուի տիպարը յատկանշող:

Երկրորդ պատճենը որ 1996-ին հրատարակուած «LAROUSSE»-ին մէջ տեղ գրուած է, կրկին «JUIF»-ին մասին տրուած բացատրական մըն է:

Եւ սակայն, 1930-ի Larousse-էն 66 տարիներ ետք՝ 1996-ին հրատարակուած նոյն Larousse-ին մէջ, հրեաներու մասին 1930-ին տրուած «Juif» = Usurier (վաշխառու) բառը վերցուած է:

1996-ի «LAROUSS»-ից

«**JUIF, IVE** n. (lat. *judaeus*, de Judée). 1. (Avec une majuscule). Personne appartenant à la communauté israélite, au peuple juif. *Un Juif polonais*. ◇ *Juif errant* : personnage légendaire condamné à marcher sans s'arrêter jusqu'à la fin du monde pour avoir injurié Jésus portant sa croix. (La tradition le nomme *Ahasvérus*.) 2. Personne qui professe la religion judaïque. *Un juif pratiquant*. 3. Fam. *Le petit juif* : l'endroit sensible de l'articulation du coude. ◆ adj. Relatif aux juifs. *Religion juive*.»

Արդեօք, տարիներու ընթացքին, բառերուն իմաստը կրնա՞յ փոխուիլ...: Ոչ. բառերուն իմաստը չի՞ փոխուիր: Միայն մտայնութիւններն են, որ կը փոխուին:

Բ. Աշխարհամարտի աւարտէն (1945) յետոյ, «Սիոնիստ» հրեաները, գրեթէ ամբողջ աշխարհի մէջ, իշխանութիւնը ձեռք անցուցին:

Եւ այդ թուականէն յետոյ՝ ոչ ոք, հրեաներուն դէմ խօսելու համարձակութիւնը ունեցաւ: Իրականութիւնները ըսել փորձողներն անգամ, անոնց կողմէ պատժուեցան:

27 Նոյեմբեր 1967-ին, Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Ջոր. Տը Կոլ, համարձակութիւնը ունեցաւ աշխարհակալութեան ձգտող հրեաներուն մասին իր գաղափարները յայտնելու շեշտելով. «CE PEUPLE JUIF, SUR DE LUI ET DOMINATEUR» (Այս Հրեայ Ազգը՝ ինքնավստահ և տիրապետող):

Նոյն օրը, Ջոր. Տը Կոլ արտայայտուեցաւ նաեւ Պաղեստինցի ժողովուրդին սպառնացող վտանգին մասին, պատկերացումով մը, որ այսօրուան Պաղեստինեան ժողովուրդին ողբերգական վիճակին ճշմարիտ նախատեսութիւնն էր:

Հրեաները, քանի մը ամիս յետոյ՝ 1968-մայիսեան «ուսանողական» յեղափոխութեամբ, «պատժեցին» Ջոր. Տը Կոլը: Եւ միջոց մը ետք, Ջոր. Տը Կոլ ստիպուեցաւ հրաժարիլ. և քանի մը ամիս յետոյ ալ մահացաւ:

**

Այսօր, ոչ մէկը սիոնական հրեաներուն «Usurier» (Վաշխառու) ըսել կը համարձակի:

Արդէն, ինչպէս ըսինք՝ մտայնութիւնները, մանաւանդ պարագաները փոխուած են:

Այսօր, անցեալի վաշխառու սեղանաւոր հրեան չկայ: Անոր տեղը եկած գրաւած են միջազգային [իբր թէ բարենպատակ] մեծ հաստատութիւններ: Օրինակ՝ F.M.I.-ն (FONDS MONETAIRE INTERNATIONALE): Այս հաստատութեան իբր թէ պաշտօնական նպատակն է՝ օգնել տնտեսապէս այն երկիրներուն, որոնք նեցուկի պէտք ունին:

Բայց, իրականութիւնը այն է, որ F.M.I.-ն, ձեւով մը, Ծէլքսփիրի Shylock-ին տեղը առած է: Թէև F.M.I.-ն, Shylock-ի նման, իրեն պարտական եղողներուն «միսը» չ'ուզեր:

(→ էջ 3)

MAN KANN DOCH SPRÄCHE MITENANT
(SWISS MOTTO)

This motto of the German-speaking Switzerland in their Swiss-German dialect can be freely translated as:

“WHY DON’T WE TALK IT OUT....”

Dialogue is the essence of diplomacy. And this might be the secret of Switzerland’s success in their neutrality.

After each war, the parties involved have to sit down at the table talk to each other, negotiate and find a solution.

However, the Bush W. administration does not want to go that way although the remaining three permanent members of the Security Council of the U.N. would prefer to exploit all available avenues of diplomacy.

Three Democratic congressmen went to Iraq on their own; On Sunday, September 29, 2002, they said in an interview with ABC TV that a) Iraq did not throw out the weapons inspectors, we pulled them out, b) Iraq would give the inspectors access to all places unconditionally, c) the U.S. should concentrate on the problem of the children dying in hospitals from the sicknesses inflicted on them by the “depleted-uranium-tipped bombs” thrown on Iraq in the first Gulf War.

Al Gore, the ex-Vice President, from whom the 2000 elections were allegedly stolen by Bush W., spoke against the unilateral war on Iraq; so did ex-President Clinton. Senator Edward Kennedy was also opposed to the war. However, the Republican dominated U.S. Congress is giving Bush the authority to use any means he sees fit for the protection of the security of the U.S. The formal resolution has not passed yet. It should be noted that the first Gulf-War-resolution granted to Bush Senior had only a 5-vote-majority with most Democrats objecting....

Academics, professors from all universities in the U.S., known celebrities like the historian Arthur Schlesinger Jr. of the John F. Kennedy administration, and many others are taking page-long ads in the New York Times maintaining that a war with Iraq would not serve the interests of the United States and destabilize most countries in the Middle East.

A coalition called “Americans Against War with Iraq” took out a full-page ad in the N.Y.

MAN KANN DOCH SPRÄCHE MITENANT
(SWISS MOTTO)

Times of October 03, 2002, revealing many facts like "VICE PRESIDENT CHENEY'S OIL COMPANY, HALLIBURTON, SECRETLY REBUILT THE OIL FIELDS IN IRAQ AFTER WE BOMBED THEM IN 1991. THEY AND FIVE OTHER AMERICAN COMPANIES HAVE BEEN BUYING IRAQI OIL CHEAP EVER SINCE, MAKING IRAQ AMERICA'S SECOND LARGEST MIDDLE EASTERN OIL SUPPLIER (*) THAT WAR WAS SUPPOSED TO HAVE NOTHING TO DO WITH AMERICAN OIL INTERESTS EITHER" (*) Source: Financial Times, London, 2000.

And the ad concludes as follows :

"WE, THE PEOPLE OF THE UNITED STATES, ARE NOT WILLING TO SEND OUR SONS AND DAUGHTERS, BROTHERS AND SISTERS, HUSBANDS AND WIVES TO DIE FOR POLITICS OR OIL.

"A VOTE FOR WAR IS A VOTE AGAINST THE AMERICAN PEOPLE."

Editorials are indicating the perils of such a war, an almost full page article on the effect the war will have on Turkey and the Kurds of Turkey appeared in the N.Y. Times of October 03, 2002, but the White House seems to have already made up its mind. That might be the reason

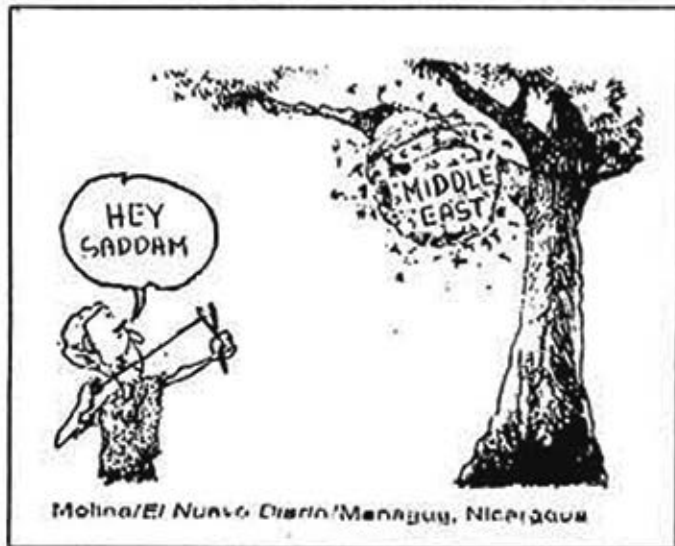
why George Tenet, the director of the C.I.A., has not attended a Senate meeting on October 02, 2002, and has refused to give a requested report on war preparations which has angered Congress.

Mr. Gerhard Schroeder should be applauded for refusing to participate in a war against Iraq, even with U.N. approval! Mr. Rumsfeld, Defense Secretary of the U.S., pointed out that this fact has "poisoned" the relationship with the U.S. and did not even meet with his German counterpart in a Nato meeting. No dissent is accepted!!!

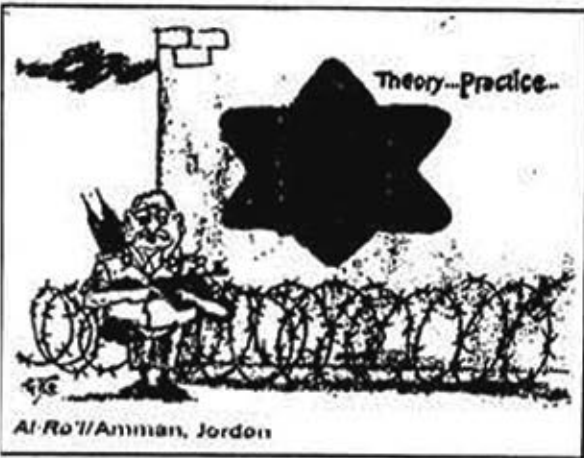
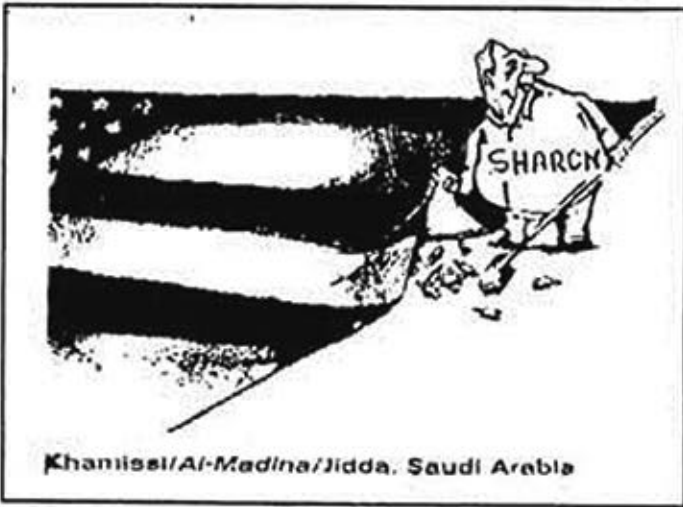
Several cartoons from around the world are included. Each of them is worth 1000 words, as they say. Let the readers enjoy them and contemplate.

THE TRAVELLER

P.S. Bush claims Iraq has "WEAPONS OF MASS DESTRUCTION". The above ad reads "BUSH'S WEAPON OF MASS DISTRACTION: WAR WITH IRAQ".

MAN KANN DOCH SPRÄCHE MITENANT
(SWISS MOTTO)

ԱՄՆ-ի ուսին նստած բզուկ Ազգայնական Չինաստանը (Թալվան) կ'ազդարարե վիթխարի Չինաստանին որ «ծուռ աչքով չնայի իրեն...» →

«ՆԱՅԻՐԻ» N.º 181 = 8-10.2002

CAPITALISME = MONDIALISATION = SIONISATION... (Օտար էջ 2-էն)

Բայց, աւելի ստոր է, F.M.I.-ին կատարած դերը:
 Աճ, իրեն պարտական երկիրներուն «ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ»ը կը խլէ:
 Եւ F.M.I.-ն այդ երկիրներուն վրայ դրած պայմաններով, զանոնք «գերի»նե-
 րու կը վերածէ, որ աճոնք F.M.I.-ին ուզած ձեւով շարժից և ապրից: Ինչպէս որ,
 նոյնը ընել կը պարտադրէ այսօր, «անկախ» Հայաստանից:
 Ա՛յս է «Ազատութեան ռահվիրայ» CAPITALISME-ին երկրագունդին պար-
 տադրած վարչակարգը՝ CAPITALISME = MONDIALISATION = SIONISATION.

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
 SELANIKTE BASLIYAN, VE TÜRK, ERMENİ VE YUNAN MİLLETLERİNİN
 KADERLERİNİ DEĞİŞTİREN ÜÇ MÜHİM OLAY.
 ÜÇÜNCÜ OLAY
 ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN İSTANBUL FACIASI
 GÖRGÜ TANIGI OLARAK BİZİM VARDIGIMIZ SONUÇ
 TÜRKLER, HRİSTİYAN-İSTANBULU 1453-DE ZAPTETTİLER.
 FAKAT, ANCAK 500 SENE SONRA, 1955 TE ALTI-YEDİ-EYLÜL GECESİ HRİSTİYAN İSTANBULU YIKARAK,
 TÜRKLESTİRMEME MUAFFAK OLDULAR.
 6-7 EYLÜL OLAYLARINA, KIBRIS PROBLEMİNİN SEBEP OLDUGU ZANNEDİLİR. FAKAT BU, OLAYLARIN DIS
 GÖRÜMÜSÜDÜR SADECE.
 ASİL SEBEP, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN, BİR ASIRDAN BERİ TATBİK ETTİKLERİ PROGRAMDIR.
 1850-LERDEN İTİBAREN, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLER, HASTA ADAM DENİLEN OSMANLI DEVLETİNİ
 DIRİLTMEYE ÇALISTILAR.
 ONLAR, 1915-TE ERMENİ MİLLETİNE TATBİK ETTİKLERİ SOYKIRIM İLE, ANATOLYADAKI ERMENİLERİ
 TEMİZLEDİLER.
 1919-DAN 1923-E KADAR DA ANATOLYADAKI PONTUSLULARI VE YUNANLILARI SOYKIRIMINA UGRATTILAR.
 VE BU SEKİLDE, ANATOLYA, TAMAMEN GAVURLARDAN TEMİZLENMİŞ OLDU.
 ALTI-YEDİ EYLÜL 1955-TE DE PROGRAMIN SON KISMI UYGULANMAYA BASLANDI.
 VE İSTANBUL DA GAVURLARDAN TEMİZLENDİ.
 1960-DAN İTİBAREN, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN ADAMI, FARMASON SÜLEYMAN DEMİREL
 "BUYÜK TÜRKİYE" PROGRAMINI ORTAYA ATTI. 1.- 1974-DE KIBRISIN İSGAL EDİLMESİ. 2.- 1992-DE BOSNI-
 ANIN İSLAMLAŞTIRILMASI. 3.- 1998-DE KOSOVO'NUN, TAMAMEN MÜSLÜMAN ARNAVUTLARA TESLİM EDİL-
 MESİ, "BÜYÜK TÜRKİYE" PLANININ UYGULANMASININ SONUÇLARIDIR.
 SON HAFTALARDA İSE, TÜRKİYE BASKA BİR RÜYANIN PESİNDEN GİTMEMEYE BASLADI. PETROL RÜYASI,
 GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLER, DAHA DOGRUSU ARTIK GÜN İSİGİNA ÇIKAN "AMERİKAN - İSRAEL - TÜRKİYE
 BİRLİĞİ" İRAKA HÜCUM ETMİYE HAZIRLANIYOR.
 VE TÜRKİYENİN GÖZÜ KERKÜK PETROLÜNDE.
 FAKAT, DIKKAT EDİN TÜRKLER.
 "DIMYATA PİRİNCE GİDERKEN, EVDEKİ BULGURDAN OLABİLİRSİNİZ".

104

8. 2.

ԿԸ ՆՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
 ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՍԿՍՈՂ ԹՈՒՐԹ, ՆԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԱՋԳԵՐՈՒՆ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԸ
 ՓՈԽՈՂ ԵՐԵՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ
 ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՊՔ.—
 6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ
 ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱԿԱՆԱՏԵՍ ՎԿԱՅ ԸԼԼԱԼՈՎ՝ ՄԵՐ ՅԱՆԳԱԾ ԵՋՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ
 Թուրքերը՝ քրիստոնեայ Պոլիսը գրաւեցին 1453-ին:
 Բայց, միայն 500 տարիներ յետոյ, 1955-ի 6-7 Սեպտեմբերի գիշերը, քրիստոնեայ Պոլիսը
 քանդելով՝ կրցան թրքացնել:
 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն դրոպատճառը կը կարծուի, որ կիպրոսի հարցն է:
 Բայց այս՝ դէպքերուն միայն արտաքին երեւոյթն է:
 Բուն պատճառը՝ անտեսանելի բարձրագոյն ուժերուն մէկ դարէ ի վեր գործադրուող ծրագիրն է:
 1850-թ.ներէն սկսեալ, անտեսանելի բարձրագոյն ուժերը, «չիւանդ մարդ» կոչուած Օսմանեան
 պետութիւնը ողջնջնելու աշխատեցան:
 Անոնք՝ 1915-ին, Նայ Ազգին դէմ գործադրած ցեղասպանութեամբ, Անաթոլիան հայերէն մաք-
 րագործեցին:
 1919-թ.էն մինչև 1923-ալ՝ Անաթոլիայի Պոնտոսցիները և Յոյները ցեղասպանութեան ենթարկեցին:
 Եւ այս ձեւով Անաթոլիան՝ բոլորովին «կեանք»ներէն մաքրագործուած եղաւ:
 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ին ալ, ծրագրին վերջին մասը գործադրուիլ սկսաւ:
 Եւ Պոլիսն ալ «կեանք»ներէն մաքրագործուեցաւ:
 1960-թ.ներէն սկսեալ, անտեսանելի բարձրագոյն ուժերուն գործակալը՝ Ֆարմասոն Սուլէյման
 Տէմիրէլ, «Անեն Թուրքիա» ծրագիրը մէջտեղ նետեց՝ 1.— 1974-ին կիպրոսին գրաւումը. 2.—
 1992-ին Պոստոյ իսլամացուիլը. 3.— 1998-ին ալ Բոսնիայի բոլորովին միսլիման Ալպանացիներ
 ուն յանձնուիլը՝ «Անեն Թուրքիոյ» ծրագրին գործադրութեան հետեւանքներն են:
 Վերջին շարժումներուն, Թուրքիան ուրիշ «երազ» մը տեսնել սկսած է՝ Բարիդի երազը:
 Անտեսանելի բարձրագոյն ուժերը, աւելի ճիշդը՝ այլևս լոյս աշխարհ ելլող «Ամերիկա-Իսրայէլ-
 Թուրքիա» միութիւնը, իրաքի վրայ յարձակելու կը պատրաստուի:
 Եւ Թուրքիոյ աջը՝ Զերբուքի քարիդին վրայ է:
 Բայց, ուշադրութիւն ըրէք Թուրքեր՝ «Տիմյաթ» բրինձ առնելու գացած միջոցին, տունը գտնուող
 կորկոտէն չըլաք»:

8. 2.

ՀԱԶԱՐ ԴԻՄԱԿ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱԶԳ ՄԸ՝
ՀՐԵԱՆԵՐԸ

2002-Ի ՆՈՊԷԼԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՄՐՅԱՆԱԿԻՆ ԱՐԺԱՆԱՅԱԻ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ ԳՐԱԳԷՏ՝
«IMRE KERTESZ»

ԻՆՉ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ, ԻՆՉ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ.
ՄԻԱՅՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ.
ԲԱՅՑ՝ ԻՍԿԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ ՄԸ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

2 6 Դեկտեմբեր 1997-ին, «ՆԱՅԻՐԻ»-ի մէջ, «Հազար դիմակ ունեցող Ազգ մը՝ Հրեաները» խորագիրով յօդուած մը հրատարակած էինք:

Եւ այս գրութեան մէջ, ջանացեր էինք բացատրելու, հրեաներուն անուններուն մասին հետեւեալ իրականութիւնները.

«Հրեաները, իրենց հաստատուած երկիրներուն մէջ, իրենց Հրեայ ըլլալը որպէսզի չհասկցուի, ընդհանրապէս իրենց անունը կը փոխեն, և բնիկ ժողովուրդին յատուկ անուններ կ'առնեն:

Եւ եթէ, իրենց համար օգտակար նկատեն, կամ ստիպուած ըլլան, առերես իրենց կրօնն ալ կը փոխեն:

Այս պատճառաւ, Հրեան ընդհանրապէս, Ռուսիոյ մէջ ռուսական անուն կը կրէ, Գերմանիոյ մէջ՝ գերմանական, Ֆրանսայի մէջ՝ ֆրանսական, Պարսկաստանի մէջ՝ պարսկական անուն:

Այս տեսակէտով՝ հրեաները հազար դիմակ ունեցող ազգ մըն են, և Զամիլ-իոնի նման գոյն փոխելով իրենց շրջապատին կը յարմարին:

Բայց միշտ և միշտ իրենց հրեական «իմքնութիւնը» կը պահեն, ինչ անուն ալ կրեն և կրօնա-դաւանական ինչ պիտակ ալ ունենան: «Անուն» փոխելու «նազմավարութիւնը» իրենց ամենէն կարեւոր գէնքերէն մէկն է՝ իրենց ապրած երկիրներուն մէջ, տեղւոյն իշխանութիւնը ձեռք անցընելու համար:

Այս ձեւով, տեղացի ժողովուրդները չեն անդրադառնար հրեաներուն կատարած սադայէլական խաղերուն»:

Հրեական (Սիոնիստական) այս ռազմավարութեան նորագոյն և սքանչելի ապացոյցը կը տեսնենք 11 Հոկտեմբեր 2002-ի ֆրանսական NICE MATIN օրաթերթին մէջ, ուր կը յայտարարուի, թէ 2002-ի Նոպելեան գրականութեան մրցանակին արժանացած է՝ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ «ԻՄՐԷ ԶԵՐԹԷՇ»:

Այստեղ ամբողջութեամբ կը հրատարակենք «Նիս Մաթեն»-ի գրութիւնը և ձեռք կը խնդրենք, որ շատ ուշադրութիւն ընէք այստեղ գրուածներուն.

«Նիս-Մաթեն»-ի Իմրէ Զերթէշ-ի նըկարով և անոր մասին 40 տողոնց գրութեան մէջ չէ ըսուած, թէ ան Հրեայ է: Եւ ամբողջ գրութեան մէջ հրեայ բառը երբեք չէ գործածուած: Բայց գրութիւնը՝ առաջին տողէն մինչեւ վերջին տողը, միայն հրեաներուն մասին է:

ՀԱԶԱՐ ԴԻՄԱԿ ՈՒ ՀՐԵԱ

2002-Ի ՆՈՊԵԼԵԱՆ ՄՐՅԱՆԱԿԻՆ ԱՐԺԱՆԱՅԱ, «IMRE K

ԻՆՉ ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ, ՄԻԱՅՆ ԱՆՈՒՆՈՒ ԲԱՅՑ՝ ԻՍԿԱԿԻ 30

Le Nobel de littérature au Hongrois Imre Kertész

Le prix Nobel de littérature 2002 a été attribué, hier, à l'écrivain et traducteur hongrois Imre Kertész dont l'œuvre, à l'image de celles de l'Italien Primo Levi, de l'Espagnol Jorge Semprun ou de l'Américain Elie Wiesel, est tout entière nourrie de son expérience des camps de concentration nazis.

Par un remarquable travail de distanciation et de mémoire, Kertész, soixante-douze ans, puise la matière première de sa littérature dans les scories de l'Holocauste pour en tirer une métaphysique du renoncement, chez les victimes comme chez les bour-

reaux : renoncement à soi, à l'autre.

Pour autant, il ne « s'écrit » pas. Observe sans condamner, fait revivre sans revivre lui-même.

Imre Kertész a accueilli l'annonce de l'Académie « avec une grande joie », et estimé à Berlin, où il enseigne, qu'il récompensait également la littérature hongroise dans son ensemble. « Le Prix Nobel est aussi une récompense pour la littérature hongroise », a déclaré l'écrivain, estimant qu'il était « très intéressant que j'aie reçu ce prix avec ma littérature sur l'Holocauste et contre la dictature ».

Այս գրութեան ամենէն յատկանշական մասերէն մէկն է հետեւեալ տողերը՝
“L’Italien Primo Levi, L’Espagnol Jorge Semprun, L’Americain Elie Wiesel”.

Վերը նշուածներէն ոչ Primo Levi-ն իտալացի է, ոչ Jorge Semprun-ը սպանացի
և ո՛չ ալ Elie Wiesel-ը ամերիկացի է: Բայց երեքն ալ՝ իսկական և կատաղի սիո-
նական հրեաներ են: Մանաւանդ՝ «Ամերիկացի» ըսուած հրեայ էլի Վիեսելը:

Հայերը, սկիզբը հաւատացած էին անոր կարգ մը բարեմիտ խօսքերուն:
Բայց վերջը հասկցան անոր «ինչ» ըլլալը՝ Ամերիկայի մէջ հայկական ցեղաս-
պանութեան ճանաչման դէմ անոր յայտարարութիւններէն յետոյ:

Բայց, այս անձերուն մէջէն, մեզի համար ամենէն հետաքրքրականը Իմրէ
Զերթէշ-ն և անոր կեանքն է:

Այս հրեան, Հունգարիոյ մէջ, հունգարացիներուն կողմէ կ’աքսորուի՝ գերմա-
նական արգելափակման կայանները:

Եւ 1945-ին, շատ-շատերուն նման, կ’ազատուի այս կեդրոնացման կայաննե-
րէն:

Եւ յետոյ՝ իր կեանքի պատմութիւնը վէպի կը վերածէ, և ասոր համար է, որ
կ’արժանանայ 2002-ի Նոպելեան գրականութեան մրցանակին:

Եւ այսօր Իմրէ Զերթէշ-ը, Գերմանիոյ մայրաքաղաք Պերլինի մէջ կը դասա-
ւանդէ՝ հրեական “Holocauste”-ը:

Եւ հիմա, Իմրէ Զերթէշի կեանքի հետեւողութեամբ, զուգահեռ մը ընենք հա-
յերուն հետ:

Ենթադրենք, որ թուրքերը «մարդացած» են և ընդունած հայկական ցեղաս-
պանութիւնը: Ջոջում յայտնած ու «ներողութիւն» խնդրած են հայերէն:

Եւ ցեղասպանութենէ վերապրած հայ մը՝ Անգարայի մէջ կը դասաւանդէ,
թրքերէն լեզուով, հայկական ցեղասպանութեան իսկական պատմութիւնը:

Եւ այս հայը, իր կեանքի զարհուրելի պատմութիւնը թրքերէն լեզուով վէպի
կը վերածէ: Եւ հայկական ցեղասպանութիւնը նիւթ ունեցող իր գործը Նոպել-
եան գրականութեան մրցանակին կ’արժանանայ...

Այս տեսակ բան մը կրնա՞յ իրականանալ: Երեւակայել անգամ կարելի չէ:
Մեր ենթադրութիւնը երազ կը մնայ:

Բայց ինչո՞ւ: Միայն թուրքերն ու հրեանե՞րն են յանցաւորները: Մենք բնաւ
յանցանք չունի՞նք: Մենք որ, իբր թէ, [և իսկապէ՛ս այդպէս է] մեծ մշակոյթի
տէր ազգ մըն ենք: Մեր մտաւորականները ի՞նչ ըրին 1915-էն մինչեւ այսօր: Մե-
ծամասնութեամբ, մեր գրողները չզիջանեցան հայ ազգին, հայ անհատին Եղեռ-
նի իսկական պատմավէպը գրելու:

Մինչդէռ, Եղեռնի ենթարկուած ամէն մէկ հայու, ամէն մէկ հայ ընտանիքի
պատմութիւնը իսկական՝ Ծէլքսփիրեան ողբերգութիւն մըն է:

Բայց մեր մտաւորականները [բացառութիւնները յարգելով] այս ողբերգու-
թեան պատմութիւնը, ամէն մէկ անձին ենթարկուած սարսափելի տառապանք-
ներուն իսկական պատմութիւնը գրելու տեղ, տարուեցան այսպէս կոչուած՝

ԹԻՎ 182 = 22-10-2002

182

«բանաստեղծական թռիչքներ»ով:

Եւ մտածել, թէ՛ 1915-ի Եղեռնի «Մուսա Լեռան» դիւցազներգութեան պատմութիւնը գրողը, Ֆրանց Վերֆել անունով հրեայ մըն է:

Այս տեսակետով՝ մենք ամբողջ սրտով կ'այպանենք, աւելի ճիշդը՝ «ազգութեան» յանցանքով կ'ամբաստանենք 1800-թ.ներէն մինչեւ այսօր հայկական ազատագրական պայքարին չմասնակցած և հայկական դարաւոր ու փառապանծ մշակոյթի ժառանգութիւնը մսխող «եսապաշտ» մտաւորականները:

Այս «եսամոլ»ներու շարքին մէջ, Եղեռնէն յետոյ, առաջնակարգ տեղը կը գրաւեն՝ Յակոբ Զիֆէճեան-Օշականն և Արշակ Չօպանեանը. Փարիզի մէջ ինքզինքը հայ ազգին իրաւ

ազատարարը կարծող «Անահիտ»ի խմբագիրը:

Այս երկու հայ անձնաւորութիւններն ալ, իրենց խաթարուած ազգանուններուն արժանի անձնաւորութիւններ էին:

Մանաւանդ՝ Արշակ Չօպանեանը որ, իր խոստովանութեամբ իսկ. Պէյրութ գացած էր «Կիլիկիան» փրկելու և մանաւանդ ֆրանսացիները համոզելու համար, որ չլքեն Կիլիկիան:

Բայց, ֆրանսացիներուն մօտ, իր աղաչանքները որեւէ արդիւնք չտուին: Ֆրանսացիները լքեցին Կիլիկիան՝ հայ ժողովուրդը դէմ դիմաց ձգելով թրջական վայրագութեան հետ:

Եւ «Անահիտ»ով և «Վարդենի»ներով օրօրուող, գրական մեծ վաստակի տէր, բայց քաղաքական գետնի վրայ միամիտ այս բանաստեղծ-գործիչին երազը խորտակուեցաւ Պէյրութի մէջ, երբ ան ինքզինքը ֆրանսացիներուն մօտ ամենէն ազդեցիկ անձնաւորութիւնը ըլլալուն կը հաւատար:

Կը թուի, որ ան բնաւ պատմութիւն չէր կարդացած, բնաւ չէր լսած Խրիմեանի «Շերեփ»ի պատմութիւնը: Չէր գիտեր, թէ իրաւունքը ո՛չ արցունքով և ո՛չ ալ աղաչանքով կ'առնուի: Այլ՝ միայն խելքով և ուժով:

**

Եւ վերջապէս՝ ամիսներէ ի վեր սպասուած Ատոմ Եկոյեանի «Արարատ» ժապաւենը հրապարակ իջաւ: Մինչ այդ՝ ի՛նչ խանդավառութիւն և ի՛նչ մեծ խօսքեր:

Թուրքերը իրար անցած էին և կը բողոքէին այս ֆիլմին դէմ:

Եւ վերջապէս՝ «Արարատ» լեռը ծնաւ... իսկական «մուկ» մը: Մեղք եղաւ «Արարատ» անունին:

Իրականութեան մէջ, մենք մեծ բան մը չէինք սպասեր Եկոյեանէն: Տեսած էինք նախորդ մէկ քանի ժապաւենները:

Իբր թէ, «արդիական շարժանկար»ի արուեստի արտադրութիւններն էին անոնք: Մինչդեռ, մեր տպաւորութեամբ՝ ճանճրացուցիչ, իրարու ազուցուած անվերջանալի նկարներ էին Եկոյեանին «ֆիլմ» ըսածները:

Այս անգամ՝ «Արարատ» անունէն խաբուելով գացինք դիտելու անոր այս նոր ֆիլմը: Եւ բնաւ չզարմացանք:

Ատոմ եկոյեանը իր ձանձրացուցիչ նկարներով կրկին յոգնեցուց մեզ:

Ի՞նչ էր ըսել ուզածը, ի՞նչ դեր և տեղ ունէր Արարատը այս ժապաւէնին մէջ. բացի... Արարատին մեծ հմայքէն օգտուելու միտում մը ունենալէ...:

Կը կարծենք, թէ այս ժապաւէնին նիւթը, Նիւ Եորքի մէջ անձնասպան եղած հայ գեղանկարիչ Արշիլ Կորքիին կեանքն է:

Կեանքի պատմութիւն մը՝ որ գրեթէ Եղեռնին ենթարկուած բոլոր հայերուն պատմութիւնն է, և այս պատմութիւնն ալ պէտք եղած հարազատութեամբ չէր տրուած:

Եւ ո՞վ էր Արշիլ Կորքի-Վանեցի ընտանիքի մը գաւակը, որ Նիւ Եորքի մէջ իբր նկարիչ ուզած է օգտուիլ ռուս մեծ գրագէտ Մաքսիմ Կորքիի հետ իր ունեցած անունի նմանութենէն: Եւ անոր ազգականը ըլլալու սուտը խօսած է:

Յետոյ ալ, ինչ-ինչ պատճառով, յուսախաբութեան ենթարկուելով անձնասպան եղած է:

Արշիլ Կորքի միակ պաստառ մը ունի՝ հասկնալի: Իր միւս պաստառները, բոլորն ալ, «Picasso-ի վերջին շրջաններու նկարներուն նման, գրեթէ խեղկատակութիւններ են:

Բայց, իր մահէն ետք, Նիւ Եորքի մէջ, Gugenheim- անունով հրեայ վաճառական մը, կը հաւաքէ բոլոր պաստառները և Ամերիկայի մէջ, իբր «նոր արուեստի ռահվիրայ Արշիլ Կորքի»ի մասին մեծ ծանուցումներ կը կատարէ և զինք մեծ, հռչակաւոր նկարիչի մը՝ կը վերածէ, և միլիոններ կը շահի:

Արշիլ Կորքիի պատմութիւնը, կարճ ու ամփոփ ներկայացուած՝ այս է:

Ատոմ եկոյեանը, իբր թէ, այս նկարիչին պատմութիւնը տուած է:

Բայց, կրկին անհասկնալի ձեւով և ձանձրացուցիչ նկարներով:

Եւ գիտէինք, թէ Ամերիկայի մէջ մանաւանդ, առանց հրեաներուն մասին խօսելու և առանց «Sex»ի «Ֆիլմ» չի կրնար դարձուիլ:

Եւ Ատոմ եկոյեան, հաւատարիմ մնալով այս օրէնքին՝ տուած է մանաւանդ «սեքս»ի տեսարաններ (իբր թէ նաե՛ւ զայրոյթ յառաջացնելու համար) անպէտ և զգուելի ձեւով:

Իրականութեան մէջ, Ատոմ եկոյեանը ձախողած աշակերտն է բարոյականով արատաւոր, աւելի ճիշդ՝ «փետոֆիլ» նկատուած Փարաճանովին, որ կրնայ թերեւս շատ լաւ նկարիչ մ'ըլլալ, բայց երբեք լաւ շարժանկարիչ մը:

Գալով Ատոմ եկոյեանի «Արարատ»ին մէջ Ծարլ Ազնաւուրին ունեցած դերին՝ Ազնաւուրը այստեղ իսկական Սփինքս մըն էր: Եւ կը կարծենք, թէ տաղանդաշատ երգիչին այս ֆիլմին մէջ դեր տրուելուն պատճառը, անոր համբաւէն և անունէն օգտուիլը եղած է:

Բայց Ծարլ Ազնաւուրին այս ֆիլմին մէջ ներկայութիւնը, մեզի համար, ձեւով մը, լաւ եղաւ...

Որովհետեւ, այս առիթով տեղեակ եղանք, թերթերուն մէջ լոյս տեսած իր գաղափարներուն:

Այստեղ կը հրատարակենք, Ծարլ Ազնաւուրի գաղափարները և մտածումները, Պոլսոյ հայատառ օրաթերթէ մը քաղելով:

Բայց նախ ըսենք՝ որ Ծարլ Ազնաւուրին մտածումները կը հրատարակենք առանց մեկնաբանութեան. որովհետեւ, նախ, մեզի համար, շատ ցաւալի է ծանօթ, մեծ արուեստագէտ հայէ մը նման անվայել խօսքեր լսելը: Եւ յետոյ՝ իր ըսածները այնքան բացայայտ են, որ մեկնաբանութեան բնաւ պէտք չունին:

Ահա, Ծարլ Ազնաւուրի ըսածները՝

(→ էջ 3)

ANGELUS

2 The city I was born in was called **CONSTANTINOPLE** at the time of my birth. It was built by Greeks from **MEGARA** in Greece in the seventh century B.C. and was called **BYZANTION** in reference to their leader. Then, after almost 1000 years, Constantine the Great, made this city the capital of his empire and called it **CONSTANTINOPLIS**.

The Ottoman Turks captured this city in 1453 and then made it the capital of their empire, but they still maintained the name **SHEHRI KONSTANTINIYE**, meaning the **CITY OF CONSTANTINE**.

However, the Young Turks who came to power in 1923 after the collapse of the Ottoman Empire, changed the name of the city officially to **ISTANBUL**- in 1931, 478 years after it fell to the hands of the Turks.

Actually, there was no Turkish nation until then. The Ottoman Empire had divided the different ethnicities into "millets", a kind of nation, or "ethnic group". All were subjects of the Empire, but they also were divided primarily into Moslems and Non-Moslems with privileges and advantages or restrictions and disadvantages according to what group one belonged.

In absence of a "national" heritage, the Young Turks who succeeded in their revolution against the Sultan in 1908 with the help of Non-Moslems, like Armenians and Greeks, and obsessed with ideas of Pan-Turkism, Pan-Islamism, Turanism, turned against their friends and started the elimination of the Armenians and Greeks in Genocides lasting from 1915 to 1923. Their ethnic cleansing comprised all Anatolia, known as Asia Minor.

Constantinople, no longer the capital of the new Turkish nation-state, was exempted from the ethnic cleansing until september 6/7 of the year 1955, when the state-organized devastation forced all Non-Muslims, particularly Greeks, Armenians and Levantines to abandon their homeland and their goods and emigrate to foreign countries. It was done during the **MENDERES** administration, and the Turkish Premier Menderes, later hanged by the Turkish military in their putsch of 1960, was called by the Turkish people "Istanbul Fatihi", "THE CONQUEROR OF ISTANBUL".

In 1934 I was attending a Roman-Catholic Missionary boarding school. My principals, all foreigners, were receiving letters from their country addressed to the city of **CONSTANTINOPLE**. The mailman was telling to my teachers, to inform the senders to address the letters to the city of Istanbul: otherwise, the letters would be returned as undeliverable, because there was no city named Constantinople. Today, after 71 years, only few people know that Istanbul was called Constantinople and was the capital of the Byzantine Empire for more than 1100 years.

With the same analogy, the Turks were calling **ECEVIT**, "KIBRIS FATIHI", "THE CONQUEROR OF CYPRUS". The parties who want to solve the Cyprus problem, have to have this way of thinking in their mind! It is a shame that Makarios, had not studied in depth the way of thinking of "potentates" like Henry Kissinger and the forces behind him! During the Greek revolt against the Ottoman Sultan in the 19th Century, Ypsilanti and his associates made the same mistake: they did not evaluate what the interests of the English administration were: they relied only on the Russian tsar, who ultimately was manipulated by the British.

And Elephtherios Venizelos was misled to believe that he could materialize his dream of liberating and reclaiming the coastal cities of Asia Minor settled by Greeks since thousands of years. His protector, Lloyd George let him down: or, maybe, he was aware of the British plans, but hoped to take advantage of the situation in which the Ottoman Empire was defeated after the Grand War in 1919.... Finally, while the Allies could materialize their objectives by creating colonies in Syria, Iraq, Jordan. The Dodecanese and the Arabian Peninsula, the Greeks had to abandon their homelands in Anatolia and the Armenians had to escape annihilation.

In the boarding school we woke up by the ringing of the church bell at 5:30 in the morning. All Christians, irrespective of denomination, had to attend a Catholic mass in the Church of St. George, incorporated within the school building. This was originally a church in Byzantium, predating even the Haghia Soplia. But it had been destroyed by earthquake and fires during the centuries and though it had a coppola, only the fundamentals and a well, an "aghiasma", a spring with holy water had remained *outlining the original contour of the church*.

Greek Orthodox, Armenian-Gregorians, Protestants, all had to attend mass: there was no discrimination. We were all Christians. Moslems and Jews had to study while we attended mass. But there was one fellow from Anatolia, named Zeki Abaci, who confided in me that he was a "SECRET CHRISTIAN"...He could not expose his family, and he did not go to church...

The church bells rang again at noon time and then at evening around 6:00 o'clock.

Although we went early to bed, around 8:00 o'clock, it was difficult to get up in wintertime in the unheated bedroom and we all hated the ringing of the bells in the morning... The priest in charge

ANGELUS

told us that these were the bells for calling the faithful to recite the prayer of "ANGELUS".

"Angelus" means in Latin "The Angel". The prayer starts: "The angel of the Lord announced Maria" that she would bear the Messiah, whereas she replies that she is the "servant" of God and her soul is praising God, in Latin the famous "MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINUM", the subject of so many musical compositions. And then it finishes with the prayer "AND THE WORD BECAME FLESH AND LIVES AMONG US".

In between these statements, there are the prayers of AVE MARIA, a prayer which goes to the heart of Christianity. Mary is a virgin but she is at the same time the mother of Christ, the mother of God! In Classical Greece, ATHENA, is the daughter of Zeus, she is a virgin and she was born from the head of Zeus. She was leading the Greek armies to victory.

The Byzantines attributed a similar role to "Panaghia", the "All-Holiest", the mother of God, venerated on so many icons! Constantine the Great made Christianity the state-religion of the Eastern Roman Empire and put the sign of "XP" (Hi-Ro) in Greek, the abbreviation of "Christ" on the shields of his soldiers in his decisive battle for the throne of the Empire.

In the Haghia Sophia, the Church of the "Holy Wisdom", there is a beautiful mosaic showing Justinian, the builder of the church holding Haghia Sophia in his hands, while on the other side stands Constantine holding the city of Constantinople in his hands. "Constantine is dedicating the city to the Virgin Mary. The hymn "YPERMACHON" (Over the Battles) is still chanted in the Byzantine "TO THEE I DEDICATE YOUR CITY, MOTHER OF GOD".

The Christian religion evolved through a combination of the teachings of Jesus of a reformed Jewish faith and philosophy of ancient Greek logic. The ones who translated the Eavangeilum to the Latin Vernicular and which they called the "VULGATA", were probably not familiar with the philosophical meaning of "LOGOS" in Greek, which is the "ULTIMATE LOGICAL MIND". John the Evangelist says "In the beginning was the LOGOS": but in the Greek vernacular of that time, as it is today, "logos" means the "word". Therefore, this incorrect translation still continues.

Guinot has composed the "Ave Maria" which follows exactly the Latin prayer, whereas Schubert gave it another meaning: Schubert says: "O Jungfrau hoer der Jungfrau Flehen, o Mutter hoer dein bittend Kind, Ave Maria.." (Oh virgin, listen to the virgins crying, oh mother listen to your asking child).

In the Middle Ages the bells were announcing when to start work, when to relax for mid-day and when to stop. In countries all over the world where there is a Catholic presence, the bells ring three times a day calling the faithful to recite the prayer of the "Angelus".

Christians who were born in Muslim-dominated countries are appreciating the magnificent ringing of the bells in most Middle-European countries. It is a delight

enjoyed by us, because the bells were silenced by the Moslem governments by official decree: many monasteries in the Middle East, including Greece, do not have bells but still use a wooden log!

Back in 1959 I had visited the city of EREGLI on the Black Sea. There are many cities in Anatolia with the name "Eregli" which is the equivalent of "HERACLAEUM", the city of Heracles. There were the caves from which Heracles went down to Hades, the Underworld. Further down was the city of GIRESUN, the Greek city, or rather Pontian city of KERASOUNTA, the family home of cherries, "Kerasi" in Greek. On top of a hill with a beautiful view over the port city and coastline of Eregli stood a small canon: a small bell hang over the canon. When I came closer, I could read the Greek inscription, on the bell. It was probably taken from a Greek church. I asked my Turkish guide what the meaning of this canon and the bell was: his answer was: "You do know the Turkish saying "Canina ot tikamak" (to put hay in your hell) (or: to silence you): "so there was the War (→ p. 11)

ՀԱԶԱՐ ԴԻՄԱԿ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱԶԳ ՄԸ՝ ՆՐԵԱՆԵՐԸ... (Ծար. էջ 2-էն)

«Հրեայ թոռներ ունիմ, նաեւ աղջիկ մը, որ կէս մադրեպցի զաւկի մը մայր պիտի ըլլայ: Ամուսնացած եմ բողոքականի մը հետ (շուէտացի): Առաքելական եմ: Տղայ մը ունիմ, որ կէս հայիթիցի կնոջ մը հետ կ'ելէ: Միւս տղուս ըսի, որ եթէ չիմացիի մը հանդիպի, աշխարհի ամենէն գեղեցիկ պատկերը կը կազմուի»...: Բայց, Ծարլի այս խօսքերէն յետոյ, մենք մեզ պիտի չկրնանք զսպել և չըսել՝ «Ամօթ, շատ ամօթ»:

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

BÜYÜK TÜRK TİYATROSU

BÜGÜN BİZİM AMACIMIZ, 1873-DE İSTANBUL-GEDİKPASA SEMTİNDE İLK TÜRK TİYATROSUNU KURAN ERMENİ HAGOP VARTOVYANDAN (NAMI DİĞER GÜLLÜ YAKUPTAN) BAHSETMEK DEĞİLDİR.

(O HAGOP VARTOVYAN KI 1873-DE NAMIK KEMALIN "VATAN VEYAHUT SİLİSTRE" PİYESİNİ OYNUYARAK HALKI GALEYANA GETİRDİ DİYE KIZIL SULTAN ABDÜLHAMİD TARAFINDAN İDAMA MAHKUM EDİLMİŞTİ.

FAKAT BİR MÜDDET SONRA, MESHUR OSMANLI YILDIRMA METODU OLAN "YA MUSLÜMAN OLURSAN, YA DA KELLEN UÇAR" TEKLİFİNDE HAGOP VARTOVYAN MUSLUMAN OLMAYI KABUL EDEREK KELLESİNİ KURTARDI).

NE DE, NİYETİMİZ, GÜLLÜ YAKUPTAN SONRA TÜRK TİYATROSUNU, EN SEÇKİN AVRUPA PİYESLERİNİ OYNUYARAK BUGÜNKÜ SEVİYEYE GETİREN ERMENİ MINAKYAN EFENDİDEN BAHSETMEKTİR.

HELE, HAGOP VARTOVYAN İÇİN, "ANATOLYADA, ASLINDA TÜRK ASILLI BİR AİLEDEN GELMEDİR. FAKAT SONRADAN HRİSTİYANLIĞI KABUL EDEREK ERMENİ OLDU" PALAVRASINI ORTAYA ATAN, BÜYÜK SANATKAR, FAKAT TÜRK SİNDİRME VE ZORBA ZİHNİYETİNİN USAGI "VASFI RIZA ZOBU"DAN DA BAHSETMEYE HİÇ NİYETİMİZ YOK.

BİZİM BUGÜNKÜ GAYEMİZ, SON ZAMANLARDA TÜRK HÜKÜMETİ TARAFINDAN AMERİKANIN İRAKA HUCUM PLANINDAN İSTİFADE EDEREK İRAKA KARŞI, BİLHASSA İRAKTAKİ KÜRTLERE KARŞI OYNANMAYA BASLAYAN BÜYÜK TİYATRODAN SÖZ ETMEKTİR.

SON ZAMANLARDA, AMERİKANIN, İRAKTA SADDAM HÜSEYİNİ DEVİREREK, ORTA-DOĞU PETROLLERİNİ TAMAMEN ELE GEÇİRMEK PLANI, TÜRKLERİ ÇOK SEVİNDİRDİ.

HARP KARGASALIGINDAN İSTİFADE EDEREK, İRAKTAKİ KÜRTLERİN HESABINI GÖRMEK ÇOK İYİ OLURDU.

HELE BİRAZ DAHA İLERİ GİDEREK KİBRİSTA YAPTIKLARI BARİS HAREKATI GİBİ, SÖZDE KERKÜKTEKİ TÜRKMEN AHALİYİ KURTARMAK BAHANESİ İLE KERKÜKE İNEREK, ORDAKİ PETROLLERİ ELE GEÇİRMEK, TÜRKLERİN BÜYÜK RÜYASIDIR.

12 EKİM 2002 TARİHLİ "MİLLİYET" GAZETESİNİN KISKIRTICI BAŞLIĞI TÜRKLERİN BU NİYETLERİNİN DEĞİLİDİR.

ON SANTİMLİK PUNTOLU BAŞLIĞLA "MİLLİYET" GAZETESİ KÜRTLERİ TEHDİT EDİYOR, "HADLERİNİ AŞTILAR" DİYOR.

SEBEP? KÜRTLER İRAK KÜRDİSTANININ ANAYASASINDA, KERKÜKÜ BAS SEHİR GÖSTERMİŞ.

18 EKİM 2002 TARİHLİ "MİLLİYET" GAZETESİNDE YİNE BÜYÜK PUNTOLARLA DAHA SERT ÇIKIŞ VAR: "AKILLI OL BARZANİ" NEYMİŞ? AVRUPADAKİ KÜRT TEMSİLCİLİKLERİNDE DOĞU ANADOLUYU DA İÇİNE ALAN BİR KÜRDİSTAN HARİTASI ASMIŞLAR. KÜRTLERİN BU HARİTASI YENİ DEĞİL Kİ. EN AŞAĞI ELLİ SENELİK. TÜRKLER BUNU ŞİMDİ Mİ GÖRÜYÖR? YOK CANIM. BU SADECE BAHANE.

OYNANACAK TİYATRONUN HAZIRLIK SENARYOSUDUR BU TÜRKLERİN.

FAKAT ACABA AMERİKA, KERKÜK PETROLLERİNİ TÜRKLERE BIRAKIR MI?

GEÇEN SEFERKİ YAZIMIZDA: "TÜRKLER DİKKAT EDİN. DİMYATA PİRİNCE GİDERKEN, EVDEKİ BULGURDAN OLABİLİRSİNİZ" DEMİŞTİK.

SON GÜNLERDE TÜRK GAZETELERİNİN İRAKTAN BAHSETMEMELERİ,

TÜRKLERİN BU MEVZUDA KARA KARA DÜŞÜNMEYE BAŞLADIKLARINDAN DOLAYIMIDIR ACABA? 8. 9.

11.11.2002 - 22-10-2002

ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԵ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹՐԲԱԿԱՆ ՄԵՄ ԹԱՏՐՈՆԸ

Մեր այսօրուան նպատակը, 1873-ին Պոլսոյ Կետիկրաշա թաղին մէջ, առաջին թրքական թատրոնը հիմնող հայազգի Յակոբ Վարդովեանին [թրքացած նոր անունով GULLU AKUP]ին մասին խօսիլ չէ:

«Այն Յակոբ Վարդովեանը, որ 1873-ին եամըկ քնամալին «Հայրենիք կամ Սիլիսթիայ» թատերախաղը ներկայացնելով ներկայ ժողովուրդը գրգռելուն պատճառով, Կարմիր Սուլթան Ապտիլիամիտին կողմէ մահուան դատապարտուած էր:

Բայց միջոց մը յետոյ, շատ ծանօթ Օսմանեան մեթոտ մը եղող՝ «Կամ կ'իսլամանաս, եթէ ոչ՝ գլուխդ կը կտրենք» առաջարկին իսլամանալը ընդունելով՝ գլուխը կ'ազատէ»:

Եւ ոչ ալ մեր նպատակը, Յակոբ Վարդովեանէն յետոյ, թրքական թատրոնը՝ ամենէն ընտրեալ երոպական թատերգութիւնները ներկայացնելով այսօրուան բարձր մակարդակին հասցուցած Մնակեան Էֆէնտիին մասին խօսիլ է:

Մանաւանդ Յակոբ Վարդովեանին՝ «Անաթոլիոյ մէջ թրքական ընտանիքէ մը սերած է, բայց անելի վերջ քրիստոնէութիւնը ընդունելով հայացած է» ծարտուրը մէջտեղ նետող մեծ արուեստագէտ, բայց թրքական ծնշումի և բոնութեան մտայնութեան գործակալը եղող VASFI RIZA ZİBU-ի մասին խօսելու բնաւ մտադրութիւն չունիմք:

Մեր այսօրուան նպատակը՝ վերջին շրջաններուն թրքական կառավարութեան կողմէ Ամերիկային իրաքի վրայ յարձակումի ծրագիրէն օգտուելով, իրաքի դէմ և մանաւանդ իրաքի քիւրտերուն դէմ խաղցուող «Մեծ Թատրոնին» մասին խօսիլ է:

Վերջին ատեններ, Ամերիկային Սատտամ Հիւսէյնը տապալելով, Միջին Արեւելքի բարիւղի հանքերը ամբողջովին ձեռք անցընելու ծրագիրը՝ թուրքերը շատ ուրախացուց:

Պատերազմի խառնաշփոթութիւններէն օգտուելով, իրաքի քիւրտերուն հաշիւը տեսնելը շատ լապիտի ըլլար:

Մանաւանդ՝ անելի առաջ երթալով կիպրոսի մէջ կատարուած «խաղաղութեան արշաւանքին» նման, իբր թէ քերթուքի թիրքմէն ժողովուրդը ազատելու պատրուակով մինչև քերթուկ իջնել և այնտեղի բարիւղի հանքերը ձեռք անցընելը՝ թուրքերուն մեծ երազն է:

12 հոկտեմբեր 2002 թուակիր "MILLIYET" թերթին գրգռիչ խորագիրը՝ թուրքերուն այս մտադրութիւններուն ապացոյցն է:

10 ս.մ.նոց բունթոներու վերնագրերով "MILLIYET" թերթը, կ'սպառնայ քիւրտերուն՝ «Այլեւ չափը անցուցին» կ'ըսէ:

Պատճառը. քիւրտերը, իրաքեան քիւրտերուն նոր պատրաստուած Սահմանադրութեան մէջ, քերթուքը մայրաքաղաք ցոյց տուեր են:

18 հոկտեմբեր 2002 թուակիր "MILLIYET" թերթին մէջ ալ, կրկին շատ մեծ բունթոներով վերնագիրով մը, անելի ծանր յանդիմանութիւն մը կայ՝ «Խելքդ գործածէ Պարզանի»: Ի՞նչ է եղեր: Երոպայի քրտական ներկայացուցչական վայրերուն մէջ, քիւրտերը, արեւելեան Անաթոլիան ալ մէջը առնող քիւրտիստանի մէկ բարտէսը կախեր են:

Քիւրտերուն այս բարտէսը նոր բան մը չէ որ: Ամենէն քիչը՝ յիսուն տարուան է: Թուրքերը ասիկա հիմա՞ է որ կը տեսնեն: Կարելի չէ: Ասիկա պարզապէս պատրուակ մըն է: Այս, թուրքերուն խաղալիք թատրոնին պատրաստութեան ծրագրին մաս կը կազմէ:

Բայց արդեօք, Ամերիկան քերթուկի բարիւղը թուրքերուն կը ձգէ՞: Մեր վերջին գրութեան մէջ սապէս գրած էինք.— «Ուշադրութիւն ըրէք թուրքեր՝ «ՏԻՄՅԱԹ ԲՐԻՆՁ ԱՌՆԵԼՈՒ ԳԱՅԱԾ ՄԻՋՈՑԻՆ, ՏՈՒՆԸ ԳՏՆՈՒՈՂ ԿՈՐԿՈՏԵՆ Չ'ԸԼԼԱՔ»:

Վերջին օրերուն թրքական թերթերուն, իրաքի մասին շատ բան չգրելը, թուրքերուն այս նիւթին մասին «Սեւ, Սեւ» մտածել սկսելուն պատճառով է արդեօք:

Յ. Զ.

«Գրութիւնը թիւ 102 = 22.10.2002»

3 ՅԻՇՈ՞ՂՆ Է ՄԵՂԱԽՈՐԸ...ՔԷ՞ ՄՈՌՑՆԵԼ ՈՒՋՈՂԸ...(Օտար էջ 1-էն)

Ուստի, փոշիներու տակ մութ և անլոյծ պահել Հոկտ. 27-ի եղեռնը իր բոլոր դերակատարներով, կը նշանակէ՝ լոյսին չբերել Հայաստանի դէմ միւսուած դաւը իր հեղինակներով ու բոլոր մեղսակիցներով: Կը նշանակէ՝ չուզել ճանաչել բո՛ւն դաւադիրները: Ասոնց ձեռքերը ձգել ազատ: Առիթ տալ որ անոնք լծուին, առաջինի յաջողութեան յետոյ, դաւադրութեան երկրորդ ու երրորդ բաժիններու գործադրութեան: Կը նշանակէ, մէկ խօսքով՝ մեղսակցիլ հայադաւ օտար ուժերուն և դաւաճանել իր սեփական հայրենիքին ու ժողովուրդին ազատութեան ու ապահովութեան դէմ:

Այս եպերելի ընթացքին մէջ են այսօր, Հոկտ. 27-ի թաղումը սարքածները իրենց շինծու, կեղծ ցաւակցութեամբ, մեխակներու մատուցումովն ու տխրատեսիլ խոնարհումովը շիրիմներու առջեւ, իրենց սեթեւեթ շարժումներով որոնք... դերասանական տաղանդ կը վկայեն: «Օսքար»ի արժանի...:

Քանի որ, խրախուսուած իրենց անպատիժ մնալէն և եղեռնագործութիւնը մութի մը պահող հոպիտութեան գտած յաջողութեան, հայուն թշնամիները կը շարունակեն փորբել Անկախ Հայաստանին հիմերը: Թափանցումի, ենթարկելու, դիմացիին հրապուրելու և ստիպելու շատ միջոցներով: Երբեմն շողոմելով, մերթ ալ, չհամակերպողին դէմ գործածելով ստեպղին ու գաւազան: Այո, չարամիտ ուժերը չեն յուսահատած: Մանաւանդ հիմա, որ Հայաստան-Արցախն ու հայկ. Պահանջատիրութիւնը ակամահարող սադրանքին առջեւ թումբ կանգնող պետական վարիչներ, Կարէնի ու Վազգէնի պէս ու տիպարով, ղեկավար դիրքի վրայ չեն գտնուիր: Դժբախտաբար:

Իսկ ամենէն մտահոգիչն ու վտանգաւորը - Հոկտ. 27-ի մոռացութեան տրուելուն ու անոր վրայ տապանաքար դնելուն դէմ ծառայողները կ'ամբաստանուին իբրեւ «Հոկտ. 27-ը քաղաքական նպատակներով շահարկողներ»:- Ինչպէս որ, առանց խպնելու ըսաւ, «Հ-1»ի Կիրակնօրեայ «Ծրագիր»ին մունետիկը:

Կը տեսնուի ուրեմն, որ մեղաւորները Հոկտ. 27-ի հայակործան դաւին դուրսի և ներսի հեղինակներն ու վարձկանները չեն:

Մեղաւոր չեն նաեւ, դաւադիրները հովանաւորողներն ու դատական միօրինակ, դատարկ, սնամէջ ու ճանճրացուցիչ միստերով ճշմարտութեան երեսն հանուելուն անհամբեր սպասող ժողովուրդը յոգնեցնել ու զգուցնել փորձողները: Որուն պատճառով անշուշտ հանրութիւնը դադրած է, մինչեւ իսկ, դատավարութեան հետեւելէ:

Ուրեմն, յանցաւոր են զոհերո՛ւն ընտանիքները, որոնք չեն հանդուրժեր այլեւս, որ իրենց նահատակներուն դահիճները մութի մէջ ձգուին: Ոճիրը մնայ անպատիժ: Ծաղրանքի ենթարկելու պէս «յարգուին» իրենց և ազգին զոհերը, զետեղելով անոնց վրայ յուշաքար կամ կիսանդրի: Կոկորդիլոսի արցունք թափելով:

Յանցաւոր է երախտագէտ ժողովուրդը, քանի որ չ'ուզեր մոռնալ Կարէն Տեմիրճեանի, Վազգէն Սարգսեանի ու միւսներուն հայրենաշէն վաստակը, և կ'ուզէ վրէժխնդիր գտնուիլ անոնց ծանօթ ու թաքուն ոճրագործներուն հանդէպ:

Յանցաւոր է հայութիւնը, որուն արդարատենջ յամառութեան նպատակը Յուդայի արծաթով գնուած մէկ քանի ստահակի արծանի պատիժ սահմանել տալ չէ: Երկրորդական է այս մէկը: Խնդրոյ առարկան հոս, իր մեծագոյն ու ամենակարեւոր պահանջ-նպատակն է: Այն է՝ արգիլել Հոկտ. 27-ի կրկնութիւնը: Վերջնականապէս վիժեցնել Հայաստանը պարպելու, քանդելու Թուրք-Սիոնա-Արեւմտեան դաւին գործադրութիւնը, որ կը շարունակուի մինչեւ սա՛րոպէն:

Իսկ այս մէկը կ'ըլլայ Ոճիրը բերելով լուսարձակի տակ, և մեծ ու պզտիկ յանցագործները դիմակազերծ ընելէ յետոյ, անոնց դէմ վճռելով օրինակելի պատիժ:

Եւ թո՛ղ Երոպան, ուզածի՛ն չափ, «անքաղաքակիրթ» կոչէ մեզ, որ Ազգին դաւաճաններու հանդէպ անգութ ենք գտնուած...:

Հազարամեակներ ապրած ենք առանց իրենց ու կերտած փառաւոր մշակոյթ: Մարդկութեան պարծանք կազմող այսօր: Դե՛ն հազարամեակներ ալ կ'ապրի՛նք: Դաւ ու ոճիր հնարող ու հովանաւորող իրենց «քաղաքակրթութիւն»ին պէտք չունի Հայաստանը: Երոպային բարոյական չափանիշներն ու մարդասիրութիւնը ցմրուր ըմպեց ու վայելեց հայ ժողովուրդը 1915-ին...:

Ադիբեկեանն ու Լիւտմիլա Յարութիւնեան ոճրագործներուն անուանած են «Ռոբին Հուտեր»: Էդուարդ Յովհաննիսեանը ըսած է դատարարութեան Ա. օրը. «Տեղորդիզը երբեմն բռյաւտրելի է»: Սօս Սարգսեանն ալ ըսած է. «Ազգային ժողովի ամսիտը գրաւելը աւելի մեծ վտանգ է մեր պետականութեան համար քան Հոկտ. 27-ը»:

Լրագրող Մարի Գրիգորեան մահապարտի ենթարկուեցաւ (երկու շաբաթ առաջ) Անահիտ Բախշեանի հետ հարցազրոյց մը ունենալէ ետք: Այս կապակցութեամբ Բախշեանի այրին կ'ըսէ. «Եթէ Հոկտ. 27-ի մասին գրող ամէն լրագրողի ոտքերուն տակ ձեռնառումը պիտի նետուի, կը ճշմանկէ, որ այս պետութեան վիճակը շատ աւելի գէշ է քան ես կը պատկերացնեմ»:

Ջոհերու հարազատներէն Կրեթա Սարգսեան... Հոկտ. 27-ի ոճիրը ձեռնառու է անոնց, ովքեր այսօր կ'իշխեն, կը տիրեն իրենց արտոններուն, կը վաճառեն երկիրը...»:

Արմինէ Արմենակեան իր ամուսնոյն սպանութիւնը «առեղծուածային» սեպեց: Ջոհերուն հարազատները կը հետեցնեն... Մուշեղ Սաղաթելեանը բանտ նետուեցաւ, որովհետեւ ճշմարտութիւնն է ըսած գոչելով «Քաղաքը մերկ է»... երբ ոճրագործ թիկնապահները հովանաւորող իշխանաւորներ կան, ի՞նչ դիմոկրատիա, ի՞նչ ազատ խօսք...»:

Հոկտ. 27-ի զոհերուն հարազատները կ'ըսեն միաբերան... Մեծ կը պահանջեն իշխանութիւններէն ու մտաւորականներէն, կը դիմեն մեր ժողովուրդին որ սատարեն, օգնեն մեզի, տէր կանգնին Հոկտեմբեր 27-ի դատարարութեանը, անհամղորժողութիւն ցուցաբերեն մարդասպաններուն, հայրենիքի դաւաճաններուն, ոճիրի կազմակերպիչներուն և հովանաւորներուն Ոկատմամբ, պահանջեն դատավճիռ՝ մահապատիժ վճռելով»:

<p>« Ն Ա Յ Ի Ր Ի » Ազգային - գրական - հասարակական Շաբաթաբեր Նամակատուի՝ 113-5186 Գէլորտ-Լիբանան Է.Ն.Ո. 01/44 34 54, 01/88 27 30 Fax: 01/88 27 30 Email: nairi2002@hotmail.com</p>	<p>Պատասխանատու Տնօրէն ԺԻՐԱՅՐ ԹՕՍՈՒՆԵԱՆ</p>	<p>Revue Hebdomadaire « NAIRI » Directeur Responsable JIRAIR TOSSOUNIAN</p>	<p>ԳԻՆՆ 1500լ.ն.</p>	<p>جريدة اسبوعية (نابيري) المدير المسؤول جيراير طوسونيان ١٥٠٠٠ ل.ن</p>
--	--	--	---	--

« Երեսուցիկ 102 - Երեսուցիկ »

ՃՇԴՈՒՄ

«Նայիրի»ի թիւ 182-ով լոյս տեսած Յովհ. Զիլիմկիրեանի յօդուածին մէջ սարդած է սխալ մը: Այնտեղ ըսուած է, որ Արշիլ Կորէի օգտուած է իր և Ռուս մեծ գրող «Մաքսիմ Կորէիի հետ ունեցած անունի նմանութենէն»: Ինչ որ ճիշդ չէ: Գեղանկարիչը պարզապէս ուզած է օգտուիլ Մաքսիմ Կորէիէն, անոր անունը շահագործելով: Ընտանեկան, ուստի և ազգանունի որևէ կապ չէ եղած իրենց միջև:

Ս Տ Ա Յ Ա Ն Գ

« Բ Ր Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ա Յ Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն »

[Հանրագիտարան]
 Երևան 2002
 Նուիրուած է Մեծ Դարձի 1700-ամեակին
 Լոյս տեսած է ազգային բարերար
 Ժիրայր և Յատմիկ Գարրիէլեաններու ազնիւ
 նուիրաբերութեամբ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Կ Ի Ր Ա Կ Ն Օ Ր Ե Ա Յ Դ Պ Ր Ո Յ Ն Ե Ր Ո Ւ
 Ո Ւ Ս Ո Ւ Յ Ի Չ Ն Ե Ր Ո Ւ Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն
 Ո Ւ Մ Ա Ն Կ Ա Վ Ա Ր Ժ Ա Կ Ա Ն
Դ Ա Ս Ը Ն Թ Ա Յ Բ

Կազմակերպութեամբ՝
 Մ Ե Ծ Ի Տ Ա Ն Ն Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ո Յ
 Կ Ա Թ Ղ Ի Կ Ո Ս Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Կ Ի Ր Ա Կ Ն Օ Ր Ե Ա Յ
 Դ Պ Ր Ո Յ Ն Ե Ր Ո Ւ Վ Ա Ր Ի Չ Տ Ն Օ Ր Է Ն Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Գործակցաբար
 Խ Ա Չ Ե Ր Գ Ա Լ Ո Ւ Ս Տ Ե Ա Ն
 Մ Ա Ն Կ Ա Վ Ա Ր Ժ Ա Կ Ա Ն Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ի Ն

Դասընթացները պիտի սկսին Նոյեմբեր 5-էն սկսեալ, ամէն երեքշաբթի և Հինգշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 7:00-էն 9:00,
 Կարողիկոսարանի Խաչեր Գալուստեան մանկավարժական կեդրոնէն ներս, Անթիլիաս:
Վ Ա Ր Ի Չ Տ Ն Օ Ր Է Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վաստակաւոր հասարակական գործիչ, հայրենասէր, մտաւորական ու խոհուն ղեկավար Վահրիճ Զ. Ճերէնեանի մահուան առթիւ, Ապու Տապիի Հայկական Մշակութային Ընկերակցութեան Կեդրոնական վարչութիւնը կը ցաւակցի հանգուցեալի ընտանիքին, բոլոր հարազատներուն և մերձաւորներուն ու այս տխուր պատեհութեամբ, փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրէ՝

«Նայիրի»ին	100,000
«Արարատ»ին	100,000
«Զարթօն»ին	100,000

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վահրիճ Ճերէնեանի մահուան տխուր առթիւ, Ս.Դ.Լ.Կ. Քուէյրի շրջանի Վարիչ Մարմինը իր խորազգած ցաւակցութիւնները կը ներկայացնէ հանգուցեալ ղեկավարի տիկնոջ և բոլոր հարազատներուն:

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վահրիճ Ճերէնեանի մահուան տխուր առթիւ, Լ.Մ.Մ.ի Քուէյրի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը ներկայացնէ հանգուցեալի ընտանիքին ու հարազատներուն:

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Ֆրանսայի շրջանի Վարիչ Մարմինը, իր շարքայիններով կ'ապրի ցաւի ու վիշտի օրեր:

Ընկեր Վահրիճ Ճերէնեանի մահուան գոյժը ցնցեց ֆրանսաքնակ Հնչակեան շրջանակը:

Ղեկավար Ընկերոջ մահը մեծ կորուստ մըն է Սփիւռքահայ մտաւորական ու քաղաքական միտքին:

Կը վշտակցինք Ճերէնեան ընտանիքին ու իրենց մերձաւորներուն:

Ս.Դ.Լ.Կ.ի

Ֆրանսայի Շրջանի Վարիչ Մարմին

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ

Հանդիմով իմացանք, որ «Նայիրի»ի ընթերցող, դամասկահայ ազգային Տիար Վարդիվաթ Օգուժուշեան վիրահատութեան ենթարկուած ըլլալով իր ապաքինման շրջանը կը բոլորէ:

Քաջառողջութիւն կը ցանկանք մեր ազնիւ քարեկամին:

ՊՐՆ. ԶԱՒԷՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԸՆԴ

ՕՐԴ. ԼՈՒԻ ԼԱՅԹԱՅԵԱՆ

Ամուսնացեալ -
29 Հոկտեմբեր -
2002

**

«Նայիրի» շերտօրէն կը շնորհաւորէ ամուսնացեալ զոյգը և կը խնդակցի իրենց ծնողաց՝ Տէր և Տիկ. Արտաշէս Գուլումեանին և Տէր և Տիկ. Կարապետ Հայրայեանին ու իրենց բոլոր հարազատներուն:

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ ու վաստակաշատ հասարակական գործիչ, կորովի հայրենասէր ու գաղափարաւոր՝ Վահրիճ Ճերէնեանի մահուան առթիւ, Տէր և Տիկ. Վարդիվաթ Տէր Գալուստեան կը ցաւակցին հանգուցեալին տիկնոջ ու բոլոր հարազատներուն և փոխան ծաղկեպսակի 75,000 լ. ո. կը նուիրեն «Նայիրի»ին:

ՑԱՒ ԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ազատուհի Պասաճեանի մահուան քաղաքացիական առթիւ, Տէր և Տիկ. Վարդիվաթ Տէր Գալուստեան կը վերացաւակցին հանգուցեալի ընտանիքին ու հարազատներուն, Տէր և Տիկ. Տիգրան Սարաֆեանին՝ մասնաւորապէս, և այս տխուր պատեհութեամբ 50,000 լ. ո. կը նուիրեն «Նայիրի»ին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գարաճեան ընտանիք՝ ներկայով շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձնական ներկայութեամբ, հեռաձայնով, հեռագրով, ծաղկեպսակով կամ նուիրատութեամբ սգակից եղան իրենց մօր՝ Ալիս - Երուանդ - Գարաճեանի մահուան սուրբի:

Առ այդ՝ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատութիւնները.

«Նայիրի»ին	100,000 լ. ո.
«Արարատ»ին	50,000 լ. ո.
«Զարթօն»ին	50,000 լ. ո.
Ծերանոցին	50,000 լ. ո.
«Թուլնոց Բոյն»ին	50,000 լ. ո.
«Բանքեր»ին	30 եւրօ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉԸ,
ՕԶԻՆ ԳԼՈՒԽԸ՝
ԹՈՒՐՔԻԱՆ Է

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ 26-10-2002-ԻՆ
ԲՈՂՈՔԱԳԻՐ ՄԸ (NOTA) ԿՈՒ ՏԱՅ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԵՒ
ԹՈՒՐՔԻԱՆ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆԷ ԻԲՐ (TERRORISTE)
ՉԷՉԷՆՆԵՐԸ ՀՈԿԱՆԱԻՈՐՈՂ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ "NOTA"-ԻՆ ՄԷՋ ՌՈՒՍԵՐԸ Կ'ԸՍԵՆ, ԹԷ՝
«ԱՀԱԲԵԿԻՉՆԵՐԸ», ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ
ԳՐԱԽՄԱՆ ՕՐԵՐՈՒՆ, ԹՈՒՐՔԻԱ ՀԵՌԱԶԱՅՆԱԾ
ԵՒ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ ԱՌԱԾ ԵՆ ԻՐԵՆՑ
ՂԵԿԱԿԱՐՆԵՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

23 Հոկտեմբեր, 2002-ի գիշերին սկըսալ, զարհուրելի և մտահոգութեան օրեր ապրեցանք:

Չէջէն ահաբեկիչները գրաւած էին Մոսկուայի մէջ թատրոն մը և տեղի 700-է աւելի հանդիսատեսները պատանդ առած: Եւ կը սպառնային օդը հանել թատրոնը՝ եթէ ռուսական զօրքերը Չէջէլիա ըսուած հողերէն չքաշուէին:

Եւ արեւմտեան թերթերը և հեռատեսիլները Մոսկուայի թատրոնի ողբերգութեան մասին խօսելէ աւելի, ըստ իրենց սովորութեան, առիթէն օգտուելով կու տային Ռուսերուն իբր թէ Չէջէնիոյ մէջ կատարաւ «խժոժութիւնները»:

Բնական է՝ այս ընդհանուր «համազարկ»ին կը միանար Փարիզի միակ հայատառ օրաթերթը եղող, երդուեալ հակասովետ և հակառուս «Յառաջ»ը, և պատմականը կ'ըներ «ազատատենչ Չէջէններուն» ռուսերուն դէմ տարած պայքարին:

Արեւմտեան «ազատամիտ» կոչուած արիւնարբու դրամատէրերու ցանցը և անոնց հայու անուն կրող գործակալները չէին գիտեր, թէ Չէջէնները արդէն ունէին ինքնավար պետութիւն մը՝ «Չէջէնիա» կոչուած հողերուն վրայ՝ կապուած Ռուսական Ֆետերասիոնին: Եւ իբր ինքնավար պետութիւն ունէին ամէն տեսակ ազատութիւն՝ մշակութային, կրօնական և քաղաքական...:

Չէջէնները՝ վայրագ փոքր ցեղախումբ մըն էին, որ ասկէ 250 տարիներ առաջ իսլամացան:

Եւ այդ տարիներէն ի վեր, աւելի կատաղի դարձած այս Չէջէնները միացան թաթարական վայրենի ցեղախումբերուն, որոնք տեւական յարձակումներ կը գործէին Ռուսերուն և այդ շրջանի քրիստոնեայ ժողովուրդներուն վրայ:

Այս Չէջէններէն մասը մը, 1914-ի պատերազմի նախընթաց տարիներուն, արտագաղթեցին Օսմանեան հողամասերը:

Եւ 1915-ի եղեռնին ենթարկուած բոլոր հայերը գիտէին, թէ այս Չէջէնները, իրենց վայրագութեամբ, թուրքերէն և Զիւրտերէն ա՛լ աւելի սարսափ ազդած են Հայ աքսորեալներուն վրայ: Եւ Հայ Ազգին մեծագոյն ջարդարներէն եղած են:

1941-ին՝ Նացի Գերմանիոյ Սովետ Միութեան վրայ յարձակած տարիներուն, այս Չէջէններէն մաս մը դաւաճանաբար միացած են գերմանացիներուն և անոնց հետ պատերազմած Սովետ-

Սովետական լադթանակէն ետք Սթալին, իր պատիժ իրենց դաւաճանութեան, ֆաշիստ գերմանացիներուն հետ գործակցած այս չէ-չէնները աքտորած էր Միջին Ասիոյ շրջանները: Բայց տխմար Խրուշչեւը, իյնալով արեւմուտք-ցիներուն «ազատութեան ծուղակը», 1957-ին ետ բերել տուաւ այս վայրենի և դաւաճան Չէ-չէնները:

Այս իրականութիւնները չէի՞ն գիտեր «Յաւաջ»ի մեծապատիւ խմբագրապետուհիները: Ծատ լաւ գիտէին:

Բայց անոնք, աղանդաւորներու մտային կա-տոյցը ունին:

Անոնց համար՝ միայն իրենց հաւատացած

“DOGMA”ն է իրականութիւնը:

**

Եւ Չէչէն ահաբեկիչները Մոսկուայի թատրոնին մէջ, իրենց ստիպումով եկած TV-ի նկարիչներուն առջև կը պահանջէին կրկին, Ռուսական զօրքերուն չէչէնական հողերէն քաշուիլը:

Եւ ահաբեկիչները իրենց այս յայտարարութիւններուն մէջ կ'ըսէին, թէ իրենք հրահանգներ կ'ստանային ծայրայեղ իսլամ ղեկավար Ծամիլ Պասաւեւէն և իրենց նախագահը նկատած Ասլան Մասխատովէն:

Ահաբեկիչներուն այս յայտարարութիւնը խոստովանութիւն մըն էր, իրենց իսկ բերնով կատարուած, որ մինչ այդ Ռուսիոյ մէջ կատարուած ահաբեկչական արարքներուն պատասխանատուներն են Ծամիլ Պասաւեւէն ու Ասլան Մասխատովը, որոնք ցարդ կ'ուրանային ահաբեկչութիւններուն հետ կապ ունենալին:

Մինչ այդ՝ ահաբեկիչները ազատ կ'արձակեն թատրոնին մէջ գտնուող իսլամ հանդիսատեսները (որոնց մէջ մենք կը հաւատանք, թէ ահաբեկիչներուն գործակիցներն ալ կային) և նաև քանի մը օտարներ և ասոնց զաւակները:

25 Հոկտեմբեր 2002-ի Ուրբաթ գիշեր, ահաբեկիչները կրկին կ'սպառնան որ զանգուածային ձեւով պիտի գնդակահարեն պատանդները, եթէ իրենց պահանջներուն գոհացում չտրուի:

Եւ նոյն գիշեր, ուշ ժամերուն, թատրոնին մէջ, ահաբեկիչները կ'սպաննեն երկու պատանդներ:

Այդ գիշեր մենք, մինչև առաւօտ, չկրցանք քնանալ. և տեւական հետեւեցանք ձայնասփիւռներէն տրուած լուրերուն: Եւ ահա, տեղական ժամով ժամը 3:30-ին, ֆրանսական ձայնասփիւռը փոխանցեց Մոսկուայի իր թղթակիցին մէկ անակնկալ լուրը որ կը հաղորդէր, թէ՛ այդ վայրկեաններուն, թատրոնին կողմը, զօրաւոր պայթումի ձայն լսուած է, որուն շարժառիթը յայտնի չէր այդ պահուն: Բայց կէս ժամ յետոյ՝ ժամը 4-ին ամէն բան պարզուեցաւ: Ռուսական ուժերը յաջողած էին մտնել թատրոն, սպաննած Չէչէն ահաբեկիչները և ազատած պատանդները: Բայց, մեծ թիւով մեռեալներ ալ կային պատանդներուն մէջ...:

Բայց ինչպէ՞ս Ռուսական ուժերը կրցած էին թատրոն մտնել. եւ ինչպէ՞ս անոնք արգելք եղած էին որ ահաբեկիչները ոչ իսկ վայրկեան մը ժամանակ ունենան, իրենց սպառնալիքը գործադրութեան դնելով, պայթեցնել իրենց հարիւրաւոր քլկրամ կշռող ռումբերը, որոնց պայթումին հետեւանքով ոչ միայն 700 հոգիէ աւելի պատանդները պիտի մահանային, այլ՝ թատրոնը օդը կ'ելլէր, իսկ շուրջը գտնուող բոլոր շէնքերու բնակիչներուն ալ անթիւ անհամար զոհեր կը պատճառէր:

«Յայտարարութիւն 183 = 5-11-2002»

27-10-1999-ին Հոյ անուն
կրող դահիճներու կողմէ, կու-
տարու ամ անարեւելչու թիւով
Հոյաստանի պետութեան Հի-
մերը խախտուեցան:

Այդ թու անամէն էրեր տու-
րինք յետոյ, մինչեւ պարզ դա-
հիճները դեռ չեն սրտուտ ամ:
Այլ բնականաւոր՝ հերտայ-
ւ ամ են:

Եւ Հոյաստանի պատուա-
խանաստու իշխանութիւնը՝ տղա-
գարհա բեզի՝ սղբերդու թիւնը
մտազնեւու համար, թրտախեղ
մեթոտներ կը կիրարկէ:

Անձը բոլոր անանց, սրանք,
էրեր տարի ստաջ, սղն սղբեր-
դու թիւնը պատուախանաստու-
ները կըսան:

Անձը բոլոր անանց, սրանք
Հոյաստանը սղուտու ամ զի-
հանլիմ հապու զիմ: Զ. Չ.

Օտտ դժուար որոշում մըն էր, որ առաւ
 նախագահ Փութինը՝ կա՛մ հազարաւոր
 զոհեր պիտի տրուէր և կամ, համեմա-
 տաբար փոքրաթիւ զոհեր տալը աչք
 առնելով, պիտի փրկուէին պատանդնե-
 րուն մեծ մասը:

Եւ Ռուսերը յաջողեցան, իրենց գործա-
 ծած թմրեցուցիչ կազով, անշարժութեան
 մատնել ահաբեկիչները, որոնք չկրցան
 շարժման մէջ դնել պայթուցիկները:

Իսկական հրաշք մըն էր այս յաջողու-
 թիւնը: Որովհետև ամէն ինչ երկվայրկեանի
 հարց էր: Ամենափոքր ուշացում մը, ահա-
 բեկիչներուն առիթ կու տար, թատրոնը օդ
 հանելու:

Դժբախտաբար, հարիւրէ աւելի պատանդներ
 ալ մահացան: Ճաւալի է: Բայց եթէ նկատի
 ունենանք հազարաւոր զոհեր տալու հաւանա-
 կանութիւնը՝ այն աստե՛ն ամբողջ սրտով
 կրնանք ըսել, թէ Ռուսերուն կատարածը
 բացառիկ փրկագործութիւն մըն է:

**

Բայց հոս, անհասկնալի բան մը կար մեզի հա-
 մար: Ահաբեկիչները ինչպէ՞ս
 յաջողած էին հարիւրաւոր
 քլ.կրամ պայթուցիկ և այս-
 քան մեծ թիւով զէնք-զնդա-
 ցիրներ թատրոն մտցնել:

Ռուսերը այսքա՞ն անխոհեմ
 և միամիտ են, որ այս ահա-
 բեկիչները ամէն բան ազատ-
 օրէն կրցեր են կատարել:

Այս առեղծուածային հար-
 ցերուն պատասխանները
 կարդացինք երէկուան թըր-
 քական թերթերուն մէջ:

Զանի որ թուրքերն են այս
 չարագործութեան ետեւ
 գտնուողները: Այդ պատճա-
 րաւ թուրքերը, քաջատեղեակ են խնդրին բոլոր մանրամասնութիւններուն:

ÇEÇENLER TİYATRODA ÇAUŞMIŞ

Çeçen militanların uzun süre, basıp seyircilerini
 rehin aldıkları tiyatro binasında çalışarak, silah ve
 patlayıcı depolayıp eylem hazırlığı yaptıkları ortaya
 çıktı. Çeçen teröristleri inceleme ve idareci valilerin,
 asıl vurucu çeteciler 23 Ekim tarihinde tiyatro
 seyircilerini rehin almadan önce, başka bir gurup
 Çeçen, Kus güvenlik ve istihbarat birimlerini
 uyutarak, Nord-Ost müzikalinde sahne arkası
 görevlerde işe girdi ve 45 gün boyunca binaya silahlı ve
 dinamit depoladı.

■ Uğur ERGAN-Nerdun HACIOĞLU
 ANKARA MOSKOVA

"HÜRRİYET" 30-10-2002. P.21

Թրքական թերթերուն համաձայն՝ ամիսներ առաջ, Չէչէն ահաբեկիչներէն
 անձեր յաջողած են ընդունուիլ իբր գործաւոր Մոսկուայի թատրոնը, հոն աշխա-
 տելու համար:

Եւ այդ միջոցին, անոնք առիթը կը գտնեն բոլոր պայթուցիկները և զէնքերը
 թատրոն փոխադրելու, նաե՛ւ թատրոնին բոլոր մասերուն և մանրամասնութիւն-
 ներուն ծանօթանալ և սերտել:

**

Ռուս կառավարութիւնը 26-10-2002-ի Ծարաթ օրը, Չէչէն ահաբեկիչներու հարցը աւարտելէ յետոյ, թրջական արտաքին գործերու նախարարութեան յուշագիր (NOTA) մը կը յանձնէ, որով Ռուսերը թրջական պետութիւնը կ'ամբաստանեն իբրև Չէչէն ահաբեկիչները հովանաւորող պետութիւն:

Այս մեղադրագրին մէջ կ'ըսուի, թէ Չէչէն ահաբեկիչները, թատրոնի գրաման օրերուն, Թուրքիա հեռաձայնած եւ իրենց ղեկավարներէն հրահանգներ առած են:

31-10-2002-ի Հինգշաբթի օրն ալ, Մոսկուայի մէջ կազմակերպուած մամուլի հաւաքոյթին ընթացքին, նախագահ Փութինի Չէչէնիոյ հարցերու գծով խորհրդական Սերկէյ Եասըրըժեմսքի, հարիւրէ աւելի ռուս և օտար լրագրողներուն կը ցուցադրէ ահաբեկիչներուն զէնքերը և պայթուցիկները:

Եւ այս մամուլի հաւաքոյթին ընթացքին, խորհրդականը լրագրողներուն կը յայտնէ, թէ՛ «Ռուսիան կ'ամբաստանէ Թուրքիան. և Թուրքիոյ մեղադրագիր մը ուղարկած ենք այս մասին, և Չէչէն ահաբեկչական շարժումին առաջնորդներէն՝ Մովլատի Ուտուկովին բազմաթիւ անգամներ Թուրքիա երթալ-գալէն տեղեակ ենք: Եւ Թուրքիոյ մէջ, Չէչէն ահաբեկիչներուն համար, շատ բացայայտէն դրամ կը հանգանակուի:

Անգարայի մօտ՝ Ռուսիոյ դեսպանին միջոցաւ մեր այս մեղադրական յուշագիրը թրջական կառավարութեան յանձնեցինք և այս արարքներուն արգելք ըլլանին պահանջեցինք»:

Rusya'dan Türkiye'ye Çeçen notası

RUSYA, Moskova'da tiyatro basan Çeçen militanların Türkiye'deki yandaşlarıyla irtibat içinde olduğunu önc sürerek, Ankara'ya nota verdi. Moskova'nın yazılı notası baskının sona erdirildiği cumartesi günü Türkiye Dışişleri Bakanlığı'na iletildi. Notada Çeçen militanların Türkiye'deki yandaşlarıyla telefon görüşmesi yaptığı ileri sürüldü. Hürriyet'e bilgi veren üst düzey bir Rus diplomat, "Çeçen teröristlerin maalesef Türkiye'deki yandaşlarından destek gördüğünü tesbit ettik. Bu konudaki rahatsızlığımızı da bir nota ile iletтік" dedi. Rusya Savunma Bakanlığı, Moskova'daki rehin alma eylemini gerçekleştiren teröristlerin Türkiye, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) suç ortaklarının bulunduğunu ileri sürdü.

"HÜRRIYET" 30-10-2002. P.21

Մենք այստեղ՝ բացատրելու պիտի ջանանք՝ Ռուսիոյ մէջ կատարուած չէչէնական ահաբեկչական շարժումին մէջ թրջական մեղսակցութիւնը բացայայտող ուրիշ եղելութիւն մը:

1998-թ.ներուն Թուրքիոյ նախկին վարչապետներէն՝ Նեմետտիկ Էրպաքան, նախկին վարչապետուհի Թանու Չիլլերէն կը պահանջէ որ ան, իր վարչապետութեան օրերուն եղած 650 միլիոն տոլարի անյայտ ծախսի մը մասին հաշիւ տայ:

Թանու Չիլլեր բաւականատէն կը խուսափի այս մասին պատասխան տալէ: Բայց յետոյ, կը ստիպուի հետեւեալ բացատրութիւնը տալու. «Այս դրամը Թուրքիոյ քաղաքական շահերուն պահանջած տեղերը ծախսուած է:

Բայց պետական ապահովութեան հարց է. ասոր գաղտնի մնալը պէտք է: Մանրամասնութիւն չեմ կրնար տալ»:

(→էջ 3)

**“THE PROTOCOLS OF THE ELDERS OF ZION”
ON EGYPTIAN TV DURING RAMADAN**

The Holy Month² of Ramadan is approaching. Within a very short period of time, DREAM TV in Cairo and many other Arab TV stations will broadcast a series named “HORSE WITHOUT HORSEMAN”.

This news appeared in a report by Daniel J. Wakin in the “New York Times” of Saturday, October 26, 2002.

These 41-installment Ramadan Series is based on the book “The Protocols of the Elders of Zion” which many scholars regard as forgery by the Czarist police. The book was published in the early 20th century and was used by Russia and the Nazis for anti-Semitic purposes.

Many in the Arab world accept the book as authentic. A co-writer of the series, Muhammad Baghdadi, said that “many things in this document were happening in reality, whether they were written by the Jews or not.”

Muhammad Sohbi, another co-writer of the series, a popular Egyptian actor who will play the main character, told earlier this year on “Al Jazeera” television that whether or not the “Protocols” was authentic, “Zionism exists and it has controlled the world since the dawn of history.” According to the “Protocols”, Jewish leaders were plotting world dominion.

Samir Raafat, a writer and chronicler of life in Cairo, is critical of the series. He maintains that with the limited literacy in Egypt, many people are not aware of the “Protocols” and said “Once it goes on television, it enters everyone’s living room and that’s where the danger is. You are spoon-feeding them more hate propaganda. This is not conducive to tolerance of the other or knowing the other. There’s a price going to be paid”.

For that reason, Abraham H. Foxman, national director of the Anti-Defamation League of B’nai B’rith in the U.S. has asked European governments and the United States to press Egypt to ban the broadcast.

However, Nabil Osman, an Egyptian government spokesman rejected criticism of “Horseman Without a Horse” and said “There is a world of difference between anger at Israeli policies and anti-Semitism. The program had been reviewed by the government broadcasting committee, which vets all television programs for things like pornography or the “desecration of religion” and was approved.

Many Arabs say anger at Israeli actions against Palestinians is being expressed in anti-Jewish terms, with the line, sometimes blurred. Perhaps that is not surprising when the words Jews, Zionists and Israelis are often interchangeable in the Arab media and official discourse.

David I. Kertzer, professor of anthropology at Brown University, has noted an increase in anti-Semitic imagery since the September 11 attacks along with the canard that Jews were warned of the attacks writes Daniel J. Wakin in his report.

Amiri Baraka is the “poet laureate” of New Jersey. According to an article in the “New York Times” of October 18, 2002, the state of New Jersey decided to create a post of “poet

"THE PROTOCOLS OF THE ELDERS OF ZION" ON EGYPTIAN TV DURING RAMADAN

laureate" in 1999. The person is chosen by the New Jersey Council for the Humanities and the State Council on the Arts. The position comes with a stipend of \$ 10,000.

Amiri Baraka wrote a poem "Somebody Blew Up America" which is considered by some groups, including the Anti-Defamation League, as anti-Semitic. He wrote:

**Who knew the World Trade
Center was gonna get bombed
Who told 4,000 Israeli workers at
The Twin Towers
To stay home that day
Why did Sharon stay away ?**

Mr. Baraka was appointed poet laureate well after he had written the verse in October 2001. Governor James E. McGreevey announced the appointment at a ceremony in August, but became aware of the poem only recently. He has since asked for Mr. Baraka's resignation.

Mr. Baraka, 68, not only refused to resign, but defended himself saying: "They have slandered me". He maintains that not only did the Israelis know about the attacks, but so did President Bush. "If you don't think President Bush knew, man, you are back in the cartoon days" he said.

That much about the liberties of a poet in America. In Turkey, the former mayor of Istanbul, Recep Tayyip Erdogan, who recited a poem of another poet was jailed for four months for that offense and banned from political activity despite or because the political party he has formed is going to be the top winner of the national elections on November 3, 2002. The state prosecutor has started proceedings to ban his party as Islamist. The poem he recited was regarded as inciting anti-secular and anti-religious sentiments. It remains to be seen how this dilemma will be solved and whether the series "Horse without a Horseman" will entertain the Arab Moslem viewers during the nights of Ramadan.

THE TRAVELLER

P.S. "THE NEW YORK TIMES" - FRIDAY, NOVEMBER 1, 2002

U. S. OBJECTS TO "PROTOCOLS" ON EGYPTIAN TV

BY STEVEN R. WEISMAN

WASHINGTON - The United States has expressed concern to Egypt and other Arab governments about their plans to broadcast a television series in November that an American official said draws on "racist and untrue" sources contained in the anti-Semitic tract "The Protocols of Elders of Zion."

The series, "Horse Without a Horseman", purports to tell the history of the Middle East from 1855 to 1917 through the eyes of an Egyptian who fought against the British and the Zionist movement. Its producers acknowledge that the series draws from "The Protocols", which portrays Jews as engaged in a long conspiracy to achieve world domination.

Officials at the State Department said Ambassador C. David Welch had raised concerns about the series with Safwat el-Sherif, minister of information in Egypt. The series has 41 parts and is to air during the month of Ramadan, the Muslim holiday of fasting, beginning next week.

Mr. Sherif has asserted that the series "contains nothing that can be considered anti-Semitic".

State Department officials declined to say specifically what Mr. Welch said, but one official said he expressed unhappiness about the airing of a program based on "racist and untrue" sources.

After reports in the United States about the series, the Anti-Defamation League, a group that combats anti-Semitism and other forms of racism and discrimination, called on Secretary of State Colin L. Powell to protest the airing of what it called the "Latest manifestation of an ongoing pattern of anti-Semitic incitement in the Egyptian media".

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**30-10-2002 ԹՈՒԱԿԻՐ "HÜRRİYET" ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ, TUFAN TÜRENC-ԻՆ ՏՂԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ԱԳՌԱԻՆԵՐԸ
ԱՆԳԱՍ ԽՆԴԱՑՆՈՂ ՁԱԲՌՏՈՒՔՆԵՐԸ**

Մենք, թրքական մամուլի մէջ հրատարակուած գրութիւններուն, մեծամասնութեամբ թուրք ֆաշիստ պետութեան քարոզչութեան հայելին ըլլալը ըսած էինք:

Բայց, 30-10-2002 թուակիր "HÜRRİYET" օրաթերթին մէջ լոյս տեսած և TUFAN TÜRENC ստորագրութիւնը կրող յօդուածին պէս գրութեան մը, ընթերցողները ապուշ և տխմար նկատող մտայնութեամբ գրուած, առաջինէն մինչև վերջին տողը սուտ և ծաբոտուքով լեցուն, չէինք մտածած որ օր մը կրնանք հանդիպիլ:

Ռուսերուն թուրքիոյ յանձնած և թրքական պետութիւնը Չէչէնիացի ահաբեկիչները հովանաւորելու յանցանքով ամբաստանող բողոքագրին դէմ՝ TUFAN TÜRENC յանցանքը քօղարկելու և ուշադրութիւնները ուրիշ տեղ քաշելու համար, Սոսկուայի թատրոնին մէջ մահացող հարիւրէ աւելի պատանդներուն զոհուելուն պատասխանատուութիւնը Ռուսիոյ նախագահ Փութինին վրայ կը նետէ:

Յարգելի TUFAN TÜRENC-ը, 700-է աւելի պատանդներուն ստոյգ մահէ ազատած ըլլալուն պատճառաւ, մեծ պետութիւններուն նախագահներուն POUTINE շնորհաւորած ըլլալին չէ՞ր գիտեր արդեօք:

11 Սեպտեմբեր 2001-ի NEW YORK-ի ողբերգութեան օրը, Ամերիկեան պատերազմական «ձէթ»երուն կողմէ, ահաբեկիչներուն ձեռք անցուցած և դէպի Սպիտակ Տուն յառաջացող ծամբորդատար օդանաւին, մեծ աղէտի մը արգելք ըլլալու համար օդանաւին մէջի ծամբորդները զոհելով, վար առնուիլը չէ՞ր գիտեր արդեօք:

TUFAN TÜRENC-ը այս բոլորը շատ լաւ գիտէ:

Բայց անոր նպատակը՝ Չէչէնիացի ահաբեկիչները հովանաւորող, ֆաշիստ թրքական պետութեան յանցանքը քօղարկել է:

Անոր ծանօթ եղող ուրիշ բաներ ալ կան:

11 Սեպտեմբեր 2001-ին, NEW YORK-ի ողբերգութեան պատճառ եղած BEN LADEN-ին հրոսակախումբին և Աֆղանիստանի մէջ «թալիպան» կոչուած յետադիմական իշխանութեան դէմ, Ամերիկայի առաջնորդութեամբ, Միացեալ Ազգերը պատերազմ հռչակեցին:

Եւ մէկ քանի շաբթուան մէջ TALIBAN կոչուած յետադիմական վարչաձեւը բնաջնջուեցաւ:

Չէչէն ահաբեկիչները ի՞նչ տարբերութիւն ունին Պէն Լատէնի հրոսակախումբէն:

Եւ Չէչէն ահաբեկիչները հովանաւորող թուրք ֆաշիստ պետութիւնը՝ TALIBAN-ներու յետադիմական պետութիւնէն նուա՞զ յանցաւոր է:

TALIBAN յետադիմական պետութիւնը պատժուեցաւ:

Թուրք ֆաշիստ վարչակարգը ե՞րբ պիտի պատժուի:

Գ. Զ.

«Տոյսի» թիւ 183 = 5-11-2002

ՊԷՆ ԼԱՏԷՆԻՆ ԹԻԿՈՒՆՔ ԿԱՆԳՆՈՂ
ԱՖՂԱՆ ԹԱԼԻՊԱՆՆԵՐՈՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲՆԱԶՆՋՈՒԵՑԱԻ

ՉԷՉԷՆ ԱՀԱԲԵԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ԶՕՐԱԿԻԳ
ԵՂՈՂ ՖԱՇԻՍՏ ԹՐԵԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԻ ՊԱՏԺՈՒԻՐ

ԹՈՒՐԹԵՐԸ՝ ԹԱԼԻՊԱՆՆԵՐԷՆ ՇԱՏ ԱԻԵԼԻ
ՄՈԼԵՌԱՆԴ ԵՒ ՎԱՅՐԱԳ ԵՆ.
ՄԵՆՔ՝ ՀԱՅԵՐՍ ՇԱՏ ԼԱԻ ԳԻՏԵՆՔ, ԻՐԵՆՅ ԻՆՉ
ԸԼԼԱԸ

ԱՆՈՆՔ, ՈՐ ՉԵՆ ԳԻՏԵՐ, ԹՈՂ ՍՈՐՎԻՆ: ԱՀԱ՛
ԹՈՒՐԹԻՈՅ ՄԷՋ ՎԵՐՋԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՇԱՀՈՂ ՄՈԼԵՌԱՆԴ-ԻՍԼԱՄ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏ
RECEP TAYYIP ERDOGAN-ԻՆ ԸՍԱԾՆԵՐԸ՝
«ՄԻՆԱՐԷՆԵՐԸ՝ ՄԵՐ ՍՈՒԻՆՆԵՐՆ ԵՆ:
ԳՄԲԷԹՆԵՐԸ՝ ՄԵՐ ՎԱՀԱՆՆԵՐԸ: ՄՋԿԻԹՆԵՐԸ՝
ՄԵՐ ԶՕՐԱՆՈՅՆԵՐԸ: ԵՒ ՀԱԻԱՏԱՅԵԱԼ
ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ՝ ՄԵՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ»
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Եւ շատ ցաւալի է, որ Չէչէն ահաբեկիչներուն զօրավիգ եղող Պետութեան՝ Թուրքիոյ մեղսակցութեան բացայայտուելէն յետոյ, այս ֆաշիստ պետութիւնը Թալիպաններուն նման պատժելու համար, իբր թէ «Արդարասէր» արեւմտեան մամուլին մէջ ոչ մէկ գրութիւն հրատարակուեցաւ:

Ընդհակառակը (Կարծեք, թէ Ռուսերուն դէմ կատարուած ահաբեկչութիւնները պարզեւատրելու համար)՝ Թուրքերուն Եւրոպական Միութեան մէջ առնելուն ի նպաստ, անթիւ-անհամար յօդուածներ գրուեցան:

Արեւմտեան մամուլին մէջ, այս անհաւատալի և թուրքերուն ի նպաստ ելոյթները տեսնելէ յետոյ, կրկին ու կրկին պիտի ըսենք՝

«Հարիր տարի յետոյ, Եւրոպայի մէջ, ոչ քրիստոնէայ պիտի մնայ և ոչ ալ «Եւրոպացի»:

Թուրքերը և մուլեռանդ իսլամները՝ պիտի գրաւեն Եւրոպան, և պիտի կործանեն արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը, քրիստոնէութիւնը և ճերմակ ցեղը»:

«ՆԱՅԻՐԻ»ի 22 Ապրիլ 1995-ի առաջին թիւերէն սկսեալ, վերոգրեալ գաղափարները ջանացիք յայտնել և՛ կը շարունակենք մինչև այսօր: Եւ մեզի համար ցաւալի է ըսելը, որ Սփիւռքի և նաև հայաստանեան մամուլը, այս նիւթերուն մասին կարծես ոչ մէկ գաղափար ունի: Եւ ոչ ալ, այս նիւթերը ակնարկող գրութիւն մը, հրապարակուած է անոր մէջ:

Մինչդեռ, թուրքերուն զօհը եղող Ազգի մը մտաւորականներուն առաջին պարտականութիւնն էր, ազգային ցաւերուն արմատները իջնել, Հայ Ազգը կործանումի տանող հիւանդութեան ախտաճանաչումը կատարել և, մանաւանդ թշնամի՛ն՝ թուրքը շատ աւելի լաւ ճանչնալ:

Բայց, ընդհակառակը, Սփիւռքի և նաև հայաստանեան մամուլին մէջ հրատարակուած գրութիւններուն մեծամասնութիւնը՝ հայերուն ենթարկուած ողբերգութիւններուն անհաղորդ, «օդէն ու ջուրէն» նիւթերով լեցուն աւելորդաբանութիւններ են: Ծաղակրատ կիներու յատուկ անպէտ բամբասանքներ:

Եւրոպայի մէջ, Թուրքերուն ի նպաստ արտայայտութիւններուն թոհուրոհի օրերուն՝ 8 Նոյեմբեր 2002-ին, անհաւատալի բան մը պատահեցաւ: Եւ թուրքերուն դէմ, ռումբի ազդեցութիւն գործող ձայն մը բարձրացաւ:

Ֆրանսայի նախկին Հանրապետութեան նախագահ և Եւրոպական Միութեան

ապագայ Սահմանադրութիւնը խմբագրող յանձնախումբի ղեկավարը՝ Վալերի Ժիւքար Տ'Էսթէն, իր տուած յայտարարութեան մէջ կ'ըսէր, թէ՝ «Թուրքիոյ անդամակցութիւնը՝ Եւրոպական Միութեան խորտակումը ըսել է:

Թուրքիա՝ Եւրոպական երկիր մը չէ: Իր հողերուն հարիւրին 95-ը Ասիոյ մէջ է: Իր մայրաքաղաքը՝ Ասիոյ մէջ է: Ժողովուրդին գրեթէ հարիւրէն հարիւրը իսլամ է: Մշակոյթը՝ տարբեր է: Կեանքի պայմանները և ըմբռնումը՝ տարբեր է: Եւ ամէն բանով օտար է՝ Եւրոպայի:

Այն բոլոր Եւրոպական բարձրաստիճան պաշտօնեաները, որոնք կը պնդեն Թուրքիոյ անդամակցութեան համար՝ անոնք Եւրոպական Միութեան թշնամիներն են»:

Ժիւքար Տ'Էսթէն-ին այս՝ անհաւատալիօրէն իրապաշտ և քաջ յայտարարութիւնները, բացառիկ երեւոյթ է Եւրոպայի մէջ:

Բայց, մենք կը կարծենք, որ շատ ուշ է մնացած Ժիւքար Տ'Էսթէնը: Իր այս յայտարարութիւնը անյոյս ահազանգ մըն է:

Աւելի ճիշդ՝ Եւրոպայի «Կարապին Երգը»ն կը կազմեն Ժիւքարին այս խօսքերը:

Որովհետև Եւրոպան շատո՛ւնց, հոգիով և մարմնով, խորտակուելու ճամբուն մէջ է:

Եւ այսօր իշխանութիւնը, Եւրոպան, Ամերիկեան օրինակով, խառնածին զանգուածի մը վերածելու ծրագիրը գործադրող սիոնիստներուն ձեռքն է:

Հետեւեցէք Եւրոպական հեռատեսիլներուն կողմէ այս օրերուն տրուած լուրերուն:

Կարծեք, թէ Ֆրանսա, ուրիշ հարց չունի: Ֆրանսայի մէջ աղքատութեան սեմին ապրող հինգ միլիոնէ աւելի ֆրանսացի և երեք միլիոնի չափ անգործ կայ: Մինչդէռ, հեռատեսիլներուն առաջնակարգ նիւթը, փախստական գաղթականներուն հարցն է:

Եւ բոլոր ձախակողմեան [աւելի ճիշդ մեծամասնութեամբ թրոցքիական, այսինքն՝ սիոնիստական հակակշռին ենթակայ կազմակերպութիւնները] մարդկային իրաւունքներու խաբուսիկ լողունգներու ներքեւ, այս փախստականներուն ի նպաստ աշխատանք կը տանին և կառավարութեան դէմ ցոյցեր կ'ընեն, մեղադրելով իշխանութիւնը որ այս փախստականներուն Ֆրանսա մուտքին արգելք ըլլալ կ'ուզէ:

Եւ հարցը ճիշդ հո՛ս է արդէն: Եթէ կառավարութիւնը փախստականներուն մուտքին արգելք ըլլայ՝ սիոնիստներուն «Եւրոպան, խառնածին զանգուածի մը վերածելու ծրագիրը» կրնայ խանգարուիլ:

**

Սիոնիստները, դեռ երկու դար առաջ, իրենց ծրագիրները գործադրել սկսան: Եւրոպայի խորտակումը՝ հրեաներուն դրդումով, Նափուլէոնին Ռուսիոյ վրայ յարձակումի անցած շրջանէն սկսած էր արդէն:

Անկէ ետք է, որ Սիոնիստները, Օսմանեան կայսրութեան թիկունք կանգնիլ սկսան:

«Նայիրի» Թիւ 184 = 19-11-20

19-րդ դարուն Ռուսերը. Օսմանեան կայսրութիւնը խորտակելու ճամբուն մէջ էին: Եւ Սիոնիստները ռուսերուն արգելք ըլլալու համար, Խրիմի պատերազմը ծրագրեցին ու բռնկեցուցին:

Եւ 1855-ին Անգլիացիները. Ֆրանսացիները և Իտալացիները. Օսմանցիներուն զինակցելով. յարձակեցան Ռուսիոյ վրայ:

1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնը և 1917-ին Ռուսիոյ մէջ կատարուած յեղափոխութիւնը (կուրօրէն հաւատացողները ՚՞նչ որ ալ ուզեն ըսեն) մեծ մասամբ սիոնիստական սադրանքներ էին:

Դժբախտաբար, մինչև այսօր. 1917-ի յեղափոխութեան և մանաւանդ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան մէջ սիոնիստներուն դերակատարութեան և պատասխանատուութեան մասին. Արեւմտեան Աշխարհի պատմաբանները որևէ ուսումնասիրութիւն չեն հրատարակած: Բնական է՝ շատ հասկընալի պատճառներով: Որովհետեւ. Սիոնիստները արգելք եղած են:

Եւ դժբախտաբար. Սփիւռքի հայ պատմաբաններն ալ. այս մասին արտայայտուելու քաջութիւնը չեն ունեցած:

Եւ մինչև որ հայկական ցեղասպանութեան իսկական դրդապատճառները և պատասխանատուները մէջտեղ չհանուին և չպատժուին. նոր ցեղասպանութիւններ պիտի շարունակեն գործել հայկական Եղեռնին

դահիճները եղող Թուրքերը և Սիոնիստները: Ինչպէս որ Թուրքերը ըրին 1974-ին Կիպրոսի մէջ: Ինչպէս որ. մինչեւ այսօր. կը շարունակեն Զիւրտերուն դէմ ցեղասպանութիւն գործել: Եւ ինչպէս որ. հրեաները կը շարունակեն. Պաղեստինցի ժողովուրդին դէմ ցեղասպանութիւն կատարել:

**

Այդ ինչպէ՞ս եղաւ, որ 19-րդ դարուն մահամերձ նկատուող Օսմանեան կայսրութիւնը, 1918-ին հազիւ 4 միլիոն մնացած թուրքերը. այսօր 65 միլիոննոց վիթխարի զանգուածի մը վերածուեցան:

1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնէն վերապրող հայերը. տեսնելով 1918-ին թրջական պարտութիւնը. տեսակ մը հոգեկան գոհացում զգացած էին:

Մանաւանդ 1918-ին, Անգլիացիներուն. Ֆրանսացիներուն և Իտալացիներուն կողմէ Պոլսոյ գրաւումովը. հայերը հաւատացած էին. որ թուրքերուն վերջը եկած է և այս ցեղասպանները իրենց արժանի պատիժը գտած են:

Եւ հայերուն և յոյներուն մէջ, այդ օրերուն ընդհանրացած համոզում մը կար. որ Թուրքերը այլևս իրենց դրօշակին վրայի մահիկը և աստղը միայն երկինք նայած ատեննին պիտի տեսնեն: Ի՛նչ մեծ խաբկանք:

Որովհետեւ, անոնք տեղեակ չէին, սիոնիստներուն ծրագիրներուն:

1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնը կատարող Սելանիկի հրեայ համայնքին մէջէն ուրիշ հրեածին և թուրքի անուն կրող զինուորական մը (բնական է՝ կանխաւ ծրագրուած), Անաթոլիոյ մէջ պարտուած և մեռած կարծուած Թուրքերը ոտքի հանեց:

Մուստաֆա Զեմալ կոչուած այս զինուորականն է Նոր Թուրքիան ստեղծողը:

Ուրիշ հրեածին, դաւանափոխ կին մը՝ Հալիտէ Էտիբ անունով (որ Ռաբբունապետի մը աղջիկն էր), թուրքէն աւելի թուրքի վերածուած. Պոլսոյ մէջ իսլամ զանգուածները ոտքի կը հանէր քրիստոնէաներուն դէմ:

Եւ այս Հալիտէ Էտիբն է, որ յետ եղեռնի տարիներուն, անթիւ-անհամար հայ որբերը թրքացուցած էր:

1919-ի «Զեմալական» կոչուած շարժումը առաջին օրէն քաջալերող և անոր թիկունք կանգնողները հրեայ սիոնիստները եղան. ըլլա՛յ Արեւմուտքի և ըլլա՛յ Սովետական Միութեան մէջ:

Եւ այս Զեմալական շարժումին մէջ կային մեծ թիւով հրեաներ՝ անունով միայն թուրք. բայց՝ իսկական հրեաներ, որոնք թրքական նոր պետութիւնը յաջողութեան հասցուցին:

Թրքական նոր պետութեան սատարողներէն՝ սելանիկցի Մոիզ Գոհենն ալ. MUNIS TEKINALP անունը առնելով, թուրքերուն մէջ Թուրանական ցեղապաշտութիւնը հրահրած է:

Սիոնիստները Թուրանական ցեղապաշտ գաղափարները, դեռ 19-րդ դարուն վերջաւորութեան, թուրքերուն մէջ քարոզել և տարածել սկսած էին:

Թրքական Թուրանական գաղափարախօսութեան հիմնադիրը նկատուած ZIYA GOKALP-ը սելանիկցի և ծագումով հրեայ ընտանիքէ սերած մըն է:

Զեմալական կառավարութեան մէջ, սելանիկցի դաւանափոխ հրեաները, առաջին օրէն և այնուհետև, շատ ճակատագրական դեր մը խաղացին, բայց միշտ՝ իրենց ինքնութիւնը քողարկելով:

Եւ թրքական պետութիւնը, մինչև այսօր, դաւանափոխ հրեաներուն և ոչ-դաւանափոխ հրեաներուն ձեռքըն է:

Եւ այսօր, Թուրքիոյ մէջ, դաւանափոխ և իրենց ծագումը չծածկող հրեաները, իրենց ինքնութիւնը քողարկելու պէտք չունին այլևս: Որովհետեւ սիոնիստները յաջողած են մեծ և զօրաւոր Թուրքիա մը ստեղծել:

« Les minarets sont nos baïonnettes »

.. Recep Tayyip Erdogan, le président de l'AKP, a été un membre important (il était maire d'Istanbul) du parti islamiste de Necmettin Erbakan, qui fut brièvement au pouvoir avant de devoir partir (en 1997) sous la pression des militaires. En 1998, il a été condamné à quatre mois de prison pour avoir cité, dans un meeting, un "poème" qui dit : « *Les minarets sont nos baïonnettes, les coupoles sont nos casques, les mosquées sont nos casernes, et les croyants sont nos soldats.* » Ce qui est d'un islamisme assez peu modéré...

(«Hebdo National»-7-13 Nov.)

(→ էջ 3)

Մ Ե Մ Ա Ի Ա Ջ Ա Ն

Միջերկրական... Միջերկրական...
 Դո՛ւ, բագուհի, արայական,
 Անծայրածիր, շունչ դիբական...
 Հաղորդութիւն, անմիջական:
 Միջերկրական... Միջերկրական...
 Բի՛ւր ազգերու, ջերմ խառնարան,
 Սին ու Սպիտակ, հո՛ն գիրկընդխառն,
 Կազմեր են, հազա՛ր կայարան...
 Միջերկրական... հրաշալի՛ք...
 Մարդ Լակի, ծնո՛ւնդ ու գալիք,
 Մեծ որովայն ու մեծ ալիք...

Ափեր կլանող, սպառնալիք...
 Միջերկրական... ապականուած,
 Թոյն ու դեղով, զուր քրծուած,
 Պոտորեր են, ու տանջուած,
 Գոյնէ, քոյրէ դու զրկուած...

Միջերկրական... դո՛ւ անսահման...
 Երանգաւոր... մեծ աւազան...
 Ապակա՞ն կամ խաղաղակա՞ն...
 Հոգւոյ հմայք... անզուգական...

Պորտո-22-8-1988

ՍԻՐԱՐՍՍ

ՉԷՉԷՆ ԱՀԱԲԵԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ԶՕՐԱՎԻԳ ԵՂՈՂ ՖԱԾԻՍԱՏ... (Ծար. էջ 2-էն)

Եւ հիմա, արեւի լոյսին պէս իրականութիւն մը կայ: Ինչպէս որ 22-4-1995-ին, «Նայիրի»-ի առաջին թիւին մէջ գրած էինք՝ «Այսօր Աշխարհի վրայ երեք Իսրայէլական պետութիւն կայ՝ 1.- Առաջինը՝ խորհրդանշական Իսրայէլն է, իր երուսաղէմով: 2.- Երկրորդը՝ միջին Իսրայէլն է. հրեաներուն ստեղծած Թուրքիան: 3.- Երրորդը՝ Մեծն Իսրայէլն է. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները»:

Եւ քաղաքակրթութեան և քրիստոնէութեան օրրանը և կեդրոնը եղող Անաթոլիոյ հողերուն վրայ, այսօր քրիստոնէայ չէ մնացած: Այս «հրաշքը» կը պարտինք՝ Սիոնիստներուն:

Անոնց շնորհիւ է, որ այսօր, այս «Սուրբ Հողերուն» վրայ, հարիւր առ հարիւր համեմատութեամբ իսլամներով բնակուած թրքական պետութիւն մը ստեղծուած է:

Եւ այս իսլամ-թրքական պետութեան այսօրուան ղեկավարը՝ RECEP TAYYIP ERDOGAN կոչուող մոլեռանդը, հետեւեալ խօսքերով պատերազմ կը հռչակէ «կեւ-վուր»ներուն դէմ.

«Մինարէները՝ մեր սուլիմներն են: Գմբէթները՝ մեր վահանները: Մզկիթները՝ մեր գօրանոցները: Եւ հաւատացեալ իսլամները՝ մեր զինուորներն են»:

Այս թրքավայել սպառնալիքներուն (որոնց դէմ են նոյնիսկ լայնախոհ ու պարկեշտ շատ իսլամներ) դէմ, մենք հետեւեալ մաղթանքը կրնանք ընել միայն՝

«Թէ՛ քրիստոնէայ և թէ՛ ողջախոհ իսլամները միանալով, արգելք ըլլալու են այս անաստուած վայրենիներուն»:

BIRAZ DA GÜLELİM

(GÜLERİZ, AGLANACAK HALİMİZE)

15 KASIM 2002 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNDE YAZAR TUFAN TÜRENÇİN, DÜNYADA DEVRİM YARATAÇAK KADAR BÜYÜK "KESFİ" "ANATOLYA YARIMADASI, AVRUPA KITASININ BİR PARÇASIDIR"

TUFAN TÜRENÇİN BU YENİ BULUSU SAYESİNDE, ANTIK ÇAĞLARDAN BERİ, ASYA KITASINA BAĞLI OLDUGUNDAN "KÜÇÜK ASYA" DENİLEN ANATOLYA YARIMADASI, BUNDAN BÖYLE "KÜÇÜK AVRUPA" DIYE İSİMLENDİRİLECEK VE AVRUPA KITASINA BAĞLANACAK.

SAYIN TUFAN TÜRENÇ, SAKAYI BIRAKALIM. "KIRK YILLIK YANI, OLUR MU KÂNI". OLMAZ AMA, ZOR OYUNU BOZAR. KILIÇ ZORU İLE ÖLÜM TEHTİDİ İLE KIRK YILLIK YANI, OLUR KÂNI.

NİTEKİM YAPTINIZ. MEDENİYETİN VE HRİSTİYANLIĞIN BESİĞİ ANATOLYANIN HRİSTİYAN HALKINI KILIÇ ZORU İLE TÜRKLESTİRDİNİZ.

DİNİNİ DEĞİSTİRMEK İSTEMİYENLERİN KELLELERİNİ UÇURDUNUZ.

AYNI SİSTEMLE, YUNANISTANDA, BULGARISTANDA, ARNAVUTLUKTA VE SİRBİSTANDA "HARİKALAR" YARATTINIZ.

FAKAT, NE DE YAPSANIZ, ANATOLYAYI AVRUPAYA BİRLESTİREMEZ SINIZ.

COĞRAFYA KURALLARINI DEĞİSTİREMEZ SINIZ.

BU, SİZİN ALİSTİGİNİZ, KILIÇ ZORU İLE OLACAK İS DEĞLİDİR VESSELÂM.

NE KADAR DA ZORLASANIZ, BU OLMİYACAK DUAYA, KİMSE AMİN DİYEMEZ.

FAKAT ÖYLE ANLASILIYOR KI, SAYIN TUFAN TÜRENÇ ÇAM DEVİRMİYİ ADET EDİNİMSİ.

30-10-2002 TARİHLİ "HÜRRIYET" TEKİ YAZISINDA, RUSLARIN VERDİĞİ NOTAYA KIZDİĞİ İÇİN, BİNLERCE KİSİYİ HAKIKİ BİR ÖLÜMDEN KURTARAN BASKAN PUTİNE KARSİ PALAVRALARLA DOLU İTHAMLAR SAVURMUSTU.

BU SEFER DE, "TÜRKİYE AVRUPALI DEĞİL, ASYA DEVLETİDİR. BU BAKIMDAN AVRUPA BİRLİĞİNE GİREMEZ" DİYEN FRANSANIN ESKİ CUMHUR BASKANLARINDAN JISKAR DESTENE KIZMIS. ONA COĞRAFYA DERSİ VERİYOR VE ANATOLYANIN AVRUPA KITASINA BAĞLI OLDUĞU MARTAVALİNİ ORTAYA ATIYOR.

SAYIN TUFAN TÜRENÇ, BİZİM ANLADIGIMIZ KADAR, SİZ GAZETECİ OLMAKTAN ZİYADE ÇOK MAHIR BİR HÖKKABAZ OLABİLİRSİNİZ.

BELKİ OZAMAN EL ÇABUKLUĞU MARİFETİ, VE DİLİNİZİN BELÂGATI İLE BİR ÇOK CAHİLİ ANATOLYANIN AVRUPAYA BAĞLI OLDUĞUNA İNANDIRABİLİRSİNİZ.

Թ. Չ.

ՔԻՉ ՄԸՆ ԱԼ ԽՆԴԱ՛ՆՔ

[ԿԸ ԽՆԴԱՆՔ՝ ՄԵՐ ԱՄԼԻՔ ՎԻՃԱԿԻՆ]

**30-10-2002 ԹՈՒԱԿԻՐ “hürriyet” ԹԵՐԹԻՆ ՄԷՋ,
ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐ TUFAN TÜRENÇ-ԻՆ, ԱՃԽԱՐՅԻ ՄԷՋ ՅԵՂԱՃՐՋՈՒՄ
ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ ԱՍՏԻՃԱՆ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ.—**

«ԱՆԱԹՈՒԼԻԱՆ՝ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԶԱՄԱՔԱՄԱՍԻՆ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԷ»

TUFAN TÜRENÇ-ին այս նոր գիտին շնորհիւ, հնադարեան շրջաններէն ի վեր Ասիոյ ցամաքամասին կապուած ըլլալուն «Փոքր Ասիա» կոչուող Անատոլիան, ասկէ յետոյ «Փոքր Եւրոպա» պիտի կոչուի և եւրոպական ցամաքամասին պիտի կապուի:

Յարգելի TUFAN TÜRENÇ, կատակը թողունք մէկդի. «Քառասուն տարուան «Եանին» «Քանի» կ'ըլլա՞յ: Չըլլար. բայց՝ «բոնութիւնը՝ օրէնքը կ'արէ»:

Եաթաղանի բոնութեամբ, մահուան սպառնալիքով՝ քառասուն տարուան «Եանին» «Քանի» կ'ըլլայ:

Ինչպէս որ ըրիք: Քաղաքակրթութեան և բրիտանականութեան օրրանը եղող Անատոլիոյ բրիտանական ժողովուրդը՝ եաթաղանի բոնութեամբ թրքացուցիք:

Կրօնին փոխել չուզողներուն գլուխները կտրեցիք:

Այս սիսթեմով, Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Ալպանիոյ և Սերպիոյ մէջ «հրաշք»ներ գործեցիք: Բայց, ինչ որ ալ ընէք, Անատոլիան եւրոպայի չէք կրնար միացնել:

Աշխարհագրութեան օրէնքները չէ՛ք կրնար փոխել:

Այս բանը, ձեր վարժուած եաթաղանի բոնութեամբ կատարած գործերուն չի նմանիր՝ կարճ խօսքով ըսած:

Որչափ ալ բոնութիւն գործածէք՝ «Այս չըլլալիք Աղօթքին՝ ոչ մէկը «Ամեն» կ'ընէ»:

Այնպէս յայտնի կ'ըլլայ, որ, յարգելի Թուֆան Թիւրենչին, ծախաւերութիւն կատարելը՝ իրեն սովորութիւն եղած է:

30-10-2002 թուակիր “HÜRRIYET”ի գրութեան մէջ, Ռուսերուն տուած “NOTA”ին բարկացած ըլլալուն, հազարաւոր հոգիներ ստոյգ մահէ ազատող Նախագահ Փութինին դէմ, ծարտութիւններով լնցուն ամբաստանութիւններ կատարած էր:

Այս անգամ ալ «Թուրքիան՝ եւրոպական չէ: Ասիական պետութիւն է: Այս պատճառաւ եւրոպական Միութեան մէջ չի կրնար մտնել» ըսող ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախկին Նախագահ՝ ժիսքար Տ'էսթէնէն նեղուելով, անոր աշխարհագրական դասեր տուաւ, և Անատոլիոյ եւրոպական ցամաքամասին կապուած ըլլալու ծարտութիւնը մէջտեղ նետեց:

Յարգելի Թուֆան Թիւրենչ, մեր հասկցած չափով՝ դուք, լրագրող մը ըլլալէ աւելի, շատ ծարտար ածպարար մը կրնաք ըլլալ:

Թերեւս այն ատեն, ձեռքի ածպարարութեամբ և ծարտար լնգուով, շատ մը միամիտներուն կրնաք հաւատացնել, թէ Անատոլիան՝ եւրոպական ցամաքամասին մաս կը կազմէ: **Յ. Զ.**

«Գաղտնի» ԹԻՎ 184 = 19-11-2002

**ԶԷՅԹՈՒՆԻ
ՔԱԶԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
ԽԱԶՔԱՐԻ ԶԵՏԵՂՈՒՄ
ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ**

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, ընդհանրապէս մեր ժողովուրդի զաւակներուն և մասնաւորաբար Զէյթունցի հայրենակիցներուն, որ Կիրակի 24 Նոյեմբեր 2002-ին, Անթիլիասի մայրավանքէն ներս, պատարագի աւարտին, տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգիստ «Արծուերոյն Զէյթուն»ի նահատակներուն հոգւոյն, ապա՝ Խաչքարի զետեղման արարողութիւն:

Խաչքարը նուիրուած է Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. Կաթողիկոսին, «Զէյթոնի»ի Հայրենակցական Միութեան կողմէ, ի յիշատակ Զէյթունի քաջամարտիկներուն:

Այս արարողութեան հրաւիրուած են մեր ժողովուրդի զաւակներն ու հայրենակիցները:

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ՆԱՅԻՐԻ» № 184 19.11.2002

THE TRIALS OF HENRY KISSINGER

As you can see from the copy of my ticket. I saw the film three weeks ago and it is still playing in New York. The advertising for the film is also enclosed.

The film is based on the book by Christopher Hitchens, published by Verso, New York in 2001 bearing the same title. The book has been translated into French.

The book contains six cases: Indochina. Bangladesh. Chile. Cyprus. East Timor. "Washington, D.C.". The film, however, which is in form of a documentary deals only with two episodes: Indochina and Chile, because these are cases best known to the American public.

American statesmen appear in the film, like Bent Scowcroft, General Alexander Haig and many others.

Like the book, the film is very critical of the policies of Mr. Kissinger and ample examples are given. The audience probably heard about those cases for the first time and sighed loud and openly.

The book and the film are only theoretical trials. In real life,

under the present circumstances, Kissinger can not be brought to trial. When it was decided to eliminate Allende in Chile, they first had to get rid of General Steiger. Now, his son was suing Henry Kissinger. The trial date was published on September 11, 2001, the day the Twin Towers were destroyed.... Therefore, nobody even noticed this....

The lawyer of Steiger who brought the suit explained that Kissinger would not start a libel suit against them, because if he did this, they could ask for proof and Kissinger would then be compelled to disclose some secrets !

Kissinger has bestowed all his papers to the Library of Congress with the conditions that they do not become public knowledge until 25 years after his death....

I will devote other articles about Henry Kissinger at a future date. Right now, I want to recommend everybody to visit the film and read that book.

The occupation and division of Cyprus occurred during the Kissinger era, not to say that it was organized and inspired completely by Mr. Kissinger. Now, after 28 years, the so called "UNITED NATIONS" organization headed by Mr. Koffi Annan, has given to the Greek and Turkish side a plan for solving the Cyprus problem. I have not studied the plan, but first indications are that this is not a U.N. plan, but rather a U.S. plan of the Bush administration which tries to legitimize the de facto partition of Cyprus and make it de jure just before Cyprus is accepted into the European Union! A small detail: Britain is in the European Union, but Britain has made it a condition that the Bases on Cyprus could never become a part of the European Union! Something to think about it!!!

THE TRAVELLER

"Devastating!"
-NEW YORK TIMES

"A Must See!"
-FILM COMMENT, TIME OUT NY

THE TRIALS OF
Henry Kissinger

A FILM BY ALEX GIBNEY & EUGENE JAFFER

1:05, 2:45, 4:25, 6:05, 8, 10 FIRST RUN FEATU

FILM FORUM

Houston St (W. of 6 Ave), 727-8110
TICKETS ONLINE! www.filmforum.com

FF2	
GENERAL	A031122
TRIALS OF KISSINGER	
SATURDAY	
10/26/02	04:25PM
\$9.75	
514550116:28	
Welcome to Film Forum.	
Please Retain Your Ticket Stub.	

